sense
CENTAR ZA TRANZICIJSKU PRAVDU
TRANSITIONAL JUSTICE CENTER

HAŠKE SVESKE

Zdravko Tolimir

Sadržaj

HAŠKE SVESKE **13**

2008-06-30 ..... **14**
“POSLEDNJE UPOZORENJE” ZDRAVKU TOLIMIRU

2008-07-04 ..... **14**
“JEZIČKA PRILAGOĐAVANJA” ZA ZDRAVKA TOLIMIRA

2008-07-30 ..... **15**
NEMIRNI SNOVI ZDRAVKA TOLIMIRA

2005-02-25 ..... **15**
ZDRAVKO TOLIMIR NA “SREBRENIČKOJ OPTUŽNICI” HAŠKOG TRIBUNALA

2007-10-05 ..... **16**
SEKRETARIJAT: “TOLIMIROVO ZDRAVLJE OZBILJNO UGROŽENO”

2007-12-11 ..... **16**
USLOVLJENO SAMOZASTUPANJE

2008-01-14 ..... **17**
TOLIMIR DOBIO PRAVNE SAVETNIKE

2008-03-12 ..... **17**
TOLIMIR TRAŽI SAVETNIKA ZA MEĐUNARODNO PRAVO

2008-03-31 ..... **18**
ODBAČENA TOLIMIROVA ŽALBA NA LATINICU

2008-05-02 ..... **18**
ZAHTEV DA SE TOLIMIRU DODELI BRANILAC

2008-10-16 ..... **19**
LOVILI MLADIĆA – ULOVILI TOLIMIRA

2008-10-31 ..... **20**
PRAVO NA ČAJ

2009-02-27 ..... **20**
TOLIMIR ŽELJAN SNA I SRBIJANSKOG ČAJA

2009-06-25 ..... **21**
TOLIMIROVA BORBA PROTIV “SATANSKE OGRLICE”

2009-07-21 ..... **22**
TOLIMIR, ISUS I MIKROČIPOVI

2009-10-22 ..... **22**
SUĐENJE ZDRAVKU TOLIMIRU POČINJE U DECEMBRU

2009-12-10 ..... **23**
ODLOŽEN POČETAK SUĐENJA ZDRAVKU TOLIMIRU

2009-12-16 ..... **23**
TOLIMIR SE IZJASNIO DA NIJE KRIV

2010-01-22 ..... **23**
SUĐENJE ZDRAVKU TOLIMIRU POČINJE 26. FEBRUARA

2010-02-25 ..... **24**
SUTRA POČINJE SUĐENJE TOLIMIRU

2010-02-26 ..... **24**
TOLIMIROV IZBOR

2010-03-01 ..... **25**
SVI “TOLIMIROVI LJUDI”

2010-03-11 ISKAZ PREŽIVELOG SA SREBRENIČKIH STRATIŠTA **26**

2010-03-12 JOŠ JEDAN SVEDOK SA SREBRENIČKIH STRATIŠTA **26**

2010-03-18 BEKSTVO SA STRATIŠTA **27**

2010-03-19 VIDEO DOKAZI SREBRENIČKIH ZLOČINA **28**

2010-03-22 NOVA SVEDOČENJA PREŽIVELIH **28**

2010-03-25 TOLIMIROVO VEŠTAČENJE SREBRENIČKIH SNIMAKA **29**

2010-03-29 FOTO REKONSTRUKCIJA SREBRENIČKIH ZLOČINA **30**

2010-03-30 TRAGOM SREBRENIČKIH ZLOČINA **31**

2010-04-14 ŽRTVE POGUBLJENJA ILI ORUŽANIH BORBI **31**

2010-04-15 OČEVIDAC UBISTVA U POTOČARIMA **32**

2010-04-22 DEČAK PRED STRELJAČKIM STROJEM **33**

2010-04-26 ČETVRTO SVEDOČENJE PREZIVELOG SA BRANE PETKOVCI **33**

2010-04-27 KAKO JE ARHIVA DRINSKOG KORPUSA PREŠLA DRINU **34**

2010-05-03 TOLIMIR SE POZIVA NA IZJAVU MIRSADA TOKAČE **35**

2010-05-04 TOLIMIROVO “SLIKOM NA SLIKU” **35**

2010-05-13 GDE SU SE VOJNICI “UPRLJALI I UMORILI” **36**

2010-05-14 JEDNO TELO U ČETIRI GROBNICE **37**

2010-05-17 PETO SVEDOČENJE DRAŽENA ERDEMOVIĆA **38**

2010-05-18 TOLIMIR OSPORAVA BROJ ŽRTAVA U SREBRENICI **38**

2010-05-27 PRISLUŠKIVANJE U VREME SREBRENICE **39**

2010-05-28 MUKOTRPNI POSAO PRISLUŠKIVAČA **40**

2010-05-31 PREŽIVELI IZ SKLADIŠTA U KRAVICI **40**

2010-06-01 OBAVEŠTAJAC ISPITUJE PRISLUŠKIVAČA **41**

2010-06-02 TAJNE SLUŽBE I “LAŽNE” BELEŽNICE **41**

2010-06-08 NOVI DOKAZI O PRESRETNUTIM RAZGOVORIMA **42**

2010-06-09 PRISLUŠKIVAČI SA "SEVERNE LOKACIJE" **43**

2010-06-15 STRELJANJE NA OBALI REKE JADAR **43**

2010-06-16 TOLIMIROVI TELEGRAMI IZ "KOLEKCIJE DRINSKOG KORPUSA" **44**

2010-06-17 TOLIMIR OSPORAVA AUTENTIČNOST PRESRETNUTIH RAZGOVORA **44**

2010-06-22 RUKOPISI PRESRETNUTIH RAZGOVORA **45**

2010-06-23 SPORAZUM IZ OČAJA **45**

2010-06-24 TOLIMIR OPTUŽUJE UNPROFOR ZA PRISTRASNOST **46**

2010-06-29 KAKO JE U ŽEPI IZBEGNUTO "PONAVLJANJE SREBRENICE" **47**

2010-06-30 ULTIMATUMOM NA ULTIMATUM **47**

2010-07-01 ODBRANA ZAŠTIĆENE ZONE **48**

2010-07-06 TOLIMIR: VRS ŽRTVA " PROVOKACIJE UN " **49**

2010-07-07 TOLIMIROV PROTEST ZBOG ZATVORENE SEDNICE **50**

2010-07-08 AUTENTIČNOST DOKUMENATA IZ KOLEKCIJE DRINSKOG KORPUSA **50**

2010-07-12 RAZMENA PROTESTA UN I VRS **51**

2010-07-13 NIKOLAI: "LAŽI" GENERALA TOLIMIRA **52**

2010-09-06 TOLIMIR: SARAJEVO I UN "ETNIČKI OČISTILI" ŽEPU **52**

2010-09-13 TOLIMIR: PRESRETNUTI RAZGOVORI "DORAĐIVANI" U AMERICI **53**

2010-08-30 DA LI JE TOLIMIR NUDIO "SLOBODAN IZBOR" STANOVNIŠTVU ŽEPE? **54**

2010-08-17 TOLIMIR O "ZLOUPOTREBAMA" HUMANITARNIH KONVOJA **54**

2010-08-18 TOLIMIR: PROPUSTI PRISTRASNOG UNPROFORA **55**

2010-08-19 ZABRANJENI TROUGAO U ZAŠTIĆENOJ ZONI **55**

2010-08-20 NOVI DOKAZI O PRESRETNUTIM RAZGOVORIMA **56**

2010-08-23 TOLIMIR: "SREBRENICA JE PALA, NA REDU JE ŽEPA" **57**

2010-08-24 ... **57**
EVAKUACIJA ŽEPE ILI SMRTNA PRESUDA

2010-09-14 ... **58**
KENIJSKI POSMATRAČ U SREBRENICI

2010-09-10 ... **59**
TOLIMIR: PRESRETNUTE RAZGOVORE "KREIRALA" SLUŽBA BEZBEDNOSTI BIH

2010-09-08 ... **59**
DOKAZI O AUTENTIČNOSTI PRESRETNUTIH RAZGOVORA

2010-09-02 ... **60**
BOMBARDOVANJE I PREGOVARANJE

2010-09-01 ... **60**
"ŽRTVOVANJE" ŽEPE

2010-09-20 ... **61**
TOLIMIR OPTUŽUJE VOJNE POSMATRAČE ZA KUKAVIČLUK

2010-09-16 ... **62**
TOLIMIR: "SAMOISELJAVANJE" MUSLIMANA IZ SREBRENICE

2010-09-15 ... **62**
DA LI JE SREBRENICA BILA DEMILITARIZOVANA?

2010-08-31 ... **63**
TOLIMIROVA PONUDA A NE ULTIMATUM

2010-08-26 ... **64**
ZAROBLJENI PREGOVARAČ

2010-08-25 ... **64**
OSTANAK NIJE BIO REALNA OPCIJA

2010-09-21 ... **65**
ARHEOLOŠKI NALAZI IZ SREBRENIČKIH GROBNICA

2010-09-22 ... **66**
STARI SVEDOK NOVI DOKAZI

2010-09-07 ... **66**
PROVERA VERODOSTOJNOSTI PRESRETNUTIH RAZGOVORA

2010-09-23 ... **67**
FOTO REKONSTRUKCIJA POGUBLJENJA U TRNOVU

2010-09-28 ... **68**
UZROK SMRTI SREBRENIČKIH ŽRVATA

2010-09-29 ... **69**
SREBRENICA – SUDSKI VIDEO

2010-10-07 ... **69**
NEOBAVEŠTENI STAREŠINA

2010-10-08 ... **70**
OFICIRI BEZBEDNOSTI NA MESTU ZLOČINA

2010-10-19 ... **71**
BRATUNAČKI INSAJDER: MUSLIMANI SU TRAŽILI DA ŠTO PRE ODU

2010-10-20 ... **71**
NEOBAVEŠTENI OPŠTINSKI FUNKCIONER

2010-10-21 ... **72**
SREBRENICA – SUDSKI VIDEO, DRUGI DEO

2010-10-26 ... **73**
KLANJE "NEPERSPEKTIVNIH SVINJA"

2010-10-27 MLADIĆEV "MIROLJUBIV PREDLOG" **73**

2010-10-28 MLADIĆEVE PRETNJE HOLANĐANIMA **74**

2010-10-29 OSPORAVANJE AUTENTIČNOSTI SREBRENIČKOG "SUDSKOG VIDEA" **75**

2010-11-01 HOLANĐANI IZMEĐU DVE VATRE **76**

2010-11-02 TOLIMIR: "ZAŠTO NATO NIJE BOMBARDOVAO MUSLIMANE" **77**

2010-11-03 KAKO JE UTVRĐIVAN BROJ ŽRTAVA U MASOVNIM GROBNICAMA **77**

2010-11-04 TOLIMIR: DA LI JE SARAJEVO NARUČILO SNIMANJE ZLOČINA U TRNOVU? **78**

2010-11-08 ŽRTVE VATRENOG ORUŽJA ALI NE I ORUŽANOG SUKOBA **78**

2010-11-09 ZAROBLJAVANJE PLAVIH ŠLEMOVA IZ "BEZBEDNOSNIH RAZLOGA" **80**

2010-11-10 ISTRAGA O SREBRENIČKOM VIDEU BEOGRADSKOG NOVINARA **81**

2010-11-15 PREPOZNAVANJE NA SREBRENIČKOM SUDSKOM VIDEU **82**

2010-11-17 KAKO "ZBRINUTI" ZAROBLJENIKE KOJIH SE BEARA "REŠIO" **82**

2010-11-22 SREBRENIČANI STRELJANI U TRNOVU **83**

2010-11-23 "SVI SU ZNALI ZA SREBRENIČKA STRELJANJA" **84**

2010-11-24 MLADIĆEVI DNEVNICI I NA SUĐENJU TOLIMIRU **84**

2010-11-30 MISTERIJA ATLANTIDE **85**

2010-12-01 SNIMAK ZLOČINA KAO "SUVENIR" **86**

2010-12-02 GDE SU ODVEDENI RANJENICI IZ ZVORNIČKE BOLNICE **86**

2010-12-06 ČETIRI PREKOPAVANJA SREBRENIČKIH STRATIŠTA **87**

2010-12-07 ODBIJENO NAREĐENJE NIJE SPREČILO POGUBLJENJE **88**

2010-12-09 ŠTA JE BIO CILJ OPERACIJE «KRIVAJA 95» **89**

2010-12-10 TOLIMIR: SREBRENICA JE BILA I OSTALA SRPSKA **89**

2010-12-13 INSAJDERI IZ VRS SVEDOČE NA SUĐENJU TOLIMIRU **90**

2010-12-14 ČETVRTO SVEDOČENJE PREŽIVELOG SA BRANE PETKOVCI **91**

2010-12-15 DEPORTACIJA KAO "HUMANITARNA POMOĆ" **91**

2010-12-16 TOLIMIR: UNPROFOR "SAVEZNIK MUSLIMANA" U SREBRENICI **92**

2011-01-31 KAKO SU MENJANI NALAZI O UZROKU SMRTI SREBRENIČKIH ŽRTAVA **93**

2011-02-01 ULOGA BEZBEDNJAKA U SREBRENIČKOJ OPERACIJI **93**

2011-02-02 (NE) PLANIRANO STRELJANJE SREBRENIČKIH ZAROBLJENIKA **94**

2011-02-03 KAKO PREŽIVETI MLADIĆEVO OBEĆANJE **95**

2011-02-07 "ZABORAVNI" POTPISNIK BORBENOG IZVEŠTAJA **95**

2011-02-08 ODBIJENO NAREĐENJE I "LOGIKA POPISIVANJA" **96**

2011-02-09 DEMOGRAFIJA KONFLIKTA **97**

2011-02-10 TOLIMIR OSPORAVA DEMOGRAFIJU GENOCIDA **98**

2011-02-14 "GOSTI" GENERALA KRSTIĆA NA PRIBIĆEVCU **98**

2011-02-15 "VARNICE" U DIJALOGU TOLIMIRA I ŽRTVE **99**

2011-02-17 POTRESNO SVEDOČENJE SREBRENIČKE ŽRTVE **100**

2011-02-17 SREBRENIČKA TRAUMA ŽIVI I POSLE 15 GODINA **101**

2011-02-22 U SREBRENIČKIM GROBNICAMA SAMO ŽRTVE POGUBLJENJA **101**

2011-02-24 TOLIMIR OPTUŽUJE TUŽILAŠTVO ZA PRO-MUSLIMANSKI STAV **102**

2011-02-25 TOLIMIR: PREUVELIČAVANJE BROJA SREBRENIČKIH ŽRTAVA **103**

2011-02-28 EVAKUACIJA ILI PRINUDNO ISELJENJE **104**

2011-03-01 TOLIMIR: IZETBEGOVIĆ I UNPROFOR PREDALI ŽEPU **104**

2011-03-03 NI DOBROVOLJNO NI SLUČAJNO **105**

2011-03-07 SPASAVANJE ILI VOJNA OPERACIJA **105**

2011-03-08 UTISCI SA PREGOVORA O ŽEPI **106**

2011-03-09 POREKLO STRAHA U ŽEPI **107**

2011-03-10 "NENASILNO" ETNIČKO ČIŠĆENJE U ŽEPI **107**

2011-03-14 ANONIMNI SPASILAC **108**

2011-03-15 VRS VOZAČ UN TRANSPORTERA **109**

2011-03-16 “DNEVNICI” ILI “BELEŽNICE” GENERALA MLADIĆA **109**

2011-03-17 DEMOGRAFIJA GENOCIDA **110**

2011-03-21 TOLIMIR – MLADIĆEVA “DESNA RUKA” **110**

2011-03-22 TOLIMIR: SPORAZUM VLADE BiH, VRS I UN O EVAKUACIJI ŽEPE **111**

2011-03-23 OKUPACIJOM DO SPORAZUMA **112**

2011-03-24 “KOOPERATIVNA DEMOKRATIJA” I “HUMANITARNO BOMBARDOVANJE” **113**

2011-03-28 TOLIMIR OPTUŽUJE SMITA ZA “KRŠENJE MANDATA” **113**

2011-03-29 KAKO JE FUNKCIONISAO GLAVNI ŠTAB VRS **114**

2011-03-30 HEMIJSKO ORUŽJE KAO “OBMANA” **115**

2011-03-31 SUZAVAC ILI BOJNI OTROV ZA ŽEPU **115**

2011-04-04 POKAJNIK I SVEDOK **116**

2011-04-05 PRIPREME ZA ELIMINISANJE SREBRENIČKE ENKLAVE **117**

2011-04-06 MOMIR NIKOLIĆ: LIKVIDACIJA SE “PODRAZUMEVALA” **118**

2011-04-07 TOLIMIR “BRANI” NIKOLIĆA **118**

2011-04-11 NIKOLIĆEVA PROCENA ODNOSA STRELJANIH I POGINULIH **119**

2011-04-12 ODLAZAK POD PRINUDNOM A NE PO SLOBODNOM IZBORU **120**

2011-04-13 PISAC TOLIMIROVOG ROGATIČKOG PISMA **120**

2011-04-14 PUNA SAGLASNOST OPTUŽENOG I SVEDOKA OPTUŽBE **121**

2011-04-18 GDE JE NESTALO VIŠE OD HILJADU ZAROBLJENIKA? **122**

2011-04-19 KAKO JE AVDO PALIĆ ODVEDEN IZ VANEKOVOG MLINA **123**

2011-04-21 KAKO SU DONOŠENA I MENJANA NAREĐENJA U VRS **123**

2011-04-26 DA LI JE STRAH CIVILA U ŽEPI BIO OPRAVDAN **124**

2011-04-27 NEPOPRAVLJIVI OPTIMISTA PALIĆ I ŠKOLOVANI OFICIR TOLIMIR **125**

2011-04-28 ESMA PALIĆ: TOLIMIROVA KLOPKA ZA AVDU PALIĆA **126**

2011-05-02 TOLIMIR I "ZRELE KRUŠKE" **126**

2011-05-03 LAŽNI DOKUMENTI ZA HAŠKE OPTUŽENIKE **127**

2011-05-04 KAKO JE, PO TOLIMIRU, POČEO TREĆI SVETSKI RAT **128**

2011-05-05 TOLIMIROVA ODBRANA "SRPSKIH INTERESA" **129**

2011-05-10 "NEMOGUĆI ZADATAK" ZA POTPUKOVNIKA **129**

2011-05-11 OPERACIJA "BLOKADE I ČIŠĆENJA" PODRUČJA SREBRENICE **130**

2011-05-12 TOLIMIR: MEĐUNARODNE SNAGE "ŠPIJUNIRALE" VRS **131**

2011-05-16 TOLIMIR: PODACI O BROJU SREBRENIČKIH ŽRTAVA "LAŽIRANI" **131**

2011-05-17 TOLIMIR – MLADIĆEV ČOVEK OD POVERENJA **132**

2011-05-18 TOLIMIR U NAJUŽEM MLADIĆEVOM TIMU **133**

2011-05-19 ODBRANA DO UNIŠTENJA **134**

2011-05-23 DR PIROĆANAC: "HUMANI TRETMAN" SREBRENIČKIH IZBEGLICA **134**

2011-05-25 OPŠTE POZNATE ČINJENICE I REKLA KAZALA DR PIROĆANCA **135**

2011-05-26 TOLIMIROVO PLAVO ODELO **136**

2011-05-31 ZATOČENIŠTVO NAKON PADA ŽEPE **137**

2011-06-02 UPUTSTVA I/ILI NAREĐENJA? **137**

2011-06-06 SVEDOK IZ LISTA "SVEDOK" **138**

2011-06-07 GDE JE NESTALO 1.100 NESUĐENIH ZAROBLJENIKA LOGORA BATKOVIĆ? **139**

2011-06-09 SVEDOČENJE INSAJDERA IZ GLAVNOG ŠTABA VRS **139**

2011-06-22 "MALO PREDLOG, MALO NAREĐENJE" **140**

2011-06-23 "NELOGIČAN" DOKUMENT **141**

2011-07-04 PRAVILA I IZUZECI **141**

2011-07-06 POUZDANOST ZAPISA PRESRETNUTIH RAZGOVORA **142**

2011-07-07 PETO SVEDOČENJE RIČARDA BATLERA **143**

2011-07-08 TOLIMIROVA ODGOVORNOST ZA RATNE ZAROBLJENIKE **144**

2011-07-11 TOLIMIR: RATNE ZAROBLJENIKE NE POPISIVATI **144**

2011-07-12 KAKO JE VRS "PREŠLA CRTU" **145**

2011-07-13 OD RAZDVAJANJA DO OSVAJANJA **146**

2011-07-15 ŠTA SA PREŽIVELIM ZAROBLJENICIMA? **146**

2011-07-18 TOLIMIR JE BIO "OBAVEŠTEN I UPUĆEN" **147**

2011-07-19 TOLIMIR JE ZNAO ZA PREKOPAVANJE I PREMEŠTANJE MASOVNIH GROBNICA **148**

2011-07-21 ČEMU SU SLUŽILI «STRATEŠKI CILJEVI» **148**

2011-08-22 "ZBUNJENE" SNAGE UN U SREBRENICI I ŽEPI **149**

2011-08-23 I BLOKADA I ZAŠTITA HUMANITARNIH KONVOJA **150**

2011-08-25 UNPROFOR "NEVOLJNI UČESNIK" U ŠVERCU ORUŽJA **150**

2011-08-29 (NE)OBAVEŠTENI GENERAL **151**

2011-08-31 BATLER: TOLIMIR JE "ZNAO ILI MOGAO DA ZNA" ZA ZLOČINE **151**

2011-09-01 DIVERZANTI NA "SPECIJALNOM ZADATKU" **152**

2011-09-05 POVEZIVANJE STRATIŠTA I GROBNICA **153**

2011-09-06 "KOLEKCIJA PEĆANAC" NA SUĐENJU TOLIMIRU **153**

2011-09-08 PREŽIVELI SA LIVADE KOD SANDIĆA **155**

2011-09-12 NESTALI SNIMCI PORUČNIKA RUTENA **156**

2011-09-13 ČEKAJUĆI POSLEDNJEG SVEDOKA OPTUŽBE **156**

2011-10-10 MAJOR PEĆANAC ODBIO DA SVEDOČI PROTIV GENERALA TOLIMIRA **157**

2011-12-05 POČETAK TOLIMIROVE ODBRANE ZAKAZAN ZA 9. JANUAR 2012. **158**

2011-12-08 TUŽILAC TRAŽI DA PEĆANAC SVEDOČI **159**

2012-01-12 PEĆANAC ZAŠTIĆEN OD SAMOG SEBE I OD SARAJEVSKIH MEDIJA **159**

2012-01-13 TUŽILAC: "VELIKA VAŽNOST" DOKUMENATA KOJE JE DOSTAVIO PEĆANAC **160**

2012-01-16 GDE JE PEĆANAC BIO I ŠTA JE RADIO U VREME SREBRENICE? **160**

2012-01-17 KRAJ SVEDOČENJA DRAGOMIRA PEĆANCA **161**

2012-01-23 PRVI SVEDOK TOLIMIROVE ODBRANE **162**

2012-01-24 ŠTA ĆE HOLANĐANIMA SKIJE? **162**

2012-01-25 KO JE ODLUČIVAO O PROLASKU HUMANITARNIH KONVOJA **163**

2012-01-26 DA LI JE BLOKADA KONVOJA UN BILA "NAMERNA" ILI "SLUČAJNA"? **164**

2012-01-30 GENERAL NEMA KOME DA KOMANDUJE **164**

2012-01-31 ODBRANA GLAVNOG ŠTABA OD DIVERZIJA IZ ENKLAVA **165**

2012-02-01 TOLIMIROVA ODBRANA: "ILEGALNO ISELJAVANJE" MUSLIMANA **166**

2012-02-02 "STRUČNA ODGOVORNOST" GENERALA TOLIMIRA **166**

2012-02-06 "NEUMOLJIVA MATEMATIKA" TOLIMIROVOG VEŠTAKA **167**

2012-02-07 VEŠTAK ODBRANE: STANOVNIŠTVO SREBRENICE SE DOBROVOLJNO ISELILO **168**

2012-02-08 VEŠTAK ODBRANE: U PROBOJU KA TUZLI POGINULO 3.000 VOJNIKA ARMIJE BIH **169**

2012-02-09 "PRORAČUN" ZA OSPORAVANJE BROJA SREBRENIČKIH ŽRTAVA **169**

2012-02-13 KO JE POČINIO "GENOCID NAD ISTINOM" **170**

2012-02-14 TUŽILAC: "NESTRUČNOST I PRISTRASNOST" VEŠTAKA ODBRANE **171**

2012-02-15 ZAKLJUČENO IZVOĐENJE DOKAZA NA SUĐENJU ZDRAVKU TOLIMIRU **171**

2012-02-21 KRAJ SUĐENJA ZDRAVKU TOLIMIRU U AVGUSTU 2012 **172**

2012-03-23 ODBAČEN IZVEŠTAJ VEŠTAKA TOLIMIROVE ODBRANE **172**

2012-08-23 TOLIMIR TRAŽI OSLOBAĐAJUĆU PRESUDU **173**

2012-08-22 TOLIMIR PORIČE ODGOVORNOST ZA ZLOČINE U SREBRENICI I ŽEPI **174**

2012-08-21 TUŽILAC TRAŽI DOŽIVOTNI ZATVOR ZA ZDRAVKA TOLIMIRA **174**

2012-11-15 ... **175**
PRESUDA ZDRAVKU TOLIMIRU 12. DECEMBRA 2012.

2012-12-12 ... **176**
DOŽIVOTNI ZATVOR ZA ZDRAVKA TOLIMIRA

2013-03-12 ... **177**
TOLIMIROVA ŽALBA SA 41 OSNOVOM

2013-05-16 ... **177**
TOLIMIR SMATRA DA BI ODBRANOM KARADŽIĆA UGROZIO SEBE

2013-07-05 ... **178**
PRODUŽEN ROK ZA TOLIMIROVU ŽALBU

2013-10-28 ... **178**
TOLIMIR ZDRAV, ŽALBENI POSTUPAK U TOKU

2014-02-25 ... **179**
NALOG TOLIMIRU DA PRIPREMI JAVNU VERZIJU SVOJE "TAJNE ŽALBE"

2014-10-22 ... **179**
RASPRAVA O TOLIMIROVOJ ŽALBI 12. NOVEMBRA

2014-11-12 ... **180**
TOLIMIR NEGIRA ODGOVORNOST ZA GENOCID U SREBRENICI I ŽEPI

2015-02-11 ... **180**
U OČEKIVANJU KONAČNE PRESUDE ZDRAVKU TOLIMIRU

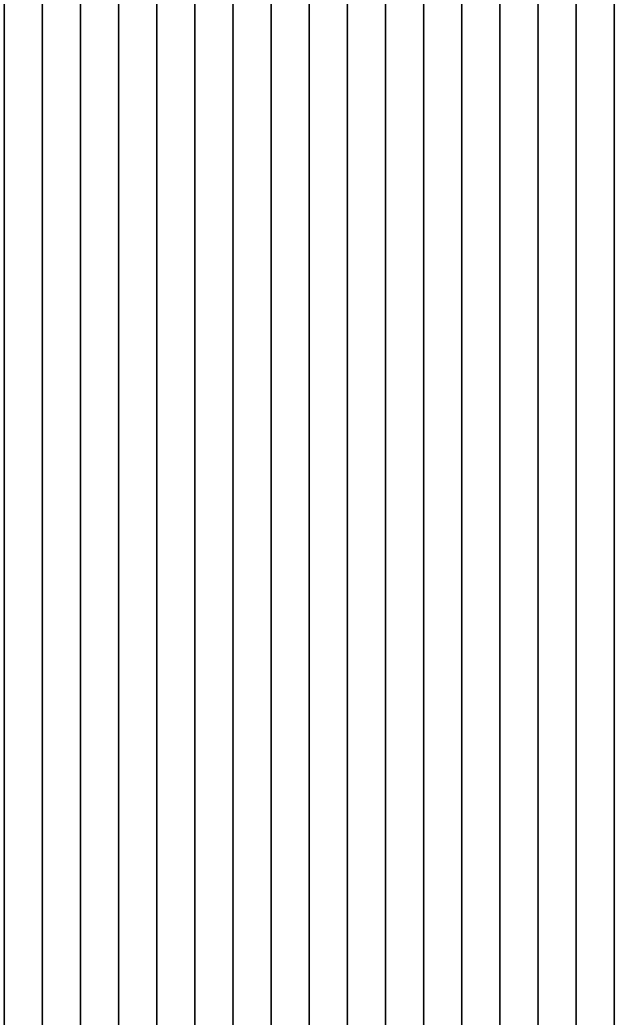
2015-03-24 ... **181**
KONAČNA PRESUDA ZDRAVKU TOLIMIRU 8. APRILA

2015-04-08 ... **181**
TOLIMIRU POTVRĐENA OSUDA ZA GENOCID I KAZNA DOŽIVOTNOG ZATVORA

2016-02-09 ... **182**
PREMINUO ZDRAVKO TOLIMIR

2016-02-12 ... **183**
OBDUKCIJA: TOLIMIR UMRO PRIRODNOM SMRĆU

2016-09-08 ... **183**
OBJAVLJEN IZVEŠTAJ INTERNE ISTRAGE O SMRTI ZDRAVKA TOLIMIRA

HAŠKE SVESKE

SENSE je tokom gotovo 20 godina izveštavanja iz Međunarodnog krivičnog suda za bivšu Jugoslaviju (MKSJ) prikupila opsežnu arhivu koju, pored ostalog, čine hiljade stranica svojevrsne hronike haških suđenja. Edicijom PDF publikacija pod nazivom HAŠKE SVESKE, SENSE Centar sistematizuje arhivu svojih izveštaja po predmetima vođenim pred MKSJ, od podizanja optužnica do konačnih presuda.

Svaka sveska sadrži zbirku hronološki poređanih izveštaja o pojedinom suđenju pred MKSJ, onako kako su napisani dok je postupak još bio u toku. U tim se izveštajima citiraju izjave žrtava i svedoka, insajdera, forenzičkih i drugih veštaka i ukazuje na dokumente uvrštene u dokazni material.

HAŠKE SVESKE nude mogućnost da se kroz objedinjene i hronološki poređane izveštaje po predmetima stekne uvid u celo jedno suđenje, ključna svedočenja, nalaze i činjenice utvrđene tokom dokaznog postupka. Objedinjeni u Haškim sveskama SENSE izveštaji postaju i svojevrsni putokaz za dalja istraživanja celokupne MKSJ arhive sudski utvrđenih činjenica o ratovima u bivšoj Jugosalviji.

2008-06-30

HAG/DEN HAAG

"POSLEDNJE UPOZORENJE" ZDRAVKU TOLIMIRU

Predraspravna sutkinja Kimberli Prost formalno upozorila Zdravka Tolimira da će mu biti dodeljen branilac ukoliko do petka ne obavesti Sekretarijat suda da prihvata sudske materijale na BHS (bosansko-hrvatsko-srpskom) jeziku i latiničnom pismu

◀ Zdravko Tolimir u sudnici Tribunala

Zdravko Tolimir ima rok do petka, 4. jula, da obavesti Sekretarijat da li prihvata materijale na latiničnom pismu i bosansko-hrvatsko-srpskom (BHS) jeziku koje mu, u okviru priprema za početak suđenja, dostavlja tužilaštvo. Ako to ne učini, Tolimiru će, upozorila je predraspravna sutkinja Kimberli Prost/Kimberly, biti uskraćeno pravo da se sam zastupa pred sudom.

General Tolimir, koji je završio najviše vojne škole bivše JNA i usavršavao se u inostranstvu, od dolaska u Hag insistira da mu se dokumenti dostavljaju isključivo na srpskom jeziku i ćiriličnom pismu, pošto tvrdi da ne zna latinicu.

Sudija Prost je na današnjoj konferenciji o stanju u postupku naglasila da je ovo "poslednje upozorenje i šansa" optuženom da izbegne nametanje branioca. Pravo na samozastupanje, podsetila je, nije apsolutno, te se može ukinuti ukoliko optuženi opstruiše tok suđenja što on, smatra sudija Prost, "uporno čini već godinu dana". Sudija je upozorila optuženog da pre nego što mu veće oduzme pravo da se sam brani, on ima priliku da "sam prekine opstrukciju" i prihvati materijale tužilaštva.

Uobičajeno pitanje o zdravstvenom stanju i uslovima u pritvoru optuženi je pokušao da iskoristi kako bi "blagoslovio sve u sudnici", izneo "nove činjenice o hapšenju" koje naziva "kidnapovanjem" i ponovo pokrenuo pitanje "jezika koji ne razume". Sudija ga je, međutim, prekinula i zaključila da "se može pretpostaviti da optuženi nema zdravstvenih problema". Tolimir je, inače, došao u sudnicu okićen brojanicom sa povelikim krstom a pre početka zasedanja se prekrstio.

Sudiji je pokušao da se obrati i Tolimirov pravni savetnik Aleksandar Gajić ali ga je ona, uz osmeh, upozorila da "nema prava da se obrati Veću, osim ako ne želi da prihvati dokumenta tužilaštva".

Zdravko Tolimir, pomoćnik Ratka Mladića za obaveštajne poslove i bezbednost koji je uhapšen prošle godine, čeka suđenje za genocid i druge zločine u Srebrenici i Žepi, u leto 1995. godine.

2008-07-04

HAG/DEN HAAG

"JEZIČKA PRILAGOĐAVANJA" ZA ZDRAVKA TOLIMIRA

Pravni savetnici Zdravka Tolimira uputili "izjavu" sekretarijatu Tribunala kojom se, u odgovoru na nalog predraspravnog Veća, obavezuju da će prihvatiti sve materijale tužilaštva bez obzira da li su na latinici ili ćirilici i dostaviti ih optuženom nakon "jezičkih prilagođavanja"

◀ Aleksandar Gajić, pravni savetnik Zdravka Tolimira

Aleksandar Gajić, pravni savetnik Zdravka Tolimira, uputio je "izjavu" Sekretarijatu kojom se obavezuje da će prihvatiti "sve odluke Veća i materijale tužilaštva" te će ih "nakon potrebnih jezičkih prilagođavanja dostaviti optuženom". Dostavljanje materijala pravnim savetnicima, naglasio je Gajić, "ni na koji način ne sme da ograniči Tolimirovo pravo da se sam brani i ima za cilj "obezbeđenje efikasnosti postupka i svih prava optuženog".

Na poslednjoj konferenciji o stanju postupku koja je održana početkom nedelje, predraspravni sudija Kimberli/Kimberly Prost je u ime Pretresnog veća upozorila Tolimira da će mu biti uskraćeno pravo da se sam brani ukoliko se do petka 4. jula ne obaveže da će

prihvatiti dokumente bez obzira na kojem su pismu. Od dolaska u pritvor Tribunala Tolimir, naime, insistira da mu se dokumenti dostavljaju isključivo na "srpskom jeziku i ćirilici", pošto uprkos visokom obrazovanju i usavršavanja u inostranstvu "ne zna latinicu."

U dokumentu dostavljenom Sekretarijatu nakon statusne konferencije na kojoj je Tolimiru upućeno poslednje upozorenje da će mu biti dodeljen branilac ukoliko nastavi da odbija dokumente, pravni savetnik optuženog navodi da je za "jezička prilagođavanja" dokumenata potrebno "od nekoliko sekundi do desetak minuta" te bi relevantne odluke bile prosleđene Tolimiru "već istog dana ili najkasnije sutradan". Gajić je, takođe, uputio molbu Sekretarijatu da "ne dostavlja dokumenta optuženom direktno" već "posredstvom pravnih savetnika koji su ovlašćeni da optuženom pruže svu potrebnu pomoć prilikom pripremanja odbrane".

Zdravko Tolimir, bivši Mladićev pomoćnik za bezbednost i obaveštajne poslove u Glavnom štabu VRS, optužen je za genocid i druge zločine počinjene u Srebrenici i Žepi u leto 1995. godine.

2008-07-30

HAG/DEN HAAG

NEMIRNI SNOVI ZDRAVKA TOLIMIRA

Zdravko Tolimir, bivši Mladićev pomoćnik za bezbjednost i obavještajne poslove u Glavnom štabu VRS, požalio se da u posljednjih godinu dana loše spava. Inače je, kako tvrdi, dobrog zdravtvenog stanja i jedino mu nedostaje još jedna ćelija za pripremanje odbrane

◀ Zdravko Tolimir u sudnici Tribunala

Zdravko Tolimir, bivši Mladićev pomoćnik za bezbjednost i obavještajne poslove u Glavnom štabu VRS, požalio se na današnjoj konferenciji o stanju u postuku da u posljednjih godinu dana, koliko je u Pritvorskoj jedinici u Sheveningenu, loše spava. Razlog njegovih nemirnih snova je, kako je objasnio, to što čuvari u Pritvorskoj jedinici stalno vrše "vizuelni uvid" u njegovu ćeliju kako bi provjerili kakvo mu je zdravstvog stanje.

Tolimir je naveo da ga čuvari svojim "vizuelnim nadzorom" bude noću svakih pola sata, nakon čega vrlo često ne može da zaspe. Požalio se i na medije koji su o njegovom zdravstvenom stanju pisali "nepovoljno" pošto je, kako je i sam priznao, u Pritvorskoj jedinici prestao uzimati lijekove. Tvrdi, međutim, da se zbog toga uopšte ne osjeća loše. Objasnio je da odbija lijekove iz protesta zbog načina na koji je "kidnapovan".

Tolimir je 20. juna ove godine pismeno zatražio da se ispitaju okolnosti njegovog hapšenja. Tvrdeći da nije uhapšen u Republici Srpskoj nego da je "kidnapovan" u Beogradu, Tolimir je i ranije tražio istragu o tom pitanju. Pošto je to pitanje po njega nepovoljno riješeno, a najnoviji zahtjev odbijen, Tolimir je danas naveo da raspolaže novim podacima. Pozvao se na knjigu bivše tužiteljice Karle/Carla del Ponte u kojoj stoji da je "uhapšen u Beogradu".

Nakon što je "za sada" uspješno riješeno ranije problematično pitanje dostavljanja dokumenata "na ćirilici i na srpskom", Tolimir je na listu svojih zahtjeva dodao još jedan – da mu se omogući korištenje još jedne ćelije u Pritvorskoj jedinici u kojoj bi mogao da se priprema za svoju odbranu. Primijetio je da samo na njegovom spratu ima 30 slobodnih ćelija koje bi mu mogle poslužiti u navedenu svrhu. Predraspravni sudija Kimberli/Kimberly Prost je napomenula da je to pitanje u domenu Sekretarijata ali da će se založiti da mu se izađe u sustet.

Sudija Prost je u ime Pretresnog vijeća upozorila Tolimira da njegovi pravni savjetnici nemanju pravo da ga pismeno ili usmeno zastupaju tokom suđenja pošto se tog prava odrekao u momentu kada je odlučio da se pred sudom sam zastupa.

2005-02-25

HAG/DEN HAAG

ZDRAVKO TOLIMIR NA "SREBRENIČKOJ OPTUŽNICI" HAŠKOG TRIBUNALA

U tribunalu obelodanjeno da je za zločine počinejene u Srebrenici i Žepi 1995. godine pored generala Gvera i Miletića optužen i bivši zamenik komandanta za bezbednost glavnog štaba VRS Zdravko Tolimir

Zdravko Tolimir je treća osoba sa, juče objavljene poslednje tribunalove "Srebreničke optužnice", kojom se za zločine na području Srebrenice i Žepe 1995. godine, terete i generali Milan Gvero i Radivoje Miletić, bivši članovi Glavnog štaba Vojske Republike Srpske (VRS).

Tolimir je, kako se navodi u saopštenju Tribunala, u vreme na koje se odnosi optužnica, bio zamenik komandanta za bezbednost Glavnog štaba VRS i jedan od sedam komandanata koji su direktno bili poređeni generalu Ratku Mladiću. Na toj poziciji, Tolimir je, "znao i bio uključen u sprovođenje plana za nasilno proterivanje muslimanskog stanovništva iz enklava Srebrenica i Žepa", kako je navedeno u optužnici.

Gvero, Miletić i Tolimir se, optužnicom ne terete za masovne egzekucije preko 7.000 bošnjačkih muškaraca zarobljenih nakon pada zaštićene zone Srebrenica, već za desetak slučajeva ubistava izvršenih 12. i 13. jula u Potočarima i Bratuncu. Na teret im se stavlja zločin progona na političkim, verskim i rasnim osnovama, koji uz ubistva uključuje okrutno postupanje prema zatočenicima u Potočarima, Bratuncu i Zvorniku, uništavanja imovine u Srebrenici i Žepi, prisilni transfer civila iz Srebrenice, kao i deportacije iz Žepe. Kao i Gvero i Miletić i Tolimir se u pet tačaka optužnice, po osnovu individualne odgovornosti, tereti za zločine koji se pravno kvalifikuju kao zločini protiv čovečnosti i kršenje zakona i običaja ratovanja.

Tolimir je kao i Miletić i Gvero, kako se navodi u optužnici "zajedno s drugim oficirima VRS te predstavnicima vlasti i MUP RS, u periodu od marta do kraja augusta 1995. godine svesno učestvovao u zajedničkom zločinačkom poduhvatu... čiji je cilj bilo proterivanje bošnjačkog stanovništva Srebrenice i Žepe". On je, prema optužnici, "počinio, planirao, podsticao, naredio i na druge načine pomagao pripremu i izvršenje zločina za koje se tereti.

Optužnicu, koja je juče objavljena, potvrdio je kineski sudija Liu Daćun/Daqun 10. februara ove godine. Od trojice optuženih u Hagu se trenutno nalazi samo general Milan Gvero koji se u četvrtak dobrovoljno predao Tribunalu, a u Beogradu je najavljena i predaja generala Radivoja Miletića.

2007-10-05

HAG/DEN HAAG

SEKRETARIJAT: "TOLIMIROVO ZDRAVLJE OZBILJNO UGROŽENO"

Sekretar Tribunala upozorava da Zdravko Tolimir "zbog verskih uverenja" odbija lekove, čime narušava svoje ionako loše zdravstveno stanje. Predraspravno veće se poziva da to ima u vidu pri odlučivanju po Tolimirovom zahtevu da se pred Tribunalom sam zastupa

Sekretar Tribunala Hans Holthuis je u današnjem podnesku upućenom Predraspravnom veću izrazio "duboku zabrinutost" za zdravlje optuženog Zdravka Tolimira. Navodi da je njegovo stanje "veoma ozbiljno i izuzetno zabrinjavajuće", zbog odbijanja optuženog da primi adekvatnu medicinsku pomoć.

Od kada je 1. juna ove godine prebačen u Pritvorsku jedinicu UN, Tolimir, navodi sekretar, ne uzima lekove i odbija saradnju sa medicinskim osobljem, uz obrazloženje da mu to "zabranjuju religijska uverenja", tvrdeći pritom da je "dobrog zdravlja". S obzirom na Tolimirovo narušeno zdravlje i neprihvatanje lekarske nege, sekretar upozorava da postoji "veoma realan i ozbiljan rizik" da mu život bude doveden u pitanje u bilo kojem trenutku.

Osim toga, uporno insistiranje optuženog da se pred sudom sam zastupa kod njega, po izveštaju sekretara, izaziva veliki stres koji dodatno ugrožava Tolimirovo već narušeno zdravlje. Sekretar zato zahteva da veće te okolnosti ima u vidu i pažljivo ih razmotri pri donošenju odluke po njegovom zahtevu da se sam brani.

Zdravko Tolimir, bivši pomoćnik Ratka Mladića u Glavnom štabu VRS, se tereti za genocid i druge zločine u julu 1995. godine, kada je u Srebrenici i Žepi ubijeno više od 7.000 Bošnjaka.

2007-12-11

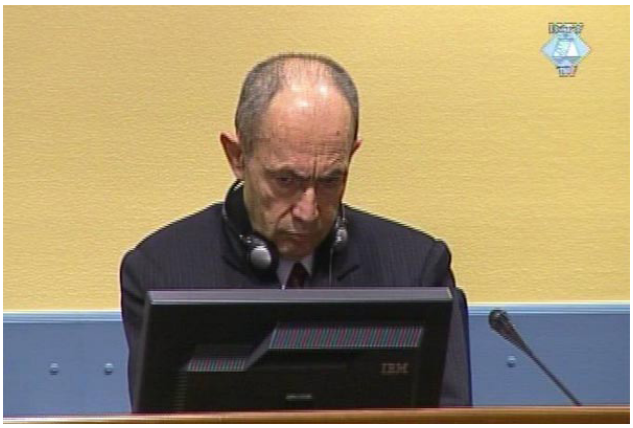
HAG/DEN HAAG

USLOVLJENO SAMOZASTUPANJE

Sudija Kimberli Prost upozorila Zdravka Tolimira da će, ako i dalje bude odbijao da prihvati dokumenta koja mu dostavlja tužilaštvo, "Veće biti prinuđeno da razmotri pitanje njegovog samozastupanja". Tolimir se žali na uslove u ćeliji u Pritvorskoj jedinici UN u kojoj, kako kaže, "već šest meseci živi kao u kupeu"

Pošto je Zdravko Tolimir na prethodnoj konferenciji o stanju u postupku održao molitvu za sve prisutne u sudnici i zaposlene u Tribunalu, sudija Kimberli Prost/Kimberly ga je na početku današnje statusne konferencije zamolila da "religijska uverenja izražava pre i posle pretresa".

Bivši član Glavnog štaba VRS, optužen za genocid i druge zločine u Srebrenici i Žepi 1995. godine, nije imao komentara na ovu molbu sudije ali je zato, u više navrata, pokušao da nametne raspravu o "pitanju jezika na kojem mu tužilaštvo dostavlja dokumenta". Tvrdi, naime, da latinično pismo "ne razume", a da Tribunal nije organizovao kurs "bošnjačko-hrvatsko-srpskog jezika koji je nastao nakon potpisivanja Dejtonskog sporazuma" i koji on, naglasio je, "ne želi da uči".

◀ Zdravko Tolimir u sudnici Tribunala

Sudija Prost je upozorila Tolimira da je "poglavlje u vezi sa pitanjem jezika zatvoreno" i da je "apsolutno uverena da optuženi kao inteligentan čovek i visoki oficir VRS" može da čita dokumenta na latiničnom pismu. Ukoliko Tolimir i dalje bude odbijao da prihvati dokumenta koja mu dostavlja tužilaštvo, Veće će, rekla je sudija Prost, biti prinuđeno da "razmotri pitanje njegovog samozastupanja".

Na uobičajeno pitanje o zdravstvenom stanju Tolimir je odgovorio da je "njegovo zdravlje odlično" i da Sekretarijat suda "obmanjuje javnost tvrdnjama da mu svakog trenutka preti smrt". Takve izjave Sekretarijata su, po Tolimiru, "sračunate da mu se oduzme pravo da se sam brani".

Vidno uznemiren, Tolimir se sudiji požalio i na uslove u Pritvorskoj jedinici UN. Rekao je da već "šest meseci spava u kupeu" jer je "njegova ćelija pod stalnim video nadzorom a čuvari ga bude na svakih pola sata da bi proverili u kom je stanju". Sudija Prost je obećala da će "razmotriti primenu manje invazivnih mera za praćenje Tolimirovog zdravstvenog stanja". Takođe ga je uputila da nastavi razgovore sa Sekretarijatom u vezi sa izborom njegovih pravnih savetnika koji još nisu zadovoljili sve uslove propisane pravilima Tribunala.

Tolimir je na kraju konferencije o stanju u postupku primetio kako bi "trebalo da se brani sa slobode" jer je jedino što mu se stavlja na teret, po njegovom shvatanju, to što je bio pomoćnik za bezbednost Ratka Mladića. A on je, kako je rekao, "ponosan što je bio u toj vojsci i što mu je Mladić bio komandant". Budući da se sam brani, sudija Prost je savetovala Tolimiru da zahtev za privremenu slobodu iznese u pisanom podnesku.

2008-01-14

HAG/DEN HAAG

TOLIMIR DOBIO PRAVNE SAVETNIKE

Predrag Milovančević i Vuk Sekulić imenovani za pravne savetnike Zdravka Tolimira. Optuženi odbio da primi dokumenta u kojima ga Sekretarijat obaveštava o imenovanjima, tvrdeći da, zbog latiničnog pisma, "ne razume njihov sadržaj."

Beogradski advokat Predrag Milovančević je i zvanično imenovan za pravnog savetnika generala Zdravka Tolimira. Funkciju Milovančevićevog asistenta obavljaće Vuk Sekulić, navodi se u pismu upućenom Pretresnom veću iz Sekretarijata suda.

Milovančević i Sekulić su preuzeli funkcije pravnih zastupnika 3. januara ove godine a imenovani su kako bi "optuženom koji se sam zastupa pomogli u pripremi odbrane". Tolimir je, međutim, odbio da prihvati dokumenta u kojima ga Sekretarijat obaveštava o imenovanju pravnih zastupnika uz obrazloženje da "ne razume njihov sadržaj" jer su dostavljena na latiničnom pismu.

O zahtevima Tolimira da mu se dokumenti dostavljaju na "srpskom jeziku i ćiriličnom pismu" bilo je reči na poslednje dve konferencije o stanju u postupku. Sudija Kimberli Prost/Kimberly je tada naglasila da je "apsolutno uverena da optuženi kao inteligentan čovek i visoki oficir VRS" može da čita dokumenta na latiničnom pismu. Optuženog je takođe upozorila da će Veće - ako on i dalje bude odbijao da prihvati dokumenta - "biti prinuđeno da razmotri pitanje njegovog samozastupanja".

Dragan Milovančević, inače, zastupa i Milana Martića, bivšeg predsednika bivše Republike Srpska Krajina, koji je trenutno u žalbenom postupku. Prvostepenom presudom Martić je osuđen na 35 godina zatvora za zločine koje su od avgusta 1991. do avgusta 1995. godine počinile snage pod njegovom komandom.

2008-03-12

HAG/DEN HAAG

TOLIMIR TRAŽI SAVETNIKA ZA MEĐUNARODNO PRAVO

Na konferenciji o stanju u postupku Zdravko Tolimir najavio da će tužiti predsednike Srbije i Tribunala, kao i bivšu glavnu tužilteljicu i tužioca koji vodi predmet protiv njega.

Današnja statusna konferencija u predmetu Zdravka Tolimira, bivšeg člana Glavnog štaba VRS optuženog za genocid i druge zločine u Srebrenici i Žepi, razlikovala se od prethodnih po tome što je pored optuženog u sudnici bio prisutan i jedan od dvojice nedavno imenovanih pravnih savetnika, beogradski advokat Vuk Sekulić, koji je predstavljen kao referent za predmet.

◀ Zdravko Tolimir u sudnici Tribunala

Tolimir se i dalje, shodno svojoj ranijoj odluci, sam zastupao ali ga je predraspravni sudija, Kanađanka Kimberly/Kimberli Prost upozorila da "iako ima pravo na samozastupanje ne može birati postupak koji će se primenjivati u sudu". Podsetila je optuženog da je pitanje njegovog zahteva da mu se dokumenta dostavljaju "na srpskom jeziku i na ćirilici" zatvoreno te da se "ne može vraćati na teme o kojima je predraspravni sudija ili veće već donelo odluku ili se u vezi s njima čeka odluka žalbenog veća".

Tolimir se ipak ponovo požalio da mu nije dostavljen ni jedan dokument pošto one "na latinici ili u elektronskoj formi ne smatra zaprimljenim". Tražio je od sutkinje da interveniše kod Sekretarijata suda da mu što pre, kao savetnika za međunarodno pravo, imenuje advokata Aleksandra Gajića, jer mu je njegova asistencija trenutno "najpotrebnija".

Tolimir je najavio da će, kako je rekao, "pred Međunarodnim sudom pravde podneti krivične prijave" protiv predsednika Srbije Borisa Tadića, predsednika Tribunala Fausta Pokara/ Pocar, bivše glavne tužiteljice Karle/Carla del Ponte i tužioca Pitera Mekloskog/Peter McCloskey, zbog "prikrivanja činjenica o njegovom hapšenju" pošto je, tvrdi, zapravo bio "kidnapovan".

Na uobičajeno pitanje o zdravlju Tolimir je odgovorio da je ono "vrlo dobro" ali se požalio da mu nije dozvoljeno da nabavi i pije "običan uvin čaj" što mu je neophodno zbog problema sa bubrezima koje je imao pre tridesetak godina.

2008-03-31

HAG/DEN HAAG

ODBAČENA TOLIMIROVA ŽALBA NA LATINICU

Žalbeno veće odbacilo žalbu Zdravka Tolimira i potvrdilo odluku pretpretresnog sudije kojom je odbijen zahtev optuženog da mu se dokumenti dostavljaju na ćiriličnom a ne latiničnom pismu.

Na konferenciji o stanju u postupku protiv Zdravka Tolimira, održanoj u decembru prošle godine, pretpretresni sudija Kimberli Prost /Kimberly je odbila zahtev optuženog da mu se dokumenti dostavljaju na ćiriličnom pismu. Tolimir se na to žalio, tvrdeći da se time odlukom krše njegova prava i otežava mu se priprema odbrane za predstojeće suđenje.

U danas objavljenoj odluci, Žalbeno veće konstatuje da je sudija Prost "pravilno tumačila i zakon i činjenice" kada je zaključila da "pravo optuženog da dobija materijal na jeziku koji razume" ne znači da može da traži dokumente na "bilo kom jeziku ili bilo kom pismu". Po Žalbenom veću, ispravan je i zaključak sudije Prost da Tolimir "u dovoljnoj meri" razume latinično pismo.

Sudija Prost je, naime, primetila da je Tolimir "završio škole u bivšoj Jugoslaviji u kojoj se učilo latinično pismo" kao i da se na prvom pojavljivanju pred Tribunalom odrekao prava da mu se pročita optužnica, pošto je "dobio kopiju na jeziku koji razume". Na osnovu optužnice koja je napisana na srpskom jeziku i latiničnim pismom, optuženi je, podsetila je sudija Prost, uložio prigovore na optužnicu što "jasno pokazuje da je razumeo njenu sadržinu". Takođe je navela da Tolimir "nije bio dosledan u objašnjenjima" zbog čega ne može da čita ili razume latinično pismo kao i da je tužilaštvo priložilo dokumente na latiničnom pismu koje je optuženi potpisao ili primio od 1992. do 1995. godine.

Tolimir međutim tvrdi da je njegov maternji jezik srpski, napisan ćiriličnim pismom, i da je to "jedini jezi koji govori i razume". U žalbi je naveo da je nakon pretrpljenog moždanog udara ponovo učio da se služi ćirilicom, ali ne i latinicom. Ta Tolimirova tvrdnja, međutim, nije ničim potkrepljena, konstatuje Žalbeno veće i zaključuje da "ništa ne ukazuje da je optuženi nesposoban da razume srpski jezik na latiničnom pismu".

Optužnica tereti Tolimira za genocid i druge zločine u Srebrenici i Žepi počinjene u leto 1995. godine dok je bio Mladićev pomoćnik u Glavnom štabu Vojske republike Srpske (VRS).

2008-05-02

HAG/DEN HAAG

ZAHTEV DA SE TOLIMIRU DODELI BRANILAC

U podnesku predraspravnom veću, kojim traži da se Zdravku Tolimiru dodeli stalni branilac, tužilaštvo obrazlaže kako optuženi, koji se sam zastupa, "taktikom opstrukcije" nastoji da "poremeti i zaustavi" postupak po optužnici koja ga tereti za genocid i druge zločine u Srebrenici i Žepi 1995. godine.

Zdravku Tolimiru bi "u što kraćem roku trebalo dodeliti stalnog branioca" smatra tužilaštvo koje je ovaj zahtev obrazložilo u podnesku upućenom predraspravnom veću 29. aprila ove godine.

Bivši Mladićev pomoćnik za obaveštajno-bezbednosne poslove u Glavnom štabu VRS tereti se za genocid i druge zločine počinjene u julu 1995. godine u Srebrenici i Žepi. Postupak protiv njega se u Tribunalu vodi od maja prošle godine kada je uhapšen i od kada se, pozivajući se na Pravila postupka, sam zastupa pred sudom.

Tužilaštvo upozorava na "očiglednu nameru optuženog da ometa" predraspravni postupak i ukazuje da će ometati i suđenje kada počne. Tolimirova opstrukcija se, po tužilaštvu, "jasno pokazuje kroz obrazac njegovog ponašanja": samovoljno odbijanje da primi bilo kakav materijal (pisani, audio ili video) od tužilaštva i zabrana njegovim pravnim savetnicima da to učine; "učestalo ometanje rasprave na statusnim konferencijama", odbijanje da prihvati obuku za korišćenje elektronske baze podataka; i odbijanje da se sastane sa predstavnicima tužilaštva radi obelodanjivanja dokaza.

Tužilaštvo podseća i na standarde koji su po pitanju dodele branioca ustanovljeni u slučajevima Slobodana Miloševića i Vojislava Šešelja. Prema odlukama Žalbenog veća u tim predmetima, "namerna ili nenamerna opstrukcija optuženog može biti dovoljan osnov za ograničenje prava da se sam zastupa". Optuženi na to mora biti "jasno upozoren" a ograničenje prava na samozastupanje treba svesti na minimum neophodan da se obezbedi pravično i ekspeditivno suđenje.

Svi navedeni standardi su u Tolimirovom slučaju zadovoljeni, tvrdi tužilaštvo, ilustrujući to dokumentima o neuspelom uručivanju dokumenata i propalim sastancima sa predstavnicima optužbe. Navode se takođe primeri upornog ometanja statusnih konferencija zahtevima da mu se dokumenti dostavljaju isključivo na ćirilici, mada je Žalbeno veće to već odbacilo. Tužilaštvo smatra da je Tolimir već jasno upozoren od strane sutkinje Prost koja mu je ukazala da će odbijanje da prihvati obelodanjena dokumenta "veće morati da sagleda u svetlu njegove namere da se sam zastupa, budući da bi to očigledno moglo dramatično uticati na pravičnost i ekspeditivnost suđenja".

Iz tih razloga, tužilaštvo smatra da bi Tolimiru trebalo dodeliti branioca koji ispunjava uslove Pravilnika o zastupanju optuženih pred Tribunalom. "Jedino tako je moguće obezbediti pravičan i ekspeditivan postupak" , što, prema tužilaštvu, optuženi "svojom taktikom ometanja upravo nastoji da poremeti, uspori i zaustavi".

2008-10-16

HAG/DEN HAAG

LOVILI MLADIĆA – ULOVILI TOLIMIRA

Tužilac prosledio Pretresnom veću izveštaj Ministarstva spoljnih poslova Srbije u kojem se, suprotno tvrdnjama Zdravka Tolimira, navodi da je on uhapšen na području Bosne i Hercegovine u sklopu akcije hvatanja Ratka Mladića.

Od prvog pojavljivanja u sudnici Tribunala 4. juna prošle godine Zdravko Tolimir, bivši Mladićev pomoćnik za bezbednost u Glavnom štabu VRS, uporno zahteva da se istraže okolnosti njegovog hapšenja, tvrdeći da je uhapšen u Beogradu, a ne u Bratuncu kako se tvrdi u zvaničnoj verziji MUP Republike Srpske. Budući da optuženi to ponavlja na svakoj konferenciji o stanju u postupku, pretpretresni sudija Kimberli/Kimberley Prost je u julu ove godine naložila tužilaštvu da dostavi "ažurirane informacije" o okolnostima Tolimirovog hapšenja.

Tužilaštvo je danas Pretresnom veću prosledilo odgovor koji je, u vezi Tolimirovog hapšenja, dobilo od Ministarstva inostranih poslova Republike Srbije. U svom dopisu Ministarstvo spoljnih se poziva na informacije dobijene od Ministarstava unutrašnjih poslova Srbije i Republike Srpske, iz kojih sledi da je Tolimir uhapšen 31. maja 2007. godine na području Bosne i Hercegovine, nedaleko od Bratunca i to u sklopu akcije traganja za Ratkom Mladićem. Pošto su od srpske obaveštajne službe dobili informaciju da bi "Ratko Mladić ili lica iz njegovog neposrednog okruženja" trebalo da pređu granicu na potezu Zvornik-Ljubovija, policije Srbije i Republike Srpske su koordinirano pojačale kontrolu lica i vozila u tom pojasu uz reku Drinu.

Negde oko 14 časova i 15 minuta tog dana, na makadamskom putu prema selu Sopotnik u opštini Bratunac, pripadnici kriminalističke policije RS su, navodi se u dopisu, "presreli kretanje jednog lica" bez identifikacionih dokumenata. Lice je, međutim, reklo da se zove Zdravko Tolimir od oca Stanka i majke Darinke i da je oficir Vojske RS. Odmah je, navodno, smešten u službeno vozilo i sproveden u Banja Luku. U toku vožnje Tolimir je, kako se navodi, "izražavao vidnu nervozu" i odbio da govori o Ratku Mladiću, "preusmeravajući razgovor na verska pitanja". U Banja Luku je stigao oko 18 časova a, pošto je o hapšenju obavešteno i Haško tužilaštvo, hitno je helikopterom Eufora, već oko 21 čas, prebačen u Sarajevo a sutradan u Hag.

Tužilac je u podnesku naveo da, osim ovih, nema nikakvih dodatnih informacija o hapšenju Tolimira. Malo je verovatno da će takav izveštaj tužilaštva umiriti optuženog, koji tvrdi da je u Beogradu "nezakonito uhapšen, kidnapovan i sproveden u Hag" i traži da Tribunal pokrene postupak protiv odgovornih.

Zdravko Tolimir se tereti za genocid i druge zločine počinjene u julu 1995. godine na području Srebrenice i Žepe.

2008-10-31

HAG/DEN HAAG

PRAVO NA ČAJ

Bivši Mladićev pomoćnik Zdravko Tolimir i dalje tvrdi da je "kidnapovan" u Beogradu a ne uhapšen u Bosni i Hercegovini. Žaleći se da mu je uskraćeno pravo na čajeve kojim reguliše visoki pritisak Tolimir se na konferenciji o stanju u postupku u jednom trenutku i rasplakao.

◀ Zdravko Tolimir u sudnici Tribunala

Zdravko Tolimir, optužen za genocid i druge zločine počinje u Srebrenici i Žepi i dalje osporava da je 31. maja 2007. uhapšen na teritoriji Bosne i Hercegovine, nedaleko od Bratunca i tvrdi da je zapravo "kindnapovan" u Beogradu odakle je sproveden u Hag. Tolimir je na konferenciji o stanju u postupku rekao da to potvrđuju "nove činjenice" koje je iznio u svom najnovijem podnesku Pretresnom vijeću.

Tužilaštvo je podsjetimo, sredinom oktobra proslijedilo Vijeću dopis o okolnostima Tolimirovog hapšenja Ministarstva inostranih poslova Srbije. U svom dopisu Ministarstvo inostranih poslova se poziva na informacije ministarstava unutrašnjih poslova Srbije i Republike Srpske po kojima je Tolimir uhapšen tokom potrage bosanskohercegovačke policije za Ratkom Mladićem, na putu prema selu Sopotnik kod Bratunca.

Tolimir tvrdi da je isti ministar unutrašnjih poslova na kojeg se u svom dopisu poziva Ministarstvo inostranih poslova Srbije u jednom televizijskom istupu rekao da je do hapšenja došlo u Beogradu. Iz tog razloga Tolimir je izrazio sumnju u vjerodostojnost tog dopisa i zatražio da mu se dostavi original kako bi se lično uvjerio da li je on "zakonit", što će mu biti i omogućeno. Svom podnesku Pretresnom vijeću Tolimir je priložio i kompakt disk sa snimkom izjave na koju se poziva.

Tolimir se, inače, požalio da mu je u trenutku hapšenja pritisak bio veoma visok, ali da ga je po dolasku u Pritvorsku jedinicu uspio normalizovati jer je konzumirao čajeve koje mu je donosila njegova supruga. Pravo na te čajeve mu je, međutim, u međuvremenu uskraćeno pa se zato danas, u jednom trenutku i rasplakao. Pošto je čajeve koristio umjesto lijekova Tolimir je napomenuo da je sada ostao i bez jednog i bez drugog i pri tome se pozvao na pravilo po kojem zatvorenici u Pritvorskoj jedinici imaju pravo na čaj.

Osim što je govorio o okolnostima hapšenja i problemima sa čajem Tolimir je naglasio da ostaje pri svojoj ranijoj odluci da se želi sam zastupati tokom postupka i odbio da se bavi usaglašavanjem presuđenih činjenica. "Ja želim da se sve optužbe protiv mene dokažu u mom postupku", rekao je Tolimir.

2009-02-27

HAG/DEN HAAG

TOLIMIR ŽELJAN SNA I SRBIJANSKOG ČAJA

Suđenje Zdravku Tolimiru, bivšem pomoćniku Ratka Mladića za obavještajne poslove i bezbjednost, moglo bi početi na ljeto ove godine. Optuženi se i dalje tuži da su mu u Pritvorskoj jedinici uskraćeni pravo na san i srbijanski čaj.

◀ Zdravko Tolimir je i ovu konferenciju o stanju u postupku počeo uobičajenom molitvom

Pretpretresni sudija Kimberli/Kimberley Prost obavijestila je strane u postupku da bi suđenje Zdravku Tolimiru, optuženom za genocid i druge zločine u Srebrenici i Žepi, moglo početi u ljeto ove godine.

Tolimir je i ovu konferenciju o stanju u postupku počeo uobičajenom molitvom, a potom se, još jednom, požalio što mu se u Pritvorskoj jedinici uskraćuju prava na san i čaj. Pošto se u postupku, po vlastitom izboru brani sam, san mu je, kako je rekao, prijeko potreban kako bi se pripremao za predstojeće suđenje. S druge strane, nije mu jasno zašto mu se ne dozvoljava da koristi prirodne čajeve iz Srbije kada se u Pritvorskoj jedinici "formacijski" služi engleski čaj.

Sekretar tribunala je neposredno nakon Tolimirovog dolaska u Pritvorsku jedinicu upozorio sudije na njegovo "veoma ozbiljno i zabrinjavajuće" zdravstveno stanje kao i na "realan rizik" da mu život bude doveden u pitanje zbog odbijanja adekvatne medicinske njege. Pritvorskom osoblju je zato naloženo da svakih pola sata provjerava stanje optuženog kako bi mu se – u slučaju potrebe – mogla blagovremeno ukazati pomoć. Tolimir, međutim, odbija tu pažnju i smatra da je liječenje "molitvom i čajevima" dovoljno.

Sudija Prost je obavijestila Tolimira da je od Sekretarijata dobila uvjeravanja da su na tragu alternativnog rješenja za nadzor optuženog i da će to u najskorije vrijeme biti riješeno. Kada je riječ o njegovim problemima sa čajem ona je izrazila zabrinutost što to do sada nije riješeno, ali je napomenula da je krajnje vrijeme da se Tolimir pozabavi ozbiljnijim pitanjima vezanim za sam predmet.

Sudija Prost je, na kraju konferencije o stanju u postupku, još jednom upozorila Tolimira da se odlukom da se sam zastupa lišava adekvatne pravne pomoći koja bi svakako koristila na predstojećem suđenju.

2009-06-25

HAG/DEN HAAG

TOLIMIROVA BORBA PROTIV "SATANSKE OGRLICE"

Novi zahtev Zdravka Tolimira da se utvrdi po čijoj ga odluci čuvari u Pritvorskoj jedinici UN "bude zvučnim i svetlosnim signalima na svakih pola sata, 48 puta u toku dana". Optuženi se protivi nošenju "satanske ogrlice ili crne kutije" koja je, "zabranjena Biblijom, kao žig na telu Hrišćana."

◀ Zdravko Tolimir u sudnici Tribunala

Zdravko Tolimir, bivši pomoćnik Ratka Mladića za obaveštajne poslove i bezbednost je na današnjoj konferenciji o stanju u postupku zatražio od pretpretresne sutkinje Kimberli/Kimberley Prost da se raspita "po čijoj se odluci njemu oduzima san". Tolimir tvrdi da ga čuvari u Pritvorskoj jedinici UN bude "zvučnim i svetlosnim signalima, 48 puta u toku dana, na svakih pola sata".

Budući da je Tolimir isti zahtev izneo i na prethodnoj konferenciji o stanju u postupku u februaru ove godine, sudija Prost je već imala spreman odgovor. U razgovoru sa Sekretarijatom suda je, kako je rekla, saznala da se fizički nadzor obavlja po nalogu lekara koji je zabrinut za Tolimirovo zdravlje. Sutkinja je ukazala da postoji mogućnost uvođenja elektronskog nadzora putem uređaja koji bi Tolimir nosio na sebi. Kako se pokazalo, optuženi je to odbio iz, uglavnom, religijskih uverenja.

Najpre je taj uređaj nazvao "satanskom ogrlicom ili crnom kutijom" koju nose samo "veterani iz vijetnamskog rata" kako bi "službe imale uvid u njihovo kretanje" i kako bi ih "neuro-lingvistički programirali". Optuženi se potom pozvao na Bibliju, "najstariji od svih dokumenata", u kojoj se proriče da će "biti pokušaja da se ljudima stavi žig". Međutim, kaže Tolimir, "Biblija u tački 14, reč 9 i 10 "zabranjuje Hrišćanima da nose žig ili pečat na telu ili rukama ili čelu".

U iznalaženje rešenja za Tolimirov problem se uključio i tužilac Piter Mekloski/Peter McCloskey koji je predložio uvođenje video nadzora optuženog. Tolimir je, međutim, rekao da u njegovoj ćeliji postoje i "kamera i stereo ozvučenje" i još jednom je ponovio da je "njegova želja da živi koliko Gospod Bog kaže" bez "mišljenja vašeg lekara koji je uveo drakonske mere gore nego u vreme Drugog svetskog rata i koncentracionih logora". Rekao je još i da se čudi kakva je to medicinska briga kojom lekar želi da "uništi njegovo zdravlje" jer je to što on radi "gore od otrova". "Kao da mi daje otrov da ostanem živ", zaključio je Tolimir.

Sutkinja Prost je ukazala da "da mišljenje Veća ne može da bude vrednije od mišljenja lekara" i da će tražiti da se "nastave razgovori" sa Pritvorskom jedinicom.

General Vojske republike Srpske Zdravko Tolimir u Pritvorskoj jedinici čeka početak suđenja za genocid i druge zločine u Srebrenici i Žepi. Mada je, po rečima sutkinje Prost, predmet spreman za početak suđenja u septembru, nije isključeno da će veće udovoljiti zahtevima kako Tolimira tako i tužioca da se predraspravna konferenciju zakaže za novembar ove godine.

2009-07-21

HAG/DEN HAAG

TOLIMIR, ISUS I MIKROČIPOVI

General VRS Zdravko Tolimir tvrdi da mu "Sveto pismo ne dozvoljava ugradnju čipova u telo", odnosno nošenje uređaja za elektronsku kontrolu njegovog zdravstvenog stanja umesto sadašnjeg direktnog uvida stražara u njegovu ćeliju na svakih 30 minuta.

Zdravko Tolimir, bivši pomoćnik Ratka Mladića za obaveštajne poslove i bezbednost, tražio je od Pretresnog veća da obustavi "meru oduzimanja sna" koja se, po njemu, sprovodi redovnim 30-minutnim posetama pritvorskih stražara radi uvida u njegovo zdravstveno stanje. Tolimir, takođe, poziva veće da obustavi "meru ugradnje uređaja sa čipovima u njegovo telo", kako je nazvao predloženu mogućnost nadzora putem uređaja koji bi nosio na sebi, umesto direktnog vizuelnog uvida u ćeliju.

U podnesku koji je danas objavljen Tolimir ističe da je 8. jula ove godine obavestio pritvorskog lekara da, zbog religijskih uverenja, ne može da nosi uređaj za elektronsko praćenje zdravstvenog stanja jer u Svetom pismu piše da "kao hrišćanin ne može nositi čipove". Lekar je to, navodi se u podnesku, okarakterisao kao "paranoju" i skrenuo mu pažnju da "u vreme Isusa Hrista nije bilo mikročipova", ali mu je Tolimir na to uzvratio da "Isus nije bio paranoik" i da je još u to vreme "znao za čipove".

Tolimir, takođe, "skreće pažnju" Pretresnom veću da se termin "paranoja" pokušava "veštački" ubaciti u njegov slučaj, ističući da od maja 2007. godine, kada je prebačen u Pritvorsku jedinicu UN, "nije zatražio nijedan lek ili intervenciju", a da je lakše celebralne probleme imao "davne" 1993. godine.

Ove Tolimirove tvrdnje su, međutim, u suprotnosti sa onim što je rekao na prvom pojavljivanju pred Tribunalom, 4. juna 2007. godine, kada je sudijama skrenuo pažnju da je pretrpeo tri moždana udara i da je poslednjih meseci izgubio čak 26 kilograma.

General Zdravko Tolimir insistira da se sam brani od optužbi za genocid i druge zločine u Srebrenici i Žepi 1995. godine, a njegovo bi suđenje trebalo da počne u novembru ove godine.

2009-10-22

HAG/DEN HAAG

SUĐENJE ZDRAVKU TOLIMIRU POČINJE U DECEMBRU

Predraspravna konferencija u predmetu Zdravka Tolimira, optuženog za genocid i druge zločine u Srebrenici i Žepi, zakazana je za 16. decembra. Tužilaštvo će uvodnu reč izneti 17. i ako bude potrebno 18. decembra, a prvi svedoci optužbe će iskaze dati u januaru. Tolimir i dalje željan sna.

Predraspravna konferencija u predmetu Zdravka Tolimira zakazana je za 16. decembar ove godine, saopšteno je na današnjoj, po svemu sudeći poslednjoj statusnoj konferenciji u predmetu bivšeg pomoćnika Ratka Mladića za obaveštajne poslove i bezbednost, optuženog za genocid i druge zločine u Srebrenici i Žepi u julu 1995. godine. Većem koje će suditi Tolimiru predsedavaće Kanađanka Kimberli Prost, što je prvi slučaj u istoriji Tribunala da se takozvanom ad-litem ili povremenom sudiji poveri vođenje postupka. Pored nje, u Pretresnom već biće i nemački sudija Kristof Fluge/Christoph Flugge kao i Antoan Mindua/Antoine Mindua iz Konga.

Tužilaštvo će uvodnu reč izneti 17. ili 18. decembra a prvi svedok optužbe, bivši šef srebreničke istrage tužilaštva Tribunala Žan/Jean Rene Ruez, bi trebalo da svedoči u januaru. Tužilac Mekloski/McCloskey je predložio da se, nakon zimske sudske pauze koja počinje 21. decembra, suđenje nastavi 25. januara 2010. godine, o čemu će Veće odlučiti naknadno.

Tužilac je takođe najavio da će početkom sledeće sedmice podneti zahtev za modifikaciju optužnice kako bi "bila jasnija". Tolimir će, kako je naglasio, na taj zahtev odgovoriti kad mu se dostavi "na jeziku koji razume".

Bivši general VRS koji insistira da se na suđenju sam brani je obavestio veće da će od Sekretarijata zatražiti dodatna sredstva za finansiranje tima odbrane kako bi pored pravnih savetnika platio i istražitelje, jer "on ne može da istražuje iz ćelije ono što se istražuje na terenu". Takođe se požalio da se prema njemu "primenjuje surovo i nečovečno postupanje" budući da ga stražari i dalje bude na svakih pola sata tokom noći kako bi proverili da li je živ.

Sutkinja Prost je rekla da je veće dobilo izveštaj neurologa koji je preporučio da Tolimir nastavi sa uzimanjem lekova i merenjem krvnog pritiska. Ukoliko rezultati budu dobri, veće će, po rečima sutkinje Prost, predložiti da se "Tolimir vrati u normalan sistem i da ne bude noćnih provera". Tolimir, međutim, smatra da se lekarskim tretmanom njegovo zdravlje "narušava" i "ne zna zašto veće daje veći primat tableti nego čaju i molitvi Gospodu koji leči sve."

2009-12-10

HAG/DEN HAAG

ODLOŽEN POČETAK SUĐENJA ZDRAVKU TOLIMIRU

Pretresno veće usvojilo novu proširenu optužnicu protiv bivšeg Mladićevog pomoćnika za bezbednost u Glavnom štabu VRS i početak suđenja, zakazan za 17. decembar 2009. godine, odložilo za "najmanje dva meseca."

Suđenje Zdravku Tolimiru, bivšem pomoćniku Ratka Mladića za obaveštajne poslove i bezbednost, odloženo je za najmanje dva meseca – saopšteno je danas u Tribunalu. Početak tog suđenja je, inače, bio zakazan za 17. decembar ove godine.

Odlaganje je rezultat odluke sudija da odobre dopunu postojeće optužnice koja Tolimira tereti za genocid i druge zločine u Srebrenici i Žepi u julu 1995. godine. Tužilaštvo je, naime, početkom novembra u poverljivom podnesku tražilo proširenje optužnice priloživši potkrepljujući materijal za nove optužbe protiv nekadašnjeg bezbednjaka Glavnog štaba VRS.

Ocenjujući da je prihvatanje dopuna optužnice koje se navode u podnesku tužilaštva "u interesu pravde", veće je, u danas objavljenoj odluci naložilo da "treća dopunjena optužnica postaje operativna" i odredilo optuženom rok od 30 dana za podnošenje preliminarnih prigovora na novu optužnicu.

O navodima nove optužnice Tolimir će, međutim, imati priliku da se izjasni već u sredu 16. novembra, kada će, umesto prethodno zakazane predraspravne konferencije, biti održana konferencija o stanju u postupku.

Veće kojim predsedava Kanađanka Kimberli Prost, a u kojem su i nemački sudija Kristof Fluge/Christoph Flugge i Antoan Mindua/Antoine Mindua iz Konga će , kako se navodi u odluci, naknadno odrediti novi datum za početak suđenja.

Zdravko Tolimir je poslednji optuženi u Pritvorskoj jedinici UN koji čeka na početak suđenja, a Tribunalu su i dalje nedostupna dvojica optuženih Ratko Mladić i Goran Hadžić.

2009-12-16

HAG/DEN HAAG

TOLIMIR SE IZJASNIO DA NIJE KRIV

Bivši pomoćnik Ratka Mladića za obaveštajne poslove i bezbednost negira odgovornost po novim tačkama optužnice kojima se tereti za ubistvo 39 Bošnjaka u Bišini i likvidaciju Avde Palića i drugih bošnjačkih lidera iz Žepe.

◀ Zdravko Tolimir u sudnici Tribunala

General Zdravko Tolimir, bivši Mladićev pomoćnik za obaveštajne poslove i bezbednost u Glavnom štabu VRS, izjasnio se danas da nije kriv za nove zločine kojima je tužilac u međuvremenu dopunio njegovu optužnicu za genocid i druge zločine u Srebrenici i Žepi 1995. godine.

Novi zločini kojima se Tolimir tereti jesu ubistvo 39 Bošnjaka u Bišini, u opštini Šekovići, 23. jula 1995. godine, kao i pogubljenje i pokapanje trojice bošnjačkih lidera iz Žepe – Avde Palića, Mehmeda Hajrića i Amira Imamovića – zarobljenih 27. jula 1995. godine. Ta ubistva su, navodi se u izmenjenoj optužnici, bila "prirodna i predvidiva posledica udruženog zločinačkog poduhvata sa ciljem prinudnog transfera muslimanskog stanovništva iz Srebrenice i Žepe".

Suđenje Zdravku Tolimiru je trebalo da počne sutra, ali je zbog dopune optužnice odloženo za najmanje dva meseca.

2010-01-22

HAG/DEN HAAG

SUĐENJE ZDRAVKU TOLIMIRU POČINJE 26. FEBRUARA

Zakazan početak suđenja bivšem Mladićevom pomoćniku u Glavnom štabu VRS, optuženom za genocid i druge zločine počinjene u Srebrenici i Žepi u julu 1995. godine.

Suđenje Zdravku Tolimiru, bivšem pomoćniku za obaveštajne poslove i bezbednost u Glavnom štabu VRS optuženom za genocid i druge zločine u Srebrenici i Žepi, počeće 26. februara ove godine – saopšteno je danas u Tribunalu. Dan ranije biće održana predraspravna konferencija a optužba će prve svedoke izvesti 8. marta.

Suđenje bivšem Mladićevom pomoćniku trebalo je da počne krajem prošle godine, ali je tužilaštvo u međuvremenu dopunilo optužnicu novim zločinima – ubistvom 39 Bošnjaka u Bišini i likvidacijom trojice bošnjačkih vođa iz Žepe na čelu sa Avdom Palićem – pa je suđenje odloženo za najmanje dva meseca. Tolimir se, inače, 16. decembra prošle godine izjasnio da nije kriv za nove zločine koji mu se stavljaju na teret.

2010-02-25

HAG/DEN HAAG

SUTRA POČINJE SUĐENJE TOLIMIRU

Na predraspravnoj konferenciji Pretresno veće saopštilo usmenu odluku o odbacivanju zahteva tužilaštva, podnetog još u aprilu 2008. godine, da se dodeli stalni branilac generalu Zdravku Tolimiru, optuženom za genocid i druge zločine u Srebrenici i Žepi 1995. godine. Sutra posle podne uvodna reč tužioca.

◀ Zdravko Tolimir u sudnici Tribunala

Dan uoči početka suđenja generalu Zdravku Tolimiru, bivšem pomoćniku Ratka Mladića za obaveštajno-bezbednosne poslove u Glavnom štabu VRS, Pretresno veće je odbacilo zahtev tužilaštva – podnet još u aprilu 2008. godine – da se optuženom dodeli stalni branilac. Zahtev je, kako je naglašeno, odbačen "za sada" i uz zadržavanje prava Pretresnog veća da kasnije odluči drugačije.

Nemački sudija Kristof Flige/Christoph Fluge, koji će predsedavati većem pred kojim će se suditi generalu VRS optuženom za genocid i druge zločine u Srebrenici i Žepi 1995. godine, upozorio je optuženog da će predstojeća faza postupka biti "veoma zahtevna" i da Tolimir – budući da se sam brani – mora biti spreman da odgovori na sve zahteve suđenja, unakrsno ispituje svedoke, ulaže prigovore i reaguje na sve probleme koji iskrsnu u sudnici.

Tolimir je na to odgovorio zahtevom da se njegovom pravnom savetniku Aleksandru Gajiću, kojem je veće dopustilo da bude prisutan u sudnici, dozvoli da iznosi pravne prigovore i argumente, kao i da učestvuje u ispitivanju nekih svedoka. Nakon kraće konsultacije sa ostalo dvoje sudija u veću, Niambe/Nyambe i Mandua, predsedavajući Flige je precizirao da pravo Tolimirovog savetnika da prisustvuje raspravi ne uključuje i pravo da se o bilo čemu obraća Pretresnom veću. To je, ukazao je sudija Tolimiru, "posledica vašeg izbora da se sami zastupate i vi ste zato u potpunosti odgovorni za vođenje vaše odbrane".

Tužilaštvo će uvodnu reč početi sutra posle podne i završiti u ponedeljak. Tolimir, koji će svoju uvodnu reč izneti na početku dokaznog postupka odbrane, je zamolio sudije da se rasprave ponedeljkom održavaju isključivo u poslepodnevnim terminima, budući da je pre podne tog dana rezervisano za božiju službu u Pritvorskoj jedinici.

2010-02-26

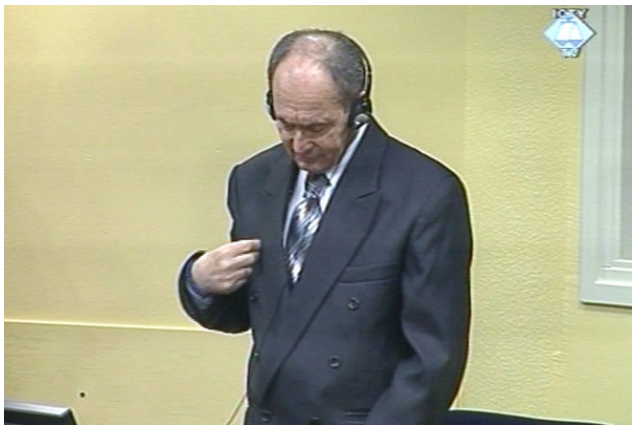
HAG/DEN HAAG

TOLIMIROV IZBOR

"Ovo suđenje je o izboru generala Zdravka Tolimira da ne ispuni svoje dužnosti i ne poštuje zakone ratovanja" – rekao je tužilac Nelson Tejer na otvaranju suđenja bivšem Mladićevom pomoćniku u Glavnom štabu VRS, optuženom za genocid i druge zločine u Srebrenici i Žepi.

Pred Pretresnim većem kojim predsedava nemački sudija Flige/Fluge u čijem sastavu su i sudije Mindua iz Konga i Niambe iz Zambije danas popodne počelo je suđenje generalu Zdravku Tolimiru, bivšem pomoćniku Ratka Mladića za obaveštajno-bezbednosne poslove u Glavnom štabu Vojske Republike Srpske, optuženom za genocid i druge zločine počinjene u Srebrenici i Žepi u leto 1995. godine.

General Tolimir, kako je u uvodnoj reči podsetio tužilac Nelson Tejer/Thayer, tereti se za genocid jer je učestvovao "u bespoštednom zajedničkom planu vojnog i civilnog rukovodstva bosanskih Srba" da se protera muslimansko stanovništvo iz Srebrenice i Žepe, i što je, sledeći ostvarenje plana o eliminisanju enklava, "pomogao, nadzirao i ovlastio organizovanje, zatvaranje, pogubljenje i pokapanje hiljada muslimanskih muškaraca i dečaka".

◀ Zdravko Tolimir u sudnici Tribunala

Tužilaštvo će, naglasio je Tejer, dokazati učešće generala Tolimira u tim "gnusnim događajima" koristeći "sve moguće dokaze" koji su mu na raspolaganju: iskaze svedoka, vojna dokumenta, presretnute razgovore, audio i video snimke, snimke iz vazduha kao i forenzičke dokaze prikupljene tokom dugotrajne srebreničke istrage.

Neke od tih dokaza - dokumenata, fotografija i video snimaka - tužilac je prezentirao i u uvodnoj reči, ilustrujući na koji će način dokazivati odgovornost optuženog generala. "Ovo suđenje je o izboru generala Zdravka Tolimira da ne ispuni svoje dužnosti i ne poštuje zakone ratovanja", rekao je tužilac ukazujući da se optuženi general svesno opredelio za "dela surovosti".

Uvodna reč tužioca biće nastavljena u ponedeljak dok je optuženi, koji se sam brani, odlučio da svoju uvodnu reč iznese na početku dokaznog postupka odbrane. Sudije su njegovom pravnom savetniku Aleksandru Gajiću odobrilo da prisustvuje raspravi ali ne i da se obraća Pretresnom veću.

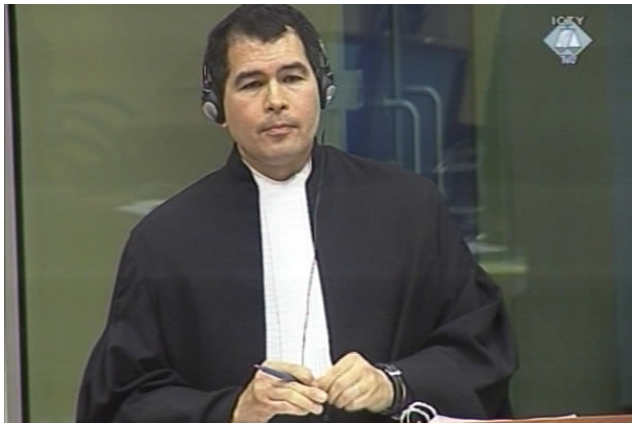
Tužilaštvo će svoje prve svedoke izvesti sledećeg ponedeljka 8. marta 2010. godine.

2010-03-01

HAG/DEN HAAG

SVI "TOLIMIROVI LJUDI"

U današnjem nastavku uvodne reči na suđenju generalu Zdravku Tolimiru, tužilac najavio da će dokazati da su svim aktivnostima na zatočavanju, pogubljenju i zakopavanju hiljada srebreničkih muškaraca i dečaka u julu 1995. godine upravljali "Tolimirovi ljudi", među kojima su i pripadnici 10. diverzantskog odreda koji su pogubili više od 1.700 Bošnjaka na Vojnoj ekonomiji Branjevo i u Domu kulture u Pilici.

◀ Nelson Thayer, tužilac na suđenju Zdravku Tolimiru

General Tolimir je jedan od malobrojnih ljudi koji su bili u poziciji da spasu hiljade života u Srebrenici i Žepi u leto 1995. godine ali to nije učinio. "Umesto toga izabrao je plan izgladnjivanja, etničkog čišćenja i genocida".

Tim je recima tužilac Nelson Tejer/Thayer zaključio danas uvodnu reč na suđenju bivšem Mladićevom pomoćniku za bezbednost i obaveštajne poslove u Glavnom štabu VRS, optuženom za genocid i druge zločine u Srebrenici i Žepi 1995. godine.

General Zdravko Tolimir je, prema tužilaštvu, imao važnu ulogu u sprovođenju plana bosanskih Srba da se istočna područja BiH uz reku Drinu očiste od pripadnika drugih etničkih zajednica, pre svega Bošnjaka. Reč je o planu koji se zasnivao na strateškim ciljevima usvojenim u Skupštini srpskog naroda 1992. godine, koji je svoju kulminaciju dosegao u leto 1995. godine zauzimanjem Srebrenice i Žepe, enklava pod zaštitom UN.

Opisujući detaljno sve faze priprema i realizacije operacije zauzimanja srebreničke enklave, tužilac je posebno ukazao na direktive, naredbe i ostala dokumenta Glavnog štaba i Drinskog korpusa VRS koji, po optužbi, potvrđuju učešće generala Tolimira u koordiniranju operacije proterivanja muslimanskog stanovništva i ubistva hiljada muškaraca, privremeno zatočenih na lokacijama na području Bratunca i Zvornika.

Optužba će dokazati, rekao je tužilac, da je general Tolimir sve vreme bio na vezi sa Glavnim štabom i aktivno uključen u proces odlučivanja o njenom toku a posebno o zatočavanju, pogubljenju i pokopavanju zarobljenika. Dokazi kojima raspolaže optužba pokazuju da su tim aktivnostima na terenu upravljali "Tolimirovi ljudi", a on je ih je, tvrdi tužilac, koordinirao i nadgledao. Među "Tolimirovim ljudima" su, po tužiocu, i pripadnici 10. diverzantskog odreda koji su 16. jula 1995. godine pogubili više od 1.700 Bošnjaka na Vojnoj ekonomiji Branjevo i u Domu kulture u Pilici.

Tolimir je, istakao je tužilac, neposredno učestvovao u operaciji zauzimanja enklave Žepa, doprinoseći svojim delovanjem "gušenju svake nade bošnjačkog stanovništva u mogućnost opstanka na tom području". Optužba će dokazivati da je Tolimir odgovoran za rušenje džamije u Žepi, koja je sravnjena sa zemljom, i odvođenje hodže čiji su posmrtni ostaci pre nekoliko godina pronađeni zajedno sa ostacima zarobljenog komandanta Žepačke brigade Armije BiH Avde Palića.

Suđenje Zdravku Tolimiru će biti nastavljeno u četvrtak 11. marta iskazom prvog svedoka optužbe.

2010-03-11

HAG/DEN HAAG

ISKAZ PREŽIVELOG SA SREBRENIČKIH STRATIŠTA

Dokazni postupak optužbe na suđenju generalu Zdravku Tolimiru, optuženom za genocid i druge zločine počinjene u Srebrenici i Žepi u julu 1995. godine, otvoren svedočenjem Bošnjaka koji je preživeo streljanje u Orahovcu, gde je po optužnici pogubljeno oko hiljadu zarobljenih muškaraca i dečaka.

◀ Zdravko Tolimir u sudnici Tribunala

Iskazom jednog od desetak bošnjačkih muškaraca koji su u julu 1995. godine preživeli streljanja na srebreničkim stratištima, optužba je počela sa izvođenjem dokaza na suđenju Zdravku Tolimiru, bivšem Mladićevom pomoćniku za bezbednost i obaveštajne poslove u Glavnom štabu VRS.

U svom petom svedočenju pred Tribunalom zaštićeni svedok PW 007 je opisao kako se 11. jula 1995., bežeći pred srpskim snagama koje su ulazile u Srebrenicu, zajedno s bratom pridružio koloni boraca i civila koji su kroz šume pokušali da se probiju do Tuzle. Kolonu od oko 15 hiljada ljudi je, rekao je svedok, predvodila grupa od 400 do 500 naoružanih boraca Armije BiH. Svedok je bio na začelju koje se sledećeg dana našlo u okruženju srpskih snaga pa je njih oko hiljadu odlučilo da se predaju. Srpski vojnici su ih okupili na livadi kod sela Sandići, gde im se u sumrak obratio general Mladić, pozdravio ih sa "Dobro veće komšije" i rekao da će biti razmenjeni. Zarobljenici su mu aplaudirali i uzvikivali: "Hvala komandante" – rekao je svedok

Ubrzo nakon toga zarobljenici su autobusima i kamionima prebačeni u Bratunac gde su proveli noć. Neke od njih, opisao je svedok, srpski vojnici su odvodili u obližnju garažu iz koje bi se zatim čuli tupi udarci i jauci i pucnjava.

Sledećeg dana 14. jula kolona kamiona i autobusa je iz Bratunca, preko Konjević polja i Zvornika, stigla do osnovne škole u Orahovcu. Zarobljenici su smešteni u fiskulturnu salu na čijim su vratima su stajali mladi vojnici koji su se predstavili kao "Karadžićevi golobradi četnici".

Predveče su se na vratima pojavili neki oficiri, a onda su, opisao je svedok, zarobljenici izvođeni u grupama od tridesetak, stavljan im je povez na oči a jedna žena u uniformi im je davala po "lonče vode". Ukrcani su u kamione koji su se nakon kraće vožnje zaustavili i zarobljenicima je naređeno da izađu. Svedok je opisao da je, uprkos povezu, uspeo da pred sobom na zemlji vidi "mrtvog čoveka". Usledio je rafal i oborio ga je čovek koji je stajao pored njega. Svedok nije bio pogođen. Ostao je da leži dok su kamionima dovođene i streljane nove rupe zatvorenika. Na stratište su nakon toga stigli rovokopač i utovarivač, a svedok je uspeo da pobegne i nakon nekoliko dana stigne na teritoriju pod kontrolom Armije BiH.

Zdravko Tolimir, koji se sam brani, je u unakrsnom ispitivanju tvrdio da su Bošnjaci koji su u koloni krenuli ka Tuzli "prekršili sporazum" koji je general Mladić zaključio sa predstavnicima izbeglica u Potočarima, a po kojem su vojno sposobni muškarci navodno morali da se predaju da bi se ostalima omogućilo da odu na teritoriju pod kontrolom Armije BiH. Tolimir je, takođe, sugerisao da su kolonu činili "vojno i radno sposobni muškarci u dobu od 15 do 60 godina", što bi valjda trebalo da znači da su predstavljali legitimnu vojnu metu iako nisu bili naoružani.

Suđenje generalu Tolimiru se nastavlja sutra, iskazom još jednog preživelog sa srebreničkih stratišta.

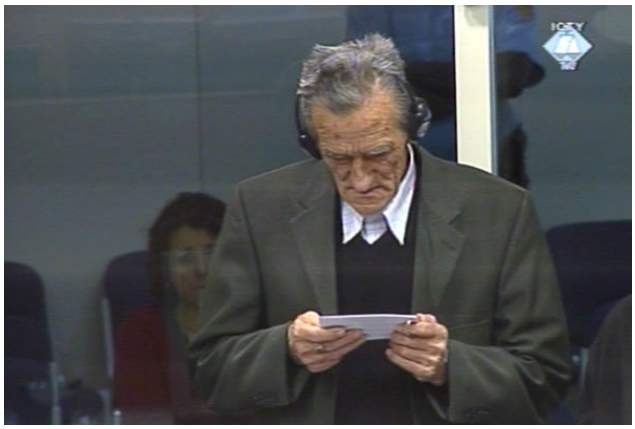
2010-03-12

HAG/DEN HAAG

JOŠ JEDAN SVEDOK SA SREBRENIČKIH STRATIŠTA

Na suđenju generalu Zdravku Tolimiru svedok koji je dao iskaz bez zaštite lika i glasa, ali ne i pod svojim imenom već sa pseudonimom PW 073, opisao kako je u Potočarima odvojen od svoje porodice, zatvoren sa drugim odvojenim muškarcima u zloglasnu belu kuću, a zatim preko Bratunca, Zvornika i Srbije prebačen do Pilice i farme Branjevo gde je preživeo streljanje više od hiljadu zarobljenih Bošnjaka

Svedok PW 073 je drugi preživeli sa srebreničkih stratišta koji je u prva dva dana dokaznog postupka optužbe svedočio na suđenju generalu Zdravku Tolimiru, bivšem Mladićevom pomoćniku za obaveštajno bezbednosne poslove, optuženom za genocid ratne i zločine protiv čovečnosti počinjene u Srebrenici i Žepi u leto 1995. godine. Tužilac je pročitao sažetak njegove izjave koju je svedok potvrdio i u iskazima na prethodna tri srebrenička suđenja 2001., 2003. i 2006. godine.

◀ PW 073, svjedok na suđenju Zdravku Tolimiru

Nakon pada Srebrenice svedok se sa ženskim delom porodice i unucima sklonio u Potočare dok su se njegovi sinovi priključili koloni vojnika i civila koja se kroz šumu probijala ka Tuzli. U Potočarima je i on odvojen od porodice i zatočen, najpre u takozvanoj beloj kući a zatim u osnovnoj školi Vuk Karadžić u Bratuncu, u kojoj je proveo dva dana. Iz učionica su, opisao je svedok, neprekidno izvodili i ubijali zatočenike.

Zatočenicima je 15. jula rečeno da ce biti odvedeni u Tuzlu ali su umesto toga autobusi krenuli u pravcu Zvornika, na kratko prešli u Srbiju, vratili se preko Drine i dospeli do druge škole, u mestu Pilice. Sutradan ujutro zatočenicima - među kojima je, prema rečima svedoka, bilo i maloletnika i staraca od 80 godina - su vezane ruke i autobusima su prebačeni na farmu Branjevo, udaljenu oko dva kilometra od škole.

Svedok je izveden je pred streljački vod i kada je otvorena vatra pao je nepovređen i ostao da leži, praveći se mrtav. Na gubilište je prema njegovoj proceni dok je ležao dovedeno još sedam tura zatočenika. U sumrak je uspeo da skine povez sa ruku i pobegne u šumu kojom je tumarao narednih desetak dana. Ponovo je pao u ruke VRS ali je 26. jula sa grupom od tridesetak Muslimana, u pratnji Crvenog krsta, prebačen u logor Batković. Razmenjen je nakon pet meseci, krajem decembra 1995. godine

Svedok je u Srebrenici izgubio dva sina i dva brata. Posmrtni ostaci jednog od sinova su pronađeni i on je sahranjen u Potočarima 2005. godine.

Odgovarajući na pitanja optuženog Zdravka Tolimira, svedok je bez oklevanja potvrdio da su njegovi sinovi bili pripadnici 28. divizije Armije. Naravno, rekao je, “morali su braniti svoju djecu, svoj narod, svoga oca, svoju majku...”.

Svedok je takođe potvrdio da su pred pad Srebrenice očekivali vazdušne udare NATO, a na Tolimirovo pitanje od koga su čuli za tu mogućnost svedok je rekao od Unprofora. “Udari da su bili, to bi bilo bolje i za vas i za nas. Onda ne bi naroda toliko izginulo i možda ni vi ne bi bili na sudu ovdje”, zaključio je svedok.

2010-03-18

HAG/DEN HAAG

BEKSTVO SA STRATIŠTA

Tužilaštvo na suđenju generalu Zdravku Tolimiru, bivšem bezbednjaku Glavnog štaba VRS optuženom za genocid i druge zločine u Srebrenici i Žepi 1995. godine, nastavlja izvođenje dokaza o bazi zločina.

Zaštićeni svedok PW 017 jedan je od žitelja Srebrenice koji je u Tribunalu već svedočio o tome šta je preživeo nakon ulaska Mladićevih snaga u enklavu, u julu 1995. godine. Sažetak njegovog iskaza iz 2000. godine na suđenju Radislavu Krstiću - koji je ponovio i 2006. u predmetu Popović i ostali - danas je uvršten u dokaze na suđenju generalu Zdravku Tolimiru a tužilac mu je postavio još nekoliko dodatnih pitanja.

Svedok je nakon ulaska “srpske vojske” u Srebrenicu sa porodicom otišao u Potočare, očekujući da će mu u bazi Holandskog bataljona UN biti pružena zaštita budući da je bio ranjen i teško se kretao. Kada je video da vojnici odvajaju muškarce od žena i dece, sakrio se u nekom pokvarenom autobusu u kojem je proveo noć, da bi se sledećeg dana sa ženom i ćerkom krišom uvukao u jedan od autobusa kojima su žene i deca odvoženi prema Kladnju, do teritorije koju je kontrolisala Armija BiH.

Sedeći na podu prepunog autobusa ostao je neprimećen prilikom nekoliko kontrola u kojima su srpski vojnici proveravali da li među ženama i decom ima i muškaraca. Nadomak Kladnja iskrcani su iz autobusa i rečeno im je da put nastave pešice. Svedoka je tada otkrila grupa srpskih vojnika, naredili su mu da ćerku preda ženi i odveli ga u osnovnu školu u selu Luke. Ubrzo stigli i drugi kamioni sa zarobljenim Bošnjacima među kojima je nekolicinu prepoznao. Zatvorenici su tokom kratkog boravka u školi pretučeni a zatim su im ruke vezane telefonskim žicama. Ponovo su ukrcani u kamion koji se zaustavio nedaleko od škole. Zarobljenicima je naređeno da siđu sa kamiona i na njih je odmah otvorena vatra. Dok su vojnici pucali za dvojicom zatočenika koji su počeli da beže, svedok se i sam odlučio na bekstvo i uspeo da se nepogođen dočepa šume. Skotrljao se u neki jarak i tu proveo noć.

Narednih sedam dana tumarao je tim područjem pridruživši se grupi Bošnjaka koji su se takođe skrivali u šumi. Na “slobodnu teritoriju” stigao je 27. jula 1995. godine i ubrzo je pronašao i svoju porodicu.

Zdravko Tolimir je u unakrsnom ispitivanju nastojao da svedokov iskaz ospori kao pristrasan sugerišući da je bio pripadnik snaga Armije BiH odgovornih za “masakre nad žiteljima srpskih sela” na području Srebrenice. Svedok je negirao da je bio “vojnik”, budući da je na početku rata ranjen u granatiranju, od čega i danas trpi posledice. Potvrdio je da su žitelji Srebrenice “krali hranu” po okolnim selima, tvrdeći da ne zna ni za kakva ubistva žitelja tih sela.

Odgovarajući na pitanje sudije Mindue ko je i sa kakvim ciljem organizovao transport civila iz Potočara svedok je rekao

da su to učinile snage VRS, da civili nisu mogli ni o čemu da odlučuju, a da je cilj bio "potpuno čišćenje Srebrenice od stanovništva koje je do tada u njoj živelo".

2010-03-19

HAG/DEN HAAG

VIDEO DOKAZI SREBRENIČKIH ZLOČINA

Svedok tužilaštva na suđenju Zdravku Tolimiru se danas iz zdravstvenih razloga nije pojavio u sudnici pa je optužba svoj dokazni postupak nastavila emitovanjem video snimaka srebreničkih događaja uoči i nakon ulaska Mladićevih snaga u enklavu u julu 1995. godine.

◀ Dio video snimka na kojem je zabilježeno šta se događalo uoči i nakon što je Vojska Republike Srpske predvođena Ratkom Mladićem 11. jula 1995. godine ušla u Srebrenicu

O dokazima prikupljenim u srebreničkoj istrazi haškog tužilaštva uskoro će, najavila je optužba, svedočiti bivši šef istražnog tima u Srebrenici Žan/Jean Rene Ruez, pa je danas, umesto svedoka koji je iz zdravstvenih razloga bio sprečen da svedoči, veću prezentiran deo video snimaka na kojima je zabeleženo šta se događalo uoči i nakon što je Vojska Republike Srpske (VRS) predvođena Ratkom Mladićem 11. jula 1995. godine ušla u Srebrenicu.

Pomenuti snimci bili su osnova Ruezovog svedočenja na dva prethodna srebrenička suđenja, kao i iskaza bivšeg vojnog analitičara tužilaštva Ričarda Batlera/Richard Butler u predmetu generala Momčila Perišića koji se tereti da je kadrovskom i logističkom podrškom VRS doprineo počinjenju zločina u Srebrenici.

Prikazani snimci potiču iz različitih izvora. Jedan deo su napravili kamermani VRS i SRT koji su pratili svaki Mladićev korak – od njegovog trijumfalnog ulaska u Srebrenicu 11. jula '95. i izjave kako je, "posle bune protiv dahija došao trenutak za osvetu Turcima", preko sastanaka u Hotelu "Fontana" u Bratuncu, 11. i 12. jula gde je predstavnicima izbeglica ponudio izbor da "opstanu ili nestanu", do uveravanja civila u Potočarima da se "ništa ne boje" jer će "biti prebačeni na teritoriju koju kontrolišu Alijine snage".

Ponovo su prikazani i snimci koje je, predstavljajući se kao novinar "nezavisne televizije iz Beograda", na području Srebrenice snimio Zoran Petrović – Piroćanac. U Potočarima je zabeleženo odvajanje muškaraca od žena i dece, zatim mesta na kojima su sabirani zarobljenici pre nego što su odvedeni na gubilišta, ukrcavanje u autobuse i deportacija žena i dece. Slede zatim snimci beskrajne kolone autobusa i kamiona koji napuštaju Potočare, zabeleženi krišom sa prozora obližnje zgrade u bazi Holandskog bataljona; izlazak izbeglica iz vozila u mestu zvanom Luka i njihov dugi marš do teritorije pod kontrolom armije BiH. Prikazana je takođe i kolona civila i pripadnika 28. divizije Armije BiH koja se kroz šume probijala prema Tuzli kao i izjava tadašnjeg predsednika RS Radovana Karadžića koji za Srebrenicu kaže da je "primer superiornosti srpske vojske i srpske plemenitosti" i tvrdi da u enklavi "nije stradao ni jedan civil".

Srebrenička video kolekcija haškog tužilaštva dopunjena je novim, do sada ne prikazanim snimcima od kojih je danas, zbog tehničkih problema, prikazano samo nekoliko kadrova snimljenih u Srebrenici i Potočarima 12. jula 1995. Ostatak video materijala tužilaštva biće prikazan tokom Ruezovog svedočenja ili pre njega ukoliko se za to ukaže prilika.

Suđenje generalu Tolimiru, bivšem Mladićevom pomoćniku za bezbednost u Glavnom štabu VRS, nastaviće se u ponedeljak iskazom novog svedoka optužbe.

2010-03-22

HAG/DEN HAAG

NOVA SVEDOČENJA PREŽIVELIH

Još dvojica svedoka na suđenju Zdravku Tolimiru potvrdili svoje iskaze o tome kako su 14. jula 1995. godine, na stratištu u Orahovcu kraj Zvornika, preživeli streljanje oko 1.000 Bošnjaka zarobljenih nakon pada Srebrenice.

Svedok PW 023 se peti put pojavio u Tribunalu, ovog puta na suđenju Zdravku Tolimiru bivšem pomoćniku komandanta Glavnog štaba VRS za bezbednost i obaveštajne poslove, kako bi potvrdio svoj iskaz da je bio među Bošnjacima zarobljenim nakon pada Srebrenice, zatvorenim u školu u Orahovcu kraj Zvornika i 14. jula 1995. godine izvedenim pred streljački vod.

◀ PW 023, svjedok na suđenju Zdravku Tolimiru

Njegova izjava sa suđenja u predmetu Popović i ostali iz 2007. godine uvedena je u spise a tužilac je pročitao njen kratak sažetak. Svedok je 11. jula 1995. godine otišao u Potočare ali je 12. jula odvojen od žene i dece i sa grupom od oko 150 muškaraca zatvoren je u "jednu nedovršenu kuću." Sutradan, zatvorenici su prebačeni u "napušteni poljoprivredni magacin u Bratuncu" a svedok je tokom noći 13. na 14. juli video srpske vojnike kako iz magacina izvode pojedine zatočenike nakon čega su se čuli tupi udarci i jauci. Ujutro im je naređeno da iz magacina iznesu one koji nisu preživeli.

Zarobljenici su 14. jula prebačeni do osnovne škole u Orahovcu kraj Zvornika i zatvoreni u fiskulturnu salu. Istog popodneva ponovo su ukrcani u kamione, odvedeni do obližnjeg polja gde se već nalazila gomila mrtvih tela i onda je na njih otvorena "rafalna paljba". Svedok nije bio pogođen ali se srušio i zatrpala su ga tela streljanih. Kada se smrklo, otpuzao je i sakrio se iza jednog žbuna odakle je video kako su dovožene nove grupe zatočenika i streljane.

Predveče su stigli rovokopači i počeli da kopaju masovnu grobnicu a pred zoru, kada se uverio da je sa stratišta otišao i poslednji srpski vojnik, svedok je, zajedno sa još jednim preživelim mladićem uspeo da se dokopa šume. Na "slobodnu teritoriju" stigao je 19. jula 1995. godine.

Optuženi Tolimir je sam unakrsno ispitivao svedoka. Ukazao mu je na deo izjave u kojem tvrdi da je tokom zatočeništva čak šest puta video generala Ratka Mladića te da se to poslednji dogodilo na stratištu u Orahovcu. Svedok je to potvrdio precizirajući da se Mladić na stratištu pojavio 14. jula oko sedam sati uveče u crvenom automobilu i u pratnji dvojice vojnika. Optuženi ga je suočio sa iskazima svedoka prema kojima je Mladić u to vreme bio u Beogradu na sastanku sa Slobodanom Miloševićem i Karlom Biltom/Carl Bildt ali je svedok odbacio tu mogućnost. "Možda je on tamo otišao kasnije, odleteo helikopterom pa je tamo mogao biti već oko 20 časova", primetio je svedok.

Svoj iskaz sa suđenja u predmetu Popović i ostali iz 2006. godine potvrdio je danas i Mevludin Orić, takođe preživeli sa orahovačkog stratišta čije će svedočenje biti nastavljeno i okončano u četvrtak 25. marta.

2010-03-25

HAG/DEN HAAG

TOLIMIROVO VEŠTAČENJE SREBRENIČKIH SNIMAKA

U unakrsnom ispitivanju Mevludina Orića, jednog od trojice preživeli sa stratišta u Orahovcu gde je 14. jula po optužnici pogubljeno više od hiljadu zarobljenih Bošnjaka, Zdravko Tolimir sugerisao da je svedok mogao biti u koloni Srebreničana koji su se 16. jula probili do Nezuka, te je tražio njegovu fotografiju kako bi izvršio veštačenje video snimka prelaska kolone vojnika i civila na slobodnu teritoriju.

◀ Mevludin Orić, svjedok na suđenju Zdravku Tolimiru

Mevludin Orić je jedan od trojice preživelih sa stratišta u Orahovcu gde je prema tužilaštvu 14. jula 1995. godine streljano oko hiljadu Bošnjaka zarobljenih nakon pada Srebrenice. O tome je više puta svedočio u Tribunalu pa je na suđenju Zdravku Tolimiru, bivšem Mladićevom pomoćniku za bezbednost i obaveštajne poslove u Glavnom štabu VRS, samo potvrdio tačnost iskaza koji je 2006. godine dao na suđenju "Srebreničkoj sedmorki" oficira vojske i policije bosanskih Srba.

Orić je bio pripadnik 28. divizije Armije BiH te se, kada su 11. jula '95. Mladićeve snage ušle u Srebrenicu, zajedno sa desetinom kojom je zapovedao pridružio koloni vojnika i civila koja je pokušala da se kroz šume probije do Tuzle. Zarobljen je 13. jula i prebačen najpre u Bratunac, gde noć proveo u autobusu, slušajući "jauke i rafale" iz obližnje škole, da bi 14. jula bio odvezen u školu u Orahovcu. Istog dana zarobljenici su iz škole izvođeni na obližnju poljanu i streljani. Orić je čudom preživeo. Pred zoru sledećeg dana uspeo je da pobegne sa stratišta i nakon višednevnog lutanja po šumama 21. jula 1995. godine stigao na teritoriju koju je kontrolisala Armija BiH.

Tokom petočasovnog unakrsnog ispitivanja svedoka optuženi Tolimir je, uz asistenciju svog pravnog savetnika, nastojao da ospori Oićev iskaz sugerišući da 14. jula 1995. on nije bio u Orahovcu već u koloni s kojom je 16. jula stigao u Nezuk. Pokazao je svedoku video snimak na kojem se vidi kolona koju u Nezuku dočekuju vojnici Armije BiH, tvrdeći da se i svedok može videti na snimku. Orić je to negirao a optuženi tražio da mu se obezbedi fotografija svedoka radi veštačenja koje bi trebalo da utvrdi da li je Mevludin Orić bio u koloni koja je 16. jula stigla do slobodne teritorije.

Tolimir je takođe predočio dokumenta Armije BiH o pripremama operacije za spajanja enklava Srebrenica i Žepa i naoružanju, municiji i vojnoj opremi koji su u tu svrhu dopremljeni u Srebrenicu. Orić je odgovorio da te dokumente prvi put vidi, da ne zna ništa o planovima za operaciju i da je vod kojim je zapovedao u julu 1995. godine imao samo jednu pušku.

Druga teza optuženog je bila da je u koloni koja se probijala ka Tuzli došlo do sukoba i da su se pripadnici 28. divizije međusobno poubijali. Tolimir je ukazivao na izjave dvojice komandanata 28. divizije iz avgusta 1995. godine ali je svedok rekao da ne zna ni za kakve sukobe te da tokom proboja nije video ni jednog komandanta.

Suđenje se nastavlja u ponedeljak iskazom novog svedoka optužbe.

2010-03-29

HAG/DEN HAAG

FOTO REKONSTRUKCIJA SREBRENIČKIH ZLOČINA

Uz pomoć mapa, fotografija i vazdušnih snimaka francuski inspektor Žan Rene Ruez, nekadašnji šef tima srebreničke istrage haškog tužilaštva, je na suđenju generalu Zdravku Tolimiru započeo rekonstrukciju događaja na području Srebrenice u periodu od 11. do 17. jula 1995. godine.

◀ Jean Rene Ruez, svjedok na suđenju Zdravku Tolimiru

Bivši šef srebreničke istrage haškog tužilaštva, francuski inspektor Žan/Jean Rene Ruez je vođen iskazima preživelih već 1996. godine obišao sve lokacije od značaja za rekonstrukciju događaja nakon ulaska Mladićevih snaga u srebreničku enklavu 11. jula 1995. godine i na mnoge od njih se vraćao narednih godina učestvujući u otkrivanju i ekshumacijama masovnih grobnica.

Na mapama sačinjenim tokom istrage Ruez je obeležio sve za rekonstrukciju ključne tačke počevši od pravca kretanja stanovništva Srebrenice 11. jula 1995. – jedan prema Potočarima, gde su otišle žene, deca i stariji muškarci i drugi prema Šušnjarima i Jaglićima gde su se uputili pripadnici 28. divizije Armije BiH i vojno sposobni muškarci. Te su lokacije zatim ilustrovane serijom fotografija i vazdušnih snimaka koje je napravila američka vlada, a poseban značaj za istragu, naglasio je Ruez, imali su video snimci beogradskog "novinara-propagandiste" Zorana Petrovića Piroćanca načinjeni na tom području 13. i 14. jula 1995. godine.

Petrović je u Potočarima, pored ostalog, snimio i takozvanu belu kuću u koju su bili zatvarani muškarci prethodno odvojeni od svojih porodica, ali je taj deo snimka ubrzo nestao sa trake, kao i još dva inserta na kojima se vidi otvaranje vatre iz protivavionskog topa na kolonu Bošnjaka koja se probija ka Tuzli kao i gomila mrtvih tela pred vratima skladišta u Kravici. Prema Ruezu beogradski novinar je te delove snimka uklonio jer predstavljaju dokaz zločina počinjenih nakon pada Srebrenice.

Muškarci iz bele kuće u Potočarima odvedeni su autobusima i zatvoreni u skladištima i školama na različitim lokacijama u Bratuncu i okolini koje je Ruez takođe označio na mapi i ilustrovao fotografijama u svojoj knjizi. Livada kod sela Sandić je označena je kao jedno o mesta predaje i zarobljavanja Bošnjaka iz kolone a Ruez je na vazdušnim snimcima dostavljenim od strane američke vlade, napravljenim u leto 1995. godine, označio mesta na kojima su bili okupljeni Bošnjaci koji su se predali. Na vazdušnom snimku se, pored ostalog, vide i autobusi kojima je deo zarobljenika prevezen do obližnjeg skladišta u Kravici.

Tužilaštvo smatra da je u ovom skladištu streljano blizu hiljadu zarobljenika ali Ruez nije želeo da iznese bilo kakvu procenu. On je komentarisao niz fotografija unutrašnjosti i fasade skladišta koje je napravio u više navrata 1996. i 1998. godine. Upoređene sa snimcima Zorana Petrovića Piroćanca fotografije ukazuju da pogubljenje Bošnjaka zatvorenih u skladište nije bilo završeno u trenutku kada je beogradski novinar, u pratnji Ljubiše Borovčanina, prošao kolima pored hrpe leševa pred vratima skladišta.

Mesta pogubljenja zarobljenih Bošnjaka istražitelji su pronašli na osnovu iskaza preživelih, vazdušnih snimaka na kojima se vidi prekopana zemlja, kao i niza dokaza pronađenih na terenu kao što su čaure metaka različitih kalibara, lične stvari, dokumenti i delovi odeće žrtava. U sudnici je prikazan niz fotografija gubilišta kraj Orahovca i brane u Petkovcima na kojima je Ruez, na osnovu iskaza preživelih, obeležio mesta na kojima su pogubljeni zatočeni Bošnjaci.

Iskaz Žan Rene Rueza biće nastavljen sutra.

2010-03-30

HAG/DEN HAAG

TRAGOM SREBRENIČKIH ZLOČINA

Bivši šef srebreničke istrage tribunalovog tužilaštva Žan Rene Ruez okončao glavni iskaz na suđenju Zdravku Tolimiru, nekadašnjem bezbednjaku u Glavnom štabu VRS optuženom za genocid i druge zločine u Srebrenici i Žepi 1995. godine.

◀ Jean Rene Ruez, svjedok na suđenju Zdravku Tolimiru

Drugog dana svedočenja na suđenju Zdravku Tolimiru, bivši šef srebreničke istrage tribunalovog tužilaštva okončao je prezentaciju istražnog postupka koju je njegov tim započeo odmah nakon pada srebreničke enklave u julu 1995. godine. Ruez je u Tuzli bio već krajem jula 1995. a u Srebrenicu je prvi put ušao početkom 1996. godine.

Nakon što je juče identifikovao pravce kojima se stanovništvo enklave povlačilo pred snagama VRS koje su 11. jula 1995. godine ušle u Srebrenicu, zatim lokacija okupljanja, izdvajanja muškaraca, predaje ili zarobljavanja delova kolone koja se probijala prema Tuzli i mesta zatočenja ratnih zarobljenika, Ruez je danas na mapi istraženog područja istočne Bosne, ukazao i na mesta pogubljenja i pokopavanja zarobljenih Bošnjaka.

Pogubljenja su se prema rezultatima istrage odvijala na vojnoj ekonomiji Branjevo, brani kraj sela Petkovci, livadi kraj škole u Orahovcu, u Kozluku, dolini Cerske i Pilici, gde su istražitelji u leto 1996. godine zatekli zaključanu i nedirnutu salu Doma kulture u kojoj je 16. jula 1995. streljano oko 500 zarobljenika. Na fotografijama i video snimku napravljenim u toj sali registrovano je uzimanje uzoraka "krvi, kose i ljudskog tkiva" sa zidova, kao i nekoliko na podu pronađenih ličnih predmeta i dokumenata.

Ruez je na mapi ukazao na primarne grobnice, najčešće uz mesta pogubljenja, kao i takozvane sekundarne grobnice u koje su posmrtni ostaci žrtava iz primarnih grobnica naknadno prenošeni i ponovo zakopavani.

Ruez je opisao kako su istražitelji došli do svake od lokacija stratišta, primarnih i sekundarnih grobnica. Za neka od stratišta - kao što su Orahovac i brana kod sela Petkovci - istražitelji su saznali od onih koji su preživeli pogubljenja. Informacije o stratištu na vojnoj ekonomiji Branjevo istraga je dobila od Dražena Erdemovića pripadnika streljačkog voda na toj lokaciji, dok su za stratišta na kojima nije bilo preživelih istražitelji saznali posredno. U slučaju Kozluka na primer, od osobe iz izbegličkog kampa u Nemačkoj kojoj su rođaci iz tog područja javili za pogubljenja u julu 1995. godine a ona je te informacije prenela tužilaštvu u Hagu.

Nizom fotografija, vazdušnih i video snimaka Ruez je zatim identifikovao te lokacije i objasnio postupak pronalaženja i ekshumacije masovnih grobnica. Posebno značajni za otkrivanje sekundarnih grobnica u istrazi bili su vazdušni snimci koje je tužilaštvu ustupila američka vlada. Upoređivanjem snimaka istog terena nastalih u razmaku od tri do četiri sedmice mogla se uočiti razlika u strukturi terena koja je upućivala na zaključak da je zemljište prekopavano.

U sekundarnim grobnicama su, ukazao je Ruez, pronađeni delovi ljudskih tela koji su se mogli povezati sa dva ili čak tri mesta pogubljenja odnosno primarne grobnice. Forenzički stručnjaci i antropolozi na terenu su to utvrdili na osnovu predmeta pronađenih u sekundarnim grobnicama koji su poticali sa različitih stratišta.

Optuženi Zdravko Tolimir danas je započeo unakrsno ispitivanje svedoka koje će biti nastavljeno i okončano nakon uskršnje pauze u radu Tribunala.

2010-04-14

HAG/DEN HAAG

ŽRTVE POGUBLJENJA ILI ORUŽANIH BORBI

U unakrsnom ispitivanju svedoka optužbe Zdravko Tolimir nastojao da potkrepi tezu odbrane da je većina srebreničkih žrtava u julu 1995. godine stradala u sukobima sa srpskim snagama a ne, kako tvrdi optužba, u organizovanim masovnim pogubljenjima.

Svedočeći pod pseudonimom PW 022 i uz mere zaštite lika i glasa, novi svedok optužbe na suđenju Zdravku Tolimiru potvrdio je navode iz svog prethodnog svedočenja 2006. godine u predmetu "Popović i ostali". Transkript tog svedočenja je uveden u spise a tužilaštvo je za svedoka imalo samo par pitanja koja su mu postavljena na raspravi zatvorenoj za javnost.

U sažetku izjave koji je pročitao tužilac, navodi se da se svedok početkom devedesetih iz Zvornika preselio u Cersku, a 1993. godine u Srebrenicu. Naredne godine svedok počinje da radi u srebreničkoj bolnici gde ga je zatiče pad enklave u julu 1995. godine. Nakon ulaska VRS u Srebrenicu svedok se "u belom mantilu i sa torbicom za prvu pomoć" priključuje koloni civila i pripadnika 28. divizije koja je kroz šumu pokušala da se probije do Tuzle. Nastojeći da izbegne zasede u kojima su stradali mnogi iz kolone, svedok se skrivao po šumama sve do 22. jula kada je zarobljen zajedno sa još pet muškaraca. Jedini je preživeo nekoliko dana zatočeništva pre nego što je prebačen u logor Batković i nakon toga razmenjen. Ostale zarobljenike vojnici su odveli u obližnji šumarak, nakon čega su se čuli rafali.

Optuženi Tolimir je u prvom delu unakrsnog ispitivanja insistirao na pitanjima vezanim za način na koji je svedok dobio dozvolu boravka u zemlji u koju je "pre 15-tak godina ušao ilegalno" i u kojoj i danas živi. Pozivajući se na svedokovu izjavu da "nije želeo da svedoči dok ne dobije dozvolu boravka", Tolimir je sugerisao da mu je tužilaštvo izdejstvovalo tu dozvolu u zamenu za svedočenje prilagođeno njihovim potrebama. Svedok je to odbacio rekavši da ne zna ni za kakvu intervenciju tužilaštva, kao ni da li je tužilaštvo uopšte moglo uticati na nadležne za izdavanje boravišne dozvole.

Svedok se, zatim, nije složio sa tvrdnjom optuženog da se na Srebrenicu "nije moglo pucati snajperima sa srpskih položaja". Pogođeni su, po Tolimiru, mogli biti samo oni koji su se "sami približili snajperima" odnosno oni koji su izlazili iz enklave kako bi napadali okolna srpska sela. Srebeničani jesu napuštali enklavu, potvrdio je svedok, ali ne radi napada na sela već u potrazi za hranom, "zato jer ih je glad na to naterala".

Tolimir je takođe nastojao da potkrepi tezu odbrane da je većina žrtava iz Srebrenice stradala u oružanim sukobima a ne u organizovanim masovnim pogubljenjima, kao što tvrdi tužilaštvo. Pozivajući se na svedokov iskaz kako je tokom deset dana tumaranja po šumama nakon pada Srebrenice video "veliki broj ranjenih i poginulih" pripadnika kolone, Tolimir je od svedoka tražio procenu broja stradalih u tom proboju. Svedok međutim nije mogao da proceni broj žrtava, navodeći da ne zna koliko ih je uopšte krenulo iz Srebrenice niti koliko ih je u međuvremenu zarobljeno.

Suđenje Zdravku Tolimiru koji se tereti za genocid i druge zločine počinjene u Srebrenici i Žepi u leto 1995. godine nastavlja se sutra iskazom novog svedoka optužbe.

2010-04-15

HAG/DEN HAAG

OČEVIDAC UBISTVA U POTOČARIMA

Četvrto svedočenje pripadnika Holandskog bataljona u sastavu UNPROFOR koji je 13. jula 1995. u Potočarima bio očevidac ubistva jednog od muškaraca odvojenih od žena i dece i zatvorenih u «kuću za saslušavanje», poznatu kao bela kuća.

◀ Paul Groenewegen, svjedok na suđenju Zdravku Tolimiru

Paul Grunevehen/Groenewegen, svedok optužbe na suđenju Zdravku Tolimiru, je u leto 1995. godine bio pripadnik Holandskog bataljona čiji je zadatak bilo obezbeđivanje "zaštićene zone" u Srebrenici. On je o svojim iskustvima do sada tri puta svedočio u Tribunalu i potpisao je izjavu koja je danas uvedena u dokaze na suđenju bivšem Mladićevom pomoćniku za bezbednost i obaveštajne poslove u Glavnom štabu VRS.

Sažetak njegovog iskaza, koji je pročitao tužilac, sadrži opis događaja od 10. do 13. jula kada se svedok, tada osamnaestogodišnjak, nalazio u bazi Holandskog bataljona u Potočarima. Grunevehen je naveo da su prve izbeglice iz Srebrenice u bazu stigle 10. jula 1995., većina pešice a deo u prepunom kamionu UN. Mnogo više izbeglica stiglo je sledećeg dana nakon što su Mladićeve snage ušle u Srebrenicu, a dan kasnije 12. jula, navodi Grunevehen, VRS je ušla i u Potočare.

Pripadnici Holandskog bataljona imali su zadatak da spreče eventualne sukobe između izbeglica i pripadnika VRS. Svedok je video kako su iz grupe izbeglica vojnici izdvojili muškarce i zatvorili ih u obližnju kuću, a kada je ona napunjena autobusima ih odvozili iz Potočara. Isto se nastavilo i 13. jula a Grunevehenu je tog dana privukla pažnju grupa vojnika VRS koja se "vrlo agresivno ponašala" prema jednom izdvojenom muškarcu. Sa udaljenosti od oko 30 metara video je kako su ga odveli iza bele kuće i prislonili ga uz zid, nakon čega mu je vojnik u maskirnoj uniformi, sa udaljenosti od tri metra, pucao u glavu.

Odgovarajući na nekoliko dodatnih pitanja tužioca Grunevehen je rekao da je ubijeni muškarac mogao imati između 30 i 40 godina, te da je među izbeglicama većina želela da "što pre napusti to mesto" dok su neki smatrali da je bilo bolje ostati i boriti sa srpskim snagama nego dobrovoljno napustiti enklavu.

Zdravko Tolimir je u unakrsnom ispitivanju nastojao je da sazna kako je Unprofor, u okviru svog mandata demilitarizacije enklave, razoružavao pripadnike Armije BiH, zatim gde je i kako to oružje čuvano, i na koji su način Holanđani obezbeđivali granice zaštićene zone i sprečavali diverzantske akcije van enklave. Namera optuženog je bila

da ukazivanjem na propuste Unprofora potkrepi teze odbrane da je Srebrenica zapravo bila utočište muslimanskih snaga koje nisu bile razoružane i koje su zaštićenu zonu koristile kao bazu za napade na okolna srpska sela.

Ispitujući ga o ubistvu koje je video, Tolimir je svedoku pokušao da sugeriše da je ubijeni muškarac kraj bele kuće u Potočarima bio vojnik a ne civil. Grunevehen je ostao pri svom iskazu da se radilo o civilu uprkos ukazivanju optuženog da je to bio "vojno sposobni" muškarac iako je bio odeven u civilnu odeću.

2010-04-22

HAG/DEN HAAG

DEČAK PRED STRELJAČKIM STROJEM

Iskaz svedoka koji je kao sedmogodišnji dečak preživeo streljanje u Orahovcu u julu 1995. godine uvršten je u dokaze na suđenju Zdravku Tolimiru, bivšem bezbednjaku Glavnog štaba VRS, optuženom za genocid i druge zločine u Srebrenici i Žepi.

◀ Zdravko Tolimir u sudnici Tribunala

Svedok PW 021 je u sudnici, uz mere zaštite lika i glasa, potvrdio tačnost svog iskaza u predmetu Popović i ostali iz 2007. godine, pa su transkripti tog svedočenja postali deo dokaznog materijala na suđenju Zdravku Tolimiru, bivšem Mladićevom pomoćniku za bezbednost u Glavnom štabu VRS.

U kratkom sažetku, tužilac je naveo da su svedoka i njegovog oca koji su živeli u Srebrenici jednog jutra vojnici bosanskih Srba izveli iz kuće, vezali im oči i kamionom odvezli do neke šume. Tu im je naređeno da "legnu na stomak"nakon čega je na njih pucano. Dečak je kasnije prevezen do Zvorničke bolnice gde mu je ukazana pomoć zbog rana koje je zadobio na ruci i nozi.

Ni tužilac ni optuženi nisu imali pitanja za svedoka. Tužilac je veću takođe skrenuo pažnju da bi pri sagledavanju njegovog iskaza trebalo imati u vidu i iskaz još jednog svedoka sa liste tužilaštva kome je dodeljen pseudonim PW 061 i koji bi uskoro trebalo da svedoči. Radi se o vozaču kamiona koji je ranjenog dečaka sa stratišta u Orahovcu odvezao do bolnice u Zvorniku i koji je o tome dao iskaz na prethodnom suđenju za srebreničke zločine.

Suđenje generalu Tolimiru je zatim nastavljeno iskazom istražitelja tužilaštva Dušana Janca čije je svedočenje započeto pre desetak dana i odnosi se na kolekciju mapa koja - pored karata VRS zaplenjenih u štabu Drinskog korpusa i Zvorničke brigade VRS - sadrži i mape koje je na osnovu zaplenjenih napravilo tužilaštvo.

2010-04-26

HAG/DEN HAAG

ČETVRTO SVEDOČENJE PREZIVELOG SA BRANE PETKOVCI

U dokazni materijal na suđenju Zdravku Tolimiru uvedeno svedočenje preživelog sa brane Petkovci gde je prema optužnici 14. i 15. jula 1995. godine streljano oko 1.000 Bošnjaka zarobljenih nakon pada Srebrenice.

Zaštićeni svedok PW 015 je 14. jula 1995. godine preživeo streljanje oko hiljadu Bošnjaka na brani kod sela Petkovci u blizini Zvornika i o tome je, do sada, četiri puta svedočio pred Tribunalom. Na suđenju Zdravku Tolimiru, bivšem bezbednjaku Glavnog štaba VRS u spise je uveden njegov iskaz sa suđenja generalu Radislavu Krstiću iz aprila 2000. godine.

U sažetku iskaza koji je pročitao tužilac, navodi se da se svedok 11. jula 1995. godine pridružio koloni vojnika i civila koji su se, nakon ulaska Mladićevih snaga u Srebrenicu, kroz šume probijali ka Tuzli. Kolona je granatirana i razbijena a grupa u kojoj se svedok nalazio je posle bezuspešnih pokušaja da joj se ponovo priključi 12. jula se odlučila na predaju vojnicima bosanskih Srba na livadi kod sela Sandići.

Svedok je zatočen prvo u hangaru u Konjević Polju a zatim prebačen na fudbalsko igralište u Novoj Kasabi gde je zarobljenicima naloženo da ostave sve lične stvari. Zatočenicima, kojih je prema proceni svedoka na igralištu bilo oko dve hiljade, obratio se i Ratko Mladić nakon čega su ukrcani su u kamione i odvezeni do škole u Petkovcima, blizu Zvornika. Zatvoreni su u učionice a srpski vojnici su ih dodatno maltretirali i tukli tražeći da predaju novac, nakit i dragocenosti koje imaju.

Sledećeg dana, 14. jula, izvođeni su u grupama po pet i kamionima odvoženi do brane u Petkovcima. Sišavši sa kamiona svedok je video gomilu mrtvih tela, a kada su vojnici otvorili vatru pao i pokušao da se zavuče pod tela ubijenih. Bio je lakše ranjen i ostao je da leži praveći se mrtav. Streljanje je nastavljeno do mraka kada je svedok,

zajedno sa još jednim preživelim, ugrabio priliku da pobegne sa stratišta i skriven dočeka zoru. Ujutro su na brani videli građevinske mašine kako uklanjaju tela streljanih. Istog dana uspeli su da stignu na teritoriju pod kontrolom armije BiH.

Na fotografijama koje mu je pokazao tužilac svedok je identifikovao mesta na kojima je bio zatočen kao i branu na kojoj je bilo stratište. Optuženi Tolimir je nastojao da ospori iskaz svedoka dovodeći u pitanje njegove procene broja zatočenih i streljanih, kao i njegov status civila u vreme predaje. Svedok je objasnio da je nakon ranjavanja krajem 1992. godine bio angažovan u civilnom sektoru kao humanitarni radnik te da je ponovo mobilisan, pred kraj rata, kada je iz Srebrenice uspeo da stigne do slobodne teritorije.

Tolimir je u unakrsnom ispitivanju posebno insistirao na "nedoslednosti" u svedokovom iskazu, pošto je u prethodnim svedočenjima izjavio da je u koloni koja se probijala prema Tuzli bilo između 13 i 14 hiljada ljudi, dok je u današnjem iskazu rekao da ih je bilo 15 hiljada. Insistirao je na tome i nakon što mu je svedok više puta odgovorio da se ljudi u toj situaciji nisu prebrojavali već su spasavali glavu. Umešao se predsedavajući sudija tražeći od optuženog da pređe na drugu temu.

Tužilaštvo za svedoka nije imalo dodatnih pitanja a suđenje generalu Tolimiru, optuženom za genocid i druge zločine u Srebrenici i Žepi, nastavljeno je iskazom istražitelja tužilaštva Tomaža Blaščika/Tomasz Blaszczyk.

2010-04-27

HAG/DEN HAAG

KAKO JE ARHIVA DRINSKOG KORPUSA PREŠLA DRINU

Istražitelj tužilaštva na suđenju Zdravku Tolimiru opisao "putešestvije" arhive Drinskog korpusa VRS iz 1995. godine od Vlasenice, Bijeljine i Sokolca u BiH, preko Malog Zvornika i Gornjeg Milanovca u Srbiji, gde je 2004. godine konačno pronađena u objektu Vojske Srbije i Crne Gore.

◀ Tomasz Blaszczyk, svjedok na suđenju Zdravku Tolimiru

Istražitelj tužilaštva Tomaš Blaščik/Tomasz Blaszczyk je na suđenju Zdravku Tolimiru svedočio o takozvanoj "kolekciji Drinskog korpusa" koja sadrži vojne dokumente, mape i fotografije iz perioda na koji se odnosi optužnica kojom se bivši pomoćnik generala Mladića tereti za genocid i druge zločine u Srebrenici i Žepi u julu 1995. godine.

Do "kolekcije Drinskog korpusa" tužilaštva je došlo tek u decembru 2004. godine, a Blaščik je bio među istražiteljima koji su učestvovali u postupku njenog lociranja. Zbirka je prikupljena početkom 1996. godine i čuvana je prvo u štabu Drinskog korpusa u Vlasenici, a zatim u štabu Trećeg korpusa u Bijeljini. U maju 1997. kolekcija je preneta u Sokolac u štab Petog korpusa da bi u aprilu 1998. bila prebačena u Mali Zvornik, na teritoriju Srbije gde SFOR – koji je pretresao komande VRS u potrazi za ratnim dokumentima – nije imao pristupa.

Zbirka je u decembru 2004. godine pronađena u Gornjem Milanovcu, u objektu tadašnje Vojske Srbije i Crne Gore, predata predstavnicima Ministarstva odbrane RS i vraćena u Banja Luku, gde su je preuzeli haški istražitelji. Blaščik je potvrdio autentičnost pisma vlade Srbije i Crne Gore kojim se u odgovoru na zahtev haškog tužilaštva navodi da je dokumentacija Drinskog korpusa prebačena u Srbiju 1998. godine, navodno bez znanja "domaćina", to jest Vojske SCG.

Do saznanja o postojanju ove kolekcije i njenom premeštanju tužilaštvo je, prema Blaščiku, došlo na osnovu iskaza svedoka iz VRS, kao i zahvaljujući pribavljenim kopijama nekih od dokumenta. Deo kopija pronađen je u arhivi VRS u Banja Luci, dok je neke tužilaštvo dobilo od odbrane generala Krstića, bivšeg komandanta Drinskog korpusa.

Mada veoma obimna zbirka, tvrdi Blaščik, ipak nije potpuna jer nedostaju dokumenti koji se odnose na bezbednost i obaveštajne poslove, a "dosta praznina" ima i među operativnim dokumentima. Kolekciju Drinskog korpusa inače čini 315 hiljada stranica dokumenata, 3.500 fotografija i 360 mapa područja u zoni odgovornosti Drinskog korpusa VRS 1995. godine.

Odgovarajući na pitanja optuženog Tolimira, Blaščik je potvrdio da je 1992. godine kao pripadnik snaga UN bio angažovan u Petrinji i Daruvaru, na teritoriji takozvane Republike Srpske Krajine (RSK). Tolimir je međutim od svedoka tražio da objasni zašto za RSK koristi termin "takozvana" i da li to radi po nalogu UN. Blaščik je negirao da je od UN dobio takav nalog i objasnio da je zvanično RSK bila na teritoriji Hrvatske te da danas više i ne postoji.

Zdravko Tolimir nije završio unakrsno ispitivanje istražitelja tužilaštva budući da nije želeo da odustane ni od jednog sa liste od oko stotinu pripremljenih pitanja. Namera mu je, kako je rekao, da ispitujući ovog svedoka pokaže kako Sekretarijat suda ne poštuje princip "jednakosti oružja" među stranama u postupku, time što "neće da plati za istražitelja odbrane". Blaščik će svedočenje nastaviti naknadno a suđenje se sledeće sedmice nastavlja iskazom novog svedoka tužilaštva.

2010-05-03

HAG/DEN HAAG

TOLIMIR SE POZIVA NA IZJAVU MIRSADA TOKAČE

U unakrsnom ispitivanju Žan-Rene Rueza, bivšeg šefa srebreničke istrage haškog tužilaštva, optuženi Zdravko Tolimir osporavao broj srebreničkih žrtava, pozivajući se između ostalog i na navodnu izjavu Mirsada Tokače, direktora sarajevskog IDC, da se na spisku ubijenih u Srebrenici nalaze imena 500 živih ljudi. Ruez predložio Tolimiru da Tokaču pozove za svedoka odbrane.

◀ Jean-Rene Ruez, svjedok na suđenju Zdravku Tolimiru

Bivši šef srebreničke istrage tužilaštva Tribunala Žan/Jean-Rene Ruez, čije je svedočenje na suđenju nekadašnjem bezbednjaku Glavnog štaba VRS Zdravku Tolimiru prekinuto krajem marta, vratio se danas u sudnicu kako bi odgovorio na preostala pitanja optuženog koji se sam zastupa.

Najviše vremena u nastavku unakrsnog ispitivanja Tolimir je posvetio pitanju broja žrtava iz Srebrenice, nastojeći da potkrepi tezu da je zvanična cifra od približno 8.000 nestalih, odnosno 7.000 pogubljenih nakon ulaska snaga VRS u enklavu, preuveličana. Prema Tolimiru pomenute brojke su uvećane tako što su na spiskove žrtava masovnih pogubljenja dodavana i imena žrtava koje su život izgubile u borbama, kao i da se na tim spiskovima nalaze i imena stradalih na drugim područjima ili čak živih ljudi.

Kao krunski dokaz svoje teze, optuženi je svedoku predočio agencijsku vest o navodnoj izjavi Mirsada Tokače, direktora Istraživačko dokumentacionog centra (IDC) iz Sarajeva, da se na spisku srebreničkih žrtava nalaze imena 500 osoba koje su još žive. Svedok je odgovorio da ne zna za navedenu izjavu, a tužilac je reagovao prigovorom da optuženi dovodi sud u zabludu tvrdeći da ta izjava "nije nikada demantovana". Mada je veće prihvatilo tužiočev prigovor Tolimir je nastavio da insistira na navodnoj izjavi o "500 živih Srebreničana", tako da je Ruez na kraju predložio optuženom da Tokaču pozove za svedoka odbrane.

Tolimir je takođe insistirao na pitanjima vezanim za broj pripadnika kolone 28. divizije armije BiH, koji su povlačeći se ka Tuzli, nakon ulaska Mladićevih snaga u Srebrenicu, stradali u borbenim dejstvima. Naglašavajući da se u krivičnoj istrazi koju je vodio bavio žrtvama masovnih pogubljenja muškaraca koji su se predali ili bili zarobljeni – a ne stradalima u borbenim dejstvima - Ruez je ukazao da tačan broj srebreničkih žrtava još nije utvrđen, te da to neće biti moguće dok se ne završe ekshumacije sekundarnih masovnih grobnica koje su u međuvremenu pronađene.

Tolimir će sutra nastaviti i zaključiti unakrsno ispitivanje istražitelja Rueza.

2010-05-04

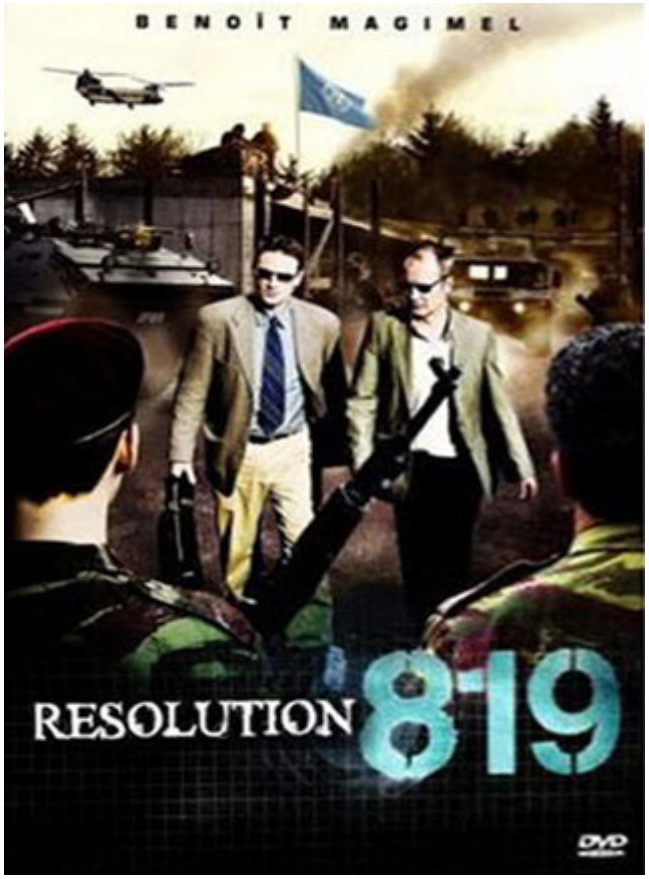
HAG/DEN HAAG

TOLIMIROVO "SLIKOM NA SLIKU"

Dokumentarnim snimcima iz Srebrenice i vazdušnim fotografijama tog područja koje je u dokaze uvelo tužilaštvo, optuženi Zdravko Tolimir je u nastavku unakrsnog ispitivanja bivšeg vođe srebreničke istrage suprotstavio snimke iz italijanskog igranog filma "Rezolucija 819", tvrdeći da prikazane "izmišljene scene" ne odgovaraju "realnim scenama" iz Srebrenice.

Nastavak unakrsnog ispitivanja bivšeg šefa srebreničke istrage tužilaštva Tribunala Žan/Jean-Rene Rueza, od strane optuženog Zdravka Tolimira optuženog za genocid i druge zločine počinjene u Srebrenici i Žepi 1995. godine odvijao se danas u znaku vizuelnih medija. Optuženi je naime nakon serije pitanja o vazdušnim snimcima područja Srebrenice u leto 1995. godine, koje je tužilaštvo dobilo od američke vlade, pitao Rueza da li bi preko svojih "američkih veza" mogao da pomogne odbrani da dođe do vazdušnih snimaka koji njega interesuju.

A Tolimira, kako je objasnio, interesuju vazdušni snimci okupljanja i kretanja kolone od oko 15.000 vojnika i civila koji su, nakon ulaska Mladićevih snaga u Srebrenicu, pokušali da se kroz šume i preko planina izvuku na teritoriju pod kontrolom Armije BiH. Optuženi veruje da bi se na tim snimcima videlo da je veliki broj vojnika iz te kolone stradao u zasedama koje su im postavile srpske snage, ili u pokušajima proboja kroz srpske linije, a ne u organizovanim masovnim egzekucijama kako dokazuje tužilac.

◀ Plakat za igrani film "Rezolucija 819"

Ruez je odgovorio da od Amerikanaca nikada nisu traženi vazdušni snimci "koji se odnose na vojnu istoriju pada enklave", odnosno na sukobe između srpskih snaga i pripadnika 28. Divizije Armije BiH. To je prepustio "istoriji" a on je istraživao sudbinu hiljada srebreničkih muškaraca koji su zarobljeni ili su se sami predali Mladićevim snagama. Vazdušni snimci dobijeni od američke vlade su potvrdili iskaze preživelih svedoka i bili su od velikog značaja za pronalaženje masovnih grobnica na skrovitim i nedostupnim lokacijama.

Mada je nakon toga prešao na drugu temu Tolimir je ostao u sferi vizuelnih medija. Pokazao je svedoku nekoliko înserta i fotografija iz igranog filma "Rezolucija 819" italijanskog reditelja Đakoma Batiata/Giacomo Batiatto. Ukazao je da su u filmu navodi da se "bazira na istinitim događajima" iz Srebrenice, te da je zasnovan na iskustvima šefa srebreničke istrage koji se u filmu zove Kalvez a ne Ruez.

Optuženi je od svedoka tražio da to potvrdi što je Ruez i učinio naglasivši međutim da nije imao nikakvu ulogu ni u pisanju scenarija ni u realizaciji filma. Nakon serije pitanja o načinu na koji je u filmu predstavljena srebrenička operacija i general Ratko Mladić Ruez je, ukazujući da je po struci policijski inspektor a ne filmski kritičar, istakao da je reč o igranom filmu a ne o dokumentarnoj rekonstrukciji događaja u Srebrenici, ponavljajući da nema nikakve veze sa konceptom i realizacijom tog dela.

Konačno, Tolimir se i danas pozvao na navodnu izjavu Mirsada Tokače o "500 živih Srebreničana koji su se vodili kao nestali". Intervenisao je tužilac Piter Mekloski/Peter McCloskey predočavajući sudijama demanti Istraživačko-dokumentacionog centra u kojem se navodi da je ta Tokačina izjava "istrgnuta iz konteksta", budući da se nije odnosila na Srebrenicu već na njegov višegodišnji rad na utvrđivanju "ljudskih gubitaka" u BiH, tokom kojeg je utvrđeno da na raznim popisima nestalih ima oko 500 ljudi za koje je u međuvremenu utvrđeno da su živi.

Suđenje generalu Tolimiru, bivšem Mladićevom pomoćniku za bezbednost i obaveštajne poslove optuženom za genocid i druge zločine u Srebrenici i Žepi, nastavlja se u četvrtak 13. maja.

2010-05-13

HAG/DEN HAAG

GDE SU SE VOJNICI "UPRLJALI I UMORILI"

Na suđenju Zdravku Tolimiru pod zaštitnim merama svedočio nekadašnji vozač u Drinskom korpusu VRS koji je 23. jula 1995. godine odvezao grupu vojnika u Bišinu gde je, po optužnici, tog dana streljano 39 Bošnjaka. Svedok nije video šta su vojnici radili, ali kaže da su se vratili "malo prljavi i umorni."

Svedok PW-068 je na suđenju bivšem Mladićevom pomoćniku za bezbednost Zdravku Tolimiru pod merama zaštite identiteta, lika i glasa svedočio o događajima u Bišini kod Šekovića 23. jula 1995. godine kada je, prema optužnici, streljano 39 zarobljenih Bošnjaka. Taj incident je, podsetimo, naknadno dodat u optužnicu protiv Tolimira zajedno sa navodima o likvidaciji Avde Palića i još dvojice bošnjačkih vođa iz Žepe zarobljenih 27. jula 1995. godine.

Optužba je o streljanju u Bišini ispitivala svedoke i na suđenju sedmorici oficira vojske i policije bosanskih Srba optuženih za zločine u Srebrenici i Žepi. U tom predmetu, međutim, suprotno Tolimirovom, streljanje u Bišini nije bilo deo optužnice.

Tužilac je danas u dokaze uveo transkript iskaza svedoka PW-068 sa suđenja "srebreničkoj sedmorki" kao i izjavu koju je haškim istražiteljima dao u martu 2008. godine. Prema sažetku koji je pročitan u sudnici svedok je 23. jula 1995. godine dobio nalog odobren od strane Vujadina Popovića, načelnika bezbednosti Drinskog korpusa, da iz baze VRS u Dragaševcima minibusom odveze grupu vojnika u Bišinu. Po dolasku u to mesto vojnici su, po iskazu svedoka, otišli u nepoznatom pravcu, a vratili su se nakon nekoliko sati "malo prljavi i umorni".

Iako je u izjavi istražiteljima rekao da su mu "maskirani vojnici izgledali kao pripadnici neke specijalne jedinice koji su tu poslani da urade nešto loše", svedok je u unakrsnom ispitivanju malo promenio priču. Odgovarajući na Tolimirova pitanja on je rekao da je on u to vreme bio uveren da su vojnici išli u Bišinu da brane "probijenu liniju fronta", a ne da streljaju.

Svoju izjavu iz marta 2008 godine danas je potvrdio i Nikodin Jovičić, nekadašnji zamenik komandira policije u Han Pijesku, koji je takođe već svedočio na prethodnom srebreničkom suđenju. Njegovim iskazom tužilaštvo nastoji da dokaže autentičnost transkripata presretnutih razgovora koje je, prateći komunikacije vojske i policije RS, u leto 1995. godine, zabeležila služba za prisluškivanje armije BiH.

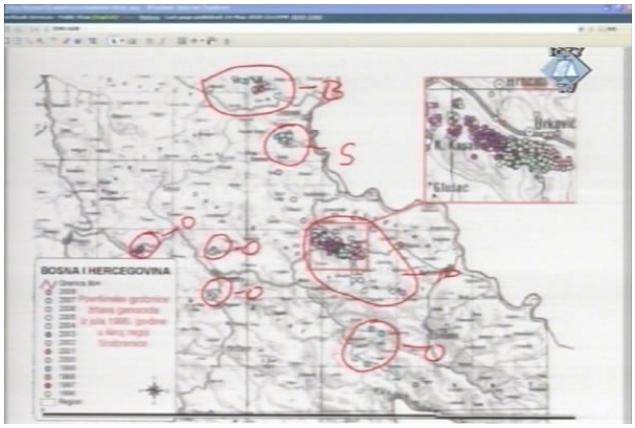
Jovičić je naime potvrdio da je osoba koja se pojavljuje kao jedan od sagovornika u presretnutom razgovoru od 24. jula 1995. godine Himzo Mujić, musliman iz sela Rijeka koji je uoči rata sa njim sarađivao. Sredinom 1992. godine svedok je izgubio kontakt s Mujićem i nikada nije saznao za njegovu sudbinu.

2010-05-14

HAG/DEN HAAG

JEDNO TELO U ČETIRI GROBNICE

Nakon višegodišnje istrage u Srebrenici i Žepi je, prema najnovijem izveštaju haškog tužilaštva, identifikovano ukupno 6.557 žrtava. O tome je na suđenju Zdravku Tolimiru svedočio istražitelj tužilaštva Dušan Janc.

◀ Mapa na kojoj su označene sve do sada otkrivene grobnice na području Srebrenice kao i jedna u kojoj su žrtve zločina u Žepi

Broj identifikovanih srebreničkih žrtava, prema najnovijem izveštaju o rezultatima istrage haškog tužilaštva, dostigao je cifru od 6.557, dok se na spisku Međunarodne komisije za nestala lica nalazi još oko 1.300 imena osoba čiji ostaci nisu pronađeni ili identifikovani.

O tim je rezultatima na suđenju Zdravku Tolimiru, bivšem bezbednjaku Glavnog štaba VRS, optuženom za genocid i druge zločine počinjene u Srebrenici i Žepi u leto 1995. godine, svedočio autor izveštaja, istražitelj tužilaštva Dušan Janc.

Janc je u srebreničku istragu tužilaštva uključen 2003. godine i do sada je sastavio četiri izveštaja. Najnoviji, u koji su uključeni podaci o novootkrivenim grobnicama i ekshumacijama, završen je u aprilu ove godine. Cilj izveštaja, rekao je Janc, je da se Raspravnom veću predoči ažurirani broj srebreničkih žrtava, broj grobnica iz kojih su ekshumirani njihovi ostaci kao i drugi forenzički dokazi koji ukazuju na vezu tih nalaza sa događajima opisanim u optužnici.

U postupku uspostavljanja te veze, opisao je Janc, polazna osnova su najčešće bili iskazi svedoka, očevidaca ili preživelih sa masovnih pogubljenja navedenih u optužnici. Tragom njihovih iskaza tim istražitelja, forenzičara, arheologa i antropologa je na terenu dolazio do lokacija gde su otkrivane masovne grobnice i prikupljeni predmeti koji su pomogli u rekonstrukciji srebreničkih zločina.

Janc je sačinio i mapu na kojoj su označene sve do sada otkrivene grobnice na području Srebrenice kao i jedna u kojoj su žrtve zločina u Žepi. Na posebnom grafikonu predočena je veza između primarnih i sekundarnih grobnica kao i veze između više sekundarnih grobnica.

Veze između primarnih i sekundarnih grobnica uspostavljane su na osnovu forenzičkih dokaza kao što je vrsta zemljišta, polen, ili predmeti poput izlomljenog stakla čime je na primer uspostavljena veza između primarne grobnice na otpadu fabrike stakla u Kozluku i sekundarne grobnice u Čančarima. DNK analizom posmrtnih ostataka utvrđivan je identitet žrtava ali se dešavalo, naveo je istražitelj, da su delovi tela jedne žrtve pronađeni u dve, tri a u jednom slučaju čak u četiri masovne grobnice.

Osim iz grobnica, prikupljani su i takozvani površinski ostaci, najviše na pravcu kojim se kretala kolona vojnika i civila u pokušaju proboja do Tuzle. Od ukupno 960 žrtava čiji su ostaci pronađeni na površini, identifikovano je 703, naveo je Janc.

Srebrenička istraga i dalje traje, rekao je Janc, ukazujući da će broj žrtava u budućnosti svakako porasti sa otkrivanjem novih grobnica i identifikacijom nedavno ekshumiranih posmrtnih ostataka žrtava.

Optuženi Tolimir je za unakrsno ispitivanje istražitelja Janca, koje će početi u ponedeljak, tražio šest sati.

2010-05-17

HAG/DEN HAAG

PETO SVEDOČENJE DRAŽENA ERDEMOVIĆA

Bivši pripadnik Desetog diverzantskog odreda VRS koji je u julu 16. jula 1995. godine učestvovao u pogubljenju između 1.000 i 1.200 Bošnjaka zarobljenih nakon pada Srebrenice, još jednom potvrdio svoj iskaz na suđenju Zdravku Tolimiru.

Dražen Erdemović, bivši pripadnik Desetog diverzantskog odreda pri Glavnom štabu VRS, do sada je četiri puta svedočio u Tribunalu a danas je na suđenju Zdravku Tolimiru u spise uveden transkript iskaza koji je dao u maju 2007. u predmetu Popović i ostali.

Nakon što je tužilac pročitao sažetak tog iskaza Erdemović je potvrdio da se 1994. godine priključio Vojsci Republike Srpske (VRS) i postao pripadnik specijalne jedinice pri Glavnom štabu, poznate kao Deseti diverzantski odred. Ta je jedinica 11. jula 1995. godine ušla u Srebrenicu a njen zapovednik Miodrag Pelemiš je, tvrdi svedok, pripadnicima voda prvo naredio da "ne pucaju u civile", a zatim da "ubiju sve vojno sposobne Muslimane" na koje naiđu.

Nekoliko dana kasnije, 16. jula 1995. godine, pripadnici odreda među kojima i Erdemović su na poljoprivrednom dobru Branjevo kraj sela Pilica streljali između 1.000 i 1.200 Bošnjaka zarobljenih nakon pada Srebrenice. Nakon priznanja krivice za učešće u tom zločinu Erdemović je 1996. godine osuđen na kaznu od pet godina zatvora, koju je izdržavao u Norveškoj. Nakon što je oslobođen Erdemović i njegova porodica su uključeni u program zaštite svedoka. Dobio je novi identitet i mesto boravka te je, da ne bi bio identifikovan u sredini u kojoj sada živi, svedočio pod svojim pravim imenom, ali uz mere zaštite lika i glasa.

Tužilac je danas pokazao video snimak proslave godišnjice osnivanja Desetog diverzantskog odreda krajem 1995. godine na kojem je Erdemović identifikovao komandanta Pelemiša, nekoliko pripadnika Desetog diverzantskog odreda, kao i generala Radislava Krstića, tadašnjeg komandanta Drinskog korpusa VRS, osuđenog na 35 godina zatvora zbog pomaganja i podržavanja genocida u Srebrenici.

Erdemović tvrdi da 16. jula 1995. godine na Branjevu "nije imao izbora" te da je bio primoran da učestvuje u streljanju Bošnjaka. Optuženi Tolimir je međutim u unakrsnom ispitivanju sugerisao suprotno ukazujući na podatak da je svedok, u julu 1995. bio vodnik, a ne samo običan vojnik, te da je zapovedao grupom vojnika u sastavu odreda. Erdemović je objasnio da formalno jeste imao čin vodnika ali da mu ga je oduzeo komandant Pelemiš, nakon niza konflikata koje je s njim imao.

Tolimir je citirao i deo intervjua Milorada Pelemiša datog beogradskom nedeljniku NIN 2005. godine u kojem kaže da bi Erdemovića trebalo "poslati na psihijatriju" budući da je i ranije pokazivao znake neuravnoteženosti. Pelemiš tvrdi da se Erdemović dobrovoljno javljao za učešće u akcijama pa je zato za sobom imao duplo više akcija od ostalih. Erdemović je negirao Pelemiševe tvrdnje i kratko prokomentarisao: "Od te osobe ništa me ne iznenađuje".

2010-05-18

HAG/DEN HAAG

TOLIMIR OSPORAVA BROJ ŽRTAVA U SREBRENICI

Broj od 7.000 žrtava, naveden u optužnici koja ga tereti za genocid i druge zločine počinjene u Srebrenici i Žepi, Zdravko Tolimir smatra netačnim a izveštaj tužilaštva o rezultatima srebreničke istrage, nepouzdanim.

◀ Dušan Janc, svjedok na suđenju Zdravku Tolimiru

Istražitelj tužilaštva Dušan Janc vratio se na klupu za svedoke kako bi odgovorima na pitanja optuženog Zdravka Tolimira dovršio svoj iskaz o najnovijim rezultatima srebreničke istrage haškog tužilaštva.

Janc, koji je od 2003. godine uključen u srebreničku istragu, u izveštaju navodi broj od 6.557 do sada identifikovanih žrtava iz Srebrenice, kao i 1.300 osoba koje još nisu identifikovane a čija se imena nalaze na spisku Međunarodne komisije za nestala lica.

Zdravko Tolimir, bivši Mladićev pomoćnik za bezbednost i obaveštajne poslove u Glavnom štabu VRS, osporava pouzdanost tih podataka. Kako je u unakrsnom ispitivanju sugerisao, Tolimir smatra da se Janc koristio nepouzdanim izvorima kao sto su spiskovi nestalih osoba na kojima se, kaže, mogu naći "i imena živih ljudi". Te tvrdnje je danas ilustrovao ukazivanjem na ime osobe sa spiska nestalih Federalne komisije za nestale, za kojeg se ispostavilo da živi u Americi.

Identitet te osobe nije otkriven javnosti, ali je Janc odbacio sugestije optuženog objasnivši da u izradi svog izveštaja nije koristio podatke sa spiska Federalne komisije, već isključivo evidenciju Međunarodne komisije za nestala lica (MKNL) i Međunarodnog komiteta Crvenog krsta (MKCK). Podaci sa ovih spiskova ažuriraju se svakih nekoliko meseci rekao je Janc iznevši pretpostavku da se ime pomenute osobe "verovatno i ne nalazi na spiskovima MKNL i MKCK". Nakon provere, u pauzi rasprave, istražiteljeva pretpostavka je potvrđena.

Prema Tolimiru, nepouzdani su i rezultati ekshumacija masovnih grobnica budući da su u njima, kako je sugerisao, pokopane i žrtve oružanih sukoba nakon pada Srebrenice kao i posmrtni ostaci žrtava ranijih okršaja iz 1992. i 1993. godine. Svedok je to negirao ukazujući da je primenom analize DNK, kojom je upotpunjenja metodologija identifikaciji žrtava, mogućnost greške svedena na minimum.

Na Tolimirovo pitanje šta predstavlja brojka od 7.000 žrtava, navedena u optužnici, istražitelj tužilaštva je rekao da se radi o ukupnom broju osoba sa spiska nestalih u srebreničkoj operaciji VRS. U grobnicama su pronađeni posmrtni ostaci 5.777 žrtava dok se još 1.300 osoba vodi kao nestalo. Ostaci približno 800 osoba pronađeni su na površini te se za njih ne može sa sigurnošću utvrditi uzrok smrti ali se "razumno" može zaključiti da su poginule u borbama. Na žalost zaključio je Janc, verovatno nikada neće moći sa sigurnošću da bude utvrđeno kako je svaka od tih osoba izgubila život.

2010-05-27

HAG/DEN HAAG

PRISLUŠKIVANJE U VREME SREBRENICE

Tužilaštvo na suđenju Zdravku Tolimiru bivšem bezbednjaku Glavnog štaba VRS započelo izvođenje dokaza o presretnutim razgovorima između zvaničnika bosanskih Srba kao i oficira VRS koje su, u periodu na koji se odnosi optužnica, snimile i zabeležile službe za prisluškivanje Armije i Državne bezbednosti BiH.

Iskazom zaštićenog svedoka PW024 na suđenju Zdravku Tolimiru započeta je serija od 19 svedočenja o presretnutim razgovorima političkih i vojnih zvaničnika bosanskih Srba koje su 1995. godine snimile prislušne službe Armije i Državne bezbednosti BiH. Tužilac namerava da putem tih iskaza u spise uvede oko 300 dokumenata, uglavnom transkripata presretnutih razgovora i beleški iz dnevnika rada prislušnih službi.

Svedok je od decembra 1994. godine bio na čelu odeljenja za prisluškivanje Službe državne bezbednosti (SDB) u Tuzli. U odeljenju su bila samo četiri operatera koji su u dve smene radili na presretanju, snimanju i zapisivanju razgovora vođenih prevashodno u "strukturama civilne vlasti Republike Srpske". Često se, međutim, događalo da uređaji presretnu i razgovore oficira Vojske Republike Srpske (VRS), pa je Služba državne bezbednosti, rekao je svedok, postigla sporazum sa obaveštajnom službom Drugog korpusa Armije BiH o razmeni informacija i presretnutih razgovora.

Odeljenje za prisluškivanje SDB bilo je smešteno u objektu obaveštajne službe Armije BiH, na lokaciji nazvanoj "Severni položaj". Svedok je detaljno opisao korišćenu opremu i način na koji su snimci evidentirani i transkribovani. Beležnice u koje su "skidani" snimljeni razgovori uništavane su nakon što je njihov sadržaj prepisan u računar i kao kriptovani fajl prosleđen centrali Službe.

Evidencija presretnutih razgovora vođenja je u "improvizovanim dnevnicima rada". Svedok je potvrdio autentičnost stranice dnevnika sa zapisom za 12. juli 1995. koju mu je predočio tužilac. Radi se o evidenciji 12 presretnutih "kraćih razgovora" kraj čijih oznaka su uneti inicijali operatera koji ih je snimio i "skinuo" na papir, zatim vreme snimanja i oznaka kriptozaštite s kojom su poslati u centralu.

Svedok je potvrdio učešće u presretanju jednog od razgovora sa te liste u kojem se kao sagovornik pojavljuje general Mladić a na pitanje tužioca kako je utvrđeno da se radi o komandantu Glavnog štaba VRS objasnio da je "njegov glas bio dobro poznat" svim operaterima, te da se general, mada to nije snimljeno, na samom početku i predstavio.

Zdravko Tolimir je u unakrsnom ispitivanju pitao svedoka na čiju inicijativu je, "tako kasno", tek u decembru 1994. godine, formirano odeljenje za prisluškivanje SDB i po čijim je instrukcijama radilo. Svedok međutim nije na to mogao da odgovori. Optuženi je zatim pitao gde se nalaze trake presretnutih razgovora i da li se može doći do njih. Svedok je odgovorio da su osim pojedinačnih snimaka postojale i "veće trake" na koje su presnimavani "važniji" presretnuti razgovori ali da su sve trake prosleđene centrali, nakon čega on više ništa o njima nije čuo.

Unakrsno ispitivanje svedoka PW024 biće okončano sutra.

2010-05-28

HAG/DEN HAAG

MUKOTRPNI POSAO PRISLUŠKIVAČA

Pripadnik prislušne službe Armije BiH, drugi od 19 najavljenih "prisluškivača" koji će dati iskaz na suđenju bivšem Mladićevom pomoćniku za bezbednost i obaveštajne poslove, opisao postupak presretanja, snimanja i transkribovanja komunikacija Istočno Bosanskog, Prvog Krajiškog i dela Drinskog korpusa VR.S

Na suđenju generalu Zdravku Tolimiru optužba je izvođenje dokaza o presretnutim razgovorima političkih i vojnih zvaničnika bosanskih Srba u periodu srebreničke operacije VRS nastavila iskazom zaštićenog svedoka PW032.

Svedok je bio pripadnik prislušne službe Drugog korpusa Armije BiH stacionirane na "severnoj lokaciji" na kojoj su presretane, snimane i beležene komunikacije Istočno Bosanskog, Prvog Krajiškog i dela Drinskog korpusa VRS. Taj je posao obavljao vod od oko 15 ljudi a slično je, prema rečima svedoka, bilo i na "južnoj lokaciji" sa koje je prislušna služba, "pokrivala" razgovore vođene u Glavnom štabu VRS, Drinskom i Sarajevsko romanijskom korpusu.

U objektima vojne prislušne službe na "severnoj lokaciji" bilo je smešteno i odeljenje za prisluškivanje Državne bezbednosti BiH, o čemu je juče svedočio pripadnik ovog odeljenja, čiji je zadatak bilo praćenje komunikacija "civilnih struktura" Republike Srpske (RS).

Svedok PW032 je na fotografijama koje mu je predočio tužilac identifikovao aparate koje je koristila njegova jedinica i opisao način na koji su razgovori oficira VRS presretani, snimani i zapisivani. U nedostatku radnih dnevnika sve informacije zapisivane su u "obične sveske", a u jednoj od njih, koju je tužilac pokazao u sudnici, svedok je ukazao na oznake kojima su obeležavani i evidentirani presretnuti razgovori. Većina tih svezaka, rekao je svedok, uništena je nakon što je njihov sadržaj prepisan u računar i prosleđen u nadležnu komandu.

Jedine instrukcije koje su pripadnici prislušne službe dobijali odnosile su se na to da što tačnije zabeleže presretnuti razgovor, rekao je svedok naglasivši da se "taj mukotrpni posao" odvijao u otežanim uslovima, ponekad i 24 časa bez prekida.

Iskaz svedoka PW 032 biće nastavljen u ponedeljak popodne.

Tužilac kroz iskaze pripadnika prislušnih službi namerava da u spise uvede oko 300 dokumenata, uglavnom transkripata presretnutih razgovora i beleški iz dnevnika vođenih u ovim službama.

2010-05-31

HAG/DEN HAAG

PREŽIVELI IZ SKLADIŠTA U KRAVICI

Na suđenju generalu Tolimiru, optuženom za genocid i druge zločine u Srebrenici i Žepi, svedočio seljak iz okoline Srebrenice koji je 13. jula 1995. godine preživeo masakr u skladištu u Kravici, gde je vatrom iz automatskog oružja i ručnim bombama ubijeno oko 1.200 zarobljenih Bošnjaka.

◀ Snimak snimljen pred skladištem u Kravici, na kojem se vidi gomila od dvadesetak leševa

Na suđenju generalu Zdravku Tolimiru tužilaštvo je danas na kratko prekinulo izvođenje dokaza o presretnutim razgovorima političkih i vojnih zvaničnika bosanskih Srba u vreme srebreničke operacije i na klupu za svedoke izvelo još jednog preživelog sa srebreničkih stratišta.

Zaštićeni svedok PW 005 preživeo je masakr nad oko hiljadu Bošnjaka u skladištu poljoprivredne zadruge u selu Kravica 13. jula 1995. godine. Svedočeći uz mere zaštite lika potvrdio je verodostojnost svog iskaza od 8. februara 2007. godine, u predmetu sedmorice oficira bosanskih Srba, koji je zatim uvršten u spise.

U sažetku tog iskaza, koji je pročitao tužilac, navodi se da je svedok napustio Srebrenicu 11. jula 1995. godine u večernjim satima sledeći nalog iz komande 28. divizije Armije BiH. Usput se rastao s porodicom koja je otišla u Potočare dok se on pridružio koloni koja se, kroz šume, uputila prema Tuzli. Preživeo je dve zasede srpskih snaga u kojima je, kako je rekao, stradalo toliko ljudi da se "moglo koračati po mrtvima". Nakon toga je odlučio da se preda.

Na livadi kod Sandića je 13. jula '95., prema proceni svedoka, okupljeno blizu 2.000 zarobljenika kojima se obratio i general Ratko Mladić uveravajući ih da će biti transportovani na teritoriju pod kontrolom Armije BiH i povezani sa svojim porodicama. Umesto toga odvedeni su u skladište zadruge u Kravici i pobijeni vatrom iz automata i mitraljezima

i bombama ubačenim kroz prozore. Svedok je preživeo, uspeo da pobegne iz skladišta i nakon dvomesečnog lutanja, 18. septembra 1995. godine, stigne na teritoriju pod kontrolom armije BiH.

Zdravko Tolimir, koji se sam zastupa, je u unakrsnom ispitivanju svedoka suočio ne samo sa njegovom iskazom iz 2007. koje je uvršteno u spise, već i sa izjavama koje je 1995. dao državnim organima BiH i 1996. istražiteljima Tribunala. Optuženi je od svedoka tražio da objasni kako je došao do brojke od 500 poginulih u zasedama i broja od 2.000 zarobljenika na livadi u Sandićima, odnosno streljanih u Kravici.

Svedok je bio izričit da broj od 500 mrtvih u zasedi kod sela Kamenica, "nikad nije pomenuo", pa ni u izjavama koje je potpisao a u kojima se ta brojka pominje. "Rekao sam da se po mrtvim telima moglo hodati, ali ih nisam brojao" objasnio je svedok.

2010-06-01

HAG/DEN HAAG

OBAVEŠTAJAC ISPITUJE PRISLUŠKIVAČA

Zdravko Tolimir, bivši obaveštajac i bezbednjak Glavnog štaba VRS, osporava pouzdanost transkripata presretnutih razgovora iz perioda srebreničke operacije, čiju verodostojnost tužilaštvo dokazuje iskazima pripadnika prislušne službe Armije BiH koja je te razgovore presrela i snimila.

◀ Uređaji koji su korišćeni za lociranje, skeniranje i snimanje telefonskih razgovora

Zaštićeni svedok PW 032, bivši pripadnik prislušne službe Drugog korpusa Armije BiH, potvrdio je u nastavku svedočenja na suđenju generalu Zdravku Tolimiru da ga je 2007. godine optužba angažovala za tumačenje ekspertskog izveštaja veštaka odbrane o presretnutim razgovorima, u predmetu sedmorice oficira bosanskih Srba optuženih za srebreničke zločine.

Budući da je optuženi prigovorio da se njegovo svedočenje zbog toga ne može smatrati nepristrasnim, svedok je na zahtev tužioca potvrdio da za te "konsultacije" nije od tužilaštva dobio nikakvu nadoknadu.

Svedokovi susreti sa predstavnicima haškog tužilaštva počeli su ubrzo po okončanju rata kada je kao pripadnik obaveštajne službe Armije BiH učestvovao u popisivanju i predaji Tribunalu dela materijala prislušne službe Drugog korpusa. Radilo se o sveskama u koje su operateri rukom upisivali sadržaj presretnutih razgovora, zatim diskete sa transkriptima tih razgovora unetih u računare i konačno nekoliko audio traka sa snimcima presretnutih razgovora.

U unakrsnom ispitivanju svedoka PW 032, general Tolimir, bivši obaveštajac i bezbednjak Glavnog štaba VRS, pozivao se na knjigu holandskog profesora i eksperta za tajne službe Kesa Vibesa/Cees Wiebes, "Tajne službe i rat u Bosni" koja je sastavni deo Izveštaja o događajima u Srebrenici holandskog Instituta za ratnu dokumentaciju objavljenog 2002. godine.

Prema računici holandskog eksperta na koju se danas pozvao Tolimir, za tako veliki broj presretnutih razgovora koje je u leto 1995. godine registrovala prislušna služba Armije BiH bilo bi neophodno angažovati najmanje 180 operatera, dok ih je na takozvanoj "severnoj lokaciji" Drugog korpusa, prema iskazu svedoka PW 032, bilo svega između 50 i 60. Svedok je računicu holandskog eksperta odbacio kao nerealnu.

U nastojanju da ospori pouzdanost transkripata presretnutih razgovora Tolimir je ukazao na greške koje je u njima uočio. Tako je, na primer, u jednom transkriptu zapisano da se nešto "tiče Prvog korpusa", dok u drugom stoji da je u istom presretnutom razgovoru rečeno da će se "ići sa Prvim korpusom". Ne sporeći mogućnost grešaka, svedok je ukazao da su se one "sagledavanjem konteksta" lako mogle ispraviti. Iskaz svedoka PW 032 se nastavlja sutra.

2010-06-02

HAG/DEN HAAG

TAJNE SLUŽBE I "LAŽNE" BELEŽNICE

U nastavku unakrsnog ispitivanja zaštićenog svedoka PW 032, bivšeg pripadnika prislušne službe Drugog korpusa Armije BiH, general Zdravko Tolimir je nastojao da delatnost ove službe tokom 1995. godine dovede u vezu sa delovanjem stranih obaveštajnih službi tokom rata u BiH, pre svega američkih i italijanskih obaveštajaca.

Zdravko Tolimir, nekadašnji Mladićev pomoćnik za bezbednosti i obaveštajne poslove, se i u nastavku unakrsnog ispitivanja svedoka PW 032, pozivao na podatke iz Izveštaja o Srebrenici holandskog Instituta za ratnu dokumentaciju,

nastojeći da prislušnu službu Armije BiH – čiji je pripadnik bio svedok - poveže sa stranim obaveštajnim službama. On je ukazao na navode iz holandskog izveštaja o poseti direktora američke obaveštajne službe CIA BiH 1996. godine i njegovoj izjavi da su u Bosni tokom rata korišćeni špijunskih sateliti.

Svedok je odgovorio da ne zna ništa o korišćenju "bespilotnih letelica" za prikupljanje informacija, kao ni o aktivnostima "NATO centa iz Vićence" na presretanju komunikacija na području Bosne. Tužilac je prigovorio na relevantnost ove linije ispitivanja optuženog, a predsedavajući sudija je savetovao Tolimira da ispitivanje nastavi novom temom, što je optuženi i učinio.

Do kraja unakrsnog ispitivanja svedoka, optuženi je nastojao je da ospori autentičnost beležnica u koje su operateri rukom upisivali sadržaj presretnutih i snimljenih razgovora oficira Vojske Republike Srpske (VRS), vođenih u vreme srebreničke operacije u leto 1995. godine, nastojeći tako da osujeti nameru tužilaštva da transkripte tih razgovora uvrsti u dokazni materijal.

Tolimir je svedoku pokazao kopiju jedne od tih beležnica i ukazao na logo odštampan na njenoj prvoj stranici. Beležnica nije pokazana javnosti a prema Tolimiru na prvoj stranici je crtež veverice sa nazivom jednog italijanskog univerziteta ispod koga stoji "1 gen. 2001", što je optuženi protumačio kao "prva generacija 2001. godine". Njegovu sugestiju da beležnica nije mogla biti ispunjena pre 2001. godine svedok je odbacio ostajući pri tvrdnji da su sve beležnice, predate tužilaštvu 1998. godine, bile ispunjene "od korica do korica" u periodu od marta do kraja 1995. godine. "Apsolutno ne postoji mogućnost da su razgovori u sveske naknadno upisivani", bio je izričit svedok.

Tužilac, koji je tokom današnje rasprave predočio i original sporne beležnice, se na pitanje njene autentičnosti vratio u dodatnom ispitivanju svedoka. "Nema nikakve sumnje da se radi o pravoj svesci", ponovio je svedok potkrepivši svoje uverenje podatkom da se na poslednjoj stranici beležnice mora nalaziti i potpis osobe koja je upisala datum kada je sveska popunjena i pregledala i overila svaku njenu stranicu. Tužilac je veću predočio potpis na poslednjoj stranici nakon čega je sveska uvrštena u dokaze.

2010-06-08

HAG/DEN HAAG

NOVI DOKAZI O PRESRETNUTIM RAZGOVORIMA

Svedočenjem dvojice pripadnika prislušne službe Državne bezbednosti BiH tužilaštvo na suđenju Zdravku Tolimiru, nastavilo izvođenje dokaza o presretnutim razgovorima političkih i vojnih zvaničnika bosanskih Srba koje su 1995. godine snimile prislušne službe Armije i Državne bezbednosti BiH.

Optužba na suđenju Zdravku Tolimiru, bivšem Mladićevom pomoćniku za obaveštajne poslove i bezbednost, nastoji da iskazima osoba koje su učestvovale u presretanju, snimanju i zapisivanju razgovora političara i oficira bosanskih Srba u leto i jesen 1995. godine, dokaže autentičnost transkripata tih razgovora i obezbedi da oni budu uvedeni u dokazni materijal.

Zaštićeni svedoci PW-025 i PW-027 su bili pripadnici odeljenja za prisluškivanje Službe državne bezbednosti (DB) BiH koja je zajedno sa prislušnom službom Armije BiH bila stacionirana na takozvanoj "Severnoj lokaciji". Obojica su o tome u januaru 2007. godine svedočili u predmetu sedmorice oficira bosanskih Srba optuženih za zločine u Srebrenici i Žepi, pa su njihovi iskazi sa tog suđenja danas uvedeni u dokaze protiv Tolimira.

Svedok PW 025 potvrdio je da je lično presreo i snimio ili transkribovao 20 razgovora sa liste koju mu je predočio tužilac dok je PW 027 isto učinio za šest presretnutih razgovora. Radi se o razgovorima koje su u periodu od juna do septembra 1995. godine vodili generali Mladić, Tolimir, Gvero i Miletić iz VRS sa oficirima UNPROFOR generalima Žanvijeom/Janvier, Smitom/Smith, i Nikolajem/Nikolai.

"Najviše sam upamtio aroganciju koju su (oficiri VRS) pokazivali prema UNPROFOR i oficirima UN", rekao je svedok PW 027 pošto mu je tužilac predočio neke od transkripata koji nisu predočeni javnosti jer sadrže oznake koje bi mogle da otkriju identitet svedoka.

Optuženi general je u unakrsnom ispitivanju sugerisao da su transkripti nekih razgovora nepotpuni, odnosno da je prilikom transkribovanja sa magnetofonskih traka "pravljen izbor rečenica" koje će biti zapisane u transkriptu. Svedok PW 027 je takvu mogućnost odbacio objašnjavajući da ono što nedostaje mogu biti samo delovi razgovora koji su bili nerazumljivi ili se nisu čuli, pa su u transkriptu označeni tačkicama.

Tolimir je svedoka PW 025 podsetio na deo iskaza u kojem navodi da "manje važni delovi razgovora" nisu prepisivani u sveske i na papir, i pitao ga ko je odlučivao o "bitnom i nebitnom". Svedok je odgovorio da su to i sami operateri mogli da učine budući da su se "nebitnim" smatrali delovi razgovora koji su se ticali privatnog života sagovornika. Suđenje se nastavlja sutra.

2010-06-09

HAG/DEN HAAG

PRISLUŠKIVAČI SA "SEVERNE LOKACIJE"

Suđenje generalu Zdravku Tolimiru, optuženom za genocid i druge zločine počinjene u Srebrenici i Žepi u julu 1995. godine, i dalje je u znaku svedočenja bivših pripadnika prislušnih službi Armije i Državne bezbednosti Bosne i Hercegovine.

◀ Zdravko Tolimir u sudnici Tribunala

Tužilac je na suđenju Zdravku Tolimiru, bivšem Mladićevom pomoćniku za obaveštajne poslove i bezbednost, izveo još dvojicu pripadnika prislušnih službi Armije i Državne bezbednosti (DB) BiH koji su učestvovali u presretanju razgovora vođenih tokom 1995. godine između političara i oficira bosanskih Srba.

Zaštićeni svedok PW-026 bio je pripadnik odeljenja za prisluškivanje DB BiH dok je svedok PW-048 bio u sastavu jedinice veze Armije BiH specijalizovane za presretanje radio i telefonskih komunikacija. Obe prislušne službe bile su stacionirane na takozvanoj Severnoj lokaciji.

U prethodnim iskazima na suđenju sedmorici oficira vojske i policije bosanskih Srba oba današnja svedoka su detaljno opisali postupak presretanja razgovora, njihovog snimanja, transkribovanja, šifrovanja i slanja u nadležnu komandu, a transkripti tih svedočenja uvedeni su u dokaze i u predmetu Zdravka Tolimira. Vojna i policijska prislušna služba BiH su sarađivale, potvrdili su svedoci, razmenjujući snimke presretnutih razgovora vojnih ili političkih zvaničnika Republike Srpske.

Nastojeći da ospori autentičnost presretnutih razgovora od kojih se u nekima i sam pojavljuje u ulozi sagovornika, optuženi Tolimir je u unakrsnom ispitivanju svedoka PW-026 osporavao i verodostojnost njegove izjave date istražiteljima tužilaštva 6. i 7. februara 2007. godine, budući da je potpisana samo verzija na engleskom jeziku. Mada na to pitanje nije mogao da odgovori, svedok je rekao da mu je izjava koju je dao tužilaštvu pre potpisivanja pročitana na bosanskom jeziku.

Svedok PW-048 svedočio je o nizu presretnutih razgovora u kojima se kao sagovornici pojavljuju oficiri VRS koji su oslovljavani njihovim nadimcima - načelnik bezbednosti Drinskog korpusa Vujadin Popović "Pop", komandant Drinskog korpusa Radislav Krstić "Krle" i komandant Zvorničke brigade Vinko Pandurević "Pandur". Tolimir je u unakrsnom ispitivanju sugerisao da je tužilaštvo u pripremi za svedočenje uticalo na svedoka odnosno njegov iskaz, ali je PW-048 to negirao.

2010-06-15

HAG/DEN HAAG

STRELJANJE NA OBALI REKE JADAR

Svedok na suđenju Zdravku Tolimiru opisao kako je preživeo streljanje na obali reke Jadar 13. jula 1995. godine, nakon što je zarobljen zajedno sa još petnaestak muškaraca iz kolone koja se nakon pada Srebrenice probijala ka Tuzli.

Suđenje Zdravku Tolimiru, bivšem bezbednjaku Glavnog štaba VRS, nastavljeno je danas iskazom jednog od preživelih iz kolone civila i vojnika koji su se nakon ulaska Mladićevih snaga u srebreničku enklavu kroz šume probijali ka Tuzli. Svedočeći pod pseudonimom PW 004 i uz mere zaštite lika svedok je potvrdio tačnost iskaza koji je u oktobru 2006. godine dao na suđenju sedmorici oficira voske i policije RS kojima su prošle nedelje izrečene prvostepene presude za zločine u Srebrenici i Žepi. Transkript tog svedočenja uveden je danas u dokaze, a tužilac je pročitao kratak sažetak njegovog iskaza

Svedok se 11. jula 1995. popodne pridružio koloni kod Šušnjara, dok je njegova porodica otišla u Potočare. Ujutro 13. jula svedoka su na području Konjević Polja zarobili pripadnici policije RS i zatočili ga najpre u jednoj školi a zatim u još nekoliko napuštenih kuća u okolini i konačno, u jednom magacinu gde su zarobljenike pretukli pripadnici VRS. Istog dana zatočenici su autobusom prebačeni do obale reke Jadar, postrojeni i streljani. Svedok je ranjen i pao je u reku koja ga je odnela nizvodno gde je uspeo da izađe na obalu i nakon tri dana stigne do teritorije pod kontrolom Armije BiH.

Svedok je na fotografijama koje su mu pokazane označio mesto na obali reke gde su zarobljenici streljani i mesto gde je on stajao. Potvrdio je takođe i autentičnost fotografije ožiljka od rane u predelu slabina koju je zadobio prilikom streljanja.

Odgovarajući na pitanja optuženog Tolimira, svedok je potvrdio da je pored nekolicine zatočenika prepoznao i barem dvojicu srpskih policajaca iz Bratunca. U tom gradu je živeo do aprila 1992. godine kada je prešao u Srebrenicu. Potvrdio je takođe da je maltretiranje i prebijanje od strane policajaca koje je prepoznao shvatao kao vrstu "lične osvete".

Svedok nije prihvatio sugestiju optuženog da je odluka o napuštanju Srebrenice 11. jula i proboju na slobodnu teritoriju bila posledica a unapred pripremljene strategije rukovodstva BiH koje je takvu odluku i donelo. On je ostao pri stavu da se nije radilo ni o kakvom unapred pripremljenom planu nego o odluci lokalnih vlasti "koje nisu imale drugog izbora".

Suđenje se nastavlja iskazom još jednog pripadnika prislušne službe Armije BiH čijim iskazom tužilaštvo nastoji da dokaze autentičnost transkripata presretnutih razgovora oficira VRS koje želi da u postupku protiv Zdravka Tolimira uvrsti u dokazni materijal.

2010-06-16

HAG/DEN HAAG

TOLIMIROVI TELEGRAMI IZ "KOLEKCIJE DRINSKOG KORPUSA"

Iskazom nekadašnjeg veziste Rogatičke brigade VRS, tužilaštvo u nastavku suđenja Zdravku Tolimiru, bivšem bezbednjaku Glavnog štaba VRS optuženom za zločine u Srebrenici i Žepi, dokazuje autentičnost teleprinterskih komunikacija sadržanih u takozvanoj kolekciji Drinskog korpusa, zbirci dokumenata zaplenjenih 2004. godine.

◀ Danko Gojković, svjedok na suđenju Zdravku Tolimiru

Danko Gojković, svedok tužilaštva na suđenju Zdravku Tolimiru je u julu 1995. godine kao vezista u Rogatičkoj brigadi VRS bio zadužen za teleprintersku komunikaciju sa komandom Drinskog korpusa. O postupku kojim su se telegrami slali i primali preko teleprintera, i načinu na koji su pošiljke bile šifrovane i obeležavane, već je svedočio 2007. godine na suđenju "Srebreničkoj sedmorki". Njegov iskaz sa tog suđenja je danas uvršten u dokazni materijal.

U sažetku koji je pročitao tužilac navodi se da je Gojković u maju 2006. godine razgovarao sa istražiteljima tužilaštva koji su mu pokazali dokumente iz takozvane kolekcije Drinskog korpusa koja sadrži preko 300 hiljada stranica vojnih dokumenata, fotografija i mapa. Svedok se ne seća sadržaja tih dokumenata – poruka primljenih ili poslatih teleprinterom ali je na njima prepoznao svoj potpis. Među tim dokumentima su i izveštaji koji su za Tolimira stizali u Rogatičku brigadu kao i oni koje je Tolimir poslao iz komande brigade. Gojković je potvrdio autentičnost tih dokumenata.

Upravo suprotno je u unakrsnom ispitivanju nastojao da učini optuženi general. Ne ulazeći u njihov sadržaj, Tolimir je svedoku ukazivao na nepravilnosti u lociranju, čuvanju i identifikaciji pomenutih dokumenata zbog čega je, smatra, njihova autentičnost sporna. On je svedoka podsetio da je kolekcija Drinskog korpusa od 1996. do 2004. godine, kada je dospela u ruke tužilaštva, prebacivana sa lokacije na lokaciju, u BiH i Srbiji, te da je na tom putu mogla biti prepravljana ili dopunjavana.

Svedok je objasnio da nije znao gde su i kako čuvani dokumenti, i potvrdio da su mu istražitelji tužilaštva, prilikom razgovora u maju 2006. godine rekli da su ih dobili od "nekoga iz Republike Srpske". Način na koji su predstavnici tužilaštva tada razgovarali sa Gojkovićem, prema Tolimiru, takođe je razlog za sumnju u svedokovo tumačenje pojedinih dokumenta a time i u njihovu autentičnost. Optuženi naime smatra da su istražitelji navodili svedoka da daje odgovore koji odgovaraju tužilaštvu ta da su mu sugerisali kako je autentičnost spornih dokumenata već utvrđena i da se od njega očekuje samo da to potvrdi.

Na Tolimirovo pitanje da li su reči istražitelja uticale na njegovu ocenu autentičnosti dokumenata, svedok je odgovorio odrečno, naglasivši da je zaključke donosio samo na osnovu potpisa koje je prepoznavao. Suđenje se nastavlja iskazom novog svedoka optužbe.

2010-06-17

HAG/DEN HAAG

TOLIMIR OSPORAVA AUTENTIČNOST PRESRETNUTIH RAZGOVORA

Dokazni materijal na suđenju Zdravku Tolimiru, bivšem bezbednjaku Glavnog štaba VRS optuženom za zločine u Srebrenici i Žepi, dopunjen iskazima još dvojice pripadnika prislušne službe armije BiH koji su tokom 1995. godine presretali i snimali razgovore oficira vojske i policije bosanskih Srba.

Svedok PW 050 je 1995. godine bio komandir jedne od jedinica prislušne službe Armije BiH stacionirane u takozvanom Južnom sektoru. Njegov iskaz iz marta 2007. godine u postupku protiv sedmorice oficira RS uveden je danas u dokazni materijal na suđenju Zdravku Tolimiru bivšem Mladićevom pomoćniku za bezbednost u Glavnom štabu VRS.

Osim što je pripadnike svoje jedinice obučavao za praćenje i snimanje radio i telefonskih razgovora svedok je, kako se navodi u sažetku njegovog iskaza, transkripte snimljenih razgovora unosio u kompjuter, šifrovao i slao Službi za obradu podataka. U procesu transkribovanja, opisao je, vodilo se računa o tačnosti informacija koje se upisuju u sveske, odnosno prekucavaju u računar. Delovi snimka presretnutih razgovora koji bi i posle ponovljenog preslušavanja ostali nejasni, u transkriptu su se označavali rečju "nerazumljivo".

Na istoj lokaciji je u leto 1995. godine radio i drugi današnji svedok, predratni radio amater, koji je 2003. godine svedočio sa suđenju Vidoju Blagojeviću i Draganu Jokiću, a zatim 2006. i u postupku protiv "srebreničke sedmorke". Svedok PW 035 je, kako se navodi u sažetku njegovog iskaza, presreo i snimio dva razgovora oficira VRS, o kojima je proteklih godina bilo reči na svim suđenjima za srebreničke zločine pred Haškim tribunalom.

Prvi presretnuti razgovor zapisan je u svedokovoj beležnici, a zatim otkucan na kompjuteru, ali traka nije sačuvana. U njemu pukovnik Ljubiša Beara, tadašnji načelnik bezbednosti Glavnog štaba VRS traži od komandanta Drinskog korpusa generala Krstića da mu hitno pošalje 15 do 30 ljudi pošto ima još 3.500 "paketa" koje mora da "razdeli." Prema tužilaštvu, "paketi" su Bošnjaci zarobljeni nakon pada Srebrenice, a njihovo "razdeljivanje" je, zapravo, pogubljenje.

Drugi presretnuti razgovor je, osim u beležnici i prekucanom transkriptu, sačuvan i na audio snimku, a vođen je 2. avgusta 1995. između generala Krstića i pukovnika Dragana Obrenovića, tadašnjeg načelnika štaba Zvorničke brigade. Obrenović obaveštava Krstića da je zarobljeno još nekoliko Muslimana zaostalih iz kolone koja se probijala ka Tuzli, a Krstić naređuje da se "svi ubijaju redom" i da "ni jednog ne ostave živog".

General Tolimir osporava autentičnost transkripata presretnutih razgovora pa je i ovom prilikom, tokom unakrsnog ispitivanja, nastojao da potkrepi svoje teze o falsifikovanju beležnica sa transkribovanim presretnutim razgovorima, kao i o netačnom ili naknadno korigovanom sadržaju verzija prekucanih iz beležnica u računar. Obojica svedoka su međutim potvrdili autentičnost ovih dokumenata, odbacujući sugestije optuženog o falsifikovanju ili naknadnim korekcijama transkripata presretnutih razgovora oficira VRS iz 1995. godine koje je tužilaštvo uvelo u dokaze.

2010-06-22

HAG/DEN HAAG

RUKOPISI PRESRETNUTIH RAZGOVORA

Trojica pripadnika prislušne službe Armije BiH, na suđenju Zdravku Tolimiru, prepoznali zapise tridesetak presretnutih radio i telefonskih komunikacija oficira VRS koje su u leto 1995 godine snimili i transkribovali u sveske.

Na suđenju Zdravku Tolimiru, bivšem bezbednjaku Glavnog štaba VRS optuženom za zločine u Srebrenici i Žepi, tužilaštvo je nastavilo da dokazuje a optuženi da osporava autentičnost presretnutih razgovora oficira VRS koje su tokom 1995. godine snimile prislušne službe Armije i Državne bezbednosti BiH.

Uz mere zaštite identiteta, iskaze su danas dala još trojica pripadnika vojne službe za prisluškivanje - PW 042 i PW 045, koji su tokom rata bili angažovani na presretanju, snimanju i zapisivanju radio i telefonskih komunikacija na obe lokacije te službe – severnoj i južnoj - kao i PW 030 koji je na južnoj lokaciji zapovedao vodom "prisluškivača" Drugog korpusa Armije BiH. Sva trojica su već svedočili pred Tribunalom pa su danas u dokaze uvršteni njihovi iskazi koje su dali krajem 2006. odnosno početkom 2007. godine u predmetu Popović i ostali.

Svedoci su potvrdili autentičnost tridesetak razgovora koje su presreli, snimili i zapisali u sveske iz kojih su ih drugi operateri prekucavali u računar i slali nadležnoj komandi. Većina sveski je nakon toga uništavana a u malobrojnim sačuvanim trojica svedoka su danas prepoznali svoj rukopis i razgovore koje su presreli i zapisali.

Optuženi general je u unakrsnom ispitivanju ukazivao na razlike između rukom zapisanih razgovora i njihovih prekucanih verzija, nastojeći da sudije uveri da se ne radi o zapisima autentičnih razgovora.

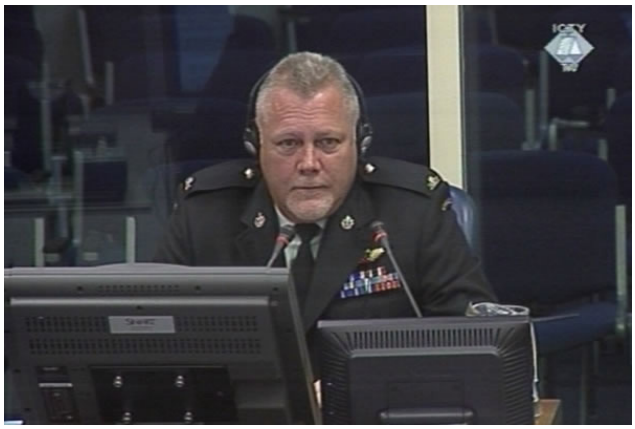
Suđenje se nastavlja sutra.

2010-06-23

HAG/DEN HAAG

SPORAZUM IZ OČAJA

Na suđenju Zdravku Tolimiru, optuženom za genocid i druge zločine u Srebrenici i Žepi, svedoči kanadski oficir koji je u julu 1995. godine prisustvovao pregovorima generala Mladića sa predstavnicima enklave Žepa. Prema svedoku, Bošnjaci su "iz očaja" prihvatili sporazum o evakuaciji enklave uprkos upozorenjima generala Smita da će biti "prevareni" i da im UN ne može garantovati bezbednost.

◀ Louis Fortin, svjedok na suđenju Zdravku Tolimiru

Kanadski oficir Luj Fortajn/Louis Fortin, prvi put je svedočio pred Tribunalom u novembru 2007. godine na suđenju sedmorici oficira vojske i policije bosanskih Srba, nedavno osuđenih za zločine u Srebrenici i Žepi. Transkript tog svedočenja, u kojem je kanadski oficir detaljno opisao događaje u leto 1995. godine dok se nalazio na položaju pomoćnika francuskog generala Gobijara/Gobillard, komandanta snaga UN u Sektoru Sarajevo, uveden je danas u spise suđenja Zdravku Tolimiru. Fortajn je prisustvovao gotovo svim Gobijarovim sastancima sa predstavnicima zaraćenih strana i o tome vodio detaljne beleške. U nekoliko navrata tim sastancima je prisustvovao i optuženi general Tolimir, tadašnji Mladićev pomoćnik za bezbednost i obaveštajne poslove u Glavnom štabu VRS.

Krajem jula 1995. godine svedok je generala Gobijara pratio u misiji zbrinjavanja stanovništva Žepe, druge zaštićene zone UN koju su tog meseca zauzele Mladićeve snage. Do njihovog dolaska u Žepu 26. jula evakuacija stanovništva je već bila okončana a u enklavi su, u okruženju srpskih snaga, ostali još samo pripadnici Armije BiH.

Fortajn je potvrdio da je 27. jula 1995. godine na kontrolnom punktu Ukrajinskog bataljona prisustvovao pregovorima Mladića sa trojicom predstavnika Bošnjaka iz Žepe kojima se naknadno pridružio i zapovednik snaga UN u BiH general Rupert Smit/Smith. Mladić je ponudio sporazum koji je podrazumevao da Bošnjaci predaju oružje i napuste enklavu što su oni prihvatili uprkos upozorenjima generala Smita da će biti "prevareni". Britanski general je upozorio Bošnjake da im Unprofor "ne može pružiti nikakve garancije" i savetovao ih da sporazum ne potpisuju. Nisu ga poslušali i potpisali su sporazum zbog, prema oceni Fortajna, "očajničkog položaja" u kojem su se nalazili nakon pada srebreničke enklave. Kanadski oficir je svedočio i da je tog dana u Žepi video ukrcavanje žena i dece u autobuse dok su srpski vojnici odnosili stvari iz napuštenih bošnjačkih kuća.

General Tolimir, koji je takođe prisustvovao pomenutim pregovorima, nastojao je u unakrsnom ispitivanju da ospori interpretaciju kanadskog oficira. Podsetio je na predlog koji je tada uputio predstavnicima Unprofora: da oni pošalju svoje autobuse za evakuaciju vojnika i civila koji su se još nalazili u šumama oko Žepe. Ne osporavajući da je Tolimir to predložio, Fortajn je naglasio da Unprofor "nije imao resurse" za tako nešto kao ni za garancije koje su bosanski Srbi u njegovo ime nudili Bošnjacima iz Žepe.

Svedočenje kanadskog oficira nastavlja se sutra.

2010-06-24

HAG/DEN HAAG

TOLIMIR OPTUŽUJE UNPROFOR ZA PRISTRASNOST

Svedok optužbe, bivši pripadnik Unprofora u BiH negirao da su plavi šlemovi "tolerisali napade Armije BiH" na srpske položaje, a da su na dejstva Vojske Republike Srpske reagovali "ultimatumima i kažnjavanjem."

◀ Louis Fortin, svjedok na suđenju Zdravku Tolimiru

U nastavku unakrsnog ispitivanja kanadskog oficira Luja Fortajna/Louis Fortin, koji je u leto 1995. godine bio pomoćnik francuskog generala Gobijara/Gobillard, zapovednika snaga UN u sektoru Sarajevo, optuženi Zdravko Tolimir je nastojao da potkrepi teze prema kojima je ponašanje Unprofora u Srebrenici i Žepi bilo "pristrasno u odnosu na Muslimane", te da je napad Vojske Republike Srpske (VRS) u leto 1995. godine bio neminovna posledica zloupotrebe enklava pod zaštitom UN.

Unprofor je, sugerisao je optuženi, tolerisao napade koje su snage Armije BiH izvodile sa teritorija pod zaštitom UN, mada se radilo o zonama koje su prema sporazumu trebalo da budu demilitarizovane. Na isti način Unprofor se, u interpretaciji optuženog, ponašao i u Sarajevu gde je bilo sedište sektora UN u kojem je Fortajn bio stacioniran. Tolerisani su napadi snaga Armije BiH iz grada na položaje VRS oko Sarajeva, dok bi odgovor snaga bosanskih Srba na te napade Unprofor "kažnjavao" vazdušnim udarima ukoliko VRS ne bi povukla svoje teško naoružanje.

Kanadski general je odbacio te i slične sugestije optuženog o "pristrasnosti" UN. Objasnio je da je Unprofor protestovao zbog svakog kršenja sporazuma o uspostavljanju zaštićenih zona, uključujući i napade snaga Armije BiH

na položaje VRS. "Muslimani nisu posao Unprofora činili nimalo lakim", objasnio je svedok naglasivši međutim da je tim napadima prethodila dugotrajna i iscrpljujuća blokada enklava od strane bosanskih Srba, koja je stanovništvo dovela u situaciju da očajnički traži načine da dođe do hrane.

Svedok je takođe negirao da je Unprofor, kako je naveo optuženi, "imao zadatak da sprečava napade snaga bosanskih Srba". Mandat snaga UN bio je zaštita enklava, obezbeđivanje njihovog snabdevanja, odnosno nadgledanje sprovođenja sporazuma o zaštićenim zonama.

Tolimir je za unakrsno ispitivanje kanadskog oficira tražio deset sati pa će ono biti nastavljeno u utorak sledeće sedmice.

2010-06-29

HAG/DEN HAAG

KAKO JE U ŽEPI IZBEGNUTO "PONAVLJANJE SREBRENICE"

Unprofor je u julu 1995. godine rasporedio dodatne snage u Žepu da bi sprečio ponavljanje onoga što se dogodilo u Srebrenici rekao je kanadski oficir UN Luj Fortajn na kraju svedočenja na suđenju generalu Zdravku Tolimiru optuženom za genocid i druge zločine u Srebrenici i Žepi u leto 1995. godine.

◀ Louis Fortin, svjedok na suđenju Zdravku Tolimiru

Mislim da niko od žitelja enklave nije mogao da izabere da ostane u Žepi, rekao je danas kanadski oficir Luj Fortajn/Louis Fortin na kraju svedočenja na suđenju Zdravku Tolimiru, bišem bezbednjaku Glavnog štaba VRS koga optužnica pored ostalog tereti i za prisilno iseljavanje muslimanskog stanovništva enklava pod zaštitom UN koje su snage bosanskih Srba zauzele u leto 1995. godine.

Optuženi general je tokom unakrsnog ispitivanja nastojao da dokaže suprotno, ističući da je stanovništvu Žepe ostavljena mogućnost izbora uprkos tome što je Armija BiH zloupotrebljavala zaštićene zone za diverzantske napade na položaje VRS. Tolimir je svedoka suočio sa nizom dokumenata koji prema tumačenju optuženog pokazuju da je politički i vojni vrh u Sarajevu poziciju zaštićenih enklava koristio za odvlačenje snaga VRS od sarajevskog ratišta.

Kanadski oficir potvrdio je da je Unprofor bio obavešten o napadima bošnjačkih snage iz enklava na položaje VRS ali i da su snage bosanskih Srba granatirale područja proglašena zaštićenim zonama. Ti su napadi, rekao je Fontajn pokazivali samo da su obe strane i dalje "bile spremne da ratuju".

Kanadski oficir se nije složio s Tolimirovim sugestijama da je muslimanska strana opstruirala sporazum oko Žepe, te da je evakuacija enklave sprovedena u dogovoru srpske strane sa Unproforom. Fortajn je objasnio da je na neuspeh pregovora uticala "opstrukcija srpske strane", koja je odbijala da saopšti šta se dogodilo sa "velikim brojem osoba nestalih nakon pada Srebrenice".

Kada je on 27. jula stigao u Žepu, evakuacija stanovništva je već počela. Ljudi su ukrcavani u kamione i autobuse koje je obezbedila srpska strana i "dogovoreno je" da svi što brže napuste enklavu u pratnji plavih šlemova. Unprofor je, prema rečima Fortajna, rasporedio dodatne snage u Žepu da bi sprečio "ponavljanje Srebrenice".

Suđenje Zdravku Tolimiru nastavlja se sutra.

2010-06-30

HAG/DEN HAAG

ULTIMATUMOM NA ULTIMATUM

Holandski pukovnik Robert Franken na suđenju generalu Zdravku Tolimiru opisao kako je 10. jula 1995. godine razmenio ultimatume sa komandantom Glavnog štaba VRS. Mladić je tražio da Holandski bataljon, Armija BiH i civili napuste Srebrenicu dok je Franken poručio da VRS mora da se povuče ili će uslediti vazdušni napadi.

Na suđenju generalu Zdravku Tolimiru svedoči bivši zamenik komandanta Holandskog bataljona UNPROFOR u Srebrenici Robert Franken, kome je ovo peti put da pred Tribunalom opisuje događaje iz jula 1995.

Tužilac je na početku pročitao sažetak Frankenovog iskaza iz oktobra 2006. godine, na suđenju "Srebreničkoj sedmorki" oficira vojske i policije bosanskih Srba. Franken je tada rekao da su još u aprilu 1995. godine učestali napadi srpskih snaga na položaje Holandskog bataljona, kao i granatiranja srebreničke enklave. Srpske snage su,

zatim, nametnule oštre restrikcije za prolazak konvoja sa hranom i lekovima za stanovništvo zaštićene zone, kao i za snabdevanje Holandskog bataljona gorivom, municijom i vojnom opremom. Te restrikcije je Franken danas opisao kao "konvojski terorizam", ukazujući da se – zbog nemogućnosti popune sastava – broj pripadnika Holandskog bataljona prepolovio sa 300 na 147.

◀ Robert Franken, svjedok na suđenju Zdravku Tolimiru

Napad VRS na srebreničku enklavu je počeo 6. jula 1995. godine. Mladićeve snage su do 10. jula "nasumično" granatirale Srebrenicu, otvarana je direktna vatra na posmatračka mesta kao i na bazu UN u Potočarima. General Mladić je uputio ultimatum Armiji BiH, Holandskom bataljonu, UNHCR i civilima da "napuste teritoriju" do 6 sati ujutro 11. jula, a pukovnik Franken je uzvratio ultimatumom da se VRS povuče na takozvane Morijonove linije ili će uslediti vazdušni udari.

Armija BiH je, rekao je Franken, 11. jula "nestala iz Srebrenice" a Mladićeve snage su zauzele više posmatračkih punktova UN i zarobljene holandske vojnike odveli u Bratunac. Istovremeno, civilno stanovništvo je masovno počelo da beži ka Potočarima. Mada su "plavi šlemovi" pratili izbeglice, kolona je sve vreme bila pod minobacačkom vatrom u kojoj je, prema Frankenu, ranjeno 114 ljudi. Kako bi ih zaštitili, Holanđani su izbeglice smestili u zadnji deo svoje baze u Potočarima. Nakon što je posle podne stigla zakasnela vazdušna podrška Holanđanima, Mladić je zapretio da će granatirati bazu u Potočarima i "pobiti osoblje UN" u Bratuncu. Franken kaže da je pretnju shvatio ozbiljno jer su "Srbi i ranije koristili artiljeriju nasumično", gađajući izbeglice koji su iz Srebrenice išli u Potočare.

Holandski pukovnik je potom opisao proces odvajanja muškaraca u Potočarima i njihovo zatvaranje u "belu kuću" kao i evakuaciju žena i dece. Pripadnici Holandskog bataljona pokušali su da prate konvoje sa izbeglicama ali su ih nakon dva ispraćena autobusa pripadnici VRS u tome sprečili, oduzimajući Frankenu "mogućnost da vidi i čuje šta se dešava". Franken je takođe ispričao kako je 17. jula 1995. godine zajedno sa predstavnikom Bošnjaka Nesibom Mandžićem potpisao "Srebreničku deklaraciju" u kojoj se navodi da je "evakuacija protekla bez incidenata, uz puno poštovanje Ženevskih konvencija i međunarodnog humanitarnog prava." Mada smatra da je deklaracija "besmislena jer stanovništvo nije imalo mogućnost da izabere da li će ostati", Franken je rekao da je potpisao dokument kako bi olakšao evakuaciju ranjenih.

Optuženi general Tolimir je unakrsno ispitivanje pukovnika Frankena počeo utvrđivanjem brojnog stanja pripadnika 28. divizije Armije BIH i definisanjem granica enklave, odnosno zone pod nominalnom zaštitom UN. Unakrsno ispitivanje se nastavlja sutra.

2010-07-01

HAG/DEN HAAG

ODBRANA ZAŠTIĆENE ZONE

U unakrsnom ispitivanju pukovnika Frankena, bivšeg zamenika komandanta Holandskog bataljona u Srebrenici, Zdravko Tolimir optužio UNPROFOR da se u julu 1995. godine svrstao na stranu Armije BiH.

◀ Robert Franken, svjedok na suđenju Zdravku Tolimiru

Snage UN u Srebrenici su se u julu 1995. godine svrstale na stranu Armije BiH a protiv Vojske Republike Srpske, sugerisao je u nastavku unakrsnog ispitivanja holandskog pukovnika Roberta Frankena, optuženi general VRS Zdravko Tolimir.

Bivši Mladićev pomoćnik za bezbednost u Glavnom štabu VRS je tokom čitave današnje rasprave svedoku, koji je u julu 1995. godine bio zamenik komandanta Holandskog bataljona u Srebrenici, ukazivao na dokumente prema kojima je Armija BiH svesno kršila sporazum o zaštićenim i demilitarizovanim zonama Srebrenica i Žepa od njihovog uspostavljanja u martu 1993. godine. Bošnjačke snage su se naoružavale i iz enklava napadale okolne položaje VRS, bez obzira na prisustvo plavih šlemova, ili čak u dogovoru sa njima, sugerisao je optuženi. Oružje je, tvrdi Tolimir, doturano iz Tuzle, ili helikopterima ili konvojima koji su za ulazak u enklavu koristili njen jugozapadni deo, poznatiji pod imenom "trougao bandera".

Franken je potvrdio da je holandskim vojnicima bio onemogućen pristup u to područje kao i da je komanda bataljona

u više navrata bila obaveštena o dostavama oružja. Ukazao je, međutim, da patrole plavih šlemova zbog nedostatka opreme i ovlašćenja nisu uspevali da uđu u trag i spreče pošiljke oružja u enklavu. "Nismo bili uspešni u demilitarizaciji enklave", rekao je holandski oficir.

Napad na Srebrenicu, koji je počeo 6. jula 1995. godine, je prema tumačenju optuženog bio posledica oglušivanja Unprofora na proteste VRS, koji su u junu 1995. kulminirali zahtevom komandi UN u sektoru Sarajevo "da se enklave odmah demilitarizuju ili će VRS to sama učiniti". Holandski bataljon, prema Frankenu, nije bio obavešten o tom zahtevu.

Tri dana nakon početka napada VRS, 9 jula 1995. UN su naložile da se brani enklava Srebrenica. Time je proširen prvobitni mandat Unprofora da demilitarizuje enklavu, sprečava vojne akcije strana u sukobu i obezbeđuje dostavu humanitarne pomoći. Ukinuta su sva, do tada važeća, ograničenja u korišćenju oružja, rekao je Franken negirajući da se time Unprofor svrstao na jednu stranu, kako je tvrdio optuženi. Zadatak je bio da se brani grad koji je napala VRS i Holandski bataljon je taj zadatak izvršavao, naglasio je Franken.

Na Tolimirovo pitanje da li je to bila odluka Saveta bezbednosti UN, Franken je odgovorio da "ne zna, niti ga je bilo briga" na kom je nivou takva odluka doneta. "Ja sam naređenje dobio od neposredno pretpostavljene komande i sve dok ono nije podrazumevalo činjenje zločina, ja sam ga izvršavao", rekao je holandski oficir.

Zdravko Tolimir unakrsno ispitivanje holandskog oficira nastavlja u utorak popodne.

2010-07-06

HAG/DEN HAAG

TOLIMIR: VRS ŽRTVA " PROVOKACIJE UN "

Napad VRS na Srebrenicu u julu 1995. godine je izazvao Unprofora kako bi obezbedio ispunjenje uslova neophodnih da se zatraži podrška NATO iz vazduha, tvrdi Zdravko Tolimir bivši bezbednjak Glavnog štaba VRS, optužen za genocid i druge zločine počinjene u Srebrenici i Žepi u leto 1995. godine.

◀ Robert Franken, svjedok na suđenju Zdravku Tolimiru

Unakrsno ispitivanje holandskog pukovnika Roberta Frankena general VRS Zdravko Tolimir je danas nastavio dodatnim pitanjima o navodnoj pristrasnosti snaga UN u Srebrenici u julu 1995. godine.

Bivši Mladićev pomoćnik za bezbednost u Glavnom štabu VRS je uz tezu da su se "plavi šlemovi svrstali na stranu Armije BiH" sugerisao i da su raspoređivanjem svojih snaga oko Srebrenice 9. jula 1995. godine, pripadnici Holandskog bataljona UN zapravo nastojali da "isprovociraju" VRS da ih napadne kako bi ispunili jedan od uslova za vazdušne udare NATO na položaje bosanskih Srba.

Pukovnik Franken, koji je u julu '95. u Srebrenici bio zamenik komandanta Holandskog bataljona, odbacio je te sugestije optuženog generala. On je precizirao da je raspoređivanje holandskih plavih šlemova na "blokadne položaje" oko Srebrenice i izdavanje takozvanog "zelenog naređenja" koje je podrazumevalo upotrebu oružja u suprotstavljanju snagama bosanskih Srba, bilo posledica naređenja više komande UN iz Sarajeva "da se brani enklava". Tim je naređenjem promenjen karakter zadatka Holandskog bataljona u Srebrenici koji je od "zaštitnih" prerastao u "odbrambene" snage UN.

Vazdušna podrška NATO jeste tražena, potvrdio je Franken, precizirajući da ona nije pružena u obimu koji je bio potreban da bi se osigurala odbrana enklave.

Na isto pitanje se u dodatnom ispitivanju vratio i tužilac tražeći od holandskog pukovnika da detaljnije objasni koji je bio cilj postavljanja "blokadnih položaja" Unprofora 9. jula 1995. godine u Srebrenici. Potrebno je bilo sprečiti bosanske Srbe da uđu u grad, rekao je Franken, i obezbediti da holandske jedinice ostanu između bošnjačkih i snaga bosanskih Srba u gradu. "Te besmislene priče o privlačenju vatre VRS ne stoje pre svega zato što smo mi toj vatri bili stalno izloženi", naglasio je holandski oficir.

Franken je potvrdio da su snage UN u Srebrenici u više navrata "i pre 9. jula 1995. godine bile pod udarom vojske bosanskih Srba", i još jednom naglasio da navodno provociranje njihovog novog napada nije bilo neophodno za ostvarenje uslova potrebnog da se zatraži vazdušna podrška NATO.

Suđenje Zdravku Tolimiru nastavlja se sutra ujutro iskazom novog svedoka optužbe.

2010-07-07

HAG/DEN HAAG

TOLIMIROV PROTEST ZBOG ZATVORENE SEDNICE

Zdravko Tolimir odbio da unakrsno ispituje zaštićenog svedoka PW 074 zato što su sudije, na osnovu odluke Žalbenog veća, njegov iskaz saslušale na raspravi zatvorenoj za javnost.

Suđenje Zdravku Tolimiru nastavljeno je danas na zatvorenoj raspravi ali je pre isključivanja javnosti optuženi general uložio protest zbog takve odluke. On je veću saopštio da neće unakrsno ispitivati svedoka PW 074 ako bude svedočio na zatvorenoj sednici jer ne želi da ispituje svedoke koji iskaz daju bez prisustva javnosti. Optuženi general je međutim rekao da neće osporavati odluku Žalbenog veća donetu na zahtev tužilaštva, baveći se, kako je objasnio predsedavajući sudija, "relevantnim prvostepenim suđenjem".

Nakon kraće rasprave zatvorene za javnost, tužilaštvo je na klupu za svedoke izvelo Zlatana Čelanovića, pravnika iz Bratunca koji je u julu 1995. godine bio referent za moral, pravna i verska pitanja u Bratunačkoj brigadi VRS. U spis je uneto njegovo svedočenje iz 2007. godine sa suđenja "srebreničkoj sedmorki" oficira vojske i policije bosanskih Srba, u kojem je opisao situaciju u Bratuncu 12. i 13. jula 1995. godine i svoju ulogu u ispitivanju Bošnjaka koje je tih dana privela vojna policija njegove brigade.

Čelanović je potvrdio da je nakon ispitivanja šestorice privedenih zaključio da nema osnova za sumnju da su počinili zločine, nakon čega oni više nisu bili u njegovoj nadležnosti. Posmrtni ostaci petorice iz te grupe nađeni su u masovnim grobnicama oko Zvornika.

Svedok je danas na vazdušnom snimku Bratunca obeležio objekte u kojima su bili zatočeni Bošnjaci kao i pripadnici Holandskog bataljona UN koje je zarobila VRS. On je potvrdio da je 13. jula 1995. godine dva puta razgovarao sa Ljubišom Bearom, tadašnjim načelnikom bezbednosti Glavnog štaba VRS, koji ga je pitao da li ima spisak imena osoba koje su počinile zločine nad Srbima. Čelanović ga je, kaže, uputio na knjigu Milivoja Ivaniševića "Hronika našeg groblja" koja sadrži listu "počinilaca i nalogodavaca" zločina nad srpskim stanovništvom u tom području.

Sadržaju te knjige bio je posvećen veći deo unakrsnog ispitivanja svedoka od strane optuženog generala. Čelanović je, nakon opširnih citata sa opisima zločina koji su, prema Ivaniševiću, počinjeni nad srpskim stanovništvom tog područja, potvrdio da je Bearu uputio na spiskove u toj knjizi, kao i da je učestvovao u prikupljanju podataka za pomenutu knjigu.

Tužilac je u dodatnom ispitivanju izneo tezu da je Ivaniševićeva knjiga "propagandno sredstvo za stvaranje atmosfere mržnje prema Muslimanima" kako bi se bosanski Srbi lakše mobilisali za borbu protiv njih. Mada nije u potpunosti podržao tužiočevu tezu, svedok je potvrdio da je '95. u Bratuncu vladala atmosfera mržnje prema Muslimanima.

Suđenje se nastavlja sutra iskazom još jednog pripadnika prislušne službe Armije BiH koja je 1995. godine presretala i snimala razgovore oficira VRS.

2010-07-08

HAG/DEN HAAG

AUTENTIČNOST DOKUMENATA IZ KOLEKCIJE DRINSKOG KORPUSA

U nastavku unakrsnog ispitivanja istražitelja tužilaštva Tomaža Blaščika, Zdravko Tolimir osporavao autentičnost dokumenata iz takozvane zbirke Drinskog korpusa VRS koju je tužilaštvo zaplenilo 2004. godine.

◀ Tomasz Blaszczyk, svjedok na suđenju Zdravku Tolimiru

Istražitelj tužilaštva Tomaš Blaščik/Tomasz Blaszczyk koji je svedočeći krajem aprila ove godine na suđenju Zdravku Tolimiru opisao kako je tužilaštvo dospelo do arhive Drinskog korpusa VRS iz 1995. godine, vratio se u sudnicu na nastavak unakrsnog ispitivanja od strane optuženog generala.

Tolimir osporava autentičnost takozvane kolekcije Drinskog korpusa ukazujući pored ostalog na činjenicu da je tužilaštvo do tih dokumenata, mapa i fotografija na preko 315 hiljada stranica došlo tek 2004., devet godina nakon što su dokumenti prikupljeni i arhivirani u Vlasenici .

Blaščik, koji je učestvovao u lociranju zbirke, je u glavnom ispitivanju opisao kako je tokom tih devet godina kolekcija prešla put od Vlasenice, Bijeljine i Sokolca u BiH, preko Malog Zvornika do Gornjeg Milanovca u Srbiji, gde je 2004. godine konačno pronađena u objektu Vojske tadašnje Srbije i Crne Gore. Zbirka je zatim prebačena u kancelariju Tribunala u Banja Luci, pa u Zagrebu da bi konačno stigla u Hag.

Na tom putu, zbirka dokumenata je mogla biti dopunjavana ili redigovana, sugerisao je Tolimir, budući da je kolekcija više puta bila "prepakivana". Mada takvu mogućnost nije u potpunosti mogao da isključi, Blaškić je naglasio da je sadržaj zbirke u svakom slučaju ostao nepromenjen od trenutka kada je ona u Banja Luci predata istražiteljima tužilaštva.

O prijemu i prepakivanju dokumenata u Banja Luci i u Zagrebu vođen je zapisnik kako bi se osiguralo da ni jedan deo zaplenjene zbirke ne bude zagubljen, rekao je svedok. Optuženi general je međutim otišao korak dalje, sugerišući da je tužilaštvo korigovalo sadržaj samih dokumenata. On je od Blaškika tražio da objasni da li je bilo šta od sadržaja u tim dokumentima predatim "redigovano ili zatamnjivano".

Mada je Blaškik odgovorio "da se originalni dokumenti nikada ne rediguju", te da se to iz bezbednosnih razloga eventualno čini sa kopijama, Tolimir je zaključio da Blaškik o tome "ne zna ništa" i dodao da je on "zadovoljan tim odgovorom". Reagovao je predsedavajući sudija Fluge/Flugge ukazujući optuženom da nije korektno preneo odgovor svedoka, te je pitao optuženog ima li indikacija da je tužilaštvo prepravljalo dokumente. Tolimir je rekao da takve indikacije nema, da on nije pronašao ni jednu redigovanu stranu ali je da je hteo da o tome pita svedoka, te da mu je "bio dovoljan njegov odgovor".

Tužilac je u dodatnom ispitivanju pitao svedoka ima li razloga da sumnja da je bilo koji od dokumenta iz Drinske kolekcije korigovan. Blaškik je odgovorio odrečno.

2010-07-12

HAG/DEN HAAG

RAZMENA PROTESTA UN I VRS

Napadu snaga bosanskih Srba na Srebrenicu prethodila je blokada konvoja za snabdevanje enklava pod zaštitom UN, kaže bivši načelnik štaba Unprofora u BiH u svedočenju na suđenju Zdravku Tolimiru, optuženom za genocid i druge zločine u Srebrenici i Žepi 1995. godine.

◀ Cornelis Hendrik Nicolai, svjedok na suđenju Zdravku Tolimiru

Holandski general Kornelis Hendrik Nikolaj/Cornelis Hendrik Nicolai je 1995. godine, kao načelnik štaba Unprofora za BiH, bio dobro obavešten o svemu što se uoči pada Srebrenice događalo u i oko enklave i o tome je više puta svedočio u Tribunalu. Danas, na suđenju Zdravku Tolimiru, bivšem pomoćniku komandanta za bezbednost u Glavnom štabu Vojske Republike Srpske (VRS), u spise je uveden njegov iskaz iz 2007. godine u predmetu sedmorice oficira bosanskih Srba nedavno osuđenih za zločine u Srebrnici i Žepi.

Prema danas pročitanom sažetku tog iskaza, načelnik Glavnog štaba VRS general Manojlo Milovanović je bio zadužen za kontakt sa generalom Nikolajem, ali je Holanđanin često komunicirao i sa Mladićevim pomoćnicima, generalima Tolimirom i Gverom. "Bilo je besmisleno razgovarati s bilo kim ispod ranga generala", rekao je danas.

Komunikacija sa VRS se, prema holandskom generalu, najčešće svodila na proteste koje su bosanski Srbi upućivali snagama UN zbog napada Armije BiH iz enklave na njihove položaje van Srebrenice. U jednom od tih protesta, upućenom direktno od generala Mladića, Unprofor se optužuje da "dozvoljava" napade "muslimanskih snaga" na položaje VRS van enklave i "nedovoljno se angažuje da ih spreči". Potvrđujući da je Armija BiH "redovno" izvodila takve napade, general Nikolaj je istakao da je mogućnost Unprofora da patrolira tim područjima bila znatno otežana činjenicom da im je VRS uskraćivala dozvolu za to.

Još veći problem, prema iskazu holandskog generala, bila je blokada konvoja kojima su se snabdevali kako civili tako i mirovne snage u Srebrenici i u druge dve "istočne enklave" pod zaštitom snaga UN – Žepi i Goraždu. Nestašice hrane, goriva i sanitetskog materijala, izazvane blokadama humanitarnih i konvoja za snabdevanje, onemogućila je Unprofor u njegovoj misiji, tvrdi Nikolaj.

VRS je blokirala i konvoje kojima su se pripadnici Unprofora, nakon odsustva, vraćali na položaje u zaštićenim zonama. Holandski bataljon u Srebrenici je, tvrdi Nikolaj, na kraju umesto 650 imao samo 350 vojnika. Ponašanje VRS je "bitno ograničavalo delovanje holandskih plavih šlemova", rekao je Nikolaj. Po njemu, to je bilo u suprotnosti sa stalnim prigovorima VRS da Unprofor "ne radi svoj posao".

U maju i junu 1995. godine situacija u enklavama, posebno u Srebrenici, se pogoršavala. Moglo se uočiti veće prisustvo snaga VRS oko enklave, a došlo je i do napada na posmatračka mesta Holandskog bataljona. U razgovoru sa Tolimirom 8. jula 1995. godine, Nikolaj je protestovao zbog napada VRS na posmatračko mesto UN Fokstrot/Foxtrot. Tolimir je, tvrdi holandski general, to negirao, optužujući Unprofor da je Armiji BiH ustupio šest oklopnih vozila i nije od njih oduzeo teško naoružanje. "Svojim očima sam video skladišta u kojima je čuvano oduzeto teško naoružanje" Armije BiH, rekao je Nikolaj i dodao da se u izveštajima o neprijavljenom oružju uvek radilo samo o "lakom naoružanju".

Svedočenje generala Nikolaja nastavlja se sutra.

2010-07-13

HAG/DEN HAAG

NIKOLAI: "LAŽI" GENERALA TOLIMIRA

General Tolimir je u julu 1995. godine namerno dezinformisao snage UN, tvrdio je u nastavku svedočenja na suđenju bivšem Mladićevom pomoćniku za bezbednost penzionisani holandski general Kornelis Nikolaj, koji je u to vreme bio načelnik štaba komande Unprofora u BiH.

◀ Cornelis Hendrik Nicolai, svjedok na suđenju Zdravku Tolimiru

Uverenje da ga je Tolimir "lagao" u razgovorima koje su vodili 8. i 9. jula 1995. godine, nakon što je VRS već započela napad na Srebrenicu, general Kornelis Nikolaj/ Cornelis Nicolai, tadašnji načelnik štaba Unprofora u BiH, zasniva na činjenici da je vojska bosanskih Srba "postupala vrlo profesionalno i da je raspolagala svim kanalima veze neophodnim za ispravno zapovedanje". Holandskom generalu je, zato, bilo nezamislivo da Tolimir -kao visoki oficir u Glavnom štabu VRS - četiri dana nakon početka operacije nije bio obavešten o napadima njegovih snaga na posmatračka mesta Unprofora u Srebrenici.

Holandski bataljon, svedočio je Nikolaj, je 8. juna 1995. godine izvestio komandu Unprofora u Sarajevu o napadu na posmatračko mesto Fokstrot. Snage VRS su u tom trenutku, prema izveštajima koji su dolazili generalu Nikolaju, već duboko ušle na teritoriju enklave i približile se području grada Srebrenice.

Načelnik štaba Unprofora je protestovao i nastojao da spreči nadiranje Mladićevih jedinica i zaštiti stanovništvo enklave. U kontaktima sa generalom Tolimirom, ti su pokušaji nailazili na odgovore po istom obrascu. Tolimir bi najpre negirao da VRS napada Unprofor i civilno stanovništvo; zatim bi usledilo obećanje da će takve tvrdnje biti proverene; da bi nakon toga Unprofor bio optužen da ne izvršava svoju dužnost jer nije demilitarizovao zaštićenu zonu, te srpske snage trpe napade Armije BiH od kojih moraju da se brane.

Komentarišući Tolimirove tvrdnje u telefonskim razgovorima da "VRS nema nikakvih problema sa Unproforom i civilnim stanovništvom" enklave te da "niko nije napadnut", Nikolaj je rekao da je za njega granatiranje posmatračkih mesta UN i civila Srebrenice bio "čudan način za održavanje dobrih odnosa sa stranama s kojim nemate problema". Ako VRS "nije imala probleme" s snagama UN i civilima, oni su ih svakako imali s VRS, rekao je Nikolaj.

Tužilac je za ispitivanje holandskog generala upotrebio gotovo tri puta više vremena od najavljenih 90 minuta pa je Tolimir danas samo započeo unakrsno ispitivanje za koje će mu, kako je najavio, biti potrebno 10 do 12 sati. U kratkom, "opštem delu ispitivanja", tražio je od Nikolaja da se izjasni da li "Tolimira smatra glavnim krivcem" za sve događaje u Srebrenici i objasni zašto misli da on "laže". Nikolaj je odgovorio da je Tolimir negirao da je VRS granatirala Unprofor i civile, dok su činjenice bile suprotne, a da su za pitanje odgovornosti zadužene sudije Tribunala.

Svedočenje generala Nikolaja biće nastavljeno nakon letnje pauze u radu Tribunala 17. avgusta ove godine.

2010-09-06

HAG/DEN HAAG

TOLIMIR: SARAJEVO I UN "ETNIČKI OČISTILI" ŽEPU

Bivši oficir britanske vojske svedočio o događajima nakon pada Žepe u julu 1995. godine, kojima je prisustvovao kao oficir za vezu sa snagama bosanskih Srba i prevodilac u štabu Unprofora u Sarajevu.

◀ Thomas Dibb, svjedok na suđenju Zdravku Tolimiru

Bivši pripadnik Britanske armije Tomas Dib/Thomas Dibb je 1995. godine bio prevodilac i oficir za vezu sa Vojskom Republike Srpske (VRS) u štabu Unprofora u Sarajevu. O događajima nakon pada Žepe u julu 1995. godine prvi put je u Tribunalu svedočio 2007. godine na suđenju sedmorici oficira VRS osuđenih za zločine u Srebenici i Žepi. Transkript tog svedočenja tužilaštvo je uvelo u dokaze na suđenju Zdravku Tolimiru, bivšem Mladićevom pomoćniku za bezbednost u Glavnom štabu VRS, a svedok je nakon pročitanog sažetka njegovog iskaza odgovarao na pitanja optuženog.

Dib je krajem jula 1995. pratio evakuaciju Žepe i potvrdio je tačnost svog iskaza sa prethodnog suđenja u kojem je naveo kako su autobusima i kamionima iz enklave odvoženi uglavnom zene, deca i stariji muškarci, kao i jedna grupa ranjenika. Najviši oficir VRS zadužen za evakuaciju Žepe je, po njemu, bio general Tolimir.

Odgovarajući na pitanja optuženog generala svedok je potvrdio da VRS nije sprečavala predstavnike Službe civilnih poslova Unprofora i međunarodne posmatrače da prate evakuaciju civilnog stanovništva enklave. Nije međutim prihvatio sugestiju optuženog da je evakuacija bila "dobrovoljna", odnosno da je usledila po zahtevu koji je ministar u vladi BiH Muratović 17. jula 1995. godine postavio Savetu bezbednosti (SB) UN.

Pozivajući se na saopštenje SB UN od 20. jula 1995. u kojem se traži "omogućavanje evakuacije stanovništva kako je to u svom pismu zahteva ministar Muratović", Tolimir je svedoka pitao da li to znači da su vlasti BiH uz pomoć SB UN izvršili "etničko čišćenje" Žepe. Dip je ocenio da je dužnost ljudi koji su donosili odluke bila da zaštite stanovništvo enklave i podsetio da se radi o događajima na kraju rata u kojem su "od 1992. godine do tada počinjena mnoga zverstva".

Lako je ljudima ponuditi da ostanu, rekao je Dib, ali je teško bilo očekivati da će u takvim okolnostima, stanovništvo jednog grada koji je opkoljen neprijateljskim snagama, odlučiti da u njemu ostane. Samo nekoliko dana pre toga "dogodila se Srebrenica", zaključio je Dib.

Suđenje Zdravku Tolimiru nastavlja se sutra ujutro.

2010-09-13

HAG/DEN HAAG

TOLIMIR: PRESRETNUTI RAZGOVORI "DORAĐIVANI" U AMERICI

Zdravko Tolimir tvrdi da vlasti BiH nisu koristile obaveštajne podatke iz presretnutih razgovora oficira vojske i policije bosanskih Srba, te da to govori kako snimci i transkripti tih razgovora zapravo nisu ni postojali 1995. godine. Po Tolimiru, naknadno kreirani audio zapisi navodnih presretnutih razgovora dodatno su "brisani ili menjani" u SAD.

◀ Stephanie Frease, svjedok na suđenju Zdravku Tolimiru

U završnici unakrsnog ispitivanja bivše istražiteljke tužilaštva Stefani Friz/Stephanie Frease, optuženi general Zdravko Tolimir nastojao je da potkrepi svoju tezu da vlasti BiH 1995. godine nisu imale nikakve snimke i transkripte presretnutih razgovora oficira vojske i policije bosanskih Srba. Po njemu, materijali koje su vlasti u Sarajevu dostavljale haškom tužilaštvu zapravo su "kreirani" u Službi državne bezbednosti BiH, kako bi potkrepili optužbe o genocidu u Srebrenici.

Tolimir je to dokazivao tvrdnjom da do političkog i vojnog vrha BiH u vreme srebreničke operacije nisu stizali nikakvi "obaveštajni podaci" koji bi mogli da budu prikupljeni iz presretnutih razgovora. Stefani Friz, koja je učestvovala u prikupljanju i analiziranju presretnutih razgovora nije mogla da odgovori da li su "Izetbegović i Delić" takve informacije dobijali "na vreme, da bi mogli da reaguju". To nije bio predmet naše istrage, objasnila je Friz

Pozivajući se na izveštaj holandskog Instituta za ratnu dokumentaciju (NIOD) o padu Srebrenice, Tolimir je takođe izneo tezu da prislušne službe BiH nisu imale dovoljno osoblja koje bi bilo u stanju da presretne, snimi, transkribuje i prosledi toliki broj radio i telefonskih komunikacija. Prema holandskom izveštaju, za sedam dana neprekidnog rada na deset kanala bilo je potrebno najmanje 90 ljudi dok je na svakoj od dve prislušne lokacije Armije BiH bilo angažovano samo desetak operatera.

Friz je procene iz holandskog izveštaja ocenila nedovoljno zasnovanim "na realnom stanju na terenu". Ukazala je da izveštaj ne uzima u obzir činjenicu da nisu svi razgovori imali isti prioritet te da su oni koji su ocenjeni kao hitni odmah prekucavani i prosleđivani nadležnim komandama.

Konačno, Tolimir je pred kraj unakrsnog ispitivanja sugerisao svedokinji da su audio snimci koje su vlasti BiH dostavile tužilaštvu 2000. godine, dodatno "brisani i menjani" u SAD, gde ih je odneo ekspert američke organizacije ATF Džek Hanter/Jack Hunter, koga je angažovalo tužilaštvo. Friz je svedočila da nije istraživala takvu mogućnost ali da "teško može zamisliti" da je sa tim trakama rađeno bilo šta drugo osim "poboljšavanja čujnosti", što je, tvrdi, bio osnovni razlog prenosa traka u SAD.

Friz je takođe opisala da je istražiteljski tim proučavanju ovog materijala prišao sa mnogo skepse pitajući se "šta ako je sve izmišljeno, ako je neko sedeo u nekom podrumu i sve to napisao. Upravo zbog toga materijal smo vrlo detaljno proučavali i uverili se u njegovu verodostojnost, autentičnost i pouzdanost", zaključila je Friz.

2010-08-30

HAG/DEN HAAG

DA LI JE TOLIMIR NUDIO "SLOBODAN IZBOR" STANOVNIŠTVU ŽEPE?

U unakrsnom ispitivanju Hamdije Torlaka, s kojim je u julu 1995. godine pregovarao o evakuaciji Žepe, optuženi general Zdravko Tolimir tvrdi da je stanovništvu enklave nudio da "slobodno odluči" hoće li otići ili ostati. Svedok se, međutim, "ne seća" takve ponude.

Vojni zapovednik Žepe pukovnik Avdo Palić je, prema rečima bivšeg predsednika Izvršnog odbora Hamdije Torlaka, naređenja primao po zapovednoj liniji vojske i ostatak Ratnog predsedništva enklave nije imao uvida u njih. Komunikacija sa vlastima u Sarajevu, kako vojnim tako i političkim, odvijala se isključivo preko Palića i nije bilo moguće proveriti koje su informacije iz Žepe prosleđene Sarajevu ili primljene iz njega, rekao je svedok. Ratno predsedništvo Žepe, tvrdi, nije krajem 1994. godine bilo upoznato sa planovima za naoružavanje Armije BiH u enklavi i operaciju spajanja zaštićenih zona Srebrenica i Žepa.

Optuženi general je svedoku pokazao niz dokumenta – dopisa, izveštaja i naređenja - prema kojima se Žepačka brigada na čelu sa komandantom Palićem od kraja 1994. pripremala za "ubacivanje diverzantskih grupa" na područje pod kontrolom VRS, blokiranje Unprofora i preuzimanje oružja koje je zaplenjeno i uskladišteno nakon proglašenja Žepe za zaštićenu zonu u martu 1993. godine.

Mada je potvrdio da je helikopterima iz Tuzle i drugih centara doturano oružje za borce u Žepi, te da se deseti, poslednji takav let, u maju 1995. godine tragično završio obaranjem helikoptera Armije BiH, Torlak je tvrdio da Ratno predsedništvo "nije bilo zvanično obaveštavano o svim aktivnostima vojske". Kada je saznao da se planira "ubacivanje diverzantskih grupa" na područje pod kontrolom VRS Torlak se, tvrdi, nije s tim složio ukazujući da će se "Srbima tako dati alibi za napad na enklavu". Na Tolimirovo pitanje da li to znači da od maja 1993. do decembra 1994. godine nije bilo napada VRS na enklavu, Torlak je odgovorio potvrdno.

Pred kraj današnje rasprave, optuženi je svedoka počeo da ispituje o pregovorima koje je s njim vodio 13. jula 1995. godine na kontrolnom punktu Unprofora kraj Žepe. Torlak je svedočio da je Tolimir tom prilikom rekao da je, pošto je pala Srebrenica "sada na redu Žepa", te da borci treba da polože oružje a stanovništvo da se evakuiše, jer će u suprotnom enklava biti osvojena vojnim putem.

Prema Tolimirovoj verziji, on je tom prilikom ponudio da stanovništvo Žepe slobodno odluči da li želi da napusti enklavu ili da u njoj ostane. Svedok je međutim rekao da se takve ponude ne seća i ostao je pri tome i nakon što mu je optuženi predočio beleške komandanta Ukrajinskog bataljona Sejmona Dudnjika koji je prisustvovao pregovorima i zabeležio takvu Tolimirovu ponudu.

Optuženi general nastavlja unakrsno ispitivanje svedoka sutra popodne.

2010-08-17

HAG/DEN HAAG

TOLIMIR O "ZLOUPOTREBAMA" HUMANITARNIH KONVOJA

U unakrsnom ispitivanju holandskog general Kornelisa Nikolaja, bivšeg načelnika štaba Unprofora u BiH, optuženi Zdravko Tolimir nastoji da pobije njegove tvrdnje da je blokadom konvoja za snabdevanje zaštićenih enklava VRS praktično onemogućila Unprofor u ostvarenju njegove misije.

◀ Cornelis Nicolai, svjedok na suđenju Zdravku Tolimiru

Holandski general Kornelis Nikolaj/Cornelis Nicolai, nekadašnji načelnik štaba Unprofora u BiH ,nastavio je svedočenje na suđenju Zdravku Tolimiru odgovarajući na pitanja optuženog generala - bivšeg Mladićevog pomoćnika za bezbednost, koji se tereti za genocid i druge zločine počinjene u Srebrenici i Žepi u leto 1995. godine.

Holandski general je tokom glavnog ispitivanja uoči letnje sudske pauze kao "veliki problem" s kojim se suočavao Unprofor u zaštićenim enklavama naveo nestašicu hrane, goriva i sanitetskog materijala, izazvanu blokadom konvoja za snabdevanje od strane snaga VRS. Unprofor je time, po Nikolaju, bio onemogućen u svojoj misiji.

Tolimir je njegov iskaz nastojao da pobije ukazujući na zloupotrebe humanitarnih i konvoja za snabdevanje, navodno otkrivene na kontrolnim punktovima srpskih snaga. Predočio je i video snimak jednog takvog incidenta ali je Nikolaj rekao da se ne seća da je ijedan izveštaj UNHCR o tome stigao u komandu Unprofora.

U prilogu televizije Republike Srpske prikazano kako je u kamionu koji je prenosio vreće brašna za Srebrenicu i Žepu patrola VRS pronašla municiju. "O tako ozbiljnom incidentu sigurno bi bio napisan izveštaj UNHCR, ali ja se takvog izveštaja ne sećam", rekao je Nikolaj.

Za unakrsno ispitivanje holandskog generala, Tolimir je tražio 10 do 12 sati ali se veće o tom zahtevu još nije izjasnilo. General Nikolaj nastaviće svoje svedočenje sutra ujutro.

2010-08-18

HAG/DEN HAAG

TOLIMIR: PROPUSTI PRISTRASNOG UNPROFORA

Srebrenica i Žepa nisu bile sasvim demilitarizovane budući da je Unprofor od pripadnika Armije BiH uspeo da oduzme samo teško naoružanje, kaže holandski general Kornelis Nikolaj odgovarajući na pitanja optuženog generala VRS Zdravka Tolimira.

◀ Cornelis Nicolai, svjedok na suđenju Zdravku Tolimiru

Serijom pitanja postavljenih holandskom generalu Kornelisu Nikolaju/Cornelis Nicolai, optuženi general Zdravko Tolimir je u nastavku unakrsnog ispitivanja nastojao da potkrepi svoje teze o propustima Unprofora u razoružavanju pripadnika Armije BiH u Srebrenici i Žepi kao i o pristrasnosti "plavih šlemova" u korist bošnjačkih snaga.

Holandski general koji je u leto 1995. godine bio načelnik štaba Unprofora u BiH složio se sa optuženim da enklave nisu bile sasvim demilitarizovane, budući da je od pripadnika Armije BiH oduzeto samo teško naoružanje ali ne i "kratke cevi koje je bilo vrlo lako sakriti".

On je međutim odbacio sugestiju bivšeg Mladićevog pomoćnika za bezbednost da je Unprofor bošnjačkim snagama u enklavama ostavio lako naoružanje "plašeći se odmazde", nakon što su snage UN optužene da nisu u stanju da pruže adekvatnu zaštitu stanovništvu zaštićenih zona. Takva je bojazan postojala samo uoči pada Srebrenice, dodao je Nikolaj, podsećajući na napad Armije BiH na posmatračko mesto Holandskog bataljona i pogibiju jednog holandskog vojnika.

Nikolaj je potvrdio da je u leto 1995. godine redovno bio na vezi sa komandantom Holandskog bataljona u Srebrenici pukovnikom Karemansom/Karremans. Nije sumnjao u verodostojnost informacija iz njegovih izveštaja mada je, kako je rekao, u "BiH naučio da je stvarnost često drugačija od onoga kako se prvobitno čini". Kao primer je naveo incident sa avionima UN za snabdevanje Sarajeva na koje je otvarana vatra, ali ne samo sa položaja VRS već i od strane bošnjačkih snaga koje su nastojale da spreče dostavu robe kako bi "sprečili pad cena na crnom tržištu".

Tolimir je takođe nastojao da pobije iskaz holandskog generala da su pripadnici Unprofora u Srebrenici imali punu slobodu kretanja unutar enklave. Suočio je Nikolaja sa dokumentima Armije BiH u kojima se govori o ograničavanju pristupa pripadnicima Unprofora području nazvanom "Trougao bandera". Nikolaj je negirao da je čuo za takav "sporazum" sa pripadnicima 28. divizije Armije BiH, i rekao da ga o tako nečemu nije obavestio ni njegov prethodnik na mestu načelnika štaba. Kretanje Unprofora bilo je ograničeno na području oko enklave koje su kontrolisale snage VRS.

Svedočenje generala Nikolaja će, kako se očekuje, biti okončano sutra.

2010-08-19

HAG/DEN HAAG

ZABRANJENI TROUGAO U ZAŠTIĆENOJ ZONI

Bivši načelnik štaba Unprofora u BiH general Nikolaj u završnici svedočenja na suđenju Zdravku Tolimiru, tvrdio da nikada nije obavešten da je snagama UN u Srebrenici, u leto 1995. godine, Armija BiH ograničavala kretanje u "Trouglu bandera" unutar enklave.

Poslednjeg dana unakrsnog ispitivanja holandskog generala Kornelisa Nikolaja/Cornelis Nicolai, bivšeg načelnika štaba Unprofora u BiH, optuženi Zdravko Tolimir nastavio je da osporava da su "plavi šlemovi" u Srebrenici imali punu slobodu kretanja i dokazuje kako je Armija BiH ograničavala njihovo kretanje u enklavi pod nominalnom zaštitom UN. Suočio je holandskog oficira sa iskazom majora Roberta Frankena koji je u leto 1995. bio zamenik komandanta Holandskog bataljona Unprofora.

◀ Cornelis Nicolai, svjedok na suđenju Zdravku Tolimiru

Franken je svedočio da je holandskim vojnicima bio onemogućen pristup jednom delu enklave i to je područje - poznato pod imenom "Trougao bandera" - označio na mapi enklave. Označenu mapu Tolimir je danas predočio generalu Nikolaju koji je, ipak, ostao pri jučerašnjem iskazu da o tome nikada nije bio obavešten i da ne zna da je Unproforu u Srebrenici ikada bilo ograničeno kretanje. "To je za mene i dalje iznenađenje", rekao je Nikolaj.

General Tolimir, bivši Mladićev pomoćnik za bezbednost u Glavnom štabu VRS, ukazivao je i na niz dokumenata prema kojima je Armija BiH kršila sporazum o demilitarizaciji Srebrenice i Žepe, od uspostavljanja "zaštićenih zona" u martu 1993. godine. Mada se složio s ocenom da Srebrenica nije nikada do kraja demilitarizovana, Nikolaj je odbacio Tolimirovu sugestiju da je Unprofor tolerisao ilegalno naoružavanje Armije BiH u enklavi. On je podsetio da je upravo zbog toga uspostavljena zona zabrane letova, koja je u znatnoj meri smanjila prelete helikoptera s oružjem, mada ih, zbog konfiguracije terena nije i sasvim zaustavila.

Konačno, Tolimir je sam kraj ispitivanja holandskog generala posvetio tezi o pristrasnosti Unprofora i njegovom svrstavanju na muslimansku stranu. On je sugerisao da je Unprofor tri dana nakon napada VRS na enklavu "stvarao političke uslove za primenu podrške NATO snaga iz vazduha, dok situacija na terenu to nije zahtevala. Nikolaj je odbacio takav stav rekavši da je on Holandskom bataljonu 9. jula 1995. preneo naređenje generala Žanvijea/Janvier da zauzme položaje na istoku Srebreničke enklave kako bi snage bosanskih Srba, ukoliko žele da nastave svoj pohod na enklavu, morale da ih napadnu.

Bio je to, prema Nikolaju, odgovor francuskog generala na zahteve Holanđana da im se odobri podrška iz vazduha. Žanvije je, kaže Nikolaj, smatrao da se vazdušna podrška ne može odobriti ukoliko nije došlo do direktnog okršaja između srpskih i UN snaga ili napada na civile, te da bi posle eventualnog napada VRS na plave šlemove bilo opravdano uzvraćanje vatrom kao i vazdušna podrška NATO.

Optuženi je na kraju tražio komentar holandskog generala na iskaz kanadskog oficira Luja Fortajna/Louis Fortin, pomoćnika komandanta UN u sektoru Sarajevo da je "Unprofor kažnjavao samo Srbe jer ih je smatrao agresorom u ovom ratu". Nikolaj je kratko odgovorio da takvu opasku smatra "čistom besmislicom".

2010-08-20

HAG/DEN HAAG

NOVI DOKAZI O PRESRETNUTIM RAZGOVORIMA

Suđenje bivšem bezbednjaku Glavnog štaba VRS Zdravku Tolimiru, optuženom za zločine u Srebrenici i Žepi, nastavljeno je iskazom još jednog pripadnika službe za prisluškivanje Armije BiH koja je tokom 1995. godine presretala, snimala i zapisivala razgovore oficira Vojska Republike Srpske (VRS).

Uz mere zaštite lika i identiteta svedok sa pseudonimom PW 049 je većim delom svedočio na raspravi zatvorenoj za javnost. Tužilaštvo je u dokaze uvelo njegov iskaz iz marta 2007. godine sa suđenja sedmorici oficira bosanskih Srba osuđenih za zločine u Srebrenici i Žepi. Iz kratkog sažetka tog iskaza sledi da je PW 049 bio pripadnik službe za prisluškivanje Armije BiH na takozvanoj Južnoj lokaciji te učesnik postupka snimanja i beleženja presretnutih razgovora po standardnoj proceduri koja je korišćena u službi.

Svedok je danas u dokumentima koje mu je predočila tužiteljica, identifikovao četiri razgovora koje je lično snimio i zapisao. Potvrdio je takođe da se originalni zapisi iz svezaka podudaraju sa kopijama koje su mu bile predočene kao i sa prekucanim verzijama.

PW 049 je šesnaesti pripadnik prislušne službe koji je svedočio u predmetu Zdravka Tolimira, bivšeg zamenika komandanta Glavnog štaba za bezbednost, optuženog za genocid i druge zločine počinjene u Srebrenici i Žepi 1995. godine. Iskazima operatera prislušnih službi Državne bezbednosti i Armije BiH, tužilac nastoji da u spise uvede oko 300 dokumenata, uglavnom transkripata presretnutih razgovora i beleški iz dnevnika rada prislušnih službi.

General Tolimir osporava autentičnost transkripata presretnutih razgovora i u unakrsnom ispitivanju je nastojao da potkrepi svoje teze o falsifikovanju beležnica sa transkribovanim razgovorima ali je svedok ostao pri svom iskazu da se radi o njegovim autentičnim zapisima.

Suđenje se nastavlja u ponedeljak popodne iskazom novog svedoka optužbe.

2010-08-23

HAG/DEN HAAG

TOLIMIR: "SREBRENICA JE PALA, NA REDU JE ŽEPA"

Tužilaštvo je dokazni postupak na suđenju Zdravku Tolimiru nastavilo svedočenjem o događajima u Žepi, drugoj enklavi pod nominalnom zaštitom UN koju su, nakon Srebrenice, u julu 1995. godine, zauzele snage Vojske Republike Srpske.

Bezimeni svedok, koji je danas započeo iskaz uz mere zaštite lika ali bez dodeljenog pseudonima, je tokom rata bio predsednik Izvršnog odbora Žepe i član Ratnog predsedništva. U Ratnom predsedništvu su pored njega bili i predsednik opštine Žepa Mehmed Hajrić kao i "glavni vojni komandant" Avdo Palić. U Žepi je u julu 1995. godine, prema svedoku, bilo oko 1.200 vojno sposobnih muškaraca, od čega oko 600 boraca.

Svedok je potvrdio da enklava nikada "nije sasvim demilitarizovana" i da su njeni branioci zadržali lako pešadijsko naoružanje. Potvrdio je, takođe, da je u drugoj polovini 1994. godine helikopterima dopremano oružje u enklavu. To oružje je, rekao je, korišćeno za akcije koje su pripadnici Žepačke brigade, predvođeni Palićem, izvodili na srpske položaje van enklave, a "u okviru operacije deblokade Sarajeva, sa ciljem rasterećenja sarajevskog ratišta".

Političko rukovodstvo Žepe o tim napadima nije bilo zvanično obavešteno i nije se sa njima slagalo, što je bio jedan od razloga neslaganja između vojnog i političkog dela Ratnog predsedništva Žepe. General Palić je naređenja dobijao po vojnoj liniji komandovanja, rekao je svedok.

Dan nakon pada Srebrenice, 12. jula 1995. godine, Ratnom predsedništvu Žepe stigao je poziv VRS za pregovore o evakuaciji enklave. Mada je zahtev prosledilo političkom i vojnom vrhu u Sarajevu, Ratno predsedništvo je, ne sačekavši odgovor, odlučilo da prihvati poziv i za svoje predstavnike u pregovorima odredilo dvojicu svojih članova, svedoka i Muju Omanovića.

Na kontrolnom punktu Unprofora na Bokšanici dvočlana delegacija Žepe se 13. jula sastala sa generalom VRS Zdravkom Tolimirom i pukovnikom Rajkom Kušićem. Tolimir je sastanak, opisao je svedok, otvorio rečima "Srebrenica je pala, sada je red na Žepu". Objasnio je da se to može učiniti na dva načina, od kojih je prvi bio da "celokupno stanovništvo, sedne u autobuse i napusti enklavu", a drugi da VRS zauzme Žepu u vojnoj akciji.

Na svedokovo pitanje da li prihvatanje evakuacije znači da i "35-godišnjak sa porodicom, može sesti u autobus i napustiti enklavu", Tolimir je odgovorio "da, naravno".

Dok su svedok i Omanović na Bokšanici razgovarali sa Tolimirom, Ratnom predsedništvu u Žepi je stigao odgovor iz Sarajeva kojim se nalaže da se "ne prihvate pregovori sa agresorskom stranom", budući da se od nje može očekivati samo "ultimativni poziv na predaju."

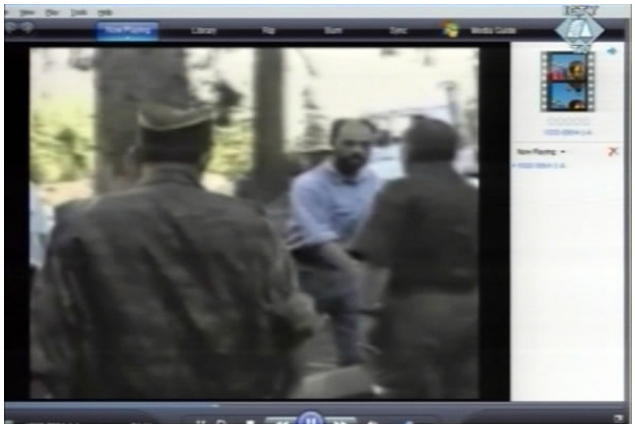
Svedočenje bivšeg funkcionera iz Žepe biće nastavljeno nakon što sutra iskaz da novi svedok optužbe sa pseudonimom PW 076.

2010-08-24

HAG/DEN HAAG

EVAKUACIJA ŽEPE ILI SMRTNA PRESUDA

Na suđenju generalu Zdravku Tolimiru bivši predsednik Izvršnog odbora i član Ratnog predsedništva Žepe svedoči o pregovorima u kojima je general Ratko Mladić zahtevao evakuaciju celokupnog stanovništva enklave, preteći bošnjačkim predstavnicima da će u suprotnom "potpisati smrtnu presudu".

◀ Snimci pregovora delegacije Žepe sa Ratkom Mladićem vođeni 19. jula 1995. godine

Nakon kratkog iskaza još jednog pripadnika prislušne službe Armije BiH pod pseudonimom PW-076, tokom kojeg su u dokaze uvedene beleške i transkripti šest presretnutih razgovora o čijem sadržaju nije ništa rečeno, nastavljeno je svedočenje bivšeg predsednika Izvršnog odbora Žepe i člana opštinskog Ratnog predsedništva koji je juče započeo iskaz za zaštićenim likom ali bez pseudonima.

U današnjem nastavku svedočenja, pošto su prikazani snimci pregovora delegacije Žepe sa Ratkom Mladićem vođeni 19. jula 1995. godine, postalo je jasno o kome se radi. Svedok je, naime, rekao da su u pregovorima učestvovali on i doktor Benjamin Kulovac, a osoba koja je na snimku sedela pored doktora predstavila se kao Hamdija Torlak a tako ga je oslovljavao i general Mladić.

Svedok je juče opisao prve pregovore, vođene 13. jula '95. na kojima je general Zdravko Tolimir zahtevao potpunu evakuaciju stanovništva Žepe. Ratno predsedništvo Žepe, međutim, to nije prihvatilo u strahu, kako je objasnio svedok, da bi se muškarcima vojnog uzrasta moglo dogoditi isto što se tih dana događalo muškarcima iz srebreničke enklave.

Sledećeg dana, 14. jula, opisao je svedok, srpske snage počele su žestoko granatiranje Žepe koje je trajalo do 19. jula, kada je došlo do zatišja i novog poziva na pregovore, ovog puta sa generalom Ratkom Mladićem.

Tužilac je danas prikazao video snimak razgovora koji su, 19. jula, radio vezom Ukrajinskog bataljona UN vodili general Mladić i komandant odbrane Žepe Avdo Palić. Mladić ubeđuje Palića da dođe na pregovore na kontrolni punkt Ukrajinaca i kaže mu da mu je to "poslednja šansa" i da će, ukoliko je ne prihvati, "potpisati smrtnu presudu".

Umesto Palića, na ukrajinski kontrolni punkt na Bokšanici došli su doktor Kulovac i Torlak. General Mladić im je tu saopštio da celokupno stanovništvo treba da napusti enklavu i rekao da će im obezbediti kamione i autobuse koje će pratiti vozila UN. Svedok je danas primetio da je sa video snimka pregovora, koji su snimili kamermani VRS, isečen deo u kojem Mladić diktira uslove da pripadnici Armije BiH polože oružje i da ih registruje Crveni krst, nakon čega će biti razmenjeni.

Insistiranje Ratnog predsedništva Žepe da muškarci vojnog uzrasta budu zamenjeni po principu "svi za sve", srpska strana je shvatila kao odbijanje Mladićevih zahteva pa su 20. jula obnovljeni napadi na Žepu, još većom žestinom od prethodnih.

Snage VRS približile su se centru Žepe i zaustavile se 24. jula, nakon što su zauzele "ključnu kotu" odbrane enklave - Brezovu ravan. Usledio je novi Mladićev poziv na pregovore na koje je svedok otišao sam. Mladić je, rekao je svedok, bio veoma ljut i odmah je od njega tražio da potpiše papir koji je bio "neka vrsta sporazuma o razoružanju" a čija se jedna tačka odnosila na evakuaciju stanovništva.

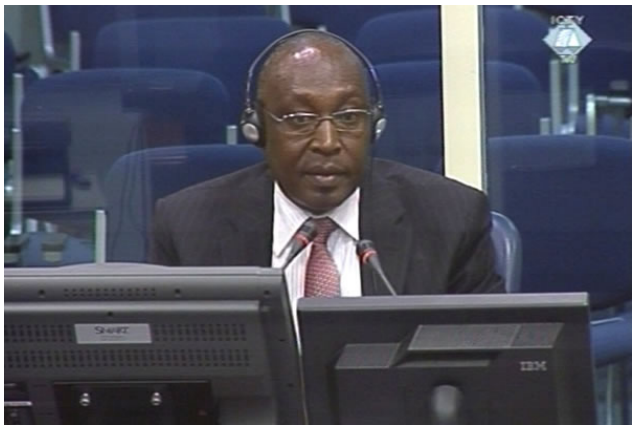
Odluku da potpiše taj papir svedok je objasnio nedostatkom izbora. "Bili smo primorani. Svaki papir koji je podrazumevao evakuaciju stanovništva, ja bih potpisao – takav je bio dogovor u užem sastavu Ratnog predsedništva", rekao je danas svedok. Njegovo svedočenje nastavlja se sutra.

2010-09-14

HAG/DEN HAAG

KENIJSKI POSMATRAČ U SREBRENICI

Pukovnik Džozef Kingori je kao pripadnik tima vojnih posmatrača UN bio očevidac pada Srebrenice. O tome je, 2007. i 2008. godine svedočio na suđenju sedmorici oficira vojske i policije bosanskih Srba u međuvremenu osuđenih za zločine u Srebrenici i Žepi, a njegov iskaz je danas uvršten u dokaze na suđenju generalu Zdravku Tolimiru.

◀ Josef Kingori, svjedok na suđenju Zdravku Tolimiru

Na suđenju Zdravku Tolimiru, bivšem Mladićevom pomoćniku za bezbednost u Glavnom štabu VRS optuženom za genocid i druge zločine u Srebrenici i Žepi 1995. godine, tužilac je u dokaze uveo iskaz penzionisanog kenijskog pukovnika Džozefa/Josef Kingorija iz predmeta "Popović i ostali", u kojem je svedočio 2007. i 2008. godine.

Odgovarajući na nekoliko dodatnih pitanja tužioca kenijski oficir je danas precizirao da je u Srebrenici nakon 6. jula 1995. godine - kada je počeo napad VRS na enklavu - bio svedok "granatiranja civilnih ciljeva i pogibije civila". Cilj granatiranja je, po njemu, bio da se stanovništvo primora da napusti srebreničku enklavu.

Kingori je i u ovom svedočenju ponovio da su mu "oficiri bosanskih Srba otvoreno rekli" da žele da se stanovništvo Srebrenice iseli jer taj grad smatraju svojim. U izveštaju od 8. jula 1995. godine upućenom iz Srebrenice komandi posmatračke misije UN u sektoru Severoistok, navodi se da je do dva sata popodne tog dana na grad palo 100 granata.

Pred bazom Holandskog bataljona UN u Potočarima Kingori je bio svedok odvajanja muškaraca od njihovih porodica i ukrcavanja žena i dece u autobuse kojima su odvoženi iz enklave. Muškarci su, potvrdio je svedok, zatvoreni u obližnju belu kuću gde su bili sabijeni jedan do drugog i "gde gotovo nije moglo da se diše".

Kenijski oficir se prepoznao na video snimcima koje mu je predočio tužilac, i identifikovao generala Mladića i vojnike i oficire VRS s kojima je tada razgovarao u nastojanju da se nađe rešenje za zatočene muškarce. Ukazao je takođe na deo snimka na kome se vidi hrpa torbi i drugih ličnih stvari ispred bele kuće. Zatvorene muškarce pripadnici VRS primorali su da pre ulaska u kuću ostave svoje stvari. Time je bila otežana njihova eventualna identifikacija, objasnio je Kingori i dodao da je to što su muškarcima oduzete lične stvari i dokumenta "ukazivalo na neku lošu nameru".

Odgovarajući na pitanja optuženog generala Tolimira, Kingori je potvrdio da je deo misije vojnih posmatrača UN bio i provera sigurnosti skladišta u kojima je čuvano teško naoružanje oduzeto od Bošnjaka nakon proglašenja Srebrenice zaštićenom zonom. Na Tolimirovu primedbu da nije oduzeto i pešadijsko naoružanje Kingori je rekao da nije bilo moguće kontrolisati svaki komad lakog oružja kao što su kalašnjikovi i pištolji i naglasio da se ono ne može porediti sa teškim naoružanjem kao što su tenkovi, minobacači, haubice i ostalo čime su raspolagale snage bosanskih Srba oko enklave.

Džozef Kingori nastavlja svedočenje sutra.

2010-09-10

HAG/DEN HAAG

TOLIMIR: PRESRETNUTE RAZGOVORE "KREIRALA" SLUŽBA BEZBEDNOSTI BIH

Zdravko Tolimir u unakrsnom ispitivanju bivše istražiteljke tužilaštva sugerisao da su snimci i transkripti presretnutih razgovora oficira vojske i policije bosanskih Srba iz perioda srebreničke operacije VRS zapravo kreirani ili prepravljani u "laboratorijama Službe državne bezbednosti (SDB) BiH", a tek onda predati Tribunalu.

U unakrsnom ispitivanju svedoka optužbe Stefani Friz/Stephanie Frease, bivše istražiteljke haškog tužilaštva, Zdravko Tolimir se pozvao na deo njenog svedočenja u kojem navodi da je šef tima srebreničke istrage Žan/Jean Rene Ruez, još 1995. godine od vlasti BiH tražio snimke i transkripte presretnutih razgovora između štabova vojske i policije bosanskih Srba, za koje je čuo da postoje. Prvi transkripti, svedočila je Friz, predati su tužilaštvu tek u proleće 1998. godine. Prema Tolimiru, postoje samo dve mogućnosti za odgovor na pitanje zašto je od zahteva do predaje tog materijala prošlo tri godine.

Prva je da vlasti BiH 1995. godine kada su dobile zahtev od tužilaštva, nisu ni imale bilo kakve snimke ili transkripte presretnutih razgovora te da im je tri godine bilo potrebno da ih proizvedu. Druga mogućnost je da su snimci postojali ali da zbog njihovog sadržaja vojsci i policiji BiH nije odgovaralo da dođe u ruke Tribunala, pa je trogodišnje odlaganje predaje tog materijala bilo potrebno da SDB "u svojim laboratorijama izvrši selekciju" snimaka i transkripata i iz njih izbaci nepoželjne delove.

Stefani Friz je odbacila takvu mogućnost tvrdeći da se radilo o "visoko obučenim ljudima" u prislušnim službama SDB i Armije BiH koji su radili odgovoran posao, "poput sudskih zapisničara", da zabeleže tačno ono što su čuli. Friz je još jednom potvrdila da nema nikakve sumnje u autentičnost i pouzdanost ovog materijala. "Greške su uvek moguće ali nije postojao nikakav obrazac po kojem bi mogla da bude vršena nekakva selekcija", rekla je Friz.

Na pitanje predsedavajućeg sudije Flugea/Flugge da li je istraživala zbog čega se na nekim od snimaka čuje samo jedna strana u razgovoru, na sta je više puta ukazivao i optuženi, Friz je odgovorila da to jeste bio predmet istrage ali da ona nije u mogućnosti da Veću objasni tehnički aspekt te pojave.

2010-09-08

HAG/DEN HAAG

DOKAZI O AUTENTIČNOSTI PRESRETNUTIH RAZGOVORA

Bivša istražiteljka tužilaštva u nastavku svedočenja na suđenju generalu Zdravku Tolimiru opisala kako je uporednom analizom dokumenata utvrđivala verodostojnost snimaka i transkripata presretnutih razgovora oficira vojske i policije bosanskih Srba koje su, 1995. godine, snimile prislušne službe vojske i policije BiH.

◀ Stephanie Frease, svjedok na suđenju Zdravku Tolimiru

Rasprava na suđenju Zdravku Tolimiru nastavljena je danas analizom metoda i postupaka koje je bivša istražiteljka tužilaštva Stefani Friz/Stephanie Frease koristila utvrđujući verodostojnost i pouzdanost audio snimaka i transkripata presretnutih razgovora oficira Vojske Republike Srpske (VRS), koje su 1995. godine snimile prislušne službe vojske i policije BiH.

Friz, koja se prikupljanjem i proučavanjem ovog materijala bavila neprekidno od 1995. do 2000. godine, demonstrirala je u sudnici kako je došla do zaključka da se radi o autentičnom materijalu.

Osim poređenje transkripata snimljenih razgovora sa drugim dokumentima koji se odnose na događaje na istim lokacijama u istom vremenskom periodu koji se pominje u razgovorima, Friz je poredila i snimke i transkripte istih razgovora snimljenih na različitim mestima. Prislušne službe Armije BiH bile su raspoređene na dve lokacije – Južnoj i Severnoj – dok je prislušna služba Državne bezbednosti BiH bila smeštena samo na Severnoj lokaciji.

Sadržaj ovih snimaka, potvrdila je Friz, se u nekim slučajevima ili poklapa u potpunosti ili se može dovesti u vezu sa presretnutim razgovorima koje je, u istom periodu, na drugim lokacijama, snimila prislušna služba hrvatskih snaga. Friz je demonstrirala kako se mogu dovesti u vezu dva presretnuta razgovora snimljena na različitim lokacijama. Ako je tema razgovora ista, isti događaji opisani i spomenute iste ličnosti u istom vremenskom periodu i sasvim različiti razgovori mogu potkrepljivati autentičnost jedan drugog.

Pred kraj današnje rasprave unakrsno ispitivanje bivše istražiteljke tužilaštva započeo je optuženi general Tolimir. Stefani Friz će svedočenje na suđenju bivšem Mladićevom pomoćniku za bezbednost optuženom za genocid i druge zločine u Srebrenici i Žepi 1995. godine, nastaviti u petak, budući da, zbog praznika UN, Tribunal sutra neće raditi.

2010-09-02

HAG/DEN HAAG

BOMBARDOVANJE I PREGOVARANJE

Iscrpljivanje stanovništva učestalim bombardovanjem i pozivi na predaju u pregovorima, bila je strategija VRS u Žepi u julu 1995. godine, potvrdio je na kraju dvonedeljnog svedočenja na suđenju Zdravku Tolimiru bivši predsednik Izvršnog odbora i član Ratnog predsedništva enklave.

Među borcima i vojno sposobnim muškarcima iz Žepe koji su u julu 1995. godine, odbili da se predaju vojsci bosanskih Srba bila je i grupa dečaka starih od 15 do 19 godina, potvrdio je danas, u završnici svedočenja na suđenju Zdravku Tolimiru, bivši predsednik Izvršnog odbora Žepe.

Na taj podatak je svedoku ukazao tužilac Nelson Tejer/Thayer u dodatnom ispitivanju, nastojeći da ospori tvrdnje optuženog da su muškarci vojnog uzrasta iz Žepe strahovali od predaje Vojsci Republike Srpske (VRS) zbog mogućnosti da bi njihova imena mogla biti na spisku osumnjičenih za zločine nad pripadnicima srpskih snaga u borbama na Zlovrhu kraj Žepe 1992. godine.

Mada svedok, tokom unakrsnog ispitivanja, nije prihvatio takvu sugestiju optuženog, tužilac mu je ukazao na datume rođenja navedene uz imena muškaraca prema kojima je barem njih šesnaest u trenutku kada je spisak nastao imalo između 15 i 19 godina. Torlak je potvrdio da ovi dečaci nisu mogli imati veze sa događajima iz 1992. godine i objasnio da je opšti strah od mogućnosti da "padnu u ruke VRS" bio motiv da se opredele za proboj iz Žepe a ne predaju.

Tužilac je u dodatnom ispitivanju takođe nastojao da pobije tvrdnju optuženog da je VRS u Žepi zagovarala "mirno rešenje, bez upotrebe sile". On je svedoku ukazao na izveštaj koji je Tolimir 21. jula uputio Glavnom štabu VRS, ocenjujući da je "najbolje obavljanje pregovora nakon nanošenja gubitaka neprijateljskoj živoj sili". On je predložio uništenje "muslimanskih zbegova upotrebom hemijskih sredstava i aerosolnih bombi kako bi se muslimani prinudili na bržu predaju". Ovaj Tolimirov predlog, prema svedoku, objašnjava strah koji je u to vreme vladao među stanovništvom Žepe.

Tužilac je zatim predočio beleške o stanju u Žepi, 20. i 22. jula 1995. godine, tadašnjeg šefa Civilne misije Unprofora u Sarajevu Dejvida/David Harlanda. On je zapisao da "Srbi izbegavaju završni pešadijski napad na enklavu, plašeći se prirode terena, velikih gubitaka i loših iskustava iz 1992. godine". Harland dalje ocenjuje da će pristup snaga bosanskih Srba biti "bombardovanje i pregovaranje", dok stanovništvo ne bude dovoljno iscrpljeno da pristane na predaju. "Ne znam šta da kažem ali tako je na kraju ispalo", kratko je prokomentarisao svedok.

Pred kraj današnje rasprave svedočenje je započeo Tomas Dib/Thomas Dibb, oficir za vezu i prevodilac u štabu Unprofora u Sarajevu.

2010-09-01

HAG/DEN HAAG

"ŽRTVOVANJE" ŽEPE

U završnici unakrsnog ispitivanja bivšeg predsednika Izvršnog odbora Žepe, optuženi Zdravko Tolimir tvrdio da su vlasti BiH u julu 1995. nastojale da spreče postizanje sporazuma o Žepi, kako bi Vojsku Republike Srpske navele da enklavu zauzme silom i tako izazovu intervenciju međunarodne zajednice.

Optuženi Zdravko Tolimir je u nastavku unakrsnog ispitivanja bivšeg predsednika Izvršnog odbora Žepe Hamdije Torlaka pokušavao da dokaže da su vlasti u Sarajevu u julu 1995. godine nastojale da osujete postizanje sporazuma o evakuaciji stanovništva, kako bi vojsku bosanskih Srba navele da enklavu zauzmu vojnom akcijom. Optuženi i svedok bili su učesnici pregovora na Bokšanici, kontrolnom punktu Unprofora iznad Žepe, 13., 19. i 24. jula - Tolimir kao Mladićev pomoćnik za bezbednost a Torlak kao predsednik Izvršnog odbora i član Ratnog predsedništva Žepe.

Tezu o odluci Sarajeva da Žepu iskoristi kao mamac za VRS, Tolimir je nastojao da dokaže ukazivanjem na prepisku Ratnog predsedništva Žepe sa političkim i vojnim vrhom BiH, kao i beleškama koje su u to vreme vodili predstavnici Unprofora.

U pismu predsedniku Ratnog predsedništva Žepe Mehmedu Hajriću od 19. jula 1995., predsednik Izetbegović je izneo plan da se iz enklave evakuiše celokupno stanovništvo, uključujući i pripadnike Armije BiH. A ako to ne bude moguće, da se evakuišu samo civili kako bi se vojnici – rasterećeni brige za svoje porodice – kroz šume probili na teritoriju pod kontrolom Armije BiH. Torlak tvrdi da to pismo nije ranije video i da je na pregovore sa Mladićem i Tolimirom otišao ne znajući za ovaj Izetbegovićev plan. Nije mogao da kaže da li je za njega znao drugi predstavnik Žepe na tim pregovorima, doktor Benjamin Kulovac.

Dogovor postignut na Bokšanici 19. jula podrazumevao je evakuaciju civilnog stanovništva dok je pitanje vojno sposobnih, prema iskazu svedoka, i dalje bilo otvoreno, budući da "nije postojao autoritet" koji bi vojnicima Žepačke brigade, na čelu sa komandantom Avdom Palićem, mogao da naredi da polože oružje i predaju se, što je zahtevala srpska strana obećavajući razmenu.

Sarajevo je, međutim, insistiralo na preciziranju uslova predaje i razmene vojno sposobnih, tvrdeći da srpska strana na pregovorima vođenim na Sarajevskom aerodromu postavlja dodatne uslove. Torlak je međutim danas potvrdio da je dogovor od 19. jula sa Mladićem i Tolimirom podrazumevao da se oko 1.600 boraca Žepe razmeni za 400 pripadnika VRS u zarobljeništvu Armije BiH.

Uprkos sporazumu koji je potpisan 24. jula, Izetbegović je, prema Tolimiru, već sledećeg dana izvestio Savet bezbednosti UN da je "Žepa i dalje pod žestokom vatrom VRS" i tražio pomoć od međunarodne zajednice za stanovništvo enklave. Optuženi je svedoka suočio i sa izjavom tadašnjeg ministra BiH za saradnju s Unproforom - zapisanom u dnevniku pomoćnika komandanta Unprofora za sektor Sarajevo pukovnika Fortajna/Fortin - da su članovi Ratnog predsedništva Žepe "obični civili" neovlašćeni za pregovore sa srpskom stranom. Pukovnik Fortajn je u dnevnik zapisao i ocenu da "Silajdžić, traži pomoć, a zapravo hoće da stanovništvo Žepe ostane u enklavi kako bi primorali Srbe da je silom osvoje i okrvave ruke".

Torlak je rekao da pomenute dokumente i izjave prvi put vidi i da ne može da kaže kakve su namere rukovodstva u Sarajevu iza njih stajale. Mada je potvrdio da Tolimir i Mladić nisu postavljali dodatne zahteve za predaju boraca iz Žepe ostao je pri iskazu da je sporazum o njihovoj predaji, 27. jula 1995. godine, zajedno sa Benjaminom Kulovcem i Amirom Imamovićem, potpisao "pod pritiskom".

Svedočenje Hamdije Torlaka biće okončano sutra.

2010-09-20

HAG/DEN HAAG

TOLIMIR OPTUŽUJE VOJNE POSMATRAČE ZA KUKAVIČLUK

Pozivajući se na izveštaj Holandskog instituta za ratnu dokumentaciju (NIOD), optuženi general Tolimir pred kraj trodnevnog unakrsnog ispitivanja kenijskog pukovnika Kingorija sugerisao da su se vojni posmatrači UN poneli kukavički pošto su Srebrenicu napustili već 9. jula 1995. godine, dva dana pre civilnog stanovništva.

◀ Josef Kingori, svjedok na suđenju Zdravku Tolimiru

U završnici maratonskog unakrsnog ispitivanja kenijskog pukovnika Džozefa/Josef Kingorija, optuženi general ZdravkoTolimir je sugerisao da su se vojni posmatrači UN, među kojima je bio i svedok, poneli kukavički jer su napustili Srebrenicu pre civila, 9. jula 1995. godine. On se pozvao i na izveštaj holandskog Instituta za ratnu dokumentaciju (NIOD) u kojem se navodi da vojni posmatrači, zbog napuštanja Srebrenice i povlačenja u bazu Unprofora u Potočarima, "nisu ostavili dobar utisak" na holandske "plave šlemove".

Kenijski pukovnik je potvrdio da je nakon događaja u Srebrenici čuo za takve primedbe, ali je ih je odbacio kao neosnovane. Podsetio je na video snimke iz Potočara od 12. jula 1995. godine, na kojima se vidi njegovo angažovanje na pomoći okupljenim izbeglicama kao i njegovi protesti povodom nehumanih uslova u takozvanoj "Beloj kući", gde su bili zatvoreni muškarci odvojeni od njihovih porodica.

Napuštanje grada Srebrenice 9. jula 1995. godine je, prema Kingoriju, bilo neizbežno jer je, zbog žestokog granatiranja zgrade pošte, gde su posmatrači UN bili smešteni, njihov dalji ostanak bio isuviše opasan. Nastavak njihove misije, zavisio je od njihovog opstanka koji je bio doveden u pitanje zbog masakra koji se sprovodio u Srebrenici, objasnio je Kingori.

Na pitanje optuženog da li on granatiranje naziva masakrom, Kingori je odgovorio da je po njegovoj oceni bio "to bio masakr, jer je od početka cilj snaga bosanskih Srba bio jasan - zbrisati Muslimane iz te enklave".

Tužilac je u dodatnom ispitivanju još jednom svedoku predočio snimak izjave koju je u Potočarima 12. jula dao general Mladić, tvrdeći da je stanovništvu Srebrenice ponuđeno da slobodno izabere hoće li ostati ili otići iz enklave. Da je Mladićev cilj bio da stanovništvu pruži takvu priliku, komentarisao je svedok, Srebrenica ne bi bila tako "strašno

granatirana". Dodao je da ponašanje snaga bosanskih Srba nije ukazivalo na dobre namere. "Da su želeli da pomognu stanovništvu slali bi im hranu a ne artiljerijske projektile", rekao je na kraju svedočenja bivši vojni posmatrač UN u Srebrenici kenijski pukovnik Džozef Kingori.

Suđenje generalu Tolimiru, bivšem Mladićevom pomoćniku za bezbednost i obaveštajne poslove, optuženom za genocid i druge zločine u Srebrenici i Žepi, nastaviće se sutra iskazom novog svedoka optužbe.

2010-09-16

HAG/DEN HAAG

TOLIMIR: "SAMOISELJAVANJE" MUSLIMANA IZ SREBRENICE

U nastavku unakrsnog ispitivanja kenijskog majora Kingorija, general Zdravko Tolimir nastojao je da potkrepi svoju verziju događaja u Srebrenici u leto 1995. godine, prema kojoj su muslimani iz Srebrenice "sami tražili" da napuste enklavu, a u tome su im "pomagale snage UN."

◀ Josef Kingori, svjedok na suđenju Zdravku Tolimiru

Pozivajući se na pismo koje je gradonačelnik Srebrenice 9. jula 1995. godine uputio predsedniku Aliji Izetbegoviću i načelniku generalštaba Armije BiH Rasimu Deliću, optuženi general Zdravko Tolimir je u nastavku unakrsnog ispitivanja bivšem vojnom posmatraču UN Džozefu/Josef Kingoriju izneo tvrdnju da je vojno i političko rukovodstvo enklave još pre napada Mladićevih snaga imalo detaljan plan napuštanja Srebrenice uključujući i plan podele stanovništva u dve grupe koje će se povlačiti u različitim pravcima.

Povlačenje iz Srebrenice, prema Kingoriju, čak i da je bilo planirano, nije moglo biti posledica dobrovoljne odluke stanovništva. Radilo se o nuždi izazvanoj upornim granatiranjem sa položaja VRS koja je 11. jula konačno i ušla u grad. On je takođe odbacio Tolimirovu sugestiju da je VRS granatirala isključivo vojne ciljeve. "Ne znam ni za jedan objekat koji su koristile snage Armije BiH, osim centra za vezu u zgradi pošte, koji se sastojao od dve male prostorije", rekao je Kingori.

Tolimir je takođe nastojao da ospori deo iskaza svedoka o pretnjama koje su oficiri VRS, preko pripadnika Unprofor i vojnih posmatrača UN, upućivali muslimanskom stanovništvu Srebrenice. Kingori je svedočio da su mu "major Nikolić i pukovnik Vuković" u kontaktima pre pada Srebrenice više puta govorili da poruči Muslimanima da je "najbolje da se spakuju i isele, ili će ih u protivnom pobiti", budući da Srbi "ne žele živeti sa muslimanskim fundamentalistima".

Optuženi general sugerisao je da je Kingori, zbog "jezičke barijere" pogrešno protumačio reči dvojice oficira VRS zaduženih za vezu sa UN, budući da je general Mladić na sastancima u hotelu Fontana nudio stanovništvu enklave slobodan izbor za odlazak ili ostanak pod uslovom da predaju oružje.

"Nismo imali razloga da ne verujemo oficirima za vezu", odgovorio je Kingori. Oni su nesumnjivo dobijali instrukcije od starešina na višim položajima, zaključno sa Mladićem, budući da je to i bio njihov posao – posredovanje u komunikaciji sa snagama UN. Osim toga, naglasio je kenijski pukovnik, "ono što su nam oni govorili uvek bi se obistinilo, uključujući i ove pretnje". "Nismo imali razloga za sumnju", zaključio je Kingori čije će svedočenje biti okončano u ponedeljak.

2010-09-15

HAG/DEN HAAG

DA LI JE SREBRENICA BILA DEMILITARIZOVANA?

U nastavku unakrsnog ispitivanja penzionisanog kenijskog pukovnika Džozefa Kingorija optuženi general Zdravko Tolimir nastojao da ospori njegovu obučenost za poslove vojnog posmatrača UN u Srebrenici koje je obavljao u leto 1995. godine, posto nije znao sadržaj sporazuma iz 1993. godine o demilitarizaciji zaštićene zone.

Pitanje demilitarizacije zaštićene zone Srebrenice u periodu od 1993. do 1995. godine, dominiralo je u današnjem nastavku unakrsnog ispitivanja penzionisanog kenijskog pukovnika Džozefa/Josef Kingorija od strane optuženog Zdravka Tolimira, bivšeg Mladićevog pomoćnika za bezbednost u Glavnom štabu VRS.

Kingori je kao vojni posmatrač UN u julu 1995. godine bio svedok pada Srebrenice, dok se Tolimir tereti za zločine počinjene tokom i nakon zauzimanja enklave od strane VRS. Nezadovoljan jučerašnjim odgovorima kenijskog oficira, koji smatra da je Srebrenica bila demilitarizovana kada se on u aprilu 1995. godine pridružio misiji vojnih posmatrača UN, Tolimir je danas insistirao da svedok razjasni šta podrazumeva pod "završenom demilitarizacijom".

◀ Josef Kingori, svjedok na suđenju Zdravku Tolimiru

Kada je on stigao u Srebrenicu, rekao je Kingori, "bilo je završeno ono što se, prema sporazumu o prekidu vatre iz 1993. godine, podrazumevalo pod demilitarizacijom". Teško naoružanje bošnjačkih snaga u enklavi smešteno je na sabirne punktove koje je obezbeđivao UNPROFOR, a posedovanje pešadijskog oružja se, priznao je, teško moglo kontrolisati. Međutim, dodao je, kalašnjikovi i pištolji u posedu bošnjačkih snaga u enklavi nisu se mogli porediti sa tenkovima i artiljerijom koju je posedovala VRS na položajima oko enklave.

Tolimir je, međutim, tvrdio da su Bošnjaci kršili sporazum o demilitarizaciji enklave koji su u maju 1993. godine potpisali zapovednik VRS Ratko Mladić i Armije BiH Sefer Halilović, a da vojni posmatrači UN nisu o tome izveštavali nadležne. Kingori je još jednom naglasio da je demilitarizacija enklave uveliko završena kada je on tamo stigao, te da ne može znati "da li je to rađeno po sporazumu ili ne".

Namera optuženog generala, kako je rekao odgovarajući na primedbe tužioca da ponavljanja ista pitanja, bila je da ospori kredibilitet svedoka i dovede u pitanje njegovu obučenost za ulogu vojnog posmatrača u Srebrenici. Kingori, prema Tolimirovoj oceni, nije poznavao suštinu akata koji su regulisali uspostavljanje zaštićenih zona u BiH a posebno enklave Srebrenica.

Svedočenje kenijskog pukovnika se nastavlja sutra.

2010-08-31

HAG/DEN HAAG

TOLIMIROVA PONUDA A NE ULTIMATUM

U unakrsnom ispitivanju od strane Zdravka Tolimira, bivši predsednik Izvršnog odbora Žepe se složio da optuženi general VRS, na pregovorima vođenim 13. jula 1995. godine, nije stanovništvu postavio "ultimatum" da se evakuiše iz opkoljene enklave, već je "ponudio" da sami odluče hoće li "otići ili ostati."

Bivši predsednik Izvršnog odbora i član Ratnog predsedništva Žepe Hamdija Torlak je u današnjem nastavku svedočenja na suđenju Zdravku Tolimiru korigovao svoj jučerašnji iskaz o pregovorima koje je s optuženim generalom vodio 13. jula 1995. godine na kontrolnom punktu Unprofora kraj Žepe.

Torlak je prihvatio da je Tolimirov tadašnji predlog za rešenje pitanja Žepe bila "ponuda" stanovništvu enklave, uključujući i vojno sposobne muškarce, da se slobodno opredele da li će "ostati ili otići", a ne ultimatum da se celokupno stanovništvo enklave iseli ili će enklava biti vojno zauzeta, kako je opisao u glavnom ispitivanju.

Da se radilo o "ponudi" a ne ultimatumu Torlak se tvrdi uverio uvidom u dokumente koje mu je juče predočio optuženi, uključujući i Tolimirov izveštaj komandama Glavnog štaba i Drinskog korpusa VRS o toku pregovora sa predstavnicima Žepe 13. jula 1995. godine.

O Tolimirovoj "ponudi" stanovništvo enklave nije imalo priliku da se izjasni budući da je Ratno predsedništvo 14. jula 1995. godine odlučilo da ne nastavi pregovore i proglasilo opštu mobilizaciju. Torlak nije mogao da odgovori na pitanje optuženog da li je takvu odluku Ratno predsedništvo donelo na inicijativu rukovodstva BiH, tvrdeći da se pomenute odluke Ratnog predsedništva "ne seća". Potvrdio je međutim da je iz Sarajeva, tokom pregovora koje je vodio s Tolimirom, u Žepu stiglo pismo kojim se nalaže da "ne treba pregovarati sa agresorom" pošto od njega mogu očekivati jedino "ultimativni zahtev za predaju", te da zato treba "organizovati otpor".

Odgovarajući na pitanja optuženog, Torlak je takođe potvrdio da iz Sarajeva, koliko je njemu poznato, nikada nije stigao jasan odgovor kako braniti Žepu i šta uraditi ukoliko ne budu u stanju da je odbrane od nadmoćnih srpskih snaga. Na Tolimirovo pitanje "da li su vam oni koji su vam govorili da se branite obećali bilo kakvu pomoć", Torlak je odgovorio da to ne zna, ali da ne isključuje da su neka obećanja s tim u vezi upućivana komandantu odbrane Žepe, pukovniku Avdi Paliću.

Optuženi Tolimir će unakrsno ispitivanje bivšeg predsednika Izvršnog odbora i člana Ratnog predsedništva Žepe nastaviti sutra.

2010-08-26

HAG/DEN HAAG

ZAROBLJENI PREGOVARAČ

Glavni iskaz nekadašnjeg predsednika Izvršnog odbora Žepe na suđenju Zdravku Tolimiru, okončan je danas opisom događaj nakon 27. jula 1995. godine kada je završena evakuacija enklave pod nominalnom zaštitom UN.

◀ Snimci pregovora delegacije Žepe sa Ratkom Mladićem

Svedok tužilaštva, koji već četvrti dan svedoči na suđenju Zdravku Tolimiru, je 24. jula 1995. godine na kontrolnom punktu Unprofora iznad Žepe, nakon pregovora sa generalom Mladićem potpisao sporazum kojim je bila predviđena evakuacija stanovništva i razoružanje boraca Armije BiH u enklavi. Mada je potpisujući sporazum, kako je danas rekao, "jasno naglasio da ne može garantovati razoružanje", evakuacija enklave je sprovedena bez zastoja, osim poslednjeg konvoja koji je 27. jula VRS blokirala tražeći predaju vojnika iz Žepe.

Poslednjim konvojem do kontrolnog punkta Unprofora na Bokšanici, gde se nalazio svedok, stigli su Mehmed Hajrić, predsednik ratnog predsedništva Žepe i Amir Imamović, šef civilne zaštite. "Situacija se promenila", rekao je svedok opisujući kako su pripadnici VRS na čelu s Mladićem iznenada prema njima zauzeli neprijateljski stav.

Izloženi pritisku srpskih oficira, Imamović, Hajrić i svedok, potpisali su sporazum o predaji vojnika, a Hajrić je poslat da o tome obavesti borce Žepe koji su se krili u šumi. Konvoj je ubrzo nastavio put ka Kladnju dok su svedoka i Imamovića, na očigled Unprofora, zarobili pripadnici vojne policije VRS. "General Dudnjik, komandant Ukrajinskog bataljona, samo je okrenuo glavu", rekao je svedok.

Tužilac Nelson Tejer/Thayer je tokom iskaza svedoka prikazao niz video snimaka pregovora na Bokšanici i zbivanja tokom trodnevne evakuacije Žepe. Na jednom od snimaka vide se svedok i Mladić kako nazdravljaju s bocama piva. Tužilac je u završnici glavnog ispitivanja pitao svedoka da li je bio svestan prisustva kamere na Bokšanici i koliko se slobodno osećao.

Svedok je odgovorio da je video kamermana Vojske Republike Srpske ali nije na njega obraćao pažnju već je samo "odgovarao na ono što ga se pitalo". Naglasio je da je bio "okružen srpskim generalima" i da se ta činjenica "mora imati na umu" kod sagledavanje njegovih tadašnjih komentara i postupaka. Na pitanje sutkinje Niambe odgovorio je da nikada nije razmišljao o odustajanju od pregovora s Mladićem jer je "ulog bio veliki - bezbedna evakuacija stanovništva Žepe".

Optuženi general Tolimir je pred kraj današnje rasprave započeo unakrsno ispitivanje svedoka koje će nastaviti sledeće sedmice.

2010-08-25

HAG/DEN HAAG

OSTANAK NIJE BIO REALNA OPCIJA

Na suđenju Zdravku Tolimiru nastavljeno svedočenje bivšeg predsednika Izvršnog odbora Žepe koji je u julu 1995. godine sa generalom Mladićem i njegovim pomoćnikom za bezbednost pregovarao o evakuaciji enklave pod nominalnom zaštitom UN.

◀ Snimci za vrijeme evakuacije Žepe, jula 1995. godine

Evakuacija civilnog stanovništva Žepe započela je 25. jula 1995. godine, dan nakon što je Hamdija Torlak, tadašnji predsednik Izvršnog odbora i član Ratnog predsedništva opštine Žepa, o tome potpisao sporazum sa Ratkom Mladićem. U paragrafu 7 "Sporazuma o razoružanju", kako je glasilo zvanično ime dokumenta, je navedeno da će stanovnicima Žepe biti pružena mogućnost da "u skladu sa Ženevskim konvencijama, slobodno izaberu mesto boravka". Svedok je taj paragraf danas opisao kao "pokriće za ono što zapravo nije bilo u skladu sa Ženevskim konvencijama", budući da, kako je još jednom istakao, "ostanak muslimanskog stanovništva u enklavi nije bila realna opcija".

Evakuacija stanovništva enklave je trajala dva dana, a koordinirali su je - po Mladićevom nalogu - general VRS Zdravko Tolimir i pukovnik Armije BiH Avdo Palić, komandant Žepačke brigade. Uloga svedoka, kako je opisao, bila je da tokom Tolimirovog boravka u centru Žepe bude na kontrolnom punktu Unprofora u Bokšanici kao "garant bezbednosti srpskog generala", kao neka vrsta taoca.

Na prikazanim video snimcima svedok je identifikovao lokaciju u Žepi odakle su autobusi sa ranjenicima, ženama, decom i starcima polazili prema Kladnju. Takođe je identifikovao pukovnika Avdu Palića, hodžu Mehmeda Hajrića koji je ujedno bio i predsednik Ratnog predsedništva, kao i Amira Imamovića, šefa civilne zaštite. General Tolimir se poslednjom proširenom optužnicom iz 2009. godine tereti i za smrt ove trojice "uglednih građana Žepe" koji nestali nakon pada enklave.

Avdu Palića svedok je poslednji put video 25. jula 1995. godine na kontrolnom punktu UN u Bokšanici. Čuo je da je Palić po povratku u Žepu zarobljen i od tada o njemu nije čuo ništa sve do "pre par godina", kada su njegovi posmrtni ostaci pronađeni kod sela Vragolovi.

Na istoj lokaciji, otkriveni su i posmrtni ostaci Mehmeda Hajrića i Amira Imamovića, koji su zajedno sa svedokom zarobljeni 27. jula i zatočeni na poljoprivrednom dobru u Rogatici. Nekoliko sedmica su proveli zajedno u istoj prostoriji improvizovanog zatvora, a onda su Imamović i Hajrić odvedeni i od tada se o njima nije ništa znalo, sve dok im tela nisu pronađena kod Vragolova.

Na pitanje sudije Mindua zašto je on bio pošteđen, svedok je odgovarao na raspravi zatvorenoj za javnost. Jedino što se javno čulo bila je svedokova pretpostavka da su za njegovu poštedu zaslužni "neki video snimci", čiji sadržaj i poreklo nije naveo.

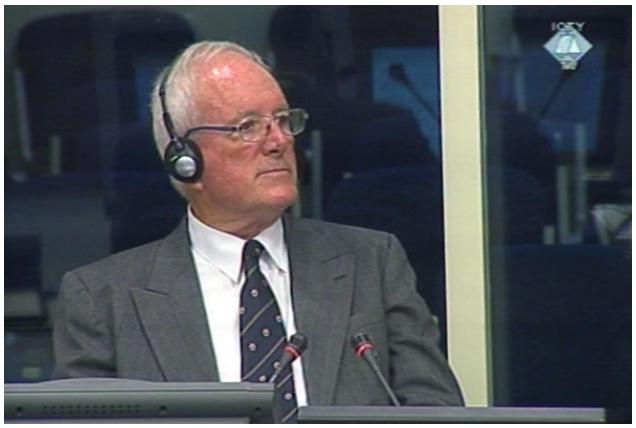
Optuženi Tolimir će, kako se očekuje, sutra započeti unakrsno ispitivanje svedoka čije se ime, kako su se strane sporazumele, ne pominje javno u sudnici. Sem što ga je on sam u nekoliko navrata pomenuo, kako na video snimcima iz vremena pada Žepe tako i u sudnici.

2010-09-21

HAG/DEN HAAG

ARHEOLOŠKI NALAZI IZ SREBRENIČKIH GROBNICA

Na suđenju generalu Zdravku Tolimiru, optuženom za genocid i druge zločine u Srebrenici i Žepi, svedočio australijski arheolog Ričard Rajt koji je u srebreničkoj istrazi tužilaštva Tribunala predvodio tim čiji je zadatak bio lociranje i ekshumacija masovnih grobnica.

◀ Richard Right, svjedok na suđenju Zdravku Tolimiru

Arheolog Ričard Rajt/Richard Right je u srebreničkoj istrazi haškog tužilaštva bio nadležan za lociranje i ekshumacije masovnih grobnica nastalih u leto i jesen 1995. godine. Australijski profesor je o metodama i nalazima svog rada već svedočio u Tribunalu na suđenju generalu Radislavu Krstiću kao i u postupku koji je vođen protiv sedmorice oficira vojske i policije bosanskih Srba zbog zločina počinjenih u Srebrenici i Žepi. Iskaz iz tog postupka tužilac je danas uveo u spise na suđenju Zdravku Tolimiru, bivšem Mladićevom pomoćniku za bezbednost u Glavnom štabu VRS, koji se takođe tereti za genocid i druge zločine u Srebrenici i Žepi.

Nakon ekshumacija masovnih grobnica, tim arheologa kojim je rukovodio profesor Rajt upućivao je prikupljene dokaze – ljudske ostatke i predmete pronađene kraj tela – na dalju analizu patolozima i antropolozima, koji su utvrđivali starost i pol žrtava kao i uzroke njihove smrti.

Arheolozi su, svedočio je profesor Rajt, na osnovu sastava i strukture zemljišta utvrđivali da li se radilo o primarnim grobnicama u koje su tela zakopana nakon egzekucije ili o sekundarnim gde su tela naknadno prebacivana kako bi se, prema tvrdnji tužilaštva, prikrili tragovi zločina.

Profesor Rajt je kao primer naveo sekundarnu grobnicu Čančari 3 u kojoj je pored rasutih delova tela pronađeno i mnoštvo komada izlomljenog stakla. Na delovima etiketa koje su se zadržale na komadima stakla, opisao je Right, bilo je napisano Kozluk, što je mesto udaljeno oko 40 kilometara od lokacije grobnice. Na njegov predlog tim arheologa se ubrzo premestio na područje Kozluka gde je, kraj fabrike flaša otkrivena primarna grobnica iz koje su, verovatno u oktobru 1995. godine tela prebačena u sekundarnu grobnicu Čančari 3.

Optuženi general je australijskog profesora detaljno ispitivao o metodama rada njegovog tima i naročito o mogućnostima da je u proceduri ekshumacije grobnica u BiH, odnosno na području Srebrenice, bilo grešaka. Profesor Rajt odbacio je mogućnost da je bilo grešaka koje bi u znatnijoj meri uticale na nalaze ekshumacija i prikupljene artifakte. Naprotiv, naglasio je Rajt, "našu proceduru preuzeli su mnogi drugi timovi a neki je čak i objavili".

On je takođe odbacio mogućnost da je na tim arheologa i usvojenu proceduru u postupku ekshumacija vršen bilo kakav uticaj sa strane. "Strogo smo vodili računa da se niko ne meša u postupak ekshumacija, kako od strane donatora tako i od lokalnog stanovništva", naglasio je Rajt.

U nastavku suđenja Zdravku Tolmiru tužilaštvo će kako je najavljeno emitovati seriju video snimaka, o kojima će svedočiti istražitelj Dušan Janc.

2010-09-22

HAG/DEN HAAG

STARI SVEDOK NOVI DOKAZI

Pretresno veće u postupku protiv generala Zdravka Tolimira uzdržano prema nastojanju tužilaštva da preko svog istražitelja, koji nastavlja svedočenje započeto u maju ove godine, uvede u dokaze video snimke iz vremena srebreničke operacije VRS do kojih su prošle godine došli haški istražitelji.

◀ Dušan Janc, svjedok na suđenju Zdravku Tolimiru

Na suđenju Zdravku Tolimiru optužba nastoji da u dokazni materijal uvrsti do sada neemitovane video snimke iz vremena srebreničke operacije VRS na kojima se vide učesnici događaja navedenih u optužnici protiv bivšeg Mladićevog pomoćnika za bezbednost u Glavnom štabu VRS, koji se tereti za genocid i druge zločine počinjene u Srebrenici i Žepi u leto 1995. godine.

Tužilaštvo je tim povodom na klupu za svedoke još jednom izvelo svog istražitelja Dušana Janca koji je, kako je na zahtev sudija objasnio tužilac, učestvovao u "pribavljanju ovog video materijala", lično se sastao sa nekim od osoba koje se pojavljuju na snimcima i "može posvedočiti o kontinuitetu nadzora" nad tim trakama.

Objašnjenje tužioca međutim nije uverilo sudije da se prikazani snimci mogu uvrstiti u spis preko ovog svedoka ali su odluku o tome odložili za kasnije. U međuvremenu tužilaštvu je dopušteno da nastavi sa emitovanjem video materijala, ali je nakon dva snimka rasprava zatvorena za javnost.

Na javnom delu sednice prikazan je snimak svečanog ručka priređenog za proslavu Petrovdana u Vlasenici 12. jula 1995. godine, na kojem general VRS Milenko Živanović govori o uspesima snaga bosanskih Srba i zauzimanju Srebrenice dan ranije. Na drugom snimku od 13. jula 1995. godine general Mladić obilazi oštećenu pravoslavnu crkvu u Srebrenici i razgovara sa jednom ženom o njenom povratku u Srebrenicu.

Osim novih, tužilaštvo je emitovalo i snimak prikazan na prethodnim suđenjima za srebreničke zločine koji pokazuje "ispraćaj" pripadnika Holandskog bataljona iz enklave 21. jula 1995. godine. General Ratko Mladić, vidi se na snimcima, pozdravlja komandanta Holandskog bataljona, pukovnika Karemansa/Karremans, kao i načelnika štaba Unprofora generala Nikolaja/Nicolai i uručuje im poklone.

Dodatna tri snimka tužilac je najavio za sutra ali je predsedavajući sudija, podsetio da "veće ima određeni otpor" prema prihvatanju ponuđenih video dokaza posredstvom svedoka.

2010-09-07

HAG/DEN HAAG

PROVERA VERODOSTOJNOSTI PRESRETNUTIH RAZGOVORA

U postupku dokazivanja autentičnosti i pouzdanosti presretnutih komunikacija oficira vojske i policije RS koje su 1995. godine snimile prislušne službe vojske i policije BiH, tužilaštvo je na suđenju Zdravku Tolimiru na klupu za svedoke izvelo Stefani Friz, bivšu istražiteljku tužilaštva koja je od 1995. godine bila angažovana na prikupljanju i analizi materijala vezanih za presretnute razgovore.

Tužilaštvo je danas na suđenju Zdravku Tolimiru u spise uvelo iskaz bivše istražiteljke Stefani Friz/Stephanie Frease sa prethodnog suđenja za zločine u Srebrenici i Žepi, vezano za prikupljanje, analizu i utvrđivanje autentičnosti presretnutih komunikacija oficira vojske i policije RS koje su snimile prislušne službe vojske i policije BiH. Dodatnim pitanjima, tužilac je nastojao da precizira kriterijume i postupak u kojem je utvrđivana verodostojnost tog materijala.

Za postojanje snimaka i transkripata presretnutih razgovora tužilaštvo je čulo još na početku srebreničke istrage 1995. godine, ali je od vlasti u Sarajevu prve dokumente dobilo tek u martu 1998. godine – rekla je Friz. Radilo se o 550 stranica fotokopiranih transkripata razgovora presretnutih u periodu od 9. do 30. jula 1995. godine. Sledećeg meseca tužilaštvo dobija i 134 sveske u koje su operateri upisivali sadržaj presretnutih razgovora, da bi u maju 1999.

kolekcija bila dopunjena sa dodatnih 57 svezaka i dve kompjuterske diskete. Zatim, 2000. godine u posed tužilaštva dolaze i dve kutije audio traka sa snimljenim razgovorima.

Na analizi ovog materijala Stefani Friz je radila neprekidno do 2000. godine kada je napustila tužilaštvo. Uz pomoć tima stručnjaka, prevodilaca i analitičara utvrđivala je pouzdanost i autentičnost materijala upoređujući ga sa drugim dokumentima i vazdušnim snimcima i iz istog perioda. Friz je kreirala i bazu podataka u kojoj su sistematizovani svi dokumenti vezani za presretnute razgovore.

◀ Stephanie Frease, svjedok na suđenju Zdravku Tolimiru

U okviru priprema za suđenje "Srebreničkoj sedmorki" koje je počelo 2006. godine, tužilaštvo je ponovo angažovalo Stefani Friz kako bi napravila uporednu analizu postojećeg sa novim materijalom dobijenim nakon njenog odlaska iz Tribunala. Agencija za informacije i dokumentaciju BiH je, naime, 2001. godine dostavila tužilaštvu 4 diskete sa transkriptima razgovora koje je 1995. snimila prislušna služba Državne bezbednosti BiH.

Početni skepticizam koji su istražitelji imali u vezi sa ovim materijalom, opisala je Friz, otklonjen je nakon detaljne analize svih verzija presretnutih razgovora od snimaka preko rukopisa u sveskama do prekucanih kopija u elektronskoj formi. Tvrdi da nikada nje naišla na dokument koji bi doveo u sumnju čitavu kolekciju.

Povezivanjem presretnutih komunikacija sa drugim dokumentima vezanim za isti vremenski period i lokacije koje se u razgovoru pominju, dodatno je potvrđivana njihova autentičnost. Među njima su, potvrdila je Friz je i razgovori pukovnika Ljubiše Beare, bezbednjaka Glavnog štaba VRS i komandanta 65. zaštitnog puka Zorana Malinića zvanog Zoka od 13. jula 1995. godine. U prvom razgovoru oko 11 sati, Malinić obaveštava Bearu o 400 muslimana zarobljenih u Konjević Polju koje će sprovesti na obližnje igralište. U drugom vođenom oko 14 časova on navodi da ih je sada hiljadu a Beara kaže "naguraj ih sve na igralište".

Friz je sa ovim razgovorima povezala dva dokumenta – naređenje iz komande 65. zaštitnog puka od 13, jula 1995. o postupanju sa "1.000 zarobljenika u reonu Konjević Polja" kao i vazdušnim snimcima fudbalskog igrališta kraj Konjević Polja od 13. jula 1995. čiji je teren ispunjen velikim grupom ljudi.

Stefani Friz sutra nastavlja svedočenje.

2010-09-23

HAG/DEN HAAG

FOTO REKONSTRUKCIJA POGUBLJENJA U TRNOVU

Prikazivanjem video snimka pogubljenja šestorice Bošnjaka iz Srebrenice od strane pripadnika specijalne jedinice MUP Srbije, poznate pod imenom Škorpioni, tužilaštvo je nastavilo izvođenje video dokaza na suđenju generalu Zdravku Tolimiru, koji se tereti za genocid i druge zločine u Srebrenici i Žepi 1995. godine.

◀ Panel na kojem jedna od dve fotografije za svaku lokaciju potiče sa snimka Škorpiona iz 1995. godine dok je druga napravljena tokom ekshumacija 1999. godine

Video snimak poznat pod nazivom "Škorpioni" koji je dospeo u javnost nakon što je prikazan na suđenju Slobodanu Miloševiću u junu 2005. godine, emitovan je danas u nastavku dokaznog postupka optužbe na suđenju generalu Zdravku Tolimiru, bivšem Mladićevom pomoćniku za bezbednost u Glavnom štabu VRS.

O šokantnim snimcima sprovođenja i streljanja šestorice srebreničkih Bošnjaka i istrazi koju je nakon pribavljanja snimka na terenu sprovelo tužilaštvo, svedočio je istražitelj Dušan Janc. On je potvrdio da je snimak napravljen na lokaciji "Godinske bare" udaljenoj oko 2 kilometra od mesta Trnovo gde je bila smeštena specijalna jedinica Ministarstva unutrašnjih poslova (MUP) Srbije, poznata pod imenom "Škorpioni". MUP Srbije je, prema svedočenju Janca, na zahtev vlade Republike Srpske, u junu 1995. godine poslao ovu jedinicu u Trnovo.

U pripremi za njegovo prikazivanje na suđenju Miloševiću, tužilaštvo je 2004. godine sprovelo istragu na terenu na kojem je video snimljen. Na kružnim fotografijama, prikazanim danas u sudnici, zabeleženo je mesto gde su šestorica Bošnjaka iskrcani iz kamiona i naterani da legnu na zemlju pored puta, kao i oko 200 metara udaljena lokacija gde su kasnije pogubljeni. Poredeći te fotografije sa odgovarajućim kadrovima video snimka, svedok je potvrdio da se radi o istoj lokaciji.

Dodatnu potvrdu tužilaštvu su pružile i fotografije ekshumacije koju je Komisija za nestala lica BiH obavila u Godinskim barama 1999. godine. One su takođe upoređene sa fotografijama istih lokacija sa snimka Škorpiona iz 1995., što je u sudnici prezentirano panelom na kojem jedna od dve fotografije za svaku lokaciju potiče sa snimka Škorpiona iz 1995. godine dok je druga napravljena tokom ekshumacija 1999. godine.

Na poslednjem danas prikazanom snimku mogu se videti okupljene starešine VRS, na čelu sa Ratkom Mladićem na proslavi pravoslavne Nove godine 13. januara 1996. Na početku govora koji je održao na svečanosti, Mladić posebno žali što nije prisutan i "najvažniji među njima, general Tolimir", budući da je na zadatku, u Beču gde se "za srpsku stvar bori sa svetskim alama". Snimak je, prema rečima istražitelja, zaplenjen prilikom pretresa stana Mladićeve supruge u Beogradu 4. decembra 2008. a tužilaštvu predat u aprilu 2009. godine.

Optuženi general će svedoka unakrsno ispitivati naknadno, dok se postupak nastavlja u utorak iskazom britanskog patologa Džona Klarka/John Clark.

2010-09-28

HAG/DEN HAAG

UZROK SMRTI SREBRENIČKIH ŽRVATA

Britanski patolog Džon Klark na suđenju generalu VRS Zdravku Tolimiru ukazao da su žrtve iz Srebrenice, na čijim je obdukcijama radio, uglavnom bili muškarci ubijeni hicima iz vatrenog oružja, ispaljenim u leđa.

◀ John Clark, svjedok na suđenju Zdravku Tolimiru

Suđenje Zdravku Tolimiru, bivšem Mladićevom pomoćniku za bezbednost u Glavnom štabu VRS, optuženom za genocid i druge zločine počinjene u Srebrenici u leto 1995. godine, nastavljeno je iskazom britanskog patologa Džona Klarka/John Clark. On je od 1999. do 2001. godine predvodio tim patologa koji su vršili obdukcije posmrtnih ostataka srebreničkih žrtava ekshumiranih iz masovnih grobnica Kozluk, Konjević Polje, Glogova, Lažete, Zeleni Jadar kao i tela pronađenih na području Ravnice.

Budući da je Klark već svedočio na suđenjima generalu Radislavu Krstiću i sedmorici oficira vojske i policije bosanskih Srba optuženih i osuđenih za zločine u Srebrenici, u dokaze su uvedeni transkripti prethodnih svedočenja a tužiteljica je pročitala kratak sažetak njegovog iskaza. Zadatak doktora Klarka, opisala je tužiteljica, je bio da pregleda tela ekshumiranih žrtava, odredi broj i vrstu povreda i ustanovi uzrok smrti. On je takođe nadgledao rad članova svog tima angažovanih na ekshumacijama i obdukcijama žrtava iz masovnih grobnica.

Gotovo sve žrtve ekshumirane iz navedenih masovnih grobnica, utvrdio je Klark, bili su muškarci različite životne dobi, nijedan od njih nije bio u vojnoj opremi niti je uz sebe imao oružje. Čak 86 odsto žrtava je, prema Klarkovoj računici, ubijeno hicima iz vatrenog oružja, uglavnom ispaljenih u leđa. Oko 5 odsto žrtva je stradalo od eksplozija a za 8 do 9 odsto žrtava nije se moglo pouzdano zaključiti koji je uzrok smrti. Klark je u prethodnim svedočenjima ukazao da su neke od žrtava imale poveze na očima ili rukama a da su na pojedinim lokalitetima, poput Ravnice, tela pronađena na površini zemlje i bila su u "jako lošem stanju".

Tolimir je u unakrsnom ispitivanju sugerisao da su žrtve čija su tela ekshumirana iz srebreničkih grobnica zapravo poginule u borbenim dejstvima. Činjenicu da su bili u civilnoj odeći optuženi objašnjava time što su se nalazili u demilitarizovanoj zoni, pa nisu oblačili uniforme kako ih "Unprofor ne bi sprečavao u vojnim aktivnostima". Klark je odgovorio da njegov zadatak nije bio da određuje da li su žrtve poginule u borbi već da utvrdi vrstu povreda i uzrok smrti. Ponovio je da ekshumirana tela nisu bila u uniformama i da kraj njih nisu bili pronađeni ni oružje ni municija, da su mnogi bili premladi ili prestari za vojsku, kao i da su neki imali telesne nedostatke zbog kojih se nisu mogli služiti oružjem. Rekao je, ipak, da je spreman da prihvati da je među žrtvama moglo biti vojnika u civilu ali da o tome nema nikakvih konkretnih saznanja.

Oslanjajući se na iskaze pojedinih svedoka o zbivanjima u koloni koja se kroz šume probijala ka Tuzli i upadala u zasede srpskih snaga, Tolimir je ukazivao da su neke od žrtava u očajanju izvršile samoubistvo. Svedok je rekao da takva mogućnost postoji ali da se ne seća da je među 86 odsto umrlih "usled ozleda od vatrenog oružja", bilo povreda karakterističnih za samoubistva, kao što su "pucanj u usta, glavu ili grudi".

Unakrsno ispitivanje svedoka biće nastavljeno sutra.

2010-09-29

HAG/DEN HAAG

SREBRENICA – SUDSKI VIDEO

Istražiteljka tužilaštva na suđenju Zdravku Tolimiru svedočila o poreklu i pouzdanosti snimaka od kojih je sačinjena video rekonstrukcije srebreničkih događaja iz jula 1995. godine.

◀ Erin Galagher, svjedok na suđenju Zdravku Tolimiru

Istražiteljka tužilaštva Erin Galager/Erin Galagher angažovana je na srebreničkoj istrazi od početka 2006. godine a kao svedok optužbe se u sudnici prvi put pojavila danas, na suđenju generalu Zdravku Tolimiru, optuženom za genocid i druge zločine u Srebrenici i Žepi 1995. godine.

Galager je svedočila o video snimcima prikazanim u sudnici tokom suđenja Tolimiru u okviru kompilacije pod nazivom "Srebrenica - sudski video". Radi se o svojevrsnoj video rekonstrukciji srebreničkih događaja iz jula 1995. godine a istražiteljka je bila zadužena da identifikuje snimke koji čine ovu kompilaciju. To je podrazumevalo utvrđivanje izvora snimka, datuma kada je nastao kao i identifikaciju snimljenih lokacija, osoba i predmeta. Prikupljeni podaci navedeni su uz fotografije skinute sa video snimaka a kolekcija tih fotografija uvrštena je danas u dokazni materijal.

Tužilac je pored ostalog ukazao na deo "sudskog videa" koji prikazuje približavanje artiljerije VRS Srebrenici 10. jula 1995. godine. Budući da se na fotografiji skinutoj sa snimka navodi da se radi o tenku i "pragi" (protiv avionskom topu) Zvorničke brigade, tužilac je istražiteljku pitao kako je to utvrdila.

Galager je objasnila da se na video snimcima mogu uočiti tablice sa registarskim brojevima tenka i "prage", a isti brojevi se navode u zaplenjenim dokumentima Zvorničke brigade. Na osnovu dokumenata, video snimaka, izjava svedoka, očevidaca i učesnika tih događaja, pouzdano se moglo zaključiti da se radi o artiljerijskim oruđima Zvorničke brigade.

Pre istražiteljke Galager koja sutra nastavlja svedočenje, optuženi Tolimir dovršio je unakrsno ispitivanje Džona Klarka/John Clark, britanskog patologa koji je vršio obdukcije srebreničkih žrtava. Pozivajući se na iskaze nekih svedoka optužbe, Tolimir ga je pitao da li su neke od žrtava preminule usled dejstva hemijskog oružja. Klark je rekao da "nije video takve dokaze". Na kraju ispitivanja, Klark je ukazao da "apsolutno nije bilo" pritisaka da nešto dopiše u svoje izveštaje a da je jedini pritisak koji je na njega vršen bio u odnosu na rok u kojem je trebalo podneti izveštaj.

Tolimir je juče sugerisao da su u srebreničkim grobnicama sahranjeni borci Armije BiH a ne civili, ali se svedok nije s tim složio navodeći da su na lokalitetu Kozluk pronađene kosti ljudi sa telesnim nedostacima. Tužiteljica je, zbog toga, u dodatnom ispitivanju Klarku predočila fotografiju kosti koja je, po svedoku, zaista pripadala osobi sa invaliditetom. Svedok je ukazao da se po zatamnjenju na kosti može zaključiti da je zglob bio nepokretan što znači da ta osoba nije bila vojno sposobna.

2010-10-07

HAG/DEN HAAG

NEOBAVEŠTENI STAREŠINA

Nakon tri dana rasprave zatvorene za javnost suđenje Zdravku Tolimiru, optuženom za genocid i druge zločine u Srebrenici i Žepi, nastavljeno je iskazom Ostoje Stanišića, koji je u leto 1995. godine bio komandant Šestog bataljona Zvorničke brigade VRS.

Štab Šestog bataljona Zvorničke brigade VRS je u leto 1995. godine bio smešten u selu Petkovci na oko 600-700 metara od škole u kojoj je, prema optužnici, 14. jula 1995. godine bilo zatočeno oko hiljadu muslimanskih muškaraca, zarobljenih nakon ulaska Mladićevih snaga u Srebrenicu. Zatočenici koji su preživeli zlostavljanja i ubijanja u školi, prebačeni su 14. i 15. jula kamionima Šestog bataljona na branu u Petkovcima i pogubljeni.

Ostoja Stanišić, tadašnji komandant Šestog bataljona, je maju 2007. godine svedočio na suđenju "Srebreničkoj sedmorki", a transkript tog iskaza uveden je danas u spise na suđenju Zdravku Tolimiru. U kratkom sažetku koji je pročitao tužilac Stanišić tvrdi da za zatvaranje i pogubljenje zarobljenika nije znao, budući da je 14. 15. i 16. jula uglavnom boravio na isturenom komandnom mestu (IKM), braneći liniju fronta od napada snaga Armije BiH koje su se iz Srebrenice probijale ka Tuzli.

◀ Ostoja Stanišić, svjedok na suđenju Zdravku Tolimiru

O dovođenju zarobljenika u školu, kaže Stanišić, obavestio ga je njegov zamenik Marko Milošević 14. jula uveče kada se vratio sa IKM. Od Miloševića je takođe saznao i da je kraj škole u Petkovcima video Ljubišu Bearu, tadašnjeg bezbednjaka Glavnog štaba VRS kao i načelnika bezbednosti Zvorničke brigade Dragu Nikolića. Beara i Nikolić su u Tribunalu proglašeni krivim za genocid, odnosno pomaganje i podržavanje genocida i osuđeni - Beara na kaznu doživotnog a Nikolić na 35 godina zatvora. Njihovi predmeti su trenutno u žalbenom postupku.

Namera tužioca je da ukaže na ulogu koju su u srebreničkim zločinima imali oficiri bezbednosti podređeni Tolimiru, tadašnjem Mladićevom pomoćniku za bezbednost i obaveštajne poslove u Glavnom štabu VRS. Stanišić, koji je pre postavljanja za komandanta i sam bio bezbednjak Šestog bataljona, potvrdio je da su oficiri bezbednosti, osim od komandanta svoje jedinice, naređenja mogli da dobijaju i od bezbednjaka nadređenih jedinica ili štabova.

Optuženi general je svoje unakrsno ispitivanje usmerio isključivo na svedokovo angažovanje na frontu u vreme kada su na brani u Petkovcima pogubljeni zarobljeni Bošnjaci. Tvrdnju da o pogubljenjima ništa nije znao, mada je na zahtev meštana Petkovaca odobrio korišćenje kamiona za uklanjanje leševa oko škole, Stanišić je bio prinuđen da još jednom ponovi u odgovoru na pitanje predsedavajućeg sudije Flugea/Flugge da li je video leševe na koje su se žalili meštani. “Nisam video leševe”, ponovo je Stanišić, i dodao da je to saznao tek kasnije iz “priča na slavama” te da je čuo kako ih je bilo “dva – tri”.

Suđenje se nastavlja sutra iskazom novog svedoka optužbe.

2010-10-08

HAG/DEN HAAG

OFICIRI BEZBEDNOSTI NA MESTU ZLOČINA

Marko Milošević, bivši zamenik komandanta Šestog bataljona Zvorničke brigade VRS na suđenju Zdravku Tolimiru potvrdio navode iz jučerašnjeg iskaza svog nekadašnjeg komandanta Ostoje Stanišića.

◀ Marko Milošević, svjedok na suđenju Zdravku Tolimiru

Dan nakon svog bivšeg starešine, Marko Milošević nekadašnji pomoćnik komandanta Šestog bataljona Zvorničke brigade VRS svedočio je na suđenju Zdravku Tolimiru da je 14. jula 1995. godine u blizini škole u Petkovcima video bezbednjake Glavnog štaba i Zvorničke brigade VRS, Ljubišu Bearu i Draga Nikolića.

Milošević je potvrdio svoj iskaz iz 2007. godine sa suđenja sedmorici oficira vojske i policije bosanskih Srba, da je od komandanta bataljona Ostoje Stanišića 14. jula 1995. dobio nalog da kod škole u Petkovcima, u kojoj su bili zatočeni Bošnjaci zarobljeni nakon pada Srebrenice, potraži Bearu i prenese mu poruku da se javi u Zvorničku brigadu, što je i učinio. Načelnika bezbednosti Glavnog štaba, koga je tada prvi put video, predstavio mu je Drago Nikolić, bezbednjak Zvorničke brigade sa kojim je Milošević i ranije imao kontakta.

Milošević je, kao i pre njega Stanišić, svedočio da je 14. i 15. jula u komandi bataljona čuo pojedinačnu i rafalnu paljbu iz pravca škole – udaljene oko 600 metara – ali da nije ništa znao o događajima na obližnjoj brani gde je prema optužnici, 14. i 15. jula streljano oko hiljadu zarobljenika, dovezenih iz škole u Petkovcima.

Nakon uvođenja u spise Miloševićevog iskaza sa prethodnog suđenja, tužilac je dodatnim pitanjima nastojao da potkrepi svoju tezu o posebnoj ulozi oficira bezbednosti u zločinima navedenim u optužnici protiv generala Tolimira, prvog čoveka službe za bezbednost i obaveštajne poslove u Glavnom štabu VRS. Milošević, koji je i sam ranije bio oficir bezbednosti, potvrdio da je osim od svog komandanta “smernice za rad” dobijao i od načelnika bezbednosti, Drage Nikolića.

Optuženi general je u unakrsnom ispitivanju ukazivao na svedokovu nestručnost - budući da nema vojno obrazovanje – i nastojao da na taj način umanji značaj njegovog iskaza o položaju službe bezbednosti u lancu komandovanja VRS. Milošević je prihvatio Tolimirovu sugestiju da se naredbe komandanata nisu mogle menjati.

Suđenje Zdravku Tolimiru biće nastavljeno za deset dana, u ponedeljak 18. oktobra.

2010-10-19

HAG/DEN HAAG

BRATUNAČKI INSAJDER: MUSLIMANI SU TRAŽILI DA ŠTO PRE ODU

Na suđenju generalu Zdravku Tolimiru, optuženom za genocid i druge zločine u Srebrenici i Žepi, svedoči bivši opštinski funkcioner iz Bratunca koji je 12. jula 1995. prisustvovao Mladićevom sastanku sa predstavnicima muslimanskog stanovništva okupljenog u Potočarima.

Svedok pod pseudonimom PW 063 je u leto 1995. godine, kao civilni funkcioner opštine Bratunac, bio angažovan na "zbrinjavanju" stanovništva Srebrenice koje je nakon ulaska Mladićevih snaga u grad utočište potražilo kraj baze Holandskog bataljona UN u Potočarima.

Na suđenju Zdravku Tolimiru, bivšem bezbednjaku Glavnog štaba VRS koji se tereti za genocid i druge zločine počinjene u Srebrenici i Žepi, u spise je uveden iskaz koji je svedok dao u maju 2007. godine u postupku protiv sedmorice oficira RS optuženih za iste zločine. U sažetku tog iskaza koji je danas pročitao tužilac govori se uglavnom o ulozi Ljubiše Beare, načelnika bezbednosti Glavnog štaba VRS, u organizovanju transporta i zatvaranja muškaraca zarobljenih nakon pada Srebrenice.

U odgovorima na pitanja tužioca, svedok je potvrdio da je 12. jula prisustvovao sastanku u hotelu Fontana u Bratuncu kada je general Mladić, kako je opisao, od delegacije Bošnjaka iz Srebrenice tražio da se izjasne da li žele da ostanu ili napuste enklavu. Na fotografijama je identifikovao prisutne oficire VRS kao i predstavnike muslimanskog stanovništva Srebrenice – Ibru Nuhanovića, Ćamilu Omanović i Nesiba Mandžića - koji su, tvrdi on, tražili da što pre odu iz enklave.

General Mladić je zatim, rekao je svedok, "drugove iz opštine" zadužio da za stanovništvo okupljeno u Potočarima obezbede hranu i piće i zbrinu ih do evakuacije. Svedok je 12. jula 1995. prateći isporuku hleba vode i sokova u Potočarima proveo dva sata i tvrdi da nije video bilo kakva zlostavljanja izbeglica. Sledećeg dana je u Bratuncu video autobuse pune muškaracaza koje mu je, tvrdi, rečeno da će biti odvedeni u logor Batković radi razmene za zarobljene pripadnike VRS. Umesto u Batkoviće ti muškarci su odvedeni najpre na mesta privremenog zatočenja, a potom na gubilišta u širem području Srebrenice.

Optuženi general se u unakrsnom ispitivanju svedoka usmerio uglavnom na zločine počinjene nad srpskim stanovništvom u selima oko srebreničke enklave, nakon proglašenja zaštićene zone u martu 1993. godine..

Svedok je izneo podatke prema kojima su, uprkos proglašenoj demilitarizaciji, srpska sela oko enklave 1993. i 1994. godine neprekidno napadana i uništavana a njihovi žitelji proterivani i ubijani. Prema svedoku, u selu Bjelovac je u dva napada ubijeno 139 ljudi , većinom civila, u Kravici na Božić 1994. godine šezdeset, dok je u selu Fakovići ubijeno 25 ljudi.

Pokušaj muškaraca iz Srebrenice da se u julu 1995. godine kroz šume i preko brda probiju do Tuzle, je prema svedokovoj interpretaciji izraz straha od suočavanja sa srpskim snagamapošto su verovatno u napadima na srpska sela "okrvavili ruke". On je takođe potkrepio i tezu odbrane da su se Bošnjaci iz kolone tokom proboja međusobno ubijali, sukobljavajući se oko toga da li će se predati ili nastaviti borbu sa srpskim snagama koje su ih opkoljavale.

Tužilac je u dodatnom ispitivanju suočio svedoka sa podatkom da je u školama u Bratuncu 13. jula 1995. godine ubijen jedan broj zarobljenih Muslimana, te da je on kao opštinski funkcioner morao o tome da bude obavešten. Budući da je svedok oklevao da odgovori na pitanje, predsedavajući sudija mu je ukazao na pravo da ne odgovori na pitanje ako bi ga to moglo inkriminisati ali je nakon toga rasprava zatvorena za javnost. Dodatno ispitivanje svedoka PW 063 nastavlja se sutra.

2010-10-20

HAG/DEN HAAG

NEOBAVEŠTENI OPŠTINSKI FUNKCIONER

U nastavku dodatnog ispitivanja svedoka PW 063, tužilac nastojao da pobije tezu odbrane da je stanovništvo Srebrenice u julu 1995. godine dobrovoljno napustilo enklavu te da je većina žrtava stradala u borbi i međusobnim okršajima, a ne u organizovanoj operaciji ubijanja za šta se tereti optuženi Zdravko Tolimir.

Tužilac je u nastavku dodatnog ispitivanja nastojao da ukaže na ulogu koju je zaštićeni svedok PW 063 imao u srebreničkim događajima u leto 1995. godine. Kao visoki funkcioner opštine Bratunac, svedok je, po tužiocu, morao da bude upoznat sa svim događajima vezanim za deportaciju civila iz Srebrenice kao i sa tretmanom zarobljenih muškaraca koji su autobusima dovezeni u Bratunac i zatvoreni u lokalne škole.

Ne sporeći da je video zarobljenike u autobusima, svedok je ponovio da mu je rečeno kako će oni biti odvedeni u razmenu. Takođe je tvrdio da je za ubistva zatočenika u školi Vuk Karadžić saznao "iz priča", kao i da opštinske vlasti nisu imale nikakvu ulogu u uklanjanju tela ubijenih i čišćenju terena. Nakon što mu je tužilac ukazao da su čelnici komunalnih službi i bratunačke Civilne zaštite bili angažovani na čišćenju terena, svedok je, ne sporeći njihovo učešće, naglasio da nalog da to rade nisu dobili od opštinskih vlasti. "Ko im je naredio, to oni znaju", rekao je.

Tokom kratkog boravka u Potočarima, tvrdi svedok, nije video da su muškarci odvajani od porodica, zarobljeni i zatim prebačeni u Bratunac. Poverovao je, tvrdi, u reči tadašnjeg Karadžićevog civilnog poverenika za Srebrenicu, Miroslava Deronjića, da su autobusi sa zarobljenicima stigli iz sela Milići po nalogu tamošnjeg uticajnog funkcionera SDS. Sudbina zarobljenika, nakon napuštanja Bratunca, takođe mu je bila nepoznata.

Optuženom generalu je na kraju dodatnog ispitivanja tužioca pružena prilika da postavi još nekoliko pitanja, te je bivši Mladićev pomoćnik za bezbednost svedoka pored ostalog pitao kako je, na sastanku u hotelu Fontana u Bratuncu, 12. jula 1995. godine, kome je i sam prisustvovao, shvatio Mladićeve reči upućene predstavnicima stanovništva Srebrenice da mogu "opstati ili nestati", kao izbor koji zavisi od Mladića ili od Muslimana? Od Muslimana", kratko je odgovorio svedok.

Suđenje generalu Tolimiru nastavlja se sutra iskazom novog svedoka optužbe.

2010-10-21

HAG/DEN HAAG

SREBRENICA – SUDSKI VIDEO, DRUGI DEO

Istražiteljka tužilaštva na suđenju Zdravku Tolimiru nastavila svedočenje o kompilaciji video snimaka iz Srebrenice od kojih je napravljena svojevrsna rekonstrukcija događaja nakon što su u enklavu pod nominalnom zaštitom UN u julu 1995. godine ušle Mladićeve snage.

◀ Erin Galagher, svjedok na suđenju Zdravku Tolimiru

Tužilaštvo je na suđenju Zdravku Tolimiru, bivšem Mladićevom pomoćniku za bezbednost u Glavnom štabu VRS, nastavilo emitovanje kompilacije snimaka pod nazivom "Srebrenica – sudski video". Radi se o svojevrsnoj video-rekonstrukciji događaja iz jula 1995. godine, kada su počinjeni zločini za koje se tereti optuženi general.

O poreklu prikazanih snimaka, načinu na koji je tužilaštvo došlo do njih, kao i postupku korišćenom u sklapanju prikazane kompilacije svedoči istražiteljka tužilaštva Erin Galager/Gallagher, angažovana na srebreničkoj istrazi od 2006. godine. Iskaz započet pre mesec dana istražiteljka je danas nastavila opisujući snimke dobijene od BBC, agencija Rojters/REUTERS i WTN, kao i od Srpske radio televizije, današnje Radio televizije Republike Srpske, i beogradskog novinara Zorana Petrovića Piroćanca, na kojima su zabeleženi događaji u Srebrenici, Potočarima i okolnim mestima 11., 12. i 13. jula 1995. godine.

Danas su prikazani snimci okupljanja izbeglica u Potočarima kraj baze Holandskog bataljona UN 11. jula 1995. godine, ulazak Vojske Republike Srpske (VRS) na čelu sa Ratkom Mladićem u Srebrenicu istog dana, zatim razdvajanje muškaraca i žena u Potočarima i ukrcavanje žena i dece u autobuse 12. jula u Potočarima, kao i napad vojske i policije bosanskih Srba na kolonu muškaraca koja je iz Srebrenice, planinskim putevima, kroz šume, pokušala proboj ka Tuzli.

Snimci Zorana Petrovića iz Potočara, Kravice i Sandića od 13. jula 1995. godine, prikazani su na kraju današnjeg dela svedočenja istražiteljke. Ona je potvrdila da se radi o snimcima koji su "prodati mnogim televizijama i TV agencijama" ali da su tek pre pet godina pronađeni i kadrovi, isečeni iz originalnog snimka prikazanog 1995. godine na beogradskoj televiziji Studio B.

Na "isečenim" kadrovima iz Potočara snimljeni su zarobljeni muškarci na balkonu bele kuće gde su, prema tužiocu, zatvarani nakon odvajanja od porodica. Originalnom snimku skladišta poljoprivrednog dobra u Kravici nedostajao je snimak nekoliko desetina ubijenih Muslimana pred ulazom u skladište, u kojem je prema optužnici ubijeno oko hiljadu zarobljenika. Konačno, na naknadno pronađenom delu snimka livade kraj Sandića, gde su se muškarci iz kolone koja se probijala ka Tuzli predavali vojnicima bosanskih Srba, zabeleženo je i kako je VRS artiljerijskom vatrom zasipala obronke brda preko kojih je kolona iz Srebrenice nastojala da se domogne teritorije pod kontrolom Armije BiH.

Istražiteljka Galager će svedočenje nastaviti naknadno.

2010-10-26

HAG/DEN HAAG

KLANJE "NEPERSPEKTIVNIH SVINJA"

Dok holandski oficir koji je 11. jula 1995. prisustvovao sastanku u bratunačkom hotelu Fontana tvrdi da je pod prozorom prostorije u kojoj su se nalazili zaklana svinja kako bi se izvršio dodatan pritisak na nevoljnog predstavnika srebreničkih Muslimana, optuženi Tolimir predočava dokument kojim se odobrava da se navedena svinja, budući da je "neperspektivna za tov", zakolje za potrebe holandskih vojnika koje su pripadnici VRS držali kao taoce protiv vazdušnih udara NATO.

◀ Evert Rave, svjedok na suđenju Zdravku Tolimiru

Holandski oficir Efert Rafe/Evert Rave je 1995. godine u Holandskom bataljonu UNPROFOR bio savetnika komandanta za "terensku bezbednost". U tom svojstvu je 11. jula 1995. pratio nadređenog starešinu pukovnika Karemansa na sastanak sa generalom Ratkom Mladićem u bratunačkom hotelu Fontana.

Rafe je o tome svedočio na suđenju generalu Radislavu Krstiću, nekadašnjem komandantu Drinskog korpusa VRS koji je u Tribunalu proglašen krivim za saučesništvo u genocidu i osuđen na 35 godina zatvora. Holandski oficir je iskaz na tom suđenju dao uz mere zaštite identiteta ali se danas na suđenju Zdravku Tolimiru, pojavio bez zaštitnih mera pa je sa transkripta njegovog svedočenja iz 2001. godine skinut pečat i on uveden u dokazni materijal u postupku protiv bivšeg Mladićevog pomoćnika za bezbednost u Glavnom štabu VRS.

U sažetku tog iskaza navode se detalji sastanka na kojem se general Mladić povišenim glasom obratio holandskim oficirima, preteći da će - ukoliko se ponove vazdušni napadi NATO na njegove snage - likvidirati holandske vojnike koje je VRS držala kao taoce. Tužilac je emitovao snimak na kojem je zabeležen deo tog sastanka - Mladićevo dranje na pukovnika Karemansa ali ne i pretnja o kojoj je svedočio Rafe.

U dodatnim pitanjima tužioca holandski oficir je potvrdio da se Mladić povišenim glasom obratio i njemu i trećem prisutnom holandskom oficiru Buringu/Boering, te da je on u svoj dnevnik zapisao da se uplašio da će VRS i njih likvidirati.

Po nalogu Mladića Rafe i Buring su na drugi sastanak iste večeri oko 23 sata iz Srebrenice doveli nevoljnog "predstavnika muslimanskog naroda", direktora škole Nesiba Mandžića. Na "preplašenog Mandžića", svedočio je Rafe, Mladić je dodatno izvršio pritisak rekavši mu da u rukama drži "sudbinu svog naroda", sugerišući da od njega zavisi da li će "opstati ili nestati".

Pritisak na Mandžića ogledao se, prema svedoku, i kroz bizaran detalj na početku sastanka kada se kroz otvoreni prozor čulo snažno "skičanje svinje". Rafe je u svoj dnevnik zapisao da je neprijatan zvuk ukazivao da "neko kolje svinju" te da je na osnovu smešaka nekih vojnika bosanskih Srba, zaključio da se radilo o smišljenoj akciji kako bi se zastrašili "pregovarači". Tada, tvrdi holandski oficir, nije bio svestan posebnog značenja koje svinjsko meso ima u islamskoj veri.

Tolimir je prvi deo unakrsnog ispitivanja posvetio upravo ovom pitanju, sugerišući najpre da se nije radilo o svinji već o nekoj drugoj životinji. Holandski oficir ostao je pri svojoj tvrdnji, pozivajući se na lično iskustvo koje je imao na dedinoj farmi. Optuženi general zatim je ukazao da značajan broj Muslimana u BiH "gaji i jede" svinjetinu bez obzira na verske kanone. Konačno, nastojeći da ospori svedokovu tvrdnju, optuženi general mu je ukazao na dokument iz delovodnika ekonomije Bratunac od 10. jula kojim se "za potrebe holandskih vojnika smeštenih u hotelu Fontana, odobrava klanje i izdavanje muške svinje do 80 kilograma, neperspektivne za tov i uzgoj". Rafe je međutim ostao pri svojoj oceni podsetivši da holandski vojnici pomenuti u dokumentu nisu u hotelu bili gosti već taoci.

Unakrsno ispitivanje nastavlja se sutra.

2010-10-27

HAG/DEN HAAG

MLADIĆEV "MIROLJUBIV PREDLOG"

Prema optuženom Zdravku Tolimiru, Mladićeva ponuda srebreničkim Muslimanima da biraju da li će "opstati ili nestati", nije predstavljala nikakvu pretnju stanovništvu enklave pod nominalnom zaštitom UN, koju su 11. jula 1995. godine osvojile srpske snage.

◀ Evert Rave, svjedok na suđenju Zdravku Tolimiru

Nastavak unakrsnog ispitivanja holandskog oficira Eferta Rafea/Evert Rave, optuženi general Zdravko Tolimir je gotovo u celosti posvetio pitanju mandata Unprofora u Srebrenici u julu 1995. godine, kada su prema optužnici počinjeni genocid i drugi zločini za koje se tereti bivši Mladićevpomoćnik za bezbednost u Glavnom štabu VRS.

Tolimir, naime, nastoji da potkrepi tezu prema kojoj Holandski bataljon UN nije ispunio svoj mandat - da razoruža pripadnike Armije BiH u zaštićenoj zoni - već je taj mandat "neovlašćeno" promenio zahtevom da se snažnim napadom iz vazduha deluje po položajima bosanskih Srba oko srebreničke enklave. Svedok, koji je u julu 1995. bio savetnik komandanta Holandskog bataljona za terensku bezbednost, odbacio je takvu interpretaciju događaja ocenivši da je zahtev holandskih mirovnjaka izazvan napadom VRS na zonu pod zaštitom UN.

Na Tolimirovo pitanje da li je Unprofor imao "mandat da brani Muslimane i napada bosanske Srbe", Rafe je naglasio da je zadatak snaga UN u Srebrenici bio da budu nepristrasne i neutralne u zaštiti enklave. A to bi se, dodao je, moglo nazvati "zaštitom muslimanskog stanovništva u enklavi i odvraćanjem napada VRS na enklavu".

Upravo zbog napada VRS na Srebrenicu, objasnio je Rafe, komandant Holandskog bataljona je zatražio podršku iz vazduha i izdao takozvano zeleno naređenje prema kojem je vojnicima UN bila dozvoljena upotreba oružja u odbrani zaštićene zone. Svedok je odbacio Tolimirove sugestije da je Unprofor odnosno Holandski bataljon "više svojih potencijala" angažovao u korist muslimanske strane u Srebrenici. "Najviše potencijala angažuje se protiv strane koja vas napada", objasnio je Rave, a to je početkom jula 1995. godine, bila VRS.

Na kraju unakrsnog ispitivanja svedoka, Tolimir se vratio na drugi sastanak u hotelu Fontana u Bratuncu 11. jula 1995, kada je general Mladić, "nevoljnom" predstavniku izbeglica u Potočarima Nesibu Mandžiću rekao da je u njegovim rukama "sudbina njegovog naroda" koji može "opstati ili nestati". Mladićeve reči Tolimir tumači kao "miroljubivi predlog" dve "ravnopravne" opcije ponuđene stanovništvu Srebrenice.

Rafe se sa takvim tumačenjem nije složio rekavši da se radilo o "istinskoj pretnji" predstavniku stanovništva Srebrenice koji je bio izložen pritisku i "nije imao izbora osim da sledi Mladićeva naređenja".

Suđenje Zdravku Tolimiru nastavlja se sutra.

2010-10-28

HAG/DEN HAAG

MLADIĆEVE PRETNJE HOLANĐANIMA

Holandski oficir na suđenju Zdravku Tolimiru potvrdio da je Mladić u hotelu Fontana 11. jula 1995. godine pretio pripadnicima Holandskog bataljona u Srebrenici – Tolimir bez pitanja za bivšeg pripadnika Zvorničke brigade – Nastavljeno svedočenje o kompilaciji "Srebrenica – sudski video."

◀ Evert Rave, svjedok na suđenju Zdravku Tolimiru

Svedočenje holandskog oficira Eferta Rafea/Evert Rave na suđenju generalu Zdravku Tolimiru okončano je danas dodatnim ispitivanjem od strane tužioca, usmerenim prevashodno na tvrdnje optuženog da Mladićev nastup na sastancima u hotelu Fontana 11. jula 1995. godine, nije bio preteći, kako tvrdi svedok, već "miroljubiv".

Tužilac je čitao delove transkripta sa tih sastanaka, kojima je svedok prisustvovao kao savetnik komandanta Holandskog bataljona, tražeći od njega da opiše svoje utiske o Mladićevim nastupu.

Prvi primer na koji je tužilac ukazao bilo je Mladićevo "upozorenje" da holandski vojnici, koji su u hotelu Fontana držani kao taoci, "neće tamo provesti još mnogo vremena ukoliko se nastave napadi NATO avijacije na položaje VRS". Upravo zbog takvih pretnji, opisao je Rafe, holandski oficiri su na sastanku sa Mladićem imali utisak da se "ne nalaze na sigurnom" i da "vlastitu sudbinu ne drže u svojim rukama".

Još drastičniji, po oceni svedoka, bio je drugi primer na koji je ukazao tužilac. U jednom trenutku, Mladić je komandantu Holandskog bataljona pukovniku Karemansu rekao kako "svi vojnici imaju jedan život", te da je uveren kako ga "ne žele tu ostaviti" i zato od njih traži "punu saradnju". Mladić, svedočio je Rafe, nije direktno rekao da će ubiti holandske

oficire, ali je tim rečima zapravo uputio poruku da će "ako ne budu sarađivali izgubiti život". "Tako smo se mi i osećali", zaključio je holandski oficir.

Tužilac je zatim na klupu za svedoke izveo Nebojšu Jeremića, bivšeg pripadnika Službe za suzbijanje kriminaliteta Vojne policije Zvorničke brigade VRS, čiji je iskaz sa prethodnog suđenja oficirima RS osuđenim za zločine u Srebrenici, uveden u spise.

◀ Nebojša Jeremić, svjedok na suđenju Zdravku Tolimiru

Jeremić je potvrdio da su u kasarni Zvorničke brigade polovinom jula 1995. godinesaslušani i zatvoreni četvorica Bošnjaka iz Srebrenice, kao i dvojica bosanskih Srba optuženih da su im pomagali u bekstvu. Muslimanski mladići su prethodno preživeli streljanje na farmi Branjevo a pogubljeni su nakon nekoliko dana zatočenja u kasarni Zvorničke brigade. Odgovornost za sudbinu ovih zatočenika tužilac pripisuje tadašnjem načelniku bezbednosti Zvorničke brigade Dragi Nikoliću, osuđenom u Tribunalu na 35 godina zatvora. Nikolić je u julu 1995. godine bio podređen optuženom Zdravku Tolimiru, bivšem Mladićevom pomoćniku za bezbednost u Glavnom štabu VRS, koji danas za ovog svedoka nije imao pitanja.

Pred kraj današnje rasprave nastavljen je iskaz istražiteljke tužilaštva Erin Galager/Gallagher, koja govori o kompilaciji snimaka pod naslovom "Srebrenica - sudski video". Suđenje se nastavlja sutra.

Erin Gallagher, svjedok na suđenju Zdravku Tolimiru

2010-10-29

HAG/DEN HAAG

OSPORAVANJE AUTENTIČNOSTI SREBRENIČKOG "SUDSKOG VIDEA"

Rasprava na suđenju Zdravku Tolimiru protekla je danas u unakrsnom ispitivanju dvoje istražitelja tužilaštva od strane optuženog generala, bivšeg Mladićevog pomoćnika za bezbednost u Glavnom štabu VRS, optuženog za genocid i druge zločine u Srebrenici i Žepi 1995. godine

◀ Erin Gallagher, svjedok na suđenju Zdravku Tolimiru

Erin Galager/Gallagher i Dušan Janc svedočili su na suđenju Zdravku Tolimiru o video snimcima koje je tužilaštvo koristilo ili namerava da koristi do kraja svog dokaznog postupka. Radi se o kompilaciji video snimaka pod naslovom "Srebernica – sudski video" sastavljenoj od materijala koje je tužilaštvo dobilo iz različitih izvora - od samih autora do televizijskih stanica i agencija u bivšoj Jugoslaviji i svetu. Istražiteljka Galager je bila zadužena da utvrdi izvore snimaka, vreme kada su nastali, kao i da identifikuje lokacije, osobe i predmete koji se na njima mogu videti.

Tolimir je u unakrsnom ispitivanju osporavao autentičnost snimaka i pouzdanost podataka zasnovanih na tom video materijalu. Optuženi je sugerisao da se uz pomoć tih snimaka situacija u Srebrenici predstavlja netačno. Kao primer naveo je snimak iz Srebrenice od 10. jula 1995. godine, gde je, osim mnoštva uznemirenog stanovništva, zabeleženo i dejstvo jednog minobacača u pravcu iz kojeg su se gradu približavale snage VRS. Prema Tolimiru radilo se o "klasičnom navođenju neprijateljske vatre na civilno stanovništvo", a ne o pokušaju odbrane od napada snaga bosanskih Srba.

U ispitivanju istražitelja Dušana Janca o video snimku poznatom pod nazivom "Škorpioni" koji sadrži šokantne slike sprovođenja i streljanja šestorice srebreničkih mladića u julu 1995. godine, Tolimir je osporavao da su žrtve iz Srebrenice, kao i da je jedinica čiji su pripadnici streljali zarobljenike bila u sastavu MUP Srbije. Po njemu, oni su pripadali MUP Republike Srpske Krajine (RSK), koji je takođe imao jedinicu pod nazivom "Škorpioni".

Mada u dokumentu sa potpisom Ljubomira Borovčanina, komandanta združenih snaga policije u Srebreničkoj operaciji, piše da su u operaciju uključeni i "Škorpioni" iz MUP Srbije, Tolimir tvrdi da se radi o grešci, i da bi trebalo da stoji MUP RSK.

◀ Dušan Janc, svjedok na suđenju Zdravku Tolimiru

Istražitelj Janc odbacuje mogućnost greške i tvrdi da se nesumnjivo radi o jedinici Ministarstva unutrašnjih poslova Srbije, što su potvrdili i sami pripadnici jedinice s kojima je istražitelj razgovarao. MUP Srbije je, prema svedočenju Janca, na zahtev vlade Republike Srpske, u junu 1995. godine poslao ovu jedinicu u Trnovo.

Žrtve «Škorpiona» sa pomenutog snimka, potvrđuje Janc, nesumnjivo su bile iz Srebrenice, i dokazuje to činjenicom da su se njihova imena nalazila na spisku lica nestalih nakon pada enklave, kao i izjavama članova njihovih porodica koji su ih prepoznali na snimku. Suđenje se nastavlja u ponedeljak.

2010-11-01

HAG/DEN HAAG

HOLANĐANI IZMEĐU DVE VATRE

Na suđenju generalu Zdravku Tolimiru, optuženom za genocid i druge zločine počinjene u Srebrenici i Žepi, holandski oficir Egbers opisao kako se njegov vod na posmatračkom mestu Fokstrot 8. jula '95. našao najpre pod artiljerijskom paljbom bosanskih Srba, a potom i pod ručnim granatama muslimanskih snaga.

◀ Vincentijus Bernardus Egbers, svjedok na suđenju Zdravku Tolimiru

Holandski oficir Vincentijus Bernardus Egbers je u julu 1995. godine u činu poručnika zapovedao jednim od vodova čete Bravo Holandskog bataljona UN u Srebrenici. O događajima u periodu od 8. do 14. jula 1995. godine Egbers je do sada svedočio na svim tribunalovim "srebreničkim suđenjima" a njegov iskaz sa suđenja u predmetu Popović i ostali, uveden je danas u spise na suđenju Zdravku Tolimiru, bivšem Mladićevom pomoćniku za bezbednost u Glavnom štabu VRS, optuženom za genocid i druge zločine u Srebrenici i Žepi počinjene u julu 1995. godine.

Napad Mladićevih snaga na Srebrenicu, započet 6. jula '95., zatekao je Egbersa i njegov vod na posmatračkom mestu Fokstrot na južnom obodu enklave, navodi se u sažetku izjave koji je pročitao tužilac. Srpske snage su 8. jula otvorile artiljerijsku vatru na njihovo posmatračko mesto, a ubrzo nakon toga su se Holanđani našli i pod vatrom muslimanskih snaga koje su ih zasule ručnim granatama. Tom prilikom je život izgubio jedan od Egbersovih vojnika, Van Rensen.

Poručnik Egbers, koji je u međuvremenu stekao čin pukovnika u Holandskoj kraljevskoj vojsci, nije danas sa sigurnošću mogao da odgovori na pitanje zašto su "naoružani Muslimani" napali holandske plave šlemove. Strah da bi mogli biti napušteni i prepušteni sami sebi u odbrani od VRS, mogao je izazvati paniku među muslimanskim borcima, ocenio je svedok, objasnivši da se uprkos tom incidentu nije ni u jednom trenutku osećao ugroženim od strane Bošnjaka.

Narednih dana, nakon povratka u bazu u Potočarima Egbers je sa svojim vojnicima pomagao okupljenom srebreničkom stanovništvu. Prateći konvoje kojima su žene i deca iz Potočara voženi prema Kladnju, Egbers je prolazio kraj Konjević Polje i Nove Kasabe, gde je na fudbalskom igralištu video dvadesetak srpskih vojnika i prepuno igralište muškaraca vezanih ruku na leđima.

Na povratku iz Kladnja, gde je otpratio konvoj, poručnik Egbers i njegov pratilac su zaustavljeni u Novoj Kasabi, oduzet im je džip i sve što je u njemu bilo, uključujući plave šlemove i pancirne prsluke. Primorani su da sednu na ivicu puta gde je već bilo desetak holandskih vojnika koji su prethodno doživeli istu sudbinu.

Poručnik Egbers se na ponašanje srpskih vojnika požalio krupnom oficiru koji se predstavio kao pukovnik Beara. Ljubiša Beara, tadašnji načelnik bezbednosti Glavnog štaba VRS, bio je podređen optuženom generalu Zdravku Tolimiru koji će unakrsno ispitivati svedoka u sutrašnjem nastavku suđenja.

2010-11-02

HAG/DEN HAAG

TOLIMIR: "ZAŠTO NATO NIJE BOMBARDOVAO MUSLIMANE"

Iskaz bivšeg pripadnika Holandskog bataljona, pukovnika Egbersa, optuženi general Zdravko Tolimir nastojao da ospori dokazujući svoju tezu da se Unprofora u Srebrenici ponašao pristrasno u korist Armije BiH.

◀ Vincentijus Bernardus Egbers, svjedok na suđenju Zdravku Tolimiru

U unakrsnom ispitivanju holandskog oficira Vincentijusa Bernardusa Egbersa, koji je u julu 1995. godine zapovedao jednim od vodova čete Bravo Holandskog bataljona UN u Srebrenici, optuženi general Zdravko Tolimir je nastojao još jednom da potkrepi svoju tezu o pristrasnom ponašanju Unprofora prema pripadnicima Armije BiH u enklavi.

Tolimir je sugerisao da su holandski mirovnjaci tolerisali naoružavanje boraca Armije BiH u srebreničkoj enklavi iako je to bilo u suprotnosti sa sporazumom o demilitarizaciji zaštićene zone. Nisu takođe ništa preduzeli ni nakon što su im pripadnici 28. divizije predvođeni Naserom Orićem ograničili kretanje u delu enklave poznatom pod imenom Bandera trougao.

Podsetivši svedoka da je u jednoj od izjava koju je dao Holandskom institutu za ratnu dokumentaciju (NIOD), naveo kako su muslimanski borci u Bandera trouglu "radili šta su hteli", Tolimir je Egbersa pitao da li je Unprofor "muslimanskim snagama zapretio vazdušnim udarima" kao što je to učinio prema Vojsci Republike Srpske (VRS) 11. jula 1995. godine.

Za razliku od VRS, odgovorio je holandski oficir, "muslimanski borci tada nisu otvarali vatru na pripadnike Unprofora" i sa njima su vođeni pregovori o normalizaciji režima kretanja unutar enklave. Dodao je da je tada imao čin poručnika i da nije bio nadležan za odlučivanje o vazdušnim udarima.

Tolimir je za ispitivanje holandskog oficira tražio još tri sata koje će imati na raspolaganju naknadno budući da sudu sutra neće biti na raspolaganju prevodilac za holandski jezik kojim svedok govori. Suđenje će biti nastavljeno iskazom forenzičkog antropologa Hoze Pabla Barajbara/Jose Pablo Baraybar.

2010-11-03

HAG/DEN HAAG

KAKO JE UTVRĐIVAN BROJ ŽRTAVA U MASOVNIM GROBNICAMA

Forenzički antropolog Hoze Pablo Barajbar na suđenju Zdravku Tolimiru svedočio o postupku i metodama utvrđivanja broja, uzrasta, pola i uzroka smrti žrtava pronađenih u srebreničkim masovnim grobnicama u periodu od 1996. do 2001. godine.

◀ Jose Pablo Baraibar, svjedok na suđenju Zdravku Tolimiru

Posmrtni ostaci iz srebreničkih masovnih grobnica, ekshumirani u periodu od 1996. do 2001. godine, pripadaju najmanje 2.541 osobi, potvrdio je u nastavku suđenja Zdravku Tolimiru forenzički antropolog Hoze Pablo Barajbar/Jose Pablo Baraybar, supervizor u timu forenzičara koji su učestvovali u tim ekshumacijama.

Barajbar je o nalazima ispitivanja posmrtnih ostataka, sadržanim u njegovom ekspertskom izveštaju, već dva puta svedočio pred Tribunalom, a u spise je danas uvršten njegov iskaz iz 2007. godine u predmetu Popović i ostali. U sažetku tog svedočenja, koji je pročitao tužilac, opisana je uloga peruanskog antropologa kao supervizora čiji je zadatak bio da obezbedi da se nalazi različitih stručnjaka – arheologa, antropologa, patologa – precizno zabeleže i da se utvrđivanju broja, uzrasta, pola i uzroka smrti pronađenih žrtava primene odgovarajuće metode.

Tim forenzičara, potvrdio je Barajbar, je na osnovu proučavanja ekshumiranih ostataka žrtava utvrđivao takozvani minimalni broja pojedinaca (MBP) pronađenih u svakoj od masovnih grobnica. Najjednostavniji način, objasnio je peruanski antropolog, je da se prebroje kosti istog tipa među pronađenim ostacima.

Premeštanje tela iz primarnih u sekundarne grobnice je otežavao rad njegovog tima, budući da su delovi tela jedne osobe, u više slučajeva, pronađeni u nekoliko grobnica. Ta je činjenica dodatno uticala na postupak utvrđivanja minimalnog broja pojedinaca u masovnim grobnicama, pošto su forenzičari u sekundarnim grobnicama većinom nalazili samo delove, a ne cela tela.

Optuženi general je svedoka detaljno ispitivao o stručnim terminima i postupcima primenjenim u istraživanju. Tema unakrsnog ispitivanja bio je i stepen prihvaćenosti metoda koje je koristio Barajbarov tim kao i način na koji su forenzičari utvrđivali povezanost primarnih sa sekundarnim grobnicama.

Peruanski naučnik objasnio je da je to najčešće utvrđivano na osnovu analize zemljišta u grobnicama, budući da je sa telima žrtava iz primarnih grobnica, u nove grobnice dospelo i zemljište drugačijeg sastava i strukture od zatečenog u sekundarnoj grobnici. To je istovremeno bio i jedan od kriterijuma za utvrđivanje zajedničkog imenitelja u analizi i povezivanju ekshumiranih delova tela iz više grobnica.

Suđenje Zdravku Tolimiru nastavlja se sutra popodne.

2010-11-04

HAG/DEN HAAG

TOLIMIR: DA LI JE SARAJEVO NARUČILO SNIMANJE ZLOČINA U TRNOVU?

U unakrsnom ispitivanju istražitelja tužilaštva Dušana Janca, optuženi Zdravko Tolimir sugerisao da je snimanje streljanja šestorice bošnjačkih mladića i dečaka u Trnovu od strane zloglasnih "Škorpiona" moglo biti "naručeno od nekog iz Sarajeva", kako bi se fabrikovali dokazi o zločinima srpskih snaga.

◀ Zdravko Tolimir u sudnici Tribunala

O šokantnim snimcima sprovođenja i streljanja šestorice srebreničkih Bošnjaka od strane zloglasnih "Škorpiona", istražitelj tužilaštva Dušan Janc je na suđenju Zdravku Tolimiru svedočio krajem septembra ove godine. Danas se u sudnicu vratio kako bi odgovorio na pitanja optuženog generala, bivšeg Mladićevog pomoćnika za bezbednost u Glavnom štabu VRS koji se tereti za genocid i druge zločine u Srebrenici i Žepi u julu 1995. godine.

Tolimir je svedoku postavio niz pitanja o poreklu prikazanog videa, načinu na koji je dospeo u ruke tužilaštva, te o tome kako je i gde, punih devet godina, čuvana traka ili trake sa snimkom dovoženja šestorice srebreničkih Bošnjaka u selo Trnovo kraj Sarajeva, gde su ih pripadnici jedinice "Škorpioni" MUP Srbije sproveli na obližnji proplanak i streljali.

Janc je ponovio da je tužilaštvo snimak dobilo iz poverljivog izvora, te da je traka preuzeta od kontakt osobe u Sarajevu. Vođen tim podatkom Tolimir je svedoka pitao da li je tužilaštvo istraživalo mogućnost da je snimanje egzekucije šestorice Bošnjaka "naručeno od nekoga iz Sarajeva", sugerišući da su vlasti BiH na taj način Tribunalu podmetnule fabrikovan dokaz o zločinima srpskih snaga.

Janc je odbacio takvu mogućnost, precizirajući da je tužilaštvo nije ni istraživalo budući da je utvrđeno da je traku sačuvala i predala osoba koja je "Škorpionima" ustupila kameru korišćenu u Trnovu. Kamera mu je, objasnio je istražitelj Janc, vraćena zajedno sa trakom na kojoj je snimljeno streljanje u Trnovu. Identitet te osobe je zaštićen i jedino što se zna jeste da je bio pripadnik jedinice ali nije učestvovao u ubistvu u Trnovu niti je bio prisutan na mestu zločina.

Istražitelj Janc će se naknadno vratiti u sudnicu kako odgovarao na pitanja optuženog u vezi sa svojim izveštajem o broju ekshumiranih i identifikovanih žrtava zločina u Srebrenici i Žepi.

2010-11-08

HAG/DEN HAAG

ŽRTVE VATRENOG ORUŽJA ALI NE I ORUŽANOG SUKOBA

Na suđenju generalu Zdravku Tolimiru svedočio australijski patolog Kristofer Lorens, vođa sudsko-medicinskog tima tužilaštva koji je 1998. godine izvršio obdukciju posmrtnih ostataka 883 osobe, ekshumirane iz masovnih grobnica u području Srebrenice.

Australijski patolog dr Kristofer Lorens/Christopher Lawrence je od maja do oktobra 1998. godine, kao šef sudsko-medicinskog tima tužilaštva, vodio postupak obdukcije posmrtnih ostataka žrtava ekshumiranih iz srebrničkih

masovnih grobnica.

◀ Christopher Lawrence, svjedok na suđenju Zdravku Tolimiru

Dr Lorens je februara 2007. godine o svom radu svedočio u predmetu sedmorice oficira vojske i policije bosanskih Srba osuđenih za zločine počinjene u Srebrenici i Žepi 1995. godine. Na suđenju Zdravku Tolimiru, bivšem bezbednjaku u Glavnom štabu VRS, koji se tereti za iste zločine, u spise je uveden njegov iskaz sa tog suđenja a tužiteljica je pročitala kratak sažetak tog svedočenja.

Zadatak dr Lorensa bio je da sa svojim timom obavi obdukcije posmrtnih ostataka žrtava ekshumiranih iz masovne grobnice Brana kraj sela Petkovci kod Zvornika kao i još sedam sekundarnih grobnica na nekoliko lokacija – Čačarski put, put za Hodžiće, Liplje i Zeleni Jadar.

U vrećama u kojima su posmrtni ostaci bili donošeni u mrtvačnicu u Visokom su,prema svedočenju australijskog patologa, nekada bila cela tela ali se češće nailazilo samo na delove tela. Ta je činjenica otežavala utvrđivanje uzroka i načina smrti ekshumiranih žrtava.

Na fotografijama koje su mu predočene dr Lorens je opisao kako je utvrđivanje uzroka smrti dodatno otežavalo i to što su ekshumirana tela bila u "jako lošem stanju" budući da je meko tkivo već uglavnom istrulilo te je bilo teško razlikovati povrede na kostima koje su bile posledica metka od onih koje su nastale naknadno, najčešće usled prebacivanja tela iz primarnih u sekundarne grobnice. Zaključak dr Lorensa je da je većina osoba čije je posmrtne ostatke pregledao "stradalo od vatrenog oružja".

Nakon pregleda posmrtnih ostataka 883 osobe, dr Lorens je na osnovu više pokazatelja zaključio da se u većini slučajeva nije radilo o borcima te da oni nisu bili žrtve oružanih okršaja već egzekucija.

General Tolimir je u unakrsnom ispitivanju insistirao da ne dovodi u pitanje izveštaj dr Lorensa već želi da od njega sazna "samo ono što u tom izveštaju ne razume". Jedna od tih stvari je bio način na koji je australijski patolog među žrtvama razlikovao borce od ne-boraca.

Budući da su na mnogim telima pronađene "ligature" – povezi na rukama i na očima - te da su među žrtvama, sudeći po rezultatima obdukcije, u velikom broju slučajeva bili bolesni i stari ljudi, kao i žena i dece, jedini logičan zaključak je bio da oni nisu mogli biti učesnici bilo kakvog oružanog sukoba. Činjenica da su njihova tela skrivana - prebacivana iz primarnih u sekundarne grobnice – takođe upućuje na zaključak da nisu bili žrtve borbi, zaključio je Lorens.

Suđenje generalu Tolimiru se nastavlja sutra.

2010-11-09

HAG/DEN HAAG

ZAROBLJAVANJE PLAVIH ŠLEMOVA IZ "BEZBEDNOSNIH RAZLOGA"

U nastavku unakrsnog ispitivanja bivšeg pripadnika Holandskog bataljona UN u Srebrenici pukovnika Egbersa, optuženi general Zdravko Tolimir sugerisao da je VRS u julu 1995. godine holandske mirovnjake zarobila radi njihove lične bezbednosti.

◀ Vincentijus Bernardus Egbers, svjedok na suđenju Zdravku Tolimiru

Holandski oficir Vincentijus Bernardus Egbers, koji je svedočenje na suđenju Zdravku Tolimiru započeo u ponedeljak prošle sedmice, vratio se danas u sudnicu na nastavak unakrsnog ispitivanja od strane bivšeg generala VRS optuženog za genocid i druge zločine u Srebrenici i Žepi 1995. godine.

Egbers je u julu 1995. godine u činu poručnika zapovedao jednim od vodova čete Bravo Holandskog bataljona UN u Srebrenici i u periodu od 8. do 14. jula 1995. bio očevidac događaja opisanih u optužnici protiv generala Tolimira.

Srpske snage su 8. jula otvorile artiljerijsku vatru na posmatračko mesto koje je obezbeđivao njegov vod, svedočio je Egbers. Zatim je, 9. i 10. jula, uoči ulaska snaga bosanskih Srba u enklavu, holandski oficir pratio stanovništvo od Srebrenice do Potočara da bi ga 13. jula – dok je pratio jedan od konvoja izbeglica - u Konjević polju zaustavile Mladićeve snage i pritvorile u lokalnu školu, u kojoj je zadržan do sledećeg dana.

Optuženi general je u nastavku unakrsnog ispitivanja sugerisao da je holandski oficir bio "zadržan radi njegove lične bezbednosti". Egbers je odbacio takvu sugestiju ukazujući da na njegovom putu ka bazi u Potočarima tog dana nije bilo nikakvih prepreka osim snaga bosanskih Srba. Tolimir je međutim insistirao kako su napadi Armije BiH na tom području bili tako intenzivni da je VRS morala da zaštiti pripadnike Unprofora te ih je zato "smestila" u školu u Konjević Polju. Holandski oficir je na to ironično primetio da optuženi pokušava da ga ubedi kako bi trebalo "da bude zahvalan vojsci bosanskih Srba što ga je zaštitila".

Tolimir je takođe svedoku sugerisao da je zapravo komandant Holandskog bataljona pukovnik Karemans, na sastanku s generalom Mladićem 11. i 12. jula 1995. godine tražio da se stanovništvo Srebrenice odvede sa tog područja. Nakon što je Egbers odbacio tu sugestiju Tolimir se pozvao na iskaze svedoka o "izričitoj želji stanovništva da napusti enklavu".

"Ti ljudi nisu imali izbora", odgovorio je Egbers. "Uslovi u kojima su se našli, bez hrane i vode, po vrelom letnjem danu, bez izgleda da se vrate svojim kućama primorali su ih na takav potez. Svakako da je njihov odgovor na pitanje da li žele da odu, bio potvrdan ali su oni silom dovedeni u takvu situaciju", zaključio je holandski oficir.

Suđenje bivšem Mladićevom pomoćniku za bezbednost i obaveštajne poslove se nastavlja sutra.

2010-11-10

HAG/DEN HAAG

ISTRAGA O SREBRENIČKOM VIDEU BEOGRADSKOG NOVINARA

U nastavku dokaznog postupka optužbe na suđenju Zdravku Tolimiru, istražitelj tužilaštva svedočio o tome kako je vođena istraga o snimcima koje je u julu 1995. godine na području Srebrenice napravio beogradski novinar Zoran Petrović Piroćanac.

◀ Tomasz Blaszczyk, svjedok na suđenju Zdravku Tolimiru

Svedočenjem istražitelja Tomaša Blaščika/Tomasz Blaszczyk o istrazi vođenoj o video snimku beogradskog novinara Zorana Petrovića Pirćanca, nastalom13. i 14. jula 1995. na području Srebrenice, tužilaštvo je nastavilo izvođenje dokaza na suđenju generalu Zdravku Tolimiru. Bivši Mladićev pomoćnik za bezbednost i obaveštajne poslove u Glavnom štabu VRS tereti se za genocid i druge zločine počinjene 1995. godine u Srebrenici i Žepi.

Petrovićevi snimci, prikazani na svim dosadašnjim tribunalovim suđenjima za srebreničke zločine, ilustruju događaje u Potočarima, na delu puta prema Bratuncu kraj sela Sandići i Lolići kao i na području Zelenog Jadra, dva dana nakon što su snage bosanskih Srba ušle u Srebrenicu i zauzele enklavu.

Tragom tog snimka istražitelj je zajedno sa foto i video tehničarem tužilaštva Zoranom Lesićem 2006. i 2007. godine obišao snimljene lokacije u području Srebrenice, fotografisao ih i uz pomoć navigacijskih uređaja utvrdio njihove geografske koordinate. Lokacije su zatim ucrtane na mape tog područja i zajedno sa fotografijama i zamrznutim kadrovima iz Piroćančevog filma povezane u knjigu koju je optužba danas ponudila za usvajanje u dokazni materijal.

Tužilaštvo je prvi put do ovog snimka došlo 2002. godine kada mu ga je ustupio BBC ali je zatim, iste godine, VHS traku s istim snimcima dobilo i od Ljubomira Borovčanina, zapovednika policijskih snaga angažovanih u srebreničkoj operaciji, koji je 13. i 14. jula 1995. bio domaćin beogradskom novinaru u obilasku enklave. Konačno, takozvani sirovi materijal, tužilaštvu je 2006. godine dao i sam autor Zoran Petrović Piroćanac ali ni na jednoj od tih traka, potvrdio je danas Blaščik, nije bilo delova snimka emitovanih 17. jula 1995. godina na beogradskoj TV stanici Studio B.

Jedan od "nestalih"delova Piroćanac je snimio u Potočarima gde je ga je službenim kolima dovezao Borovčanin. Beogradski novinar je tu snimio grupu zarobljenika na terasi takozvane Bele kuće u koju su, prema optužnici, zatvarani odvojeni muškarci pre nego što su odvedeni na druge lokacije i streljani. Tog dela snimka međutim nije bilo na traci sa materijalom koji je Piroćanac dostavio tužilaštvu. Umesto zarobljenih muškaraca u Beloj kući, na tom delu videa bio je snimak čaure neke granate.

Istražitelj tužilaštva svedočio je kako je Zoran Petrović "nestanak" delova originalnog snimka objasnio svojim "neiskustvom" u rukovanju kamerom zbog čega su neki delovi videa greškom presnimljeni. Na pitanje tužioca da li to objašnjenje smatra uverljivim, Blaščik je odgovorio da mu je "teško da u to poveruje" budući da su svi presnimljeni delovi trake, poput onog iz Potočara, sadržali "inkriminišuće snimke" za snage bosanskih Srba angažovane u srebreničkoj operaciji.

Svedočenje Tomaša Blaščika nastavlja se sutra.

2010-11-15

HAG/DEN HAAG

PREPOZNAVANJE NA SREBRENIČKOM SUDSKOM VIDEU

Kako su haški istražitelji, zahvaljujući video snimcima srebreničkih događaja iz jula 1995. godine, emitovanim u okviru kompilacije "Srebrenica - sudski video", osim nekih od počinilaca identifikovali i jedan broj žrtava zločina za koje se tereti general Zdravko Tolimir.

◀ Erin Gallagher, svjedok na suđenju Zdravku Tolimiru

Istražiteljka tribunalovog tužilaštva Erin Galager/ Gallagher vratila se na klupu za svedoke na suđenju Zdravku Tolimiru, bivšem Mladićevom pomoćniku za bezbednost u Glavnom štabu VRS, kako bi svedočila o postupku identifikovanja osoba koje se mogu videti na snimcima prikazanim u okviru dokaznog postupka optužbe.

Istražiteljka Galager, koja je na srebreničkoj istrazi angažovana od 2006. godine, je krajem septembra ove godine već svedočila o tome kako je nastala kompilacija video snimaka pod naslovom "Srebrenica – sudski video". Osim porekla snimaka i datuma kada su nastali, Galager je na video materijalu identifikovala snimljene lokacije, osobe i predmete.

Fotografije sa snimaka izbeglog srebreničkog stanovništva u Potočarima 13. jula 1995. u Potočarima, kao i na livadi kraj sela Sandići gde su snage bosanskih Srba držale Bošnjake koji su zarobljeni ili su se sami predali, pokazane su preživelim članovima porodica osoba koje su vođene kao nestale nakon pada enklave. Izjave rođaka i prijatelja nestalih istražiteljka je povezivala sa drugim podacima prikupljenim u postupku identifikacije, kao što su lični dokumenti, eventualni izveštaji sa autopsije, DNK uzorci kao i informacije o vrsti odeće koju je osoba imala na sebi kada je nestala.

Većina identifikovanih sa tih snimaka nisu preživeli pad Srebrenice. Među nekolicinom za koje je utvrđeno da su živi je i Ibro Husenović koji je, potvrdila je Galager, sam sebe identifikovao na jednom od snimaka. Tužilaštvo je, ovim iskazom svoje istražiteljke nastojalo da veću pruži dodatne dokaze o verodostojnosti i pouzdanosti prikazanog video materijala.

General Tolimir, koji se tereti za genocid i druge zločine u Srebrenici i Žepi, nastojao je da ospori podatke o identifikaciji srebreničkih žrtava. Teza optuženog je da se istražiteljka u postupku identifikacije oslanjala na nepouzdane forenzičke nalaze o osobama za kojima je tragala.

Tolimir takođe smatra da se veliki broj imena preživelih iz Srebrenice nalazi ili se dugo nalazio na spisku nestalih, čime je po njemu veštački uvećavan broj žrtava. On je nastojao da svoju tvrdnju potkrepi pozivanjem na podatak da je "nedavno sa spiska nestalih skinuto 205 imena osoba za koje je utvrđeno da su žive". Istražiteljka je međutim odgovorila da, iako su se spiskovi menjali na osnovu prikupljenih podataka u proteklih 15 godina, ni za jednu od osoba na poslednjem ažuriranom spisku iz 2009. godine nije kasnije utvrđeno da je preživela.

2010-11-17

HAG/DEN HAAG

KAKO "ZBRINUTI" ZAROBLJENIKE KOJIH SE BEARA "REŠIO"

Nekadašnji civilni funkcioner opštine Zvornik na suđenju generalu Zdravku Tolimiru svedočio o sastanku na kojem je oficir VRS koji se predstavio kao pukovnik Beara zahtevao od opštinskih vlasti da "pomognu" u zbrinjavanju velikog broja zarobljenika "kojih se treba rešiti."

Iskaz bivšeg opštinskog funkcionera iz Zvornika, zaštićenog pseudonimom PW-065, se danas na suđenju Zdravku Tolimiru odvijao na gotovo identičan način kao i u martu 2007. godine kada je, takođe uz mere zaštite lika i identiteta, svedočio u predmetu sedmorice oficira vojske i policije RS, osuđenih u prvom stepenu za zločine u Srebrenici i Žepi. Transkript tog njegovog iskaza uveden je danas u dokazni materijal u predmetu bivšeg Mladićevog pomoćnika za bezbednost, takođe optuženog za zločine u Srebrenici i Žepi.

Kao i u martu 2007. godine, predsedavajući sudija je nakon položene svečane izjave upozorio svedoka da može odbiti da odgovori na pitanja koja smatra optužujućim za sebe ali da, ukoliko mu veće naloži da ipak odgovori, ono što kaže ne može biti upotrebljeno u eventualnom sudskom postupku protiv njega.

Svedok PW-065 je 1995. godine bio funkcioner opštine Zvornik i u tom svojstvu je često kontaktirao sa oficirima Zvorničke brigade VRS. Opisao je kako je sredinom jula 1995. godine, nekoliko dana nakon pada Srebrenice, pozvan u štab Zvorničke brigade. U kancelariji ga je čekao oficir koji se predstavio kao načelnik bezbednosti Glavnog štaba, pukovnik Ljubiša Beara. Pukovnik je, tvrdi svedok, tom prilikom održao kraći govor u kojem je rekao da se u području Zvornika nalazi "veliki broj zarobljenika koje je teško kontrolisati i kojih se treba rešiti" i od svedoka i lokalnih vlasti tražio pomoć. Svedok kaže da je bio iznenađen tim rečima oficira Glavnog štaba, pa je odmah nakon sastanka otišao kolima u Crnu Goru na odmor.

U odgovorima na pitanja tužioca, svedok je oklevao da precizira na koji je način Beara mislio da se "reši" zarobljenika i kakvu je "pomoć" tražio od opštinskih vlasti. Ipak, nakon ponovljenog pitanja je rekao da je shvatio da će zarobljenici biti "pogubljeni", a da se od opštinskih vlasti očekuje pomoć u "pokopavanju, odnosno sahranjivanju leševa zarobljenika".

U unakrsnom ispitivanju, optuženi general je sugerisao da se svedokov zaključak bazira na pretpostavkama i nagađanju, kao i da je do njega došao na osnovu "priča" o tome šta se događalo u zvorničkoj opštini nakon što je otišao na odmor. Mada je potvrdio da je o događajima u Zvorniku i okolini saznao tek nakon povratka iz Crne Gore, svedok je ostao pri svom iskazu o načinu na koji je zvorničko rukovodstvo trebalo da vojsci da pomogne u "zbrinjavanju" zarobljenih Bošnjaka kojih se pukovnik Beara "rešio".

Ljubiša Beara je, inače, prvostepenom presudom osuđen na kaznu doživotnog zatvora i njegov je predmet trenutno u žalbenom postupku.

2010-11-22

HAG/DEN HAAG

SREBRENIČANI STRELJANI U TRNOVU

Bivši vojni policajac Armije BiH, na video snimku pogubljenja šestorice Bošnjaka iz Srebrenice od strane pripadnika Škorpiona - specijalne jedinice MUP Srbije, prepoznao dvojicu rođaka s kojima se u julu 1995., nakon ulaska VRS u enklavu, kroz šume probijao ka Tuzli.

◀ Osman Salkić, svjedok na suđenju Zdravku Tolimiru

Osman Salkić je u decembru 2004. godine, tužilaštvu dao izjavu o događajima u Srebrenici u julu 1995. godine a njen sadržaj je potvrdio danas, na suđenju Zdravku Tolimiru, bivšem Mladićevom pomoćniku za bezbednost u Glavnom štabu VRS, optuženom za genocid i druge zločine počinjene u Srebrenici i Žepi.

Tužilac je pročitao kratak sažetak Salkićeve izjave u kojoj on opisuje kako je bio pripadnik Armije BiH i kao vojni policajac služio u Srebrenici sve do proglašenja enklave za zonu pod zaštitom UN. Nakon ulaska snaga bosanskih Srba u enklavu 11. jula 1995. pridružio se koloni koja se tog dana formirala kod sela Šušnjari i krenula u proboj prema Tuzli -teritoriji pod kontrolom Armije BiH. Sa njim se koloni pridružio i tada šesnaestogodišnji brat njegove supruge Azmir Alispahić.

Salkić je uspeo da pređe na teritoriju pod kontrolom Armije BiH a šesnaestogodišnjeg Azmira poslednji put je video kod sela Baljkovica kada je deo kolone, u kojem su se nalazili, bio žestoko granatiran. Gotovo deset godina kasnije Azmira Alispahića, Salkić je prepoznao na potresnom snimku pogubljenja šestorice Bošnjaka iz Srebrenice od strane pripadnika specijalne jedinice MUP Srbije, poznate pod imenom Škorpioni. Tužilac je svedoku danas pokazao zamrznute fotografije sa pomenutog snimka na kojima je među šestoricom zarobljenika, osim Azmira Alispahića, svedok prepoznao i Sidika Salkića, bivšeg vozača saniteta u srebreničkom Domu zdravlja.

Optuženi general je u unakrsnom ispitivanju sugerisao svedoku da je kolona boraca i civila koja se probijala ka Tuzli bila "legitiman vojni cilj" budući da su pripadnici kolone bili naoružani. Mada je potvrdio da je u prvom delu kolone od oko 3.000 ljudi, u kojem se i on nalazio, bilo oko hiljadu naoružanih muškaraca, svedok je odbacio Tolimirovu sugestiju, ocenjujući da je jedini cilj granatiranja bilo "uništenje kolone". "Ne možete zamisliti kakav je osećaj kada vam ne daju do Tuzle, ne daju vam da živite u Srebrenici, znači hoće samo jedno – da vas unište", rekao je Salkić.

On je takođe odbacio "tezu" optuženog da se u Srebrenici moglo"živeti bez borbe" pod uslovom da Bošnjaci nisu koristili demilitarizovanu zonu za napade na okolna srpska sela i tako izazvali VRS. "To je vaša teza, isto kao što kažete da su u Sarajevu Muslimani sami sebe ubijali", prokomentarisao je Salkić naglašavajući da "život bez borbi" u Srebrenici zaista nije bio moguć.

Suđenje Zdravku Tolimiru nastavlja se sutra.

2010-11-23

HAG/DEN HAAG

"SVI SU ZNALI ZA SREBRENIČKA STRELJANJA"

Na suđenju Zdravku Tolimiru bivši blagajnik Zvorničke brigade VRS svedočio da su se streljanja Muslimana zarobljenih nakon pada Srebrenice "događala javno" i da su za to "svi znali."

◀ Tanacko Tanić, svjedok na suđenju Zdravku Tolimiru

Tanacko Tanić, nekadašnji blagajnik u Zvorničkoj brigadi VRS se na suđenju Zdravku Tolimiru po treći put pojavio u ulozi svedoka. S obzirom da i dalje ima status osumnjičenog predsedavajući sudija ga je pre početka iskaza upozorio da ima pravo da ne odgovara na pitanja koja smatra inkriminišućim, te da ukoliko ga sudije primoraju da na njih odgovori, ono što bude rekao neće moći da bude upotrebljeno protiv njega.

Tanić je, kako se navodi u pročitanom sažetku njegovog iskaza, nakon pada Srebrenice 14. jula 1995. bio svedok zatočavanja zarobljenih Muslimana u školu u Orahovcu, blizu Zvornika, i njihovom odvođenju na gubilišta.

Tanić se tu našao po nalogu pretpostavljenih u Pozadinskoj četi Zvorničke brigade. U dvorištu škole video je dva mrtva tela, ukrcavanje zarobljenika u kamione i gomilu ostavljenih torbi i ličnih stvari. Bilo mu je, tvrdi, jasno da ih kamioni neće odvesti u razmenu, kako se pričalo. Prema optužnici na stratištu kod Orahovca je 14. jula 1995. ubijeno približno hiljadu srebreničkih Muslimana, među kojima je bilo i dece. Svedok je potvrdio da je u kamionu koji ga je iste večeri odvezao do kasarne, pored vozača i dva oficira VRS bio i jedan muslimanski dečak.

Na pitanje tužioca zašto komandanta Zvorničke brigade i druge visoke oficire nije obavestio o tome šta je video u Orahovcu, Tanić je odgovorio da to nije bila njegova obaveza i da je kod škole video načelnika bezbednosti Dragu Nikolića kao i njegovog zamenika Milorada Trbića, te je smatrao da su i sami mogli videti šta se događa. Osim toga, istakao je svedok, "sva su se streljanja dogodila u toku dana, i javno, i svi su za to znali". Pogubljenja na Kozluku, kraj reke Drine, mogli su gledati i ljudi iz Srbije, tvrdi Tanić, ukazujući da se tog dana streljanje odvijalo "od podneva do ponoći i da su svi za to znali".

General Tolimir, koji se tereti za genocid i druge zločine počinjene u julu 1995. godine u Srebrenici i Žepi, je u unakrsnom ispitivanju svedoku sugerisao da je prvu izjavu istražiteljima tužilaštva u junu 2002. godine, dao "pod pritiskom", jer mu je saopšteno da ga ispituju kao osumnjičenog pošto se "s puškom nalazio na mestu zločina". Tanić, međutim, odbacuje tu Tolimirovu sugestiju i tvrdi da nije bilo nikakvih pritisaka ali dodaje da danas žali što je sve izjave davao bez prisustva svog advokata.

Suđenje bivšem Mladićevom pomoćniku za bezbednost u Glavnom štabu VRS se nastavlja sutra.

2010-11-24

HAG/DEN HAAG

MLADIĆEVI DNEVNICI I NA SUĐENJU TOLIMIRU

Istražitelj tužilaštva na suđenju bivšem Mladićevom pomoćniku za bezbednost Zdravku Tolimiru svedočio o autentičnosti dnevnika nekadašnjeg komandanta Glavnog štaba VRS i načinu na koji su oni zaplenjeni i predati tužilaštvu.

◀ Tomasz Blaszczyk, svjedok na suđenju Zdravku Tolimiru

Istražitelj tužilaštva Tomaš Blaščik/Tomasz Blaszczyk još jednom se na suđenju Zdravku Tolimiru pojavio u ulozi svedoka, ovoga puta da bi dao iskaz o zaplenjenim dnevnicima generala Ratka Mladića - naknadno uvrštenim na listu dokaznih predmeta tužilaštva. Blaščik je svedočio o načinu na koji je tužilaštvo došlo do ovog materijala, o "lancu čuvanja" zaplenjenih dnevnika - od njihovog otkrivanja u Beogradu do transfera u Tribunal - kao i o autentičnosti zaplenjenih dokumenata.

Blaščik je naveo da je prvih pet svezaka i četiri video trake MUP Srbije zaplenio prilikom pretresa stana u kojem živi

Mladićeva supruga Bosiljka 4. decembra 2008. godine. Tužilaštvo je najpre od srpske policije dobilo skeniranu verziju dnevnika dok je originalne sveske svedok preuzeo u Beogradu 21. marta 2009. godine i dopremio ih u Hag. Od preuzimanja do predaje službi za dokaze, zaplenjeni materijal se nalazio isključivo u njegovom posedu, potvrdio je Blaščik.

Novih 17 svezaka, kao i audio i video trake i drugu dokumentaciju srpska policija je pronašla prilikom pretresa 22. i 23. februara 2010. godine. Ti materijali su predati službeniku haškog tužilaštva u aprilu ove godine u Beogradu a Blaščik ih je potom preuzeo i dopremio u Hag. U oba slučaja srpska policija je sačinila popise zaplenjenih predmeta na kojima je Blaščik identifikovao potpise Mladićeve supruge Bosiljke i sina Darka.

Autentičnost zaplenjenih dnevnika tužilac je dokazivao poredeći video snimke Mladićevih sastanaka sa beleškama koje je on o tim sastanima zapisivao u dnevnik. Jedan od predočenih primera bio je Mladićev sastanak sa predstavnicima Žepe 13. jula 1995. godine, na Bokšanici, kojem je prisustvovao i njegov tadašnji pomoćnik za bezbednost u Glavnom štabu, general Zdravko Tolimir.

Osim što je potvrdio poklapanje datuma i sadržaja snimljenog i zapisanog sastanka, istražitelj je na snimku prepoznao i svesku koju je Mladić tada koristio a čiji je original danas predočen u sudnici. Mladić se na snimcima vidi kako unosi beleške u tu svesku. Autentičnost njegovog rukopisa, rekao je istražitelj Blaščik, potvrdio je pisanom izjavom i Mladićev ratni zamenik general Manojlo Milovanović. Konačno u tabeli koja je danas uvrštena u dokaze unosi iz zaplenjenih dnevnika "upareni" su s dokumentima koji potkrepljuju njihov sadržaj.

General Tolimir, optužen za genocid i druge zločine počinjene u leto 1995. godine u Srebrenici i Žepi, tražio je odlaganje unakrsnog ispitivanja istražitelja Blaščika budući da je do sada proučio samo "delove ovog materijala koje smatra relevantnim za optužnicu", odnosno samo Mladićeve zapise vezane za događaje u Srebrenici i Žepi u leto 1995. godine.

2010-11-30

HAG/DEN HAAG

MISTERIJA ATLANTIDE

Nakon što se juče u celosti odvijalo na raspravi zatvorenoj za javnost, suđenje Zdravku Tolimiru je danas nastavljeno iskazom bivšeg oficira VRS Đoke Razdoljca koji je u Hag došao nakon što mu je sudsko veće, na zahtev tužilaštva, uputilo poziv pod pretnjom kazne.

◀ Đoko Razdoljac, svjedok na suđenju Zdravku Tolimiru

Đoko Razdoljac je tokom rata bio pomoćnik komandanta Rogatičke brigade VRS za pozadinu. U julu 1995. godine bio je zadužen za logistiku na području Žepe, druge enklave pod zaštitom UN zauzete tog meseca od strane snaga bosanskih Srba. U odgovorima na pitanja tužioca, svedok je potvrdio da je 19. jula 1995. godine na kontrolnom punktu Unprofora na Bokšanici, dočekao generala Mladića koji mu je naložio da "ispred Rogatičke brigade" prisustvuje pregovorima vođenim sa predstavnicima stanovništva Žepe, Hamdijom Torlakom i Benjaminom Kulovcem.

Na video snimku sa tog sastanka svedok je identifikovao generale Mladića i Tolimira kao i komandanta Ukrajinskog bataljona UN pukovnika Dudnjika. Njegov zadatak tokom operacije VRS u Žepi je bio da svoju brigadu i druge angažovane jedinice snabdeva "hranom, odećom i municijom". Takođe je bio zadužen da za evakuaciju muslimanskog stanovništva enklave obezbedi 50-60 autobusa, te da se nakon toga pobrine za "ratni plen", odnosno prikupi "krupnu i sitnu stoku" ostalu na području enklave nakon njenog pada.

Svedok se ne seća datuma kada je završena "evakuacija" Žepe niti kada je džamija u Žepi minirana. Potvrdio je međutim da je lično posmatrao "momke koji su došli da obave taj posao", odnosno podmetnu protivtenkovske mine kojima je džamija dignuta u vazduh. Predsedavajući sudija ga je, nakon te izjave, upozorio da može da odbije da odgovara na pitanja koja ga mogu inkriminisati.

Razdoljac se takođe ne seća da su u Rogatičkom zatvoru, nakon pada enklave, bili zatvoreni jedan od pregovarača sa Bokšanice Hamdija Torlak, gradonačelnik i žepački hodža Mehmed Hajrić, član ratnog predsedništva Amir Imamović i komandant odbrane enklave Avdo Palić. Svoj iskaz nije promenio ni nakon što mu je tužilac predočio izveštaj načelnika za bezbednost Rogatičke brigade u kojem navodi da se radio o osobama koja imaju status "ratnih zarobljenika".

Poseban tretman među njima je, prema tužiocu, imao pukovnik Palić kome je dodeljeno i kodno ime "Atlantida", kako se navodi u poverljivim dokumentima upućivanim Glavnom štabu VRS i generalu Tolimiru. Svedok, međutim, tvrdi da prvi put čuje za izraz Atlantida i da o tome ništa ne zna. Zatočenje u Rogatičkom zatvoru preživeo je samo Hamdija Torlak, dok su posmrtni ostaci Avde Palića,Mehmeda Hajrića i Amira Imamovića, pronađeni kod sela Vragolovi kraj Rogatice.

Optuženi general je u kratkom unakrsnom ispitivanju nastojao da dokaže da nije bilo nikakvih tajnih zatočenika iz Žepe i da VRS nije ništa skrivala o broju i tretmanu ratnih zarobljenika u Rogatičkom zatvoru. Svedok je potvrdio navode iz dokumenta koje mu je Tolimir pokazao da je Međunarodnom Crvenom krstu dostavljen spisak ratnih zarobljenika i omogućen pristup Rogatičkom zatvoru.

Suđenje generalu Tolimiru se nastavlja sutra iskazom novog svedoka optužbe.

2010-12-01

HAG/DEN HAAG

SNIMAK ZLOČINA KAO "SUVENIR"

Na suđenju generalu Zdravku Tolimiru, optuženim za genocid i druge zločine u Srebrenici i Žepi, svedočio kamerman zloglasnih "Škorpiona" koji je u julu 1995. godine snimio egzekuciju šestorice srebreničkih dečaka i mladića u Trnovu. Snimanje je naredio komandant "Škorpiona", a kasete su zatim podeljene svim učesnicima u pogubljenju kao "suvenir, za uspomenu."

Svedočeći uz mere zaštite lika ali pod punim imenom, bivši pripadnik zloglasnih Škorpiona Slobodan Stojković je danas potvrdio da je u julu 1995. godine lično snimio pogubljenje šestorice bošnjačkih dečaka i mladića u Trnovu. Snimak tog pogubljenja je, podsetimo, prvi put prikazan na suđenju Slobodanu Miloševiću 1. juna 2005. godine.

Stojković je bio pripadnik jedinice od 1992. godine, zadužen za logistiku. U julu 1995. godine jedinica je upućena u Trnovo sa zadatkom da pomogne u odbrani linije koju su držale snage bosanskih Srba. Osim zaduženja vezanih za nabavku i pripremu hrane, svedok je u Trnovu dobio zadatak i da, "u slobodno vreme" snima video kamerom koju je preuzeo od Dušana Kosanovića, prethodnog "snimatelja" jedinice.

Snimanje egzekucije šestorice zarobljenika naložio mu je, tvrdi, komandant jedinice Slobodan Medić zvani Boca. Na snimku koji je još jednom emitovan u sudnici Stojković je identifikovao pripadnike jedinice koji su učestvovali u streljanju. Svedok tvrdi da "nije verovao" da su zarobljeni mladići iz Srebrenice, kao ni da će biti streljani. Pretpostavljao je, kaže, da će ih razmeniti.

Tužilac je ukazao na navode iz zapisnika i izjava optuženih pripadnika Škorpiona sa suđenja u Specijalnom sudu za ratne zločine u Beogradu 2007. godine u kojima se navodi da su na mestu zločina viđeni i oficiri VRS. Stojković je međutim to negirao tvrdeći da u napuštenom vikend naselju kraj Trnova, gde su zarobljenici streljani, nije bilo nikoga osim pripadnika Škorpiona.

Stojković tvrdi da ne zna da li su Škorpioni na području Trnova bili pod komandom Vojske Republike Srpske, kao ni da li se komandant jedinice Slobodan Medić, na Jahorini gde se jedinica radi nabavke hrane i municije zaustavila pre dolaska u Trnovo, sastajao sa nekim iz vojnog vrha Republike Srpske.

Optuženi general nije imao pitanja za ovog svedoka, rekavši da je za odbranu dovoljno ono što je o Stojkovićevom snimku utvrđeno u presudi suda u Beogradu, koja je uvedena u dokaze.

Sudije su, na kraju, od svedoka tražile da razjasni šta se sa snimkom koji je napravio događalo nakon povratka jedinice u komandu u Đeletovcima. Stojković je rekao da je traku, po nalogu komandanta, predao Dušanu Kosanoviću te da je kasnije čuo kako je snimak umnožen i podeljen "kao suvenir, za uspomenu" pripadnicima Škorpiona koji su učestvovali u pogubljenju. Jedna je kopija, kako je saznao, čak završila i u lokalnom video klubu u Šidu gde se mogla iznajmiti.

2010-12-02

HAG/DEN HAAG

GDE SU ODVEDENI RANJENICI IZ ZVORNIČKE BOLNICE

Da li su ranjeni muslimanski zarobljenici sa područja Srebrenice, koji su sredinom jula 1995. godine iz Doma zdravlja u Milićima prebačeni u Zvorničku bolnicu, sledećeg dana odvedeni na lečenje u Tuzlu ili u stacionar Zvorničke brigade VRS u Karakaju, gde su – prema tužiocu – nedugo zatim pogubljeni?

Doktor Jugoslav Gavrić, penzionisani direktor Medicinskog centra u Zvorniku, je polovinom jula 1995. godine, po nalogu načelnika saniteta Vojske Republike Srpske (VRS) pukovnika Ratka Rokvića, prebacio grupu ranjenih muslimanskih zarobljenika iz Doma zdravlja u Milićima u Zvorničku bolnicu. O tome je u martu 2007. godine svedočio na suđenju sedmorici oficira vojske i policije bosanskih Srba osuđenih za zločine u Srebrenici i Žepi, a taj njegov iskaz je danas uvršten u dokaze u predmetu generala Zdravka Tolimira koji se tereti za genocid i druge zločine u Srebrenici i Žepi 1995. godine.

U sažetku svedokovog iskaza koji je pročitala tužiteljica, navodi se da je doktor Gavrić, nakon prijema pismenog naređenja sa potpisom dr Davidovića, direktora Vojno medicinskog centra, u pratnji jednog vojnika i medicinske sestre u Zvorničku bolnicu doveo "grupu od 10 do 15 ranjenika" od kojih su neki imali veoma teške povrede stomaka i abdomena. U milićkom Domu zdravlja je, prema iskazu svedoka, ovim pacijentima pružena prva pomoć i pripremljena medicinska dokumentacija koju je dr Gavrić preuzeo.

◀ Jugoslav Gavrić, svjedok na suđenju Zdravku Tolimiru

S obzirom na kritično stanje nekih od ranjenika, dr Gavrić se sledećeg jutra, odmah po dolasku na posao, raspitivao da li su svi preživeli noć. Rečeno mu je, tvrdi, da jesu i da su prebačeni na dalje lečenje u Tuzlu. Jedanaest ranjenih zarobljenika su, prema tužilaštvu, iz bolnice u Zvorniku prebačeni u stacionar u kasarni Zvorničke brigade u Karakaju i nedugo zatim pogubljeni.

Odgovarajući na dodatna pitanja tužiteljice Hasan, dr Gavrić nije mogao da precizira kako su nastale povrede konstatovane na ranjenicima. Rekao je da zbog protesta lokalnog srpskog stanovništva i nekih od bolesnika, naložio da ranjenici budu odvojeni od ostalih pacijenata u bolnici.

Mada je u sažetku njegovog iskaza iz 2007. navedeno da su preuzeti ranjenici bili Muslimani, svedok je u odgovorima na pitanja sudija rekao da mu u julu 1995. to nije bilo poznato, budući da "nije obratio pažnju na njihova imena" u dokumentaciji koju je preuzeo. Nije mu, tvrdi, bilo poznato ni da su ranjeni Muslimani prebačeni u stacionar Zvorničke brigade, već je kao nespornu prihvatio informaciju da su oni prebačeni u Tuzlu. "Sa Tuzlom tada nismo baš komunicirali, pa ja odatle nisam mogao dobiti nikakvu informaciju", objasnio je svedok.

General Tolimir, koji se sam brani, nije imao pitanja za dr Gavrića, a sudije nisu prihvatile zahtev tužilaštva za dodatno ispitivanje svedoka ocenjujući da razlike u njegovom iskazu iz 2007. i danas nisu takve prirode da bi zahtevala osporavanje njegovog kredibiliteta, što je optužba nameravala da učini.

Suđenje Zdravku Tolimiru nastavlja se u ponedeljak iskazom novog svedoka optužbe.

2010-12-06

HAG/DEN HAAG

ČETIRI PREKOPAVANJA SREBRENIČKIH STRATIŠTA

Područje Lažete kod Orahovca, gde je u julu 1995. godine pogubljeno i sahranjeno oko hiljadu Muslimana zarobljenih nakon ulaska Mladićevih snaga u Srebrenicu, je od tada četiri puta prekopavano – rekao je na suđenju Zdravku Tolimiru forenzički antropolog Fredi Pecereli, koji je rukovodio poslednjim "prekopavanjem" u leto 2000. godine.

◀ Fredi Peccerelli, svjedok na suđenju Zdravku Tolimiru

Prema optužnici protiv generala Zdravka Tolimira, bivšeg Mladićevog pomoćnika za bezbednost u Glavnom štabu VRS, 14. jula 1995. godine je na stratištu kod Orahovca pogubljeno oko 1.000 Muslimana zarobljenih nakon pada srebreničke enklave. Njihova tela su, kako se navodi u optužnici, sahranjena u masovne grobnice koje su 14. i 15. jula u blizini stratišta iskopali inžinjerci Zvorničke brigade.

To područje je, do danas, još tri puta prekopavano – rekao je danas na suđenju Tolimiru forenzički antropolog iz Gvatemale Fredi Pecereli/Peccerelli, koji je u leto 2000. godine vodio ekshumacije masovnih grobnica Lažete 1 i Lažete 2.

Između jula 1995. i avgusta 2000. godine, područje Lažeta je još dva puta prekopavano. Prvo je, u septembru 1995. godine, deo leševa iz masovnih grobnica izvađen i zakopan u takozvane sekundarne grobnice, u tajnoj operaciji uklanjanja tragova i dokaza zločina koju je te jeseni sprovela Vojska Republike Srpske. Nakon toga je 1996. godine forenzički tim organizacije Lekari za ljudska prava za potrebe haškog tužilaštva započeo ekshumaciju na lokaciji Lažete 2. Iskopali su dva rova, našli izvestan broj leševa i obustavili dalji rad. Koliko se Pecereli seća, učinili su to zbog "bezbednosnih problema".

Tužilac je danas uveo u dokaze Pecerelijev ekspertski izveštaj o ekshumacijama lokacija Lažete 1 i 2 u leto 2000. godine. Iz masovne grobnice na prvoj lokaciji izvađeni su posmrtni ostaci 127 osoba, a još dva leša su pronađena u susednom rovu. Iz grobnice je, takođe, izvađeno i 89 platnenih poveza za oči, a na površini zemlje je nađeno više od 450 puščanih čaura kalibra 7,62 milimetra. Pronađeno je i nekoliko ručnih satova, a kod tri tela i lični dokumenti.

Na drugoj lokaciju, koja je prema svedoku "neovlašćeno prekopavana" u jesen 1995. godine i gde su godinu dana kasnije Lekari za ljudska prava iskopali dva rova, forenzičari su u avgustu 2000. godine pronašli još 16 čitavih tela, kao i 26 delova tela. Pronađeni su, takođe, i povezi za oči, od istog platna kao i oni iz grobnice Lažete 1. Sa površine zemlje prikupljena je ukupno 671 puščana čaura.

U unakrsnom ispitivanju, optuženi je od gvatelamskog antropologa tražio da mu objasni razliku između "celih tela, nepotpunih tela i delova tela" izvađenih iz masovnih grobnica, zatim u kojoj meri identifikacija pomoću DNK analize zavisi od stepena srodnosti žrtve i osobe koja daje uzorak, da li je moguća identifikacija na osnovu samo jedne pronađene kosti, kao i šta se može utvrditi na osnovu sata pronađenog u masovnoj grobnici.

Nakon Pecerelija, tužilac je na klupu za svedoke izveo Mitra Lazarevića, bivšeg pomoćnik komandanta Drugog bataljona Zvorničke brigade VRS. Njegov iskaz se nastavlja sutra.

2010-12-07

HAG/DEN HAAG

ODBIJENO NAREĐENJE NIJE SPREČILO POGUBLJENJE

Bivši oficir Drugog bataljona Zvorničke brigade VRS potvrdio na suđenju Zdravku Tolimiru da je 14. jula iz komande brigade stigao šifrovani telegram sa naređenjem da se izdvoje pripadnici bataljona za streljački vod koji će pogubiti preko hiljadu Bošnjaka zatočenih u školi u Ročeviću.

◀ Mitar Lazarević, svjedok na suđenju Zdravku Tolimiru

Prema optužnici koja Zdravka Tolimira tereti za genocid i druge zločine počinjene u Srebrenici i Žepi u leto 1995. godine, više od hiljadu muslimanskih muškaraca, zarobljenih nakon pada srebreničke enklave, bilo je 14. jula zatočeno u školi u selu Ročević kraj Zvornika i streljano sledećeg dana na lokaciji nedaleko od Kozluka. Niko nije preživeo.

O sudbini zatočenika iz Ročevića je na suđenju sedmorici oficira vojske i policije bosanskih Srba u maju 2007. godine svedočio Mitar Lazarević pomoćnik komandanta Drugog bataljona Zvorničke brigade VRS u čijoj se zoni odgovornosti nalazila škola. Lazarevićev iskaz uveden je u spise na suđenju Zdravku Tolimiru.

U sažetku koji je pročitao tužilac navodi se da je u komandu Drugog bataljona kojim je zapovedao Srećo Aćimović stigao šifrovani telegram iz komande Zvorničke brigade kojim se naređuje izdvajanje jednog broja ljudi iz bataljona radi formiranja streljačkog voda. Aćimović je odbio da izvrši takvo naređenje, a u tome su ga, prema rečima Lazarevića, svi iz bataljona podržali.

Lazarević je nakon toga čuo svog komandanta kako se svađa i psuje u telefonskom razgovoru "sa nekim iz brigade", ponavljajući da neće "u te svrhe" izdvojiti ljude. Sutradan, pred školom u Ročeviću, Aćimović je to je ponovio i "visokom oficiru iz (Drinskog) korpusa"koji mu je pretio vojnim sudom zbog odbijanja da izvrši naređenje.

Imena visokih oficira Zvorničke brigade i Drinskog korpusa svedok nije mogao da navede, ali je o tome na suđenju sedmorici oficira svedočio sam Aćimović, imenujući bezbednjake Zvorničke brigade Dragu Nikolića i Drinskog korpusa Vujadina Popovića, čiji je nadređeni po liniji organa službe bezbednosti VRS bio Zdravko Tolimir.

Optuženi general sugerisao je svedoku da se njegov iskaz zapravo sastoji samo od "onoga što je čuo od drugih". Lazarević je međutim kao "suštinski deo" svog svedočenja naveo prijem i dešifrovanje telegrama sa naređenjem da se izdvoje ljudi za streljački vod, čemu je prisustvovao u komandi svog bataljona 14. jula 1995. godine.

◀ Mirko Trivić, svjedok na suđenju Zdravku Tolimiru

Nakon Lazarevića tužilaštvo je na klupu za svedoke izvelo Mirka Trivića, bivšeg komandanta Druge Romanijske brigade VRS koja je u julu 1995. godine učestvovala u operaciji "Krivaja '95", kako se zvanično zvala operacija VRS za "razdvajanje i smanjenje" enklava Srebrenica i Žepa. Trivićevo svedočenje iz predmeta sedmorice oficira bosanskih Srba osuđenih za zločine u Srebrenici i Žepi uvedeno je u spis a svedok će na dodatna pitanja tužioca nastaviti da odgovara u nastavku suđenja zakazanom, za četvrtak 9. decembar.

2010-12-09

HAG/DEN HAAG

ŠTA JE BIO CILJ OPERACIJE «KRIVAJA 95»

Bivši komandant Druge Romanijske brigade na suđenju Zdravku Tolimiru svedočio da je dejstvima u Srebrenici u julu 1995. godine VRS više "gonila" pripadnike Armije BiH da napuste enklavu, nego što ih je, u nastojanju da osujeti njihove "diverzantske napade" na srpske položaje i sela, sprečavala da iz nje izađu.

◀ Mirko Trivić, svjedok na suđenju Zdravku Tolimiru

Pukovnik Mirko Trivić, bivši komandant Druge Romanijske brigade VRS je u julu 1995. godine učestvovao u operaciji snaga bosanskih Srba pod nazivom "Krivaja 95" tokom koje je, prema tužiocu, pogubljeno preko sedam hiljada muslimanskih muškaraca iz Srebrenice i proterano oko 30 hiljada žena i dece.

Na suđenju Zdravku Tolimiru, bivšem Mladićevom pomoćniku za bezbednost u glavnom štabu VRS, u spise je uveden transkript Trivićevog svedočenja na suđenju sedmorici oficira vojske i policije bosanskih Srba, osuđenih u prvom stepenu za zločine u Srebrenici i Žepi, za koje se inače tereti i Tolimir.

U sažetku tog svedočenja navodi se da je pukovnik Trivić na čelu jedne od borbenih grupa formiranih za operaciju "Krivaja 95", u Srebrenicu ušao 11. jula 1995. godine neposredno pre Mladića i njegove pratnje. Naređenje za nastavak operacije kako bi se zauzela i Žepa Mladić je izdao sledećeg dana, na sastanku sa komandantima brigada u Bratuncu. Dolazeći na taj sastanak Trivić je prošao kroz Potočare gde je video velike grupe ljudi okupljene oko baze Unprofora. Odlazeći na novi borbeni položaj kraj Žepe, 13. jula 1995. ponovo je prošao kroz Potočare i video kako se "ljudi tovare u autobuse". Trivić je u operacijama VRS u Žepi učestvovao do 29. jula 1995. godine kada je ranjen.

U odgovorima na pitanja tužioca Trivić je ponovio da je prvobitni cilj operacije "Krivaja 95" bilo "sužavanje" odnosno "razdvajanje" enklava Srebrenice i Žepe, te da je naređenje da se zauzme Srebrenica izdato naknadno. Potvrdio je takođe navode iz dnevnika koji je vodio tokom operacije a koji je tužilaštvo danas priložilo u dokazni materijal.

General Tolimir, koji se sam zastupa, je u unakrsnom ispitivanju nastojao da od svedoka dobije potvrdu za svoje teze da je operacija "Krivaja 95" bila izazvana diverzantskim aktivnostima pripadnika 28. divizije Armije BiH na položaje VRS i srpska sela oko enklave. Po Tolimiru, snage bosanskih Srba su nastojale da spreče vojnike Armije BiH da napuste Srebrenicu i napadaju srpske položaje i sela, a ne da ih potisne iz enklave.

Mada je potvrdio da je operacija bila "izazvana" napadima pripadnika Armije BiH, Trivić je rekao da bi se priroda dejstava jedinica VRS tokom operacije "pre mogla opisati kao gonjenje a ne sprečavanje boraca 28. divizije da napuste enklavu".

Suđenje se nastavlja sutra.

2010-12-10

HAG/DEN HAAG

TOLIMIR: SREBRENICA JE BILA I OSTALA SRPSKA

U unakrsnom ispitivanju nekadašnjeg saborca u VRS pukovnika Mirka Trivića, general Zdravko Tolimir nastojao da dokaže kako je Srebrenica "bila i ostala srpska", te da je za pad enklave u julu 1995. godine, odgovorno tadašnje rukovodstvo BiH.

U nastavku unakrsnog ispitivanja pukovnika Mirka Trivića, koji je kao zapovednik jedne od borbenih grupa VRS učestvovao u operaciji zauzimanja Srebrenice i Žepe u julu 1995. godine, general Zdravko Tolimir je pored ostalog nastojao je da dokaže da je Srebrenica bila i ostala srpska, kako je na borbenoj mapi operacije "Krivaja 95", dan nakon pada enklave, upisao tadašnji komandant Drinskog korpusa general Radislav Krstić.

Mapu na kojoj je pored datuma, 12.7.1995. i Krstićevog potpisa upisana i rečenica "Srebrenica je bila srpska i opet je srpska", svedoku je u glavnom ispitivanju pokazao tužilac. Preko teritorije enklave na mapi je rukom nacrtan krst sa četiri ocila, što, kako je Trivić potvrdio i u unakrsnom ispitivanju, predstavlja "simbol srpstva".

Nastojanje tužioca da dokaže kako je iza proklamovanih ciljeva operacije "Krivaja 95" da se enklave Srebrenica i Žepa "suze" odnosno "razdvoje", stajala namera VRS da ih zapravo zauzme i etnički očisti, optuženi general je osporavao dokazivanjem da bosanski Srbi polažu pravo na teritoriju ovih enklava, pre svega Srebrenice.

◀ Mirko Trivić, svjedok na suđenju Zdravku Tolimiru

Argumentaciju za svoju tezu Tolimir je započeo ukazujući svedoku na istorijat simbola sa četiri ocila u obeležavanju "srpstva", te nastavio isticanjem da su na području Srebrenice Srbi bili prisutni pre više vekova... kada na tim prostorima "nije bilo drugih nacionalnosti", pa ni Muslimana. Budući da se svedok s njim složio, Tolimir ga je na kraju pitao da li je onda tačna tvrdnja iz rečenice koju je na mapi Srebrenice 12. jula 1995. upisao general Krstić da je "Srebrenica bila srpska i da je sada srpska". Trivić je kratko odgovorio da ona "odražava istorijsku istinu".

Tolimir je takođe od svedoka dobio podršku za tezu da je za pad Srebrenice zapravo odgovorno rukovodstvo BiH. Ukazao je na izjavu Hamdije Meholjića jednog od zapovednika 28. divizije Armije BiH, prema kojoj je politički vrh u Sarajevu "svesno žrtvovalo enklavu". Trivić je potvrdio da Meholjić "godinama javno govori" da je politika Sarajeva prema Srebrenici zahtevala da se žrtvuje nekoliko hiljada ljudi kako bi se isprovociralo dejstvovanje NATO avijacije po srpskim snagama.

Na pitanje NATO bombardovanja se u dodatnom ispitivanju vratio tužilac ukazujući svedoku na tretman Unprofora od strane VRS, što je po njemu dovelo do dejstva NATO po srpskim položajima. Kao ilustraciju predočio mu je tadašnji Tolimirov predlog Glavnom štabu da se kontrolni punktovi Unprofora "zadrže na istim mestima kako bi se time okolni položaji VRS zaštitili od dejstava NATO".Na pitanje tužioca da li je VRS na taj način koristila Unprofor kao živi štit, Trivić je odgovorio da je Tolimirova zamisao očito bila da se zaštite Unproforom, ali da "plavi šlemovi" nisu po njegovom mišljenju korišćeni kao "živi štit" nego su predstavljale zaštitu "samim svojim prisustvom" u blizini položaja VRS.

2010-12-13

HAG/DEN HAAG

INSAJDERI IZ VRS SVEDOČE NA SUĐENJU TOLIMIRU

Suđenje generalu Zdravku Tolimiru, bivšem Mladićevom pomoćniku za bezbednost, nastavljeno je iskazima dvojice bivših pripadnika VRS koji su o događajima u Srebrenici u julu 1995. godine već svedočili pred Tribunalom.

◀ Mile Janjić, svjedok na suđenju Zdravku Tolimiru

Iskaz svedoka PW-001 na suđenju Zdravku Tolimiru odvijao se najvećim delom na zatvorenoj raspravi. U delovima dostupnim javnosti moglo se čuti da je svedok očevidac događaja vezanih za školu u selu Ročević kraj Zvornika gde je 14. jula 1995. godine, prema optužnici, bilo zatočeno oko hiljadu Bošnjaka, kao i za lokaciju u blizini Kozluka na kojoj su ti zarobljenici sledećeg dana streljani.

Pred školom u Ročeviću, svedok je, tvrdi, 15. jula 1995. godine video Sreću Aćimovića komandanta Drugog bataljona Zvorničke brigade, koji je prema iskazu prošlonedeljnog svedoka Mitra Lazarevića, odbio da odvoji ljude za streljački vod formiran za pogubljenje zarobljenika iz škole.

Svedok se 15. jula 1995. našao i na lokaciji pogubljenja u blizini Kozluka. Opisao je kako su zarobljenici, iz kamiona kojim su dovoženi iz škole, izlazili direktno u prethodno pripremljenu jamu. Špalir naoružanih vojnika okruživao je vozila i jamu te su zarobljenici poterani da izađu iz kamiona, imali slobodan put samo prema jami. Svedok je naveo imena nekoliko pripadnika Zvorničke brigade koje je video u špaliru, nakon čega je njegov iskaz nastavljen na zatvorenoj raspravi.

General Tolimir koji se tereti za genocid i druge zločine počinjene u Srebrenici i Žepi u leto 1995. godine je u unakrsnom ispitivanju sugerisao da je tužilaštvo od svedoka "iznudilo" delove iskaza kako bi se oni uklopili u informacije koje je optužba već imala o pomenutim događajima. Svedok je tu sugestiju odbacio.

Drugi današnji svedok, bivši pripadnik Vojne policije Bratunačke brigade Mile Janjić, je u novembru 2007. godine svedočio na suđenju sedmorici oficira vojske i policije bosanskih Srba, osuđenih u prvom stepenu za genocid i druge zločine u Srebrenici i Žepi. Njegov iskaz sa tog suđenja uveden je danas u spise a svedok je potvrdio da bi na isti način odgovorio na pitanja ako bi mu ponovo bila postavljena. Janjić je po nalogu svojih starešina 12. i 13. jula 1995. u Potočarima prebrojavao Bošnjake koji su, nakon pada Srebrenice, autobusima i kamionima odvoženi na teritoriju pod kontrolom Armije BiH.

Optuženi general, koji se sam zastupa, nije za ovog svedoka imao pitanja.

2010-12-14

HAG/DEN HAAG

ČETVRTO SVEDOČENJE PREŽIVELOG SA BRANE PETKOVCI

Prema optužnici protiv Zdravka Tolimira, snage bosanskih Srba su, 14. i 15. jula 1995. godine na brani kod sela Petkovci kraj Zvornika pogubile oko hiljadu Bošnjaka zarobljenih nakon pada Srebrenice. Masakr su čudom preživela dvojica mladića od kojih je jedan danas svedočio na suđenju generalu Zdravku Tolimir.

Uz mere zaštite lika i pod pseudonimom PW-008, svedok tužilaštva na suđenju Zdravku Tolimiru potvrdio je danas tačnost svojih svedočenja na prethodnim tribunalovim srebreničkim suđenjima, pa su transkripti tih iskaza uvedeni u spise predmeta bivšeg Mladićevog pomoćnika za bezbednost, koji se tereti za genocid i druge zločine počinjene u Srebrenici i Žepi u julu 1995. godine. O tome šta je preživeo u julu 1995. godine svedok je prvi put – pod pseudonimom "O" – dao iskaz u aprilu 2000. godine na suđenju generalu Radislavu Krstiću.

U sažetku iskaza koji je pročitao tužilac se navodi da se svedok 11. jula 1995. zajedno s ocem priključio koloni od oko 15.000 muškaraca koji su se kroz šume probijali ka Tuzli, dok su majka i tri sestre otišli su u Potočare. Sledećeg dana, tokom žestokog granatiranja kolone, izgubio je kontakt s ocem. Nakon predaje 13. jula popodne odveden je najpre u Bratunac a zatim u školu u selu Petkovci. Oca više nikad nije video. U školi je bio zatočen zajedno sa stricem kojeg takođe od tada nije video. Zatočenici su iz škole vezanih ruku izvođeni na branu Petkovci, gde su postrojavani i streljani.

Mada pogođen u nogu i rame svedok je zajedno sa još jednim preživelim uspeo da se skloni u obližnji jarak. Obojica su te noći videli bagere ili traktore kako dolaze na stratište. Plato na brani je, kako su videli ujutro sa uzvišenja na koje su se popeli, bio u potpunosti prekriven mrtvim telima. Dvojica preživelih uspeli su da se spasu stigavši, nakon nekoliko dana, do teritorije pod kontrolom Armije BiH.

Vidno uzbuđen svedok je opisao kako je identifikovao posmrtne ostatke oca pronađene nedavno u masovnoj grobnici u Novoj Kasabi kao i da je pozvan da identifikuje ostatke strica ekshumirane iz grobnice u Liplju. "Još nisam otišao, nemam snage", rekao je.

Mada mu je na početku unakrsnog ispitivanja rekao da ga "neće pitati o stvarima koje su ga očigledno uznemirile", optuženi general je uporno nastojao da od svedoka dobije potvrdu da je svedočio kako se njegov otac, 11. jula 1995., naoružan pridružio koloni u proboju ka Tuzli. Svedok je ponovio da je njegov otac bio pripadnik snaga Armije BiH ali da nakon proglašenja Srebrenica za zaštićenu zonu, "nije imao ni oružje, ni uniformu" ni bilo kakve vojne zadatke već je "sve vreme je provodio kod kuće".

Zbog insistiranja optuženog da je to rekao u izjavi istražiteljima iz 1996. godine, svedok je bio prinuđen da više puta ponovi kako njegov otac "nije imao pušku" kada se pridružio koloni. Tolimir je nakon pauze, priznao da je "pogrešio" kada je tvrdio da je to pročitao u svedokovoj izjavi, ali nije odustao od tvrdnje da je otac nosio oružje. "Da ga je imao možda bi preživeo", zaključio je svedok.

2010-12-15

HAG/DEN HAAG

DEPORTACIJA KAO "HUMANITARNA POMOĆ"

Bivši pripadnik Holandskog bataljona UN u Srebrenici odbacio tezu optuženog generala Zdravka Tolimira da je VRS zajedno s Unproforom muslimanskom stanovništvu enklave u julu 1995. godine pružala "humanitarnu pomoć", tako što mu je "pomogla da se evakuiše" na teritoriju pod kontrolom Armije BiH.

Peter Boering, svjedok na suđenju Zdravku Tolimiru

Holandski pukovnik Piter Buring/Peter Boering je od januara do jula 1995. godine bio oficir za vezu Holandskog bataljona UNPROFOR, zadužen za komunikaciju sa predstavnicima Vojske Republike Srpske, Armije BiH i civilnih vlasti

u enklavi. Pošto je Buring potvrdio tačnost svog prethodnog iskaza iz septembra 2006. godine na suđenju sedmorici oficira vojske i policije RS osuđenih u prvom stepenu za genocid i druge zločine u Srebrenici i Žepi, transkript tog svedočenja uveden je u dokaze u predmetu generala Zdravka Tolimira, koji se tereti za iste zločine.

Tužilac je u sažetku ukazao na najvažnije delove svedokovog iskaza i zatim postavio nekoliko dopunskih pitanja koja su se uglavnom odnosila na identifikaciju oficira bezbednosti jedinica VRS koje su u leto 1995. godine učestvovale u srebreničkoj operaciji. Tužilac naime odgovornost optuženog generala dokazuje ukazujući na ulogu oficira bezbednosti VRS kojima je Tolimir, kao bezbednjak Glavnog štaba VRS, bio nadređen.

Optuženi general, koji se sam zastupa, je u unakrsnom ispitivanju sugerisao svedoku dasu Unprofor i VRS nakon pada Srebrenice izbeglom muslimanskom stanovništvu zajednički pružali "humanitarnu pomoć", tako što su im obezbeđivali transport za napuštanje enklave. Tolimir svoju tezu bazira na svedokovom iskazu da je Unprofor, nakon ulaska VRS u Srebrenicu, bio odgovoran za zbrinjavanje izbeglica. Po optuženom, VRS je "izašla u susret" Unproforu i izbeglicama, pružajući logističku podršku i dozvoljavajući im prolaz preko teritorije koju su kontrolisale srpske snage.

Pukovnik Buring je odbacio ovu Tolimirovu tezu ocenivši da se evakuacija stanovništva na drugo područje može nazvati humanitarnom pomoći samo pod određenim uslovima, koji u ovom slučaju nisu bili ispunjeni. Naprotiv, evakuacija se, prema svedoku, nije odvijala uz saglasnost stanovništva već na osnovu "jednostrane odluke" snaga bosanskih Srba. "Ja to ne bih nazvao pomoći tom stanovništvu već prisilnim prevozom", zaključio je holandski oficir.

2010-12-16

HAG/DEN HAAG

TOLIMIR: UNPROFOR "SAVEZNIK MUSLIMANA" U SREBRENICI

Nastavak unakrsnog ispitivanja pukovnika Pitera Buringa, bivšeg oficira za vezu Holandskog bataljona UN u Srebrenici, optuženi general Zdravko Tolimir posvetio je dokazivanju "pristrasnosti" plavih šlemova u odnosu na pripadnike Armije BiH u enklavi.

◀ Peter Boering, svjedok na suđenju Zdravku Tolimiru

General Zdravko Tolimir optužen za genocid i druge zločine u Srebrenici i Žepi 1995. godine, smatra da su snage Unprofora u Srebrenici, umesto da demilitarizuju i štite enklavu, tolerisale oružane diverzantske napade Armije BiH na okolna srpska sela, priklanjajući se tako jednoj strani u sukobu.

U unakrsnom ispitivanju holandskog pukovnika Pitera Buring/Peter Boering, bivšeg oficira za vezu Holandskog bataljona UN u Srebrenici, Tolimir je svoju tezu dokazivao ukazujući na korespondenciju između jedinica Armije BiH u enklavi sa komandama u Sarajevu i Tuzli iz koje proizlazi da su borci iz Srebrenice planirali i izvodili oružane akcije naređene iz komandi, ta da su zato i pohvaljeni.

Svedok je potvrdio da je kao oficir za vezu sa vojnim predstavnicima zaraćenih strana

i civilnim vlastima Srebrenice, u izveštajima sa terena ili protestima VRS dobijao informacije o tim napadima. Odbacio je međutim tvrdnje optuženog o svrstavanju plavih šlemova uz jednu stranu u sukobu – Armiju BiH.

Nastojeći da i pored tog odgovora holandskog oficira dobije potvrdu za svoje teze, Tolimir je ukazao na izjavu tadašnjeg člana ratnog predsedništva Srebrenice, Hakije Meholjića, koji je rekao da je 10. jula uveče komandant Holandskog bataljona članovima ratnog predsedništva "najavio intervenciju NATO avijacije na položaje VRS" kojim je trebalo da bude zaustavljena Mladićeva ofanziva na enklavu.

Pukovnik Buring je međutim još jednom odbacio tezu o pristrasnosti i svrstavanju UN, objašnjavajući kako je u tom trenutku, 10. jula 1995. godine, VRS već bila u sukobu sa Unproforom, budući da je napala posmatračka mesta Holandskog bataljona. Planirana intervencija NATO snaga se zato, prema Buringu, nije mogla shvatati kao "podrška Muslimanima" već kao "akt samoodbrane" međunarodnih snaga.

Suđenje Zdravku Tolimiru biće nastavljeno 31. januara sledeće godine budući da je veće optuženom odobrilo tri sedmice nakon zimske pauze za proučavanje Mladićevih dnevnika koje tužilaštvo namerava da koristi u nastavku svog dokaznog postupka.

2011-01-31

HAG/ DEN HAAG

KAKO SU MENJANI NALAZI O UZROKU SMRTI SREBRENIČKIH ŽRTAVA

Na suđenju generalu Zdravku Tolimiru, optuženom za genocid i druge zločine u Srebrenici i Žepi, američki forenzički antropolog Vilijam Hagland objasnio kako u izveštaju o rezultatima obdukcije srebreničkih žrtava iz 1998. godine došlo do izmene podataka o uzroku smrti.

◀ William Haglund, svjedok na suđenju Tolimiru

Forenzički antropolog Vilijam Hagland/William Haglund je od 1996. do 1998. godine bio angažovan u tužilaštvu Tribunala kao viši savetnik za sudsku medicinu. Bio je zadužen za rad tima forenzičara uključenih u istrage koje je tada vodilo haško tužilaštvo, a pre svega u tek započetu istragu zločina u Srebrenici. O nalazima do kojih je njegov tim, zajedno sa stručnjacima organizacije Lekari za ljudska prava, došao istražujući masovne grobnice Cerska, Nova Kasaba, Lažete i Pilica, doktor Hagland je načinio dva izveštaja. U jednom su sakupljeni rezultati obdukcija ekshumiranih žrtava a u drugom popisani predmeti - najčešće povezi sa očiju, ruku i nogu žrtava - pronađeni u grobnicama.

Američki antropolog je o svojim izveštajima već svedočio u Tribunalu, na dva prethodna suđenja za zločine u Srebrenici 2000. i 2007. godine pa je danas, u nastavku suđenja Zdravku Tolimiru, tužilac pročitao sažetak tih njegovih iskaza i postavio mu nekoliko dodatnih pitanja. Namera tužioca bila je da sa dr Haglandom razjasni kritike koje su upućivane na verodostojnost njegovih izveštaja, budući da su neki od pripadnika tima forenzičara imali primedbe na rad američkog antropologa.

Suština spora, objasnio je doktor Hagland, bila je u izmenama podataka o uzroku smrti pojedinih žrtava koje je napravio vođa tima patologa doktor Kirchner/Kiršner, inače pripadnik nevladine organizacije Lekari za ljudska prava. Te izmene, prema Haglandovom tumačenju, nisu suštinski menjale konačni zaključak budući da je na primer kao uzrok smrti žrtve, umesto tačnog broja prostrelnih rana u izveštaj uneto samo da ih je bilo "više". Problem je bio što se doktor Kiršner nije prethodno o tome konsultovao sa patologom koji je vršio obdukciju, što je bio i zaključak Nadzorne komisije koja je na zahtev patologa ispitala taj slučaj.

General Tolimir, koji se sam zastupa, je u unakrsnom ispitivanju nastojao da pouzdavost Haglandovih izveštaja ospori ne samo ukazivanjem na neodobrene intervencije dr Kiršnera, već i isticanjem da je sadašnji vođa tima tužilaštva Piter Mekloski/Peter McCloskey, imao ulogu u "reviziji izveštaja" i sastavljanju njegove "konačne verzije", nakon zaključka Nadzorne komisije.

Dr Hagland je odbacio sugestije optuženog ukazujući da je doprinos Mekloskog, tadašnjeg pravnog savetnika u tužilaštvu, bio u prikupljanju originalnih obdukcionih izveštaja patologa koji su radili na ekshumacijama masovnih grobnica, kako bi u orginalan Haglandov izveštaj bili uneti prvobitni autentični podaci koje je Kiršner samoinicijativno menjao. Suđenje se nastavlja sutra.

2011-02-01

HAG/DEN HAAG

ULOGA BEZBEDNJAKA U SREBRENIČKOJ OPERACIJI

Tužilaštvo na suđenju Zdravku Tolimiru nastavlja sa izvođenjem dokaza o ulozi koju su u srebreničkim zločinima u julu 1995. godine, imali pripadnici organa bezbednosti Vojske Republike Srpske (VRS) na čijem je čelu, kao Mladićev pomoćnik za bezbednost i obaveštajne poslove, bio optuženi general.

Obojica današnjih svedoka optužbe na suđenju Zdravku Tolimiru svedočili su o događajima od 14. i 15 jula 1995. godine kada je, prema optužnici, oko hiljadu Muslimana, zarobljenih nakon pada Srebrenice, streljano u blizini škole u Orahovcu kraj Zvornika. Istražitelji tužilaštva su od obojice uzeli izjave u svojstvu osumnjičenih, a sudije su danas obojici ukazale na pravo da ne odgovaraju na pitanja koja ih mogu inkriminisati.

Milorad Birčaković je 1995. bio pripadnik čete vojne policije Zvorničke brigade i vozač načelnika bezbednosti brigade Draga Nikolića. On je danas potvrdio svoj iskaz sa suđenja sedmorici oficira vojske i policije bosanskih Srba u maju 2007. godine u kojem je naveo da je 14. jula ujutro Nikolića dovezao sa Isturenog komandnog mesta (IKM) u komandu brigade na sastanak sa Vujadinom Popovićem, bezbednjakom Drinskog korpusa i Ljubišom Bearom načelnikom bezbednosti u Glavnom štabu VRS. Nikolića su, prema tužiocu, na tom sastanku nadređene starešine obavestile o dovoženju velike grupe zarobljenika iz Srebrenice i naložile mu da ih dočeka i smesti.

◀ Milorad Birčaković, svjedok na suđenju Tolimiru

Popović i Nikolić su prema iskazu svedoka bili prisutni i pred školom u Orahovcu gde su zarobljenici privremeno smešteni i iz koje su malim kamionimaodvoženi na obližnju lokaciju i streljani. Birčaković je pred školom video i komandira Vojne policije Zvorničke brigade Miodraga Jasikovca i oficira bezbednosti Zvorničke brigade Milorada Trbića. Mada je, po naređenju, pratio kamione na putu za stratište, tvrdi da nije čuo pucnjavu i nije znao šta se dešavalo sa zarobljenicima.

Tolimir je u unakrsnom ispitivanju nastojao da od svedoka dobije potvrdu da je njegov iskaz iznuđen, odnosno da je tužilaštvo na njega izvršilo pritisak kako bi obezbedilo svedočenje koje će potvrđivati navode optužnice. Pozivajući se na zapisnik svedokovog razgovora sa istražiteljem tužilaštva, optuženi general je sugerisao da je istražitelj zaplašio Bičakovića podsećanjem da ga ispituje u svojstvu osumnjičenog. Osim toga istražitelj je, prema Tolimiru, svedoku sugerisao šta treba da sadrži njegov iskaz, budući da mu je prvo prepričao događaje o kojim će ga ispitivati a tek onda mu o njima postavljao pitanja.

Mada nije sporio navode iz zapisnika na koji se Tolimir pozivao, svedok je negirao da je istražitelj na njega vršio pritisak, ukazujući da je "govorio samo ono što je znao".

◀ Lazar Ristić, svjedok na suđenju Tolimiru

Drugi današnji svedok Lazar Ristić bio je zamenik komandanta Četvrtog bataljona Zvorničke brigade koji je na zahtev Milorada Trbića, zamenika načelnika bezbednostibrigade, 14. jula 1995. poslao desetak vojnika u Orahovac da "pojačaju obezbeđenje kako zarobljenici ne bi provalili iz škole". Kada mu je nekoliko časova kasnije javljeno da se od njih traži da učestvuju u streljanju zarobljenika, Ristić se, tvrdi, odmah uputio do škole i svoje vojnike, koji su "delovali uplašeno", pustio kućama. Tvrdi da mu nije bilo poznato šta se spremalo zarobljenicima iz Orahovačke škole a po povratku u bataljon bio je okupiran organizovanjem odbrane štaba, ugroženog približavanjem "velike kolone muslimanskih boraca i civila".

Ristića će optuženi, koji se sam zastupa, unakrsno ispitivati sutra.

2011-02-02

HAG/DEN HAAG

(NE) PLANIRANO STRELJANJE SREBRENIČKIH ZAROBLJENIKA

Unakrsno ispitivanje Lazara Ristića, bivšeg zamenika komandanta Četvrtog bataljona Zvorničke brigade, optuženi Zdravko Tolimir iskoristio je za osporavanje teze tužioca da je u srebreničkoj operaciji VRS u leto 1995. godine, pored redovnog lanca komandovanja, funkcionisala i paralelna linija zapovedanja u organima bezbednosti jedinica - od bataljona do Glavnog štaba VRS.

◀ Lazar Ristić, svjedok na suđenju Tolimiru

Svedok tužilaštva Lazar Ristić, koji je u leto 1995. godine bio zamenik komandanta Četvrtog bataljona Zvorničke brigade, a pre toga i bezbednjak u ovoj jedinici, prihvatio je danas sugestiju Zdravka Tolimira da organ bezbednosti u jedinicama VRS, prema pravilima službe, "nije imao pravo da izdaje naređenja". Ristić je opisao da je na mestu bezbednjaka u bataljonu mogao samo da "predlaže komandantu mere koje bi trebalo preduzeti" ali ne i da bilo kome naređuje. Nalozi za hapšenje dezertera, na primer, objasnio je Ristić, nisu imali snagu naređenja, odnosno nisu bili obavezujući za vojnu policiju.

Pored osporavanja paralelnog lanca komandovanja "linijom bezbednosti", Tolimir je u unakrsnom ispitivanju nastojao da dokaže i da streljanje Muslimana zarobljenih nakon pada Srebrenice nije, kako tvrdi tužilac, bilo unapred planirano. Ristić je rekao da je i on do istog zaključka došao kada je, o streljanju u Orahovcu, naknadno razgovarao sa

Dragom Nikolićem, bivšim bezbednjakom Zvorničke brigade. Nikolić mu je, tvrdi, tada rekao da je 14. jula 1995. bio "iznenađen i zatečen" odlukom da se zarobljenici prebace na područje Zvornika te je, verujući da će biti razmenjeni, za njihov privremeni smeštaj izabrao školu u Orahovcu, pogodnu za razmenu zbog blizine linije razgraničenja. Optuženi i svedok su se složili da je odluka o razmeni "očito naknadno promenjena".

Na pokušaj optuženog da dokaže nepostojanje namere bosanskih Srba da pogube muškarce zarobljene nakon pada Srebrenice, tužilac je odgovorio u dodatnom ispitivanju Ristića. Ukazao mu je na izjavu o činjenicama koju je bivši načelnik štaba Zvorničke brigade Dragan Obrenović potpisao u maju 2003. godine, u okviru sporazuma o priznanju krivice koji je zaključio sa tužilaštvom. U toj izjavi Obrenović navodi kako je za dovoženje zarobljenika na područje Zvornika saznao 13. jula 1995. od Nikolića, koji mu je rekao da se oni dovode "da bi bili streljani".

Ristić je potvrdio da je pročitao Obrenovićevu izjavu ali je ostao pri iskazu da je "odluka o razmeni zarobljenika naknadno promenjena". Da je namera bila da se oni streljaju, smatra svedok, to bi bilo učinjeno već u Konjević Polju gde su bili zarobljeni ili su se sami predali. Tužilac je zatim svedoku sugerisao da je to bilo nemoguće s obzirom da su u reonu Konjević Polja još uvek bili prisutni predstavnici međunarodnih organizacija, pred kojima nije bilo moguće likvidirati zarobljenike. Ristić je odgovorio da ni o čemu van zone odgovornosti Četvrtog bataljona ništa nije znao, ali da ostaje pri stavu kako zarobljenike nije trebalo dovoditi u Orahovac.

Suđenje se nastavlja sutra, iskazom novog svedoka optužbe.

2011-02-03

HAG/DEN HAAG

KAKO PREŽIVETI MLADIĆEVO OBEĆANJE

General Zdravko Tolimir, bivši Mladićev pomoćnik za bezbednost u Glavnom štabu VRS, ispitujući preživelog sa streljanja u Branjevu pokušao da odbrani svog bivšeg glavnokomandujućeg

Svedok tužilaštva koji je na suđenju Zdravku Tolimiru dao iskaz pod pseudonimom PW-016 je 16. jula 1995. godine preživeo streljanje na farmi Branjevo, gde je prema optužnici pogubljeno više od hiljadu Muslimana zarobljenih nakon pada Srebrenice. Njegov iskaz iz aprila 2000. godine sa suđenja generalu Radislavu Krstiću uveden je danas u spise a tužilac je pročitao sažetak tog svedočenja.

Svedok se nakon ulaska Mladićevih snaga u Srebrenicu pridružio koloni vojnika i civila koja se kroz šume probijala ka Tuzli. Nakon što je deo kolone u kojem se nalazio upao u zasedu srpskih snaga, zarobljen je i zatvoren najpre u školu u Novoj Kasabi, odakle je kasnije prebačen na fudbalsko igralište, do polovine popunjeno zarobljenicima poređanim u vrste. Na igralište je ubrzo došao general Mladić koji je zarobljenicima obećao da će biti odvedeni "u Bratunac na ručak a zatim u Batković gde će biti razmenjeni".

Zarobljeni Muslimani odvedeni su u Bratunac ali umesto ručka, probdeli su celu noć bez hrane i vode i sutradan odvedeni u školu u mestu Pilica kraj Zvornika. Dva dana kasnije 16. jula 1995. svedok je, ruku vezanih na leđima, izveden pred streljački vod na farmi Branjevo. Metak ga je samo okrznuo po leđima ali je pao i do sledećeg dana ostao da leži među mrtvima. Zajedno sa još jednim preživelim pokušao je da pronađe put do slobodne teritorije ali se zbog iscrpljenosti na kraju predao srpskim snagama. Odveden je u logor Batković kraj Bijeljine gde je ostao u zatočeništvu do 26. decembra 1995. godine kada je razmenjen.

Tokom unakrsnog ispitivanja od strane optuženog generala, svedok je potvrdio da je bio pripadnik 28. divizije Armije BiH, tvrdeći da nije imao oružje. Tolimir je svedoku sugerisao da mu se i desilo "ono što je general Mladić obećao" budući da je, mada sa zakašnjenjem, na kraju ipak stigao u Batković, gde je i razmenjen. "Jeste, nakon što je pobio deset hiljada ljudi", prokomentarisao je svedok i dodao da je on do Batkovića stigao zahvaljujući tome što je uspeo da pobegne sa streljanja.

Namera optuženog bila je da potkrepi svoju tezu kako je "prvobitna odluka glavnokomandujućeg" da se zarobljenici iz Srebrenice razmene, "naknadno promenjena", pa su zarobljenici streljani. Na Tolimirovo pitanje da li postoji mogućnost da je došlo do promene te odluke, svedok nije mogao da odgovori.

Suđenje se nastavlja u ponedeljak iskazom Mileta Simanića koji je u leto 1995. godine bio zamenik komandanta Petog inženjerijskog bataljona Drinskog korpusa VRS.

2011-02-07

HAG/DEN HAAG

"ZABORAVNI" POTPISNIK BORBENOG IZVEŠTAJA

Mile Simanić, potpisnik borbenog izveštaja u kojem se navodi da je na području Konjević Polja u julu 1995. godine "uhapšeno ubijeno od hiljadu do hiljadu i po neprijateljskih vojnika i civila", na suđenju Zdravku Tolimiru prepoznao svoj potpis ali se ne seća da ga je potpisao.

◀ Zdravko Tolimir u sudnici Tribunala

Peti inženjerijski bataljon Drinskog korpusa VRS je 14. jula 1995. godine izvestio komandu da su se njegovi vojnici "u sadejstvu sa snagama MUP uspešno suprotstavili neprijatelju" i da je "uhapšeno ubijeno 1.000 do 1.500 neprijateljskih vojnika i civila". Prema optužnici protiv generala Zdravka Tolimira, 13. jula 1995. godine na području Konjević Polja, u skladištu poljoprivrednog dobra u Kravici, ubijeno je više od hiljadu Muslimana zarobljenih nakon pada Srebrenice.

Borbeni izveštaj od 14. jula potpisao je tadašnji zamenik komandanta bataljona, Mile Simanić, koga je tužilaštvo izvelo za svedoka na suđenju Mladićevom pomoćniku za bezbednost u Glavnom štabu VRS. Simanićev bataljon je u julu 1995. godine u Konjević polju obezbeđivao kasarnu i skladišteeksploziva. Zbog malog broja vojnika – samo njih dvadesetak – kasarna je s dve strane bila obezbeđena minskim poljima. Simanić tvrdi da njegova jedinica nije imali nikakvih borbenih zadataka, osim "straže oko kasarne". Tužiteljica je međutim svedoku ukazala na dokument u kojem se opisuju uspešne borbene aktivnosti pripadnika bataljona i pitala da li ga je on potpisao.

Mada je prepoznao svoj potpis Simanić se ne seća da je potpisao predočeni borbeni izveštaj. Tvrdi, naime, da je često potpisivao blanko dokumente u koje je kasnije unošen sadržaj ili ih jednostavno pre potpisivanja nije čitao. Objasnio je da je o vojno administrativnim poslovima u bataljonu brigu obično vodio komandant Anđelković koji je tih dana bio odsutan, pa ga je on u tome odmenio. Informacija iz izveštaja o velikom broju "uhapšenih ubijenih neprijateljskih vojnika i civila" je do komande bataljona, tvrdi Simanić, stigla preko vojnika koji su se vraćali s redovnog odsustva, a da se "nešto događa" ukazivalo je, po njemu, ranjavanje dvojice pripadnika bataljona koji su 13. jula 1995. stražarili oko kasarne u Konjević Polju.

Mada tvrdi da nije ni pisao ni čitao izveštaj, a da se ne seća da ga je potpisao, Simanić ukazuje da je višu komandu bilo neophodno obavestiti o tim događajima kako bi ona mogla da ih proveri, budući da bataljon "nije imao obaveštajne organe i nije mogao to da učini".

Optuženi general koji se sam zastupa je u unakrsnom ispitivanju svedoku predočio izveštaje Drinskog korpusa upućene Glavnom štabu VRS 14. i 15. jula 1995. u kojima nema informacija o "uhapšenim ubijenim neprijateljskim vojnicima i civilima" iz borbenog izveštaja njegovog bataljona. Svedok je prihvatio sugestiju optuženog da se radilo o informaciji za koju je komanda korpusa, nakon provere, zaključila da ne zavređuje da uđe u izveštaj Glavnom štabu VRS.

Suđenje generalu Zdravku Tolimiru se nastavlja sutra.

2011-02-08

HAG/DEN HAAG

ODBIJENO NAREĐENJE I "LOGIKA POPISIVANJA"

Oficir VRS koje je u julu 1995. odbio naređenje da izdvoji vojnike za streljanje zarobljenih srebreničkih Muslimana, nije odgovorio na pitanje optuženog Tolimira da li je logično popisivati zarobljenike koji će, umesto u razmenu, biti odvedeni na streljanje. "Da je bilo logike ni vi ni ja danas ne bi bili ovde" – rekao je svedok.

◀ Srećko Aćimović, svjedok na suđenju Tolimiru

Srećko Aćimović je bivši komandant Drugog bataljona Zvorničke brigade VRS koji tvrdi da je u julu 1995. godine odbio da izvrši naređenje nadređenih i formira streljački vod za pogubljenje oko 500 Muslimana, zarobljenih nakon pada Srebrenice i zatvorenih u školu u selu Ročević kraj Zvornika.

O tome je prvi put svedočio u junu 2007. godine na prethodnom tribunalovom suđenju za srebreničke zločine a danas ga je tužilac izveo kao svedoka na suđenju Zdravku Tolimiru, bivšem Mladićevom pomoćniku za bezbednost u Glavnom štabu VRS koji se tereti za genocid i druge zločine počinjene u Srebrenici i Žepi.

U sažetku Aćimovićevog iskaza iz 2007., koji je danas pročitao tužilac, navodi se da je svedok saznao za zarobljenike u lokalnoj školi "u danima nakon pada Srebrenice", ali se ne seća tačnog datuma. Pred školom je video nepoznate vojnike za koje je od lokalnog funkcionera i sveštenika saznao da su "ubijali zarobljenike".

Obavestio je o tome komandu Zvorničke brigade koja je mu je odgovorila telegramom sa naređenjem da "izdvoji jedan vod vojnika za akciju streljanja". Zapanjeni sadržajem telegrama Aćimović i njegovi saradnici odbili su da izvrše naređenje. Isto su ponovili i nakon drugog telegrama sa istim naređenjem, posle čega je Aćimovića telefonom pozvao Drago Nikolić, tadašnji načelnik bezbednosti Zvorničke brigade. Rekao mu je da je naređenje stiglo "odozgo" i tražio da ga izvrši ali je Aćimović ponovo odbio.

Sledećeg jutra kod škole u Ročeviću Aćimović je zatekao Vujadina Popovića, načelnika bezbednosti Drinskog korpusa VRS, koji je takođe pokušao da ga prvo ubedi a zatim primora da obezbedi ljude za streljanje zarobljenika. Aćimović je i njega odbio.

General Tolimir, koji se sam zastupa, je u unakrsnom ispitivanju nastojao da dobije potvrdu za svoju tezu kako je Mladićev plan bio da zarobljene Muslimane razmeni, a da su se masovna pogubljenja koja su usledila dogodila pošto je neko tu "prvobitnu" odluku promenio. Predočio je svedoku iskaz drugog svedoka koji je prošle sedmice opisao kako je bio zarobljen 13. jula, odveden na igralište u Novoj Kasabi gde je general Mladić zarobljenicima obećao da će biti odvedeni u razmenu i zatim naredio da se oni popišu. Na Tolimirovo pitanje da li iz toga logično sledi da je "prvobitni" plan o razmeni važio i u trenutku popisivanja zarobljenika, svedok nije mogao da odgovori.

"Da je bilo logike ni vi ni ja danas ne bi bili ovde", odgovorio je Aćimović, objašnjavajući da on nikako ne može znati ko je tada kakve planove imao, niti je bio na položaju koji bi mu to omogućavao.

Suđenje se nastavlja sutra iskazom novog svedoka optužbe.

2011-02-09

HAG/DEN HAAG

DEMOGRAFIJA KONFLIKTA

Prema najnovijem izveštaju eksperta tužilaštva za demografiju, broj osoba nestalih nakon pada Srebrenice iznosi 7.905 dok je za 5.555 ljudi sa tog spiska potvrđeno da su mrtvi. Izveštaj je uvršten u dokaze na suđenju Zdravku Tolimiru, bivšem Mladićevom pomoćniku za bezbednost u Glavnom štabu VRS optuženom za genocid i druge zločine u Srebrenici i Žepi u leto 1995. godine.

◀ Helge Brunborg, svjedok na suđenju Tolimiru

Prvi izveštaj norveškog demografa i statističara Helge Brunborga o broju nestalih i poginulih osoba nakon pada Srebrenice napravljen je za potrebe tužilaštva još 1999. godine i prvi put je prezentiran na suđenju generalu Radislavu Krstiću. Izveštaj je od tada više puta ažuriran a njegova poslednja verzija iz 2009. je danas uvrštena u dokaze na suđenju Zdravku Tolimiru bivšem bezbednjaku Glavnog štaba VRS, koji se tereti za genocid i druge zločine počinjene u Srebrenici i Žepi.

U sažetku iskaza profesora Brunborga, kome je ovo sedmo svedočenje u Tribunalu, tužilac je naveo podatke iz najnovijeg izveštaja prema kojima se na listi nestalih nakon pada enklave nalazi 7.905 osoba, što je 244 više nego u izveštaju iz 2005. godine. Još veća promena je u broju identifikovanih osoba sa tog spiska, odnosno onih za koje je potvrđeno da su mrtvi. Umesto 2.694 koliko je navedeno 2005. godine, u najnovijem izveštaju broj identifikovanih osoba sa spiska nestalih je 5.555. Brunborg kaže da je reč o osobama čiji su ostaci ekshumirani iz masovnih grobnica u području Srebrenice i identifikovani primenom DNK analiza.

Podaci iz izveštaja, precizirao je ekspert, zasnivaju se na spiskovima nestalih Međunarodnog crvenog krsta i organizacije Lekari za ljudska prava, kao i na popisu stanovništva BiH iz 1991. godine, koji su međusobno upoređeni "metodom povezivanja podataka". Profesor Brunborg je u Tužilaštvu bio zaposlen 1997. i 1998. godine a nakon toga je, kao spoljni saradnik, nastavio da proučava demografske posledice sukoba u BiH. Jedan je od utemeljivača "Demografije konflikta", oblasti naučnog istraživanja za koju je, kako je objasnio, potrebno koristiti specifičnu metodologiju istraživanja koju je usavršavao radeći ekspertize za tužilaštvo.

General Tolimir je u unakrsnom ispitivanju nastojao da ospori pouzdanost Brunborgovog izveštaja ukazujući na nedostatak podataka o načinu smrti osoba sa liste identifikovanih žrtava. Na njegovo pitanje koliko je od navedenih žrtava poginulo u borbi, norveški ekspert nije mogao da odgovori budući da, kako je objasnio, kao demograf nije to ni istraživao. Dodao je, međutim, da podaci o povezima na očima i rukama ekshumiranih tela, navode zaključak da većina žrtava nije stradala u borbama.

Na to su se nadovezali sudije Mindua i Niambe, pitajući svedoka na osnovu čega je u jednom stručnom članku iz 2003. godine, navodeći primere iz Srebrenice, upotrebio reč genocid, mada prethodno nije utvrdio na koji način su navedene žrtve izgubile život. Profesor Brunborg je odgovorio da, iako termin genocid nije koristio kao pravni termin u svom članku, smatra da nije mogao da pogreši oslanjajući se na presudu za genocid izrečenu generalu Radislavu Krstiću u Tribunalu 2001. godine.

2011-02-10

HAG/DEN HAAG

TOLIMIR OSPORAVA DEMOGRAFIJU GENOCIDA

U nastavku unakrsnog ispitivanja demografa Helge Brunborga, autora izveštaja o broju nestalih i poginulih u Srebrenici 1995. godine, general Zdravko Tolimir nastojao da potkrepi tezu da je optužba za genocid, kojom ga tereti tužilaštvo, posledica pogrešnih, izmanipulisanih ili čak podmetnutih podataka o broju i načinu smrti 7.905 žrtava navedenih u izveštaju norveškog eksperta.

Optuženi general sugerisao je da je demografski izveštaj sastavljen po sugestijama tužilaštva, naročito o broju žrtava, kako bi se njime potkrepila optužba za genocid. Uz to, Tolimir je nastojao da eksperta tužilaštva predstavi kao pristrasnog, ukazujući ponovo na njegov stručni rad o "demografiji konflikta", objavljen 2003. godine, u kojem je norveški demograf događaje u Srebrenici opisao kao genocid.

Profesor Brunborg je negirao da je od tužilaštva dobijao bilo kakve instrukcije za sastavljanje izveštaja i ponovio jučerašnje objašnjenje da je termin genocid u svom stručnom radu upotrebio oslanjajući se na Tribunalovu presudu iz 2001. godine kojom je general Radislav Krstić proglašen krivim za genocid, mada ga "nije koristio u pravnom već u laičkom smislu, kao termin za masovna ubistva".

Tolimir je takođe sugerisao da je ekspert tužilaštva na listu nestalih i poginulih pogrešno uvrstio i imena osoba koje nisu stradale u Srebrenici, kao i vojnike Armije BiH poginule pre 1995. godine. Ukazao je na primere koji po njemu dokazuju manipulacije sa spiskovima poginulih i nestalih koje, kako tvrdi, su činili u Ministarstvu odbrane BiH i drugim organizacijama koje su prijavljivale nestale.

Svedok je rekao da o tome ništa ne zna i da ne podržava takvu optužbu. On ne osporava da u spiskovima nestalih i poginulih u Srebrenici ima grešaka i naglašava da i dalje traje proces njihovog ažuriranja, a da je do sada pronađeno 220 slučajeva sa izvesnim nedoslednostima u datumu nestanka ili smrti. Dodatna istraga svela je broj spornih slučajeva na 38 imena koja bi trebalo da budu "skinuta sa liste nestalih", rekao je svedok.

Konačno, optuženi general se još jednom vratio na terminološka pitanja tražeći od eksperta tužilaštva da objasni zašto je i za osobe sa spiska nestalih, čija smrt nije potvrđena, koristio termin "žrtva". Brunborg je objasnio da se u svom izveštaju uglavnom držao "primerenijeg izraza - nestali i poginuli" ali da je moguće da je negde upotrebio i reč žrtva, budući da je za dve trećine osoba sa spiska nestalih potvrđena smrt. Za Tolimira je takođe neprimerena upotreba termina "dečaci i mladići", koja se odnosi na starosne grupe muškaraca od 15 do 19, odnosno od 20 do 24 godine. Norveški demograf objasnio je da je to uobičajena starosna klasifikacija "na po pet godina", te da su dečaci mogli biti nazvani i tinejdžerima, ali to smatra krajnje nevažnim pitanjem.

2011-02-14

HAG/DEN HAAG

"GOSTI" GENERALA KRSTIĆA NA PRIBIĆEVCU

Suđenje Zdravku Tolimiru nastavljeno iskazima dvojice bivših sugrađana iz Bratunca koji su se izbijanjem sukoba u BiH našli na suprotnim stranama. Tužilaštvo dokazuje postojanje planiranog i organizovanog napada, koordiniranog sa Isturenog komandnog mesta Drinskog korpusa, sa ciljem uklanjanja muslimanskog stanovništva iz Srebrenice i Žepe.

◀ Božo Momčilović, svjedok na suđenju Zdravku Tolimiru

Umesto norveškog demografa Helge Brunborga koji je bio sprečen da danas nastavi svoje svedočenje, iskaze su na suđenju Zdravku Tolimiru dala dvojica bivših sugrađana iz Bratunca – Božo Momčilović, ekonomista koji je u julu 1995. godine bio intendant Bratunačke brigade VRS, angažovan na Isturenom komandnom mestu (IKM) Drinskog korpusa na Pribićevcu i zaštićenog svedoka PW013 čiji je put izbeglice iz Bratunca, od aprila 1992. do jula 1995. godine, vodio preko Srebrenice i Žepe do mesta Šljivovica i Mitrovo Polje u Srbiji, gde je bio zatočen.

Božo Momčilović je na Pribićevcu bio šest dana – od 5. do 11. jula 1995. godine i video je više oficira Drinskog korpusa i Glavnog štaba, o čemu je već svedočio avgusta 2007. godine, na suđenju "srebreničkoj sedmorki" oficira vojske i policije bosanskih Srba. Tužilac je danas pročitao sažetak tog iskaza a svedok je potvrdio da je na Pribićevcu od 5. do 11. jula 1995. godine video generala Ratka Mladića i njegovog pomoćnika za moral u Glavnom štabu VRS Milana Gveru, te oficire bezbednosti Glavnog štaba i Drinskog korpusa Ljubišu Bearu i Vujadina Popovića.

Generalu Radislavu Krstiću, koji je kao komandant Drinskog korpusa svakodnevno bio na IKM, u posetu su dolazili i funkcioneri SDS i civilne policije kao i specijalni izaslanik predsednika RS za civilna pitanja Miroslav Deronjić. Razlog okupljanja funkcionera vojske i policije bosanskih Srba na Pribićevcu bio je, prema tužilaštvu, koordiniranje napada na Srebrenicu i Žepu, planiranog sa ciljem da se iz enklave trajno ukloni muslimansko stanovništvo.

Momčilović se 11. jula vratio u komandu Bratunačke brigade. Iz Bratunca se 1996. preselio u roditeljsku kuću kraj sela Kravica gde i danas živi. Svedok je potvrdio i da je 7. januara 1993. godinu nakon napada muslimanskih snaga iz enklave, pred roditeljskom kućom našao mrtvog oca, odsečene glave.

Optuženi general je veći deo unakrsnog ispitivanja posvetio događajima iz 1993. godine, ukazujući na napade Armije BiH iz zaštićene zone na okolna srpska sela, što je svedok potvrdio. Momčilović je takođe prihvatio sugestiju optuženog da su ti napadi "verovatno" bili razlog za "ponovo preduzimanje borbenih dejstava VRS" na enklave 1995. godine. Optuženi time nastoji da ospori tezu tužilaštva o smišljenom i koordiniranom planu uklanjanja muslimanskog stanovništva iz Srebrenice.

Svedočenje je zatim započeo zaštićeni svedok PW 013 koji je Bratunac napustio u aprilu 1992. godine bežeći pred Arkanovcima, Belim Orlovima i snagama JNA koji su zaposeli grad. Sa porodicom je živeo u Srebrenici do njenog pada u julu 1995. godine, kada je u granatiranju stradao njegov dvogodišnji sin. Porodica uspeva da se premesti u Žepu iz koje svedok, nakon ulaska VRS i u tu enklavu beži preko Drine u Srbiju, gde je uhapšen i zatvoren. Njegov se iskaz nastavlja sutra.

2011-02-15

HAG/DEN HAAG

"VARNICE" U DIJALOGU TOLIMIRA I ŽRTVE

Unakrsno ispitivanje zaštićenog svedoka PW 013 od strane Zdravka Tolimira se na momente pretvaralo u svađu između optuženog generala i svedoka - Bošnjaka iz Bratunca koji je tokom rata prošao Srebrenicu i Žepu da bi završio u zatvoru u Srbiji.

◀ Zdravko Tolimir u sudnici Tribunala

Zaštićeni svedok PW 013 je na suđenju Zdravku Tolimiru potvrdio svoj iskaz sa suđenja oficirima vojske i policije RS iz februara 2007. godine, koji je zatim uveden u dokaze.

Svedok je u aprilu 1992. godine s porodicom napustio Bratunac pred, kako je opisao,Arkanovcima, Belim Orlovima i snagama JNA koji su zaposeli grad. Utočište su pronašli u Srebrenici gde je u januaru 1993., u granatiranju poginuo svedokov sin, nakon čega se porodica preselila u Žepu.

Nakon para Srebrenice i Žepe u julu 1995. godine, svedokova supruga i dve ćerke su zajedno sa ostalim ženama i decom prebačene na teritoriju pod kontrolom Armije BiH dok se svedok sklonio u šumu i zatim, preko Drine, prešao u Srbiju gde je uhapšen i zatvoren u logore u mestima Šljivovica i Mitrovo Polje. Oslobođen je 22. januara 1996. godine.

General Tolimir, koji se tereti za genocid i druge zločine počinjene u Srebrenici i Žepi 1995. godine, je na početku unakrsnog ispitivanja pitao svedoka zašto tako ružno govori o Srbiji kada je u njoj našao spas. Svedok je odgovorio da u Srbiji "nije tražio" spas već mu je namera bila da se "neopaženo" probije do Makedonije, ali mu to nije uspelo. Tvrdi da je u logorima bio maltretiran, kao i ostali zatočenici, među kojima je bilo i maloletnika i hendikepiranih osoba.

Na pitanje optuženog zašto se plašio da ostane u Žepi i zajedno s porodicom bude evakuisan, svedok je, vidno uzbuđen, odgovorio kako je, posle onog što je čuo od preživelih iz Srebrenice, bio preplašen. Iritiran pitanjima optuženog svedok ga je u nekoliko navrata poistovetio sa onima koji su "činili zlodela", govoreći mu "vi ste ubijali koga god ste stigli", pa ga je predsedavajući sudija upozorio da se uzdrži takvih ocena.

Tolimir je od svedoka, takođe, tražio objašnjenje zašto za pripadnike srpskih snaga upotrebljava termin "četnik". Svedok je odgovorio da ne naziva sve Srbe četnicima, već tako opisuje samo "monstrume koji su ubijali i decu, ne samo Muslimane, već i Hrvate i Rome".

2011-02-17

HAG/DEN HAAG

POTRESNO SVEDOČENJE SREBRENIČKE ŽRTVE

Mirsada Malagić je u leto 1995. godine, nakon pada Srebrenice izgubila muža, dva sina i dva brata. Pad enklave je osim nje preživeo samo njen najmlađi sin Adnan koji je tada imao 11 godina. Na suđenju Zdravku Tolimiru opisala je događaje nakon što su srpske snage 11. jula 1995. godine ušle u zonu pod nominalnom zaštitom UN.

◀ Mirsada Malagić, svjedok na suđenju Zdravku Tolimiru

Porodica Malagić napustila je svoju kuću kraj Bratunca na početku rata u BiH 1992. godine i u naredne tri godine se više puta selila izmeđuPotočara i Srebrenice. Jedanaestog jula 1995. godine zatekli su se u Srebrenici, i kao većina njihovih sugrađana, uputili su se ka bazi Unprofora, tražeći utočište pred Mladićevim snagama koje su se približavale gradu.

Mirsada Malagić se od muža, sinova i braće, koji su se pridružili koloni koja je kroz šume krenula ka Tuzli, odvojila na izlasku iz Srebrenice i zajedno sa najmlađim sinom i muževljevim ocem, krenula ka Potočarima.

U granatiranju koje je duž puta pratilo izbeglice iz Srebrenice Mirsada je ranjena gelerom, ali je ipak uspela da stigne do Potočara, za razliku od teže ranjenih i starijih koji su, kako je opisala, ostajali kraj puta. Smestili su se u krugu "Cinkare", odakle je sledećeg dana videla kako gore sela po okolnim brdima, a njihovi žitelji takođe silaze u Potočare. Istovremeno su pred bazu Holandskog bataljona stigli i srpski vojnici u maskirnim uniformama koji su, rekla je svedokinja, hodali kroz masu pitajući gde su im muževi, sinovi, braća i govorili da im je "ovo učinio njihov Alija".

Sledeća noć, opisala je Mirsada Malagić, bila je "jedna od najstrašnijih noći" u njenom životu. Bila je u bezizlaznoj situaciji, ljudi je bilo svuda u svakom ćošku a srpski vojnici su sa svetiljkama šetali kroz masu i odvodili muškarce. Čuo se plač i "vrisak žena kojima su uzimali decu" koja nikad ih više nisu vraćena. Čuli su se krici i jauci kao da su ljudi bili mučeni. "Bila je to jedna teška noć, duža od hiljadu drugih noći", rekla je svedokinja.

Trinaestog jula Mirsada se sa sinom ukrcala u jedan od autobusa kojim su žene i deca odvoženi iz Potočara. Muškarci, među kojima i njen svekar, odvojeni su od njih i odvedeni u jednu kuću. Svedokinja je navela imena poznanika, komšija i prijatelja koje je tada poslednji put videla. Na putu prema Kladnju kod sela Sandići videla je kolonu zarobljenih Bošnjaka i među njima takođe uočila mnoga poznata lica. Tada je, tvrdi, naslutila kakva je sudbina zadesila i njenu dvojicu sinova, muža i braću. Uspela je da stigne do Tuzle gde je šest meseci kasnije rodila devojčicu.

Mirsadin muž Salko i sin Adnan su identifikovani i njihovi posmrtni ostaci pokopani su prošle godina na spomen groblju u Potočarima, dok je svekar sahranjen dve godine ranije. Najstariji sin Elvir, koji je u julu 1995. imao 19 godina, još nije pronađen.

Mirsada Malagić danas živi u Vogošći kraj Sarajeva ali je uspela da delimično obnovi svoju nekadašnju porodičnu kuću u Voljevici kraj Bratunca. Na pitanje tužioca zašto ne živi u toj kući odgovorila je da onaj koji je preživeo Srebrenicu, i sve ono što je ona preživela "ne može tamo da živi". Opisala je kako se "tamo uspomene vraćaju", kao neki film o sopstvenom životu. "Dođete sami u svoju kuću, nemate više porodicu, nema više najdražih osoba koje ste izgubili, ... za koje znate da nisu među živima", rekla je svedokinja. Opisala da takvih kuća "tamo ima na stotine i u svakoj je po jedna stara žena", nakon čije smrti se kuća zatvara. "Nema tu života, tamo je bolno živeti", zaključila je Mirsada Malagić.

Optuženi Tolimir, koji se sam zastupa, je u unakrsnom ispitivanju pošao od 1992. godine, pitajući svedokinju o proglašenju nezavisnosti BiH i odluci tadašnje savezne vlade da se JNA upućuje na konfliktna područja kako bi razdvajale sukobljene strane.

Nakon prigovora tužioca i uputstva predsedavajućeg sudije da bi svedokinju trebalo pitati o onome što ona može da zna, Tolimir je sugerisao da su snage Armije BiH iz Srebrenice svojim diverzantskim akcijama na srpska sela oko enklava isprovocirali napad VRS, što je svedokinja odbacila.

2011-02-17

HAG/DEN HAAG

SREBRENIČKA TRAUMA ŽIVI I POSLE 15 GODINA

Preživeli iz Srebrenice i posle više od 15 godina žive s traumom koja je "postala deo njihove istorije i odredila način na koji su nastavljeni njihovi životi", svedočila je na suđenju generalu Zdravku Tolimiru psihoterapeut Teufika Ibrahimefendić.

◀ Teufika Ibrahimefendić, svjedok na suđenju Zdravku Tolimiru

"Verujem nauci ali ne verujem svojim očima", reči su jedne žene iz Srebrenice, suočene sa posmrtnim ostacima za koje je DNK analizom utvrđeno da pripadaju sinu kojeg je izgubila u leto 1995. godine, nakon pada enklave. Tim se rečima, svedočeći na suđenju Zdravku Tolimiru, poslužila psihoterapeut Teufika Ibrahimefendić kako bi opisala osećanja preživelih – žena i dece koji su ostali bez očeva, muževa, sinova i braće.

Doktorka Ibrahimefendić, terapeut organizacije Viva žene iz Tuzle, je o traumama i patnjama preživelih iz Srebrenice prvi put svedočila 2000. godine na suđenju generalu Radislavu Krstiću. Transkript tog svedočenja je danas uveden u dokaze a tužiteljica Abir/Abeer Hasan je u sažetku navela ključne delove njenog iskaza.

Žene iz Srebrenice koje je svedokinja lečila "pokazivale su veliki nivo traume". Progonila su ih dramatična "živa sećanja", osećanje straha i boli. Bile su pasivne, gubile su koncentraciju, motivaciju i želju za životom. U takvom stanju nisu mogle da pruže pomoć ni svojoj deci, takođe istraumiranoj razdvajanjem od očeva i drugih muških članova porodice.

Nedostatak "muškog modela" u njihovim životima produžavao je kod dece traumu razdvajanja od roditelja dok je kod žena uzrokovao stvaranje osećaja krivice što su preživele, pa su tako ostale "uskraćene za normalan život". Mnoge žene žalile su se na osećaj praznine, nemogućnost da bilo šta osećaju - ni ljubav ni žalost ni radost.

I posle petnaest godina od traumatičnog iskustva kod mnogih pacijenata, objasnila je dr Ibrahimefendić, događaji koje su preživeli i dalje su vrlo aktuelni. Žene još uvek pominju šta su doživele u Potočarima, trenutke kada su odvojene od svojih najbližih... Suočavanje sa gubitkom drage osobe, normalno za svakog pojedinca, kod ovih je žena otežano činjenicom da su se njihovi muževi i sinovi dugo vodili, ili se i dalje vode, kao nestali. Nedostatak informacija o njihovoj sudbini onemogućava preživele članove porodice da okončaju proces suočavanja sa gubitkom i vrate se normalnom životu.

Trauma traje, objasnila je svedokinja. Preživeli razvijaju veštine kako bi je prevazišli ali "ostaju tužni". Trauma postaje deo njihove istorije i ona im diktira kako će nastaviti svoje živote. Zauvek će, zaključila je dr Ibrahimefendić, imati nešto za čim će žaliti, za čim će bolovati.

General Tolimir, koji se tereti za genocid i druge zločine u Srebrenici i Žepi, je od svedokinje tražio više podataka o slučajevima žena iz Srebrenice koje tvrde da su silovane, a bile su na terapiji u njenoj organizaciji. Dr Ibrahimefendić potvrdila je da je pet žena opisalo da su silovane nakon pada Srebrenice, kada su u Potočarima odlazile po vodu. Odvedene su na stranu i silovane, rekla je svedokinja. Odgovarajući na pitanje optuženog, da li može navesti neki konkretan primer, odgovorila je da je sudu na raspolaganju bogata baza podataka o ovim i slučajevima drugih žrtava koji su bile pacijenti organizacije Viva Žene.

2011-02-22

HAG/DEN HAAG

U SREBRENIČKIM GROBNICAMA SAMO ŽRTVE POGUBLJENJA

Osobe čiji su posmrtni ostaci ekshumirani iz masovnih grobnica na području Srebrenice su žrtve masovnih pogubljenja, svedočio je na suđenju Zdravku Tolimiru bivši istražitelj tužilaštva i autor tri izveštaja o otkrivanju srebrenickih masovnih grobnica i prikupljanju forenzičkih dokaza o žrtvama.

Viši inspektor australijske policije Din Mening/Dean Manning je od 1998. do 2002. godine predvodio tim istražitelja koji su prikupljali i klasifikovali forenzičke dokaze o pogubljenjima i pokopima žrtava zločina u Srebrenici u julu 1995. godine. Nalaze je sakupio u tri izveštaja o čemu je već svedočio na prethodna tri "srebrenička sudenja". Njegovo poslednje svedočenje sedmorici oficira vojske i policije bosanskih Srba iz 2007. godine uvedeno je danas u dokaze na suđenju Zdravku Tolimiru, bivšem Mladićevom pomoćniku za bezbednost u Glavnom štabu VRS optuženom za genocid i druge zločine u Srebrenici i Žepi.

◀ Dean Manning, svjedok na suđenju Zdravku Tolimiru

U kratkom sažetku Meningovog iskaza, koji je pročitao tužilac, navodi se da je bivši istražitelj u izveštaje uneo i mape šireg područja Srebrenice sa obeleženim lokacijama takozvanih primarnih i sekundarnih grobnica. Primarne grobnice su najčešće bile na ili u neposrednoj blizini mesta masovnih pogubljenja kao što su ekonomija Branjevo, skladište u Kravici, brana u Petkoviciuma, Kozluk i Dom kulture u Pilici. Istražni tim se u otkrivanju tih grobnica vodio iskazima preživelih žrtava kao i vazdušnim snimcima koje je tužilaštvu dostavila američka vlada. Ovi su snici imali presudnu ulogu u otkrivanju sekundarnih masovnih grobnica.

Da se radilo o operaciji prikrivanja tragova zločina, tužilaštvo je zaključilo na osnovu takozvanih artefakata – predmeta pronađenih u grobnicama kao što su lična dokumenta, povezi za oči i ruke, puščane čaure - kao i na osnovu razlika u sastavu zemljišta u grobnici i na telima žrtava. Dodatne dokaze istražitelji su dobili ispitivanjem i poređenjem uzoraka tla i polena na ovim lokacijama aMening je na mapama označio veze između primarnih i sekundarnih grobnica

Povezi za oči i ruke, izvađeni iz grobnica, ukazivali su na zaključak da je reč o žrtvama masovnih pogubljenja a ne osobama poginulim u borbi. Na to je prema Meningovom svedočenju ukazivao i položaj tela u masovnim grobnicama od kojih je, prema njegovom izveštaju iz 2007. godine identifikovano njih 4.010.

Optuženi general je u unakrsnom ispitivanju nastojao da ospori zaključke istražitelja da su navedene žrve stradale u masovnim pogubljenjima a ne u borbi. Sugerisao je takođe da je Mening, koordinirajući rad eksperata – forenzičara, patologa i arheologa – uticao na njihovo stručno mišljenje navodeći ih na zaključke koje potkrepljuju teze tužilaštva i navode optužnice.

Mening je odbacio takve sugestije i objasnio da se on za potrebe izveštaja nije bavio ostacima žrtava pronađenih na površini već samo u masovnim grobnicama. Na pitanje optuženog da li su i gde su sahranjeni ti površinski ostaci, svedok je odgovorio da su oni čuvani u improvizovanoj mrtvacnici u Tuzli a nakon identifikacije predati porodicama koje su ih sahranile u pojedinačne grobnice.

2011-02-24

HAG/DEN HAAG

TOLIMIR OPTUŽUJE TUŽILAŠTVO ZA PRO-MUSLIMANSKI STAV

U nastavku unakrsnog ispitivanja bivšeg istražitelja Dina Meninga, general Zdravko Tolimir je optužio tužilaštvo za pristrasnost u korist Muslimana a svedoka da je tokom istrage iznuđivao iskaze od osumnjičenih.

◀ Dean Manning, svjedok na suđenju Zdravku Tolimiru

Tezu da je broj srebreničkih žrtava iz jula 1995. godine veštački uvećan dodavanjem imena osoba poginulih u borbi ili pre pada enklave, general Zdravko Tolimir nastojao je dokaže i u nastavku unakrsnog ispitivanja bivšeg istražitelja tužilaštva Dina Meninga/Dean Manning.

Australijski inspektor je u tribunalovom tužilaštvu bio angažovan do 2002. godine, a svoj poslednji izveštaj o forenzičkim dokazima o pogubljenju i pokopu srebreničkih žrtava ažurirao je 2007. godine. Tolimir, koji se tereti za genocid i druge zločine u Srebrenici i Žepi, tvrdi da spisak žrtava zločina iz Srebrenice, sadrži imena boraca Armije BiH stradalih u borbama, kao i imena poginulih pre jula 1995. godine.

Optuženi, koji se sam zastupa, tvrdi da je tome doprinela činjenica da je haško tužilaštvo brigu o ekshumacijama masovnih grobnica na tom području, prepustilo bosanskoj Komisiji za nestala lica koju je vodio Amor Mašović. Po optuženom, radi se o komisiji "jedne strane u sukobu" u kojoj su angažovani "samo Muslimani". Posledica ustupanja ekshumacija tako "pristrasnom telu" je, po Tolimiru, nepouzdan spisak žrtava iz Srebrenice.

Mening je odbacio Tolimirove sugestije o pristrasnosti bosanske Komisije za nestale, odnosno tužilaštva koje joj je prepustilo posao ekshumacije masovnih grobnica. Bivši istražitelj je precizirao da rad bosanske Komisije kontroliše Međunarodna komisija za nestala lica, koja da sada nije ukazala ni na jednu nepravilnost.

Tolimir je zatim Meninga optužio da je ispitujući svedoke koji su u istrazi imali status osumnjičenih, vršio na njih pritisak nastojeći da iznudi iskaze koji će odgovarati tužiočevoj verziji događaja u Srebrenici u leto 1995. godine.

Nakon što je citirao zapisnik Meningovog razgovora sa jednim od svedoka sa statusom osumnjičenog, Tolimir je sugerisao da su "neke osobe" tretirane kao osumnjičene samo da bi na njih bio izvršen pritisak, te da nikada kasnije nisu optužene.

Odbacujući optužbe bivšeg Mladićevog pomoćnika za bezbednost u Glavnom štabu VRS, Mening je objasnio da je njegova dužnost bila da osumnjičene osobe precizno obavesti o njihovom statusu i šta on podrazumeva, uključujući i pravo da na njegova pitanja odgovaraju u prisustvu advokata. Osumnjičenima je takođe predočavano do kojih je informacija tužilaštvo već došlo, kao i procedura koja se primenjuje ukoliko se utvrdi da nisu govorili istinu. Radi se o fer odnosu prema osumnjičenim osobama a ne o pritisku, zaključio je Mening.

2011-02-25

HAG/DEN HAAG

TOLIMIR: PREUVELIČAVANJE BROJA SREBRENIČKIH ŽRTAVA

Forenzičar Međunarodne komisije za nestala lica na suđenju Zdravku Tolimiru potvrdio da je za izveštaj o identifikaciji kompletiran za 6.441 osobu sa spiska nestalih u Srebrenici 1995. godine. Optuženi sugeriše da je Bosanska komisija za nestale zloupotrebljavala spiskove Međunarodne komisije za nestala lica, kako bi preuveličala broj srebreničkih žrtava.

◀ Thomas Parsons, svjedok na suđenju Zdravku Tolimiru

Dr Tomas/Thomas Parsons, direktor sudsko medicinskog odeljenja Međunarodne komisije za nestala lica (ICMP), je o rezultatima identifikacija do sada više puta svedočio u Tribunalu. Transkript njegovih iskaza iz 2008. i 2009. godine na suđenju oficirima bosanskih Srba optuženim za genocid i druge zločine u Srebrenici i Žepi uvršten je danas u dokaze u predmetu Zdravka Tolimira, bivšeg Mladićevog pomoćnika za bezbednost u Glavnom štabu VRS, optuženog za iste zločine iz jula 1995. godine.

Predmet ekspertize američkog stručnjaka, kako je naveo tužilac u sažetku njegovog iskaza, je tipizacija DNK analiza i metodologija forenzičke dijagnostike. Mandat organizacije je identifikacija nestalih osoba a njen zadatak je da u tome pomaže vladama i organizacijama civilnog društva, kao i da pruža forenzičku pomoć prilikom identifikacija DNK.

Dr Parsons je nadgledao tri forenzička odeljenja unutar organizacije – za ekshumacije, laboratorijski sistem utvrđivanja, tipizacije i povezivanja DNK profila i identifikaciju i koordinaciju DNK. Međunarodna komisija je do sada izdala izveštaje o poklapanju DNK uzoraka ekshumiranih žrtava i članova njihovih porodica za 6.441 lice nestalo u Srebrenici, od čega je 5.160 slučajeva, kako je rekao, "pravosudno zaključeno".

General Tolimir, koji se sam zastupa, nastojao je da u unakrsnom ispitivanju američkog forenzičara proveri iskaz prethodnog svedoka, bivšeg istražitelja tužilaštva Dina Meninga/Dean Manning. On je, naime, izjavio da rad Bosanske komisije za nestala lica na ekshumacijama grobnica u BiH kontroliše Međunarodna komisija za nestala lica, te da ona do sada nije ukazala ni na jednu nepravilnost.

Dr Parsons je potvrdio da dve komisije sarađuju u traganju i identifikaciji nestalih u BiH, ali je rekao da Međunarodna komisija nema službene mehanizme a ni obavezu da kontroliše Bosansku komisiju, čiji je naziv pre nekoliko godina promenjen u Nacionalni institut za nestala lica.

Tolimir je nastojao da potkrepi svoju tezu da je Bosanska komisija spisak žrtava iz Srebrenice dopunjavala imenima poginulih u borbama ili ubijenih pre 1995. godine. Bosanska Komisija je, po Tolimiru, ta imena uzimala sa spiskova nestalih koje je sačinila Međunarodne komisija i tako preuveličala broj Srebreničkih žrtava.

Na Tolimirovo pitanje da li je Međunarodna komisija bila dužna da kontroliše korišćenje njenih podataka od strane Bosanske komisije, dr Parsons je odgovorio da takva obaveza ne postoji. Tvrdnje o zloupotrebi podataka morale bi biti "veoma zabrinjavajuće" da bi Međunarodna komisija pokrenula proceduru za njihovu kontrolu, rekao je američki forenzičar.

2011-02-28

HAG/DEN HAAG

EVAKUACIJA ILI PRINUDNO ISELJENJE

Nakon ulaska Mladićevih snaga u enklavu u julu 1995. godine stanovništvo Žepe nije evakuisano već prinudno iseljeno – ocenio je bivši pripadnik civilne misije UN u BiH, Edvard Džozef, svedok optužbe na suđenju Zdravku Tolimiru.

◀ Edward Joseph, svjedok na suđenju Zdravku Tolimiru

Edvard Džozef/Edward Joseph, svedok optužbe na suđenju Zdravku Tolimiru, je u julu 1995. godinekao oficir za civilna pitanja Unprofora bio u Žepi, drugoj zaštićenoj zoni koju su, nakon Srebrenice, napale snage generala Mladića. O toj misiji, u kojoj ga je pratio i Ukrajinac Viktor Bezručenko/Bezruchenko, Džozef je u avgustu 2007. godine svedočio na suđenju "srebreničkoj sedmorki" oficira vojske i policije bosanskih Srba. Transkript tog iskaza uveden je danas u dokaze u predmetu Zdravka Tolimira, bivšeg Mladićevog pomoćnika za bezbednost u Glavnom štabu VRS, optuženog za genocid i druge zločine u Srebrenici i Žepi.

Šef civilnog sektora UN u BiH, nadređen Džozefu, bio je Dejvid/David Harland koji je o stanju u Žepi izveštavao kancelariju višeg oficira za civilne poslove UN. Pošto mu je tužilac predočio niz Harlandovih izveštaja svedok je potvrdio da je, zajedno sa Bezručenkom, i on bio izvor nekih od informacija sadržanih u tim izveštajima.

Džozef je takođe potvrdio da je doprineo i nekim Harlandovim procenama navedenim izveštajima. Uoči ulaska Mladićevih snaga u Žepu smatrao je, na primer, da se "Srbi neće odlučiti na pešadijski napad na enklavu dok je potpuno ne iscrpe". On je objasnio da je pod "iscrpljivanjem" podrazumevao izolovanje enklave, kreiranje nestašica kao i granatiranje koje nije bilo usmereno samo na vojne ciljeve.

U jednom od Harlandovih izveštaja govori se o planu za "evakuaciju" stanovništva Žepe. Na tužiočevo pitanje zbog čega je termin "evakuacija" stavljen pod navodnike, svedok je odgovorio da se radilo o postupku koji je više ličio na "prinudno proterivanje stanovništva", nego na evakuaciju "kakva bi se mogla zamisliti u slučaju prirodne katastrofe". Na pitanje sutkinje Niambe može li u ratu uopšte biti evakuacije u smislu u kojem je on objašnjava Džozef je odgovorio da to smatra mogućim, a kao primer naveo aktuelne evakuacije iz Libije izazvane sukobima pristalica i protivnika aktuelnog režima.

Na početku unakrsnog ispitivanja svedoka general Tolimir, koji se sam zastupa, ocenio je da je Džozef tokom svedočenja izneo "niz pretpostavki" jer ga je tužilac pitao "šta bi bilo kad bi bilo". On će unakrsno ispitivanje Džozefa nastaviti sutra.

2011-03-01

HAG/DEN HAAG

TOLIMIR: IZETBEGOVIĆ I UNPROFOR PREDALI ŽEPU

Zdravko Tolimir u nastavku unakrsnog ispitivanja bivšeg oficira za civilna pitanja Unprofora u BiH Edvarda Džozefa nastojao da potkrepi svoje teze o "sporazumnoj predaji" Žepe snagama bosanskih Srba uz saglasnost Unprofora.

◀ Edward Joseph, svjedok na suđenju Zdravku Tolimiru

U unakrsnom ispitivanju Edvarda Džozefa/Edward Joseph, bivšeg oficira za civilna pitanja Unprofora koji je u leto 1995. godine bio angažovan u Žepi, general Zdravko Tolimir je svedoka suočio sa tvrdnjama da je muslimansko stanovništvo Žepe dobrovoljno napustilo enklavu, da je odluku o tome donelo ratno predsedništvo Žepe, te da se s tim saglasio i Unprofor koji je pri tome asistirao i u evakuaciji žitelja Žepe.

Džozef je odbacio teze optuženog precizirajući da jedino može svedočiti o svojoj misiji u Žepi koja je imala isključivo "humanitarni karakter". "Naš je zadatak", rekao je, "bila bezbednost stanovništva zone pod zaštitom UN koju je zauzela VRS i okružila je teškim naoružanjem".

Svedok je ostao pri svom stavu i nakon niza dokumenata kojima je opruženi, koji se sam zastupa, nastojao da potkrepi svoje teze. Tolimir je, pored ostalog, predočio odluku Ratnog predsedništva Žepe od 27. jula 1995. godine o "prihvatanju sporazuma o predaji boraca Armije BiH Vojsci Republike Srpske i njihovom razoružanju". Prikazao je, takođe, i video snimak na kojem je zabeležena izjava Hamdije Torlaka, člana ratnog predsedništva Žepe, da je kao najbolje rešenje dogovoreno da "celokupno stanovništvo napusti enklavu". Predočio je i pisma predsednika Izetbegovića ratnom predsedništvu Žepe u kojima iznosi "svoj plan da se osigura izmeštanje što više, po mogućstvu svih, civila iz enklave".

Podsećajući da njegova dužnost nije bila koordinacija i praćenje pregovora, već bezbednost civila, Džozef je ipak izrazio sumnju u legitimitet pregovarača iz Žepe i njihova ovlašćenja da kao predstavnici civilnih vlasti donose odluke o vojnim pitanjima. Kada je reč o dobrovoljnom napuštanju enklave, opisao je susret sa ženama okupljenim u centru Žepe pred napuštanje enklave. Mada su na početku tvrdile da dobrovoljno odlaze, rekao je svedok, uskoro su kroz suze i veoma uznemirene objašnjavale da ih na to navodi strah. "Bile su prestravljene mogućnošću da ostanu u Žepi pod kontrolom snaga bosanskih Srba", rekao je svedok koji će sutra okončati svoj iskaz na suđenjubivšem Mladićevom pomoćniku za bezbednost, koji se tereti za genocid i druge zločine počinjene u Srebrenici i Žepi 1995. godine.

2011-03-03

HAG/DEN HAAG

NI DOBROVOLJNO NI SLUČAJNO

Iseljavanje muslimanskog stanovništva iz Žepe bio je cilj a ne uzgredna posledica operacije VRS u julu 1995. godine, tvrdi bivši oficir za civilna pitanja Unprofora Edvard Džozef, svedok optužbe na suđenju Zdravku Tolimiru.

◀ Edward Joseph, svjedok na suđenju Zdravku Tolimiru

Bošnjaci su sami osujetili sporazum o dobrovoljnoj predaji boraca i iseljenju stanovništva Žepe u julu 1995. godine, tvrdio je Zdravko Tolimir u unakrsnom ispitivanju svedoka optužbe Edvarda Džozefa.

Sporazum koji su prema Tolimiru "legitimni predstavnici" Bošnjaka, postigli sa njim i generalom Mladićem 19. jula 1995. godine, propao je zbog napada koji su pripadnici armije BiH iz Žepe sledećeg dana izvršili na Ukrajinski bataljon Unprofora i zaplenili znatne količine oružja i vojne opreme.

Svedok nije mogao ni da potvrdi ni da negira navode optuženog o napadu Bošnjaka na Unprofor, precizirajući takođe da nije u poziciji da ocenjuje koliko je taj napad uticao na sudbinu bilo kakvog sporazuma. Dodao je da svaki napad na Unprofor, bilo koje od strana, predstavlja kršenje osnovnog sporazuma o uspostavljanju zaštićenih zona.

Na to pitanje se u dodatnom ispitivanju vratio i tužilac Nelson Tejer/Thayer ukazujući svedoku na njegov izveštaj o stanju u Žepi od 19. jula 1995. godine u kojem navodi da je "VRS nastavila da granatira zaštićenu zonu i tamošnje civilno stanovništvo". Džozef je potvrdio da je informacije dobijao od Ukrajinskih plavih šlemova na terenu te da je i sam tog dana čuo granatiranje dok je bio na kontrolnom punktu Unprofora na Bokšanici.

Upitan na kraju da li je uklanjanje stanovništva iz enklave koje je nazvao "prisilnim proterivanjem", bila uzgredna ili kolateralna posledica vojne akcije VRS, Džozef je odgovorio odrečno. "To je bio cilj vojne akcije koja je bila usmerena na to da se ukloni vojna pretnja i da se ukloni civilno stanovništvo", zaključio je svedok

Nakon Džozefa, svedočenje na suđenju Tolimiru je započeo zaštićeni svedok PW 018 koji je u julu 1995. godine preživeo streljanje u blizini sela Nezuk, nakon što je zarobljen dok je pokušavao da se probije na teritoriju pod kontrolom Armije BiH.

2011-03-07

HAG/DEN HAAG

SPASAVANJE ILI VOJNA OPERACIJA

Probijanje kolone civila i vojnika Armije BiH iz Srebrenice u pravcu slobodne teritorije bila je vojna ofanziva 28. divizije na liniju odbrane VRS - tvrdi Zdravko Tolimir, bivši Mladićev pomoćnik za bezbednost u Glavnom štabu VRS koji se tereti za genocid i druge zločine u Srebrenici i Žepi 1995. godine.

Zaštićeni svedok PW-018 je napustio Srebrenicu 11. jula 1995. godine, uoči ulaska Mladićevih snaga u grad. Sledećeg dana svedok se u koloni civila i vojnika iz sela Šušnjari kroz šume uputio ka Tuzli - teritoriji pod kontrolom Armije BiH.

O tome šta je preživeo do 20 jula kada se domogao slobodne teritorije, svedočio je u predmetu Radislava Krstića pa je na suđenju Zdravku Tolimiru u dokaze uveden transkript njegovog iskaza iz 2000. godine a tužiteljica postavila nekoliko dopunskih pitanja.

U "proboju" ka Tuzli, svedok je preživeo nekoliko zaseda i minskih polja u kojima je stradalo više stotina pripadnika kolone. Devetnaestog jula uspeva da stigne na područje Baljkovice i Nezuka ali biva zarobljen od strane pripadnika snaga bosanskih Srba koji su bili u maskirnim uniformama sa oznakama na kojima je zapazio samo prve reči "Krajiški..." i "Drinski...".

Izveden je na streljanje zajedno sa još devet zarobljenika među kojima su bili i svedokov rođak i jedan petneastogodišnji dečak. Vojnici su izvodili jednog po jednog zarobljenog muškaraca i s leđa u njih ispaljivali po jedan hitac. Svedoka je metak pogodio u levo rame: pao je i do mraka ležao pretvarajući se da je mrtav. Nakon što su vojnici otišli pobegao je u šumu i sledećeg dana uspeo da pređe na teritoriju pod kontrolom Armije BiH.

Najveći deo unakrsnog ispitivanja, general Tolimir je posvetio pitanjima vezanim za formiranje, organizovanje i koordiniranje kretanja kolone civila i vojnika u kojoj je svedok pokušao da se probije do Tuzle.

Svedok je odbacio njegove sugestije da je formiranje kolone zapravo predstavljalo organizovanje vojnogproboja 28. divizije kroz linije odbrane VRS, a ne samo povlačenje na slobodnu teritoriju. Nije se složio ni sa tezom optuženog da su civili, priključivanjem koloni, postali legitimni vojni cilj, što ih je dodatno izložilo opasnosti. "Ovde se radilo o ljudima koji su pokušali da se spasu, da ostanu živi", rekao je svedok.

Tolimir se, dokazujući svoju tezu, pozivao, pored ostalog na izjavu Ramiza Bećirevića iz avgusta 1995. godine u kojoj je bivši načelnik štaba 28. divizije Armije BiH iz Srebrenice opisao "hronologiju proboja". Svedok je objasnio da Bećirovića ne poznaje, te da njegov iskaz o ustrojstvujedinica Armije BiH ne može da komentariše budući da je samo do marta 1993. godine bio pripadnik teritorijalne odbrane Srebrenice, a nakon toga nije imao nikakve veze s vojskom.

Suđenje je nastavljeno iskazom grafologa Ketrin Bar/Kathryn Barr koji će biti nastavljen sutra.

2011-03-08

HAG/DEN HAAG

UTISCI SA PREGOVORA O ŽEPI

Na suđenju Zdravku Tolimiru, optuženom za genocid i druge zločine u Srebrenici i Žepi, svedoči bivši oficir za vezu i prevodilac u štabu Unprofora, koja je u julu 1995. prisustvovala sastancima koje je general Rupert Smit vodio sa predstavnicima zaraćenim stranama u vezi sa krizom oko Žepe.

◀ Emma Sayer, svjedok na suđenju Zdravku Tolimiru

Bivši oficir britanske armije Ema Sejer/Emma Sayer je u leto 1995. godine bila oficir za vezu i prevodilac za srpsko-hrvatski jezik u komandi Unprofora u Sarajevu. Tadašnjeg komandanta Unprofora u BiH generala Ruperta Smita/Smith, Sejer je pratila na sastancima sa predstavnicima zaraćenih strana, vođenim tokom krize oko Žepe u drugoj polovini jula 1995. O tome je već svedočila na suđenju "srebreničkoj sedmorki" oficira vojske i policije bosanskih Srba a transkript tog iskaza je danas uveden u dokaze na suđenju generalu Zdravku Tolimiru, bivšem Mladićevom pomoćniku za bezbednost u Glavnom štabu VRS i jednom od učesnika sastanaka o predaji Žepe.

Sejer je potvrdila autentičnost izveštaja sa sastanaka kojima je kao prevodilac prisustvovala i opisala je razgovor vođen sa Tomasom Dibom/Thomas Dibb, oficirom za vezu Unprofora koji se nalazio u Žepi. On joj je, pored ostalog, govorio o sporu između međunarodnih organizacija o tome kako se "najprimerenije ponašati" u situaciji u kojoj se nalazilo stanovništvo zaštićene zone.

Međunarodni komitet Crvenog krsta (MKCK), rekla je Sejer, je smatrao da bi popisivanje stanovništva koje se spremalo da napusti enklavu bilo "pomaganje u etničkom čišćenju". Na pitanje sutkinje Niambe šta je po njenom mišljenju navelo MKCK da obustavi takvu aktivnost, svedokinja je odgovorila da je po njenom mišljenju bilo "jasno da stanovništvo Žepe ne želi dobrovoljno da napusti enklavu", već da to radi pod pritiskom te da MKCK nije u tome hteo da učestvuje.

Sejer je danas opisala događaje sa sastanaka kojima je prisustvovala koji su na nju ostavili najjači utisak. Zapamtila je, tvrdi, iznenađenje koje se moglo videti na licu Hamdije Torlaka, jednog od članova ratnog predsedništva Žepe, kada ga je general Smit na sastanku 27. jula upitao da li neko od Bošnjaka želi da ostane u Žepi. Prema njegovoj reakciji, rekla je, bilo je jasno da je to smatrao nezamislivim. U sećanju joj je takođe ostala i reakcija generala Mladića kada mu je rečeno da će vlada BiH najverovatnije odbiti njegov zahtev za predaju vojno sposobnih muškaraca iz Žepe i

njihovo razoružanje. "S prezirom" je govorio o bošnjačkom političkom rukovodstvu i tražio da mu se prenese da će "ti ljudi biti likvidirani" ako do roka koji je postavio ne predaju oružje.

Na početku unakrsnog ispitivanja optuženi general se vratio na stav MKCK u Žepi pitavši svedokinju da li je za strane u sporazumu relevantno mišljenje međunarodnih organizacija ili ono što je navedeno u sporazumu koji su postigle. Sejer je odgovorila da Međunarodni komitet crvenog krsta smatra dovoljno kompetentnim da oceni šta jeste a šta nije etničko čišćenje ili genocid. Podsetila je takođe da je i sama na posmatračkom mestu Unprofora kontaktirala sa desetak izbeglica iz Žepe, koji su je preplašeni molili da popiše njihova imena i prenese ih UNHCR u Sarajevu, što je ona i učinila. Unakrsno ispitivanje se nastavlja sutra.

2011-03-09

HAG/DEN HAAG

POREKLO STRAHA U ŽEPI

Uzrok straha stanovništva Žepe u julu 1995. godine, tvrdio je optuženi Tolimir u unakrsnom ispitivanju britanskog oficira Eme Sejer, nisu bile pretnje bosanskih Srba već stav vlade u Sarajevu koja je odugovlačila postizanje sporazuma o razmeni zarobljenika i podsticala borce iz enklave da nastave oružani otpor.

◀ Emma Sayer, svjedok na suđenju Zdravku Tolimiru

Povodom iskaza svedokinje Eme Sejer/Emma Sayer o "šoku" člana ratnog predsedništva Žepe Hamdije Torlaka kada ga je general Smit pitao da li iko želi da ostane u enklavi, Tolimir je emitovao deo video snimka na kojem Torlak i još jedan predstavnik stanovništva enklave tokom pregovora na Bokšanici od 19. jula 1995. godine, obaveštavaju generala Mladića da "desetak porodica želi da ostane u Žepi". Ne sporeći autentičnost snimka Sejer/Sayer je ostala pri iskazu da je Torlak bio iznenađen Smitovim pitanjem i precizirala kako je tom prilikom izrazio zabrinutost da bi vojno sposobni muškarci, ako ostanu u enklavi, "bili izloženi opasnosti da budu ubijeni".

Tolimir je međutim svedokinji sugerisao da uzrok zabrinutosti Hamdije Torlaka nisu bila dejstva VRS već stav vlade u Sarajevu. Odugovlačenjem da prihvati sporazum o razmeni, tvrdi optuženi, bošnjačka vlada je želela da navede VRS da enklavu "osvoji silom i okrvavi ruke". Sejer je prihvatila da je sporazum o razmeni bio jedan od razloga za zabrinutost ali se, prema njenoj oceni, Torlakova briga za sudbinu muškaraca zasnivala samo na strahu od toga šta bi se moglo dogoditi sa ljudima koji ostanu u enklavi. Opisala je da je Torlak, "očajnički tražio helikoptere za evakuaciju", objašnjavajući da nije siguran da bi autobusima stigli na slobodnu teritoriju.

Na pitanje optuženog da li je taj strah bio opravdan i da li se išta od toga dogodilo u stvarnosti, Sejer je odgovorila da bi se "na osnovu onoga što se desilo u Srebrenici", njihov strah mogao smatrati opravdanim. U vreme kad su počele da stižu prve vesti o stradanju srebreničkog stanovništva, rekla je svedokinja, general Mladić je uveravao generala Smita da je "evakuacija Srebrenice prošla korektno".

Konačno, za termin "likvidacija" koji je general Mladić upotrebio govoreći o tome što će se dogoditi borcima Žepe koji ne predaju oružje, Tolimir je rekao spada u "standardnu vojnu terminologiju". Pošto se svedokinja s tim nije složila optuženi general je sugerisao da se taj termin sigurno može naći u literaturi o Foklandskom ratu koji je vodila britanska vojska, ali je Sejer rekla da se ne seća da je termin "likvidacija" iko tada koristio.

Suđenje Zdravku Tolimiru koji se tereti za genocid i druge zločine počinjene u Srebrenici i Žepi 1995. godine, nastavlja se sutra iskazom novog svedoka optužbe.

2011-03-10

HAG/DEN HAAG

"NENASILNO" ETNIČKO ČIŠĆENJE U ŽEPI

Svedočeći na suđenju Zdravku Tolimiru bivši britanski oficir u sastavu Unprofora, prizore iz Žepe u julu 1995. godine opisao kao scene iz holokausta.

Novi svedok optužbe na suđenju Zdravku Tolimiru, penzionisani britanski oficir Dejvid Vud/David Woodbio je u julu 1995. godine bliski saradnik generala Ruperta Smita/Smith, komandanta snaga UN u BiH. Potpukovnik Vud koji je koji je tada imao čin majora, zapovedao je jedinicom Združene posmatračke komisije priključene komandi UNPROFOR u Sarajevu.

◀ David Wood, svjedok na suđenju Zdravku Tolimiru

Kao deo tima generala Smita prisustvovao je gotovo svim sastancima koje je komandant mirovnih snaga vodio oko krize u Žepi, drugoj enklavi pod zaštitom UN, nakon Srebrenice, koju su zauzele snage VRS. Više puta je bio u prilici da sretne visoke oficire bosanskih Srba a najbolje se seća generala Mladića i Tolimira koje je najčešće viđao u drugoj polovini jula 1995. godine.

Sa Tolimirom se svedok upoznao 1995. godine na Palama, tokom ručka priređenog za delegaciju UN nakon sastanka sa Radovanom Karadžićem. Tolimir je tada stavio do znanja da zna šta Vud radi, primećujući kako se njih dvojica "bave istim poslom". Takođe mu je, tvrdi svedok, pokazao torbicu za opasačem u kojoj je bila ručna bomba i objasnio da ga "nikada neće uhvatiti", jer će se on tom bombom ubiti.

Britanski oficir opisao je takođe svoj susret sa Tolimirom u Žepi, 25. jula 1995. godine kada je, tvrdi, kao "jedini predstavnik Unprofora", pratio ukrcavanje žena, dece i staraca u autobuse kojima su odvoženi iz enklave. Tolimir je prema rečima svedoka koordinirao tu operaciju uz pomoć nekolicine vojnika i policajaca. Mada tokom tridesetak minuta koliko se tu zadržao nije bilo direktnog nasilja, svedok se, tvrdi, osećao kao da prisustvuje nekoj "sceni iz holokausta". Tolimir je držao pištolj u visini ramena doprinoseći atmosferi straha kod "već prestrašenog naroda" i sve je izgledalo kao "nenasilno etničko čišćenje", rekao je Vud.

U unakrsnom ispitivanju Tolimir je osporavao iskaz britanskog potpukovnika, ukazujući na prethodno svedočenje oficira Uprofora za civilna pitanja Edvarda Džozefa/Edward Josef koji je opisao kako je i on u centru Žepe pratio ukrcavanje stanovništva u autobuse i pomagao u tome. Optuženi je svedoku prikazao i video snimak na kojem se osim civila, vide i predsednik ratnog predsedništva Žepe Mehmet Hajrić, kao i komandant jedinice Armije BiH u enklavi Avdo Palić s kojim se Tolimir rukuje. Potpukovnik Vud je, međutim, ostao pri tvrdnji da tokom svog polučasovnog boravka u Žepi, 25. jula popodne, nije video te osobe kao ni bilo koga iz Unprofora.

Na pitanje sutkinje Niambe šta je svedok kao oficir Unprofora mogao ili trebalo da uradi u situaciji koju je opisao, britanski oficir je rekao da nije reagovao budući da nije bilo direktnog nasilja, te da je smatrao da samo njegovo prisustvo u tom trenutku utiče na odvraćanje od nasilja.

Suđenje generalu Tolimiru, optuženom za genocid i druge zločine u Srebrenici i Žepi, se nastavlja u ponedeljak.

2011-03-14

HAG/DEN HAAG

ANONIMNI SPASILAC

Na suđenju bivšem Mladićevom pomoćniku za bezbednost u Glavnom štabu VRS, koje se danas najvećim delom odvijalo na sednicama zatvorenim za javnost, svedočio policajac iz Bijeljine koji je u julu 1995. godine šesnaestogodišnjeg mladića izveo iz grupe zarobljenih Bošnjaka koje su streljali pripadnici vojske bosanskih Srba.

Bivši srpski policajac iz Bijeljine je danas na suđenju Zdravku Tolimiru, svedočeći pod pseudonimom PW054 i uz mere zaštite lika i glasa, dao iskaz uglavnom na zatvorenim sednicama. Javnosti je tokom glavnog ispitivanja saopšteno samo da je u spise uveden transkript njegovog iskaza iz 2006. godine sa suđenja sedmorici oficira vojska i policije bosanskih Srba optuženih, kao i Tolimir, za genocid i druge zločine počinjene u Srebrenici i Žepi 1995. godine. Čak je i sažetak svedokovog prethodnog iskaza, koji je po pravilu pre svega namenjen javnosti, danas pročitan na zatvorenoj sednici.

U operaciji "čišćenja terena" na području Zvornika u drugoj polovini jula 1995. godine svedokovoj jedinici se predala grupa Bošnjaka koji su, nakon pada Srebrenice, pokušali da se kroz šume probiju ka Tuzli. Među njima je bio i jedan šesnaestogodišnji mladić koga je svedok spasio, sklonivši ga na sigurno pre nego što će ostali zarobljenici biti streljani. To je, manje-više, sve što se o njegovom iskazu saznalo na kratkim javnim delovima zasedanja.

Optuženi general se u unakrsnom ispitivanju pozvao na svedokov iskaz o tome da je od nadređenog starešine dobio naređenje da se u području koje je njegova jedinica pokrivala ne sme propustiti ni jedan pripadnik kolone civila i vojnika iz Srebrenice, "Ne sme ni mušica proći", bile su reči svedokovog komandanta na koje se Tolimir danas više puta vraćao, sugerišući da je to bilo uputstvo za zaustavljanje daljeg napredovanja kolone prema srpskim položajima, a ne za ubijanje svih ljudi iz kolone koji im padnu u ruke. Svedok je međutim ostao pri tome da je to naređenje shvatio kao nalog da se ubiju svi na koje njegova jedinica naiđe.

Suđenje bivšem Mladićevom pomoćniku za bezbednost u Glavnom štabu VRS biće nastavljeno sutra iskazom novog svedoka optužbe.

2011-03-15

HAG/DEN HAAG

VRS VOZAČ UN TRANSPORTERA

Bivši pripadnik vojne policije Bratunačke brigade VRS je na suđenju Zdravku Tolimiru potvrdio svoj iskaz iz 2006. godine o tome kako se, nakon ulaska Mladićevih snaga u Srebrenicu u julu 1995. godine, u zaplenjenom oklopnom transporteru UN vozio između Srebrenice, Bratunca, Konjević Polja i Zvornika.

Novi svedok tužilaštva na suđenju Zdravku Tolmiru bio je u julu 1995. godine u jedinici vojne policije Bratunačke brigade VRS. Bratunačka brigada i njena vojna policija su, prema optužnici, bili uključeni u zločine za koje se tereti optuženi general, tadašnji Mladićev pomoćnik za bezbednost u Glavnom štabu VRS.

Svedočeći uz mere zaštite lika i pod pseudonimom PW 075 svedok je potvrdio sadržaj svog prethodnog iskaza u Tribunalu iz novembra 2006. godine, kada mu je pored mera zaštite identiteta odobren i "slobodan prolaz", odnosno garancije da neće biti zadržan u Hagu na osnovu toga što je u tužilaštvu Tribunala imao status osumnjičenog za srebreničke zločine.

Današnje svedočenje PW 075 se gotovo u celosti odvijalo na raspravama zatvorenim za javnost pa se o sadržaju njegovog iskaza moglo zaključiti samo na osnovu sažetka njegovog prethodnog svedočenja. Prema tom sažetku svedok se prvih dana nakon ulaska Mladićevih snaga u Srebrenicu zaplenjenim oklopnim transporterom UN vozio na potezu Srebrenica – Bratunac - Konjević Polje - Zvornik. Više detalja o toj vožnji izneo je u svom prethodnom svedočenju.

Svedok je tih dana neposredno sarađivao sa oficirima bezbednosti VRS – Momirom Nikolićem iz Bratunačke brigade, Vujadinom Popovićem iz Drinskog korpusa, kao i Ljubišom Bearom iz Glavnog štaba. Njihov nadređeni je u to vreme, kao tadašnji Mladićev pomoćnik za bezbednost i obaveštajne poslove u Glavnom štabu VRS, bio optuženi general Zdravko Tolimir. Poput glavnog i unakrsno ispitivanje svedoka od strane optuženog koji se sam zastupa se u najvećoj meri odvijalo na zatvorenim sednicama. Ono što se čulo u kratkim javnim delovima ispitivanja upućivalo je na zaključak da je optuženi general nastojao da ospori tezu tužilaštva kako je služba bezbednosti VRS koju je on predvodio, bila okosnica planiranja, pripreme, organizacije i izvršenja srebreničkih zločina.

Suđenje Zdravku Tolmiru nastavlja se sutra.

2011-03-16

HAG/DEN HAAG

"DNEVNICI" ILI "BELEŽNICE" GENERALA MLADIĆA

Mladićeve dnevnike primerenije je nazvati "beležnicama", budući da je komandant Glavnog štaba VRS u njih upisao više činjenica nego utisaka i komentara, složili su se, tokom unakrsnog ispitivanja, optuženi Zdravko Tolimir i istražitelj tužilaštva Tomaš Blaščik.

◀ Tomasz Blaszczyk, svjedok na suđenju Zdravku Tolimiru

Istražitelj tužilaštva Tomaš Blaščik/Tomasz Blaszczyk je u novembru prošle godine na suđenju Zdravku Tolimiru svedočio o zaplenjenim dnevnicima generala Ratka Mladića naknadno uvrštenim na listu dokaznih predmeta tužilaštva. Optuženom je tada odobreno da odloži unakrsno ispitivanja svedoka te se istražitelj Blaščik danas vratio u sudnicu kako bi odgovorio i na pitanja bivšeg Mladićevog pomoćnika za bezbednost u Glavnom štabu VRS, optuženog za genocid i druge zločine počinjene u Srebrenici i Žepi u leto 1995. godine.

Blaščik je u novembru svedočio o načinu na koji je tužilaštvo došlo do Mladićevih dnevnika, zatim o "lancu čuvanja" - od trenutka zaplene u Beogradu do transfera u Tribunal - kao i o autentičnosti zaplenjenog materijala Odgovarajući na pitanja optuženog on je danas potvrdio da je originalne Mladićeve dnevnike tužilaštvo dobilo od Ministarstva unutrašnjih poslova (MUP) Srbije u martu 2009. godine i da se od tada oni nalaze u tribunalovoj Službi za čuvanje dokaza.

Svedok se nije složio sa Tolimirovom sugestijom da tužilaštvo ima "monopol" na korišćenje ovih dokumenata i objasnio da su oni podjednako dostupni svim stranama u postupku.

Sa pitanja dostupnosti, optuženi je prešao na terminološka pitanja vezana za dokazni materijal, tvrdeći da je u slučaju "Mladićevih dnevnika" pravilnije koristiti termin "Mladićeve beležnice". Ovo suđenje, objasnio je optuženi, prate zapisničari koji beleže svaku izgovorenu reč i to ostaje u zapisniku, ali prate i novinari koji u svojim izveštajima,

osim iznošenja suštine neke rasprave mogu da navedu i svoj komentar ili stav o sadržaju te rasprave. Svedok se složio s Tolimirom da je zapisnik pouzdaniji izvor podataka nego novinarski tekst i dodao da u Mladićevim beleškama ima više činjenica nego opisa i komentara te da bi stoga za njih "možda primereniji" bio termin "beležnice" nego "dnevnici". Tolimir očito smatra da bi neke od činjenica iz beležnica koje tužilac uvodi u dokaze mogle ići u prilog odbrani.

Nakon Blaščika svedočenje je započela ekspert optužbe Eva Tabo/Ewa Tabeau, koja predvodi odeljenje za demografiju u tužilaštvu Tribunala. Njen iskaz odnosi se na ažurirani izveštaj o žrtvama srebreničkih zločina iz januara 2008. godine prema kojem se na spisku lica nestalih u vezi sa srebreničkim događajima iz 1995. godine nalaze imena 7.692 osobe.

2011-03-17

HAG/DEN HAAG

DEMOGRAFIJA GENOCIDA

Ukupan broj nestalih osoba vezanih za pad Srebrenice u julu 1995. godine, prema podacima Demografske jedinice tribunalovog tužilaštva, iznosi 7.692 lica - svedočila je na suđenju Zdravku Tolimiru veštak optužbe dr Eva Tabo, rukovodilac projekata Demografske jedinice.

◀ Ewa Tabeau, svjedok na suđenju Zdravku Tolimiru

Broj od 7.692 nestale osobe koje se dovode u vezu sa padom Srebrenice, naveden je u poslednjem izveštaju dr Eve Tabo/Ewa Tabeau iz 2009. godine čija je svrha da se utvrdi "izvorna slika" broja osoba nestalih na tom području u leto 1995. godine. Spisak nestalih se zatim poredi sa listom osoba čiji je identitet, putem DNK analize, utvrdila Međunarodna komisija za nestala lica (MKNL). Dr Tabo je potvrdila da je ova komisija do sada, DNK analizom, identifikovala 5.061 osobu čiji su ostaci ekshumirani iz masovnih grobnica na širem području Srebrenice.

U izradi izveštaja ekspert tužilaštva oslanjala se na poslednji zvanični popis stanovništva u BiH iz 1991. godine, zatim na matične knjige umrlih Republike Srpske i Federacije BiH, kao i na spiskove nestalih lica koje je napravio Međunarodni komitet Crvenog Krsta (MKCK). Proučila je, međutim, i druge podatke objavljivane u vezi sa brojem srebreničkih žrtava, među kojima i navode iz knjige Milivoja Ivaniševića o Srebrenici "Hronika naših grobova". U toj knjizi su objavljena imena 58 osoba koja se navode na spisku nestalih iz Srebrenice a za koje Ivanišević tvrdi da su i dalje živi ili da njihova smrt nije povezana sa padom Srebrenice. Navodi Milivoja Ivaniševića, ocenila je Tabo, nisu pouzdani kako zbog "nestručnosti", tako i zbog "moguće pristrasnosti" autora.

Upravo tom temom je optuženi general započeo svoje unakrsno ispitivanje eksperta tužilaštva za demografiju. On je sugerisao da je dr Tabo odbacila Ivaniševićeve podatke zbog "predrasuda" koje ima prema njemu. Odbacujući tu sugestiju dr Tabo je objasnila se ona u proceni valjanosti navoda iz Ivaniševićeve knjige služila stručnim kriterijumima i zaključila da se radi o podacima koji se ne mogu naučno verifikovati. Što se tiče autora, ona je potvrdila da ga smatra "nepouzdanim izvorom", budući da je reč o "aktivisti" za ljudska prava koji je "povezan sa Karadžićem" i postoji realna mogućnost da je pristrasan. Uprkos tome, naglasila je, u pripremi svog izveštaja proučila je i navode iz Ivaniševićeve knjige.

Tolimir je nakon toga svedokinju pitao zbog čega, na isti način, ne smatra pristrasnim i Mirsada Tokaču koji vodi Centar za istraživanje i dokumentaciju iz Sarajeva, a nepouzdanim podatke iz Bosanske knjige mrtvih, koju je ovaj centar sastavio. Dr Tabo je objasnila da se u svom istraživanju nije oslanjala na podatke iz Bosanske knjige mrtvih. Kao razlog za to navela je da se radi o spisku koje nisu sačinili "profesionalni statističari", tako da postoji rizik da bi neki od podataka mogli da budu problematični. O radu ovog Centra kao i zalaganju Mirsada Tokače, izrazila se pozitivno jer ih smatra da je veoma važnim i vrednim u procesu pomirenja u BiH.

2011-03-21

HAG/DEN HAAG

TOLIMIR – MLADIĆEVA "DESNA RUKA"

Na suđenju generalu Zdravku Tolimiru, bivšem Mladićevom pomoćniku za bezbednost i obaveštajne poslove u Glavnom štabu VRS, počeo iskaz britanskog generala Ruperta Smita, poslednjeg zapovednika UNPROFOR u Bosni i Hercegovini.

◀ Rupert Smith, svjedok na suđenju Zdravku Tolimiru

"General Gvero je druga violina generalu Tolimiru, kojeg je Mladić opisao kao svoju desnu ruku" – rekao je britanski general Rupert Smit/Smith u izjavi koju je 1996. godine dao istražiteljima Haškog tribunala.

Svedočeći danas na suđenju generalu Zdravku Tolimiru, optuženom za genocid i druge zločine počinjene u julu 1995. godine u Srebrenici i Žepi, general Smit je objasnio na čemu se zasniva taj njegov utisak. Kao svoju "desnu ruku" ga je, rekao je, opisao sam Mladić, jer inače ne bi to u izjavi stavio u navodnike. Utisak da je Tolimir bio "poverljiv i blizak saradnik Mladića" se, dodao je, zasniva na brojnim sastancima koje je kao zapovednik UNPROFOR u BiH tokom 1995. godine imao sa komandantom Glavnog štaba VRS, a kojima je često prisustvovao i Tolimir. Iz njihovog se odnosa, govora tela, tona kojim su se obraćali jedan drugom, po Smitu, moglo zaključiti da razgovaraju "na ravnoj nozi" i da "funkcionišu zajedno, a ne striktno hijerarhijski".

Krajem jula 1995. godine Smit je sa Mladićevom "desnom rukom" pregovarao o evakuaciji civilnog stanovništva Žepe i njegov je zaključak da je Tolimir bio lično zadužen za čišćenje enklave, odnosno obezbeđivanje autobusa i nadzor nad ukrcavanjem civilnog stanovništva. Smatra da je Tolimir igrao istu ulogu i nešto ranije tog meseca u Srebrenici, mada ne zna da li je bio prisutan i tamo. Ostao je pri tom mišljenju i kada mu je tužilac rekao da Tolimir nije bio fizički prisutan u Srebrenici. S obzirom na njegovu funkciju Mladićevog pomoćnika za bezbednost i obaveštajne poslove, što je po Smitu suštinska funkcija u komandnom procesu, sve što se događalo nakon zauzimanja Srebrenice je, smatra britanski general, spadalo u Tolimirov domen.

Pre početka ispitivanja generala Smita, u dokaze je uveden njegov iskaz iz 2007. godine sa suđenja "Srebreničkoj sedmorki" oficira vojske i policije bosanskih Srba, među kojima su i trojica oficira bezbednosti iz Glavnog štaba, Drinskog korpusa i Zvorničke brigade VRS, po "liniji bezbednosti" podređenih generalu Tolimiru. Upravo njima trojici su, prvostepenom presudom, izrečene najteže kazne: Beari i Popoviću doživotni zatvor a Nikoliću 35 godina.

Smit je danas ukratko ponovio delove tog iskaza, kao i neke od stavova iznetih u nedavnom svedočenju na suđenju Radovanu Karadžiću. Opisao je kako su zaraćene strane početkom 1995. godine počele pripreme za vojno rešenje sukoba, kako bi do kraja te godine okončale rat u svoju korist. Snage Armije BiH su se uvećavale i naoružavale a Vojska Republike Srpske obavljala pripreme za "stiskanje" enklava Srebrenica i Žepa, kako bi ih lakše mogla kontrolisati i osloboditi deo svojih snaga za druga još otvorena ratišta. Namera da se enklave pod zaštitom UN, "stisnu" jasno se, tvrdi britanski general, videla i iz strategije bosanskih Srba da spreče ulazak konvoja za snabdevanje. Na taj način je ne samo iscrpljivano stanovništvo, već su slabljene kako neprijateljske tako i mirovne snage u enklavama da se odupru konačnom napadu VRS.

Unprofor se u toj situaciji nalazio u poziciji u kojoj su obe strane, prema generalu Smitu,nastojale da ga instrumentalizuju. Bosanski Srbi kao "taoca" pomoću kojeg mogu da izvrše pritisak na međunarodnu zajednicu a snage Armije BiHkao "štit" kojim će mirovne snage praktično pretvoriti u svoje saveznike i, eventualno, dovesti do intervencije spolja.

General Tolimir će za unakrsno ispitivanje generala Smita, kako je najavljeno, imati puna četiri dana.

2011-03-22

HAG/DEN HAAG

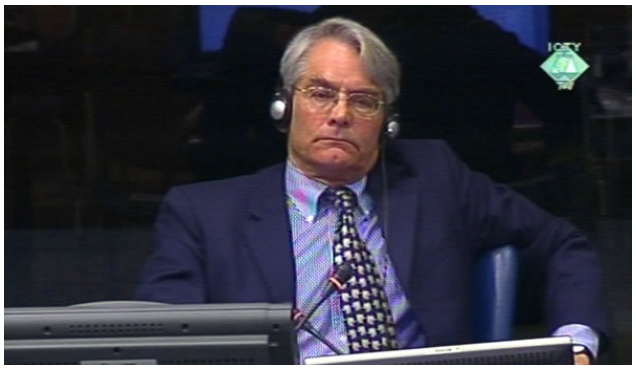
TOLIMIR: SPORAZUM VLADE BiH, VRS I UN O EVAKUACIJI ŽEPE

Mada su se sa evakuacijom Žepe u julu 1995. godine saglasile sukobljene strane i Unprofor, odgovornost se sada svaljuje samo na bosanske Srbe - tvrdi general Zdravko Tolimir, optužen za genocid i druge zločine u Srebrenici i Žepi 1995. godine.

Stanovništvo zaštićene zone Žepa je krajem jula 1995. godine iseljeno je na osnovu sporazuma i uz učešće "sve tri strane" – vlasti BiH, Vojska Republike Srpske i Unprofor, tvrdio je general Zdravko Tolimir, bivši Mladićev pomoćnik za bezbednost, u unakrsnom ispitivanju generala Ruperta Smita/Smith, tadašnjeg zapovednika UN snaga u BiH.

I pored "zajedničkog dogovora" i "učešća svih" u evakuaciji, odgovornost za iseljavanje civilnog stanovništva Žepe se svaljuje samo na jednu – srpsku stranu – ukazao je Tolimir. Tezu o "sporazumnom iseljavanju" potkrepio je prepiskom između Alije Izetbegovića i ratnog predsedništva Žepe u kojoj se pored ostalog navodi da general Smit "garantuje sigurnost za evakuaciju žena, dece i staraca iz enklave".

Izetbegović je pokazivao veliku zabrinutost za civile, rekao je Smit, ali nije mogao da navede detalje razgovora koji je s njim vodio 18. jula 95. niti se seća da je u vezi sa zbrinjavanjem civila iz Žepe "upotrebio reč garantovati".

◀ Rupert Smith, svjedok na suđenju Zdravku Tolimiru

Britanski general je potvrdio da mu je bilo poznato da stanovništvo Žepe želi da napusti enklavu. U odgovoru na pitanje optuženog da li je iko "sprečavao stanovništvo Žepe da napusti enklavu", general Smit je naglasio da suštinsko pitanje nije u tome što ih niko nije sprečavao, već pod kojim uslovima su žitelji enklave odlučili da napuste svoje domove.

Smit je ukazao i na okolnosti pod kojima je stanovništvo enklave napuštalo domove – "enklava je pala a oni su se našli okruženi vojnicima VRS". Budući da je Tolimir sledećim pitanjem sugerisao niko od pripadnika VRS nije ulazio u Žepu pre evakuacije, britanski general ga je podsetio da je upravo on, naoružan, uz pratnju srpskih vojnika bio tada u Žepi i "govorio stanovništvu da ode".

Tolimir je najavio da će sutra emitovati snimak iz kojeg će se videti da je da je njegova odgovornost za iseljavanje Žepe jednaka odgovornosti pripadnika Unprofor koji su prisustvovali ukrcavanju stanovništva u autobuse kojima su napustili enklavu.

Tolimir je danas nastojao i da "odbrani" bivšeg predsednika Srbije Slobodana Miloševića, ukazujući da je on omogućio da više stotina boraca Armije BiH iz Žepe pređe u Srbiju, gde su stavljeni pod zaštitu Međunarodnog crvenog krsta. Isticanje Miloševićevih "zasluga", međutim, ne ide nužno u prilog VRS i optuženom generalu, budući da tužilac raspolaže presretnutim razgovorom u kojem se komandant Drinskog korpusa general Krstić i načelnik bezbednosti Glavnog štaba pukovnik Beara, inače direktno podređen Tolimiru, žale da Milošević neće da vrati nekoliko stotina "njihovih Turaka", koji su iz Žepe, preko Drine, pobegli u Srbiju.

2011-03-23

HAG/DEN HAAG

OKUPACIJOM DO SPORAZUMA

Nizom dokumenata vezanih za pad Žepe u julu 1995. godine optuženi Zdravko Tolimir je u nastavku unakrsnog ispitivanja generala Ruperta Smita nastojao da potkrepi tezu kako su vlasti BiH odugovlačile pregovore oko predaje enklave i opstruirale evakuacije stanovništva, iako su "zvanični pregovarači muslimanske strane" potpisali takav sporazum.

◀ Rupert Smith, svjedok na suđenju Zdravku Tolimiru

Vojska Republike Srpske (VRS) se u Žepi ponašala u skladu sa tri sporazuma zaključena u periodu od 19. do 27. jula 1995. sa članovima Ratnog predsedništva enklave, tvrdi general Zdravko Tolimir, optužen za genocid i druge zločine u Srebrenici i Žepi.

Ukazujući na sadržaj tih sporazuma, Tolimir je generalu Rupertu Smitu/Smith sugerisao da su ih zaključili "legitimni predstavnici Žepe", koji su zastupali interese ukupnog stanovništva enklave i prihvatili da se vojno sposobni muškarci predaju i polože oružje u prisustvu Unprofora, nakon čega će biti popisani od strane Međunarodnog komiteta crvenog krsta (MKCK) i evakuisani na teritoriju pod kontrolom Armije BiH.

Britanski general koji je u to vreme zapovedao snagama Unprofora u BiH i bio posrednik u pregovorima među zaraćenim stranama, nije prihvatio sugestiju optuženog. "Ovde se stalno zamenjuje mesto uzroka i posledice", naglasio je Smit, objasnivši da želja stanovništva Žepe i njihovih predstavnika da napuste enklavu nije bila uzrok sklapanja sporazuma, već posledica okupacije i čvrste kontrole enklave od strane VRS. Sporazum od 27. jula 1995. na koji se optuženi više puta pozivao je, prema britanskom generalu, zapravo primer sporazuma "potpisanog pod prinudom".

Tolimir je međutim nastojao da uveri sudije kako je pritisak na potpisnike tih sporazuma, članove Ratnog predsedništva Žepe, vršila vlada BiH a ne VRS. Predsednik BiH Alija Izetbegović, je prema optuženom, opstruirao i pregovore i sprovođenje sva tri potpisana sporazuma – od 19., 24., i 27. jula 1995. godine. On je ukazao na pismo pukovnika Avde Palića upućeno predsedniku Izetbegoviću u kojem zapovednik odbrane Žepe, Palić, navodi da "predstavnik Žepe vodi pregovore" sa VRS i moli predsednika a da se složi sa predlogom o razmeni zarobljenika sa bosanskim Srbima i obezbedi evakuaciju boraca helikopterima.

Prema Tolimiru Palićevo pismo jasno ukazuje da je on"predstavnika Žepe" u pregovorima prihvatio i kao zastupnika vojnih snaga enklave a od predsednika tražio pomoć u evakuaciji. General Smith međutim nije prihvatio Tolimirovo

tumačenje. On je objasnio da su vojne snage vrlo retko pod rukovođenjem lokalnih civilnih vlasti budući da su uvek angažovane na nivou države. Stoga, smatra Smit, ni lokalni vojni zapovednik ne može biti podređen lokalnoj civilnoj vlasti.

Konačno, general Smit je odbacio i Tolimirovu sugestiju da je on, kao Mladićev pomoćnik za bezbednost, u Žepi samo sprovodio sporazum u čijem je sklapanju učestvovao i britanski general. "Taj je sporazum sklopljen kao rezultat vašeg napada na zaštićenu zonu", rekao je Smit. Iz toga i nakon onoga što se dogodilo u Srebrenici, dodao je, proizašla je i sprovedena i evakuacija stanovništva. Britanski general je od Mladića, tvrdi, tražio da se evakuacija odvija pred očima javnosti kako bi se na minimum svela mogućnost da se ponovi ono što se, kako je tada već počelo da biva jasno, desilo u Srebrenici.

2011-03-24

HAG/DEN HAAG

"KOOPERATIVNA DEMOKRATIJA" I "HUMANITARNO BOMBARDOVANJE"

Trećeg dana unakrsnog ispitivanja bivšeg zapovednika Unprofora u BiH generala Ruperta Smita, optuženi general Zdravko Tolimir je nastojao da još jednom potkrepi svoju tezu o pristrasnosti mirovnih snaga UN u BiH koje su se "svrstale uz jednu od strana u sukobu", odnosno podržavale i pomagale snage Armije BiH u njenim napadima na Vojsku Republike Srpske.

◀ Rupert Smith, svjedok na suđenju Zdravku Tolimiru

Unprofor je tokom rata u BiH, prema Tolimiru, uvodio"kooperativnu demokratiju", koja se, kako je rekao, "branila tomahavkama". Međunarodne snage su se, prema bivšem Mladićevom pomoćniku za bezbednost, priklonile Armiji BiH koju su smatrali "kooperativnom", dok je Vojska Republike Srpske, kao "ne-kooperativna", kažnjavana vazdušnim udarima NATO avijacije.

Uzalud je britanski general objašnjavao optuženom da vazdušni udari NATO započeti 30. avgusta 1995. godine nisu imali veze sa "ne-koopetarivnošću" bosanskih Srba, već su predstavljali "direktnu posledicu i reakciju na minobacački napad na tržnicu Markale u zaštićenoj zoni Sarajevo, usled čega je došlo do pogibije velikog broja civila". Tolimir, međutim, negira odgovornost VRS za masakr na Markalama, ukazuje na Mladićev zahtev da se formira zajednička komisija koja će to istražiti i tvrdi da general Smit/Smith "nije stručnjak za balistiku", te nije mogao sam da utvrdi odakle je ispaljena kobna minobacačka granata. Tolimir je, usput, negirao odgovornost VRS i za prvi masakr na Markalama, tvrdeći da je na suđenju Karadžiću "utvrđeno" da je "granata bačena s krova". Tvrdio je, takođe, da je zapovednik "plavih šlemova" u Goraždu sredinom maja 1995. godine obavestio bošnjačku službu Državne bezbednosti da će Tuzla "biti uskoro granatirana", što se zaista i dogodilo 25. maja, kada je na tuzlanskoj "Kapiji" ubijeno više od 70 ljudi.

General Smit je, na to, pokušao optuženom da objasni da su na Londonskoj konferenciji sazvanoj nakon pada Srebrenice i masakra koji je usledio, predstavnici zemalja čiji su vojnici u sastavu Unprofora odlučili da – u slučaju novih napada za zaštićene zone – vojni komandanti UN snaga mogu narediti vazdušne udare koji će se nastaviti sve do ponovnog uspostavljanja zona isključenja ili zaštićenih zona. Tolimir, međutim, nije prihvatio takvo objašnjenje, već je bombardovanja položaja VRS krajem avgusta i u prvoj polovini septembra 1995. godine uporedio sa aktuelnom intervencijom međunarodne koalicije u Libiji, opisujući je kao "humanitarno bombardovanje". Usledila je intervencija predsedavajućeg sudije koji je optuženog upozorio da se ovo suđenje odnosi na događaje u Srebrenici i Žepi 1995. godine, te da je bavljenje aktuelnim događajima u Libiji, neprimereno.

Svedočenje generala Ruperta Smita biće okončano u ponedeljak.

2011-03-28

HAG/DEN HAAG

TOLIMIR OPTUŽUJE SMITA ZA "KRŠENJE MANDATA"

General Tolimir, optužen za genocid i druge zločine u Srebrenici i Žepi 1995. godine, je u završnici unakrsnog ispitivanja tadašnjeg komandanta Unprofor britanskog generala Ruperta Smita nastavio da optužuje mirovne snage UN za "kršenje mandata", "svrstavanje na stranu Bošnjaka i Hrvata" i "upotrebu sile" protiv srpskih snaga koje su u julu 1995. godine prodrle u enklavu pod nominalnom zaštitom UN.

◀ Rupert Smith, svjedok na suđenju Zdravku Tolimiru

Petog dana svedočenja britanskog generala Ruperta Smita/Smith, bivšeg zapovednika Unprofora u BiH, optuženi general Zdravko Tolimir nastavio je sa razradom svoje teze da su se snage UN i NATO u ratu u BiH svrstale "na stranu Bošnjaka i Hrvata", a protiv bosanskih Srba i njihove vojske.

General Smith je odbacio takve optužbe bivšeg Mladićevog pomoćnika za bezbednost, kao i njegove sugestije da su međunarodne snage u julu 1995. godine pomagale Armiji BiH i snabdevale je oružjem, municijom i gorivom, a sve to "zloupotrebljavajući" konvoje humanitarne pomoći namenjene civilnom stanovništvu.

Upotrebu sile od strane pripadnika Holandskog bataljona UN u Srebrenici u julu 1995. godine, optuženi general ocenio je kao podršku mirovnih snaga jednoj od strana u sukobu, tvrdeći da je time Unprofor prekršio mandat koji mu je dao Savet bezbednosti UN. Britanski general je odbacio takve Tolimirove tvrdnje, naglašavajući da je Unprofor u Srebrenici i Žepi delovao u skladu sa svojim ovlašćenjima i ispunjavajući obaveze iz svog mandata na zaštiti civilnog stanovništva u zaštićenim zonama.

Na to pitanje se u dodatnom ispitivanju vratio i tužilac, ukazujući na odredbe rezolucija 834 i 836 Saveta bezbednosti, kojima je bio preciziran mandat Unprofora. Tim rezolucijama je, ukazao je Smit, obuhvaćeno dejstvo Unprofora na osnovu takozvanog "zelenog naređenja" koje je u julu 1995. godine izdala komanda Holandskog bataljona, u nadi da će moći da zaustavi prodor Mladićevih snaga u srebreničku enklavu.

Osporavajući Tolimirovu tezu da je "zeleno naređenje" - koje Unproforu odobrava upotreba sile – predstavljalo prekoračenja mandata mirovnih snaga i njihovo svrstavanje na stranu Bošnjaka, tužilac je svedoka pitao da li se i pod kojim uslovima ovakvo naređenje moglo izdavati u BiH.

General Smit je objasnio da se radilo o postupku koji bi mirovne snage preduzimale ukoliko bi bilo koja od strana ugrozila blokadne punktove Unprofora, postavljene u nastojanju da se spreči pad zaštićene zone. Radilo se, po Smitu, o obeležavanju "jasne granice" čije je prelaženje značilo da će Unprofor "skinuti plave i navući zelene šlemove" i angažovati se protiv snaga koje su tu granicu prešle.

Tolimir se, podsetimo, tereti za genocid i druge zločine počinjene u julu 1995. godine u Srebrenici i Žepi. Holandski "plavi šlemovi" su 9. jula dobili "zeleno naređenje" i postavili su blokadne punktove, ali nisu uspeli da zaustave nalet Mladićevih snaga preko "jasne granice" koju su povukli, niti da spreče pad enklave i zločine koji suusledili.

Suđenje generalu Tolimiru se nastavlja sutra.

2011-03-29

HAG/DEN HAAG

KAKO JE FUNKCIONISAO GLAVNI ŠTAB VRS

Na suđenju Zdravku Tolimiru, optuženom za genocid i druge zločine u Srebrenici i Žepi, general vojske bosanskih Srba Ljubomir Obradović svedoči o strukturi i funkcionisanju Glavnog štaba VRS i ulozi koju je u njemu – kao tadašnji Mladićev pomoćnik za bezbednost i obaveštajne poslove – igrao optuženi general.

◀ Ljubomir Obradović, svjedok na suđenju Zdravku Tolimiru

Na suđenju generalu Zdravku Tolimiru,britanskog generala Smita/Smith je na klupi za svedoke na zamenio je general Vojske Republike Srpske (VRS), Ljubomir Obradović. Ovo je njegov drugi iskaz pred Tribunalom, prvi put na poziv optužbe. On se, naime, u novembru 2008. godine pojavio u sudnici u svojstvu svedoka odbrane svog nekadašnjeg starešine, generala Radivoja Miletića, jednog od sedmorice oficira bosanskih Srba kojima se sudilo za genocid i druge zločine u Srebrenici i Žepi. General Miletić je u prvom stepenu osuđen na 19 godina zatvora i njegov je predmet u žalbenom postupku.

U današnjem svedočenju Ljubomir Obradović je potvrdio da je u leto 1995. godine bio na dužnosti načelnika operativnog odeljenja u Upravi za operativne i nastavne poslove Glavnog štaba VRS. Odgovarajući na pitanja tužioca detaljno je opisao strukturu i način funkcionisanja Glavnog štaba VRS, uključujući i mesto i ulogu koju je u njemu imao optuženi general Zdravko Tolimir.

Kao jedan od pomoćnika komandanta Ratka Mladića, general Tolimir je bio na čelu sektora za bezbednosno-

obaveštajne poslove Glavnog štaba. Zajedno sa još petoricom visokih oficira koji su predvodili preostalih pet sektora Glavnog štaba, Tolimir je bio u uskom krugu najbližih Mladićevih saradnika. Njegov sektor su činila dva odeljenja čiji su mu zapovednici bilo direktno podređeni. Odeljenje za obaveštajne poslove vodio je pukovnik Salapura a odeljenje za bezbednost pukovnik Ljubiša Beara. Kao jedan od članova "Srebreničke sedmorke", Beara je u junu prošle godine proglašen krivim za genocid i druge zločine i osuđen na kaznu doživotnog zatvora. I njegov je predmet, takođe, u žalbenom postupku.

Prema strukturi Glavnog štaba kako je opisao Obradović, u Tolimirovoj nadležnosti je bio i Deseti izviđačko–diverzantski odred čiji je zadatak bilo obezbeđenje Glavnog štaba i komandanta Mladića. Radi se o odredu koji je, prema tužiocu, 16. jula 1995. godine na vojnoj ekonomiji Branjevo kraj Zvornika, sproveo masovno streljanje preko hiljadu Bošnjaka, zarobljenih nakon pada Srebrenice a oko 500 pogubio u Domu kulture u Pilici, o čemu je pred Tribunalom svedočio i jedan od pripadnika odreda, Dražen Erdemović..

Ljubomir Obradović sutra nastavlja svedočenje.

2011-03-30

HAG/DEN HAAG

HEMIJSKO ORUŽJE KAO "OBMANA"

General Zdravko Tolimir je upotrebu hemijskog oružja u napadu na Žepu u julu 1995. godine "verovatno predložio kako bi obmanuo i zastrašio snage Armije BiH te ih naveo da se predaju i napuste enklavu", svedočio je u nastavku suđenja bivšem Mladićevom pomoćniku za bezbednost nekadašnji oficir Glavnog štaba VRS Ljubomir Obradović.

◀ Ljubomir Obradović, svjedok na suđenju Zdravku Tolimiru

Da li je Vojska Republike Srpske imala i koristila hemijsko oružje i da li je njegovu upotrebu u julu 1995. godine tražio optuženi general Zdravko Tolimir? Na ta pitanja tužilac je nastojao da dobije odgovore u nastavku glavnog ispitivanja bivšeg oficira Glavnog štaba VRS Ljubomira Obradovića, svedoka optužbe na suđenju nekadašnjem Mladićevom pomoćniku za bezbednost u Glavnom štabu VRS, optuženom za genocid i druge zločine u Srebrenici i Žepi .

Povod je bio dokument koji je Tolimir 21. jula 1995. godine iz komande Rogatičke brigade uputio u Glavni štab VRS, "na ličnost" generala Radivoja Miletića. General Tolimir opisuje situaciju u Žepi i predlaže, pored ostalog, da se protiv snaga Armije BiH u enklavi upotrebi hemijskog oružje. "Najpogodnije bi bilo njihovo uništenje upotrebom hemijskih sredstava ili aerosolnih bombi i mina", piše Tolimir, navodeći da bi tako, po njemu, moglo najbrže doći do "pada Žepe i predaje Muslimana".

Svedoku je ovaj dokument, podsetio je tužilac, pokazan i prilikom prethodnog svedočenja 2008. godine. Tada je rekao da ne zna ni za kakvo hemijsko oružje, te da je tako nešto "nečuveno", a dokument ocenio kao "smešan". Danas je ponovio da nije imao nikakvih saznanja ni o posedovanju ni o korišćenju hemijskog oružja od strane VRS, ali je o samom dokumentu i njegovom sadržaju izneo drugačije mišljenje nego 2008.

Čitajući Direktivu broj 7.1 u kojoj se nalaže stvaranje "nepodnošljivih uslova za opstanak muslimanskog stanovništva u Srebrenici i Žepi", Obradović je došao do zaključka da bi Tolimirov predlog za korišćenje hemijskog oružja mogao zapravo imati funkciju "obmanjivanja i zastrašivanja" neprijatelja, kako bi se naveo da se povuče iz enklave. "Nelogično" mu je, dodao je svedok, i to što je Tolimir ovakav predlog uputio direktno generalu Miletiću, koji je po rangu bio niži od njega.

Generala Ljubomira Obradovića će sutra unakrsno ispitivati optuženi Zdravko Tolimir.

2011-03-31

HAG/DEN HAAG

SUZAVAC ILI BOJNI OTROV ZA ŽEPU

Hemijska sredstva nisu isto što i hemijsko oružje - istakao je general Zdravko Tolimir, bivši Mladićev pomoćnik za bezbednost, na početku unakrsnog ispitivanja svedoka optužbe Ljubomira Obradovića, takođe nekadašnjeg oficira u Glavnom štabu VRS.

◀ Ljubomir Obradović, svjedok na suđenju Zdravku Tolimiru

Iz dokumenta kojim je tužilac dokazivao njegovu nameru da u julu 1995. godine u Žepi upotrebi hemijsko oružje, Zdravko Tolimir je danas citirao rečenicu u kojoj predlaže da se, radi ubrzanja predaje vojnika Armije BiH iz Žepe i pada enklave, na njih dejstvuje "hemijskim sredstvima". Svedok optužbe Ljubomir Obradović, tadašnji načelnik operativnog odeljenja u Glavnom štabu VRS, složio se sa tvrdnjom optuženog da "sredstva nisu isto što i oružje", mada juče – dok je odgovarao na pitanja tužioca – nije ukazao na pomenutu razliku.

Prema Tolimiru, hemijska sredstva su "ne-smrtonosni agensi koji imaju privremeno dejstvo i koriste se u obliku ručnih bombi ili bombi manjeg dometa koje se ispaljuju iz puške". Radi se o običnom "suzavcu", potvrdio je Obradović prihvatajući Tolimirovu sugestiju da je u pitanju ista hemikalija kojom se pune sprejovi koje "žene koriste za samoodbranu". U hemijsko oružje, s druge strane, složili su se optuženi i svedok, spadaju bojni otrovi, koji imaju smrtonosno dejstvo i upotrebljavaju se u projektilima većeg dometa.

Obradović je juče u glavnom ispitivanju za isti Tolimirov predlog rekao da je verovatno bio pokušaj obmanjivanja i zastrašivanja neprijatelja, čime je sugerisao da optuženi general nije ni imao nameru da upotrebi hemijske agense – bili oni "sredstva" ili "oružje". Na činjenicu da je danas prihvatio objašnjenje o Tolimirovoj nameri da upotrebi samo suzavac, reagovao je sudija Mindua tražeći od svedoka da objasni da li to znači odustaje od jučerašnjeg tumačenja. Umesto direktnog odgovora svedok je rekao da je juče "samo naveo tu mogućnost" (obmanjivanja i zastrašivanja) a zatim se, ukazujući na razliku između "hemijskih sredstava i bojnih otrova", ponovo priklonio tezi optuženog da je u julu 1995. godine predložio da se u Žepi primeni samo suzavac.

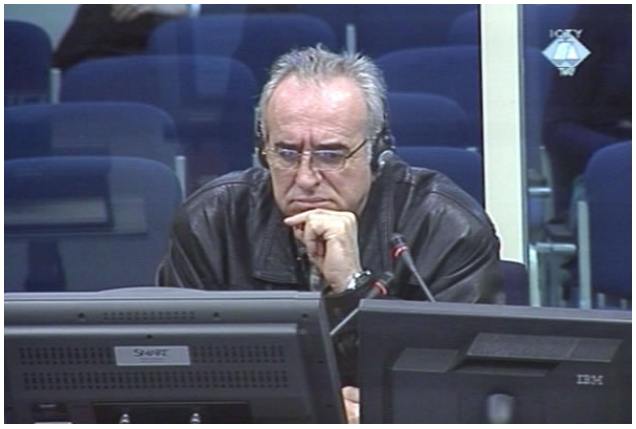
Na početku dodatnog ispitivanja Obradovića tužilac Piter Mekloski/Peter McCloskey je napomenuo da ima dokaze da su hemijska sredstva koje navodi Tolimir, sadržala i "nešto više od suzavca", te da je to jedna od tema zbog koje bi trebalo da svedoku postavi još pitanja. Uprkos tome što je današnja rasprava produžena, Mekloski nije stigao da Obradoviću postavi sva pitanja koja je želeo, pa će sudije naknadno odlučiti da li će svedok morati da se vrati u Hag na dodatno ispitivanja od strane tužioca.

2011-04-04

HAG/DEN HAAG

POKAJNIK I SVEDOK

U Srebrenici se dogodio stravičan zločin koji se ničim ne može opravdati, rekao je na suđenju Zdravku Tolimiru, nekadašnji bezbednjak Bratunačke brigade VRS Momir Nikolić koji je 2003. godine priznao krivicu za srebreničke zločine i trenutno izdržava kaznu od 20 godina zatvora.

◀ Momir Nikolić, svjedok na suđenju Zdravku Tolimiru

Momir Nikolić je nakon priznanja krivice, tri puta svedočio na suđenjima za srebreničke zločine – oficirima Bratunačke, odnosno Zvorničke brigade VRS Blagojeviću i Jokiću, sedmorici oficira vojske i policije bosanskih Srba optuženih za genocid i druge zločine u Srebrenici i Žepi, kao i bivšem načelniku Generalštaba Vojske Jugoslavije Momčilu Perišiću koga optužnica tereti da je zločinima u Srebrenici doprineo pružajući pomoć snagama VRS.

Nikolić je u današnjem svedočenju na suđenju Zdravku Tolimiru bivšem Mladićevom pomoćniku za bezbednost, u Glavnom štabu VRS, potvrdio navode sporazuma o priznanju krivice koji je postigao sa tužilaštvom 2003., kao i dokument u kojem priznaje da je "izgovorio neistinu" tvrdeći da je umešan i u zločin u Kravici, gde je prema optužnici, 13. jula 1995. godine u skladištu zadruge streljano oko hiljadu Bošnjaka zarobljenih nakon pada Srebrenice. Danas je, međutim, naglasio da je to jedina "neistina" koju je izrekao, te da njegovo svedočenje predstavlja veran prikaz onoga što je video i doživeo uključujući i sopstvenu i ulogu u srebreničkim događajima, zbog koje se, tvrdi, duboko kaje.

"Ne da mi je žao, nego su to moje muke", rekao je Nikolić suznih očiju i uputio izvinjenje svim žrtvama a posebno, kao nekadašnji profesor, "svojim đacima koji su stradali u srebrenčkim zločinima". Iako, kako je rekao, njegova uloga u Srebrenici nije bila presudna, jer nije "ni komandovao ni planirao", Nikolić sebe smatra odgovornim jer je "izvršavao naređenja" koja su izazvala brojne žrtve i patnje stanovništva enklave. "Svestan sam svoje krivice i kajem se zbog toga", rekao je Nikolić. Odgovarajući na pitanja tužioca, potvrdio je da je on prvi oficir VRS koji se izjasnio krivim za srebreničke zločine.

Do kraja današnje rasprave bivši bezbednjak Bratunačke brigade je opisao na koji način je funkcionisao komandni lanac u jedinicama VRS u odnosu na odeljenja odnosno sektor bezbednosti i obaveštajnih poslova u jedinicama. Prema pravilima službe preuzetim od nekadašnje JNA, objasnio je Nikolić, u nadležnosti obaveštajno bezbednosnog odeljenja brigade bile su jedinice za izviđanje i vod vojne policije. Za njihovo funkcionisanje bio odgovoran načelnik odeljenja ali su pravo da izdaju naređenja imali isključivo komandanti jedinica. Komandant njegove Bratunačke brigade, je u julu 1995. godine bio pukovnik Vidoje Blagojević, koji je u Tribunalu proglašen krivim za srebreničke zločine i osuđen na 15 godina zatvora.

O svim obaveštajnim podacima i drugim informacijama do kojih je dolazio Nikolić je bio dužan da, osim komandanta, obavesti i obaveštajno bezbednosno odeljenje nadređene komande, u ovom slučaju Drinskog korpusa. Ista procedura se prema pravilima nastavljala i dalje prema Glavnom štabu gde je na čelu odeljenja za bezbednost i obaveštajne poslove bio optuženi general Zdravko Tolimir.

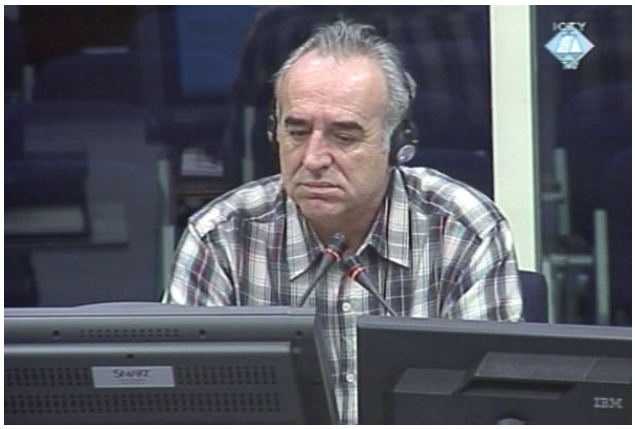
Nikolićevo svedočenje nastavlja se sutra.

2011-04-05

HAG/DEN HAAG

PRIPREME ZA ELIMINISANJE SREBRENIČKE ENKLAVE

Momir Nikolić bivši bezbednjak Bratunačke brigade VRS u nastavku svedočenja na suđenju Zdravku Tolimiru nekadašnjem bezbednjaku Glavnog štaba VRS opisao kako su merama pritiska na Unprofor i stanovništvo u Srebrenici snage bosanskih Srba pripremale teren za operaciju “eliminisanja” enklave.

◀ Momir Nikolić, svjedok na suđenju Zdravku Tolimiru

U periodu pred početak srebreničke operacije VRS, enklava pod nominalnom zaštitom UN, je sve više bila izložena pritisku snaga bosanskih Srba. O tome je u nastavku svedočenja na suđenju Zdravku Tolimiru danas govorio Momir Nikolić, bivši načelnik obaveštajno-bezbednosnog odeljenja Bratunačke brigade VRS koji izdržava kaznu od 20 godina zatvora izrečenu u Tribunalu nakon što je 2003. godine priznao krivicu za srebreničke zločine.

Pojačan pritisak na zonu, opisao je Nikolić, vršen je pre svega blokadom konvoja kojima je snabdevano stanovništvo Srebrenice, ali i Unprofor i druge međunarodne organizacije čiji su predstavnici bili stacionirani u enklavi nakon njenog proglašenja za zaštićenu zonu 1993. godine. Nikolić je u tom periodu bio i oficir za vezu sa Unproforom i nadgledao je kontrolu konvoja koji su ulazili i izlazili iz enklave. Dozvole za prolazak konvoja, potvrdio je, izdavane su isključivo u Glavnom štabu VRS a njegov je zadatak bio samo da se postara da u enklavu stigne samo sadržaj naveden u “propusnici”.

Tužilac je svedoku pokazao niz dokumenata kojima se predviđa uvođenje restriktivnihmere VRS prema enklavi, među kojima je naređenje komandanta Drinskog korpusa VRS Milenka Živanovića iz jula 1994. godine kojim se osim blokade konvoja, nalaže i ograničavanje kretanja na relacijama Srebrenica - Žepa, Srebrenica - Kladanj i Srebrenica - Tuzla, kao i obučavanje i opremanje snajperista u jedinicama Drinskog korpusa na tom području. Nikolić je potvrdio da je ovo naređenje izvršavao. Rekao je takođe da su sa približavanjem početka srebreničke operacije mere VRS prema enklavi bile sve resriktivnije sa krajnjim ciljem “nestanka enklave”. Ovim merama je trebalo podstaći njeno stanovništvo da napusti Srebrenicu i oslabiti borbenu gotovost Holandskog bataljona UN kako bi se umanjile šanse za njegovo efikasno delovanje protiv snaga VRS.

VRS je krajem juna 1995. godine, potvrdio je Nikolić, zauzela i jedan kontrolni punkt Unprofora i primorala snage Holandskog bataljona da se povuku sa tog položaja “na raskrsnici puteva za Skelane i Milića, južno od Srebrenice”. VRS je tvrdila da se kontrolni punkt “Eko” nalazi van enklave i zahtevala njegovo pomeranje za 300-400 metara prema Srebrenici. Budući da su Holanđani u odgovoru na ovaj zahtev naglasili da nemaju mandat da samostalno menjaju granice enklave i da to može da učini samo Savet bezbednosti UN, general Živanović je, kaže Nikolić, izdao naređenje da se punkt zauzme.

Na pitanje tužioca u čemu je bio značaj zauzimanja ovog položaja Nikolić je odgovorio da je time bio obezbeđen lakši ulazak u enklavu, što se ubrzo nakon toga i dogodilo. Svedočenje Momira Nikolića se nastavlja sutra.

2011-04-06

HAG/DEN HAAG

MOMIR NIKOLIĆ: LIKVIDACIJA SE "PODRAZUMEVALA"

Dan nakon pada Srebrenice, bilo je jasno da će biti likvidirani svi muškarci muslimanske nacionalnosti zarobljeni nakon ulaska Mladićevih snaga u enklavu, rekao je bivši bezbednjak Bratunačke brigade VRS Momir Nikolić trećeg dana svedočenja na suđenju Zdravku Tolimiru.

◀ Momir Nikolić, svjedok na suđenju Zdravku Tolimiru

Momir Nikolić, koji nakon priznanja krivice za srebreničke zločine izdržava kaznu od 20 godina zatvora, detaljno je danas opisao događaje tokom i nakon operacije VRS "Krivaja 95" u Srebrenici u julu 1995. godine. Nikolić je vodio Odeljenje za bezbednost i obaveštajne poslove Bratunačke brigade u kojem mu se 8. jula 1995. godine pridružio pukovnik Radislav Janković, zamenik načelnika za obaveštajne poslove u bezbednosno-obaveštajnoj Upravi Glavnog štaba VRS na čijem se čelu u to vreme nalazio optuženi Tolimir. Janković je rekao Nikoliću da dolazi kao ispomoć u sprovođenju "tako velike operacije" kakva je bila "Krivaja 95".

Nakon pada Srebrenice 11. jula 1995. stanovništvo se u ogromnom zbegu uputilo ka Potočarima. Nikolić je dobio zaduženje da obezbeđuje sastanke u hotelu "Fontana" u Bratuncu gde se general Mladić sastao sa komandantom Holandskog bataljona UN pukovnikom Karemansom a onda iste večeri i sutradan i sa predstavnicima izbeglica iz Srebrenice. Uoči trećeg sastanka 12. jula 1995. Nikolić je razgovarao sa oficirima Drinskog korpusa kojima je bio podređen po stručnoj liniji – pukovnikom Svetozarom Kosorićem, načelnikom za obaveštajne poslove i bezbednjakom Vujadinom Popovićem. Popović mu je, tvrdi, rekao da će svi muškarci u Potočarima, kojih je po njegovim procenama bilo blizu 2.000, biti zarobljeni i pritvoreni, a na njegovo pitanje šta će dalje s njima biti, odgovorio je "sve Balije treba pobiti".

Nikolić je 12. i 13. jula obezbeđivao "putni pravac" Potočari - Bratunac kojim je trebalo da prođe general Mladić. Komandant Glavnog štaba VRS se, opisao je, zaustavio u Konjević Polju 13. jula i obećao je zarobljenim Bošnjacima koje je tu zatekao da će biti prebačeni do Kladnja, teritorije pod kontrolom Armije BiH. Nikolić, međutim, tvrdi da je na njegovo pitanje šta će biti s tim ljudima, Mladić samo odmahnuo rukom, na način koji je, po svedoku, značio da treba da budu likvidirani. "Suprotstaviti se Mladiću u to vreme je bilo ravno samoubistvu", rekao je Nikolić objašnjavajući zašto nije reagovao kada je shvatio šta preti zarobljenim Bošnjacima.

O smaknuću zarobljenika su, tvrdi Nikolić, sledećeg dana u Bratuncu razgovarali i načelnik bezbednosti Glavnog štaba VRS Ljubiša Beara i predsednik opštine Bratunac i Karadžićev poverenik za civilna pitanja u Srebrenici Miroslav Deronjić. Prepirali su se oko mesta gde će zarobljenici biti smešteni, pozivajući se pri tom "na svoje šefove", Mladića i Karadžića, ali obojica su, po Nikoliću, bili saglasni da zarobljenike treba pobiti. To se, tvrdi Nikolić, "podrazumevalo".

Na samom kraju glavnog ispitivanja, bivši bezbednjak Bratunačke brigade potvrdio je da je bio angažovan u operaciji iskopavanja i premeštanja tela pogubljenih iz masovnih grobnica na teritoriji Bratunačke brigade, tokom septembra i oktobra 1995. godine. Operacija se odvijala pod imenom "asanacija", iako je taj termin, kaže Nikolić, prema vojnoj terminologiji bio pogrešan. Mada zamišljena kao tajna, ova operacija je uključivala preveliki broj civilnih i vojnih institucija da bi mogla da zadrži taj karakter. Na pitanje tužioca zašto je bila zamišljena kao tajna, Nikolić je odgovorio "verovatno zato što je trebalo da prikrije tragove zločina".

Bivšeg bezbednjaka Bratunačke brigade sutra će unakrsno ispitivati optuženi general, nekadašnji Mladićev pomoćnik za bezbednost i obaveštajne poslove u Glavnom štabu VRS koji se tereti za genocid i druge zločine u Srebrenici i Žepi.

2011-04-07

HAG/DEN HAAG

TOLIMIR "BRANI" NIKOLIĆA

Prvi dan unakrsnog ispitivanja Momira Nikolića, optuženi general Zdravko Tolimir posvetio odbrani mesta i uloge oficira za bezbednost i obaveštajne poslove u jedinicama Vojske Republike Srpske. Tužilaštvo, smatra Tolimir, Nikoliću i drugim oficirima bezbednosti "pripisuje mnogo toga za šta oni nisu odgovorni."

Unakrsno ispitivanje Momira Nikolića, bivšeg oficira bezbednosti Bratunačke brigade VRS, optuženi general Zdravko Tolimir započeo je serijom pitanja o uzrocima raspada Jugoslavije, sugerišući da oni leže u "spoljnim uticajima". Nikolić, koji se svom bivšem starešini iz Glavnog štaba VRS obraćao sa "gospodine generale", složio se sa Tolimirom da su Srbi i Muslimani mogli da nastave skladan zajednički život u Bratuncu, da nije bilo tih "spoljnih uticaja".

◀ Momir Nikolić, svjedok na suđenju Zdravku Tolimiru

Tolimir je u julu 1995. godine bio Mladićev pomoćnik za obaveštajne poslove i bezbednost u Glavnom štabu VRS, dok je Nikolić ista zaduženja imao u Bratunačkoj brigadi. Obojica su optuženi za genocid i druge zločine počinjene u Srebrenici – Tolimir i u Žepi – ali se Nikolić 2003. godine izjasnio krivim za zločin progona, a tužilaštvo, na osnovu sporazuma o priznanju krivice, povuklo ostale tačke optužnice. Na svedočenje Tolimiru, Nikolić je došao iz Finske gde izdržava kaznu od 20 godina zatvora, na koju je osuđen 2003. godine.

Najveći deo današnje rasprave optuženi general je posvetio definisanju položaja, uloge i ovlašćenja oficira bezbednosti na svim nivoima - od bataljona do Glavnog štaba. Citiranjem delova Pravila službe vojske Republike Srpske, Tolimir je dokazivao da oficiri bezbednosti u vojsci bosanskih Srba nisu bili ovlašćeni za komandovanje i da su jedino komandanti jedinica mogli da izdaju naređenja. Nikolić, koji je o tome svedočio i u glavnom ispitivanju, je potvrđivao Tolimirove navode iz Pravila službe, sve dok predsedavajući sudija nije optuženom skrenuo pažnju da su dokumenti koje citira već uvedeni u dokaze pa ih sudije mogu same pročitati, te da bi možda mogao razmotriti svrsishodnost takvog načina ispitivanja.

Mada je prihvatio sugestiju sudije, Tolimir je objasnio da to ne čini zbog sebe, već Momira Nikolića, kome se, kako je rekao, "pripisuje mnogo toga za šta nije bio odgovoran". Sudija Fluge/Floegge je na to podsetio da se u ovom postupku ne sudi Nikoliću, nakon čega je Tolimir svedoka direktno pitao zašto je na sebe preuzeo odgovornost za sve aktivnosti u brigadi "kada je bio samo stručni organ".

"Ja sam prihvatio onaj deo odgovornosti koji smatram da mi pripada", odgovorio je Nikolić i dodao da je srebreničkoj operaciji učestvovala vojna policija Bratunačke brigade koja je bila u njegovoj nadležnosti i za čije se postupke o oseća odgovornim kao tadašnji načelnik obaveštajno bezbednosnog organa Bratunačke brigade.

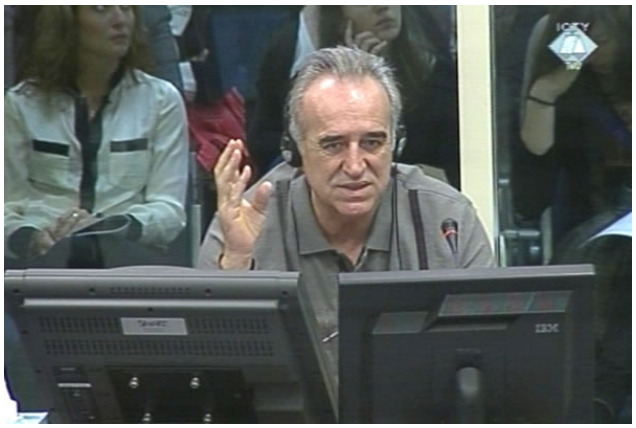
Unakrsno ispitivanje Momira Nikolića optuženi general Tolimir nastavlja u ponedeljak.

2011-04-11

HAG/DEN HAAG

NIKOLIĆEVA PROCENA ODNOSA STRELJANIH I POGINULIH

Za desetak odsto svih žrtava u Srebrenici moglo bi se reći da su poginuli u borbi. Svi ostali su zarobljeni, privremeno zatvoreni i pogubljeni, svedočio je Momir Nikolić bivši bezbednjak Bratunačke brigade VRS na suđenju Zdravku Tolimiru nekadašnjem Mladićevom pomoćniku za bezbednost i obaveštajne poslove u Glavnom štabu VRS optuženom za genocid i druge zločine u Srebrenici i Žepi.

◀ Momir Nikolić, svjedok na suđenju Zdravku Tolimiru

Momir Nikolić je svoju procenu izneo odgovarajući na pitanja kojima je optuženi general, u nastavku unakrsnog ispitivanja, sugerisao kako su Bošnjaci koji su poginuli u borbama vođenim tokom proboja ka Tuzli, ubrojani u žrtve zločina "pripisanih optuženima u Tribunalu". Nikolićeva procena navela je sudije do serijom pitanja pokušaju da utvrde na čemu se ona zasniva.

Naglasivši da se radi isključivo o "ličnoj proceni", Nikolić rekao da je do takvog zaključka došao na osnovu onoga što je video. Osnova je, rekao je Nikolić, broj ljudi koji je izdvojen u Potočarima i broj onih koji su zarobljeni na putu ka Konjević polju i dalje. "To je ono što sam video", rekao je Nikolić i ponovio da je najmanje 90 odsto srebreničkih žrtava pogubljeno a "možda desetak procenata", stradalo u borbi.

Tolimir je u nastavku unakrsnog ispitivanja pokušao da ponudi objašnjenje za izdvajanje muškaraca u Potočarima 12. i 13. jula 1995. godine. Predočio je dokument koji je lično potpisao 12. jula 1995. i kojim se podređenim jedinicama nalaže "evidencija i evakuacija" vojno sposobnih Muslimana iz enklave kako bi se osujetila namera Armije BiH da "prikaže Srebrenicu kao demilitarizovanu zonu i optuži Srbe da su napali nenaoružane civile u enklavi". Naoružanim Muslimanima je, tvrdi Tolimir, naloženo da se "ilegalno izvuku iz enklave preko teritorije koju je kontrolisala VRS".

"Može li se onda", pitao je optuženi general, "odgovornost za evidenciju i evakuaciju pripisivati vama ili vašim komandantima kao ratni zločin?" Nikolić je odgovorio da svog komandanta smatra odgovornim za ono sto se dešavalo u zoni za koju je on bio nadležan, kao i da se lično smatra odgovornim za sva naređenja koja su bila u njegovoj nadležnosti i koja je izvršavao.

Komandant Bratunačke brigade Vidoje Blagojević je pred Tribunalom proglašen krivim za zločine protiv čovečnosti počinjene u Srebrenici i osuđen na 15 godina zatvora, dok je Nikoliću – koji je priznao krivicu za iste zločine – izrečena kazna od 20 godina zatvora.

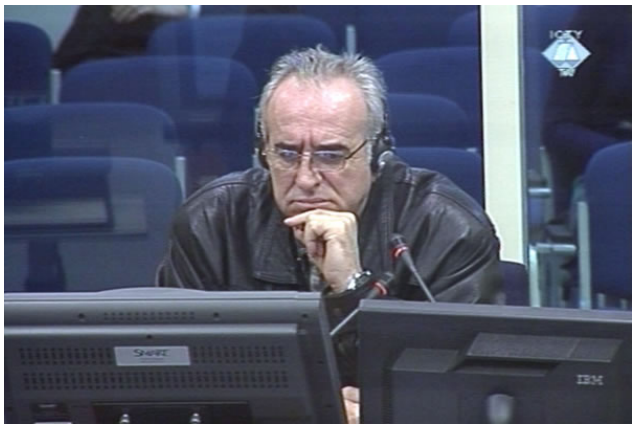
Svedočenje Momira Nikolića se nastavlja sutra.

2011-04-12

HAG/DEN HAAG

ODLAZAK POD PRINUDNOM A NE PO SLOBODNOM IZBORU

Stanovništvo Srebrenice je prisilno premešteno, rekao je Momir Nikolić u nastavku iskaza na suđenju Zdravku Tolimiru, odgovarajući u unakrsnom ispitivanju na sugestiju optuženog da su žitelji Srebrenice "slobodno mogli izabrati da li da ostanu ili napuste zonu" pod nominalnom zaštitom UN, koju su zauzele snage bosanskih Srba.

Momir Nikolić, svjedok na suđenju Zdravku Tolimiru

"Ne verujem da iko za jedan dan dobrovoljno napušta sve što je imao", rekao je Momir Nikolić objašnjavajući da je, na osnovu onoga što je kao bezbednjak Bratunačke brigade VRS video u Potočarima u julu 1995. godine, došao do zaključka da je "sloboda izbora za stanovništvo Srebrenice bila samo formalna". Praktično, tvrdi Nikolić, oni nisu imali izbora. Uzimajući u obzir "mržnju koja je vladala, sukobe, ubistva koja su se do tada desila, želju za osvetom... nije postojala praktična mogućnost da oni opstanu", naglasio je Nikolić.

Takav Nikolićev odgovor Tolimir je prokomentarisao kao svedokov "lični stav" koji se, po njemu, razlikuje od "stvarnih događaja". Kao tadašnji Mladićev pomoćnik za bezbednost i obaveštajne poslove, general Tolimir je u julu 1995. godine bio Nikoliću nadređen po stručnoj liniji.

Tezu o dobrovoljnom iseljavanju stanovništva Srebrenice, Tolimir je nastavio da dokazuje ukazivanjem na dokumente kao što je izveštaj UNHCR iz jula 1995. godine, u kojem se navodi da je većina izbeglica "izrazila želju da napuste Srebrenicu". Dokaze te želje Tolimir nalazi i u iskazima svedoka koji su na prethodnim srebreničkih suđenjima opisivali da su se izbeglice u Potočarima gurale da uđu u autobuse, kako bi što pre napustile to područje.

Nikolić je međutim ostao pri svojoj oceni ponavljajući da je evakuacija usledila iz nužde te da je stanovništvo Srebrenice bilo prinuđeno da na to pristane iako njih "95 odsto nije želelo da napusti enklavu".

Mada se svedok tokom dvodnevnog unakrsnog ispitivanja nije složio sa mnogim njegovim sugestijama, general Tolimir se na kraju zahvalio kapetanu Nikoliću na odgovorima, izvinio za eventualni doprinos "nečemu što mu je možda smetalo", blagoslovio ga ipoželeo mu srećan put i brz odlazak kući.

Nikolić je uzvratio zahvaljujući se generalu na "korektnom ispitivanju i uvažavanju", dodavši da Tolimira izuzetno poštuje kao oficira i generala.

U kratkom dodatnom ispitivanju Nikolić je ponovio da je cilj srebreničke operacije VRS bio da se enklava "očisti od Muslimana", odnosno da se "oni primoraju da je napuste". Nikolić je, podsetimo, priznao svoj deo krivice za zločine počinjene u Srebrenici i osuđen je na 20 godina zatvora, a kaznu izdržava u Finskoj.

Suđenje Zdravku Tolimiru nastavlja se sutra iskazom novog svedoka optužbe.

2011-04-13

HAG/DEN HAAG

PISAC TOLIMIROVOG ROGATIČKOG PISMA

Bivši bezbednjak Rogatičke brigade VRS novi svedok optužbe na suđenju Zdravku Tolimiru, Mladićevom pomoćniku za bezbednost i obaveštajne poslove optuženom za genocid i druge zločine počinjene u Srebrenici i Žepi 1995. godine.

Zoran Čarkić je kao pomoćnik komandanta za bezbednosno obaveštajne poslove u Rogatičkoj brigadi VRS, u julu 1995. godine bio učesnik događaja u Žepi opisanih u optužnici protiv Zdravka Tolimira. Čarkić je danas svedočio u prisustvu svog advokata i uz upozorenje sudije da može odbiti da odgovara na pitanja koja bi ga mogla inkriminisati. Na zahtev njegovog advokata, veći deo današnje rasprave odvijao se bez prisustva javnosti.

U javnom delu rasprave Čarkić je potvrdio da je u julu 1995. godine bio učesnik operacije "Stupčanica 95", što je zvanični naziv operacije VRS za zauzimanje enklave Žepa. Mada su, tvrdi, njegova glavna zaduženja bila vezana za

goraždanski front, na području jugozapadno od Rogatice, Čarkić je nakon napada VRS na Žepu "pozivan" na područje Bokšanice i Borika, gde se nalazilo Istureno komandno mesto (IKM) Rogatičke brigade. Na Bokšanici je viđao generale Mladića, Krstića i Tolimira, iako je na toj lokaciji, kako tvrdi, boravio "sporadično" i uvek na poziv "viših oficira".

◀ Zoran Čarkić, svjedok na suđenju Zdravku Tolimiru

Tužilac je svedoku predočio dokument u rukopisu koji je Čarkić, nakon kraćeg oklevanja, prepoznao kao svoj, naglasivši, međutim, da se ne seća ni kada ni kako ga je pisao, ni "neobičnog papira" na kojem je napisano. Objasnio je takođe da se ono što je sadržano u pismu nikada nije ostvarilo, budući da bi on, kako je rekao, "morao znati da se toliki broj zarobljenika drži" na teritoriji njegove brigade.

Sadržaj pisma do prelaska na zatvorenu sednicu nije saopšten, ali se u kasnijem nastavku glavnog ispitivanja moglo zaključiti da je reč o pismu koje je Tolimir izdiktirao svedoku i adresirao "na ličnost" generala Milana Gvera, Mladićevog pomoćnika za moral verska i prava pitanja. Tolimir ga izveštava o tome kako je, "na prostoru Sjemeća obezbeđen smeštaj za 800 zarobljenika iz Srebrenice", koji se mogu angažovati za rad na tamošnjoj "farmi za uzgoj konja i svinja". Čarkić je negirao da išta o tome zna, iako mu je tužilac ukazao na deo pisma u kojem Tolimir navodi kako Rogatička brigada pomenute zarobljenike "može da obezbeđuje sopstvenim snagama". "Samnom o tome niko nikad nije razgovarao", rekao je svedok.

Na fotografijama koje mu je pokazao tužilac svedok je identifikovao lokaciju na kojoj je bila pomenuta farma. Radi se o Sjemećkoj ravni do koje se od Rogatice stiže za oko 40 minuta vožnje. Farma je prema Čarkiću odavno napuštena i ni danas se ne koristi.

Čarkić je potvrdio da je bio u pratnji prvog konvoja izbeglica koji je 26. jula 1995. napustio Žepu. Prepoznao se na videu koji je tog dana snimljen na Bokšanici. Na njemu se vidi general Mladić kako ulazi u autobuse kojima se civili iz Žepe odvoze u pravcu Kladnja, predstavlja im se i kaže kako im "ovog puta poklanja život" ali da sledeći put - ako budu otvarali vatru na srpske snage - "neće biti milosti."

Iskaz Zorana Čarkića nastavlja se sutra.

2011-04-14

HAG/DEN HAAG

PUNA SAGLASNOST OPTUŽENOG I SVEDOKA OPTUŽBE

Zoran Čarkić bivši bezbednjak Rogatičke brigade Vojske Republike Srpske (VRS), potvrdio je danas sve teze koje mu je tokom unakrsnog ispitivanja sugerisao optuženi general Zdravka Tolimir, nekadašnji Mladićev pomoćnik za bezbednost u Glavnom štabu VRS koji se tereti za genocid i druge zločine u Srebrenici i Žepi.

◀ Zoran Čarkić, svjedok na suđenju Zdravku Tolimiru

Svedok optužbe Zoran Čarkić je u današnjem nastavku unakrsnog ispitivanja spremno prihvatao i potvrđivao sve sugestije optuženog Zdravka Tolimira: počev od toga da su "razlozi za početak rata" u BiH "uvezeni spolja" i "isprovocirani" incidentima kao što je napad na kolonu JNA u sarajevskoj Dobrovoljačkoj ulici, preko "zloupotrebe statusa" zaštićenih zona od strane Bošnjaka, koji su iz Srebrenice i Žepe izvodili diverzantske napade na okolna srpska sela i položaje VRS, pa do "slobode izbora" koju je, po optuženom, imalo stanovništvo enklava kada se u julu 1995. godine odlučilo da ih napusti.

Osim činjenice da je Čarkić u julu 1995. godine bio među bezbednjacima VRS čiji je nadređeni u glavnom štabu, po stručnoj liniji, bio general Tolimir, ostali razlozi zbog kojih je za tužioca važan iskaz ovog svedoka mogu se samo naslućivati, budući da se dobar deo njegovog svedočenja odvijao na raspravi zatvorenoj za javnost. Isto se danas dogodilo i za završnim delom unakrsnog ispitivanja ali je prethodno, u javnom delu rasprave, optuženi general od svog bivšeg podređenogdobio potvrdu da ni jedan starešina iz organa bezbednosti u VRS od bataljona do Glavnog štaba nije imao pravo da komanduje, već samo da predlaže i savetuje nadležnu komandu.

Tolimir je u unakrsnom ispitivanju Čarkića takođe nastojao da ospori značaj pisma koje je, prema tvrdnji tužioca, optuženi diktirao svedoku u julu 1995. godine kako bi obavestio generala Milana Gvera o mogućnosti da oko 800 zarobljenika iz Srebrenice budu smešteni na farmi za uzgoj konja i svinja na Sjemećkoj ravni, u zoni odgovornosti Rogatičke brigade.

Čarkić je potvrdio da pomenuta farma nikada nije korišćena kao zatočenički objekat i prihvatio sugestiju optuženog da je pismo koje mu je diktirano sročeno kao "obaveštenje" a ne naređenje. Složio se da je svrha bila samo da se "u slučaju potrebe" za objektima za smeštanje zarobljenika, naznači za to pogodna lokacija. Da li je i koliko zarobljenika iz Srebrenice prebačeno na teritoriju Rogatičke brigade, i kakva je bila njihova sudbina, nije se čulo u javnom delu svedočenja Zorana Čarkića.

Bivši bezbednjak Rogatičke brigade, danas je zadužen za prostorno uređenje i stambeno komunalnu delatnost opštine Rogatica. U njegovu nadležnost, rekao je danas, spada i legalizacija objekata malobrojnih povratnika na područje Rogatice. Ti povratnici, složio se svedok sa Tolimirom, potvrđuju da se nalog VRS za iseljavanje Žepe u julu 1995. godine odnosio samo "na period do kraja rata", a ne trajno, kako tvrdi tužilac.

U kratkom dodatnom ispitivanju tužilac je svedoka pitao za operaciju rušenja džamija, kulturnih spomenika i kuća Muslimana na teritoriji opštine, u kojoj je učestvovala Rogatička brigada. Vidno uzbuđen, svedok je negirao da je ikada u tako nečem učestvovao, ocenjujući "nelogičnim" da je nekadarušio kuće da bi ih danas ponovo gradio. Suđenje Zdravku Tolimiru nastavlja se u ponedeljak.

2011-04-18

HAG/DEN HAAG

GDE JE NESTALO VIŠE OD HILJADU ZAROBLJENIKA?

Neposredno nakon pada Srebrenice tadašnjem načelniku bezbednosti Istočno-bosanskog korpusa je iz Glavnog štaba naloženo da pripremi uslove za prihvatanje više od hiljadu zarobljenih Muslimana u logor Batković. Pošto zatvorenici nisu stizali, načelnik je nekoliko dana kasnije nazvao Glavni štab gde mu je general Tolimir rekao da obustavi pripreme pošto se "od te ideje odustalo". Nesuđeni zatvorenici Batkovića su, po svemu sudeći, završili na nekom od srebreničkih stratišta.

◀ Milenko Todorović, svjedok na suđenju Zdravku Tolimiru

Milenko Todorović je u julu 1995. godine bio načelnik za obaveštajno bezbednosne poslove Istočno - bosanskog korpusa (IBK) VRS u čijoj se zoni odgovornosti nalazio i logor Batković, kraj Bijeljine, u koji su smeštani ratni zarobljenici, uglavnom pripadnici Armije BiH, pre nego što će biti razmenjeni za zarobljene pripadnike VRS.

Svedočeći na suđenju Zdravku Tolimiru, bivšem Mladićevom pomoćniku za bezbednost i obaveštajne poslove u Glavnom štabu VRS, Todorović je potvrdio da mu je neposredno nakon pada Srebrenice sredinom jula 1995. godine stigla naredba da obezbedi uslove za prijem preko hiljadu zarobljenika koji će sa područja Zvornika biti prebačeni u Batković. Mada ne spori da je dobio to zaduženje Todorović tvrdi da nije siguran kako je ono stiglo do njega.

Prema tužilaštvu telegram je stigao iz Uprave za obaveštajno bezbednosne poslove u Glavnom štabu VRS, a potpisao ga je general Tolimir. Telegram nije sačuvan a Todorović kaže da "samo sa 90 odsto sigurnosti" može potvrditi da se radilo o telegramu. Opisujući kasnije svoje aktivnosti u vezi sa dobijenim zadatkom Todorović je rekao kako je telegram "u celosti predočio" svom komandantu Novici Simiću.

Logor ili, kako ga je svedok nazvao "sabirni centar" u Batkoviću, obezbeđivala je vojna policija Istočno – bosanskog korpusa za koju je Todorović bio nadležan po stručnoj liniji. Kao i prethodni svedoci iz organa bezbednosti jedinica VRS, on je objasnio da je za izdavanje naređenja bio ovlašćen isključivo komandant korpusa, dok je zadatak načelnika bezbednosti, na svim nivoima komandovanja, bio da "predlažu" upotrebu jedinica i "rukovode" vojnom policijom. Nakon što mu je tužilac pokazao instrukciju upućenu četi vojne policije sa njegovim potpisom u kojoj se nalaže priprema objekata u Batkoviću za prijem novih zarobljenika, Todorović je prihvatio da su jedinice vojne policije "bile dužne da se ponašaju u skladu sa tom instrukcijom".

Todorović je opisao kako su porodice zarobljenih pripadnika VRS, kada se pročulo da će biti doveden veliki broj zarobljenika, vršile snažan pritisak na komandu da što pre obezbedi razmenu. "Najavljeni" zarobljenici, međutim, nikada nisu stigli do logora Batković a svedok je, po nalogu komandanta, pozvao Glavni štab da se raspita zašto ne dolaze. General Tolimir mu je, tvrdi, rekao da treba da "obustavi pripremu smeštaja jer se od te ideje odustalo".

Todorović sutra nastavlja svedočenje.

2011-04-19

HAG/DEN HAAG

KAKO JE AVDO PALIĆ ODVEDEN IZ VANEKOVOG MLINA

Avdo Palić, nekadašnji komandant Žepačke brigade Armije BiH, je u avgustu 1995. godine prebačen u vojni pritvor Istočno bosanskog korpusa iz kojeg ga je, u noći između 5. i 6. septembra, odveo oficir sektora za obaveštajno bezbednosne poslove Glavnog štaba VRS - potvrdio je u nastavku svedočenja na suđenju Zdravku Tolimiru, bivši bezbednjak Istočno bosanskog korpusa, pukovnik Milenko Todorović.

◀ Milenko Todorović, svjedok na suđenju Zdravku Tolimiru

Posmrtni ostaci Avde Palića, nekadašnjeg komandanta Armije BiH u Žepi, pronađeni su u selu Vragolovi kraj Rogatice u avgustu 2009. - 14 godina pošto mu se izgubio svaki trag nakon što je zarobljen od strane VRS. Iskazom Milenka Todorovića, bivšeg načelnika obaveštajno-bezbednosnog organa Istočno bosanskog korpusa VRS, tužilaštvo nastoji da dokaže optužbe za ubistvo Palića - i još dvojice pripadnika ratnog predsedništva Žepe, Mehmeda Hajrića i Amira Imamovića -kojima tereti Zdravka Tolimira, tadašnjeg Mladićevog pomoćnika za bezbednost u Glavnom štabu VRS.

Kodno ime ratnog zarobljenika Palića bilo je "Atlantida", potvrdio je, mada nevoljko, pukovnik Todorović nakon što mu je tužilac pokazao pismo od 10. avgusta 1995. godine sa potpisom tadašnjeg načelnika bezbednosti u Glavnom štabu VRS Ljubiše Beare. U pismu se nalaže premeštanje "Atlantide" iz rogatičkog u zgradu vojnog pritvora Istočno bosanskog korpusa, poznatiju kao Vanekov mlin, koja se nalazila u sklopu kasarne u Bijeljini.

Da je reč o Avdi Paliću, Todorović je, tvrdi, saznao tek u noći 5. septembra 1995., kada ga je upravnik pritvora Milan Savić pozvao telefonom jer je "izvesni major Pećanac" iz Glavnog štaba VRS došao da odvede Avdu Palića ali odbija da potpiše da ga je preuzeo. "Pećka", kako je svedok oslovio Pećanca, nije tom prilikom mogao da objasni zašto neće da potpiše dokument o preuzimanju pa mu je Todorović, tvrdi, rekao da ukoliko to ne učini ne može da preuzme zarobljenog Palića. Major Pećanac je nakon toga potpisao "revers" i odveo Palića iz zatvora u Vanekovom mlinu i tu se ponovo prekida nit u sledu događaja koji su doveli do pokopavanja komandanta žepačkih boraca u grobnicu u Vragolovima kraj Rogatice. Major Dragomir Pećanac je bio oficir bezbednosti u sektoru za obaveštajno bezbednosne poslove Glavnog štaba VRS, čiji je načelnik bio general Tolimir.

Prvi deo unakrsnog ispitivanja svedoka, optuženi general utrošio je na pitanja vezana za izbijanje sukoba u Sloveniji krajem juna 1991. godine, budući da je Todorović tada kao oficir JNA bio na službi u Mariboru. Predsedavajući sudija je više puta optuženom postavio pitanje svrsishodnosti takve linije ispitivanja budući da pored ostalog izlazi iz vremenskog okvira optužnice, ograničene na juli 1995. godine. Tolimir je međutim insistirao na dokazivanju da se Saveznoj republici Jugoslaviji"nepravedno pripisuje" slanje svojih oficira u VRS, mada su oni to činili dobrovoljno, poput Todorovića. On je naime bio prinuđen da napusti Maribor u junu 1991. da bi se dve godine kasnije dobrovoljno priključi Vojsci Republike Srpske.

Unakrsno ispitivanje Todorovića se nastavlja sutra.

2011-04-21

HAG/DEN HAAG

KAKO SU DONOŠENA I MENJANA NAREĐENJA U VRS

Ko je i zašto u julu 1995. godine odustao od prebacivanja više od hiljadu zarobljenih pripadnika Armije BiH iz Zvornika u logor Batković kraj Bijeljine i po čijem je naređenju major Pećanac početkom septembra '95. odveo pukovnika Avdu Palića iz vojnog zatvora u Bijeljini?

U nastavku unakrsnog ispitivanja penzionisanog pukovnika Milenka Todorovića, bivšeg bezbednjaka Istočno bosanskog korpusa VRS, general Zdravko Tolimir sugerisao je da ni njemu nije poznato kako je u julu 1995. godine u danima nakon pada Srebrenice došlo do promene naređenja da se oko 1.000 – 1.200 zarobljenih Bošnjaka prebace iz Zvornika u logor Batković kod Bijeljine. Svedok je naime u glavnom ispitivanju potvrdio da je sredinom jula '95. primio telegram sa Tolimirovim potpisom u kome se nalaže pripremanje objekata u Batkoviću za prijem preko hiljadu zarobljenih pripadnika Armije BiH. Pošto se zarobljenici nisu pojavili Todorović je pozvao Glavni štab i od Tolimira saznao da se "od tog plana odustalo".

Zašto se od toga odustalo svedok tvrdi da ne zna, niti se o razlozima za to raspitivao kod generala Tolimira tadašnjeg Mladićevog pomoćnik za bezbednost i obaveštajne poslove u Glavnom štabu VRS.

Slučaj ovog promenjenog naređenja, Tolimir je nastojao da poveže sa iskazom Momira Nikolića bivšeg bezbednjaka Bratunačke brigade koji je svedočio kako je po nalogu Ljubiš Beare, bezbednjaka Glavnog štaba, 13. jula 1995. obavestio nadležne u Zvorničkoj brigadi da će im biti dovezen veliki broj zarobljenika a iste večeri, u bratunačkom sedištu SDS, čuo Bearu kako insistira da zarobljenici treba da ostanu u Bratuncu. Kako i zašto je Beara izmenio odluku Nikolić takođe nije mogao da objasni. Na prigovor tužioca da optuženi povezuje dva odvojena događaja, umešao se predsedavajući sudija pitajući svedoka da li zna bilo šta o promeni naređenja. Todorović je rekao da ne zna i još jednom ponovio da je o tome saznao od Tolimira.

Osim misteriozno promenjenih naređenja, Tolimir je u nastavku unakrsnog ispitivanja Todorovića sugerisao i postojanje "samoinicijativnih" odluka u vezi sa zarobljenim Bošnjacima nakon pada enklava. Svedok je naime, u glavnom ispitivanju opisao kako je 5. septembra 1995. godine iz vojnog pritvora u Bijeljini poznatijeg kao Vanekov mlin, odveden Avdo Palić, komandant Žepačke brigade koga je VRS zarobila 27. jula 1995. i čija se sudbina nije znala sve do avgusta 2009. godine kada su identifikovani njegovi posmrtni ostaci, ekshumirani iz masovne grobnice u selu Vragolovi, kraj Rogatice.

Po Palića je "u pola noći" 5. septembra 1995. došao major Dragomir Pećanac, oficir uprave bezbednosti Glavnog štaba VRS. Činjenicu da je odbijao da potpiše preuzimanje zatvorenika, i to učinio tek na insistiranje Todorovića, Tolimir je predstavio kao osnov za sumnju da je odluka o odvođenju Palića bila "možda samoinicijativno" doneta. Todorović tu sugestiju nije ni prihvatio niti odbacio i uputio optuženog i sudije da odgovor potraže od samog Pećanca, kome je Tolimir 1995. u Glavnom štabu VRS bio nadređeni starešina.

Nakon Todorovića, svedočenje je započeo Nesib Salić, Bošnjak iz Žepe koji je u julu 1995. kada su enklavu pod nominalnom zaštitom UN, zauzele snage VRS, imao 15 godina. Njegov iskaz se nastavlja u utorak 26. aprila.

2011-04-26

HAG/DEN HAAG

DA LI JE STRAH CIVILA U ŽEPI BIO OPRAVDAN

U unakrsnom ispitivanju Nesiba Salića optuženi Zdravko Tolimir tvrdio da je civilno stanovništvo u julu 1995. godine napustilo Žepu dobrovoljno, a da je svedok koji je tada imao samo 15 godina "izražavao strah bez obzira na opravdanost ili neopravdanost situacije". Svedok je potvrdio da je živeo u strahu... "jer je za pet minuta moglo da te nema."

◀ Zdravko Tolimir u sudnici Tribunala

Nesib Salić, Bošnjak iz Žepe, imao je 15 godina kada su u julu 1995. godine enklavu zauzele snage Vojske Republike Srpske (VRS). Na suđenju Zdravku Tolimiru, svedočio je kako je Žepu napustilo stanovništvo enklave uključujući i njegove roditelje i tri sestre.

Dok se s majkom i sestrama u skloništu skrivao od svakodnevnog granatiranja, svedok je od Bošnjaka koji su dolazili iz Srebrenice čuo priče o zločinima počinjenim nakon što je VRS zauzela tu enklavu. Te priče su, tvrdi, bile razlog što su se mnogi, uključujući i njegovu porodicu, odlučili da se nakon što je počeo napad srpskih snaga na Žepu sakriju u obližnjoj šumi. Nakon par dana, dobili su poruku da siđu u centar grada gde su bili spremni autobusi za evakuaciju u Kladanj.

Dok je čekao pred autobusom u koji su već ušli njegova majka i sestre, svedoku je prišao srpski vojnik i izdvojio ga kako bi proverio da li zaista mlad kao što je tvrdio. Nesib Salić kaže da je "pomislio da mu je došao kraj" i odlučio da pobegne u planine, gde je ostao otac sa grupom muškaraca. Sa njima je preko kanjona Drine prešao u Srbiju, i do novembra su bili smešteni u vojnim objektima u Užicu i Mitrovom polju. Nakon toga su uz pomoć Crvenog krsta prebačeni u Australiju, da bi se nekoliko godina kasnije vratili u Bosnu i Hercegovinu.

Tolimir je tokom unakrsnog ispitivanja nastojao da ospori tezu tužilaštva da je civilno stanovništvo Žepe deportovano, odnosno prinuđeno da napusti enklavu pod pritiskom srpskih snaga. On je, naime, pokušavao da pokaže da je muslimansko stanovništvo dobrovoljno napustilo enklavu u skladu sa dogovorom njihovih predstavnika i VRS, a uz saglasnost UNPROFOR. Tolimir je rekao da se na video snimku odlaska konvoja autobusa iz Žepe vide predstavnici lokalnih vlasti, sa spiskovima u rukama, što po njemu potvrđuje da se radilo o dogovorenom i organizovanom odlasku Muslimana iz Žepe.

Bivši Mladićev pomoćnik za bezbednost i obaveštajne poslove je sugerisao da je svedok, kao petnaestogodišnji dečak, "izražavao strah bez obzira na opravdanost ili neopravdanost situacije", na šta je Nesib Salkić odgovorio da je strah uvek postojao jer je "za pet minuta moglo da te nema".

Pred kraj današnjeg zasedanja počelo je svedočenje Esme Palić, supruge bivšeg komandanta odbrane Žepe Avde Palića. Njen iskaz se nastavlja sutra.

2011-04-27

HAG/DEN HAAG

NEPOPRAVLJIVI OPTIMISTA PALIĆ I ŠKOLOVANI OFICIR TOLIMIR

"Avdo je bio nepopravljivi optimista i verovao je da će se ljudi jednog dana stideti onog što su radili u ratu, da će se kajati, verovao je u pravdu", rekla je Esma Palić, supruga bivšeg komandanta odbrane Žepe, svedočeći na suđenju Zdravku Tolimiru, optuženom za genocid i druge zločine u Žepi i Srebrenici u julu 1995. Avdo Palić je, prema rečima njegove supruge, Tolimira opisivao kao "školovanog oficira" kojem se može verovati.

◀ Esma Palić, svjedok na suđenju Zdravku Tolimiru

Esma Palić je na suđenju Zdravku Tolimiru, bivšem Mladićevom pomoćniku za bezbednost i obaveštajne poslove u Glavom štabu VRS, opisala kako je sa svoje dve bebe najveći deo rata provela u skloništu kraj roditeljske kuće u Žepi, skrivajući se od svakodnevnog granatiranja. "Nema manjeg mesta na svetu, na koje je palo više granata" rekla je svedokinja. Njen suprug je kao komandant Žepačke brigade Armije BiH, uglavnom bio na linijama odbrane enklave.

Nakon pada Srebrenice u julu 1995. godine čula je priče preživelih o stravičnim zločinima srpskih snaga koje su, kaže, bile "dovoljne da poželite da vas nema, samo da im ne padnete u ruke". Granatiranje je postajalo sve učestalije i kuća njenih roditelja je potpuno uništena. Povukli su se u Štitkov Do, gde su se skrivali do 24. jula kada je počela evakuacija Žepe.

Tokom tog "beskrajno toplog julskog dana" u centru Žepe su se, kaže svedokinja, okupili "izbezumljeni" ljudi od kojih je "svako nekog izgubio", a srpski vojnici "dugih brada" su im dobacivali uvredljive komentare. Pred kafanom u centru srela je supruga koji joj je rekao da će biti evakuisani i da će "sve biti u redu" jer mu je to garantovao Zdravko Tolimir, kojeg je opisao kao "školovanog oficira". Rekao je da će on zajedno s Tolimirom kolima pratiti konvoj kojim će oni napustiti Žepu. Preklinjala ga je da "ne veruje Tolimiru", uprkos njegovom "civiliziranom izgledu u odnosu na druge".

Esma Palić se sa suprugom rastala kada se konvoj zaustavio nadomak Kladnja. Nastavila je s decom peške do teritorije pod kontrolom ABiH dok se Palić vratio u Žepu. Nikada više ga nije videla. Posle nekoliko dana saznala je da je zarobljen. "Tada je počeo moj rat", rekla je Esma Palić opisujući kako u narednim godinama "nije bilo dana" da nije pokušavala da sazna sudbinu svog muža. Kada je napokon, nakon 14 godina, njegovo telo identifikovano nastavila je da "traga za pravdom i onima koji su odgovorni" za njegovu smrt.

Pred polazak iz Žepe Avdo Palić je supruzi predao fasciklu sa prepiskom koju je vodio sa Rajkom Kušićem, komandantom Rogatičke brigade i Dragomirom Pećancem, oficirom bezbednosti iz Glavnog štaba VRS. Među papirima koje je svedokinja mnogo kasnije otvorila nalazila se i cedulja sa omota od cigareta koje je Paliću, uz bocu viskija, poslao Ratko Mladić. To je bio pokušaj da se Palić ubedi da napusti Žepu, tvrdi Esma Palić i dodaje da on tako nešto nikada ne bi učinio.

Tolimir je u unakrsnom ispitivanju još jednom ukazivao da je stanovništvo Žepe dobrovoljno napustilo enklavu. Optuženi tvrdi da je Avdi Paliću 24. jula lično nudio da produži sa porodicom do Kladnja ali da on to nije prihvatio. Vidno uzbuđena, Esma Palić je rekla da joj suprug taj predlog nije pomenuo ali da ga je ona očekivala jer je snagama bosanskih Srba "Avdo smetao u Žepi". Istakla da je "ponosna" što njen suprug nije želeo da napusti stanovnike Žepe i svoje saborce, kojima bi se, kaže, verovatno desilo isto što i žiteljima Srebrenice. Pitala je Tolimira zbog čega, "ako je bio toliko dobronameran", Palića nije spasio nakon što je njen suprug"obavio svoju misiju spasavanja civila Žepe".

Tolimir je takođe sugerisao da su vlasti Federacija BiH odugovlačile sa identifikacijom posmrtnih ostataka njenog supruga ali Esma Palić tu sugestiju nije prihvatila. Optužila je vlasti Republike Srpske da su namerno zavarale trag o mestu pokopa Avde Palića i njegovo "neidentifikovano telo predale Federalnoj komisiji za nestale", zbog čega je do identifikacije prošlo punih osam godina. Vidno uznemirena, svedokinja je istakla da taj postupak vlasti RS smatra "drskošću i zločinom".

Esma Palić je odbacila i Tolimirovu tezu o dobrovoljnoj predaji enklave srpskim snagama, svedočeći kako je predstavnik stanovništva Žepe Hamdija Torlak "bio prinuđen" da potpiše navodni sporazum o predaji. Isto bi, smatra, morao da učini bilo ko drugi da se našao na njegovom mestu. "Nema govora o slobodi izbora", rekla je svedokinja. Tolimirovu tezu nazvala je ironičnom jer se nakon "ubijanja, paljenja, uništavanja i klanja" od strane Mladićevih snaga to ne može nazvati slobodom izbora. "Pa mi smo stvarno kreteni ispali po tome", rekla je Esma Palić.

Unakrsno ispitivanje supruge bivšeg komandanta odbrane Žepe se nastavlja sutra.

2011-04-28

HAG/DEN HAAG

ESMA PALIĆ: TOLIMIROVA KLOPKA ZA AVDU PALIĆA

U završnici iskaza na suđenju Zdravku Tolimiru, optuženom za genocid i druge zločine u Srebrenici i Žepi, svedokinja Esma Palić optužila bivšeg Mladićevog pomoćnika za bezbednost da je u julu 1995. "uveo u klopku" njenog supruga Avdu Palića, tadašnjeg komandanta Žepačke brigade Armije BiH.

◀ Esma Palić, svjedok na suđenju Zdravku Tolimiru

Bez Zdravka Tolimira se u Žepi ništa nije moglo učiniti i ne postoji ništa vezano za Žepu i Avdu Palića što on ne zna, rekla ja na kraju svedočenja na suđenju bivšem Mladićevom pomoćniku za bezbednost u Glavnom štabu VRS, Esma Palić supruga bivšeg komandanta Žepačke brigade Armije BiH. Palića su snage bosanskih Srba zarobile u julu 1995. godine, nakon pada enklave pod zaštitom UN, a o njegovoj se sudbini nije ništa znalo sve do avgusta 2009. godine kada su identifikovani njegovi posmrtni ostaci, ekshumirani iz masovne grobnice kod Rogatice.

Esma Palić nije mogla da odgovori na većinu pitanja koje joj je optuženi general postavio u nastavku unakrsnog ispitivanja, budući da su se ta pitanja uglavnom odnosila na povode za početak rata u BiH u aprilu 1992. godine i uspostavljanje zaštićenih zona UN u BiH u martu 1993. godine. Iritirana sugestijama optuženog da je napad VRS na Žepu bio izazvan diverzantskim akcijama pripadnika Armije BiH iz enklave na okolna srpska sela i položaje VRS, svedokinja je vidno uzbuđena potvrdila da su pripadnici Žepačke brigade uoči napada VRS u julu 1995. godine tražili od UN da im vrati oružje kako bi se branili. VRS jeste napadana, potvrdila je svedokinja ali ne i civili, niti su Avdo Palić i njegovi saborci činili zločine, naglasila je Esma Palić.

Tužilac je u dodatnom ispitivanju pitao svedokinju na osnovu čega tvrdi da je nakon hapšenja u julu 1995. godine Avdo Palić predat Zdravku Tolimiru. Ona je objasnila da takav zaključak proizlazi iz iskaza pripadnika VRS koji su učestvovali u, kako je rekla, kidnapovanju njenog supruga iz baze Unprofora u Žepi. Tolimir je takođe, tvrdi Esma Palić, ispitivao Avdu Palića u stanu Zorana Čarkića, što je prema njoj sam Čarkić potvrdio u izjavi Istražnoj komisiji VRS. Tužilac je svedokinji pokazao dokument koji je 28. avgusta 1995. godine iz komande Rogatičke brigade upućen Glavnom štabu VRS, komandantu Drinskog korpusa generalu Krstiću i obaveštajnom odeljenju tog korpusa u kome se navodi da se "iz razgovora sa Avdom Palićem došlo do saznanja o tome gde su postavljena minska polja".

Esma Palić odgovorila je da nije ranije videla taj dokument ali da je to upravo ono što joj je potrebno u borbi za pravdu i utvrđivanje svih detalja u vezi sa sudbinom njenog muža. "Mog je supruga u klopku uveo Zdravko Tolimir", rekla je Esma Palić. Oni su bili glavni oficiri dveju strana u Žepi. Da je Tolimir bio zarobljen bio bi odgovoran Avdo Palić, a pošto je zarobljen Palić odgovornost snosi Zdravko Tolimir", zaključila je Esma Palić.

Nakon nje tužilac je izveo zaštićenog svedoka sa pseudonimom PW 064 koji je 13. jula 1995. godine bio očevidac ubistva pred skladištem poljoprivredne zadruge u Kravici, a nakon toga bio angažovan na ukopu tela ubijenih Bošnjaka.

2011-05-02

HAG/DEN HAAG

TOLIMIR I "ZRELE KRUŠKE"

Bivši načelnik Uprave za obaveštajne poslove u Glavnom štabu VRS, pukovnik Petar Salapura, opisao kako se u jednom razgovoru vođenom u proleće 1995. godine optuženi Zdravko Tolimir složio s njegovom ocenom da bi napadi na istočne enklave bili "kontraproduktivni" jer bi izazvali žestoku reakciju međunarodne zajednice, dodavši da su te enklave i onako "zrele kruške."

Pukovnik VRS u penziji Petar Salapura je na poziv optužbe danas započeo svedočenje na suđenju svom nekadašnjem starešini, generalu Zdravku Tolimiru optuženom za genocid i druge zločine u Srebrenici i Žepi u leto 1995. godine. Salapura je tokom čitavog rata u BiH vodio obaveštajne poslove u Glavnom štabu VRS. Uprava kojoj je bio na čelu je zajedno sa Upravom za bezbednost činila Sektor za bezbednosno-obaveštajne poslove čiji je načelnik bio optuženi Tolimir, Mladićev pomoćnik za bezbednost u Glavnom štabu VRS.

Na zahtev tužioca, predsedavajući sudija je pred početak svedočenja upozorio Salapuru da ne mora odgovarati na pitanja koja bi ga mogla inkriminisati. Mada to pravio nije iskoristio u toku današnje rasprave Salapura je izbegao da direktno odgovori na neka od pitanja koje mu je postavio tužilac.

◀ Petar Salapura, svjedok na suđenju Zdravku Tolimiru

Jedno od tih pitanja bilo je da li zna za Direktivu broj sedam, dokument koji je, 8. marta 1995. godine potpisao tadašnji predsednik RS Radovan Karadžić i kojom se nalaže da se "planskim i dobro osmišljenim borbenim aktivnostima stvori nepodnošljiva situacija totalne nesigurnosti, bez nade za daljnji opstanak i život meštana Srebrenice i Žepe". Salapura tvrdi da ni za jednu od direktiva tada nije znao, te da je prvi put za Direktivu sedam čuo 2004. godine, kada je prvi put svedočio u Tribunalu na poziv odbrane Vidoja Blagojevića nekadašnjeg komandanta Bratunačke brigade VRS. Pri tom iskazu je ostao i kada mu je tužilac ukazao na dokument od 31. marta 1995. u kojem Mladić"na osnovu Direktive broj sedam" naređuje pokretanje operacije Sadejstvo 95.

Salapura nije prihvatio sugestiju tužioca da je, na osnovu ovog naređenja morao znati za tu direktivu i tvrdi da je ona morala biti poznata samo onima koji su na bilo koji način "učestvovali u njenom pripremanju i sastavljanju", što sa njim nije bio slučaj. Odbacio je i tvrdnje tužioca da je i sledeća operacija VRS, izvedena 24, juna 1995. kada je napadnut kontrolni punkt Unprofora u Zelenom Jadru, zapravo bila operacija kojom je trebalo stvoriti "nepodnošljivu situaciju totalne nesigurnosti" za žitelje Srebrenice, onako kako se to pominje u Direktivi sedam. Prema Salapuri, radilo se o operaciji kojom je trebalo "upozoriti muslimansku stranu" da prekine sa prepadima iz enklave i "izvršiti pritisak na Unprofor" da razoruža zaštićenu zonu ili spreči napade koje Armija BiH iz nje izvodi.

Salapura tvrdi da je u proleće 1995. rekao Tolimiru da "istočne enklave nikako ne treba dirati" jer bi to bilo kontraproduktivno i izazvalo bi žestoku reakciju međunarodne zajednice. Tolimir se s tim složio i dodao da suenklave "zrele kruške", opisao je Salapura.

Svedočenje Petra Salapure se nastavlja sutra.

2011-05-03

HAG/DEN HAAG

LAŽNI DOKUMENTI ZA HAŠKE OPTUŽENIKE

Petar Salapura, svedok optužbe na suđenju generalu Zdravku Tolimiru, je u januaru 1996. godine od MUP Republike Srpske tražio da se osmorici pripadnika Desetog diverzantskog odreda – od kojih su neki strani državljani ili su na spisku optuženih pred Haškim Tribunalom – izdaju lične karte sa "srpskim imenom i prezimenom ili drugačijim imenima i prezimenima ukoliko su već srpska."

◀ Petar Salapura, svjedok na suđenju Zdravku Tolimiru

U januaru 1996. godine, ministru policije Republike Srpske stigao je telegram iz sektora za obaveštajno bezbednosne poslove Glavnog štaba sa zahtevom da se osmorici pripadnika Desetog diverzantskog odreda, koji su "strani državljani ili se nalaze na spisku lica optuženih pred Haškim sudom", izdaju lične karte "sa srpskim imenima i prezimenima ili drugačijim imenima i prezimenima ukoliko su već srpska". Zahtev je potpisao pukovnik Petar Salapura, tadašnji načelnik obaveštajne uprave Glavnog štaba VRS, koji je danas nastavio svedočenje na suđenju svom bivšem starešini, generalu Zdravku Tolimiru, Mladićevom pomoćniku za bezbednost i obaveštajne poslove.

Tužilac je međutim morao da uloži mnogo truda kako bi od svedoka koji je u Hag došao na njegov poziv dobio potvrdu o autentičnosti telegrama sa pomenutim zahtevom. Salapura je, naime, tvrdio da se ne seća da je takav zahtev ikada uputio. Tvrdio je, takođe, da je za masovna streljanja nakon pada Srebrenice saznao tek iz priznanja Dražena Erdemovića u martu 1996. godine. Erdemović je kao pripadnik Desetog diverzantskog odreda VRS učestvovao u streljanju više od hiljadu zarobljenih Bošnjaka na farmi Branjevo 16. jula 1995. godine.

Zahtev koji je uputio ministru policije dva meseca pre Erdemovićevog priznanja ukazivao je, prema tužiocu, ne samo da je svedok i pre marta 1996. morao znati za masovna ubistva, već i da je učestovao u pokušaju da se počinioci sakriju i zaštite od krivičnog gonjenja. Nastojanje svedoka da izbegne direktan odgovor na pitanja vezana za sporni zahtev okončano je tek nakon niza pitanja koje mu je postavio predsedavajući sudija, kome je nekadašnji obaveštajac Glavnog štaba VRS nevoljno potvrdio da je takav zahtev uputio.

Na pitanje tužioca da li je to moglo da "naljuti" njegovog pretpostavljenog, generala Tolimira, budući da je zahtev

upućen iz njegovog sektora, Salapura je najpre izrazio sumnju da je Tolimir za to uopšte znao, ali je na kraju ipak potvrdio da je o tom zahtevu morao biti obavešten.

Detalje o tome kako je i zašto tražio izdavanje lažnih dokumenata pripadnicima Desetog diverzantskog odreda, Salapura je pružio tek na početku unakrsnog ispitivanja od strane generala Tolimira, koga optužnica tereti za genocid i druge zločine počinjene u Srebrenici i Žepi u leto 1995. godine.

Namera, tvrdi Salapura, nije bila da se bilo šta prikrije već da se ovim vojnicima među kojima je bio i "jedan Musliman i dva Hrvata", omogući da u Bijeljini gde su bili nastanjeni, "žive normalno, bez neprijatnosti", da ne bi kao nesrbi bili "izloženi određenim provokacijama". Ništa se nije skrivalo rekao je svedok, ilustrujući to podatkom da su dotične vojnike u Bijeljini, "vrlo brzo pronašli i novinari".

Salapura je danas potvrdio i da je 12. jula 1995. godine u Beogradu od "poverljive osobe" dobio informaciju o tome kada će započeti ofanziva Hrvatske vojske na Republiku Srpsku Krajinu, poznatija pod imenom "Oluja", te da je u nastojanju da o tome obavesti Glavni štab i generala Mladića, 13. jula bio na području Bratunca i Srebrenice. Za pad Srebrenice je kaže saznao tek 12. jula, a u Potočarima je 13. video ukrcavanje "žena dece i starijih muškaraca" u autobuse ali ne i odvajanje vojno sposobnih muškaraca od porodica. Dva puta je prošao kroz Konjević Polje gde je na stadionu video oko 500 zarobljenika ali ništa nije znao o tome gde su i kako oni završili. Mada je od 14. jula pa nadalje boravio u Glavnom štabu u Crnoj Rijeci, Salapura tvrdi da ništa nije znao šta se tih dana događalo na području Zvornika gde je na više lokacija, prema optužnici, uz učešće obaveštajaca i bezbednjaka više jedinica VRS uključujući i Glavni štab, streljano nekoliko hiljada Bošnjaka zarobljenih nakon pada Srebrenice.

Zdravko Tolimir će unakrsno ispitivanje Petra Salapure nastaviti sutra.

2011-05-04

HAG/DEN HAAG

KAKO JE, PO TOLIMIRU, POČEO TREĆI SVETSKI RAT

U unakrsnom ispitivanju Petra Salapure, bivseg obaveštajca Glavnog štaba VRS koji mu je u julu 1995. godine bio direktno podređen, general Zdravko Tolimir nastojao da ospori presuđenje činjenice vezane za raspad bivše Jugoslavije i sticanje nezavisnosti njenih bivših republika a posebno BiH.

◀ Petar Salapura, svjedok na suđenju Zdravku Tolimiru

Ratom u BiH započet je Treći svetski rat, započeli su ga Muslimani uz podršku međunarodne zajednice, omogućivši tako širenje NATO na Balkan i dalje do Libije danas, a sve pod izgovorom mirovnih misija u tim zemljama. Tako je danas optuženi Tolimir, na zahtev sudija, objasnio zbog čega je u unakrsnom ispitivanju Petra Salapure, nekadašnjeg načelnika obaveštajne službe Glavnog štaba VRS, najveći deo vremena utrošio na pitanja o uzrocima rata u BiH, odnosno događajima iz 1992. koji, po oceni veća, nisu za njega relevantni budući da se tereti za genocid i druge zločine u Srebrenici i Žepi u julu 1995. godine.

Predsedavajući sudija je više puta upozorio optuženog generala da neracionalno koristi sudsko vreme insistirajući na pitanjima poput onih o napadu na kolonu JNA u Dobrovoljačkoj ulici u Sarajevu 3. maja 1992. godine, ili ulozi Stjepana Mesića, poslednjeg predsednika Predsedništva SFRJ u raspadubivše Jugoslavije. Tolimir je svoju liniju ispitivanja branio objašnjavajući da su ti događaji uticali na njegove, a i svedokove, postupke u ratu.

Budući da je predsedavajući sudija tražio pravno objašnjenje, Tolimir je nakon konsultacija sa svojim pravnim savetnikom rekao da "odbrana osporava presuđene činjenice". Njegova linija ispitivanja, rekao je Tolimir, ima za cilj da ospori presuđene činjenice kao što je na primer "put nezavisnosti BiH", koji po odbrani ne počinje parlamentarnom deklaracijom o nezavisnosti donetom 15. oktobra 1991. godine, kako je presuđeno, već ratom.

Ne osporavajući pravo odbrane da osporava presuđene činjenice, veće je skrenulo pažnju optuženom da "ne vidi kako bi iskaz ovog svedoka mogao da ospori bilo koju od osam presuđenih činjenica" vezanih za događaje iz 1991. i 1992. godine i raspad SFRJ. Predsedavajući sudija je optuženom koji se sam zastupa ukazao na obavezu veća da obezbedi racionalno korišćenje sudskog vremena, savetujući ga da u skladu s tim iskoristi preostalo vreme.

Tolimir je ipak nastavio sa još nekoliko pitanja vezanih za "borbe na Kupresu", koje su vođene pre proglašenja nezavisnosti BiH, kako je potvrdio svedok. Presuđenu činjenicu o nezavisnosti BiH, Tolimir je nastojao da ospori podatkom da su zarobljeni vojnici JNA sa Kupresa "odvedeni u logore u Hrvatskoj", i da su mnogi od njih ubijeni ili nestali.

Unakrsno ispitivanje Petra Salapure, Zdravko Tolimir će nastaviti sutra.

2011-05-05

HAG/DEN HAAG

TOLIMIROVA ODBRANA "SRPSKIH INTERESA"

Do kraja unakrsnog ispitivanja bivšeg obaveštajca Glavnog štaba VRS kome je tokom rata bio nadređen, general Zdravko Tolimir nastojao je da dokaže kako su dejstva VRS u Srebrenici i Žepi u leto 1995. godine bila odgovor na koordiniranu akciju snaga Armije BiH, Hrvatske i NATO koja je ugrožavala srpske položaje i interese.

Penzionisani pukovnik Petar Salapura je do kraja unakrsnog ispitivanja od strane generala Zdravka Tolimira, potvrđivao sve teze svog nekadašnjeg pretpostavljenog u Glavnom štabu VRS. Tolimir, koga optužnica tereti za genocid i druge zločine počinjene u Srebrenici i Žepi u leto 1995. godine, je svedoku pokazao niz dokumenata koji, po njegovoj oceni potkrepljuju teze odbrane da je napad VRS na Srebrenicu i Žepu, bio isprovociran kontinuiranim diverzantskim napadima pripadnika Armije BiH iz enklava na okolna srpska sela i položaje VRS.

Salapura, koji je u to vreme bio načelnik obaveštajnog organa u Glavnom štabu VRS, direktno podređen Tolimiru, potvrdio je da su iz enklava izvođeni oružani napadi, da Srebrenica i Žepa "nikada nisu demilitarizovane", te da se Unprofor oglušivao o bezbrojne proteste u vezi sa tim napadima i ilegalnim naoružavanjem Armije BiH u enklavama.

Optuženi general je svedoku pokazao dokument sa potpisom Avde Palića, komandanta Žepačke brigade u kojem izveštava o formiranju devet diverzantskih grupa sa zadatkom da sinhronizovano dejstvuju po položajima VRS kako bi ih odvukli sa sarajevskog ratišta. Salapura je potvrdio sugestiju optuženog da je takav "koordinirani diverzantski napad iz zaštićene zone" bio neprimeren. Zona je bila zaštićena ali ne i demilitarizovana, dodao je svedok.

NATO snage su u sadejstvu sa snagama Armije BiH i Hrvatske, ukazao je Tolimir, u leto 1995. godine napadale položaje srpskih snaga, uključujući i područje Republike Srpske Krajine koje je takođe bilo "pod zaštitom UN snaga". Svedok se složio s optuženim da je međunarodna zajednica primenjivala "dvostruke aršine" u primeni sile prema srpskoj i drugim stranama u sukobu. U nastojanju da potkrepi tu tezu Tolimir je svedoku hteo da predoči dopise koje su i on i svedok tokom rata u BiH slali obaveštajnim organima Vojske i Službi državne bezbednosti Jugoslavije. Zbog poverljivog statusa tih dokumenata, međutim, rasprava je nastavljena bez prisustva javnosti. U kratkom javnom delu mogao se čuti samo Tolimirov protest zbog tajnosti tih dokumenata i odgovor tužioca da je reč o dokumentima koje je Srbija dostavila tužilaštvu po članu 70 Pravilnika o postupku i dokazima, koje podrazumeva da se njihov sadržaj ne može javno obelodaniti.

Rasprava je ponovo zatvorena a po povratku na javnu sednicu Tolimir je ukazao da saradnja vojno diplomatskih službi među državama nije ništa neobično ni nedozvoljeno. Dodao je da "ima razumevanja za tužioca koji štiti interese Amerike i NATO", ali da on želi "da zaštiti interese srpskog naroda". Predsedavajući sudija ga je prekinuo, ukorivši ga zbog iskrivljavanja reči tužioca, izgovorenih na zatvorenoj sednici. Unakrsno ispitivanje Petra Salapure, Tolimir je ubrzo završio uobičajenom zahvalnicom svedoku želeći mu "srećan povratak u Banja Luku i dobro zdravlje i raspoloženje".

2011-05-10

HAG/DEN HAAG

"NEMOGUĆI ZADATAK" ZA POTPUKOVNIKA

Na početku svedočenja na suđenju generalu Zdravku Tolimiru, optuženom za genocid i druge zločine u Srebrenici i Žepi, svedok optužbe Dragomir Keserović opisao kako mu je 15. jula 1995. general Mladića naredio da preuzme komandu nad jedinicama VRS koje su tada vršile blokadu i pretres terena u širem području Srebrenice i "ubrza" te aktivnosti. Keserović se, kaže, tome usprotivio, pokušavajući Mladiću da objasni da je "nemoguće da jedan potpukovnik obavi taj zadatak."

◀ Dragomir Keserović, svjedok na suđenju Zdravku Tolimiru

General Dragomir Keserović je do juna 2004. godine bio pomoćnik ministra odbrane Republike Srpske (RS), zadužen za bezbednost a danas je profesor Fakulteta bezbednosti u Banja Luci. Svedočeći na suđenju generalu Zdravku Tolimiru, Keserović je opisao kako ga je pre sedam godina, sa položaja u Ministarstvu odbrane "uklonio" visoki predstavnik međunarodne zajednice za BiH, uz obrazloženje da "nije dovoljno doprineo pronalaženju i hapšenju lica optuženih za ratne zločine u Haškom tribunalu", što se tumačilo kao nesaradnja s ovim sudom.

Keserović je u junu 2004. godine svedočio u Tribunalu, na poziv odbrane bivšeg komandanta Bratunačke

brigade Vidoja Blagojevića, u međuvremenu osuđenog na 15 godina zatvora zbog pomaganja i podržavanja progona i prisilnog premeštanja stanovništva iz srebreničke enklave kao i ubistava zarobljenih Bošnjaka u Bratuncu.

Odgovarajući na pitanja tužioca svedok je objasnio strukturu i linije komandovanja u organima bezbednosti od bataljona do Glavnog štaba VRS. Keserović je takođe opisao odnos organa bezbednosti i vojne policije sa komandnom strukturom jedinica i ponovio da su komandanti jedinica nadležni za komandovanje svim sektorima i odeljenjima, uključujući i vojnu policiju i jedini ovlašćeni za komandovanje.

U julu 1995. godine, u vreme događaja u Srebrenici i Žepi na koje se odnosi optužnica, Keserović je u činu potpukovnika bio na položaju načelnika odeljenja vojne policije u Sektoru za obaveštajno bezbednosne poslove Glavnog štaba VRS, koji je vodio optuženi general Tolimir. Detaljno je opisao strukturu jedinica u Sektoru i naveo imena njihovih starešina. Keserović je potvrdio da je 15. jula 1995. od generala Mladića dobio naređenje da ode u komandu Bratunačke brigade, preuzme komandu nad jedinicama koje su tada vršile blokadu i pretres terena u širem području Srebrenice i "ubrza" te aktivnosti. Njegov pokušaj da komandantu Glavnog štaba objasni da je "nemoguće da jedan potpukovnik obavi taj zadatak", ostao je, tvrdi, bez odjeka. Mladić je rekao da će naređenje sastaviti general Miletić i uputiti ga svim jedinicama koje su učestvovale u operaciji pretresa terena nakon zauzimanja Srebrenice.

Savet kako da u toj situaciji postupi, Keserović je kaže potražio od Tolimira a da li mu je tadašnji Mladićev pomoćnik za bezbednost išta savetovao čuće se verovatno u sutrašnjem nastavku njegovog svedočenja.

2011-05-11

HAG/DEN HAAG

OPERACIJA "BLOKADE I ČIŠĆENJA" PODRUČJA SREBRENICE

Svedok optužbe na suđenju Zdravku Tolimiru, bivši oficir bezbednosti u Glavnom štabu VRS, 17. jula 1995. izvestio optuženog generala o tome kako se odvija operacija "blokade i čišćenja terena" na području enklave nakon što su je zauzele snage bosanskih Srba.

◀ Dragomir Keserović, svjedok na suđenju Zdravku Tolimiru

General Dragomir Keserović, svedok optužbe na suđenju Zdravku Tolimiru, je u nastavku iskaza opisao kako je 17. jula 1995. godine upućen u Bratunac sa zadatkom da proveri kako se odvija "operacija blokade i pretresa terena" na području Srebrenice. Naređenje generala Mladića, od 16. jula 1995., da preuzme komandu nad tom operacijom i ubrza je, izmenjeno je zahvaljujući generalu Tolimiru, rekao je danas Keserović, opisujući kako se svom starešini požalio da taj zadatak ne može da ispuni "ako nema formiranu komandu".

Keserović je u julu 1995. sa činom potpukovnika bio načelnik odeljenja vojne policije u Glavnom štabu VRS, ali nije komandovao ni jednom jedinicom združenih snaga vojske i policije RS angažovanih u srebreničkoj operaciji. Tolimir mu je kasno uveče 16. jula, nakon razgovora sa Mladićem, saopštio da ne mora "preuzimati komandu", ali da treba da ode do Bratunca, proveri kako se operacija odvija i komandantu Holandskog bataljona prenese informaciju da će "im biti vraćeno oružje i oprema" zaplenjeno od strane VRS, te da će se evakuacija Holanđana odvijati preko Srbije a ne preko Sarajevskog aerodroma kako je ranije bilo planirano.

Sledećeg dana, 17. jula 1995. Keserović se uputio u Bratunac i obavio zadatak. Potvrdio je da je tom prilikom razgovarao sa starešinama jedinica koje su bile angažovane u operaciji blokade i čišćenja terena, kao i sa komandantom Bratunačke brigade Vidojem Blagojevićem. Bio je prisutan i kada je poruku komandantu Holandskog bataljona UN na engleski preveo oficir obaveštajnog odeljenja Glavnog štaba, pukovnik Janković. Takođe je prisustvovao evakuaciji ranjenih zarobljenika iz Bratunca u organizaciji Međunarodnog komiteta crvenog krsta (MKCK). Potvrdio je da tada izdvojena grupa ranjenika kojima nije dozvoljen odlazak jer su, kako mu je rečeno, bili na listi osumnjičenih za ratne zločine.

Po povratku, Keserović je 17. jula uveče podneo izveštaj generalu Miletiću u operativnom centru Glavnog štaba u Crnoj Rijeci a zatim iste večeri i generalu Tolimiru. Svedočio je da mu je Tolimir rekao da "nije u redu" to što su ranjeni zarobljenici zadržani i da to treba rešiti narednih dana. Ne zna, međutim, da li je i kako "to rešeno", budući da je 23. jula otišao na IKM Glavnog štaba u Drvar i pridružio se generalu Manojlu Milovanoviću.

Na kraju glavnog ispitivanja tužilac je Keserovićу predočio iskaz svedoka, pripadnika specijalne policije, koji je učestvovao u operaciji "blokade i čišćenja terena" i bio očevidac zarobljavanja oko 200 ljudi, kojima se zatim gubi trag sve do ekshumacije masovne grobnice u Cerskoj gde su pronađena njihova tela. Keserović tvrdi da o tome ne zna ništa. Nakon tužiočevog ponovljenog pitanja, još jednom je kategorički negirao da je nakon zauzimanja enklave komandovao operacijom "blokade i čišćenja područja" Srebrenice.

Pred sam kraj današnje rasprave general Zdravko Tolimir započeo je unakrsno ispitivanje koje će biti nastavljeno sutra.

2011-05-12

HAG/DEN HAAG

TOLIMIR: MEĐUNARODNE SNAGE "ŠPIJUNIRALE" VRS

Dostavljanjem Armiji BiH obaveštajnih informacija o VRS, tolerisanjem ilegalnog naoružavanja u zaštićenim zonama i vazdušnim napadima na položaje bosanskih Srba, međunarodne snage svrstale su se uz jednu od strana u sukobu i izgubile karakter mirovne misije, dokazivao je u unakrsnom ispitivanju bivšeg načelnika vojne policije u Glavnom štabu VRS, general Zdravko Tolimir, optužen za genocid i druge zločine počinjene u Srebrenici i Žepi 1995. godine.

◀ Dragomir Keserović, svjedok na suđenju Zdravku Tolimiru

Snage Armije BiH su u martu 1995. godine bile superiorne u odnosu na VRS a na području zaštićenih zona Srebrenica i Žepa planirale su ofanzivu za spajanje enklava i njihovo povezivanje sa Tuzlom, i eventualno i sa enklavom Goražde. Ovako je situaciju na istočno-bosanskom frontu u proleće 1995. godine opisao optuženi general Zdravko Tolimir tokom unakrsnog ispitivanja svedoka tužilaštva Dragomira Keserovića, bivšeg načelnika vojne policije u Glavnom štabu VRS, kome je po stručnoj liniji bio nadređen. Keserović, koji se u to vreme nalazio na zapadnom frontu u Krajini, potvrdio je Tolimirov opis, dodavši da su obaveštajne informacije o pokretima i naoružavanju snaga Armije BiH "stizale i do Krajine".

Potvrdio je takođe da su obaveštajno bezbednosni organi VRS imali informacije o naoružavanju jedinica Armije BiH u zonama pod zaštitom UN, koje su trebale biti demilitarizovane. Tolimir je sugerisao da je takve informacije imao i Unprofor, ali da ništa tim povodom nije preduzeo, odnosno da je tolerisao ilegalno naoružavanje Armije BiH u enklavama. Keserović je prihvatio sugestije optuženog i potvrdio da je Armija BiH napadima na položaje VRS kršila primirje potpisano u decembru 1994. godine.

Tezu da je Unprofor upoznat s namerama Armije BiH, Tolimir je ilustrovao delom izjave koju je zapovednik Unprofora u BiH general Rupert Smit/Smith dao u avgustu 1996. godine. Britanski general opisuje svoje sastanke sa vojnim i političkim predstavnicima zaraćenih strana u martu 1995. godine i navodi kako je tada zaključio da "bosanski Srbi smatraju da su dalje borbe neizbežne jer su istočne enklave suviše jake" te da "Armija BiH očito nema nameru da produži sporazum o prestanku neprijateljstava koji je važio do kraja aprila 1995.

Međunarodne snage su, tvrdi Tolimir, ne samo tolerisale takvo delovanje Armije BiH, već su se u završnim mesecima rata i udruživale sa snagama suprotstavljenim Vojsci Republike Srpske. Keserović je i ovu tvrdnju prihvatio, potvrdivši da su snage NATO, krajem avgusta 1995. godine, "u sadejstvu sa Vojskom Republike Hrvatske, uništile sistem veze VRS", vitalni operativni deo svake vojske. Posledica je, tvrdi Keserović, bio gubitak teritorija u 18 opština BiH, koje su do tada bile pod kontrolom VRS.

Da je Unprofor bio obavešten o ovom "ali i prethodnim napadima NATO snaga na položaje bosanskih i hrvatskih Srba" dokazuje, složili su se svedok i optuženi, to što su mirovne snage UN uoči tih napada povlačile svoje jedinice sa položaja u neposrednoj blizini srpskih snaga. Šta više, tvrdi Tolimir, Unprofor je Armiji BiH dostavljao obaveštajne informacije o VRS i time se svrstao uz jednu od strana u sukobu.

Svedočenje Dragomira Keserovića će se nastaviti u ponedeljak.

2011-05-16

HAG/DEN HAAG

TOLIMIR: PODACI O BROJU SREBRENIČKIH ŽRTAVA "LAŽIRANI"

Zdravko Tolimir je u nastavku unakrsnog ispitivanja bivšeg načelnika vojne policije Glavnog štaba VRS optužio međunarodnu zajednicu i tužilaštvo Tribunala da su pomogli vlastima BiH u fabrikovanju broja srebreničkih žrtava.

Optuženi general Zdravko Tolimir je u unakrsnom ispitivanju Dragomira Keserovića, bivšeg načelnika vojne policije Glavnog štaba VRS, nastojao da dokaže da je "muslimanska strana skrivala tačne podatke" o pripadnicima kolone civila i vojnika Armije BiH koji su preživeli proboj do teritorije pod kontrolom Armije BiH nakon pada Srebrenice u julu 1995. godine. Tolimir, koji je kao Mladićev pomoćnik za bezbednost bio po stručnoj liniji nadređen Keseroviću, sugerisao je da su Bošnjaci time uticali da se kao pouzdan utvrdi po njemu pogrešan i preteran broj žrtva iz Srebrenice. U tome je Bošnjacima, prema Tolimiru, pomagala i međunarodna zajednica, a interes da se prikrije tačan broj preživelih iz Srebrenice, po optuženom, ima i tužilaštvo koje tim podacima barata u optužnici.

◀ Dragomir Keserović, svjedok na suđenju Zdravku Tolimiru

Tolimir tvrdi da je 16. i 17. jula 1995. godine, koridorom koji je otvoren na Baljkovici, na teritoriju pod kontrolom Armije BiH prešlo mnogo više Bošnjaka nego što je spremna da prizna "muslimanska strana", budući da bi time demantovala sopstvene tvrdnje o osam hiljada srebreničkih žrtava. Mada nije u celosti prihvatio sugestiju optuženog, Keserović je izjavio da nikada nije došao do pouzdanih podataka o tom broju. Dodao je da o tome "svako ima neku svoju istinu" i da se raspoloživi podaci ne mogu koristiti za "ozbiljno zaključivanje".

Razlog za sumnju u dostupne podatke, objasnio je Keserović, su informacije "Komiteta za traženje nestalih" prema kojima su na groblju u Potočarima sahranjene i osobe koje nisu izgubile život u Srebrenici, najčešće članovi porodica već pokopanih žrtava iz Srebrenice.

Svedok se složio s Tolimirom da je Izveštaj vlade RS o Srebrenici iz 2005. godine, u kojem se navodi podatak o osam hiljada srebreničkih žrtava, zasnovan na nepouzdanim podacima i objavljen pod pritiskom međunarodne zajednice. Kao ministar odbrane RS Keserović je bio uključen u pripremanje tog izveštaja. Iz njegovog Ministarstva su vladinoj Komisiji za utvrđivanje istine o događajima u Srebrenici, dostavljani "određeni podaci" ali se oni, tvrdi, nisu dopali Visokom predstavniku međunarodne zajednice u BiH.

"Nezadovoljan tim podacima", Visoki predstavnik je, tvrdi Keserović, naložio smenjivanje predsednika i nekoliko članova Komisije. Novi podaci uzeti su "od bošnjačke strane" i korišćeni u Izveštaju Vlade RS koji je, tvrdi svedok, objavljen pod međunarodnim pritiskom. Sam Keserović je 2004. godine smenjen sa mesta ministra odbrane RS, takođe ukazom Visokog predstavnika međunarodne zajednice.

Suđenje Zdravku Tolimiru nastavlja se sutra iskazom generala Manojla Milovanovića, bivšeg načelnika Glavnog štaba VRS.

2011-05-17

HAG/DEN HAAG

TOLIMIR – MLADIĆEV ČOVEK OD POVERENJA

Ratko Mladić i Radovan Karadžić su tokom rata uglavnom dobro sarađivali. Sukobi su se, ako ih je bilo, uvek odnosili na to koji će od njih dvojice biti prvi, rekao je na početku svog četvrtog svedočenja u Tribunalu penzionisani general VRS Manojlo Milovanović, bivši načelnik Glavnog štaba vojske bosanskih Srba.

◀ Manojlo Milovanović, svjedok na suđenju Zdravku Tolimiru

Na suđenju bivšem Mladićevom pomoćniku za obaveštajno bezbednosne poslove Zdravku Tolimiru, na poziv optužbe svedoči general Manojlo Milovanović. Na zahtev tužioca, predsedavajući sudija je pre početka iskaza upozorio svedoka na pravo da ne odgovara na pitanja koja bi ga mogla inkriminisati. General Milovanović je bio načelnik Glavnog štaba VRS od njenog osnivanja u maju 1992. do aprila 1997. godine. Tokom operacije VRS u istočnim enklavama Srebrenica i Žepa, u leto 1995. godine, Milovanović je uglavnom bio angažovan na zapadnom frontu, na isturenom komandnom mestu VRS u Drvaru. Trenutno je, kaže, senator RS i uglavnom se bavi "pitanjima Haškog tribunala".

Odnos između Mladića i Karadžića general Milovanović je opisao u kontekstu položaja koji su politički i vojni lider RS zauzimali nakon osnivanja VRS. Obojica su bili "vlastoljubivi" ali je prema pravilima "na kraju ipak Mladić morao izvršavati naredbe Vrhovne komande na čijem je čelu, kao predsednik države, bio Karadžić". Vrhovna komanda nije bila stručno osposobljena za komandovanje oružanim snagama, pa je do nesuglasica dolazilo, tvrdi Milovanović, najčešće zato što je Karadžić imao "loše vojne savetnike". Tek krajem 1994. je Karadžić, pri donošenju odluka o vojsci, počeo da se konsultuje s Glavnim štabom.

Milovanović je Mladića upoznao još 1981. i od tada su im se putevi često ukrštali. Zajedno su pohađali ratnu školu, istovremeno službovali u Makedoniji i konačno zajedno osnovali Glavni štab VRS. Od prvog dana u Glavnom štabu je bio i general Zdravko Tolimir zadužen za obaveštajno-bezbednosne poslove. Kada mu je dan uoči odluke skupštine RS o osnivanju VRS Tolimir prvi put predstavljen, Milovanović se, priznaje, "namrštio, misleći da je Tolimir Slovenac". Mladić je to primetio i kratko mu dobacio: "Ne brini se, veći je on Srbin od tebe".

Mladić je, tvrdi Milovanović, imao veliko poverenje u Tolimira ali i u Ljubišu Bearu, načelnika bezbednosti Glavnog štaba. Kaže da mu je za Tolimira bilo jasno ali ne i za Bearu kojeg opisuje kao "nametljivog čoveka". Tolimir je po Milovanovićevoj oceni "dobro obavljao svoj posao". Nije se mnogo oslanjao na načelnike bezbednosti i obaveštajnih poslova već se najčešće sam angažovao. Tokom čitavog rata je "održavao vezu sa Unproforom", što je, kaže Milovanović bilo veliko rasterećenje i za njega i za Mladića. "Imao je smisla za diplomatiju".

Komandanta Glavnog štaba Milovanović je opisao kao odlučnog, harizmatičnog i upornog. Mladić nije donosio odluke na prečac i nikada bez konsultacija sa Glavnim štabom. Imao je, kaže njegov nekadašnji zamenik, "neograničen autoritet u vojsci i narodu". Mada je među njima pre nego što su došli u Glavni štab vladalo blago rivalstvo, i mada su "u stručnom pogledu" često imali suprotna mišljenja, Mladić i on su delili zajedničke ciljeve. Svedočenje Manojla Milovanovića se nastavlja sutra.

2011-05-18

HAG/DEN HAAG

TOLIMIR U NAJUŽEM MLADIĆEVOM TIMU

U nastavku ispitivanja bivšeg načelnika Glavnog štaba VRS Manojla Milovanovića, na suđenju Zdravku Tolimiru, tužilac je nastojao da dobije što precizniju sliku strukture najviše komande u vojsci bosanskih Srba i uloge koju je u njoj imao optuženi general.

◀ Manojlo Milovanović, svjedok na suđenju Zdravku Tolimiru

Šematski prikaz Glavnog štaba sa svim sektorima, organima, upravama i pripadajućim jedinicama, koji je tužilac predočio Manojlu Milovanoviću, penzionisani general je neznatno korigovao, potvrđujući "organogram" komandne strukture Glavnog štaba, odnosno hijerarhiju među starešinama u Crnoj Rijeci kraj Han Pijeska, gde je Glavni štab bio stacioniran tokom čitavog rata.

Optuženi general Zdravko Tolimir, načelnik sektora i Mladićev pomoćnik za obaveštajno bezbednosne poslove, je zajedno sa još četvoricom generala, uključujući i komandanta štaba Mladića, činio najuži tim starešina koji su donosili odluke. Ovu tvrdnju, tužilac je ilustrovao snimkom Mladićevog govora sa svečanosti na kojoj su komandantu Glavnog štaba i njegovom zameniku generalu Milovanoviću u januaru 1996. godine dodeljeni ordeni Karađorđeve zvezde prvog reda. Mladić tom prilikom naglašava da mu je žao što svečanosti ne prisustvuje "najznačajniji" među njegovim saradnicima još iz Knina, general Tolimir, koji se nalazi na pregovorima u Beču gde se "bori za srpski narod". General Milovanović je potvrdio da je Tolimir bio u najužem rukovodstvu VRS, i podsetio da je tadašnji Mladićev pomoćnik za bezbednost, "važio za najspretnijeg diplomatu" među starešinama Glavnog štaba, te je kao predstavnik vojske bio učesnik svih pregovora uključujući i Dejtonske (Dayton) krajem 1995. godine.

General Milovanović nije prihvatio tvrdnju tužioca da je Glavni štab VRS, 12. maja 1992. godine kao ratne ciljeve prihvatio "Strateške ciljeve srpskog naroda u BiH" koje je Skupština RS usvojila zajedno sa aktom o osnivanju VRS. Nekadašnji Mladićev zamenik tvrdi da je pomenute ciljeve, od kojih je prvi "državno razgraničenje sa ostale dve nacionalne zajednice" u BiH, video prvi put tek 2003. ili 2004. godine kada je o njima na suđenju Slobodanu Miloševiću govorio bivši komandant Armije BiH Sefer Halilović. "Bilo bi dobro smo ih imali jer bi tako izbegli lutanje i mnogo lakše formulisali ciljeve rata, neophodne da bi VRS bila operativna", rekao je Milovanović.

Razgraničenje po etničkoj osnovi je, osim toga, po Milovanoviću, bilo predviđeno još Kutilijerovim planom iz marta 1992. godine koji je "propao jer je Alija Izetbegović povukao svoj potpis iz Lisabona". Princip etničkog razgraničenja je, prema svedoku, kasnije primenjen i u Dejtonskim sporazumima. Na pitanje tužioca da li sugeriše da su ti sporazumi podržali stvaranje entiteta po principu etničke podele stanovništva, svedok je odgovorio potvrdno.

Nakon što je tužilac u mnogo kraćem roku od najavljenog završio glavno ispitivanje, general Tolimir je na početku unakrsnog ispitivanja rekao da na osnovu Milovanovićevog iskaza ne bi za njega imao ni jedno pitanje ali da će nekoliko ipak postaviti iz "poštovanja prema generalu". Usledila je serije pitanja o sporazumima o prekidu neprijateljstava sa Armijom BiH zaključenih u prisustvu Unprofora u periodu od 1992. do 1994. godine, koje "nije poštovala muslimanska strana". Kada je predsedavajući sudija zatražio objašnjenje takve linije ispitivanja, budući da o tome nije bilo reči u pitanjima tužioca, Tolimir je objasnio da se radi o stvarima koje su odredile budući tok rata. "Da nije bilo toga ne bi bilo ni Srebrenice i Žepe", rekao je Tolimir koji sutra nastavlja unakrsno ispitivanje Manojla Milovanovića.

2011-05-19

HAG/DEN HAAG

ODBRANA DO UNIŠTENJA

"Pristrasnost" međunarodne zajednice prema bošnjačkim snagama tokom rata u BiH doprinela je intenziviranju dejstava Vojske Republike Srpske u odbrani njenih položaja, tvrdio u završnici svedočenja na suđenju Zdravku Tolimiru, bivši Mladićev zamenik u Glavnom štabu, general Manojlo Milovanović, tvrdeći da "vojska koja je napadnuta ima pravo da goni snage koje su je napale do uništenja."

"Greške Muslimana su uvek praštane a greške Srba uvek kažnjavane", rekao je u završnici svog svedočenja general Manojlo Milovanović bivši načelnik Glavnog štaba VRS i Mladićev zamenik, sumirajući tako svoje odgovore na pitanja koja mu je u unakrsnom ispitivanju postavio optuženi general Zdravko Tolimir.

Tolimirovo ispitivanje bilo je u celosti posvećeno dokazivanju navodne pristrasnosti međunarodne zajednice i Unprofora u korist Armije BiH koja je, po njemu, svesno kršila primirja i sporazume postignute sa VRS u prisustvu međunarodnih posrednika. Predstavnici međunarodnih snaga su, složio se general Milovanović, tolerisali takvo ponašanje Armije BiH, stavljajući tako snage bosanskih Srba u neravnopravan položaj tokom čitavog rata.

Mada mu je predsedavajući sudija u više navrata skrenuo pažnju da se usredsredi na vremenski okvir optužnice i navode kojima se tereti za genocid i druge zločine počinjene u Srebrenici i Žepi u leto 1995. godine, Tolimir je nastavio s pitanjima o događajima bez kojih, kako je ponovo objasnio, "ne bi bilo ni Srebrenice i Žepe". Pokušao je da objasni da on u svojoj odbrani mora da se bavi "onim što je bezbednosne zone pretvorilo u oružane formacije".

General Milovanović je potvrdio Tolimirove teze, ocenjujući da su međunarodne snage prekršile i neke odredbe Ženevskih konvencija kojima se reguliše "ustrojstvo zaštićenih zona, pravila ponašanja u njima i prava koje jedna strana ima ukoliko druga prekrši ta pravila". Milovanović je objasnio da se VRS polovinom juna 1995. godine približila Srebrenici odbijajući četvrti u nizu napad snaga Armije BiH na položaje oko Glavnog štaba VRS. "Vojska koja je napadnuta ima pravo da goni snage koje su je napale do uništenja", precizirao je Milovanović.

Na kraju unakrsnog ispitivanja Tolimir je pozvao svedoka da, ako ima, kaže još nešto o čemu mu nije postavljeno pitanje ali je predsedavajući sudija objasnio da to nije prikladan način unakrsnog ispitivanja. Tužilac nije imao dodatnih pitanja za svog svedoka.

2011-05-23

HAG/DEN HAAG

DR PIROĆANAC: "HUMANI TRETMAN" SREBRENIČKIH IZBEGLICA

Svedočeći na suđenju generalu Zdravku Tolimiru, beogradski novinar Zoran Petrović Pirođanac koji je u međuvremenu doktorirao na "istoriji sadašnjosti", je tvrdio da su "srpske snage pokazale mnogo humaniji tretman prema srebreničkim izbeglicama nego Hrvati, nakon Oluje, nad srpskim." Tužilaštvo diskredituje sopstvenog svedoka suočavajući ga sa njegovim rasističkim komentarima.

◀ Zoran Petrović Pirođanac, svjedok na suđenju Zdravku Tolimiru

Beogradski novinar Zoran Petrović Pirođanac, autor "Operacije Srebrenica" – najgledanijeg dokumentarnog filma u Haškom tribunalu – počeo je danas svedočenje na suđenju generalu Zdravku Tolimiru, bivšem Mladićevom pomoćniku za bezbednost i obaveštajne poslove u Glavnom štabu VRS, optuženom za genocid i druge zločine počinjene u Srebrenici i Žepi u julu 1995. godine.

Pirođanac je 13. i 14. jula 1995. godine, zahvaljujući poznanstvu sa Ljubomirom Borovčaninom, zapovednikom združenih policijskih snaga angažovanih u srebreničkoj operaciji, bio u prilici da obiđe i snimi šta se događalo u Srebrenici, Potočarima, Kravici, Sandićima, Zelenom Jadru, Bratuncu i na drugim lokacijama u enklavi koju su zauzele Mladićeve snage. Uz pomoć njegovih snimaka, istražitelji haškog tužilaštva uspeli su da rekonstruišu neke od događaja i identifikuju mnoge od njihovih učesnika, od kojih su neki kasnije optuženi, dok su drugi saslušani kao osumnjičeni i pod pretnjom kazne dovedeni u Hag da svedoče.

Na tri dosadašnja tribunalova suđenja za genocid u Srebrenici, tužilaštvo je te snimke koristilo kao dokaz o deportaciji bošnjačkih žena, dece i staraca iz baze UN u Potočarima, odvajanju muškaraca i njihovom privremenom zatočavanju u takozvanoj Beloj kući iz koje su ubrzo prebačeni na gubilišta, zatim o "lovu na ljude" duž puta Bratunac-Konjević polje, zarobljavanju ili predaji Bošnjaka iz kolone koja se kroz šume probijala ka Tuzli. Za tužilaštvo su, takođe, od velikog

značaja bili i Pirońančevi snimci grupisanja bošnjačkih zarobljenika na livadi kod Sandića u očekivanju transporta do mesta zatočenja i pogubljenja, kao i nekoliko kadrova snimljenih 13. jula ispred skladištapoljoprivredne zadruge u Kravici, u trenutku kada je, prema optužbi, počeo masakr nad oko hiljadu zarobljenih Bošnjaka.

Svi ti snimci, kao i Pirońančev iskaz iz 2007. godine sa suđenja "Srebreničkoj sedmorci", uvedeni su danas u dokaze i u predmetu Zdravka Tolimira. Tužilac je pročitao kratak sažetak tog iskaza i postavio svedoku nekoliko dopunskih pitanja.

Pirońanac, koji je u međuvremenu doktorirao na pariskoj Visokoj školi društvenih nauka, je tužiočevo pitanje o broju autobusa i kamiona za evakuaciju žena i dece iz Potočara iskoristio da povuče paralelu između "evakuacije iz Potočara" i "odlaska Srba iz Hrvatske". Rekao je da je bio iznenađen velikim brojem autobusa u Potočarima, dok se na putevima iz Hrvatske ka Srbiji i BiH mesec dana kasnije, nakon operacije "Oluja", mogao videti "tek po koji traktor i privatni automobil". "Srpske snage su pokazale mnogo humaniji tretman prema srebreničkim izbeglicama nego Hrvati prema srpskim", zaključio je Pirońanac. Na pitanje sudije Mindue zašto smatra da se sa srebreničkim izbeglicama postupalo "humanije", odgovorio je da je ta akcija bila "mnogo brža i da nije bilo paljbe iz aviona i tenkova".

Tužilac je u glavnom ispitivanju prikazao nekoliko inserata, uglavnom iz takozvanog "sirovog materijala" koje je Pirońanac snimio 13. i 14. jula u području Srebrenice, a koji nije korišćen u filmu "Operacija Srebrenica". Prikazani inserti snimljeni su mahom u automobilu, duž puta Srebrenica – Bratunac, i na njima se čuju komentari Borovčanina i Pirońanca o tome kako su Muslimani počeli da grade "montažne džamije", koje će biti tu još samo dva dana jer će ih "razoriti" i kako u području kojim prolaze "već počinje arapski fazon". Pirońanac je odgovorio da se njegovi uvredljivi komentari ne odnose na islam već na "islamizam", čiji je nosilac bio Bin Laden koji je 2003. bio u Sarajevu "kod Alije Izetbegovića" i čija se brigada "El Mudžahid" borila na strani Armije BiH i "pekla na ražnju" zarobljene Srbe.

Pred kraj današnje rasprave počelo je unakrsno ispitivanje u kojem se optuženi obraća svedoku sa "doktore" a svedok mu uzvraća sa "đenerale". Njihov dijalog se nastavlja sutra.

2011-05-25

HAG/DEN HAAG

OPŠTE POZNATE ČINJENICE I REKLA KAZALA DR PIROĆANCA

U unakrsnom ispitivanju od strane Zdravka Tolimira, optuženog za genocid i druge zločine u Srebrenici i Žepi, beogradski novinar i pariski doktor "istorije sadašnjosti" Zoran Petrović Pirońanac opširno obrazlagao svoje geopolitičke poglede i teorije "islamističke" zavere, ilustrujući ih "činjenicama" koje zna iz druge ruke.

◀ Zoran Petrović Pirońanac, svjedok na suđenju Zdravku Tolimiru

"To je opšte poznata činjenica, gospodine đenerale..." Tim rečima je svedok optužbe, beogradski novinar Zoran Petrović Pirońanac, započinjao odgovore na većinu pitanja koja mu je, u unakrsnom ispitivanju, postavljao optuženi Zdravko Tolimir. U pitanjima je, uglavnom, tražio stručna, to jest geopolitička, objašnjenja dr. Petrovića za raspad Jugoslavije, rat u Bosni, nezavisnost Kosova, širenje "islamizma", američke intervencije u Avganistanu i Iraku i slične teme. Predsedavajući sudija Kristof Fluge/Christoph Floegge je u par navrata skretao pažnju optuženom da od Pirońanca, koji je svedok o činjenicama, odnosno o onome što je video i snimio tokom dvodnevnog boravka u području Srebrenice 13. i 14. jula 1995. godine, ne traži nikakva "stručna objašnjenja", budući da se ne radi o sudskom veštaku već, kako je rekao, "običnom svedoku".

Ništa manje problematično, međutim, nije bilo ni Pirońančevo svedočenje o činjenicama, budući da se ispostavilo da se, uglavnom, radi o "činjenicama" o kojima svedok nema direktna saznanja, već je o njima čuo iz druge ruke. Na primer, za "činjenicu" da je Osama Bin Laden 1993. ili 1994. godine bio kod Alije Izetbegovića, Pirońanac kaže da je čuo od nemačke novinarke Renate Flotau. Ili, "činjenicu" da je stotinak boraca iz kolone koja se nakon pada Srebrenice u julu 1995. godine kroz šume probijala ka Tuzli stiglo na slobodnu teritoriju tek u proleće sledeće godine, da su smešteni u američku bazu IFOR i da su kasnije prebačeni u SAD, Pirońancu je, kaže, ispričao francuski obaveštajac Bunel, kasnije osuđen zbog špijuniranja u korist Srba. A Pirońanac je, zatim, svojom "analizom datuma i podataka" i uz pomoć "informacija iz dijaspore", došao do zaključka da ti Muslimani sada žive u Ričmondu, a da su njihova imena na spiskovima srebreničkih žrtava. Treća "činjenica" koju je sudu predočio Pirońanac je da su negde na Igmanu francuski i holandski "plavi šlemovi" pili kafu sa Bin Ladenovim mudžahedinima, što mu je ispričala ekipa francuske televizije koja ih je videla, ali ne i snimila.

Pirońanac, dalje, nije naveo od koga je saznao za "opšte poznatu činjenicu" da su "Bin Ladenovi ljudi infiltrirani u diplomatsku službu BiH i poslati u Tanzaniju i Zambiju, gde su organizovali terorističke napade na američke ambasade". Ova "činjenica" je iznenadila zambijsku sutkinju Niambe, koja je primetila da u njenoj zemlji nije bilo

takvog terorističkog napada, pitajući svedoka da li misli na Keniju, pa se Pirićanac ispravio. “Excuse me my honour”, rekao je na tečnom engleskom, što Google prevodi kao: “Izvinite moju čast”!?

U dodatnom ispitivanju, tužilac je od svedoka tražio da objasni kako su sa originalne trake koju je 13. i 14. jula 1995. godine snimio na području Srebrenice nestali inkriminišući kadrovi ubijenih Muslimana pred vratima skladišta u Kravici, zarobljenih muškaraca na balkonu takozvane Bele kuće u Potočarima i veće grupe zarobljenika na livadi kod Sandića, koji su inače bili u filmu prikazanom 17. jula 1995. na beogradskom Studiju B. Petrović je rekao da je neoprezno davao taj materijal “svakome ko mu je tražio” i ne zna ko je isekao te kadrove. Dodao je da bi tužilaštvo trebalo da mu bude zahvalno što je “rizikovao život” da snimi materijal koji je među najdragocenijim dokazima u arhivi haškog tužilaštva.

Dok se u prethodnom svedočenju na suđenju “Srebreničkoj sedmorki” oficira vojske i policije bosanskih Srba 2007. godine požalio da ga tužilaštvo naziva “takozvanim novinarom” i tvrdi da ne zna da li je “novinar ili policajac”, Pirićanac je ovom prilikom rekao da je sa tužiocima imao “plodotvorne razgovore” i da ne veruje da žele da ga diskredituju i optuže za “verbalni delikt”, kako mu je sugerisao optuženi Tolimir.

2011-05-26

HAG/DEN HAAG

TOLIMIROVO PLAVO ODELO

Optuženi osporava autentičnost video snimka sa potpisivanja sporazuma o predaji Žepe na kojem se pojavljuje u civilnom odelu. Tolimir tvrdi da nikada nije nosio civilnu odeću u prisustvu Mladića u uniformi.

◀ Snimka Zdravka Tolimira sa potpisivanja sporazuma o predaji Žepe na kojem se pojavljuje u civilnom odelu

Istražitelj tužilaštva Dušan Janc još jednom se pojavio kao svedok na suđenju Zdravku Tolimiru bivšem Mladićevom pomoćniku za bezbednost optuženom za genocid i druge zločine počinjene u Srebrenici i Žepi u julu 1995. godine. Optužba ga je pozvala kako bi u dokaze mogla da uvede nekoliko video snimaka, među kojima i jedan koji do sada nije emitovan.

Radi se o snimku koji je prema tužilaštvu napravljen 24. jula 1995. godine na punktu Ukrajinskog bataljona UN na Bokšanici, na kome se pored Hamdije Torlaka člana ratnog predsedništva Žepe, generala Ratka Mladića i još par vojnika VRS, vidi i general Tolimir ali u civilnoj odeći - u plavom odelu. Snimak prikazuje kako Mladić i Torlak potpisuju sporazum, nakon čega svi prisutni ustaju i rukuju se jedni s drugima.

Optuženi general osporava verodostojnost ovog snimka tvrdeći da se radi o “montaži”, budući da on nikada u prisustvu starijeg starešine u uniformi nije nosio civilno odelo. Tolimir je istražitelja pitao da li ga je i na jednom drugom snimku video u civilu. Janc je odgovorio da je to možda slučaj jedino na snimcima sa pregovora u Dejtonu, te da je na svim ostalim optuženi general bio u uniformi.

◀ Dušan Janc, svjedok na suđenju Zdravku Tolimiru

Tolimir takođe ukazuje na podatak da je sporni snimak prvi put emitovan tek u leto 1996., godinu dana nakon što je, prema tvrdnjama optužbe nastao. Istražitelj tužilaštva potvrdio je taj podatak, objašnjavajući da je snimak iskorišćen u dokumentarnom filmu o Avdi Paliću, komandantu odbrane Žepe za čiju se smrt tereti optuženi general..

Kao argument da se ne radi o autentičnom snimku već o montaži Tolimir navodi činjenicu da se na snimku može videti kako se general Mladić, nakon potpisivanja sporazuma, rukuje sa svima osim sa njim. Prema Jancovoj oceni međutim “Mladić je nameravao da se rukuje i sa Tolimirom ali je optuženi general, iz nepoznatih razloga to izbegao.

Tužilaštvo je do ovog snimka prvi put došlo 2000. godine kontaktirajući sa švajcarskom televizijom koja je proizvela dokumentarac o Avdi Paliću. Autor samog snimka je međutim ostao nepoznat. Pomenuti snimak je “vrlo lošeg kvaliteta”, rekao je Janc. Devet godina kasnije, kopija tog snimka pojavila se na You Tube dok je treću kopiju istog snimka tužilaštvo dobilo od vlasti BiH tek u martu ove godine.

Suđenje Tolimiru nastavlja se u ponedeljak iskazom novog svedoka optužbe.

2011-05-31

HAG/DEN HAAG

ZATOČENIŠTVO NAKON PADA ŽEPE

Meho Džebo, svedok optužbe na suđenju Zdravku Tolimiru, je kao rezervni policajac 1992. godine bio mobilisan u oružane snage BiH. Rat je proveo u rodnoj Žepi radeći u policijskoj stanici na administrativnim poslovima pošto je početkom rata bio ranjen. Žepu je napustio 27. jula 1995. u poslednjem konvoju kojim je stanovništvo, nakon ulaska Mladićevih snaga, evakuisano iz enklave.

◀ Meho Džebo, svjedok na suđenju Zdravku Tolimiru

Svedočeći na suđenju Zdravku Tolimiru, optuženom za genocid i druge Zločine u Srebrenici i Žepi, Meho Džebo je uslove života u Žepi do dolaska Unprofora u proleće 1993. godine opisao kao "očajne". Nije bilo osnovnih namirnica budući da su snage bosanskih Srba blokirale enklavu i svakodnevno je granatirali. Situacija je donekle poboljšana proglašenjem zaštićene zone ali su uoči pada Žepe u leto 1995. godine ponovo počeli napadi kao i blokade prolaska konvoja sa humanitarnom pomoći.

Kada je počeo napad na enklavu, svedok se sa većim delom civilnog stanovništva sklonio u obližnje šume. U Žepu su se vratili nakon obaveštenja da se organizuje evakuacija civilnog stanovništva. Na trgu kraj pristiglih autobusa Džebo je video generala Tolimira, tadašnjeg Mladićevog pomoćnika za bezbednost i majora Pećanca, takođe oficira bezbednosti Glavnog štaba VRS. Prvi konvoj iz Žepe je pratio Avdo Palić, komandant Žepačke brigade Armije BiH, zbog čega su svi putnici iz tog konvoja, smatra svedok, bez zaustavljanja, stigli na slobodnu teritoriju. Poslednji konvoj dva dana kasnije, u kojem je bio i Džebo, zaustavljen je najpre u Bokšanici, na kontrolnom punktu Ukrajinskog bataljona UN, a zatim i u Tišći gde je oko 12 ranjenika, među kojima i svedok, prebačeno u drugi autobus i zajedno sa još 28 starijih muškaraca, odvedeno u Rogaticu – u upravnu zgradu poljoprivrednog dobra Rasadnik.

Među zatočenicima, potvrdio je Džebo, bili su i članovi ratnog predsedništva Žepe Amir Imamović i Mehmed Hajrić. Viđao ih je do polovine avgusta 95., nakon čega su se jednostavno izgubili. Za njihovu sudbinu saznao je mnogo godina kasnije kada su iz grobnice u Vragolovima ekshumirani posmrtni ostaci Imamovića i Hajrića. Zatočenik pod imenom Atlantida, na spisku koji mu je predočio tužilac, verovatno je bio Avdo Palić, rekao je Džebo, precizirajući da ga on nije video u logoru. Opisao je takođe da su zatočenici maltretirani i tučeni sve dok početkom oktobra 1995. nisu počeli da ih odvode na prinudni rad. Zadatak im je bio da u Žepi prikupljaju građevinski materijal sa objekata koji nisu porušeni i spaljeni. Tim materijalom je na Borikama sagrađeno devet vikend kuća, svedočio je Džebo. Četrdesetak zatočenika Rasadnika, među kojima i svedok, razmenjeni su u januaru 1996. godine. Džebo se nakon tri godine provedene u Sarajevu 1999. s porodicom preselio u SAD.

Optuženi general je u kratkom unakrsnom ispitivanju ukazivao na podatke koji po njemu potkrepljuju tvrdnje o ilegalnom naoružavanju boraca enklava i diverzantskim napadima na srpska sela i položaje VRS. Svedok međutim nije o tome mogao ništa da kaže. Džebo je potvrdio da je Tolimira u logoru Rasadnik video samo jednom, kada im je, odmah po dolasku objasnio da su zadržani jer "njihovi nisu ispunili obećanje o predaji". Zarobljenike je nekoliko puta tokom šestomesečnog zatočeništva "posetio i general Ratko Mladić", svedočio je Džebo.

Suđenje Zdravku Tolimiru nastavlja se sutra, iskazom novog svedoka optužbe.

2011-06-02

HAG/DEN HAAG

UPUTSTVA I/ILI NAREĐENJA?

Iskazom bivšeg bezbednjaka Drugog korpusa VRS tužilaštvo na suđenju Zdravku Tolimiru nastojalo da dokaže kako su nalozi koje je bivši Mladićev pomoćnik za bezbednost upućivao oficirima bezbednosti podređenih jedinica imali snagu naređenja.

Pukovnik Mikailo Mitrović je u leto 1995. godine bio načelnik bezbednosti Drugog krajiškog korpusa VRS. Pre tri godine prvi put se pojavio u Tribunalu kao svedok odbrane svog nekadašnjeg starešine, Ljubiše Beare, načelnika bezbednosti Glavnog štaba, čiji se predmet nalazi u žalbenom postupku nakon što ga je prvostepeno veće proglasilo krivim za genocid u Srebrenici i osudilo na kaznu doživotnog zatvora. Na suđenju Zdravku Tolimiru tužilac je pročitao kratak sažetak Mitrovićevog iskaza iz 2008. godine, a zatim mu postavio nekoliko dodatnih pitanja, uglavnom o sastavu, organizaciji i komandnoj strukturi obaveštajno-bezbednosne službe VRS na čijem je celu u leto 1995. godine bio optuženi general.

◀ Mikailo Mitrović, svjedok na suđenju Zdravku Tolimiru

Odeljenja za obaveštajne i bezbednosne poslove su u svim korpusima VRS, osim u Sarajevsko-romanijskom, krajem 93. ili početkom 94. bila razdvojena, ali su međusobno razmenjivala informacije. Načelnici obaveštajnih, odnosno bezbednosnih odeljenja bili su podređeni komandantima jedinica kojima su pripadali i jedino su od njih mogli dobijati naređenja. Odeljenjima obaveštajne i bezbednosne službe nižih jedinica su "u stručnom smislu" rukovodile starešine tih službi iz nadređenih jedinica. Mada instrukcije koje su im izdavali nisu formalno imale snagu naređenja, bezbednjaci podređenih jedinica "nisu smeli da odbiju da ih izvrše", rekao je Mitrović. Instrukcije su na isti način mogle da budu upućivane i jedinicama vojne policije.

General Tolimir je u unakrsnom ispitivanju od svedoka tražio da to razjasni, sugerišući da su instrukcije organa bezbednosti imale težinu "stručnog usmerenja" te se nisu smatrale naređenjima. Mitrović je posredno prihvatio Tolimirovu sugestiju ocenjujući njegovu formulaciju "verovatno prihvatljivijom", dodajući da su ovlašćenja pomoćnika komandanata za bezbednost u jedinicama VRS na svim nivoima bila da komandantu samo daju predloge o upotrebi jedinica, koje on može ali ne mora prihvatiti.

Na isto pitanje se u dodatnom ispitivanju vratio i tužilac Nelson Tejer/Thayer. Svedoku je pokazao instrukciju Ratka Mladića koju je za komandanta VRS potpisao njegov pomoćnik za obaveštajno bezbednosne poslove Zdravko Tolimir. U njoj se navodi da su komandanti i ostale starešine "dužni da se strogo pridržavaju instrukcije" pa je tužilac pitao svedoka da li su starešine u ovom slučaju imale mogućnost izbora. "Ako se kaže 'dužni ste i morate', onda je to naređenje, samo lepše rečeno", odgovorio je svedok. Potvrdio je da se pomenuta instrukcija može shvatiti kao naređenje, dodavši na kraju da on ipak smatra da je u ovom slučaju reč o nekoj vrsti uputstva.

Suđenje Zdravku Tolimiru nastavlja se sutra iskazom novog svedoka optužbe.

2011-06-06

HAG/DEN HAAG

SVEDOK IZ LISTA "SVEDOK"

Na suđenju Zdravku Tolimiru svedočio novinar koji je 2002. godine intervjuisao Ljubišu Bearu, bivšeg načelnika bezbednosti Glavnog štaba VRS, nepravosnažno osuđenog na doživotni zatvor zbog genocida u Srebrenici. Beara je u julu 1995. godine bio direktno podređen generalu Tolimiru, optuženom za iste zločine u Srebrenici i Žepi.

◀ Ljubomir Mitrović, svjedok na suđenju Zdravku Tolimiru

Sredoje Simić je u oktobru 2002. godine, u nedeljniku "Svedok", objavio intervju sa Ljubišom Bearom, bivšim bezbednjakom Glavnog štaba VRS koji se nešto više od dve godine nakon našao u pritvoru Tribunala. U junu prošle godine je prvostepenom presudom proglašen krivim za genocid i osuđen na kaznu doživotnog zatvora. Njegov predmet je u žalbenom postupku.

U tekstu pod naslovom "Ne stidim se ni jednog svog postupka i ako treba da mi sude nek mi sude u mojoj državi", Beara je izjavio da je u vreme pada Srebrenice bio u Bihaću te da je na područje enklava došao tek kada je srebrenička operacija već bila okončana. Takođe je rekao kako je nakon te operacije u Tuzli održana smotra jedinice Nasera Orića, koja se, kako je tvrdio, "najvećim delom izvukla iz Srebrenice".

Simić je potvrdio da je u intervjuu objavio sve što mu je Beara rekao u vezi sa Srebrenicom. Snimak razgovora nije sačuvao ali tvrdi da su navodi iz intervjua verni odraz Bearinih izjava. Svedočio je takođe da je Beara, po njegovom utisku, u intervjuu govorio istinu. "Nisam imao razloga da mu ne verujem", rekao je Simić kada ga je tužilac pitao o delu intervjua u kojem je Beara negirao da je u Srebrenici bilo preko sedam hiljada žrtava, kako je "objavljivala muslimanska štampa".

Beara je, prema Simićevom svedočenju, prihvatio da mu dâ intervju, pod uslovom da ga ne fotografiše i da nikom ne otkrije gde su se sastali. Osećao je, kaže Simić, veliki pritisak zbog pisanja bošnjačkih medija u kojima je opisivan kao "ideolog zločina" počinjenih u Srebrenici. Beara mu je, tvrdi Simić ispričao, kako nakon donošenja zakona o saradnji s Tribunalom u Srbiji, kada je objavljen spisak optuženih u Hagu, njegovo ime nije bilo na toj listi.

Prisustvo svedoka-novinara optuženi general Tolimir nastojao je da iskoristi za potvrdu teza o manipulacijama u medijima na štetu srpske strane u ratu u BiH, a naročito u Srebrenici. Svedok je medijske izveštaje o posledicama rata u BiH i broju žrtava uglavnom smatrao "nepouzdanim", ocenjujući da su se podaci o žrtvama i odgovornosti za njihova stradanja uglavnom razlikovali u odnosu na to odakle su dolazili. Srpski mediji su, prema Simiću, navode o hiljadama srebrenička žrtava pripisivali muslimanskoj propagandi, dok su "Bošnjaci izveštavali o zločinu bez presedana", rekao je Simić.

2011-06-07

HAG/DEN HAAG

GDE JE NESTALO 1.100 NESUĐENIH ZAROBLJENIKA LOGORA BATKOVIĆ?

U logor Batković kraj Bijeljine je u julu 1995. godine, nakon pada Srebrenice, prebačeno manje od 200 zarobljenih muslimanskih boraca, mada je optuženi Zdravko Tolimir obavestio Komisiju za razmenu Istočno-bosanskog korpusa VRS o dolasku.

◀ Ljubomir Mitrović, svjedok na suđenju Zdravku Tolimiru

Ljubomir Mitrović, bivši predsednik Komisije za razmenu ratnih zarobljenika Istočno-bosanskog korpusa VRS, svedočio je u nastavku dokaznog postupka tužilaštva na suđenju Zdravku Tolimiru, bivšem Mladićevom pomoćniku za bezbednost u Glavnom štabu VRS koji se tereti za genocid i druge zločine počinjene u Srebrenici i Žepi u leto 1995. godine.

Mitrović je u julu 2008. godine, na poziv odbrane Ljubiše Beare, bivšeg bezbednjaka Glavnog štaba VRS podređenog Tolimiru, svedočio na suđenju sedmorici oficira vojske i policije bosanskih Srba, u međuvremenu osuđenih za iste zločine za koje se tereti i optuženi general. Svedok je potvrdio navode iz svog iskaza od pre tri godine kada je opisao kako je 13. jula, nakon ulaska Mladićevih snaga u Srebrenicu, obavešten da će u "prihvatni centar" Batković biti dovedeno oko 1.300 zarobljenih muslimanskih boraca. Dolazak tih zarobljenika najavio je lično general Tolimir. Do 18. jula ih je, međutim, stiglo tek nešto manje od 200. Oni su razmenjeni krajem septembra odnosno decembra 1995. godine, nakon čega je logor zatvoren. Šta se dogodilo sa 1.100 zarobljenika koji nisu stigli do Batkovića, Mitroviću, kako tvrdi, nije poznato.

Kao predsednik komisije za razmenu Istočno bosanskog korpusa Mitrović je imao problem da obezbedi dovoljan broj zarobljenika koji bi se mogli razmeniti za borce VRS u zatočeništvu Armije BiH. Najavljenih 1.300 zarobljenika trebalo je oslabe pritisak koje su na komisiju vršile porodice zarobljenih pripadnika VRS Mitrović je bio je u redovnom kontaktu s predstavnicima Međunarodnog komiteta Crvenog krsta (MKCK) koji su mu, opisao je, jednom prilikom omogućili uvid u "knjigu nestalih iz Srebrenice" sa spiskom od osam hiljada imena. Uočio je, tvrdi svedok, da se neka imena sa spiska ponavljaju pa je na to prigovorio predstavnicima MKCK.

O toj knjizi ga je zatim unakrsno ispitivao optuženi general, tražeći da mu jedan primerak pošalje, ako može, nakon što se vrati u Bijeljinu. Mitrović je objasnio da tu knjigu nema, te da bi je trebalo potražiti u arhivi Crvenog krsta. Ponovio je da je na spisku od osam hiljada imena video "duplikate" ali ne zna koliko je takvih slučajeva bilo. Dodao je da je spisak "verovatno nastao" na osnovu prijava koje su MKCK dostavljale porodice nestalih.

Na Tolimirovo pitanje da li mu je poznato da cifru od osam hiljada nestalih u Srebrenici, iako nepouzdanu, mediji i druge organizacije koriste u javnosti i stvaraju pogrešnu sliku, Mitrović je odgovorio da je "neljudski i smanjivati i uvećavati broj žrtava, kojih je svakako bilo dovoljno da nekim ljudima bude nanesena bol", te da se on ne usuđuje da iznosi bilo kakvu procenu.

2011-06-09

HAG/DEN HAAG

SVEDOČENJE INSAJDERA IZ GLAVNOG ŠTABA VRS

Ime Zorana Malinića bivšeg zapovednika vojne policije 65. zaštitnog puka Glavnog štaba VRS, pominjalo se na svim dosadašnjim suđenjima optuženima za zločine u Srebrenici. Na suđenju Zdravku Tolimiru prvi put se na poziv optužbe pojavio i u ulozi svedoka, pod svojim imenom ali sa zaštićenim likom i uz upozorenje predsedavajućeg sudije na pravo da ne odgovara na pitanja koja ga mogu inkriminisati.

Centralna tema tužiočevog glavnog ispitivanja Zorana Malinića bili su događaji od 13. jula 1995. godine u Novoj Kasabi, gde su, prema optužnici, na lokalnom fudbalskom igralištu, srpske snage držale oko hiljadu muslimanskih muškaraca zarobljenih nakon pada Srebrenice.

Malinić, koji je sa svojom jedinicom vojne policije bio stacioniran u zgradi škole u Novoj Kasabi udaljenoj oko 300 metara od igrališta, opisao je kako je 13. jula rano ujutro prvi put čuo za "predaju nekih pripadnika 28. divizije Armije BiH". Poslao je u izvidnicu grupu svojih vojnika koji su se vratili "samo s trojicom zarobljenika". U toku dana, rekao je Malinić, "bilo je gužve, pucnjave, eksplozija, predaja", a broj zarobljenika je porastao na "nekoliko stotina".

Proces zarobljavanja je, po Maliniću, trajao do ranih večernjih sati, do ukrcavanja zarobljenika u autobuse kojima su, kako je kasnije čuo, "odvedeni u Bratunac". Tužilac je međutim Maliniću pokazao naređenje koje mu je 13. jula 1995. uputio komandant 65. zaštitnog puka Milomir Savčić u kojem general Tolimir, tadašnji Mladićev pomoćnik za bezbednost, predlaže način postupanja sa zarobljenim Bošnjacima. Na prvom mestu je zabrana pristupa neovlašćenih lica zarobljenicima, kao i prolaz vozila UN putem Bratunac-Konjević Polje koji vodi pored igrališta u Novoj Kasabi. Sledi uputstvo da se zarobljenici smeste u objekte gde se "ne mogu videti i fotografisati".

Malinić osporava autentičnost pokazanog dokumenta tvrdeći da način na koji je naređenje sastavljeno ne odgovara pravilima predviđenim za pisanje zapovesti. "Ne zna se da li je reč o naređenju ili uputstvu", rekao je Malinić, tvrdeći kako je činjenica da je on "držao zarobljenike na igralištu" dokaz da to naređenje "ili nije izvršio ili ga nije nikada ni dobio". Budući da bi, kako tvrdi, bio krivično gonjen da ga nije izvršio, zaključio je na kraju da ga "verovatno nije ni dobio". Tužilac ga je na kraju pitao da li zna da su na području Nove Kasabe otkrivene masovne grobnice u kojima su pronađena tela stotina žrtava. Malinić je kratko odgovorio da ne zna.

Tvrdnje tužilaštva iz optužnice protiv Tolimira svedok je nastavio da osporava i u unakrsnom ispitivanju, potkrepljujući teze optuženog da je VRS sa zarobljenicima postupala "po pravilima službe". Bivši nadređeni starešina iz Glavnog štaba pružio je na kraju Maliniću priliku da kaže nešto "povodom optužbi koje su izrečene na njegov račun". Malinić je šansu iskoristio rekavši da bi generala Radislava Krstića, bivšeg komandanta Drinskog korpusa VRS trebalo pitati zašto je, ne samo njega već i celu njegovu jedinicu naveo kao počinioce ratnih zločina". General Krstić je u izjavi tužilaštvu, pre početka suđenja na kojem je proglašen krivim za srebreničke zločine i osuđen na 35 godina zatvora, kao "glavne počinioce" zločina u Srebrenici naveo generala Mladićai "njegov kninski klan" navodeći uglavnom imena oficira bezbednosti na čelu sa Tolimirom, Bearom i Popovićem, uključujući i Zorana Malinića.

Na kraju unakrsnog ispitivanja Tolimir je svedoku poželeo sretan povratak kući uspeh u radu, a Malinić je generalu uzvratio željama za "dobro zdravlje i dug život", kao i da se "uspešno odbrani argumentima od optužbi kojima se tereti".

SuđenjeZdravku Tolimiru nastavlja se sledeće sedmice.

2011-06-22

HAG/DEN HAAG

"MALO PREDLOG, MALO NAREĐENJE"

Bivši oficir Glavnog štaba VRS Milomir Savčić na suđenju Zdravku Tolimiru osporava autentičnost dokumenta kojim tužilaštvo nastoji da dokaže kako su Bošnjaci zarobljeni nakon pada Srebrenice prema uputstvima optuženog generala pre pogubljenja skrivani u "zatvorene objekte."

◀ Zdravko Tolimir u sudnici Tribunala

Nakon nekoliko dana rasprava na zatvorenim raspravama, suđenje Zdravku Tolimiru nastavljeno je svedočenjem penzionisanog generala VRS Milomira Savčića, koji je u julu 1995. godine zapovedao 65. zaštitnim pukom Glavnog štaba VRS. Savčić je 2007. godine u Tribunalu svedočio na suđenju sedmorici oficira vojske i policije bosanskih Srba, koji su u međuvremenu nepravosnažno osuđeni za genocid i druge zločine počinjene u Srebrenici i Žepi, za koje se tereti i Tolimir.

General Savčić je svedočio uz mere zaštite lika a predsedavajući sudija ga je na početku upozorio na pravo da ne odgovara na pitanja koja ga mogu inkriminisati. Veće je takođe odobrilo da u sudnici bude prisutan i advokat Marko Sladojević, pravni savetnik Radovana Karadžića, budući da je Savčić od 2009. godine angažovan kao istražitelj u timu odbrane bivšeg predsednika RS.

Nakon što je pročitao kratak sažetak Savčićevog iskaza iz 2007. godine tužilac mu je postavio dodatna pitanja uglavnom o dokumentu koji je pod njegovim imenom 13. jula 1995. upućen komandantu Glavnog štaba Ratku Mladiću, njegovom zameniku za moral Milanu Gveri i komandantu bataljona Vojne policije 65. zaštitnog puka Zoranu Maliniću. U dokumentu Savčić navodi uputstva Zdravka Tolimira, tadašnjeg Mladićevog pomoćnika za bezbednost, o postupanju sa Bošnjacima zarobljenim nakon pada Srebrenice. Tolimir pored ostalog kaže da zarobljenike treba smestiti u zatvorene objekte kako bi bili zaštićeni od "snimanja i fotografisanja sa zemlje i iz vazduha", što prema tužiocu jasno ukazuje na nameru da se zarobljeni Bošnjaci sakriju a zatim pogube.

Savčić se međutim, kako tvrdi, ne seća da je takav dokument sastavio i bilo kome uputio. Mada ostavlja mogućnost

da je samo pisao dokument koji mu je Tolimir diktirao, Savčić osporava njegovu autentičnost. Ukazuje, prvo, da dokument nije potpisan, a kao takav ne bi sme da bude bilo kome prosleđen. Drugo, po njemu radi se o "nepropisno sastavljenom dokumentu", kako po pravopisu tako i po pravilima službe. Nije moguće istovremeno upućivati i uputstva i naređenje, tvrdi Savčić i dodaje: "To bi značilo prvo Tolimir malo predlaže a onda ja malo naređujem".

Mada osporava autentičnost dokumenta Savčić smatra da nema ničeg spornog u njegovom sadržaju, uključujući i Tolimirov predlog o sklanjanju zarobljenika kako ne bi bili vidljivi "ni sa zemlje ni iz vazduha". Naveo je tri razloga zbog kojih je takav predlog legitiman. Prvo, mogućnost da NATO bombarduje položaje VRS, čime bi bili ugroženi i zarobljenici, zbog kako je rekao "mogućih grešaka čiji smo svedoci i ovih dana". Drugo, zarobljenike je lakše obezbeđivati u zatvorenom prostoru i, konačno, prema Ženevskim konvencijama, podseća Savčić, zarobljenike je potrebno zaštiti od javnosti.

2011-06-23

HAG/DEN HAAG

"NELOGIČAN" DOKUMENT

Dokument kojim je tužilac u glavnom ispitivanju bivšeg oficira Glavnog štaba VRS Milomira Savčića nastojao da dokaže nameru Zdravka Tolimira da sakrije i pogubi Bošnjake zarobljene nakon pada Srebrenice, bio je centralna tema unakrsnog ispitivanja svedoka od strane bivšeg Mladićevog pomoćnika za bezbednost, optuženog za genocid i druge zločine počinjene u Srebrenici i Žepi.

Milomir Savčić je u leto 1995. godine bio komandant 65. zaštitnog puka Glavnog štaba VRS i prema optužbi autor jedokumenta od 13. jula 1995., koji sadrži Tolimirova uputstva da se Bošnjaci zarobljeni nakon pada Srebrenice sa fudbalskog igrališta u Novoj Kasabi premeste u "zatvorene prostore" kako ih ne bi mogli fotografisati sa zemlje ili snimati iz vazduha. Svedok se ne seća da je to napisao i prihvata Tolimirovu sugestiju da dokument nije ni autentičan ni logičan, jer je "nelogično nekog hapsiti da bi ga se ubilo".

Kao dodatne argumente u korist tvrdnje da dokument nije autentičan Tolimir je sugerisao i da je on lično 13. juna 1995. godine mogao uputiti telegram komandama potčinjenih jedinica, kao što je i činio u izveštajima sa pregovora oko enklave Žepa, te da mu u tome nije bila potrebna Savčićeva pomoć. Svedok se i s tim složio, ponavljajući da dokument nije sastavljen po pravilima korespondencije u VRS te da na njemu nema tragova koji bi ostali da je poslat teleprinterom.

Ispitujući bivšeg starešinu iz Glavnog štaba VRS Tolimir je nastojao i da ospori odgovornost VRS za zločin koji su u Trnovu krajem jula 1995. godine počinili pripadnici jedinice poznate pod nazivom Škorpioni, koji su pred video kamerom pogubili šestoricu zarobljenih Bošnjaka iz Srebrenice. Pozivajući se na presudu pripadnicima ove jedince pred sudom u Beogradu, optuženi general tvrdi da su Škorpioni bili pretpočinjeni Sarajevsko-romanijskom korpusu VRS, ali da su pripadnici jedinice u Trnovu delovali isključivo po naređenjima svog komandanta.

Savčić nije mogao ništa da kaže o toj jedinici budući da je, kako tvrdi, za Škorpione prvi put čuo na suđenju Slobodanu Miloševiću. Složio se ipak sa Tolimirovom ocenom da su komandanti "najodgovorniji" za postupke pripadnika svoje jedinice, a zločin Škorpiona je ocenio rečima: "To pravi borci ne rade. To je patologija".

Tolimir je takođe nastojao da ospori tvrdnju optužbe da je njegov predlog od 21. jula 1995. godine upućen Glavnom štabu VRS, za upotrebu "hemijskih sredstava ili aerosolnih bombi i mina", bio nelegitiman. Savčić je prihvatio sugestiju optuženog da se radilo o "školskim hemijskim sredstvima, čija je upotreba dozvoljena u ratu". Ipak, smatra neopravdanim Tolimirov predlog za upotrebu hemijskih sredstava u Žepi. "Mislim da niste bili u pravu", rekao je Savčić, objašnjavajući da je njegova jedinica u Žepi uspela da razbije otpor Armije BiH samo uz pomoć minobacača.

Suđenje se nastavlja u sredu sledeće sedmice.

2011-07-04

HAG/DEN HAAG

PRAVILA I IZUZECI

Tužilaštvo je na suđenju Zdravku Tolimiru nastavilo dokazivanje uloge bezbednjaka VRS u zločinima za koje se tereti bivši Mladićev pomoćnik za bezbednost u Glavnom štabu. Optuženi general to osporava pozivajući se na pravila vojne službe o komandovanju.

Posle nedelju dana pauze na suđenju Zdravku Tolimiru tužilaštvo je danas izvelo dva svedoka – Mihajla Galića, bivšeg pomoćnika načelnika štaba Zvorničke brigade VRS, koji je već svedočio u Tribunalu u aprilu 2007. godine i Mileta Mičića koji je u leto 1995. godine bio vozač optuženog generala, tadašnjeg Mladićevog pomoćnika za obaveštajno bezbednosne poslove. Tolimir se, podsetimo, tereti za genocid i druge zločine počinjene u Srebrenici i Žepi u julu 1995. godine.

◀ Mihajlo Galić, svjedok na suđenju Zdravku Tolimiru

Galić je potvrdio tačnost svog iskaza iz 2007. godine u kojem je izjavio da je uveče 13. jula 1995. godine pozvan da na isturenom komandnom mestu Zvorničke brigade u Kitovnici na mestu dežurnog oficira zameni tadašnjeg načelnika bezbednosti brigade, Draga Nikolića. Na prethodnom suđenju takozvanoj Srebreničkoj sedmorki oficira bosanskih Srba Nikolić je tvrdio suprotno, nastojeći da time ospori optužbe da je učestvovao u planiranju i organizovanju pogubljenja Bošnjaka, zarobljenih nakon pada Srebrenice i zatvorenih u različitim objektima na području Zvornika.

Nikoliću su po "stručnoj" to jest bezbednosnoj liniji u VRS bili nadređeni načelnik bezbednosti Drinskog korpusa Vujadin Popović, zatim bezbednjak Glavnog štaba Ljubiša Beara i konačno pomoćnik komandanta Glavnog štaba za obaveštajno bezbednosne poslove Zdravko Tolimir. Tvrdnju tužilaštva da je operacija pogubljenja zarobljenih Bošnjaka koordinirana "linijom bezbednosti", Tolimir je nastojao da ospori pozivanjem na Pravila službe u VRS, prema kojima je komandovanje isključivo bilo u rukama komandanata jedinica, dok oficiri bezbednosti na svim nivoima imaju pravo samo da predlažu "upotrebu jedinica" ali ne i da im naređuju. Ne osporavajući sadržaj pravila službe u VRS, Galić je naglasio da on nije kompetentan da o njima svedoči, ukazujući da "pravila mogu imati i izuzetke".

◀ Mile Mičić, svjedok na suđenju Zdravku Tolimiru

Pre Galića je iskaz je dao i bivši Tolimirov vozač Mile Mičić. U kratkom svedočenju opisao samo na koje je sve lokacije u leto 1995. godine vozio optuženog generala. Takođe je te lokacije identifikovao i na mapama koje mu je pokazao tužilac. Tolimir za Mičića nije imao pitanja.

2011-07-06

HAG/DEN HAAG

POUZDANOST ZAPISA PRESRETNUTIH RAZGOVORA

Istražitelj tužilaštva na suđenju Zdravku Tolimiru svedočio o pouzdanosti zapisa presretnutih razgovora koje je optuženi general vodio sa različitim ličnostima u periodu od 1994. do 1997. godine. Tolimir osporava zaključke svedoka.

◀ Dušan Janc, svjedok na suđenju Zdravku Tolimiru

Dušan Janc istražitelj tužilaštva još jednom se u ulozi svedoka pojavio na suđenju Zdravku Tolimiru, bivšem Mladićevom pomoćniku za obaveštajno bezbednosne poslove u Glavnom štabu VRS, optuženom za genocide i druge zločine počinjene u Srebrenici i Žepi u leto 1995. godine.

Zadatak istražitelja je bio da na osnovu raznih dokumenata i potkrepljujućeg materijala utvrdi pouzdanost transkripata i zapisa presretnutih razgovora, do kojih je tužilaštvo došlo iz više izvora – od MUP i Službe državne bezbednosti (SDB) BiH kao i od vlade Republike Hrvatske. Tužilac je Jancu predočio petnaestak zapisa presretnutih razgovora kao i prateće dokumente na osnovu kojih je istražitelj utvrđivao pouzdanost tih komunikacija.

Mada tokom glavnog ispitivanja gotovo nije bilo reči o sadržaju presretnutih komunikacija, moglo se zaključiti da se radi uglavnom o razgovorima iz perioda od 1994. do čak 1997. godine koje je general Tolimir vodio sa raznim sagovornicima – od predstavnika Unprofora, preko svojih saboraca iz Glavnog štaba VRS do članova srpskog

pregovaračkog tima u Dejtonu/ Deyton u kojem je bio i on. Tužilac je pored ostalog nastojao da potkrepi optužbe o Tolimirovom učešću u udruženom zločinačkom poduhvatu sa ciljem nasilnog proterivanja muslimanskog stanovništva Srebrenice i Žepe.

Optuženi general je u unakrsnom ispitivanju osporavao zaključke istražitelja tužilaštva. Janc je, po Tolimirovom mišljenju, koristio pogrešne metode u proceni pouzdanosti dokumenata, budući da se služio "sažecima" presretnutih razgovora u kojima se teško može utvrditi šta je koji od sagovornika rekao. Mada se složio da "sažeci" ne nude mogućnost preciznog utvrđivanja reči sagovornika, istražitelj je rekao da su oni najčešće praćeni i transkriptima konkretnih razgovora. Janc nije prihvatio Tolimirovu sugestiju da se pomenutim sažecima presretnutih razgovora uvodi mogućnost unošenja ličnih stavova autora sažetaka, koji ne moraju biti pouzdani.

Tolimir je ukazao i na dokument koji je nazvao falsifikatom, tvrdeći da se kao njegov sagovornik u jednom razgovoru pojavljuje izvesni general Stenli/Stanley, koji po njegovim rečima nije u to vreme postojao u komandi Unprofora u Sarajevu odakle je navodno razgovarao s optuženim generalom. Janc je objasnio da je zaista u pitanju greška i da se radi o britanskom kapetanu, a ne generalu, Majklu Stenliju/Majkl Stanley, koji je zbog srpskog porekla i poznavanja jezika bio određen za komunikaciju sa VRS, a imao je i srpsko ime. Janc je potvrdio Tolimirovu sugestiju da je reč o izvesnom Milanu Stankoviću, angažovanom u britanskom štabu Unprofora u Sarajevu. Jancov iskaz se nastavlja sutra.

2011-07-07

HAG/DEN HAAG

PETO SVEDOČENJE RIČARDA BATLERA

Vojni analitičar tužilaštva na suđenju Zdravku Tolimiru započeo svedočenje u kojem će se, prema najavama tužioca, posebno baviti položajem i ulogom oficira Glavnog štaba VRS. General Tolimir, koji se tereti za genocid i druge zločine u Srebrenici i Žepi, je u Glavnom štabu bio Mladićev pomoćnik za obavestajno bezbednosne poslove.

◀ Richard Butler, svjedok na suđenju Zdravku Tolimiru

Nakon istražitelja Dušana Janca optužba je na suđenju Zdravku Tolimiru na klupu za svedoke izvela vojnog analitičara Ričarda Batlera/Richard Butler, obaveštajnog oficira Službe za nacionalnu bezbednost SAD koji je do novembra 2003. godine bio u timu analitičara tužilastva koji su učestvovali u istragama na području bivše Jugoslavije.

Batler je posebno bio angažovan na srebreničkoj istrazi i o tome sastavio dva ekspertska izveštaja. Prvi, pripremljen 2000. godine za suđenje generalu Radislavu Krstiću, bivšem komandantu Drinskog korpusa VRS, bio je posebno usmeren na definisanje položaja i uloge oficira korpusa u vojsci bosanskih Srba. Taj je izveštaj bio dopunjen i prilagođen potrebama drugog srebreničkog suđenja 2003. godine, budući da su se na optuženičkoj klupi nalazili bivši komandant Bratunačke brigade Vidoje Blagojević i oficir inženjerijske jedinice Zvorničke brigade Dragan Jokić. Batler je naime ponovo napravio analizu položaja i uloge oficira ali ovog puta za nivo brigade u VRS.

Svoj drugi izveštaj Batler je pripremio 2007 godine, za suđenje sedmorici oficira vojske i policije bosanskih Srba, kada je traženo da se posebno usmeri na položaj i ulogu oficira Glavnog štaba VRS. U sastavljanju oba izveštaja ukazao da je vojska bosanskih Srba bila ustrojena po modelu nekadašnje JNA kao i da je zakonska regulativa o oružanim snagama u Republici Srpskoj (RS) preuzeta iz zakonodavstva bivše SFRJ. Po istom sistemu bio je izgrađen je i komandni lanac VRS i utvrđena odgovornost i ovlašćenja njenih starešina.

Vojni analitičar je stoga u svojim izveštajima koristio Pravila službe i priručnike za rad u jedinicama JNA, na koje se oslanjalo i vojno zakonodavstvo RS. Dokumenti koji su tokom srebreničke istrage pristizali iz jedinica VRS, kao i izjave svedoka, bivših oficira vojske bosanskih Srba, potvrdili su ispravnost Batlerovog pristupa u analizi komande strukture i funkcionisanja VRS.

Postojeće izveštaje Batler je ažurirao i dopunio u nekoliko navrata. Poslednji put u aprilu prošle godine, kao i u protekle dve sedmice kada se u Hagu pripremao za svedočenje na suđenju Tolimiru. Narativ svog poslednjeg izveštaja koga prate dodaci – dokumenti, fotografije, vazdušni snimci i transkripti presretnutih razgovora – dopunio je novim informacijama do kojih je u međuvremenu. Došao. Među njima su, kako je danas naveo, i podaci o zarobljenim Bošnjacima koji su lečeni u bolnici u Milićima, zatim prebačeni na područje Zvornika i nakon toga nestali.

Višednevno svedočenje Ričarda Batlera biće nastavljeno sutra.

2011-07-08

HAG/DEN HAAG

TOLIMIROVA ODGOVORNOST ZA RATNE ZAROBLJENIKE

Američki vojni analitičar Ričard Batler tvrdi da je Zdravko Tolimir, kao pomoćnik komandanta za obaveštajne poslove, bio odgovoran za sudbinu ratnih zarobljenika koji su pogubljeni nakon pada Srebrenice. Mada smatra da optuženi u prvom trenutku nije znao za plan pogubljenja, Batler tvrdi da je o tome morao da bude obavešten jer niko ne bi rizikovao da plan propadne zbog Tolimirovog neznanja.

◀ Richard Butler, svjedok na suđenju Zdravku Tolimiru

Na suđenju generalu Zdravku Tolimiru, bivšem Mladićevom pomoćniku za bezbednost i obaveštajne poslove u Glavnom štabu VRS, iskaz je nastavio Ričard Batler/Richard Butler, vojni analitičar i obaveštajni oficir Službe za nacionalnu bezbednost SAD. Batler je sastavio niz izveštaja u kojima je analizirao položaj i ulogu oficira VRS u srebeničkoj operaciji u leto 1995. godine.

Na početku današnjeg iskaza, Batler je najpre ukazao da je za srpske političare u Bosni bilo "ključno" da eliminišu "Drinu kao granicu između dva sveta" što je bio jedan od strateških ciljeva formulisanih na 16. zasedanju Skupštine bosanskih Srba u maju 1992. godine. Mada je dolina Drine, od Srebrenice do Zvornika, bila naseljena pretežno Bošnjacima, ta teritorija je, po Batleru, bila geografski značajna za Srbe i predstavljala je "bazu buduće srpske države".

Batler je ukazao da su zakoni i propisi Republike Srpske predviđali poštovanje zakona ratovanja i Ženevskih konvencija kao i da su oficiri bivše JNA poput Tolimira prošli kroz obuku o zakonima koji se primenjuju o oružanim sukobima. Prema Smernicama Glavnog štaba VRS iz oktobra 1992. godine, za krivična dela protiv čovečnosti i međunarodnog prava, bila je predviđena smrtna kazna. Batler je potvrdio da se "ova krivična dela, po pravilu, vrše na organizovan način, uz sprovođenje određene politike vladajućih krugova, tokom oružanog sukoba, u sklopu širih vojnih akcija, po naređenju pretpostavljenih" što je, smatra svedok, "tačan opis okolnosti koje su se zbile u Srebrenici". U Smernicama se, ukazao je, "naglašava odgovornost starešinskog kadra da spreči zločine". Batler smatra da se ta odredba može primeniti na generala Tolimira koji je u vreme događaja u Srebrenici bio na jednom od najviših položaja u Glavnom štabu VRS a bili su mu potčinjeni svi oficiri iz ogranaka obaveštajno-bezbednosne službe.

Batler je ukazao da je VRS učinila "minimalne napore da istraži počinjene zločine". U prvoj istrazi srebreničkih zločina policija Republike Srpske je zaključila da su se "žrtve same ubile" a druga je "završila u ćorsokaku" budući da ju je, po Batleru, vodio pukovnik Ljubiša Beara, osuđen na kaznu doživotnog zatvora za zločine u Srebrenici.

U drugom delu svedočenja, Batler je ukazao da je Tolimir, kao pomoćnik komandanta za obaveštajne poslove bio odgovoran za ratne zarobljenike i prikrivanje informacija o operaciji opisanoj u optužnici čiji je cilj, po tužilaštvu, bilo "zarobljavanje, transport, ubistvo, pokopavanje i ponovno ukopavanje hiljada vojno sposobnih muškaraca u Srebrenici".

Prema dokumentu koji je poslao potčinjenim oficirima bezbednosti 12. jula 1995. godine, Tolimir je tražio da se "uhapsi što više pripadnika razbijenih muslimanskih grupa koje beže iz Srebrenice, likvidiraju oni koji pruže otpor i popišu vojno sposobni muškarci koji se evakuišu iz baze UN u Potočarima". Kada je poslao taj dopis, Tolimir, po Batleru, još nije znao da su se Mladić i njemu podređeni dogovorili da "pogube sve koje su mogli da izvuku iz mase u Potočarima" ali je kasnije sigurno obavešten jer, tvrdi svedok, niko ne bi rizikovao da Tolimir "neznanjem" pokvari plan.

Svedočenje Ričarda Batlera se nastavlja u ponedeljak.

2011-07-11

HAG/DEN HAAG

TOLIMIR: RATNE ZAROBLJENIKE NE POPISIVATI

Operacija zarobljavanja Bošnjaka nakon pada Srebrenice i Žepe odvijala se uz znanje optuženog Zdravka Tolimira, tvrdi veštak tužilaštva, američki vojni analitičar Ričard Batler u svom petom svedočenju pred Tribunalom.

Kao Mladićev pomoćnik za obaveštajno bezbednosne poslove u Glavnom štabu VRS Zdravko Tolimir je bio detaljno upoznat sa operacijom zarobljavanja Bošnjaka nakon pada Srebrenice u julu 1995. godine. Do tog je zaključka u svojim izveštajima došao američki vojno-obaveštajni analitičar Ričard Batler/Richard Butler, veštak optužbe na suđenju Zdravku Tolimiru, optuženom za genocid i druge zločine počinjene u Srebrenici i Žepi 1995. godine.

◀ Zdravko Tolimir u sudnici Tribunala

Tužilac je danas uveo u dokaze niz dokumenata koji potkrepljuju zaključak američkog obaveštajca koji je do 2003. godine učestvovao u srebreničkoj istrazi haškog tužilaštva. Reč je o presretnutim razgovorima vođenim među oficirima VRS u kojima se govori o hiljadama zarobljenih vojno sposobnih muškaraca, kao i uputstvima za postupanje s njima koje podređeni oficiri obaveštajno bezbednosnih službi, prema Batlerovim rečima, traže od generala Tolimira.

Tolimir je, tvrdi veštak tužilaštva, bio nadležan i za razmenu zarobljenika nakon pada istočno-bosanskih enklava. Tužilac je predočio dokument koji je zamenik komandanta za obaveštajno bezbednosne poslove 29. jula 1995. godine uputio na istureno komandno mesto (IKM) Drinskog korpusa, nalažući generalu Radislavu Krstiću, komandantu Rogatičke brigade Rajku Kušiću i oficiru bezbednosti Glavnog štaba majoru Pećancu da "nastave borbene aktivnosti, Muslimanima kažu da se moraju pridržavati sporazuma o predaji oružja, kao i da do obustave vatre ne popisuju zarobljenike i ne prijavljuju ih međunarodnim organizacijama".

U Tolimirovom dokumentu se takođe navodi da će "zarobljenike zadržati za razmenu za slučaj da Muslimani ne ispoštuju dogovor ili se probiju iz našeg okruženja",što je prema Batleru "kontradiktorno i nelogično" budući da je postupak razmene nemoguć bez registrovanja zarobljenika predviđenih za razmenu kod neke od međunarodnih organizacija poput Crvenog krsta. U odgovoru na pitanje tužioca Batler nije mogao da navede "ni jedan valjani vojni razlog" kojim bi se objasnilo Tolimirovo uputstvo da se zarobljenici ne popisuju i ne prijavljuju međunarodnim organizacijama.

Svedočenje američkog vojnog analitičara nastavlja se sutra.

2011-07-12

HAG/DEN HAAG

KAKO JE VRS "PREŠLA CRTU"

Razdvajanje enklava Srebrenica i Žepa je bio legitiman vojni cilj Vojske Republike Srpske, ali je zadacima iz Direktive 7 vrhovne komande, u martu 1995. godine proširen i na jedan nelegitiman cilj – primoravanje civila iz enklava da ih napuste svedočio je na suđenju Zdravku Tolimiru, svedok tužilaštva Ričard Batler.

◀ Richard Butler, svjedok na suđenju Zdravku Tolimiru

Prema analizi američkog vojnog analitičara koji je do 2003. godine učestvovao u srebreničkoj istrazi tužilaštva Tribunala, snage bosanskih Srba su uoči napada na Srebrenicu i Žepu nastojale da prekinu komunikaciju između enklava i tako spreče pripadnike 28. divizije Armije BiH da se tim putem naoružavaju i opremaju za napade na okolne položaje VRS. Cilj bošnjačkih snaga je bio da svojim akcijama angažuju što više jedinica VRS kako one ne bi mogle biti upućene na sarajevsko ratište. Napadima iz enklava 28. divizija Armije BiH je kršila sporazum o uspostavljanju zaštićenih zona, potvrdio je Batler. Razdvajanje enklava Srebrenica i Žepaje stoga bio legitiman vojni cilj Vojske Republike Srpske (VRS), smatra američki obaveštajac.

Međutim u martu 1995. godine Vrhovna komanda snaga bosanskih Srba, na čelu sa predsednikom Radovanom Karadžićem izdaje takozvanu Direktivu 7 koja, smatra Batler, uvodi civile među ciljeve vojne akcije VRS u istočnim enklavama. Poznata formulacija iz direktive o "svakodnevnim planskim i osmišljenim borbenim aktivnostima", kojima treba "stvoriti uslove totalne nesigurnosti, nepodnošljivosti i besperspektivnosti daljeg opstanka i života meštana u Srebrenici i Žepi", po američkom obaveštajcu "prelazi crtu" uvodeći i među ciljeve vojne operacije i jedan nelegitiman – "meštane" istočnih enklava.

Stvaranje "nepodnošljivih uslova" međutim, prema Batleru nije značilo i da je VRS u tom trenutku nameravala da vojno osvoji enklave. Cilj bosanskih Srba je tada bilo stvaranje situacije koja bi UN i međunarodnu zajednicu uverila u neodrživost enklava, i navela ih da sami organizuju evakuaciju stanovništva Srebrenice i Žepe. S istim ciljem je, smatra Batler, ograničavano i snabdevanje enklava – kako lokalnog stanovništva tako i pripadnika Unprofora, kojima je trebalo ograničiti delovanje snaga UN i otežati pružanje pomoći lokalnom stanovništvu.

VRS je taj cilj postizala kontrolom konvoja za snabdevanje enklava, kaže Batler ne sporeći "legitimnu zabrinutost"

srpskih snaga da se u isporukama humanitarne pomoći u enklavu mogu prokrijumčariti i oružje i municija. Onemogućavanje smena vojnih posmatrača na terenu, ili prekid snabdevanja jedinica UN u enklavama jasno upućuju na zaključak da su snage VRS delovale u skladu sa Direktivom 7 – odnosno namerom da život u enklavama učine nepodnošljivim kao za stanovništvo tako i za međunarodne snage.

Po Batleru, Zdravko Tolimir je morao biti upoznat sa tim ciljevima i aktivnostima koje je VRS preduzimala da ih ostvari. Konkretni vojni zadaci proizašli iz Direktive 7, u velikoj meri su bili namenjeni sektoru za obaveštajno bezbednosne poslove Glavnog štaba kojim je rukovodio Tolimir. Njegov je zadatak bio da sinhronizuje aktivnosti sektora kako u prikupljanju detaljnih informacija o spremnosti Unprofora da nastavi svoju misiju, tako i da osigura tajnost i skrivenost pravih planova VRS.

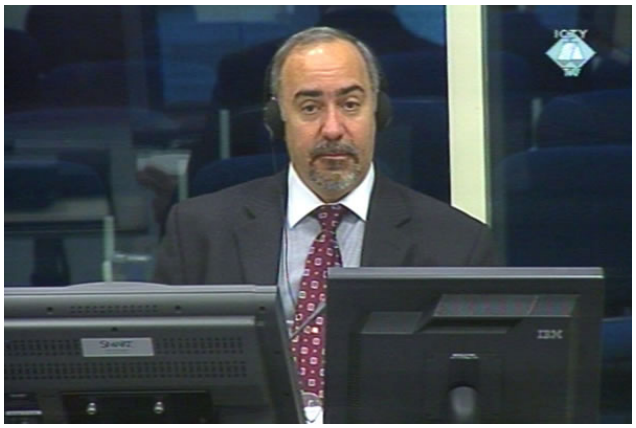
Iskaz Ričarda Batlera se nastavlja sutra.

2011-07-13

HAG/DEN HAAG

OD RAZDVAJANJA DO OSVAJANJA

U nastavku glavnog ispitivanja od strane tužioca, vojno-obaveštajni analitičar Ričard Batler je nizom naređenja VRS iz jula 1995. godine rekonstruisao kako je operacija započeta sa ciljem "razdvajanja enklava" Srebrenice i Žepe evoluirala do njihovog potpunog osvajanja.

◀ Richard Butler, svjedok na suđenju Zdravku Tolimiru

Komandant Drinskog korpusa Milenko Živanović je 2. jula 1995. izdao naređenje u kojem se, osim razdvajanja enklava, što je svedok ocenio kao legitiman vojni cilj, nalaže i "svođenje enklave na uže gradsko područje" Srebrenice. Prema tumačenju veštaka optužbe Ričarda Batlera/Richard Butler, ova naredba zapravo nalaže da se populacija od preko trideset hiljada ljudi koliko se u tom trenutku nalazilo u enklavi sabije u gradsko jezgro Srebrenice i time stvori humanitarna kriza, slična onoj iz 1993. godine koja je UN i navela da proglase zaštićene zone u istočnoj Bosni. Na tužiočevo pitanje da li se taj deo naređenja odnosio na "stvaranje nepodnošljivih uslova života meštana Srebrenice", Batler je odgovorio potvrdno.

Naređenjem generala Živanovića se takođe nalaže "stvaranje uslova za eliminisanje" enklava. Prema Batleru, snage bosanskih Srba su u tom trenutku bile usredsređene na akcije kojima bi navele Unprofor da sam iseli stanovništvo. "Cilj bosanskih Srba bi bio ispunjen a međunarodna zajednica ne bi mogla da VRS optuži za etničko čišćenje", rekao je veštak optužbe.

Prvi podatak o promeni tog plana pojavljuje se u dokumentu kojim general Tolimir 9. jula 1995. godine obaveštava predsednika Karadžića o borbenim dejstvima oko Srebrenice. Tolimir navodi da uspesi postignuti u borbama oko Srebrenice "stavljaju jedinice Drinskog korpusa u poziciju da zauzmu enklavu". Batler smatra da je dokument u skladu sa političkim i vojnim lancem komandovanja, te da logično proizlazi iz potrebe da se vrhovni komandant saglasi sa promenom plana i u skladu s tim izda naređenje.

Vojska je, ocenjuje američki vojno-obaveštajni analitičar, na osnovu postignutih borbenih uspeha i izostanka otpora muslimanske strane ocenila da može da zauzme grad i takav predlog iznela predsedniku Karadžiću koji je u ulozi vrhovnog komandanta na kraju i doneo odluku o zauzimanju Srebrenice. Reč je, smatra Batler, o dobrom primeru primene strateške komande i rukovođenja oružanim snagama. Činjenica da snage Unprofora nisu energično branile granice enklave kao i da 28. divizija Armije BiH nije pružila značajniji otpor snagama VRS osnažila je bosanske Srbe u nameri da osvoje enklavu ocenio je Batler.

Suđenje Zdravku Tolimiru, optuženom za genocid i druge zločine u Srebrenici i Žepi, se nastavlja sutra.

2011-07-15

HAG/DEN HAAG

ŠTA SA PREŽIVELIM ZAROBLJENICIMA?

U nastavku svedočenja na suđenju Zdravku Tolimiru, vojno-obaveštajni analitičar Ričard Batler je tumačio niz dokumenata vojnih i policijskih jedinica Republike Srpske vezanih za događaje na području Srebrenice nakon 11. jula 1995. godine kada su Mladićeve snage zauzele enklavu.

◀ Richard Butler, svjedok na suđenju Zdravku Tolimiru

Među dokumentima koje je tužilac danas predočio Ričardu Batleru/Richard Butler bilo je i nekoliko novih, do kojih je tužilaštvo došlo nedavno, pa je američki vojni analitičar pre početka svedočenja na suđenju Zdravku Tolimiru svoj ekspertski izveštaj dopunio novim informacijama. Radi se o dokumentima vezanim za sudbinu grupe ranjenih bošnjačkih vojnika koji su nakon zarobljavanja lečeni u bolnici u Milićima, zatim prebačeni na područje Zvornika i nakon toga nestali.

Tužilac je predočio vanredni borbeni izveštaj Zvorničke brigade od 22. jula 1995. godine u kojem komandant Vinko Pandurević od komande Drinskog korpusa traži instrukcije za postupanje sa zarobljenicima u brigadnoj ambulanti. Dan kasnije u presretnutom telefonskom razgovoru Pandurević nepoznatom sagovorniku kaže: "Još uvek hvatamo Turke. Imam zarobljenih i ranjenih i ne znam šta s njima da radim, gde da ih šaljem". Pandurević je, smatra Batler, insistirao da dobije te instrukcije zato jer je do 22. jula shvatio da se "zarobljenici više ne ubijaju" pa su mu potrebne instrukcije šta da s njima radi. Povezujući ove dokumente Batler smatra da komandant Zvorničke brigade u oba slučaja govori o ranjenim Bošnjacima koji su u kasarnu brigade prebačeni iz Milića.

Dodatnu potvrdu za takvo tumačenje, veštak tužilaštva dobio je i nakon analize još jednog dokumenta koji nije obuhvaćen njegovim poslednjim izveštajem, budući da ranije nije bio dostupan tužilaštvu. U zapisima dnevnika dežurnog oficira u komandi Zvorničke brigade Batler je pronašao poruku iz Drinskog korpusa upućenu komandantu brigade Pandureviću da će 23. jula 1995. godine oko 17 časova iz Vlasenice doći načelnik bezbednosti Drinskog korpusa Vujadin Popović sa porukom šta treba raditi u vezi sa "poslom o kojem smo razgovarali".

Povezujući ovaj podatak sa presretnutim razgovorima i drugim dokumentima Batler je zaključio da je Popović u Zvorničku brigade došao povodom zarobljenika iz Milića. General Tolimir je, kao Mladićev pomoćnik, bio najviši starešina obaveštajno bezbednosnog sektora u VRS i po stručnoj liniji nadređen svim oficirima za obaveštajne poslove i bezbednost, uključujući i pukovnik Popovića.

Svedočenje Ričarda Batlera nastavlja se sledeće sedmice kada se ga ispitivati optuženi general Zdravko Tolimir.

2011-07-18

HAG/DEN HAAG

TOLIMIR JE BIO "OBAVEŠTEN I UPUĆEN"

Zdravko Tolimir je morao da zna šta su nakon pada Srebrenice radili njemu podređeni oficiri iz obaveštajno bezbednosnih službi jedinica VRS, tvrdi američki vojni analitičar u svedočenju na suđenju bivšem Mladićevom pomoćniku za bezbednost i obaveštajne poslove u Glavnom štabu VRS.

Bilo bi nezamislivo da Zdravko Tolimir u julu 1995. godine nije znao da su njemu podređeni oficiri preduzimali protivpravne radnje, rekao je u nastavku svedočenja na suđenju bivšem Mladićevom pomoćniku za obaveštajno bezbednosne poslove veštak tužilaštva Ričard Batler/Richard Butler. Američki obaveštajac se u svojoj oceni oslanjao na Pravila službe primenjivana u Vojsci Republike Srpske (VRS) u julu 1995. godine kada su počinjeni zločini za koje se tereti optuženi general.

Tužilac Piter Mekloski/Peter McCloskey je predočavajući novi paket dokumenata koje je Batlerkoristio prilikom sastavljanja i ažuriranja svojih izveštaja, od veštaka tražio da rekonstruiše događaje koji su usledili nakon pada Srebrenice 11. jula 1995. U presretnutim razgovorima od 13. jula pa nadalje, najčešće pominjana bila su imena vodećih oficira obaveštajno bezbednosnih službi - od Glavnog štaba preko Drinskog korpusa do Zvorničke i Bratunačke brigade VRS.

U presretnutim razgovorima na koje je ukazao tužilac, bezbednjaci Zvorničke brigade Drago Nikolić, Drinskog korpusa Vujadin Popović i konačno Glavnog štaba Ljubiša Beara koordiniraju operaciju pogubljenja Bošnjaka zarobljenih nakon pada enklave, ocenio je Batler. Deo zarobljenika se 15. jula i dalje transportuje na teritoriju Zvorničke brigade, većina je zatočena u Domu kulture u Pilici i školama u Pilici i Ročeviću, dok su zatočenici škole u Orahovcu, smatra Batler, u tom trenutku već pogubljeni.

Pukovnik Ljubiša Beara, bezbednjak Glavnog štaba VRS kome je Tolimir u stručnom smislu bio direktno nadređen, 15. jula 1995. godine od generala Radislava Krstića traži pomoć u ljudstvu jer mu je ostalo "da razdeli još 3.500 paketa" a nema dovoljno ljudi da to učini. Analizirajući njihov razgovor koji su presrele prislušne službe Armije BiH, Batler zaključuje da se termin "paketi" koristi za zarobljenike, dok se pod "raspodelom", tvrdi veštak, podrazumevalo pogubljenje.

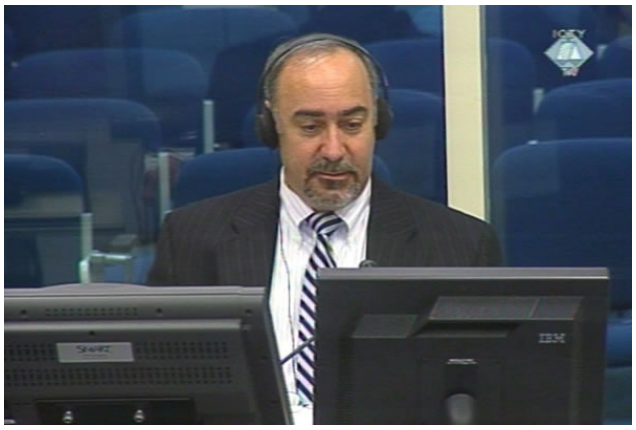
Tolimir je prema oceni američkog obaveštajca imao sve "uslove i sredstva da bude obavešten i upućen" u sve što se dešava na terenu. "Bilo bi mi zapanjujuće da Tolimir nije znao za obim i razmere operacije koju su sprovodili njemu podčinjeni obaveštajci i oficiri bezbednosti", zaključio je Batler koji iskaz nastavlja sutra.

2011-07-19

HAG/DEN HAAG

TOLIMIR JE ZNAO ZA PREKOPAVANJE I PREMEŠTANJE MASOVNIH GROBNICA

S obzirom na političke posledice koje bi otkrivanje masovnih grobnica moglo imati za vojne i političke vlasti Republike Srpske, kao i na činjenicu da su je operaciju premeštanja tela žrtava srebreničkih pogubljenja sprovodili obaveštajci i bezbednjaci VRS, general Tolimir je morao o njoj imati barem minimalna saznanja, zaključio je vojni veštak tužilaštva Ričard Batler.

◀ Richard Butler, svjedok na suđenju Zdravku Tolimiru

Do kraja ispitivanja američkog obaveštajnog oficira Ričarda Batlera/Richard Butler na suđenju Zdravku Tolimiru, tužilac je danas nastavio sa prezentacijom dokumenata koje je vojni analitičar koristio u sastavljanju i ažuriranju svojih ekspertskih izveštaja o srebreničkoj operaciji VRS u julu 1995. godine.

Analizirajući danas dokumente iz perioda nakon 16. jula 1995. godine, Batler je potvrdio da su do tada na području Zvornika izvršena gotovo sva masovna pogubljenja Bošnjaka zarobljenih nakon pada Srebrenice. U nizu citiranih presretnutih razgovora i drugih dokumenata kao što su redovni i vanredni borbeni izveštaji jedinica VRS, veštak tužilaštva ponovo je identifikovao oficire koji se u njima pominju, najčešće oficire obaveštajno-bezbednosnih službi od brigada do Glavnog štaba. Svima je kao Mladićev pomoćnik za obaveštajne poslove i bezbednost nadređeni starešina u stručnom smislu bio general Zdravko Tolimir, optužen za genocid i druge zločine počinjene u Srebrenici i Žepi.

Pored optužbi za proterivanje preko 20 hiljada zena i dece iz istočnih enklava i masovna pogubljenja u kojima je prema tužilaštvu ubijeno oko 8.000 muslimanskih muškaraca, optužnica Tolimira tereti i za operaciju pokopavanja srebreničkih žrtava, zatim prekopavanja masovnih grobnica i premeštanja tela žrtava na druge lokacije. Cilj te operacije je po tužilaštvu bilo prikrivanje tragova počinjenih zločina, a optuženi general je sa njom bio upoznat.

Batlerova analiza potkrepljuje te tvrdnje tužilaštva. S obzirom na političke posledice koje bi otkrivanje masovnih grobnica moglo imati za vojne i političke vlasti Republike Srpske, kao i na činjenicu da su je sprovodili obaveštajci i bezbednjaci VRS, general Tolimir je morao o njoj imati barem minimalna saznanja, zaključio je Batler.

Američki vojni analitičar svedočenje nastavlja sutra kada će unakrsno ispitivanje započeti optuženi general Tolimir.

2011-07-21

HAG/DEN HAAG

ČEMU SU SLUŽILI «STRATEŠKI CILJEVI»

Zdravko Tolimir u unakrsnom ispitivanju veštaka optužbe nastojao da dokaže da su strateški ciljevi srpskog naroda u BiH iz 1992. godine rezultat diskusija o pregovaračkoj poziciji bosanskih Srba a ne, kako tvrdi tužilaštvo, osmišljen plan za proterivanje Muslimana i Hrvata iz BiH i zločine koji će nad njima biti počinjeni.

◀ Richard Butler, svjedok na suđenju Zdravku Tolimiru

Strateški ciljevi definisani na 16. sednici Skupštine srpskog naroda u BiH 12. maja 1992. godine uključivali su razdvajanje srpskog od druga dva naroda u BiH, uspostavljanje koridora između Semberije i Krajine, uklanjanje granice na Drini, uspostavljanje granice na Uni i Neretvi, podelu Sarajeva i izlaz države bosanskih Srba na Jadransko more.

Stav Haškog tužilaštva je da ti ciljevi potvrđuju kako su zločini srpskih snaga nad Muslimanima i Hrvatima u BiH bili unapred planirani. Optužba je do sada izvodila ili i dalje izvodi dokaze u više postupaka pred Tribunalom optuženima za te zločine. Među njima je i Zdravko Tolimir koji je pitanjima o strateškim ciljevima započeo unakrsno ispitivanje Ričarda Batlera/Richard Butler, američkog obaveštajnog oficira koji je do 2003. godine u okviru vojno analitičkog tima tužilaštva učestvovao u srebreničkoj istrazi.

Ukazujući veštaku tužilaštva da je između definisanja strateških ciljeva u maju 1992. i njihovog objavljivanja u Službenom listu RS u novembru 1993. godine prošlo osamnaest meseci, Tolimir je sugerisao da se nije radilo ni o kakvom zvaničnom planu srpskih vlasti već o prostom rezultatu diskusije poslanika skupštine o aktuelnoj situaciji.

Butler tu sugestiju nije prihvatio. Ne sporeći da je od donošenja do objavljivanja strateških ciljeva prošlo 18 meseci, veštak je naglasio da se u Službenom listu objavljuju samo zvanični dokumenti. Prema Tolimiru međutim "nema dokaza" da se o strateškim ciljevima glasalo ili da je doneta bila kakva rezolucija u maju 1992. godine.

Optuženi general se pozvao i na svedočenje bivšeg načelnika Glavnog štaba VRS Manojla Milovanovića da "mu niko od tadašnjih poslanika skupštine nije mogao potvrditi da su bilo kakvi strateški ciljevi usvojeni". Takođe je svedoka suočio i sa iskazom Momčila Krajišnika bivšeg predsednika Skupštine RS, osuđenog na 20 zatvora, koji je rekao da su strateški ciljevi zapravo formulisani kao "pregovaračkoj platforma RS". Odgovor američkog obaveštajca bio je da "ako bih čak i prihvatio tvrdnju da strateški ciljevi nisu bili formalno usvojeni dokument", ostaje otvoreno pitanje kako to da se u Direktivama i pratećim naredbama VRS tako precizno sledi sadržaj tih ciljeva. Bez obzira na to da li su ti ciljevi formalno usvojeni ili ne, namera koja se u njima navodi "uspela je nekako da nađe put do procesa planiranja u vojsci", zaključio je Batler.

Tolimir će veštaka tužilaštva nastaviti da ispituje nakon letnje sudske pauze koja je u ovom predmetu produžena do 22. avgusta, kako bi strane imale više vremena da se pripreme za raspravu po pravilu 98bis. Reč je o pravilu koje odbrani pruža mogućnost da zatraži oslobađanje optuženog po svim ili nekim tačkama optužnice koje tužilaštvo po njenoj oceni nije dokazalo. Optužba će svoj dokazni postupak zaključiti u septembru.

2011-08-22

HAG/DEN HAAG

"ZBUNJENE" SNAGE UN U SREBRENICI I ŽEPI

Pripadnici Unprofora u zaštićenim zonama Srebrenica i Žepa 1995. godine nisu bili sigurni šta je zapravo njihova misija, rekao je u nastavku svedočenja na suđenju Zdravku Tolimiru, ekspert optužbe, američki vojno obaveštajni analitičar Ričard Batler.

◀ Richard Butler, svjedok na suđenju Zdravku Tolimiru

Suđenje bivšem Mladićevom pomoćniku za bezbednost u Glavnom štabu VRS Zdravku Tolimiru nastavljeno je nakon produžene letnje pauze tokom koje se optuženi general, osim za nastavak dokaznog postupka optužbe, pripremao i za raspravu po pravilu 98bis, na kojoj namerava da traži oslobađanje po nekim ili svim tačkama optužnice koje tužilaštvo, po njegovoj oceni, nije dokazalo.

U završnici dokaznog postupka optužbe svoje je svedočenje, započeto pre letnje sudske pauze, danas nastavio američki vojni analitičar Ričard Batler/Richard Butler, odgovarajući na pitanja optuženog. Većina Tolimirovih pitanja odnosila se na kršenje sporazuma o prekidu neprijateljstava i uspostavljanju zaštićenih zona tokom 1995. godine. Armija BiH, tvrdi optuženi, nije poštovala sporazum o prekidu neprijateljstava i uspostavljanju zaštićenih zona Srebrenica i Žepa.

Veštak tužilaštva potvrdio je da je tokom pripreme svojih izveštaja naišao na dokumente koji potvrđuju da je komanda Armije BiH svojim jedinicama u enklavama izdavala naređenja za izvođenje aktivnih borbenih dejstava iz zaštićenih zona. Armija BiH je, rekao je Batler, "svesno uključile zaštićene zone u sukobe sa VRS".

Srebrenica i Žepa, dodao je Batler, "nažalost" nisu nikada do kraja demilitarizovane i deo odgovornosti za to snose UN. Trupama Unprofora u enklavama, smatra veštak, nije bilo sasvim jasno šta je njihov mandat. Rezolucije Saveta bezbednosti UN, uključujući i onu kojom su uspostavljene zaštićene zone, su prema Batleru "pisane u vrlo opštim terminima i nije ih lako prevesti u vojnu terminologiju". Nedostatak "jasnoće" se zatim spuštao lancem komandovanja sve do komandanata jedinica u zaštićenim zonama i oni nisu bili sigurni šta je zapravo njihova misija.

Snage Armije BiH u enklavama su takođe ograničavale Unprofor u sprovođenju njegove misije ali izveštaji o tome, smatra veštak, verovatno nisu stizali do sedišta UN u Njujorku/New York. Nije međutim potvrdio tezu optuženog da su UN na osnovu nepotpunih ili netačnih informacija donosile odluku o upotrebi NATO snaga protiv snaga bosanskih Srba.

U ispitivanje svedoka o misiji snaga UN u Srebrenici i Žepi često se uključivala sutkinja Niambe, tražeći odameričkog analitičara dodatna objašnjenja o nejasnoj misiji Unprofora . Batler je dodao da pitanje te misije nije bio samo vojni već i politički problem. UN nisu bile spremne da rizikuju živote svojih vojnika ali ni da u potpunosti povuku svoje snage iz enklava. On je izrazio žaljenje što sudijama ne može pružiti jasniji odgovor budući da ga u tome onemogućava "zbunjenost koju su UN tada gajile u odnosu na svoju poziciju po pitanju zaštićenih zona".

Optuženi general sutra nastavlja unakrsno ispitivanje veštaka optužbe.

2011-08-23

HAG/DEN HAAG

I BLOKADA I ZAŠTITA HUMANITARNIH KONVOJA

Vojska bosanskih Srba je istovremeno i sprečavala i štitila konvoje humanitarne pomoći upućene u istočne enklave u proleće i leto 1995. godine, ocenio veštak optužbe u nastavku svedočenja na suđenju generalu Zdravku Tolimiru, optuženom za genocide i druge zločine u Srebrenici i Žepi.

◀ Richard Butler, svjedok na suđenju Zdravku Tolimiru

Optuženi Zdravko Tolimir je nastavak unakrsnog ispitivanja američkog vojnog analitičara Ričarda Batlera/Richard Butler posvetio pitanjima vezanim za humanitarne konvoje UN i drugih međunarodnih organizacija, namenjene stanovništvu zaštićenih zona Srebrenica i Žepa u proleće i leto 1995. godine.

Tolimir, koji je u to vreme bio Mladićev pomoćnik za bezbednost i obaveštajne poslove u Glavnom štabu VRS, tereti se da je učestvovao u namernom ograničavanju snabdevanja humanitarnom i drugom pomoći, kako muslimanskog stanovništva Srebrenice i Žepe tako i pripadnika Unprofora, s ciljem da se život u enklavama učini nepodnošljivim i da se muslimansko stanovništvo primora da ih napusti.

Takvim aktivnostima je VRS, prema tužiocu, sprovodila Direktivu sedam koju je u martu 1995. godine potpisao predsednik RS Radovan Karadžić, u kojoj se navodi da "svakodnevnim planskim i osmišljenim borbenim aktivnostima treba stvoriti uslove totalne nesigurnosti, nepodnošljivosti i besperspektivnosti daljnjeg opstanka i života meštana u Srebrenici i Žepi".

Optuženi Tolimir je danas nastojao da ospori ove tvrdnje ukazujući na niz dokumenata kojima su civilne i vojne vlasti Republike Srpske (RS) regulisale pitanje dostavljanja humanitarne pomoći zaštićenim zonama. Svedok se složio da je dozvole za prolazak konvoja formalno izdavao Komitet za saradnju sa UN i drugim međunarodnim organizacijama ali nije prihvatio sugestiju optuženog da je Glavni štab VRS informacije o rutama i vremenu prolaska konvoja prikupljao kako bi ih zaštitio od kriminalnih grupa koje su ih presretale.

Batler je precizirao da je Glavni štab VRS, s jedne strane, bio deo državno-vojne politike koja je "promišljenim restrikcijama prolaska humanitarnih konvoja" sprovodila Direktivu sedam, dok s druge strane nije tolerisao pojedinačna krivična dela kriminalnih grupa ili "neposlušnih komandira i vojnika" koji su presretali i pljačkali konvoje.

Zdravko Tolimir sutra nastavlja unakrsno ispitivanje veštaka optužbe. Tužilac Piter Mekloski/Peter McCloskey je danas saopštio da je tužilaštvo odlučilo da povuče tri svedoka sa prvobitne liste te da će uvesti u dokaze pisane iskaze preostala tri svedoka koji će biti na raspolaganju odbrani za unakrsno ispitivanje. Očekuje se da optužba svoj dokazni postupak završi tokom septembra ove godine.

2011-08-25

HAG/DEN HAAG

UNPROFOR "NEVOLJNI UČESNIK" U ŠVERCU ORUŽJA

Bivši Mladićev pomoćnik za obaveštajno bezbednosne poslove Zdravko Tolimir nastavio je ispitivanje američkog vojnog analitičara Ričarda Batlera pitanjima vezanim za krijumčarenje oružja, municije i goriva humanitarnim konvojima UN koji su 1995. bili upućivani u zaštićene zone Srebrenica i Žepa.

Optuženi general je u sudnici emitovao televizijske izveštaje iz 1995. godine u kojima su zabeleženi slučajevi otkrivanja municije sakrivene u vrećama brašna i podsetio da je VRSpovodom toga neprekidno protestovala. On je Batleru/Butler, koji svedoči kao veštak optužbe, sugerisao da je nedostatak reakcije UN na te proteste ukazivao na njihovu pristrasnost, svrstavanje na bošnjačku stranu i saglašavanje da se humanitarni konvoji koriste za doturanje pomoći Armiji BiH.

Batler tu sugestiju nije prihvatio ukazujući da prema dokumentima do kojih je on došao "organizacija Ujedinjenih nacija nije bila voljni učesnik takvih aktivnosti". Budući da je sutkinja Niambe zatražila dodatna objašnjenja, američki obaveštajac precizirao je da se radilo o pojedinim pripadnicima UN snaga koji su bili podmićeni i učestvovali u krijumčarenju najverovatnije zato što je to bilo "profitabilno". U Armiji BiH je postojala politika korišćenja svakog načina, uključujući i konvoje UN za doturanje oružja, municije i druge pomoći jedinicama u opkoljenim enklavama, rekao je Batler.

Veštak optužbe je takođe rekao da nije naišao na dokumente koji bi ukazivali da je za pomenute slučajeve kršenja sporazuma o uspostavljanju zaštićenih zona bilo ko iz UN procesuiran ili kažnjen ali da to nije bio "primarni fokus" njegovog istraživanja pa na takve dokumente nije obraćao pažnju. Na pitanje optužnog da li su snage bosanskih Srba ondaimala pravo da oštrije kontroliše konvoje UN, Batler je odgovorio da je VRS to svakako činila počevši još od januara 1995. godine.

Optuženi se zatim vratio na Karadžićevu Direktivu 7 iz marta 1995. godine u kojoj se nalaže stvaranje "uslove totalne nesigurnosti, nepodnošljivosti i besperspektivnosti daljeg opstanka i života meštana u Srebrenici i Žepi", pozivajući svedoka da njen sadržaj uporedi sa tekstom dopunske Direktive 7.1 koju je izdao Glavni štab VRS a potpisao general Mladić. Teza optuženog je da nepominjanje Srebrenice i Žepe u Direktivi 7.1 kao i izostanak naredbe za napad na enklave osporava zaključak tužilaštva o zajedničkom cilju učesnika u zločinačkom poduhvatu da se muslimansko stanovništvo Srebrenice i Žepe ukloni iz enklava prisilnim iseljavanjem ili likvidacijama.

Mada je potvrdio da se Srebrenica i Žepa ne spominju u tom dokumentu, veštak optužbe je odbacio tumačenje optuženog objašnjavajući da Direktiva 7.1 predstavlja samo stručnu tehničku razradu Karadžićeve Direktive 7. Drugim rečima Direktiva 7.1 je prema Batleru, pisana vojničkim jezikom - terminologijom koja "stvaranje uslova nepodnošljivosti iz Direktive 7 prevodi u operativna naređenja jedinicama VRS" koje to treba da izvrše.

Unakrsno ispitivanje Ričarda Batlera nastavlja se u ponedeljak.

2011-08-29

HAG/DEN HAAG

(NE)OBAVEŠTENI GENERAL

U završnici unakrsnog ispitivanja američkog vojnog analitičara Ričarda Batlera, Zdravko Tolimir je negirao učešće u "udruženom zločinačkom poduhvatu ubijanja vojno sposobnih muškaraca" zarobljenih nakon pada Srebrenice. Optuženi general tvrdi da za ta pogubljenja nije znao u vreme kada su izvršena – od 13. do 17. jula 1995. - a ni nakon toga.

Optuženi general je veštaku optužbe predočio dokumente i iskaze svedoka koji po njegovom mišljenju ukazuju da nije bio upoznat sa planom pogubljenja, ali se Batler/Butler s tim nije složio. "Ne treba biti mudrac da bi se zaključilo", rekao je veštak, da je s obzirom na poziciju na kojoj se nalazio, na razmere zločina i broj ljudi koji su u tome učestvovali, tadašnji Mladićev pomoćnik za obaveštajno bezbednosne poslove u Glavnom štabu morao za to znati.

Tolimir tvrdi da u periodu kada su počinjena masovna ubistva nije bio u Glavnom štabu i da od podređenih nije dobio nikakve izveštaje na osnovu kojih bi mogao zaključiti da su zločini počinjeni. Američkom vojno-obaveštajnom analitičaru je, međutim, teško da poveruje da se po povratku u Glavni štab Tolimir nije detaljno informisao o događajima na terenu.

Nastojeći da dokaže da nije znao za plan pogubljenja zarobljenika, Tolimir se pozivao na depešu koju je 13. jula uveče poslao Glavnom štabu s predlogom lokacije za smeštaj "800zarobljenika". Na istu depešu je kasnije podsetio i Batler naglašavajući da ona ukazuje kako je izvesno da je 13. jula Tolimir "znao za tih 800 zarobljenika". Neobično je da se "barem iz profesionalne znatiželje", sugerisao je Batler, nije zapitao šta se dogodilo s tim zarobljenicima.

Tezi da je bio van vojnih krugova koji su planirali i organizovali masovna pogubljenja Tolimir je dodao i sugestiju da su 13. jula nakon sastanka bezbednjaka Glavnog štaba Ljubiše Beare i Miroslava Deronjića, Karadžićevog izaslanika za civilna pitanja u Srebrenici, "zarobljenici predati civilnim vlastima RS", i da vojska, nakon što ih je "obradila", više nije učestvovala u njihovom zbrinjavanju. Momir Nikolić, bivši bezbednjak Bratunačke brigade koji je priznao krivicu za srebreničke zločine, svedočio je naime da je Beara na tom sastanku tražio da zarobljenici ostanu u Bratuncu dok je Deronjić insistirao na njihovom prebacivanju na područje Zvorničke brigade, gde su i počinjena masovna ubistva.

Butler je međutim tu sugestiju odbacio objašnjavajući da pomenuti sastanak ni na koji način ne povezuje sa prebacivanjem zarobljenika na područje Zvornika, budući da su prvi autobusi u tom pravcu iz Bratunca krenuli 13. jula 1995 popodne, a da je sastanak Beare i Deronjića održan u kasnim večernjim satima.

Veštak optužbe, zbog sutrašnjeg praznika UN, nastavlja iskaz u sredu kada se očekuje da će njegovo maratonsko svedočenje, započeto pre letnje sudske pauze, biti i okončano. Tužilaštvo bi zatim trebalo da izvede još tri svedoka a odbrana generala Tolimira je danas saopštila da neće uputiti podnesak po pravilu 98bis, odnosno neće tražiti da budu povučene optužbe za koje smatra da tužilaštvo, u svom dokaznom postupku, nije prezentiralo dovoljno dokaza.

2011-08-31

HAG/DEN HAAG

BATLER: TOLIMIR JE "ZNAO ILI MOGAO DA ZNA" ZA ZLOČINE

Veštak optužbe na suđen ju Zdravku Tolimiru okončao maratonsko svedočenje zaključkom da je bivši Mladićev pomoćnik za bezbednost znao ili je mogao znati za zločine za koje se tereti u optužnici.

"Činjenica da se niste fizički nalazili u Glavnom štabu (VRS) ne znači da niste bili upoznati s događajima na ratištu, niti da niste bili u stanju da izdajete naređenja", rekao je američki vojni analitičar Ričard Batler/Richard Butler u nastavku unakrsnog ispitivanja od strane generala Zdravka Tolimira, bivšeg Mladićevog pomoćnika za obaveštajno bezbednosne poslove, optuženog za genocid i druge zločine u Srebrenici i Žepi.

Tolimir je naime u završnici unakrsnog ispitivanja veštaka optužbe insistirao na tezi da nije znao, niti je mogao da zna, za masovna pogubljenja Bošnjaka zarobljenih nakon pada Srebrenice jer nije bio u Glavnom štabu, već na terenu, angažovan u operaciji na području Žepe. Predočio je Batleru niz dokumenata koji to po njegovom mišljenju potkrepljuju, uključujući i izveštaj oficira obaveštajnog odeljenja Glavnog štaba pukovnika Jankovića, o "okončanju evakuacije iz Potočara". Janković predlaže da se - "ako želimo na isti način ovladati Žepu i Goražde" - evakuacija iz Potočara dobro medijski plasira i naglasi da je prolaz obezbeđen ne samo civilima već i vojno sposobnima.

Prema Tolimiru, ovaj izveštaj ukazuje da, suprotno tvrdnjama tužioca, nikakav plan za ubijanje zarobljenika nije napravljen 12. jula, jer bi za njega 13. jula 1995. sigurno znao i pukovnik Janković. Batler međutim tu sugestiju ne prihvata. Jankovićev izveštaj, po njemu, pokazuje da je on mogao znati za taj plan jer se u tom trenutku nalazio u Bratuncu. Taj izveštaj ocenjuje Batler, ne odražava stvarnu situaciju na terenu već kako bi je trebalo predstaviti u javnosti.

U dopunskom ispitivanju američkog analitičara, tužilac Piter Mekloski/Peter McCloskey vratio se na pitanje da li je general Tolimir u julu 1995. godine znao ili mogao da zna za zločine počinjene nakon pada Srebrenice. Veštaku je predočio presretnuti razgovor od 15. jula 1995. godine u kojem načelnik bezbednosti Glavnog štaba VRS Ljubiša Beara od generala Krstića komandanta Drinskog korpusa traži pojačanje za dovršenje zadatka u okviru Srebreničke operacije. General Krstić se u tom trenutku nalazio na IKM Drinskog korpusa ali je kao i Tolimir angažovan u operaciji Žepa. Mogućnost komunikacije sa Glavnim štabom i drugim jedinicama VRS je na isti način bila na raspolaganju i generalu Tolimiru, zaključio je Batler, ocenjujući da je optuženi general mogao znati za događaje koji su usledili nakon pada Srebrenice.

2011-09-01

HAG/DEN HAAG

DIVERZANTI NA "SPECIJALNOM ZADATKU"

Bivši logističar 10. diverzantskog odreda VRS potvrdio da su bezbednjaci i obaveštajci Glavnog štaba i Drinskog korpusa VRS, 15. jula 1995. godine angažovali četvoricu pripadnika njegovog voda za "specijalni zadatak". Oni su sledećeg dana učestvovali u streljanju zarobljenih Bošnjaka u Pilici i na farmi Branjevo.

◀ Dragan Todorović, svjedok na suđenju Zdravku Tolimiru

Na suđenju Zdravku Tolimiru, bivšem Mladićevom pomoćniku za bezbednost i obaveštajne poslove u Glavnom štabu VRS, iskaz je dao Dragan Todorović koji je u julu 1995. godine pripadao Desetom diverzantskom odredu, direktno podređenom Glavnom štabu. Todorović je bio u sastavu Vlaseničkog voda i bio je zadužen za logističku podršku 10. odredu.

Svedok je u avgustu 2007. godine dao iskaz na suđenju sedmorici oficira vojske i policije RS koji su osuđeni za genocid u Srebrenici i Žepi. Danas je potvrdio navode tog iskaza koji je zatim uveden u dokazni materijal.

U sažetku koji je pročitao tužilac navodi se da su pripadnici Todorovićevog voda 10. jula 1995. godine stigli do Srebrenice a 11. jula ušli u grad. Nisu naišli ni na kakav otpor i naređeno im je da obezbeđuju policijsku stanicu. Svedok je 12. jula napustio Srebrenicu kako bi u Trebinje prevezao telo vojnika poginulog u saobraćajno0j nesreći. U jedinicu se vratio 15. jula u jutarnjim časovima. Istog dana u kasarnu su došli obaveštajni oficir Glavnog štaba Dragomir Pećanac i načelnik bezbednosti Drinskog korpusa Vujadin Popović.

Pećanac je rekao da u Zvorniku ima sastanak sa Ljubišom Bearom, načelnikom bezbednosti Glavnog štaba. Izdvojio je četvoricu pripadnika 10. diverzantskog odreda, među kojima i Dražena Erdemovića i Franca Kosa koji su zajedno s njim napustili kasarnu. Todorović je svedočio da ne zna na kakvom su zadatku ti vojnici bili angažovani. Prema Tolimirovoj optužnici Erdemović, Kos i još dvojica pripadnika Vlaseničkog voda učestvovali su u streljanju preko 1.500 zarobljenih Bošnjaka na farmi Branjevo i u Domu kulture u Pilici 16. jula 1995. godine. Vujadin Popović i Ljubiša Beara osuđeni su u Tribunalu na kazne doživotnog zatvora i njihovi predmeti su trenutno u žalbenom postupku.

Zdravko Tolimir je imao samo nekoliko pitanja za svedoka koji je potvrdio da u policijskoj stanici u Srebrenici, koju je njegov vod obezbeđivao nakon 11. jula, nije video zarobljenike. Rekao je i da pripadnici njegovog voda nisu imali susret sa vojnicima 28. divizije Armije BiH, te da "nisu ni metak ispalili". Na pitanje sudije Mindua da li tvrdi kako je Srebrenica "pala bez borbe" Todorović je pojasnio da je njegov vod ušao u grad bez otpora, ali da zna da je u drugim delovima grada bilo borbi. Todorović, međutim, negira da je u napadu na Srebrenicu učestvovalo 30 hiljada srpskih vojnika i policajaca, kako su po njegovim rečima izveštavali muslimanski mediji.

Suđenje Zdravku Tolimiru optuženom za genocid i druge zločine počinjene u Srebrenici i Žepi u leto 1995. godine biće

nastavljeno sledeće sedmice.

2011-09-05

HAG/DEN HAAG

POVEZIVANJE STRATIŠTA I GROBNICA

U završnici dokaznog postupka optužbe na suđenju Zdravku Tolimiru, bivšem Mladićevom pomoćniku za bezbednost i obaveštajne poslove u Glavnom štabu VRS, svedočio britanski kriminalistički tehničar koji je učestvovao u ekshumacijama masovnih grobnica u području Srebrenice.

◀ Zdravko Tolimir u sudnici Tribunala

Penzionisani britanski policajac Majkl Hedli/Michael Hedley je na suđenju Zdravku Tolimiru svedočio rezultatima istraga masovnih grobnica u Hrvatskoj i Bosni i Hercegovini u kojima je učestvovao između 2000. i 2002. godine kada je bio zaposlen u tužilaštvu Tribunala.

Hedli je kao kriminalistički tehničar bio u timu koji je vodio arheolog Ričard Rajt/Richard Right. Njegov zadatak, kako je svedočio, bio je da na lokalitetima gde su otkrivene grobnice prikupi sve predmete i posmrtne ostatke koji bi mogli da pomognu u što preciznijem utvrđivanju činjenica vezanih za osobe čija su tela ekshumirana iz grobnica.

U okviru srebreničke istrage Hedli je istraživao masovnu grobnicu na lokaciji označenoj kao "Glogova 1", kao i skladište poljoprivrednog dobra u Kravici, gde je prema optužnici u julu 1995. godine streljano više od hiljadu Bošnjaka zarobljenih nakon pada Srebrenice. Optužba tvrdi da su žrtva streljanja u Kravici pokopane u grobnici označenoj kao "Glogova 1".

U izveštaju o pronađenim artefaktima to jest predmetima koje je identifikovao na fotografijama prikazanim u sudnici, britanski policajac je naveo i tabelu svih predmeta sa obe lokacije koji su forenzički obrađeni. Rezultati su pokazali da postoji veza između skladišta u Kravici i grobnice "Glogova 1", potvrdio je svedok. Delovi konstrukcije skladišta – komadi betonskih blokova, metalne i drvene grede otkrivene u grobnici "Glogova 1", zaključio je britanski policajac, potiču iz skladišta u Kravici.

Zdravko Tolimir, koga optužnica tereti za genocid i druge zločine u Srebrenici i Žepi u julu 1995. godine, kratko je ispitivao svedoka, uglavnom osporavajući podatke o broju žrtava pronađenih u grobnici "Glogova 1". Optuženi general zastupa tezu da je broj srebreničkih žrtava namerno preuveličan, te je svedoka ispitivao o načinu na koji su čuvana ekshumirana tela i drugi predmeti pronađeni u grobnici. Sugerisao je mogućnost da je podmetanjem artefakata uvećan broj žrtava pronađenih u grobnici. Svedok je potvrdio da je bio zadužen za kontrolu tih predmeta nakon što su ekshumirani ali je kategorički odbacio sugestiju optuženog o bilo kakvim promenama.

Na seriju pitanja optuženog o neslaganju brojeva žrtava iz grobnice "Glogova 1", koje je uočio poredeći njegov sa izveštajima profesora Rajta i istražitelja tužilaštva Dušana Janca, svedok nije mogao da odgovori. Majkl Hedli je objasnio da utvrđivanje broja žrtava nije bio njegov zadatak te da je on na osnovu pronađenih predmeta na telima žrtava ili oko njih, nastojao da poveže mesta pogubljenja sa lokacijama gde su tela žrtava pokopana.

Nakon Hedlija, tužilaštvo je na klupu za svedoke izvelo holandskog forenzičara Jana De Kojera/De Koeijer, eksperta za analizu dokumenata čijim iskazom nastoji da dokaže autentičnost dokumenata zaplenjenih prilikom pretresa štabova VRS.

2011-09-06

HAG/DEN HAAG

"KOLEKCIJA PEĆANAC" NA SUĐENJU TOLIMIRU

Istražitelj tužilaštva potvrdio autentičnost dokumenata zaplenjenih u stanu bivšeg obaveštajnog oficira Glavnog štaba VRS Dragomira Pećanca koji je 1995. godine bio direktno podređen Zdravku Tolimiru. Optuženi general nije imao pitanja za istražitelja.

Istražitelj tužilastva Tomaš Blaščik/Tomasz Blaszczyk još jednom se, na suđenju Zdravku Tolimiru, pojavio u ulozi svedoka. Povod je kolekcija dokumenata zaplenjenih u decembru 2009. godine u stanu Dragomira Pećanca, nekadašnjeg obaveštajnog oficira Glavnog štaba VRS. Dokumente na DVD diskovima i hard disku kompjutera koji je pripadao Pećancu zaplenili su pripadnici MUP Srbije, na zahtev tužilaštva Tribunala. Zaplenjeni dokumenti su u januaru i martu 2010. godine predati Kancelariji Međunarodnog suda u Beogradu, odakle su odmah prosleđeni u

Hag.

◀ Tomasz Blaszczyk, svjedok na suđenju Zdravku Tolimiru

Istražitelj Blaščik, potvrdio je da je učestvovao u prijemu i pregledu primljenog materijala koji se sastojao od 11 hiljada pisanih dokumenata sa hard diska, različitih elektronskih formata,i 3.000 fotografija i skeniranih dokumenata na 11 DVD diskova. Svi dokumenti su popisani, klasifikovani i upoređeni sa dokumentima koji su već bili u posedu tužilaštva.

Postupak poređenja dokumenata istražitelj je demonstrirao i u sudnici, nakon što je potvrdio autentičnost prateće dokumentacije koju su činili zapisnici sačinjenih prilikom zaplene, odnosno beleške o razgovoru pripadnika MUP Srbije sa Dragomirom Pećancem. Istražitelj je takođe objasnio da zaplenjeni materijal sadrži veoma "osetljiva dokumenta ministarstva odbrane" Republike Srpske (RS). Ti su dokumenti zapečaćeni i svedok kao ni drugi istražitelji angažovani na pregledanju zaplenjenog materijala, nisu imali uvida u njihov sadržaj.

General Tolimir za istražitelja tužilaštva nije imao pitanja.

Major Dragomir Pećanac je prema optužbi 5. septembra 1995. iz zatvora Istočno bosanskog korpusa VRS u Bijeljini odveo Avdu Palića, komandanta odbrane Žepe, kome se nakon toga gubi svaki trag. Njegovi posmrtni ostaci identifikovani su u avgustu 2009. godine ali su detalji o njegovoj smrti još nerazjašnjeni. Dragomir Pećanac je kao obaveštajni oficir Glavnog štaba bio direktno podređen generalu Zdravku Tolimiru, Mladićevom pomoćniku za obaveštajno bezbednosne poslove.

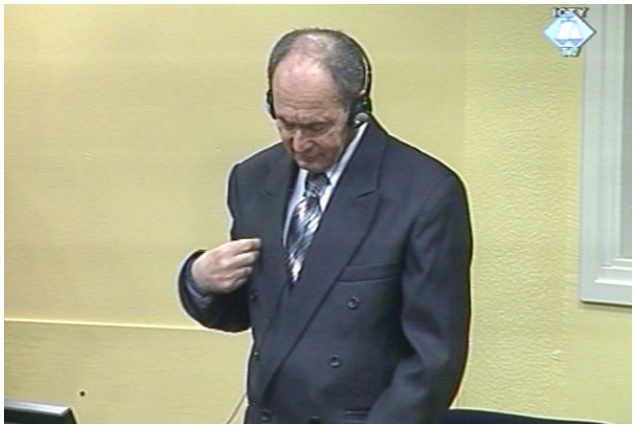
Suđenje se nastavlja u četvrtak a tužilaštvo je najavilo da će do kraja dokaznog postupka optužbe izvesti Dragomira Pećanca kao svedoka na suđenju njegovom nekadašnjem starešini.

2011-09-08

HAG/DEN HAAG

PREŽIVELI SA LIVADE KOD SANDIĆA

Svedok tužilaštva pod pseudonimom PW-14 svedočio je na suđenju Zdravku Tolimiru o tome šta je kao šesnaestogodišnji mladić preživeo u julu 1995. godine, nakon što su snage bosanskih Srba zauzele enklavu Srebrenica u kojoj je on živeo sa roditeljima, bratom i sestrom.

◀ Zdravko Tolimir u sudnici Tribunala

Svedočeći putem video linka, zaštićeni svedok PW-14 je potvrdio tačnost iskaza koji je u novembru 2006. godine dao u predmetu sedmorice oficira bosanskih Srba, u međuvremenu osuđenih za zločine u Srebrenici i Žepi za koje se tereti i Zdravko Tolimir, bivši Mladićev pomoćnik za obaveštajno bezbednosne poslove u Glavnom štabu VRS.

Svedok je opisao kako se 11. jula '95., nakon ulaska Mladićevih snaga u Srebrenicu, s ocem i bratom pridružio koloni civila i vojnika Armije BiH koja se kroz šume uputila ka Tuzli. Majka i sestra utočište su potražile u Potočarima kraj baze Holandskog bataljona UN.

Svedok je opisao kako je kolona više puta upadala u zasede srpskih snaga i kako je nailazio na užasne prizore raskomadanih tela i ljudi sa prerezanim vratovima. U dva navrata je izgubio kontakt sa ocem i bratom ali ih je pronašao pre nego što su se 13. jula ujutro, na livadi kod Sandića, predali pripadnicima VRS. Čuli su pozive da se predaju iz podnožja brda na kome su se nalazili. Videli su ibeli transporter UN i vojnike sa plavim šlemovima i poverovali da ih u podnožju čeka UNPROFOR, te da "neće moći tako lako da ih ubiju". Ispostavilo se, rekao je svedok, da su transporter UN zaplenile Mladićeve snage a da su plave šlemove nosili srpski vojnici. "Shvatili smo da je to bio samo mamac za nas da se predamo", rekao je svedok.

Muškarci okupljeni na livadi morali su da predaju sav novac i dragocenosti koje su imali pri sebi. Svedoku je dozvoljeno da iz obližnje kuće donese vodu što je on iskoristio da se neopaženo ušunja u jedan od autobusa sa ženama i decom koji su, na putu od Potočara ka Kladnju, zastali u Sandićima. Oca više nikada nije video, a do danas nisu pronađeni ni njegovi posmrtni ostaci.

General Tolimir je u unakrsnom ispitivanju ukazivao da je kolona koja se kretala ka Tuzli, bila legitimna vojna meta budući da su njen veliki deo činili pripadnici Armije BiH. Po nalogu vojske su, tvrdi optuženi, muškarci i krenuli u šumu. Tolimir je takođe nastojao da potkrepi tvrdnje kako je većina žrtava iz kolone, život izgubila u borbama vođenim tokom njihovog proboja ka Tuzli te da je jedan broj Bošnjaka poginuo i u "međusobnim okršajima".

Svedok je odbacio ove teze optuženog, objašnjavajući da su odluku da krenu u šumu, on, njegov otac i brat doneli "samostalno" i da su, "kao i mnogi drugi sledili većinu". Potvrdio je da je u koloni bilo naoružanih vojnika ali da se zbog toga ona, po njemu, nije mogla smatrati legitimnom vojnom metom. Odbacio je i sugestiju optuženog da su masovna ubistva u Srebrenici posledica "dogovora američkog predsednika Bila Klintona/Clinton i Alije Izetbegovića da se žrtvovanjem pet hiljada Bošnjaka izazove intervencija NATO". Odgovorio je da zna ko je ubio njegovog oca, a da "te priče niti je čuo niti ga interesuju". Njegovo dalje ispitivanje na ovu temu prekinuo je predsedavajući sudija podsećajući optuženog da je svedok tada bio "samo dečak", suviše mlad da bi mogao išta da kaže o navodnom dogovoru Klintona i Izetbegovića.

2011-09-12

HAG/DEN HAAG

NESTALI SNIMCI PORUČNIKA RUTENA

Na suđenju generalu Tolimiru, optuženom za zločine u Srebrenici i Žepi, svedočio holandski oficir koji je u julu 1995. godine u Potočarima snimio zatočene muškarce u takozvanoj Beloj kući i leševe devetorice ubijenih kraj obližnjeg potoka, ali ti snimci nisu nikada viđeni jer su, navodno, filmovi uništeni pri razvijanju.

◀ Ron Rutten, svjedok na suđenju Zdravku Tolimiru

Holandski pukovnik Ron Ruten/Rutten je na suđenju Zdravku Tolimiru po treći put svedočio o događajima koji su sledili nakon ulaska Mladićevih snaga u Srebrenicu u julu 1995. godine.

Tužilac je na početku pročitao sažetak njegovog iskaza iz novembra 2006. godine, sa suđenja sedmorici oficira vojske i policije bosanskih Srba koji su u prvom stepenu osuđeni za iste zločine za koje se tereti i optuženi general. Ruten je u julu 1995. godine bio obaveštajni oficir sa činom poručnika i koordinirao je patrole Holandskog bataljona koje su obilazile bazu UN u Potočarima, gde je potražilo utočište na hiljade izbeglica iz Srebrenice.

Pred "belom kućom" u Potočarima, u kojoj bili su zatočeni muslimanski muškarci koje su srpske snage odvajale od njihovih porodica, Ruten je video gomilu torbi, ličnih stvari idokumenata oduzetih zatočenicima. Srpski vojnici su mu rekli da su muškarci odvojeni radi rutinske kontrole i identifikacije, ali im Holanđanin nije poverovao, posebno zbog oduzimanja, bacanja i spaljivanja ličnih dokumenata na osnovu kojeg bi mogli da identifikuju te muškarce.

Uspeo je nekako da uđe u tu kuću i fotografiše "pedesetak zarobljenika" koje je zatekao u jednoj od prostorija na spratu. Nakon toga je, kraj obližnjeg potoka, snimio tela devet ubijenih muškaraca. Te fotografije, međutim, nikada nisu ugledale svetlost dana. Po povratku u Holandiju Ruten je, naime, film predao vojnim vlastima, da bi kasnije bio obavešten da se s njim "nešto dogodilo" u procesu razvijanja.

Ruten je potvrdio da je došao u sukob sa poručnikom Van Dajnom/Van Duijn jer se protivio učešću holandskih vojnika u onome što su srpske oficiri nazivali evakuacijom izbeglica iz Potočara. Pomoć u ukrcavanju izbeglica u autobuse za Kladanj, koju su pružali holandski vojnici, prema Rutenu se mogla shvatiti kao pomoć u "etničkom čišćenju" i zato se tome suprotstavio.

General Tolimir je u unakrsnom ispitivanju sugerisao da su se Bošnjaci u Potočarima međusobno ubijali na očigled plavih šlemova, te da su Rutenove fotografije devet ubijenih muškaraca namerno uništene kako bi za njihovu smrt mogli da se optuže Srbi. Holandski oficir je odbacio te sugestije, tvrdeći da su muškarci koje je video i fotografisao kraj baze "ubijeni iz blizine, oružjem malog kalibra", te da je na osnovu toga i njihovog položaja – bili su licem okrenuti prema rubu potoka – "svakome bilo jasno da su pogubljeni". Na Tolimirovo pitanje na osnovu kojih dokaza zaključuje da su ih "ubili Srbi", Ruten je odgovorio da za to nema dokaze ali da je u blizini video srpske vojnike kako trče, da su tela koja je pronašao sa svojom patrolom još bila topla, te da su vojnici bosanskih Srba u to vreme već imali kontrolu nad tim područjem.

2011-09-13

HAG/DEN HAAG

ČEKAJUĆI POSLEDNJEG SVEDOKA OPTUŽBE

Nakon iskaza zaštićenog svedoka PW-028, bivšeg operatera prislušne službe Drugog korpusa Armije BiH, završetak dokaznog postupka optužbe na suđenju Zdravku Tolimiru je pomeren na neodređeno vreme – do utvrđivanja termina za svedočenje jedinog preostalog svedoka tužilaštva o čemu je rasprava vođena na sednici zatvorenoj za javnost.

Na suđenju generalu Zdravku Tolimiru, zaštićeni svedok PW-028 potvrdio je tačnost svog iskaza iz novembra 2007. godine u postupku protiv sedmorice oficira vojske i policije bosanskih Srba čiji je predmet trenutno u žalbenom postupku. U sažetku iskaza koji je pročitao tužilac navodi se da se svedok 1994. godine priključio jedinici za elektronsko ometanje Drugog korpusa Armije BiH, gde je bio šef smene operatera angažovanih na presretanju, praćenju, snimanju i zapisivanju razgovora vođenih između štabova VRS. U julu 1995. godine radilo se uglavnom o razgovorima pripadnika Drinskog i Sarajevsko romanijskog korpusa.

U kratkom dodatnom ispitivanju, tužilac je svedoku pokazao kopije transkripata presretnutih razgovora koje je on zabeležio 1995. godine u kojima se među sagovornicima pominje i osoba za nadimkom "Tošo". Svedok je potvrdio da se radi o njegovom rukopisu i zapisima koje je napravio na takozvanoj Severnoj lokaciji prislušne službe Armije BiH. Nije međutim mogao da identifikuje učesnike tih razgovora, uključujući i osobu označenu kao "Tošo", što je po optužbi bio general Tolimir. Svedok je objasnio da se ne seća "ni detalja ni učesnika u razgovoru", iako pamti da je bilo više razgovora u kojima je general Tolimir tražen ili se sam predstavljao. Potvrdio je takođe da se radilo o "osobi koja je bila važna za ono sto je prislušna služba pratila".

Svedok je potvrdio da neki razgovori nisu detaljno transkribovani već su ostali zabeleženi samo kao rezimei u kojima je prepričan sadržaj komunikacije među sagovornicima. To je bio povod da general Tolimir u unakrsnom ispitivanju svedoku sugeriše da na osnovu tih rezimea "nije bilo moguće utvrditi šta je koji od sagovornika rekao" u presretnutom razgovoru. Svedok je tu sugestiju prihvatio, objasnivši da ne može o "rezimiranom razgovoru" reći ništa više od onoga što u tom rezimeu stoji.

Suđenje je zatim nastavljeno raspravom o administrativnim pitanjima koja je u delovima vezanim za zakazivanje svedočenja poslednjeg svedoka tužilaštva, bila zatvarana za javnost. Veće je najavilo da će uskoro izdati nalog o rasporedu za izvođenje dokaza odbrane i informisalo strane o nameri da konferenciju pred početak dokaznog postupka odbrane zakaže za 9. januar 2012. godine, odnosno prvi dan nakon zimske sudske pauze. Sudije su time nagovestile prihvatanje zahteva Tolimirovog tima da im se za pripremu odbrane odobri četiri meseca. Ovakvom stavu sudija verovatno je doprinela i najava odbrane da će njen ceo dokazni postupak trajati samo mesec dana.

2011-10-10

HAG/DEN HAAG

MAJOR PEĆANAC ODBIO DA SVEDOČI PROTIV GENERALA TOLIMIRA

Nakon što su ga proteklog vikenda srpske vlasti uhapsile i izručile Tribunalu koji ga tereti za nepoštovanje suda zbog neodazivanja obavezujućem pozivu za svedočenje, bivši obaveštajac VRS Dragomir Pećanac odložio izjašnjavanje o krivici i rekao da nije u stanju da svedoči.

◀ Dragomir Pećanac u sudnici Tribunala

Dragomir Pećanac, bivši obaveštajni oficir Glavnog štaba VRS, odbio je danas da svedoči na suđenju Zdravku Tolimiru, optuženom za genocid i druge zločine u Srebrenici i Žepi počinjene 1995. godine. Rekao je da "nije psihički sposoban" za svedočenje i tražio je da ga pregledaju psihijatar i neurolog, nakon čega je predsedavajući sudija Fluge/Floege naložio da se nevoljni svedok vrati u Pritvorsku jedinicu UN. Pre nego što je izveden iz sudnice Pećanac je mahnuo Tolimiru u znak pozdrava.

Pećanac je uhapšen u Beogradu i prebačen juče u pritvor Tribunala na osnovu optužnice za nepoštovanje suda i naloga za hapšenje izdatih 21. septembra ove godine, nakon što se nije odazvao takozvanoj subpoeni, odnosno pozivu za svedočenje pod pretnjom kazne, koji mu je Pretresno veće uputilo 2. septembra.

Prvo pojavljivanje optuženog pred sudijom počelo je jutros nenajavljeno i na takozvanoj privatnoj sednici, bez prisustva javnosti. Kada je sednica otvorena, Pećanac koga je po službenoj dužnosti zastupao nemački advokat Jens Dikman/Dieckmann je tražio da se izjašnjavanje o krivici odloži dok se ne konsultuje sa svojim beogradskim braniocem Tomislavom Višnjićem, čiji dolazak u Hag očekuje danas ili sutra.

Nakon jednočasovne pauze Pećanac je ponovo uveden u sudnicu, ovog puta na raspravu u predmetu Zdravka Tolimira. Sudija ga je upozorio da bi ponovno odbijanje da svedoči moglo da dovede do još jedne optužnice za ometanje pravde, ukazujući mu da od njega zavisi hoće li Hag napustiti koliko sutra, na kraju svedočenja, ili će u pritvoru Tribunala ostati još nekoliko sedmica, a možda i meseci. Nakon toga mu je i formalno postavio pitanje hoće li ili neće da svedoči, na šta je Pećanac odgovorio da ne može i zamolio veće da ima razumevanja za njegovo zdravstveno stanje. Eventualnim zdravstvenim problemima optuženog baviće se drugo Pretresno veće, koje će mu suditi za nepoštovanje suda.

Major Dragomir Pećanac je u više navrata pominjan na dosadašnjim srebreničkim suđenjima. Prvi ga je, još 2000. godine, pomenuo general Radislav Krstić, bivši komandant Drinskog korpusa VRS, osuđen za pomaganje i podržavanje genocida. U intervjuu istražiteljima tužilaštva. Krstić je Pećanca stavio na visoko treće mesto najodgovornijih za srebrenički masakr: iza Ratka Mladića i Ljubiše Beare, a ispred Zdravka Tolimira i ostalih.

Nekoliko svedoka je majora Pećanca identifikovalo kao oficira koji je ujutro 16. jula 1995. godine izveo 7 ili 8 pripadnika Desetog diverzantskog odreda i odveo ih na "specijalni zadatak".Prema svedočenju jednog od njih, Dražena Erdemovića,izdvojeni diverzanti su na farmi Branjevo tog dana streljali između 1.000 i 1.200 zarobljenih Bošnjaka.

Major Pećanac je, takođe, pominjan kao oficir koji je u noći 5. septembra 1995. godine izveo Avdu Palića iz vojnog zatvora u Venekovom mlinu, nakon čega se komandantu odbrane Žepe gubi svaki trag.

Konačno, prošlog meseca je na suđenju Zdravku Tolimiru u dokaze uvedena takozvana "Kolekcija Pećanac", koju čini oko 11.000 dokumenata i 3.000 fotografija zaplenjenih u pretresu njegovog beogradskog stana u decembru 2009. godine.

Ponovljeno pojavljivanje Dragomira Pećanca pred sudijom, na kojem će se izjasniti da li je kriv ili nevin po optužnici za nepoštovanje suda, biće naknadno zakazano.

2011-12-05

HAG/DEN HAAG

POČETAK TOLIMIROVE ODBRANE ZAKAZAN ZA 9. JANUAR 2012.

Odbrana bivšeg Mladićevog pomoćnika za bezbednost pozvaće samo četiri svedoka koje za čije glavno ispitivanje traži 36 sati. Dokazni postupak odbrane, procenjuju sudije, bi mogao biti okončan do početka marta. Neizvesno svedočenje Dragomira Pećanca, poslednjeg sa tužiočeve liste svedoka.

◀ Zdravko Tolimir u sudnici Tribunala

Nastavak suđenja Zdravku Tolimiru optuženom za genocid i druge zločine počinjene u Srebrenici i Žepi 1995. godine zakazan je za 9. januar 2012 godine, kada bi odbrana bivšeg Mladićevog pomoćnika za obaveštajno bezbednosne poslove trebalo da počne sa izvođenjem svojih dokaza.

Do pomeranja ovog datuma, kako je rečeno na današnjoj konferenciji o stanju u postupku, moglo bi doći ukoliko Pretresno veće sudije Kristofera Flugea/Christopher Flügge uvaži zahtev odbrane da se početak dokaznog postupka optuženog pomeri za dve sedmice kako bi najavljeni svedoci mogli da, pre dolaska u Hag, sa svojim porodicama provedu pravoslavne božićne i novogodišnje praznike i slave u januaru.

Ukazujući da bi traženo odlaganje izazvalo velike probleme u usklađivanju rasporeda rada Tribunala, nemački sudija je najavio da će Veće o tome naknadno odlučiti i obavestiti strane. Odbrana, kako je najavila, neće imati uvodnu reč na početku svog dokaznog postupka već će odmah preći na ispitivanje svedoka. Odbrana planira pozivanje samo četiri svedoka, od kojih su dvojica, sudeći po dva dostavljena ekspertska izveštaja, svedoci veštaci. Na osnovu traženih 36 sati za glavno ispitivanje svih svedoka, Veće procenjuje, rekao je sudija Fluge, da bi Tolimirov dokazni postupak mogao biti okončan već početkom marta 2012 godine.

Optužba je izvođenje svojih dokaza završila u septembru, ali se na listi njenih svedoka i dalje se nalazi Dragomir Pećanac, koji trenutno u pritvoru Tribunala čeka izricanje presude zanepoštovanje suda, jer se nije odazvao obavezujućem nalogu za svedočenje. Tužilac Piter Mekloski/Peter McCloskey je najavio da će nakon konsultacija sa odbranom Pećanca, a najkasnije do srede, obavestiti Veće da li ostaje pri zahtevu da nekadašnji obaveštajni oficir Glavnog štaba VRS, podređen optuženom, da iskaz u ovom predmetu ili od toga odustaje.

Sudija Fluge je danas citirao iskaz Dragomira Pećanca sa njegovog prvog pojavljivanja u sudnici 10. oktobra ove godine, kada je rekao da će odluku o tome može li svedočiti doneti "nakon lekarskih pregleda" i "konsultacija sa advokatom Tomislavom Višnjićem". Lekarski pregledi su u međuvremenu obavljeni a umesto beogradskog advokata Višnjića za Pećanćevog branioca je imenovan Nemac Jens Dikman/Dieckmann. Ostaje da se vidi da li će tužilac nakon konsultacija sa braniocem optuženog ostati pri zahtevu da Dragomir Pećanac ipak svedoči na suđenju Zdravku Tolimiru. Ukoliko tužilac ostane pri svom zahtevu a Pećanac ponovo odbije da svedoči, moglo bi se – kako ga je u nekoliko navrata upozorio sudija Fluge - dogoditi da bude još jednom optužen za nepoštovanje suda.

2011-12-08

HAG/DEN HAAG

TUŽILAC TRAŽI DA PEĆANAC SVEDOČI

Tužilaštvo “ne namerava da odustane” od iskaza Dragomira Pećanca, bivšeg obaveštajca u Glavnom štabu VRS, na suđenju Zdravku Tolimiru. Tužilac traži od Veća da odredi novi datum za iskaz Pećanca i da mu naloži da svedoči.

Tužilaštvo u predmetu Zdravka Tolimira “ne namerava da odustane od iskaza” Dragomira Pećanca, bivšeg obaveštajnog oficira Glavnog štaba Vojske Republike Srpske, poslednjeg sa spiska svedoka optužbe.

Pećanac je u oktobru ove godine već jednom odbio da se odazove obavezujućem nalogu Pretresnog veća da svedoči u predmetu Zdravka Tolimira, bivšeg Mladićevog pomoćnika za bezbednost i obaveštajne poslove u Glavnom štabu VRS, pa je zato optužen za nepoštovanje suda. Na dvodnevnom suđenju održanom prošle sedmice, odbrana je tvrdila da je njegovo odbijanje da se povinuje nalogu Veća “rezultat nesporazuma” i tražila je da bude oslobođen krivice. U slučaju da veće Pećanca ipak proglasi krivim za nepoštovanje suda, odbrana je tražila da mu se odmeri kazna koja neće biti duža od dva meseca koliko je Pećanac već proveo u pritvoru od 27. septembra ove godine kada je uhapšen u Beogradu. Presuda u tom predmetu će biti izrečena u petak, 9. decembra ove godine.

U međuvremenu, tužilaštvo traži da veće odredi novi datum za Pećančev iskaz i da mu naloži da svedoči. U suprotnom, mogao bi da još jednom bude optužen za nepoštovanje suda, na šta ga je već upozorio predsedavajući sudija Fluge/Floegge.

2012-01-12

HAG/DEN HAAG

PEĆANAC ZAŠTIĆEN OD SAMOG SEBE I OD SARAJEVSKIH MEDIJA

Nakon što je u oktobru prošle godine odbio da svedoči na suđenju Zdravku Tolimiru, zbog čega je osuđen za nepoštovanje suda, Dragomir Pećanac se danas ponovo pojavio u tribunalovoj sudnici, ovog puta spreman na svedočenje... ali na zatvorenoj sednici, kako u odgovorima ne bi inkriminisao sebe i zaštitio se od “zloupotrebe sarajevskih medija.”

◀ Dragomir Pećanac, svjedok na suđenju Tolimiru

Dragomir Pećanac se u oktobru prošle godine nije odazvao sudskom pozivu pod pretnjom kazne da svedoči na suđenju Zdravku Tolimiru, pa je uhapšen u Beogradu, sproveden u Hag i osuđen na 3 meseca zatvora zbog nepoštovanja suda. Nakon odsluženja kazne dobio je novi poziv uz upozorenje da bi ukoliko ponovo odbije da svedoči mogao još jednom da bude optužen za nepoštovanje suda. Tužilaštvo naime nije odustalo od njegovog iskaza u postupku protiv Tolimira pa je tražilo, a sudije prihvatile, da se Pećanac ponovo pozove.

Bivši obaveštajni oficir Glavnog štaba VRS se ovog puta odazvao pozivu ali se njegovo svedočenje gotovo u celosti odvijalo bez prisustva javnosti. Mada nisu uvažile Pećančev zahtev da se zbog “zloupotreba njegovog iskaza u sarajevskim medijima” u potpunosti isključi javnost, sudije su ipak odobrile zatvaranje sednice prihvatajući obrazloženje tužilaštva da bi svedoka trebalo zaštititi od mogućnosti da svedočeći inkriminiše samog sebe. Iz istog razloga odobreno je i prisustvo Pećančevog advokata, a svedok je upozoren da može odbiti da odgovara na pitanja koja ga mogu inkriminisati.

Dostupan javnosti bio je samo deo iskaza Dragomira Pećanca u kojem je potvrdio da je sa sobom doneo dokumente koji mogu biti relevantni za ovaj predmet te da je spreman da ih ustupi tužilaštvu i sudu. Svedočio je takođe da je Zdravka Tolimira upoznao sredinom osamdesetih godina u JNA, da su obojica, kao i drugi oficiri JNA rođeni na teritoriji “bivše BiH” u maju 1992. prekomandovani u Drugu vojnu oblast u Sarajevu od koje je kasnije nastala VRS. Pećanac je postavljen za referenta u obaveštajnoj upravi, dok je Tolimir bio na čelu obaveštajno bezbednosnog sektora u koji je pored obaveštajne ulazila i uprava bezbednosti. U superlativima je govorio o Tolimiru kao predavaču i “vrednom radniku, profesionalcu”.

Dragomir Pećanac često je pominjan na suđenjima optuženima za zločine počinjene u Srebrenici i Žepi. Bivši komandant Drinskog korpusa Radislav Krstić koji izdržava kaznu od 35 godina zatvora zbog saučesništva u genocidu u Srebrenici, svrstao je Pećanca zajedno sa Tolimirom, Ljubišom Bearom i Vujadinom Popovićem u Mladićev “kninski klan” oficira koje smatra najodgovornijim za srebreničke zločine. U izjavama svedoka Pećanac se pominje i kao oficir koji je 16. jula ’95. izdvojio grupu pripadnika Desetog diverzantskog odreda za streljanje više od hiljadu zarobljenih

Bošnjaka na farmi Branjevo kao i da je u noći 5. septembra '95. iz vojnog zatvora u takozvanom Vanekovom mlinu u Bijeljini odveo Avdu Palića komandanta odbrane Žepe kome se gubi trag sve do avgusta 2009. godine, kada su identifikovani njegovi posmrtni ostaci ekshumirani iz masovne grobnice kod Rogatice.

Svedočenje Dragomira Pećanca nastavlja se sutra.

2012-01-13

HAG/DEN HAAG

TUŽILAC: "VELIKA VAŽNOST" DOKUMENATA KOJE JE DOSTAVIO PEĆANAC

Odobren zahtev tužioca da se svedočenje Dragomira Pećanca odloži do ponedeljka kako bi proučio dokumente koje je dostavio svedok, a koji su "od velike važnosti za Tolimirov i druge predmete". U unosu 14. jula 1995. godine se, na primer, navodi da "Plavi zna šta su uradili sa Turcima". Plavi je, po tužiocu, kodno ime za Momčila Perišića, načelnika Generalštaba VJ.

◀ Dragomir Pećanac, svjedok na suđenju Tolimiru

Svedočenje Dragomira Pećanca, bivšeg obaveštajnog oficira u Glavnom štabu VRS, na suđenju njegovom nekadašnjem pretpostavljenom Zdravku Tolimiru biće nastavljeno tek u ponedeljak. Tužilac je zatražio dodatno vreme da se pripremi za glavno ispitivanje kako bi pregledao "jednu ili dve beležnice" i druge dokumente koje je Pećanac juče koristio u svedočenju i čije je kopije dostavio sudu.

Nakon što je, kako je rekao, na brzinu pregledao rukom pisan materijal, tužilac je zaključio da su dokumenti koje je Pećanac dostavio "od velike važnosti" za njegovo svedočenje, "za Tolimirov i druge predmete" pred Tribunalom. Radi se o "beleškama iz beležnice kako su ih zapisivale starešine" o događajima koji su se odvijali ključnih datuma vezanih za Tolimirov predmet, 14. i 15. jula 1995. godine. Bivši Mladićev pomoćnik za bezbednost i obaveštajne poslove Zdravko Tolimir se tereti za zločine počinjene u Srebrenici i Žepi u leto 1995.

Kao primer, tužilac je naveo unos od 14. jula 1995. sa sastanka koji je održan u Beogradu između Slobodana Miloševića, Ratka Mladića i drugih osoba. U unosu od 14. jula je zabeleženo da govori osoba označena inicijalima M.P. koju tužilaštvo identifikuje kao Momčila Perišića, bivšeg načelnika Generalštaba Vojske Jugoslavije. On kaže da "(Karl) Bilt dolazi, upravo je odobreno, (Jasuši) Akaši/Yasushi Akashi i (Torvald/Thorvald) Stoltenberg, šef". Potom je navedeno da"Plavi zna šta su uradili sa Turcima". Plavi je, tvrdi tužilaštvo, kodno ime za Momčila Perišića.

Pećanac je, takođe, dostavio druge dokumente pisane ćiriličnim pismom koji se tiču događaja od 14. do 16. jula 1995. godine, čiji je autor Tolimirov podređeni Petar Salapura, načelnik obaveštajne uprave Glavnog štaba Vojske Republike Srpske.

U obrazloženju zahteva za odlaganje, tužilac je još ukazao da je Pećanac "nevoljko došao" u Hag kao i da je jasno rekao "i na ovom suđenju i u postupku za nepoštovanje suda da svedoči za odbrane generala Tolimira i svih članova VRSkoji su osuđeni za ista krivična dela".

Optuženi je prigovorio da su pripreme za izvođenje njegovih dokaza više puta prekidane i da smatra da svedočenje Pećanca može da bude okončano danas ali se sudije nisu s tim složile.

Sudija je naglasio da bi "u cilju ekspeditivnog suđenja" bilo dobro da se svedočenje Pećanca završi do 23. januara kada, prema dosadašnjem rasporedu treba da počne dokazni postupak Zdravka Tolimira.

2012-01-16

HAG/DEN HAAG

GDE JE PEĆANAC BIO I ŠTA JE RADIO U VREME SREBRENICE?

U nastavku glavnog ispitivanja, tužilac pokušao da utvrdi kuda se kretao i šta je video svedok Dragomir Pećanac 11., 12. i 13. jula 1995. godine u Srebrenici. Sudeći po odgovorima na zasedanjima otvorenim za javnost, Pećanac je malo video a jedino što ga je zanimalo je bilo "obezbeđenje generala Mladića."

U nastavku ispitivanja Dragomira Pećanca, tužilac je bivšem obaveštajcu u Glavnom štaba VRS predočio naslovnu i prvu stranicu beležnice koju je svedok koristio u julu 1995. godine. U pitanju je jedna od dve sveske koje je Pećanac sa još nekoliko dokumenata predao Sekretarijatu Tribunala prošle sedmice, na početku svedočenja na suđenju nekadašnjem pretpostavljenom Zdravku Tolimiru, Mladićevom pomoćniku za obaveštajne poslove i bezbednost.

Dokumenti koje je predao Pećanac su, po tužiocu, od "izuzetne važnosti", kako za Tolimirov tako i za i druge tribunalove predmete.

Pećanac je potvrdio da u beležnici ne postoje unosi od 8. do 14. jula kao i od 16. jula do 15. avgusta 1995. godine. O samom sadržaju beležnice, međutim,nije bilo mnogo reči, barem ne na sednicama otvorenim za javnost.

◀ Dragomir Pećanac, svjedok na suđenju Tolimiru

Tužilac je potom nastavio ispitivanje o nekoliko dokumenata koji su zaplenjeni u stanu svedoka 2009. godine. Među njima je i dokument od 12. jula 1995. godine koji govori o razdvajanju vojno sposobnih muslimanskih muškaraca starosti od 17 do 60 godina u Potočarima. Pećanac smatra da je taj dokument "čudan"budući da je dešifrovan 12. jula ali je zaveden "u Upravi" tek mesec dana kasnije, 13. avgusta 1995. godine. Pećanac tvrdi su u vreme kada je dokument zaveden generali Ratko Mladić i Zdravko Tolimir, kao i on sam, bili u bosanskoj Krajini i veruje da niko od njih nije "pročitao" dokument ni tada, ni ranije.

U odgovorima na pitanja tužioca Pećanac je rekao da "nije bio nadležan ni zainteresovan" za 10. diverzantski odred koji je bio u nadležnosti pukovnika Petra Salapure, načelnika Obaveštajne uprave pri Glavnom štabu VRS. Nakon što mu je tužilac predočio da su pojedini svedoci tvrdili da je bio "na terenu" sa pripadnicima odreda, Pećanac se setio da mu je general Milovanović naredio dau avgustu 1995. godine povede borce iz te jedinice da unište neprijateljsku artiljerijsku grupu u okolini Drvara. Potvrdio je i da je bio u bazi tog odreda nakon pogibije jednog od vojnika.

Pećanac je rekao da ga je zanimalo "samo" obezbeđenje generala Mladića zbog čega jedržao "otkočenu pušku sa metkom u cevi, spreman za dejstvo". Mada je zajedno sa generalom Mladićem 12. jula 1995. godine prošao kolima putem između Bratunca i Konjević polja, Pećanac tvrdi da nije video "nijednog zarobljenika". Takođe je rekao da se "ne seća" da je Mladić 13. jula bio u Novoj Kasabi, Konjević Polju, niti da se obratio zarobljenicima na livadi u Sandićima, o čemu su svedočili "insajder" Momir Nikolić i nekolicina preživelih sa srebreničkih stratišta.

Pećanac je još rekao da optuženog generala Tolimira video dva do tri dana pre ulaska u Srebrenicu a posle toga tek u Žepi 17, 18. ili 20 avgusta. Budući da je zaključio da bi dalja pitanja mogla da ga inkriminišu, Pećanac je zatražio da se ispitivanje nastavi na zatvorenoj sednici. Iskaz Dragomira Pećanca biće nastavljen sutra.

2012-01-17

HAG/DEN HAAG

KRAJ SVEDOČENJA DRAGOMIRA PEĆANCA

Završeno svedočenje nevoljnog svedoka tužilaštva Dragomira Pećanca na suđenju generalu Zdravku Tolimiru, optuženom za genocid i druge zločine u Srebrenici i Žepi u julu 1995. godine. Unakrsno ispitivanje, ako ga je bilo, proteklo na sednici zatvorenoj za javnost. U ponedeljak počinje izvođenje dokaza Tolimirove odbrane.

◀ Dragomir Pećanac, svjedok na suđenju Tolimiru

Svedočenje Dragomira Pećanca, bivšeg obaveštajnog oficira u Glavnom štabu VRS, završeno je kako se i odvijalo u većem delu – na takozvanoj privatnoj sednici. Javnosti su danas bili dostupni samo oni delovi svedočenja u kojima je Pećanac tražio da se zasedanje odvija iza zatvorenih vrata kako ne bi javno rekao nešto što može da se iskoristi u "eventualnom sudskom postupku" protiv njega. Pećanac je svedočio na suđenju generalu Zdravku Tolimiru, bivšem Mladićevom pomoćniku za bezbednost i obaveštajne poslove, optuženom za zločine u Srebrenici i Žepi u julu 1995. godine.

Pećanac je, tako, jutros tražio da se na privatnoj sednici prikažu delovi video snimka na kojem se general Ratko Mladić obraća okupljenima na visoravni nedaleko od žepske planine. Sednica je potom zatvorena a otvorena je ponovo kako bi se strane dogovorile da li će Pećančeve beležnice biti usvojene pod pečatom. Tužilac je rekao da se ne protivi da ti dokumenti budu "javni" ali je dodao da ukoliko svedok traži da se oni uvedu u dokaze pod pečatom, optužba na to neće prigovarati.

Te beležnice, po tužiocu, sadrže informacije koje su od "velike važnosti" za svedočenje Pećanca, predmet Zdravka Tolimira kao i druge slučajeve koji se vode pred Tribunalom. O njima je raspravljano prošlog petka, dan nakon što ih je Pećanac predao Sekretarijatu sa još nekoliko dokumenata koje je sastavio Petar Salapura, bivši načelnik Obaveštajne uprave u Glavnom štabu VRS.

Tražeći dodatno vreme da se upozna sa sadržajem beležnica prošlog petka, tužilac je citirao unos prema kojem "Plavi zna šta su uradili sa Turcima". Plavi je, tvrdi tužilaštvo, kodno ime za Momčila Perišića. To je ujedno i jedini unos iz beležnice koji je javno pročitan.

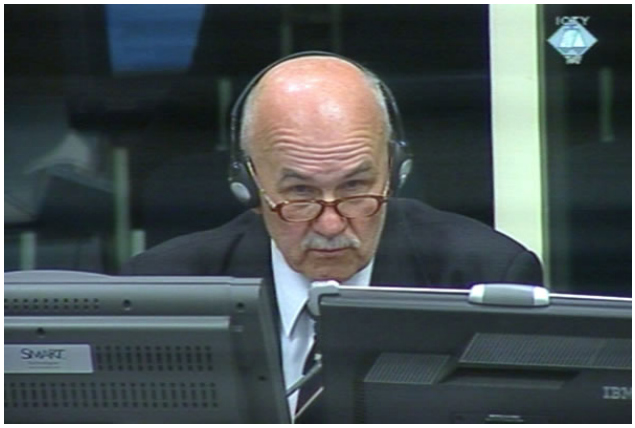
Unakrsno ispitivanje generala Zdravka Tolimira, ukoliko ga je bilo, takođe se odvijalo bez prisustva javnosti. Postupak se nastavlja narednog ponedeljka kada će optuženi početi sa izvođenjem svojih dokaza.

2012-01-23

HAG/DEN HAAG

PRVI SVEDOK TOLIMIROVE ODBRANE

Na dokazni postupak tužilaštva koje je za godinu i po dana izveo 126 svedoka, optuženi Zdravko Tolimir odgovara izvođenjem samo četiri svedoka čije će glavno ispitivanje trajati 36 sati, odnosno 9 sudskih dana. Svedočenjem bivšeg oficira za civilne poslove i saradnju sa međunarodnim organizacijama u Glavnom štabu VRS, Tolimir nastoji da dokaže "pristrasnost Unprofora i špijuniranje u korist muslimanskih i hrvatskih snaga."

◀ Slavko Kralj, svjedok odbrane Tolimira

Odbrana Zdravka Tolimira, bivšeg Mladićevog pomoćnika za bezbednost i obaveštajne poslove u Glavnom štabu VRS, optuženog za genocid i druge zločine počinjene u Srebrenici i Žepi 1995. godine, izvela je danas prvog svedoka u dokaznom postupku koji će, kako je najavljeno trajati samo mesec dana.

Slavko Kralj, bivši oficir Glavnog štaba VRS, prvi je od četiri svedoka Tolimirove odbrane. On je od novembra 1994. godine bio oficir u Odeljenju za civilne poslove i saradnju s međunarodnim organizacijama Glavnog štaba, zadužen za korespondenciju s predstavnicima međunarodnih organizacija kao i prevođenje na sastancima održavanim u tom periodu.

Pukovnik Kralj, za čije je glavno ispitivanje odbrana tražila punih 12 sati, potvrdio je da je bio svedok Tolimirovog učešća u pregovorima sa Unproforom i drugim međunarodnim organizacijama. Pregovori su se pre svega odnosili na slobodu kretanja pripadnika UN i prolazak humanitarnih konvoja namenjenih žiteljima zaštićenih zona Srebrenica, Žepa i Goražde.

Tolimir, koji se sam zastupa, ukazao je svedoku na nekoliko izveštaja sa sastanaka Centralne zajedničke komisije (CKZ) kojom je predsedavao Unprofor a činili su je predstavnici srpskih i "muslimansko-hrvatskih snaga". Pukovnik Kralj koji je i sam bio vojni posmatrač u misiji UN u Iranu 1989. i 1990. godine, potvrdio je Tolimirove tvrdnje o pristrasnosti Unprofora u korist "neprijateljske strane", i ocenio da su, u poređenju s misijom u Iranu, pripadnici UN u BiH imali gotovo neograničenu slobodu kretanja, koju su čestozloupotrebljavali.

Umesto izveštavanja o realnom stanju na terenu Unprofor se, tvrdi svedok, bavio "ili snabdevanjem ili obaveštavanjem muslimansko-hrvatske strane o položajima VRS i drugim relevantnim informacijama". Za "špijuniranje i krijumčarenje" najčešće su zloupotrebljavani humanitarni konvoji UNHCR i upravo zbog "obaveštajno izviđačkih aktivnosti" kojim su se bavili bio im je onemogućavan prolaz preko teritorije VRS, složio se svedok za sugestijom generala Tolimira.

Tolimir na taj način nastoji da pobije dokaze tužilaštva o tome da je VRS ograničavala slobodu kretanja Unprofora i prolazak humanitarnih konvoja u enklave, sa ciljem da oteža provođenje mandata mirovnih snaga UN i učini nepodnošljivim život muslimanskog stanovništva u zaštićenim zonama.

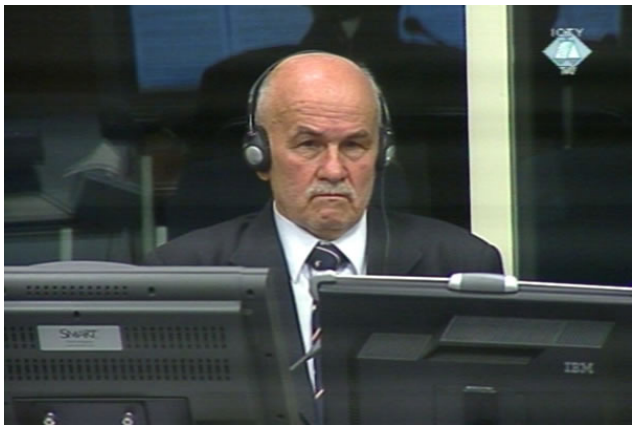
2012-01-24

HAG/DEN HAAG

ŠTA ĆE HOLANĐANIMA SKIJE?

Drugi dan ispitivanja svog prvog svedoka Slavka Kralja, bivšeg oficira Glavnog štaba VRS, Zdravko Tolimir je u celosti posvetio dokumentima Glavni štab VRS vezanim za odobravanje prolaza konvojima humanitarne pomoći i za snabdevanje Unprofora.

Zdravko Tolimir, optužen za genocid i druge zločine počinjene u Srebrenici i Žepi 1995. godine, nastoji da pobije dokaze tužilaštva o kontroli i zabrani prolaska konvoja humanitarne pomoći stanovništvu zaštićenih zonaSrebrenica, Žepa i Goražde. VRS je prema tužiocu sprečavala snabdevanje enklava kako bi život stanovništva u njima učinila nepodnošljivim i primorala ga da napusti zaštićene zone.

◀ Slavko Kralj, svjedok odbrane Tolimira

Tolimir, tadašnji Mladićev pomoćnik za obaveštajno bezbednosne poslove, dokazuje da je kontrola konvoja imala za cilj sprečavanje zloupotreba, kao što su krijumčarenje oružja, doturanje većih količina goriva, hrane i druge opreme, od onih koje je odobrila "Zajednička vojna komisija", formirana u okviru Sporazuma o prekidu neprijateljstava na osnovu kojeg su 1993. i formirane zaštićene zone.

Prvi svedok odbrane Slavko Kralj,koji je 1994. godine iz komande Prvog krajiškog korpusa prešao u Glavni štab na iste poslove komunikacija sa međunarodnim organizacijama, detaljno je opisivao dokumente koje mu je predočavao optuženi i potvrdio da je Zajednička vojna komisija utvrđivala nedeljne količine hrane, goriva i druge opreme koje se mogu propuštati u enklave. Te su se količine određivale na osnovu broja stanovnika zaštićenih zona kao i pripadnika jedinica Unprofora koji su ih obezbeđivali.

Svaki zahtev Unprofora sadržao je detaljnu listu vrste i količina robe koja se prevozi u enklave pa je tako u zahtevu za prolazak konvoja namenjenog Holandskom bataljonu UN od 5 do 7. januara 1995. godine, osim hrane i drugih potrebština, navedena i ski oprema. Na zahtevu je po prijemu u Glavni štab VRS rukom dopisano da "ne treba odobriti skijašku opremu jer je Holandija ravna zemlja, nema brda ni skijaških jedinica i nema potrebe za alpskim skijanjem". Svedok je potvrdio da je primedbu dopisao i potpisao general Mladić, a predsedavajući sudija je na to primetio da "svi u sudnici mogu potvrditi da je Holandija zaista ravna zemlja".

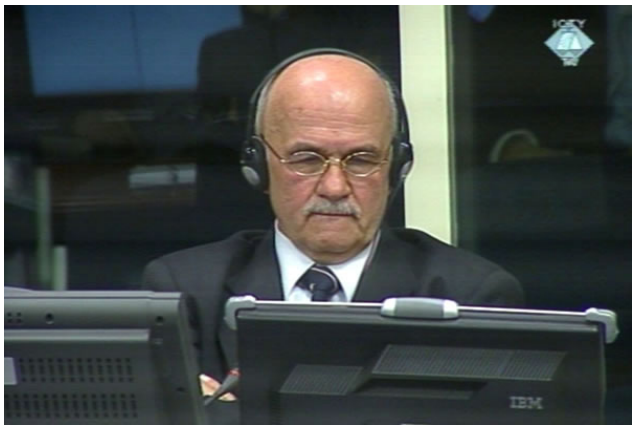
Na Tolimirovo pitanje čemu je mogla da služi neodobrena skijaška oprema iz holandskog zahteva, svedok je odgovorio da su muslimanske snage, uz tu opremu, lako mogle da po snegu savladaju "brdovit teren oko Srebrenice, prođu srpske položaje i vrše izviđanje". Na skijama se dodao je Kralj, može "neometano preći preko nagaznih mina ukoliko je sneg dublji od 20 cm" a većina stanovništva na tom području, prema njegovim tvrdnjama, "poseduje veštine u korišćenju ski opreme".

2012-01-25

HAG/DEN HAAG

KO JE ODLUČIVAO O PROLASKU HUMANITARNIH KONVOJA

Glavni štab VRS nije bio nadležan za odobravanje prolazaka humanitarnih konvoja namenjenih stanovništvu enklava Srebrenica, Žepa i Goražde preko teritorije koju su kontrolisale snage bosanskih Srba, potvrdio je u nastavku svedočenja na suđenju Zdravku Tolimiru svedok odbrane Slavko Kralj.

◀ Slavko Kralj, svjedok odbrane Tolimira

Dozvole organizacijama koje su upućivale humanitarne konvoje stanovništvu zaštićenih zona izdavalo je Koordinaciono telo vlade RS, svedočio je Kralj, a zadatak Glavnog štaba VRS se svodio "na obezbeđivanje neometanog kretanja tih konvoja kroz teritoriju pod kontrolom VRS". Konvojima za snabdevanje jedinica UN u enklavama, dodao je svedok, dozvole je izdavala Zajednička vojna komisija, a od marta 1994. godine Državni komitet za saradnju s Unproforom. Na Glavnom štabu je, opet, bilo da obezbeđuje kontrolu sadržaja i bezbednost prolaska konvoja.

Sa detaljima izveštaja i evidencijomkonvoja upućivanim u zaštićene zone Kralj je bio upoznat kao oficir zadužen za komunikaciju s međunarodnim organizacijama u Prvom krajiškom korpusu, a od 1994. godine i u Glavnom štabu VRS u odseku za civilna pitanja gde je povremeno zamenjivao načelnika sektora za civilna pitanja, pukovnika Miloša Đurđića.

Generala Tolimira optužnica tereti da je učestvovao u sprovođenju plana "državnih i vojnih organa" RS da se "restrikcijom odobrenja zahteva" za prolazak konvoja, "smanji i ograniči logistička podrška snaga Unprofora u enklavama i dotur materijalnih sredstava muslimanskom življu" kako bi se oni učinili zavisnim od dobre volje državnih i vojnih vlasti bosanskih Srba.

Prema svedoku, Tolimirova uloga u propuštanju konvoja svodila se samo na davanje predloga u vezi sa njihovom proverom. Kralj je objasnio da je pitanje bezbednosti uključivalo zaštitu konvoja i od "bunta srpskog stanovništva". Ljudi su, tvrdi svedok, bili rezignirani upadima "muslimanskih grupa" iz zaštićenih zona i "masakrima" u srpskim

selima. Takođe se radilo o porodicama čiji su članovi poginuli na frontu a protestima je doprinelo i to što srpsko stanovništvo nije dobijalo nikakvu pomoć od humanitarnih organizacija koje su upućivale konvoje u enklave. Prema Kralju, radilo se o "enormnim količinama" hrane i opreme. Svedok se složio sa optuženim da je to ukazivalo su se u zaštićenim zonama stvarale "ratne rezerve".

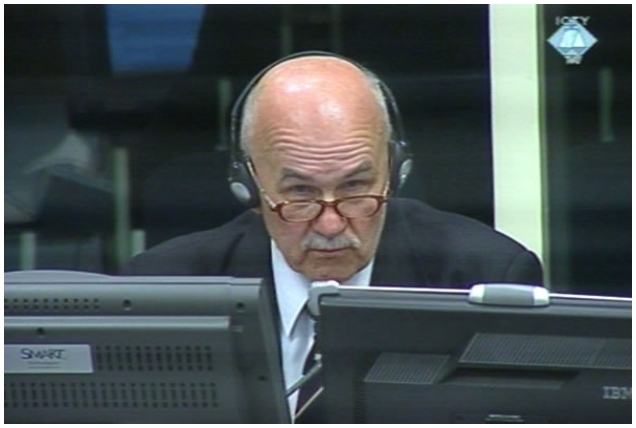
Na početku unakrsnog ispitivanja tužilac Kveku Vanderpuje/Kweku Vanredpuye je pukovnika Kralja podsetio na njegov iskaz iz 2008. godine, kada je kao svedok odbrane Radivoja Miletića - bivšeg operativca Glavnog štaba VRS osuđenog u prvom stepenu na 19 godina zatvora - rekao da je Tolimir "bio odgovoran u proceduri odobravanja konvoja" i da je po tom pitanju "zamenjivao načelnika štaba generala Milovanovića". Na pitanje tužioca da li ostaje pri tome da je Tolimir mogao da izdaje odobrenja za prolazak konvoja, svedok je odgovorio da je toj izjavi trebalo dodati samo "u vidu predloga", budući da je Tolimir bio član Zajedničke vojne komisije koja je odobravala prolazak konvoja preko teritorije pod kontrolom VRS.

2012-01-26

HAG/DEN HAAG

DA LI JE BLOKADA KONVOJA UN BILA "NAMERNA" ILI "SLUČAJNA"?

Osporavajući iskaz prvog svedoka odbrane generala Zdravka Tolimira, koji je tvrdio da VRS nije ograničavala prolazak konvoja UN i humanitarnih organizacija, tužilac citirao političke i vojne dokumente bosanskih Srba u kojima se nalaže restriktivno odobravanje zahteva za prolazak konvoja.

◀ Slavko Kralj, svjedok odbrane Tolimira

U nastavku unakrsnog ispitivanja Slavka Kralja, prvog svedoka odbrane Zdravka Tolimira, tužilac je bivšeg oficira Glavnog štaba VRS suočio sa stavom optužbe u vezi sa blokadom konvoja Unprofora i humanitarnih organizacija koji su tokom 1995. godine upućivani u zaštićene zone Srebrenica i Žepa.

Tužilaštvo smatra da je Vojska Republike Srpske (VRS) u saglasnosti sa vlastima RS "namerno" blokirala konvoje kako bi ograničila snabdevanje UN snaga, onemogućila smenu njenih pripadnika u enklavama kao i dostavljanje humanitarne pomoći stanovništvu, a sve to sa ciljem da Srebrenicu i Žepu dovede u "neizdrživu poziciju i realizuje politiku koja je bila na snazi barem od marta 1995. godine".

Upitan da to prokomentariše pukovnik Kralj je rekao da se nikad nije bavio politikom, već samo "konkretnim radom" i da je upoznat samo sa podacima o prolazu konvoja i "problemima koji se odnose na kretanje određenom maršutom". Tužilac je zatim svedoku predočio sadržaj Direktive 7 predsednika RS Radovana Karadžića iz marta 1995. godine, kojom se nalaže "restrikcija odobrenja zahteva" za prolazak konvoja u enklave kako bi se civili i Unprofor "učinili zavisnim" od dobre volje državnih i vojnih vlasti bosanskih Srba.

Pukovnik Kralj tvrdio je da nikada nije video taj dokument i da za sadržaj direktive ne zna. Na pitanje tužioca kako bi on postupio suočen s direktivom navedenog sadržaja svedok je rekao da pitanje smatra "neprimerenim" ali je, ipak, odgovorio da bi verovatno "u tom trenutku razmislio i birao šta je manje zlo". Tužilac ga je na to podsetio na iskaz koji je dao 2007. godine kao svedok odbrane generala Radivoja Miletića u međuvremenu osuđenog u prvom stepenu na 19 godina zatvora. Na isto pitanje tužioca Kralj je tada odgovorio da bi "upozorio one koji bi izdali takvu direktivu".

Danas, međutim Kralj nije uspeo da objasni na šta bi, konkretno, upozorio nekoga ko bi izdao direktivu kakva je bila Karadžićeva Direktiva sedam. Potvrdio je samo da je uvek nastojao da skrene pažnju drugima na eventualnu odgovornost te da bi tako postupio i u ovom slučaju.

Slavko Kralj je završio svedočenje i ukoliko Sekretarijat udovolji njegovom zahtevu narednih dana će obići generala Tolimira, bivšeg Mladićevog pomoćnika za obaveštajno bezbednosne poslove koga optužnica tereti za genocide i druge zločine počinjene u Srebrenici i Žepi 1995. godine.

2012-01-30

HAG/DEN HAAG

GENERAL NEMA KOME DA KOMANDUJE

Iskazom svog drugog svedoka Zdravko Tolimir, nastoji da dokaže kako na mestu pomoćnika komandanta Glavnog štaba VRS nije imao ovlašćenja da izdaje naređenja te se ne može smatrati odgovornim za navode optužnice koja ga tereti za genocid i druge zločine počinjene u Srebrenici i Žepi julu 1995. godine.

◀ Petar Škrbić, svjedok odbrane Tolimira

Penzionisani general Petar Škrbić, drugi svedok odbrane Zdravka Tolimira, započeo je vojnu karijeru u JNA, 1993. godine se priključio Vojsci Republike Srpske, a početkom 1997. se vratio u, tada preimenovanu, Vojsku Jugoslavije, gde je i penzionisan. Sa optuženim generalom je u Glavnom štabu VRS proveo oko dve i po godine - od jula 1994. do kraja 1996. Obojica su bili Mladićevi pomoćnici - Tolimir za obaveštajno bezbednosne poslove, Škrbić za organizacijsko mobilizacijske i personalne.

Sa iskustvom nastavnika Visoke vojne škole u Beogradu i na mestu na kojem se nalazio u Glavnom štabu VRS, Škrbić je prema Tolimirovom objašnjenju, osoba koja najbolje može objasniti strukturu i sastav Glavnog štaba VRS i naročito odnose različitih organizacionih jedinica u komandnom lancu VRS.

Škrbić je potvrdio do sada više puta isticanu tezu odbrane da je u Glavnom štabu VRS pravo da komanduje imao isključivo komandant Mladić, te da je funkcija njegovih pomoćnika bila "rukovođenje i kontrola", a ne komandovanje. Dobar deo današnje rasprave potrošen je na pitanje prevoda ovih termina budući da su pojmovi rukovođenje i kontrola u engleskom jeziku prevođenim istim terminom. Prema svedoku, pomoćnici komandanta, uključujući i Tolimira, nisu prema pravilu službe mogli da izdaju naređenja već samo predloge komandantu, a uputstva i smernice podređenima.

Pred kraj današnje rasprave Škrbić je, na pitanje optuženog, potvrdio da je 12. jula 1995. godine sastavio telegram Ministarstvu odbrane RS sa zahtevom da se "hitno mobiliše 50 autobusa" za potrebe vojske. Telegram je sastavio na osnovu naređenja koje mu je preneto telefonom ali se ne seća s kim je tačno razgovarao. Međutim, na pitanje predsedavajućeg sudije da li misli da je naređenje izdao general Mladić, svedok je potvrdno odgovorio.

Teza tužilaštva je, inače, da se radi o autobusima za deportaciju žena i dece iz Potočara koja je počela12. jula 1995. godine, kao i za transport zarobljenih muškaraca koji su kasnije pogubljeni. Tolimir glavno ispitivanje svog drugog svedoka nastavlja sutra.

2012-01-31

HAG/DEN HAAG

ODBRANA GLAVNOG ŠTABA OD DIVERZIJA IZ ENKLAVA

General Zdravko Tolimir nije imao nikakve veze sa nabavkom autobusa koje je VRS iskoristila za transport srebreničkih izbeglica iz Potočara 12. jula 1995. godine, tvrdio je u nastavku svedočenja penzionisani general Petar Skrbić, svedok odbrane optuženog generala.

◀ Petar Škrbić, svjedok odbrane Tolimira

Nakon što je juče potvrdio da je, po naređenju generala Mladića, 12. jula 1995. godine sastavio zahtev Glavnog štaba za "hitno mobilisanje 50 autobusa" i uputio ga Ministarstvu odbrane Republike Srpske (RS), Škrbić je danas precizirao da je pomenutim zahtevom Glavni štab" izrazio potrebe" a da je na osnovu njega Ministarstvo odbrane "izdalo naređenje" Sekretarijatima za odbranu u Zvorniku, Vlasenici, Bratuncu i drugim mestima, da hitno obezbede autobuse i dopreme ih na određenu lokaciju.

Mada to nije bilo navedeno u naredbama Ministarstva koje je Tolimir predočio svedoku, logičan zaključak, prema Škrbiću, je bio da su autobusi namenjeni "prevozu ljudstva" ili evakuaciji, kako to nastoji da dokaže optuženi, a ne deportaciji žena i dece i transportu muškaraca na mesta zatočavanja i pogubljenja, kako tvrdi tužilac. Sekretarijati za odbranu su o realizaciji naredbe morali da obaveštavaju Ministarstvo odbrane a Glavni štab, general Tolimir i njegov sektor za obaveštajno bezbednosne poslove nisu, prema svedoku, imali s tim nikakve veze.

Škrbić koji je bio Mladićev pomoćnik za organizaciono mobilizacijske poslove svedočio je kako je Glavni štab bio ugrožen zbog "diverzantsko terorističkih napada" pripadnika Armije BiH iz enklava te da je posle 18. jula 1995. godine bio prinuđen da učestvuje u organizovanju odbrane pozadinskog komandnog mesta Glavnog štaba od napada "oružanih grupa pripadnika 28. Divizije Armije BiH" iz Srebrenice, koje su se kroz šume probijale prema Tuzli.

Zajedno s Tolimirom, Škrbić je takođe dva puta učestvovao na sastancima sa predstavnicima "stranih armija". U avgustu 1994. godine sa britanskim generalom Majklom Rouzom/Michael Rose i tadašnjim savetnikom predsednika SAD za odbranu generalom Veslijem Klarkom/Wesley Clark koji je, tvrdi svedok, "sugerisao Mladiću da se pobrine

da bude prihvaćen mirovni plan Kontakt grupe i zapretio bombardovanjem ukoliko bude odbačen". Kada su NATO snage zaista i intervenisale, ta je intervencija, složio se Škrbić sa sugestijom optuženog,bila "vazdušna podrška muslimanskim i hrvatskim snagama". Na drugom sastankuse Škrbić, tvrdi, nije složio sa zapovednikom NATO admiralom Lejtonom Smitom/Leyton Smith da je intervencija bila potrebna radi stvaranje balansa između snaga Vojske RS i Armije BiH.

Petar Škrbić sutra nastavlja svedočenje.

2012-02-01

HAG/DEN HAAG

TOLIMIROVA ODBRANA: "ILEGALNO ISELJAVANJE" MUSLIMANA

Hrvatsko-muslimanske snage u BiH su u proleće 1995. godine, uz pomoć Unprofora i NATO, pripremale veliku ofanzivu na bosanske Srbe a muslimansko stanovništvo se samo "ilegalno iseljavalo" iz svojih domova uvereno da se njihove snage nespremne upuštaju u ofanzivna dejstva protiv nadmoćnijih Srba. Tako je svedočeći u odbranu Zdravka Tolimira, situaciju na ratištu uoči pada Srebrenice i Žepe opisao penzionisani general Petar Škrbić.

◀ Petar Škrbić, svjedok odbrane Tolimira

Tolimir je završni deo ispitivanja Petra Škrbića posvetio analizi svedokovih ličnih beležaka, nastalih u periodu od 18. marta do 22. maja 1995. godine. Škrbić, koji je tada bio Mladićev pomoćnik za organizacijsko mobilizacijske i personalne poslove u Glavnom štabu VRS, je objasnio da je nakon 22. maja bio zauzet drugim poslovima te da ga je, kao i ostale članove Glavnog štaba VRS, ubrzo zahvatio "vihor rata" i više nije vodio nikakve beleške.

Tumačeći svoje zapise, koje je opisao kao "operativne podatke bazirane na obaveštajnim i informacijama sa kolegijuma Glavnog štaba VRS", Škrbić je objasnio da je procena Zapada u tom periodu bila da je odnos snaga Armije BiH i VRS "neuravnotežen", odnosno da muslimanske snage "još nisu u stanju da ostvare značajnije vojne uspehe nad snagama bosanskih Srba". Taj je odnos, prema stavovima američkih generala Veslija Klarka/Wesley Clark i Lejtona Smita/Leyton Smith, koje je Škrbić zapisao u beležnici, trebalo "izbalansirati". Preteći vazdušnim udarima američki generali su, po oceni Škrbića, vršili pritisak na bosanske Srbe da prihvate za njih nepovoljan plan Kontakt grupe,.

NATO međutim nije mogao da deluje bez opravdanja, pa su snage Armije BiH - da bi isprovocirale dejstva VRS po zaštićenim zonama - iz enklava izvodile diverzantske napade na položaje bosanskih Srba – rekao je svedok. Te provokacije i pristrasnost Unprofora i NATO su, prema Škrbiću, konačno rezultirale vazdušnim udarima na položaje VRS kao i gubicima koje su srpske snage pretrpele u Krajini. Tolimir je, prema svedočenju Škrbića, "nakon pada Glamoča, Grahova i Knina", zajedno sa većinom generala iz Glavnog štaba upućen na zapadni front i u Banja Luci je ostao do kraja rata. Škrbić je na kraju glavnog ispitivanja još jednom istakao da Tolimir nije imao nikakvu komandnu ulogu.

Na početku unakrsnog ispitivanja, tužilac je generala Škrbića podsetio na deo iskaza u kojem je tvrdio kako su generali Tolimir, Gvero i on lično bili najuporniji u zalaganju za poštovanje Ženevskih konvencija, a zatim ga pitao da li mu je poznato da je "više hiljada vojno sposobnih muškaraca streljano po kratkom postupku nakon pada Srebrenice". Škrbić je rekao da "ne može da kaže da za to nije saznao iz medija", s obzirom na mnoštvo različitih informacija koje su se o tome mogle čuti u sredstvima informisanja.

Budući da je Škrbić tvrdio da je za to saznao samo iz medija, tužilac ga je podsetio da je o srebreničkim događajima bilo reči u govorima Mladića i drugih generala, na svečanosti kojoj je i on prisustvovao 20. jula 1995. godine, prilikom ispraćaja generala Živanovića u penziju. Škrbić je rekao da se ne seća da se o tome govorilo ali da ne isključuje mogućnost "propagandnog pominjanja" tih događaja jer se oficiri nekada "hvale i onim što nisu učinili". Unakrsno ispitivanje Petra Škrbića se nastavlja sutra.

2012-02-02

HAG/DEN HAAG

"STRUČNA ODGOVORNOST" GENERALA TOLIMIRA

Nije postojalo nikakvo naređenje za ubistva, tvrdio je na kraju unakrsnog ispitivanja od strane tužioca, bivši general Glavnog štaba VRS Petar Škrbić, svedok odbrane Zdravka Tolimira optuženog za genocid i druge zločine počinjene u Srebrenici i Žepi 1995. godine.

◀ Petar Škrbić, svjedok odbrane Tolimira

Na pitanje kako je moguće da za samo četiri dana pripadnici snaga bosanskih Srba pobiju više od šest hiljada vojno sposobnih muškaraca bez naređenja sa najvišeg nivoa VRS, Škrbić je odgovorio da ne zna jer "nije forenzičar".

Tužilac je u unakrsnom ispitivanju podsetio svedoka na telegram koji je 12. jula 1995. godine po Mladićevom naređenju uputio Ministarstvu odbrane sa zahtevom da se za potrebe vojske mobiliše 50 autobusa. Na pitanje tužioca da li je pratio kako je realizovan taj zahtev, Škrbić je odgovorio da to nije bila njegova nadležnost niti se za to interesovao. Za prevoz žena, dece i staraca iz Potočara je, tvrdi, saznao kasnije ali nije mogao da se seti kada.

Nastojanja tužioca da od svedoka dobije potvrdu da je Glavni štab morao biti upoznat sa kretanjem tih autobusa, naročito kada su korišćeni za prebacivanje zarobljenika u zatočeničke objekte i stratišta na području Zvornika, a neki i dalje do Trnova, često suprekidana prigovorima optuženog tvrdnjama da se radi o neutemeljenim ili spekulativnim pitanjima. Optuženom se povremeno pridruživao i svedok, tražeći od sudija da ga zaštite od pitanja "s kondicionalom". Nakon što ga je sudija podsetio da je dužan da odgovara na pitanja o svemu sto zna, Škrbić je objasnio da je nadzor autobusa vršila vojna policija koja je u Glavnom štabu bila u nadležnosti Uprave za bezbednost, podređene Tolimiru. Upitan da ti to znači da je Tolimir bio odgovoran za vojnu policiju a time i nadzor mobilisanih autobusa, Škrbić je odgovorio da "jeste, ali samo u stručnom pogledu". Svedok, naime, tvrdi daTolimir - kao Mladićev pomoćnik za obaveštajno bezbednosne poslove - nije bio ovlašćen da podređenima izdaje naređenja, već samo "stručne smernice i uputstva".

Škrbić je odbacio i sugestiju tužioca da je Tolimir znao da se 14. jula 1995. na području Zvornika odvija operacija zatočavanja i pogubljenja zarobljenih Bošnjaka. Predočivši Tolimirovu naredbu da se uništi bespilotna letelica koja je 14. jula nadletala to područje, tužilac je tvrdio da je optuženi to učinio zato što je znao šta se događa. Škrbić se nije složio s "motivom" i ocenio da se radi o prosleđenom naređenju komandanta Glavnog štaba.

Na to se u dodatnom ispitivanju vratio i Tolimir tražeći potvrdu da je pomenuti nalog došao iz Glavnog štaba a ne od njega. Škrbić je ponovio da je reč o prosleđenom naređenju i dodao da su jedinice protivvazdušne odbrane imale stalni nalog za uništavanje NATO letelica od "momenta kada su se zapadne snage svrstale na jednu stranu".

Zdravko Tolimir je iskazom Petra Škrbića okončao polovinu svog dokaznog postupka koji se nastavlja sledeće sedmice.

2012-02-06

HAG/DEN HAAG

"NEUMOLJIVA MATEMATIKA" TOLIMIROVOG VEŠTAKA

Prema računici Ratka Škrbića, veštaka odbrane generala Zdravka Tolimira i autora knjige "Srebrenica – genocid nad istinom", nakon pada enklave u julu 1995. godine pojavio se "manjak od 368 ljudi koji su negde nestali, poginuli ili pogubljeni", te je neodrživa teza tužilaštva o više od sedam hiljada žrtava srebreničkog genocida.

◀ Ratko Škrbić, svjedok odbrane Tolimira

Gubici 28. divizije Armije BiH iz Srebrenice, nastali u julu i avgustu 1995. godine ne mogu se nikako izraziti u hiljadama - glavni je zaključak prvog od dva ekspertska izveštaja koji je za potrebe odbrane Zdravka Tolimira, napravio bivši pukovnik VRS Ratko Škrbić. A to, po njemu, znači da je "neodrživ stav tužioca o sedam hiljada ubijenih Muslimana" i da optužbe kojima se Tolimir tereti za genocid "nije moguće na pouzdani način dokazati".

Škrbić je, kako je rekao, proučavanjem Srebrenice počeo da se bavi 2005. godine kada je postao član istražiteljskog tima odbrane Radivoja Miletića, bivšeg operativca Glavnog štaba VRSkoji je za srebreničke zločine osuđen na 19 godina zatvora. Zaključke višegodišnjih proučavanja "fenomena Srebrenica", ugradio u svoje ekspertske izveštaje pod nazivima "Kretanje stanovništva u Srebrenici" i "Srebrenica i Žepa".

Prvi izveštaj, u kojem zaključuje o "stotinama a ne hiljadama žrtava" iz Srebrenice, Škrbić je kako je rekao bazirao na podacima iz dokumenata Armije BiH, lokalnih vlasti u Srebrenici, zatim iz dokumenata UN - od izveštaja Unprofora do izveštaja generalnog sekretara - kao i iz dokumenata međunarodnih organizacija kao što su UNHCR i MKCK.

Poređenjem podataka lokalnih vlasti iz Srebrenice o broju stanovnika u januaru 1994., sa podacima opštinskog odbora Civilne zaštite o tom broju godinu dana kasnije i konačno sa podacima Holandskog bataljona o naseljenosti Srebrenice u julu 1995. godine uoči pada enklave, Škrbić je kako tvrdi došao do pouzdanog podatka kako je u tom periodu broj stanovnika enklave opadao. Razlog je,po njemu, činjenica da je stanovništvo "samovoljno napuštalo" enklavu, dok su pripadnici 28. divizije "dezertirali", podstaknuti uglavnom strahom od očekivanih žestokih borbi u kojima nisu želeli da učestvuju.

Polazeći od podatka da je u Tuzli nakon ulaska Mladićevih snaga u enklavu pod zaštitom UN biloregistrovano 35.632 izbeglice iz Srebrenice, Škrbić je od tog broja oduzeo 25.000 civila koji su prema podacima UN 12. i 13. jula 1995. godine "evakuisani iz enklave", i tako došao do brojke od 10.632 vojno sposobna muškarca koji su, prema njegovoj računici, "živi izašli uTuzlu. Škrbić tom broju dodaje 1.000 srebreničkih muškaraca koji su preko Žepe pobegli u Srbiju, kao i 5.000 pripadnika 28. divizije koji su se prema izveštaju komandanta Armije BiH Rasima Delića odmah po prelasku na slobodnu teritoriju priključili jedinicama II Korpusa i nastavili borbu sa srpskim snagama. I kada sve to sabere i oduzme od cifre od 42.000 ljudi koji su u Srebrenici, prema podacima UN, živeli do ulaska Mladićevih snaga, pojavljuje se, po Škribiću, "manjak od 368 ljudi koji su negde nestali". A matematika je, ponovio je danas nekoliko puta veštak Tolimirove odbrane, "neumoljiva."

Biće zanimljivo videti na koji će način Škrbić, u unakrsnom ispitivanju, odgovoriti na argumente tužilaštva i njegovih demografskih i vojnih eksperata, kao i na forenzičke dokaze o više od 6.000 ekshumiranih i identifikovanih žrtava iz jula 1995. godine.

2012-02-07

HAG/DEN HAAG

VEŠTAK ODBRANE: STANOVNIŠTVO SREBRENICE SE DOBROVOLJNO ISELILO

Jedinice Armije BiH u Srebrenici su se ilegalno naoružavale i napadale okolne položaje VRS ali je stanovništvo zaštićene zone, nakon prodora VRS u enklavu, odlučilo da se iz nje "dobrovoljno iseli", tvrdi u svom drugom ekspertskom izveštaju veštak odbrane Zdravka Tolimira optuženog za genocid i druge zločine u Srebrenici i Žepi 1995. godine.

◀ Ratko Škrbić, svjedok odbrane Tolimira

U drugom ekspertskom izveštaju pod nazivom "Srebrenica i Žepa", veštak odbrane Zdravka Tolimira, penzionisani pukovnik VRS Ratko Škrbić analizirao je dokumente Ministarstva odbrane BiH, Generalštaba, komandi korpusa i drugih jedinica Armije BiH,kao i organizacije UN. Škrbić tvrdi da pomenuti dokumenti nesumnjivo dokazuju da se Armija BiH u Srebrenici i Žepi ilegalno naoružavala, a da se stanovništvo enklava iz njih dobrovoljno iselilo.

Škrbić je danas objasnio da je izveštaj sastavio uzimajući u obzir da se radilo o "obostranom sukobu" između Armije BiH i VRS. Pripadnici Armije BiH su iz enklava napadali položaje VRS a "ponekad i okolna sela gde nije bilo vojske", dok su snage bosanskih Srba uzvraćale na te napade. Oružje i druga oprema za te napade su snagama 28. divizije ilegalno doturani uz znanje međunarodnih snaga.

Na osnovu prepiske komandanta Žepačke brigade Avde Palića sa Generalštabom Armije BiH iz 1995. godine, Škrbić tvrdi da je oružje jedinicama u enklavi doturao Generalštab Armije BiH. Osim naoružavanja, jedinice Armije BiH, su takođe "vršile i popunu ljudstva" što je sve zajedno ukazivalo na pripreme za ofanzivu na položaje VRS koja je, prema Škrbiću, i počela u proleće 1995. godine.

Veštak odbrane objasnio je da se enklave - zbog oružanih napada koji su iz njih preduzimani - "nikako ne mogu smatrati "demilitarizovanim zonama" definisanim u sporazumu iz 1993. na osnovu kojeg su formirane zone pod zaštitom UN. Međunarodne snage bile su upoznate s ilegalnim naoružavanjem Armije BiH u enklavama, kao i korišćenjem zaštićenih zona za napade na položaje VRS.

Tolimirov veštak takođe tvrdi da se stanovništvo Srebrenice dobrovoljno iselilo. Kao dokaz Škrbić navodi pismo kojim predsednik opštine Srebrenica 9. jula 1995. godine traži od predsednika BiH Alije Izetbegovića da obezbedi "koridor za iseljavanje stanovništva", navodeći da nakon prodora VRS na područje enklave, "Armija BiH više ne može ništa da učini". Škrbić je objasnio da se nije radilo o evakuaciji, ukazujući da "iseljavanje", za razliku od "evakuacije", ne podrazumeva nameru stanovništva da se vrati nanapuštenu teritoriju.

Evakuaciju srebreničkog stanovništva su, prema Škrbiću, tražile međunarodne snage . Generalnom sekretaru UN je njegov specijalni izaslanik Jasuši Akaši/Yasushi Akashi 11. jula 1995. godine uputio izveštaj o planu za razrešenje krize u Srebrenici prema kojem je potrebno obezbediti evakuaciju stanovništva jer gotovo svi žitelji, kako se navodi, "žele da napuste enklavu". Istovremeno, Unprofor sa VRS pregovara o napuštanju enklave, što je u skladu sa zahtevom

Holandske vlade o povlačenju Holandskog bataljona. U evakuaciji Srebrenice su, prema Tolimirovom veštaku, bili angažovani i civilni i vojni sektor UN.

Ratko Škrbić sutra nastavlja svedočenje.

2012-02-08

HAG/DEN HAAG

VEŠTAK ODBRANE: U PROBOJU KA TUZLI POGINULO 3.000 VOJNIKA ARMIJE BIH

"Teško je utvrditi koliko je boraca poginulo a koliko pogubljeno nakon pada Srebrenice", kaže veštak odbrane Zdravka Tolimira, prema čijem izveštaju je u borbama tokom proboja ka Tuzli poginulo oko tri hiljade pripadnika 28. divizije Armije BiH.

Dejstva Vojske Republike Srpske (VRS) i zasede koje su postavljane koloni pripadnika 28. divizije Armije BiH koja se kroz šume probijala ka Tuzli bili su legitimni, rekao je veštak odbrane Zdravka Tolimira, bivši oficir VRS Ratko Škrbić. U tom proboju je poginulo oko tri hiljade boraca, tvrdi Tolimirov veštak koji je u svojim ekspertskim izveštajima "Kretanje stanovništva Srebrenice" i "Srebrenica i Žepa", kako je istakao, koristio podatke isključivo iz "nesrpskih izvora".

Analizu događaja prilikom proboja 28. divizije veštak je zasnovao uglavnom na iskazima svedoka tih događaja, pripadnika kolone koji su preživeli i stigli na teritoriju pod kontrolom Armije BiH. Primere takvih iskaza na video snimcima Tolimir je danas emitovao u sudnici, a Škrbić potvrdio da je na taj način došao do podataka o "dve do tri hiljade poginulih u borbama tokom proboja" kao i o slučajevima međusobnog ubijanja i samoubistva među pripadnicima kolone. Mada je prihvatio cifru od približno tri hiljade poginulih u borbama, Škrbić ističe da je "vrlo teško zaključiti koliko je pripadnika kolone poginulo a koliko pogubljeno" budući da o tome "jednostavno ne postoje nikakvi podaci".

Tolimir je na kraju glavnog ispitivanja svom veštaku predočio i knjigu Filipa Korvina/Philip Corwin "Masakr u Srebrenici – dokazi, kontekst i politika" u kojoj se autor, bivši šef civilnog sektora u komandi Unprofora u Sarajevu , zalaže za "više ravnoteže u predstavljanju onoga što se stvarno dogodilo u Srebrenici i celoj BiH". Škrbić knjigu nije koristio u svojoj analizi, ali je prisustvovao njenoj promociji u Beogradu prošle godine i smatra da stavovi autora potkrepljuju njegov izveštaj i potvrđuju ispravnost njegove metodologije.

Na matematički aspekt njegove ekspertize Tolimir se još jednom osvrnuo citirajući i članak Džonatana/Johnatan Ruperta, bivšeg reportera BBC koji piše da se brojka od 8.000 nestalih nakon pada Srebrenice "uvek poistovećivala sa brojem ubijenih", a pošto to ne može biti isto, Britanac zaključuje da "nešto očito nije u redu s matematikom". Škrbić smatra da je Rupert time potkrepio njegove matematičke operacije i zaključak kako se broj srebreničkih žrtava ne može izraziti u hiljadama već u stotinama.

Konačno na osnovu korespondencije između Generalštaba, PredsedništvaBiH i komandanta 285. brigade Avde Palića, Tolimirov veštak tvrdi da je Žepačka brigada bila spremna da se preda, kako bi prema sporazumu od 24. jula borci bili razmenjeni po principu svi za sve, ali komandant Palić nije za to imao odobrenje od predsednika Izetbegovića. Zamisao predsednika BiH je, tvrdi veštak odbrane, bila evakuacija stanovništva Žepe i nastavak borbi protiv VRS, do konačnog spajanja Žepačke brigade sa snagama Drugog korpusa. Vojni i politički vrh BiH je prema Škrbiću sam organizovao napuštanje enklave uz znanje i podršku Unprofora.

Pred kraj rasprave tužilac je započeo unakrsno ispitivanje veštaka odbrane Zdravka Tolimira, bivšeg Mladićevog pomoćnika za obaveštajno bezbednosne poslove koji se tereti za genocid i druge zločine počinjene u Srebrenici i Žepi 1995. godine.

2012-02-09

HAG/DEN HAAG

"PRORAČUN" ZA OSPORAVANJE BROJA SREBRENIČKIH ŽRTAVA

Veštaka odbrane Zdravka Tolimira, penzionisanog oficira Vojske Srbije i bivšeg pukovnika VRS Ratka Škrbića, tužilac je u unakrsnom ispitivanju suočio sa nizom dokumenata i drugih dokaza koji potkrepljuju stav optužbe da je u julu 1995. godine, nakon pada Srebrenice ubijeno oko sedam hiljada vojno sposobnih muškaraca iz enklave.

Veštak odbrane osporava tvrdnje tužilaštva o sedam hiljada srebreničkih žrtava ali potvrđuje da većinu dokumenata koje mu je pokazao tužilac nije koristio prilikom sastavljanja svojih ekspertskih izveštaja "Kretanje stanovništva Srebrenice" i "Srebrenica i Žepa" u kojima tvrdi da se broj žrtava iz jula 1995. godine "ne može izraziti u hiljadama već u stotinama". Tužilac mu je pored ostalog ukazao na dokumenta Međunarodnog Crvenog krsta i drugih organizacija o broju nestalih lica nakon pada Srebrenice, zatim na forenzičke nalaze iz ekshumiranih masovnih grobnica kao i broj identifikovanih žrtava putem DNK analize njihovih posmrtnih ostataka.

Tolimirov veštak kaže da te podatke nije koristio pošto je, shodno "metodologiji za koju se opredelio", pratio samo "kretanje živih Muslimana pre i nakon operacije Krivaja 95", kako se zvala operacija VRS u Srebrenici. Podaci o broju nestalih osoba, ekshumiranih i identifikovanih tela žrtava nisu stoga bili relevantni u njegovom "proračunu", kako je rekao.

Tužilac je zatim veštaku odbrane predočio niz presretnutih razgovora, dokumenata VRS i iskaza svedoka koji govore o hiljadama zarobljenih Bošnjaka nakon pada enklave. Presretnuti razgovor u kojem Ljubiša Beara, načelnik bezbednosti Glavnog štaba VRS govori o tri i po hiljade zarobljenika tražeći od komandanta Drinskog korpusa pomoć za "raspodelu još 3.500 paketa", veštaku odbrane nije ranije bio poznat. Takođe nije znao ni za iskaz bezbednjaka Istočno-bosanskog korpusa kome je, kako je u Hagu svedočio, Tolimir naložio da obustavi pripreme za prijem ranije najavljenih 1.000 do 1.300 zarobljenika u logor Batković.

Mada je znao da je komandant Zvorničkebrigade VRS Vinko Pandurević "samoinicijativno" otvorio koridor za prolazak pripadnika kolone 28. divizije na teritoriju pod kontrolom Armije BiH, Škrbić tvrdi da mu nije bio poznat Pandurevićev borbeni izveštaj u kojem protestuje zbog 3.000 zarobljenika dovedenih u zonu odgovornosti njegove brigade.

Kao veštak Tolimirove odbrane i istražitelj u timu odbrane Radivoja Miletića, Škrbić je po oceni tužioca mogao da ima pristup svim ovim dokumentima ali ih nije ni tražio, što je ovaj i potvrdio..

Tužilac je svedoka ispitivao i o njegovoj knjizi pod naslovom "Genocid nad istinom", objavljenoj prošle godine, čiji je sadržaj gotovo identičan njegovom ekspertskom izveštaju. Škrbić tvrdi da je za pisanje knjige bio motivisan sumnjom da su njegove vojne kolege i starešine bile u stanju da "postroje i pobiju na hiljade ljudi", kao i podatkom da se 1998. godine, od hiljadu tela žrtava prenetih u Tuzlu samo dve stotine DNK analizom moglo povezati sa Srebrenicom.

Na pitanje tužioca da li je saznao da je u međuvremenu od preko šest hiljada ekshumiranih tela iz masovnih grobnica, DNK analizom identifikovano 5.777 srebreničkih žrtava, Škrbić je rekao da je za neke od tih podataka čuo ali ih u svojim izveštajima nije koristio. Veštak odbrane Zdravka Tolimira nastavlja svedočenje u ponedeljak.

2012-02-13

HAG/DEN HAAG

KO JE POČINIO "GENOCID NAD ISTINOM"

U Srebrenici je počinjen "genocid nad istinom, potvrdio je svoj stav veštak odbrane Zdravka Tolimira, penzionisani pukovnik Ratko Škrbić, kada ga je tužilac u unakrsnom ispitivanju suočio sa naslovom i tvrdnjama iz njegove knjige čiji je sadržaj gotovo istovetan ekspertskom izveštaju za odbranu optuženog generala.

"Genocid nad istinom" o događajima u Srebrenici 1995. godine počinilo je rukovodstvo BiH u Sarajevu, rekao je Ratko Škrbić, veštak odbrane Zdravka Tolimira, objašnjavajući u nastavku svedočenja naslov svoje knjige "Srebrenica – genocid nad istinom". Predsedavajući sudija Krištof Flige/Christoph Flügge se pitanjem ko je počinio genocid naveden u naslovu Škrbićeve knjige nadovezao na tužiočeva pitanja o sadržaju pomenutog dela koje je, kako je ukazao, gotovo identično njegovom ekspertskom izveštaju. Knjiga je objavljena u maju prošle godine ali je, tvrdi Škrbić, napisana barem godinu dana ranije. Namera tužioca bila je da ukaže kako je veštak ranije napisano delo zapravo prilagodio potrebama odbrane Zdravka Tolimira i predstavio ga kao sudsko veštačenje.

Škrbić se i danas, u nastavku unakrsnog ispitivanja, često pozivao na specifičnost svoje metodologije prema kojoj je u obzir uzimao samo broj "živog stanovništva Srebrenice" pre i posle operacije VRS u enklavi. Zbog toga, tvrdi, nije koristio podatke na koje mu je ukazao tužilac, o identifikovanim osobama sa fotografija iz Potočara snimljenih 12.-14. jula 1995. čiji su posmrtni ostaci pronađeni u masovnim grobnicama na području Zvornika i Bratunca. Veštak odbrane je takođe potvrdio da u svojoj analizi nije koristio ni jednu fotografiju, ili snimak iz vazduha prezentiran u dokaznom postupku optužbe, niti je analizirao iskaze svedoka tužilaštva. Jedini izvor podataka iz ovog predmeta je, kaže, bila optužnica koja generala Tolimira, bivšeg Mladićevog pomoćnika za bezbednost i obaveštajne poslove u Glavnom štabu VRS tereti za genocid i druge zločine počinjene u Srebrenici u julu 1995. godine.

U optužnici se, podsetio je tužilac, navode delovi Direktiva četiri i sedam, vrhovne komande VRS u kojima se nalaže da se ograničavanjem snabdevanja enklava stanovništvo i Unprofor učini zavisnim od dobre volje VRS, kao i da se "stvore uslovi totalne nesigurnosti, nepodnošljivosti i besperspektivnosti daljnjeg opstanka i života meštana u Srebrenici i Žepi".

Tužilac je Tolimirovog veštaka pitao kako tumači poruke iz ovih direktiva, budući da je u svom izveštaju zaključio da je stanovništvo Srebrenice i Žepe dobrovoljno napustilo enklave. Škrbić je odgovorio da se u direktivama samo opisuje ono što je bila "prirodna posledica ratnih dejstava a to je da je stanovništvo samo odlazilo sa područja koje je napuštala njegova armija". Nije međutim znao da kaže zbog čega je onda bilo potrebno da se u tim direktivama precizno navedu uputstva za stvaranje nepodnošljivih uslova života u enklavama.

Veštaka odbrane sutra će dodatno ispitivati optuženi general.

2012-02-14

HAG/DEN HAAG

TUŽILAC: "NESTRUČNOST I PRISTRASNOST" VEŠTAKA ODBRANE

Tužilaštvo traži odbacivanje ekspertskog izveštaja Ratka Škrbića, veštaka odbrane Zdravka Tolimira, ocenjujući ga "bezvrednim, nepouzdanim i uvredljivim za žrtve". Odluka sudija sledeće sedmice.

Na kraju svedočenja penzionisanog pukovnika VRS Ratka Škrbića, veštaka odbrane Zdravka Tolimira, tužilaštvo se suprotstavilo uvođenju u dokaze jednog od njegova dva ekspertska izveštaja. Izveštaj pod nazivom "Kretanje stanovništva u Srebrenici" je prema oceni tužilaštva "pristrasan, nestručan i uvredljiv za žrtve" zločina u Srebrenici u leto 1995. godine. Škrbić je, podsetimo, "izračunao" da se nakon pada enklave pojavio "manjak" od 368 osoba koje su "nestale, poginule ili pogubljene", te se po njemu ni u kom slučaju ne može govoriti o više od 7.000 srebreničkih žrtava.

Veštak odbrane, smatra tužilac, nema odgovarajuće kvalifikacije da bi mogao da napravi relevantnu demografsku ekspertizu kretanja stanovništva Srebrenice. Tužilac Kveku Vanderpuje/Kweku Vanderpuye je podsetio na Škrbićeve reči da za analizu kakva je njegova nije potrebno "nikakvo posebno znanje i umeće, već ulaganje truda".

Veštak se, podsetio je tužilac, odlučio za metodologiju koja je zapravo samo trebalo da posluži potkrepljivanju njegovog već zauzetog stava o predmetu njegovog izveštaja. Taj je stav izražen u članku i knjizi pod nazivom "Srebrenica – genocid nad istinom", tvrdi tužilac i podseća da je Škrbić svedočio kako je za pisanje knjige bio motivisan sumnjom da su njegove kolege oficiri mogli da budu uključeni u zločine kakvi se navode uoptužnici, kao i prezasićenošću "zvaničnom verzijom" o Srebrenici koju, po njemu, niko nije dokazao. Škrbić je, tvrdi tužilac, "sistematski isključivao relevantne dokaze da bi dobio željeni zaključak" te je zato njegov izveštaj "bezvredan i nepouzdan i vređa srebreničke žrtve".

General Tolimir, koga optužnica tereti za genocid i druge zločine počinjene u Srebrenici i Žepi, usprotivio se zahtevu tužioca ocenjujući da njegov veštak ima kvalifikacije za izradu ovakvog izveštaja budući da se bavio "metodologijom utvrđivanja gubitaka". Proučavao je "vojnu dokumentacijukoja prati kretanje živih" i o tome izveo računicu a "nije negirao zločine". Konačno njegova motivacija koju pominje tužilac ne umanjuje značaj njegove ekspertize, tvrdi Tolimir i ističe da to samo znači kako se dugo bavio tom tematikom.

Veće će naknadno doneti odluku o zahtevu tužilaštva i svoju odluku saopštiti sledeće sedmice, rekao je predsedavajući sudija. Suđenje se nastavlja sutra kada će svedočenje početi poslednji svedok Tolimirove odbrane.

2012-02-15

HAG/DEN HAAG

ZAKLJUČENO IZVOĐENJE DOKAZA NA SUĐENJU ZDRAVKU TOLIMIRU

Iskazom četvrtog i poslednjeg svedoka odbrane završen je dokazni postupak Zdravka Tolimira bivšeg Mladićevog pomoćniku za obaveštajno bezbednosne poslove u Glavnom štabu VRS koji se tereti za genocid i druge zločine počinjene u Srebrenici i Žepi 1995. godine. Završne reči strana zakazane za avgust 2012. godine.

◀ Slavko Čulić, svjedok odbrane Zdravka Tolimira

Poslednji svedok odbrane Zdravka Tolimira, penzionisani oficir VRS Slavko Čulić, bio je ujedno i poslednji svedok na suđenju bivšem Mladićevom pomoćniku za bezbednost i obaveštajne poslove, optuženom za genocid i druge zločine u Srebrenici i Žepi 1995. godine. Suđenje je počelo u februaru 2010. godine i od tada do danas je saslušano ukupno 130 svedoka - 126 tužiočevih i samo četiri u odbranu optuženog generala.

Poslednji od te četvorice, Slavko Čulić, potvrdio je danas da je u periodu od kraja jula do polovine oktobra 1995. godine, "deset do petnaest puta" imao priliku da se s generalom Tolimirom sretne na zapadnom frontu u Krajini. Čulić je bio komandant jedne od brigada Prvog korpusa VRS, u čijoj je kasarni bilo smešteno Istureno komandno mesto (IKM) Glavnog štaba. Na IKM se, kako je rekao, Glavni štab preselio kada je krajem jula '95. počela zajednička ofanziva Hrvatske vojske i Armije BiH na položaje VRS.

Čulićevim iskazom, Tolimir je, čini se, nastojao da obezbedi alibi za period od 1. avgusta do 1. novembra 1995. godine kada su, prema optužnici, pripadnici vojske i policije Republike Srpske, otkopavanjem primarnih masovnih grobnica u zonama odgovornosti Zvorničke i Bratunačke brigade i premeštanjem tela na druge lokacije nastojali da prikriju pogubljenja Bošnjaka zarobljenih nakon pada Srebrenice.

Tužilac je u unakrsnom ispitivanju svedoku pokazao dokumenta u kojima se navodi da je Tolimir prisustvovao sednici Skupštine RS na Palama 6. avgusta 1995. godine te da je 26. i 27. avgusta , kao član delegacije RS učestvovao u mirovnim pregovorima u Ženevi. Ne sporeći tačnost ovih podataka svedok je rekao da za Tolimirovo učešće na sednici Skupštine RS ne zna, te da je za njegovo učešće na mirovnim pregovorima saznao iz medija. Odgovarajući na pitanje tužioca, Čulić je takođe rekao da nije bilo nikakvog posebnog razloga da on zna za Tolimirovo kretanje od kraja jula do polovine oktobra 1995., izuzev onih 10 do 15 susreta o kojima je svedočio.

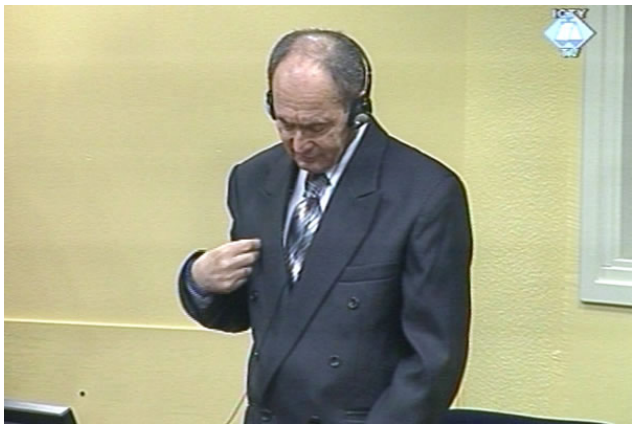
O administrativnim pitanjima preostalim nakon okončanja izvođenja dokaza u predmetu Zdravka Tolimira biće reči na raspravi zakazanoj za utorak sledeće sedmice. Završne reči strana su, prema juče objavljenoj odluci Veća, zakazane za 21. i 22. avgust ove godine.

2012-02-21

HAG/DEN HAAG

KRAJ SUĐENJA ZDRAVKU TOLIMIRU U AVGUSTU 2012

Osim završnih reči zakazanih za 21. i 22. avgust ove godine, strane će, ako zatraže, dan kasnije imati na raspolaganju po trideset minuta za repliku, saopšteno da danas održanoj administrativnoj raspravi u predmetu Zdravka Tolimira.

◀ Zdravko Tolimir u sudnici Tribunala

Ekspertski izveštaj penzionisanog pukovnika Ratka Škrbića veštaka odbrane Zdravka Tolimira, još nije uvršten u dokaze na suđenju generalu VRS, optuženom za genocid i druge zločine u Srebrenici i Žepi 1995. godine. Pretresno veće je na današnjoj administrativnoj raspravi saopštilo da će se o prihvatanju ili ne prihvatanju Škrbićeve ekspertize izjasniti "pismeno, u doglednom roku".

Ratko Škrbić je u svom izveštaju pod nazivom "Kretanje stanovništva u Srebrenici" "izračunao" da se nakon pada enklave pojavio "manjak" od 368 osoba koje su "nestale, poginule ili pogubljene", tako se ne može govoriti o više od 7.000 srebreničkih žrtava, kako tvrdi tužilaštvo.

Optužba je izveštaj Tolimirovog veštaka ocenila kao "pristrasan, nestručan i uvredljiv za žrtve" i tražila da ne bude uvršten u spis. Optuženi general se tome suprotstavio, tvrdeći da Škrbić ima neophodne kvalifikacije za izradu ovakvog izveštaja te da je "izveo računicu a nije negirao zločine".

Predsedavajući sudija Krištof Flige/Christoph Flügge pozvao je danas strane da, pismenim podneskom, dostave veću dodatnu argumentaciju u vezi sa prihvatljivošću sporne ekspertize. I tužilac i Tolimirov pravni savetnik su međutim saopštili da ostaju pri argumentima iznetim usmeno na prošlonedeljnoj raspravi te da neće dostavljati dodatne podneske.

Tokom današnjeg dvočasovnog ažuriranja dokaznog materijala i odbrana i optužba su odustali od nekoliko dokaznih predmeta prezentiranih tokom suđenja. Tužilac je takođe najavio mogućnost da optužba, nakon završnih reči, zatraži dozvolu za repliku na Tolimirove argumente, što je Veće, uz pristanak odbrane, odobrilo. U slučaju da strane to zatraže, replike ograničene na po trideset minuta za svaku od strana odvijaće se 23. avgusta, nakon što tužilac i optuženi general koji se sam brani iznesu svoje završne argumente.

2012-03-23

HAG/DEN HAAG

ODBAČEN IZVEŠTAJ VEŠTAKA TOLIMIROVE ODBRANE

Veštaku odbrane Ratku Škrbiću i njegovom izveštaju o kretanju stanovništva Srebrenice nedostaju "profesionalne osnove" ocenilo je većinom glasova Pretresno veće u predmetu bivšeg Mladićevog pomoćnika u Glavnom štabu VRS, optuženog za genocid i druge zločine u Srebrenici i Žepi.

Ekspertski izveštaj pukovnika VRS Ratka Škrbića, pod nazivom "Kretanje stanovništva u Srebrenici" neće biti uvršten u dokazni materijal u predmetu protiv Zdravka Tolimira, bivšeg Mladićevog pomoćnika za obaveštajno bezbednosne poslove u Glavnom štabu VRS. Odluku je većinom glasova donelo Pretresno veće kojim predsedava nemački sudija Flige/Flügge. Protivno mišljenje izrazila je sutkinja Niambe/Nyambe iz Zambije, dok je sudija Mindua iz Konga, mada saglasan sa odlukom, priložio izdvojeno mišljenje.

Prema računici Ratka Škrbića, nakon pada Srebrenice se pojavio "manjak" od 368 ljudi koji su "nestali, poginuli ili pogubljeni", te je po njemu neodrživa teza tužilaštva o više od sedam hiljada žrtava. Optužba je njegov izveštaj

ocenila kao "pristrasan, nestručan i uvredljiv za žrtve" i tražila da se ne uvrsti u spis. Tolimir je, opet, tvrdio da Škrbić ima neophodne kvalifikacije, te da mu je čak pošlo za rukom da"izvederačunicu a da ne negira zločine".

◀ Ratko Škrbić, svjedok odbrane Zdravka Tolimira

U odluci kojom je Škrbićev izveštaj odbačen se podseća na dužnost tužilaštva da odgovornost optuženog dokaže van razumne sumnje, izvodeći pored ostalih i dokaze zasnovane na "profesionalnim analizama kvalifikovanih stručnjaka". Da bi osporila te dokaze i dovela u sumnju tvrdnje tužilaštva, odbrana, ukazuju sudije, svoje dokaze mora temeljiti na podjednako profesionalnim osnovama. U ovom slučaju, po oceni većine, profesionalni osnovi nedostaju, kako autoru tako i njegovom izveštaju. "Malobrojni izvori podataka" i njihov "očigledno pristrasan" izbor, prema sudijama, ukazuju da je reč o izveštaju koji bi i "laik mogao napraviti koristeći podatke koji su već uvedeni u spis".

Brojne manjkavosti u metodologiji i nedostatak kvalifikacija kombinovan sa očitom ličnom motivacijom, navela je većinu da zaključi da je izveštaj "Kretanje stanovništva Srebrenice" nepouzdan i nema nikakvu dokaznu vrednost, te se zato ne može prihvatiti u dokazni materijal.

Suprotan stav je, međutim, izrazila sutkinja Niambe iz Zambije. Ona, naime, smatra da je Škrbićev izveštaj relevantan i da ga treba uvrstiti u dokaze. Veštak odbrane, po njoj, ima potrebne kvalifikacije za izradu ekspertskog izveštaja o kretanju stanovnika, budući da je bio visoko rangiran oficir jugoslovenske odnosno vojske bosanskih Srba, gde je stekao potrebno "znanje, veštine, iskustvo i kvalifikacije u oblastikretanja stanovništva tokom rata".

2012-08-23

HAG/DEN HAAG

TOLIMIR TRAŽI OSLOBAĐAJUĆU PRESUDU

Završnim rečima strana okončano suđenje Zdravku Tolimiru, bivšem Mladićevom pomoćniku za bezbednost u Glavnom štabu VRS. Presuda po optužnici koja ga tereti za genocid i druge zločine u Srebrenici i Žepi može se očekivati do kraja godine.

◀ Zdravko Tolimir u sudnici Tribunala

Zdravko Tolimir je na kraju završne reči od Pretresnog veća tražio oslobađajuću presudu budući da tužilaštvo, kako je rekao, nije dokazalo ni jednu od optužbi koje ga terete za genocid i druge zločine počinjene u Srebrenici i Žepi 1995. godine.

"Tužilaštvo temelji svoju tezu na pretpostavkama" a te pretpostavke, smatra Tolimir, zasnivaju se isključivo na tome što je on – u vreme kada su počinjeni zločini - bio na visokoj vojnoj poziciji kao Mladićev pomoćnik za bezbednost i obaveštajne poslove kao i na netačnoj i "nedokazivoj" tvrdnji da su mu u leto 1995. godine Mladić i Karadžić izdali naređenje da pobije vojno sposobne muškarce zarobljene nakon pada Srebrenice.

On je i danas ponovio da ne postoje dokazi da su mu Mladići i Karadžić izdali takvo naređenje i naglasio da "ono što se nije dogodilo ne može biti dokazano ni u carstvu zemaljskom ni u carstvu nebeskom, ni pred sudovima zemaljskim ni pred sudovima nebeskim".

U kratkom odgovoru na argumente optuženog tužilac je pobijao Tolimirove tvrdnje da nije imao kontrolu nad podređenim oficirima u sektoru za obaveštajno bezbednosne poslove od Glavnog štaba do brigada VRS budući da nije imao prava da im izdaje naređenja. Kao stručni organ Tolimir je, tvrdi tužilac pozivajući se na pravila službe u VRS, bio dužan da nadgleda da li njemu podređeni izvršavaju naređenja bez obzira ko ih je izdavao.

Koristeći pravo na repliku Tolimir je ostao pri stavu da nije bio dužan da prati rad podređenih oficira, od kojih su mnogi u Hagu i Sarajevu osuđeni za učešće u srebreničkim zločinima. Nije, tvrdi, bio ni u mogućnosti da to čini pošto se u relevantno vreme nalazio u Žepi na isturenom komandnom mestu sa kojeg nije mogao da stupi u vezu ni sa Glavnim štabom ni sa podređenim oficirima.

Tolimir se na kraju, na uobičajeni način oprostio od učesnika u postupku poželevši svima da "ih bog blagoslovi" i da se suđenje završi "u skladu sa božjom voljom i promisli".

Zaključujući raspravu nemački sudija Kristof Flige/Christoph Flügge predsedavajući veća u kojem su još sudije Priska Nijambe/Prisca Nyambe iz Zambije i Antoan/Antoine Mindua iz Konga, najavio je da se presuda Zdravku Tolimiru može očekivati krajem ove godine.

2012-08-22

HAG/DEN HAAG

TOLIMIR PORIČE ODGOVORNOST ZA ZLOČINE U SREBRENICI I ŽEPI

Bivši Mladićev pomoćnik za obaveštajno bezbednosne poslove u Glavnom štabu VRS je u završnoj reči negirao svaku odgovornost za zločine koji su, prema optužnici, u julu 1995. godine počinjeni u istočno-bosanskim enklavama pod nominalnom zaštitom UN.

◀ Zdravko Tolimir u sudnici Tribunala

Tužiočeva argumentacija je spekulativne prirode" a optužbe "neosnovane i pravno neutemeljene" – rekao je danas Zdravko Tolimir u odgovoru na završnu reč optužbe koja je juče pozvala sudije da bivšeg Mladićevog pomoćnika proglase krivim za genocid u Srebrenici i zločine protiv čovečnosti u Žepi izreknu mu – kao "jedinu moguću" – kaznu doživotnog zatvora.

U svojoj završnoj reči, Tolimir je negirao odgovornost za zločine koji su, prema optužnici, u julu 1995. godine počinjeni u Srebrenici i Žepi. Poricao je bilo kakvu vezu sa Karadžićevom Direktivom 7 iz marta 1995. godine kojom se Drinskom korpusu nalaže "stvaranje nepodnošljivih uslova za opstanak stanovništva Srebrenice i Žepe", ukazujući da o tome "nema ni pomena" u Mladićevoj Direktivi 7/1 po kojoj je postupala VRS. Negirao je, dalje, da je VRS blokirala prolazak humanitarne pomoći i konvoja za snabdevanje snaga UN u istočnim enklavama. Tvrdio je da su ti konvoji korišćeni za šverc oružja i da je humanitarna pomoć zloupotrebljavana za snabdevanje Armije BiH.

Holandski bataljon UN u Srebrenici, po Tolimiru, nije izvršio svoju osnovnu dužnost da demilitarizuje enklavu, već je – oglušujući se o stalna upozorenja VRS – dozvolio da enklava služi kao vojno uporište Armije BiH.

Operacija Krivaja '95. - kako je glasilo šifrovano ime napada VRS na enklavu - po Tolimiru nije bila usmerena ni protiv UN ni protiv civilnog stanovništva, već je imala za cilj razdvajanje Srebrenice i Žepe kako bi se ograničila dejstva Armije BiH iz zaštićenih zona. Da na meti nisu bili ni UN ni civili, ukazao je Tolimir, potvrđuje i odluka generala Žanvijea/Janviera da uskrati blisku vazdušnu podršku holandskim snagama u enklavi, nakon čega su Holanđani izdali takozvano "zeleno naređenje" i uspostavili "blokirajuće položaje", sa ciljem da se snage bosanskih Srba "isprovociraju" da otvore vatru na snage UN i tako stvore uslove za bombardovanje položaja VRS.

Civilno stanovništvo Srebrenice i Žepe nije deportovano ili prisilno iseljeno iz zaštićenih zona, već je odluka o njihovoj "evakuaciji", po Tolimiru, doneta "na nivou UN", na zahtev UNPROFOR i civilnog stanovništva u enklavi i uz saglasnost rukovodstva u Sarajevu "koje je to držalo u tajnosti", kako bi okrivilo bosanske Srbe.

Pred kraj današnjeg izlaganja, koje će nastaviti i sutra, Tolimir se dotakao i "operacije ubijanja" u kojoj je, prema tužilaštvu, u samo četiri dana ubijeno više od 7.000 muškaraca zarobljenih nakon pada Srebrenice. Mada je u svom dokaznom postupku bezuspešno pokušao da u dokaze uvede "ekspertizu" Ratka Škrbićakoji je – na osnovu analize "kretanja stanovništva" – izračunao da je u Srebrenici "nestalo, poginulo ili pogubljeno" samo 368 ljudi, Tolimir se danas nije upuštao u cifre. Samo je poricao da je imao bilo kakve veze sa tim ubistvima, tvrdio je da nije bio na lokacijama na kojima su vršena pogubljenja, i odricao je bilo kakva saznanja o "navodnom planu ubijanja ratnih zarobljenika". Tvrdio je, takođe, da nije imao pravo da komanduje obaveštajno-bezbednosnim organima i oficirima poput Ljubiše Beare, Vujadina Popovića, Draga Nikolića i Milorada Trbića koji su u Hagu i Sarajevu osuđeni kao organizatori pogubljenja, kao i Momira Nikolića koji je pred Tribunalom priznao da je u tome učestvovao.

Tolimir će sutra imati još petnaestak minuta da okonča svoju završnu reč, nakon čega će strane imati priliku da odgovore na argumente iznete u prethodna dva dana.

2012-08-21

HAG/DEN HAAG

TUŽILAC TRAŽI DOŽIVOTNI ZATVOR ZA ZDRAVKA TOLIMIRA

Tolimir je prigrlio ciljeve VRS i umesto svom bogu i zakonu odlučio je da bude odan Mladiću rekao je tužilac u završnoj reči na suđenju bivšem pomoćniku komandanta za obaveštajno bezbednosne poslove u Glavnom štabu VRS, optuženom za genocid i druge zločine počinjene 1995. godine u Srebrenici i Žepi.

Odabravši Mladića, Tolimir je izgubio čovečnost i postao oličenje proterivanja i uništenja koje se dogodilo u Srebrenici, rekao je tužilac Piter Mekloski/Peter McCloskey na kraju završne reči u kojoj je tražio kaznu doživotnog zatvora za nekadašnjeg bliskog Mladićevog saradnika u Glavnom štabu VRS.

◀ Peter McCloskey, tužilac na suđenju Zdravku Tolimiru

Tolimirova odgovornost za ubistvo muslimanskih zarobljenika nakon pada Srebrenice u julu 1995. je prema tužilaštvu nesumnjiva i dokazana izvan razumne sumnje. U samo četiri dana - od 13. do 16. jula 1995. godine - pripadnici vojske i policije bosanskih Srba su, ukazao je tužilac, pogubili preko sedam hiljada muškaraca i mladića zarobljenih nakon pada enklave. A to se, po tužiocu, nije moglo učiniti bez vojne organizacije, discipline i poštovanja hijerarhije. Zločin su naredili Ratko Mladić i Radovan Karadžić, tvrdi tužilac, a naređenja su sproveli Glavni štab Vojske Republike Srpske (VRS), komanda Drinskog korpusa i nekoliko brigada tog korpusa.

Operaciju ubijanja zarobljenih Bošnjaka su prema tužiocu organizovali, sproveli i nadgledali pripadnici Uprave za obaveštajno bezbednosne poslove Glavnog štaba VRS na čijem čelu je bio Zdravko Tolimir. "Iskustvo, efikasnost i bezobzirnost" pripadnika organa bezbednosti od Glavnog štaba preko Drinskog korpusa do Zvorničke i Bratunačke brigade bilo je od ključnog značaja za sprovođenje operacije pogubljivanja a "Tolimir mora biti odgovoran" jer se nalazio na čelu te grupe, rekao je tužilac.

Tolimir je po svom položaju bio dužan da otkrije i spreči zločine, prijavi počinioce i sprovede istragu o počinjenim delima, naglasio je zatim drugi član tužilačkog tima Kveke Vanderpuje/Kweku Vanderpuye. Optuženi je, međutim, svesno odlučio da ne preduzme ništa jer je i sam bio deo udruženog zločinačkog poduhvata da se Muslimani trajno uklone iz enklava Srebrenica i Žepa. Dokazi, po tužiocu, pokazuju da je Tolimir značajno doprineo i proterivanju desetina hiljada žena i dece s istim ciljem. Teza odbrane da je stanovništvo dobrovoljno i samovoljno napustilo enklave je neodrživa zbog niza dokaza o namernoj i planiranoj kampanji stvaranja nepodnošljivih uslova života za žitelje enklava kako bi bili primorani da ih napuste. Tolimir je u toj kampanju aktivno učestvovao, naglašava tužilac.

Član tima tužilaštva Rupert Elderkin je ukazao na Tolimirovu odgovornost za takozvana oportunistička ubistva manjih grupa zarobljenih Muslimana u području Srebrenice i Žepe, dok je tužiteljica Abir Hasan/Abeer Hasan govorila trajnim posledicama ubistva više od 7.000 muškaraca – očeva, muževa i sinova - na muslimansku zajednicu u istočnoj Bosni.

Optuženi Zdravko Tolimir će svoju završnu reč izneti sutra, a za četvrtak su predviđene eventualne replike strana.

2012-11-15

HAG/DEN HAAG

PRESUDA ZDRAVKU TOLIMIRU 12. DECEMBRA 2012.

Nepuna tri meseca nakon okončanja suđenja zakazano izricanje presude bivšem Mladićevom pomoćniku u Glavnom štabu VRS, optuženom za genocid i druge zločine počinjene u Srebrenici i Žepi 1995.

◀ Zdravko Tolimir u sudnici Tribunala

Pretresno veće kojim predsedava nemački sudija Kristof Flige/Christoph Flügge a čine ga još i sudije Priska Nijambe/Prisca Nyambe iz Zambije i Antoan/Antoine Mindua iz Konga, je za 12. decembar ove godine zakazalo izricanje presude Zdravku Tolimiru, optuženom za genocid i druge zločine počinjene u Srebrenici i Žepi 1995. godine.

Suđenje bivšem Mladićevom pomoćniku za bezbednost i obaveštajne poslove u Glavnom štabu VRS okončano je pre nepuna tri meseca. U završnim rečima krajem avgusta ove godine tužilaštvo je za optuženog tražilo maksimalnu kaznu - doživotni zatvor, dok je Tolimir, koji se uz pomoć pravnog savetnika sam zastupao, tražio oslobađajuću presudu.

Tvrdnju da je Tolimir bio učesnik udruženog zločinačkog poduhvata sa ciljem trajnog uklanjanja muslimanskog stanovništva iz Srebrenice i Žepe - što je rezultiralo ubistvom preko 7.000 muškaraca i prinudnim preseljenjem više od 25 hiljada žena i dece iz istočnih enklava- tužilaštvo je dokazivalo gotovo dve godine iskazima 126 svedoka. Tolimir je, s druge strane, tokom svog dokaznog postupka pozvao samo četiri svedoka i izvođenje dokaza okončao za samo mesec dana.

Optužnica protiv Zdravka Tolimira potvrđena je i objavljena u februaru 2005. godine. Dve godine kasnije Tolimir je uhapšen i prebačen u pritvor Tribunala u kojem je do sada proveo pet godina i devet meseci.

2012-12-12

HAG/DEN HAAG

DOŽIVOTNI ZATVOR ZA ZDRAVKA TOLIMIRA

Zdravko Tolimir bivši Mladićev pomoćnik za bezbednost i obaveštajne poslove u Glavnom štabu VRS proglašen je krivim za genocid i druge zločine počinjene u Srebrenici i Žepi 1995. godine i osuđen na kaznu doživotnog zatvora. Četvrta tribunalova presuda za genocid u Srebrenici i prva za isti zločin u Žepi.

◀ Zdravko Tolimir nakon izricanja presude

Pretresno veće kojim je predsedavao nemački sudija Krištof Flige/Christoph Flügge a čine ga još sutkinja Priska Niambe/Prisca Nyambe iz Zambije i Antoan/Antoine Mindua iz Konga većinom glasova je presudilo da je Zdravko Tolimir kriv za genocid, udruživanje radi vršenja genocida, istrebljenje, ubistva, progone i prisilno preseljenje stanovništva Srebrenice i Žepe u julu 1995. godine i osudilo ga na kaznu doživotnog zatvora. Suprotno mišljenje izrazila je sutkinja Niambe, koja smatra da odgovornost optuženog nije dokazana izvan razumne sumnje.

Bivši Mladićev pomoćnik za bezbednosno-obaveštajne poslove u Glavnom štabu VRS je, prema oceni većine, učestvovao u dva udružena zločinačka poduhvata i odgovoran je za zločine počinjene radi ostvarivanja tih poduhvata – ubistvo hiljada vojno sposobnih muslimanskih muškaraca nakon pada Srebrenice i Žepe i prisilno premeštanje muslimanskog stanovništva iz istočnih enklava.

Mučenje zarobljenih muškarca je, ocenjuje većina, izazvalo stravične fizičke i mentalne patnje zarobljenika i predstavlja čin genocida. Utvrđeno je takođe da je uklanjanje muslimanskog civilnog stanovništva iz Žepe, uništavanje njihovih domova i džamija, kao i ubistvo trojice najuglednijih ličnosti u enklavi – Avde Palića, Mehmeda Hajrića i Amira Imamovića - izvršeno sa ciljem da se onemogući obnavljanje muslimanske zajednice u enklavi i predstavlja zločin genocida. Ovo je, inače, prva tribunalova presuda za zločine koji su u julu 1995. godine počinjeni u žepskoj enklavi

Sudije su, uz suprotno mišljenje sutkinje Niambe, primenom konzervativne metode utvrđivanja minimalnog broja žrtava, zaključile da je u Srebrenici u leto 1995. godine ubijeno najmanje 4.970 muslimanskih muškaraca. Realno, smatra većina, najmanji broj ubijenih je bliži cifri od 6.000.

◀ Zdravko tolimir za vrijeme izricanja presude

Zločini počinjeni u okviru dva udružena zločinačka poduhvata su prema oceni sudija bili “masivni po obimu, stravični po intenzitetu i razarajući po svom efektu”. Veće je presuđujući u ovom predmetu uzelo u obzir i “ekstremne patnje približno 35 hiljada žena i dece koji su prisilno premešteni iz istočnih enklava i koji ni do danas ne uspevaju da žive normalnim životom”.

Pri odmeravanju kazne, većina je pre svega uzela u obzir težinu počinjenih zločina i doprinos optuženog pogubljenju hiljada muškaraca i dečaka, kao delu organizovane operacije usmerene na uništavanje muslimanskog stanovništva tog dela BiH. Kao otežavajuće okolnosti u presudi se navode visoki čin i ključni položaj optuženog u Glavnom štabu VRS, njegova dužnost i propust da zaštiti hiljade ratnih zarobljenika, zatim njegovo svesno i aktivno učešće i centralna uloga u dva udružena zločinačka poduhvata, kao i zloupotreba položaja u pokušaju da se – premeštanjem leševa – prikriju počinjeni zločini. Kao jedinu olakšavajuću okolnost većina Pretresnog veća je istakla Tolimirovo “dobro vladanje” tokom suđenja, ali je tome pridala malu težinu pri odmeravanju presude.

Čitanje presude Zdravku Tolimiru je sa javne galerije pratila grupa od desetak predstavnica «Majki Srebrenice», koji su proglašavanje optuženog krivim za zločin genocida propratile dubokim uzdasima olakšanja, a aplauzom reagovale na izricanje kazne doživotnog zatvora.

2013-03-12

HAG/DEN HAAG

TOLIMIROVA ŽALBA SA 41 OSNOVOM

U najavi žalbe na prvostepenu presudu kojom je osuđen na doživotni zatvor zbog genocida i drugih zločina u Srebrenici i Žepi, Zdravko Tolimir traži da bude oslobođen svih optužbi ili da mu kazna bude značajno smanjena.

Zdravko Tolimir, bivši Mladićev pomoćnik za bezbednost i obaveštajne poslove u Glavnom štabu VRS, najavio je žalbu na prvostepenu presudu kojom je u decembru prošle godine proglašen krivim za genocidi druge zločine počinjene u Srebrenici i Žepi 1995. godine i osuđen na doživotni zatvor. U najavi, sročenoj uz pomoć njegovog pravnog savetnika Aleksandra Gajića, Tolimir navodi41 osnovu kojima osporava i pravnu i činjeničnu zasnovanost prvostepene presude.

Stav odbrane je da "ni jedno razumno sudsko veće ne može Zdravka Tolimira smatrati krivim" za genocid, zaveru za počinjenje genocida, istrebljivanje, ubistvo, progon, nehumana dela i deportaciju stanovništva enklava pod zaštitom UN 1995. godine.

Pretresno veće je, po mišljenju žalioca, pogrešilo pre svega prihvatajući u dokazni materijala 523 činjenice presuđene u drugim tribunalovim predmetima u kojima se sudilo za zločine u Srebrenici i Žepi. Standard dokazivanja "van razumne sumnje", po Tolimiru, nije primenjen, a svedočenja istražitelja, na čelu sa dugogodišnjim šefom srebreničke istrage Jan/Jean-Rene Ruezom, prihvaćena su bez "neophodne doze opreza", uz primenu "vrlo niskog standard procene" dokazne vrednosti tih iskaza. Vazdušni snimci područja Srebrenice, koje je tužilaštvu dostavila američka vlada, takođe su, prema Tolimiru, pogrešno prihvaćeni kao "pouzdani" i pridana im je "velika dokazna vrednost".

Na osnovu "nekritičkog" prihvatanja dokaza, smatra Tolimir, Pretresno veće je došlo do pogrešnih zaključaka. U jednom od osnova žalilac ukazuje na pogrešnu ocenu sudija da je napad na Srebrenicu i Žepu bio "sistematski i široko rasprostranjen", te da je bio usmeren na civilno stanovništvo. Šta više, Pretresno veće se, prema Tolimiru, nije potrudilo da utvrdi razliku između muslimanskih "civila i boraca", što se odrazilo i na pogrešan zaključak su snage bosanskih Srba odgovorne za smrt ukupno 5.749 bosanskih Muslimana.

Tolimir negira da je bilo njegova, bilo namera snaga bosanskih Srba bila "fizičko uništenje bosanskih Muslimana" i ukazuje na pogrešan zaključak Pretresnog veća o postojanju genocidne namere. Smatra, takođe, da je pogrešno zaključeno da su sprečavanje dostavljanja humanitarne pomoći, prisilno premeštanje stanovništva, odvajanje muškaraca, ubistva zarobljenika... bili usmereni na "uništenje dela muslimanske populacije kao takve". Negira, konačno, i postojanje udruženog zločinačkog poduhvata sa takvim ciljem.

U odmeravanju kazne sudije su, prema Tolimiru, zanemarile neke olakšavajuće okolnosti. Ocenjujući njegovo ponašanje pre početka suđenje "neprimerenim" veće nije uzelo u obzir "uslove pod kojim je uhapšen" i probleme koje je imao zbog "uskraćivanja pravne pomoći", zaključuje Tolimir i traži oslobađajuću presudu ili znatno umanjenje kazne.

2013-05-16

HAG/DEN HAAG

TOLIMIR SMATRA DA BI ODBRANOM KARADŽIĆA UGROZIO SEBE

Bivši bezbednjak Glavnog štaba vojske bosanskih Srba misli da bi iskaz u odbranu Karadžića mogao imati "veoma ozbiljne pravne i druge posledice" u pogledu njegovih šansi u žalbenom postupku i zato traži da se obavezujući nalog za svedočenje suspenduje i omogući mu se ulaganje žalbe sa zahtevom da se taj nalog potpuno ukine.

General Zdravko Tolimir traži od veća sudije Kvona/Kwon da suspenduje obavezujući nalog za svedočenje koji mu je izdat po zahtevu Radovana Karadžića i da mu se omogući ulaganje žalbe zahtevom da taj nalog konačno bude i ukinut.

Tolimir navodi da je nalog koji mu je izdat "bez presedana" u međunarodnom pravu jer se odnosi na osobu protiv koje postupak još nije okončan. On je, podsetimo, zbog genocida u Srebrenici i Žepi osuđen na kaznu doživotnog zatvora i predmet je trenutno u žalbenom postupku. Smatra da bi eventualno svedočenje u Karadžićevu odbranu moglo prouzrokovati "veoma ozbiljne pravne i druge posledice" u njegovom predmetu čime će mu prava biti ugrožena.

Treba napomenuti da, po pravilima Tribunala, svaki svedok pa i Tolimir tokom iskaza ima pravo da izbegne odgovor za koji smatra da bi ga mogao inkriminisati, a da ako ga sudije prinude da odgovori, ništa od toga što kaže kasnije ne može biti upotrebljeno protiv njega.

Tolimir nije jedini visoki oficir vojske bosanskih Srba koji odbija da svedoči na poziv Karadžića. "Neposlušne" generale predvodi njihov nekadašnji komandant Ratko Mladić, a tu su još i Ljubiša Beara, Radivoj Miletić, Milenko Živanović i Svetozar Andrić.

U slučaju da se ogluše o obavezujući nalog preti im podizanje optužnice za nepoštovanje suda, što je na svojoj koži iskusio nekadašnji komandant Drinskog korpusa Radislav Krstić. Moguće kazne za nepoštovanje suda su do sto hiljada eura i/ili do sedam godina zatvora, a po dosadašnjoj praksi Tribunala zbog odbijanja da svedoče optuženi su

dobijali kazne od nekoliko meseci zatvora. Većina Karadžićevih nevoljnih svedoka je zbog ratnih zločina pravosnažno ili prvostepeno već osuđena na višegodišnje ili doživotne zatvorske kazne.

Bez pogovora, u odbranu bivšeg predsednika Republike Srpske su svedočili bivši komandanti Sarajevsko-romanijskog korpusa – generali Stanislav Galić i Dragomir Milošević.

2013-07-05

HAG/DEN HAAG

PRODUŽEN ROK ZA TOLIMIROVU ŽALBU

Tolimirova žalba na presudu kojom je osuđen na kaznu doživotnog zatvora zbog genocida i drugih zločina u Srebrenici i Žepi će umesto 41 imati 36 osnova ali će finalnom dokumentu, po odobrenju sudije Merona, biti pridodato 5 aneksa. Rok za podnošenje žalbenog postupka produžen je do 19. jula.

◀ Zdravko Tolimir u sudnici Tribunala

Predsedavajući Žalbenog veća sudija Teodor/Theodor Meron je na statusnoj konferenciji odobrio zahtev generala VRS Zdravka Tolimira da mu se produži rok za dopunu žalbe na presudukojom je proglašen krivim za genocid i druge zločine u Srebrenici i Žepi 1995. godine i osuđen je na kaznu doživotnog zatvora. Tolimiru, koji se sam brani, je takođe odobreno dodatnih 5.000 reči kako bi žalbenom podnesku pripojio 5 aneksa u kojima će detaljno citirati izvode iz sudske prakse koji, po njemu, potkrepljuju žalbu. Odbrana ne isključuje mogućnost da zatraži dopuštenje da se žalba ponovo dopuni kada Tolimir dobije prevod presude na jezik koji razume.

Sudija Meron očekuje konačnu verziju Tolimirovog žalbenog podneska do 19. jula a odgovor tužilaštva do 9. septembra ove godine.

Presuda kojom je Tolimir proglašen krivim za genocid, istrebljenje, ubistva, progone, nehumana dela i deportaciju stanovništva enklava pod zaštitom UN, doneta je u decembru prošle godine.

2013-10-28

HAG/DEN HAAG

TOLIMIR ZDRAV, ŽALBENI POSTUPAK U TOKU

Zdravko Tolimir, bivši Mladićev pomoćnik za bezbednost i obaveštajne poslove nema zdravstvenih tegoba i aktivno učestvuje u postupku, osporavajući činjenične i pravne osnove prvostepene presude kojom je proglašen krivim za genocid i osuđen na doživotni zatvor.

Redovna konferencija o stanju u žalbenom postupku u predmetu Zdravka Tolimira, bivšeg Mladićevog pomoćnika za bezbednost i obaveštajne poslove, trajala je danas samo desetak minuta.

Prvostepenom presudom saopštenom 12. decembra 2012. godine Tolimir je proglašen krivim za genocid, udruživanje radi vršenja genocida, istrebljenje, ubistva, progone i prisilno preseljenje stanovništva Srebrenice i Žepe u julu 1995. godine i osuđen je na kaznu doživotnog zatvora.

Tolimirova izmenjena najava žalbe sadrži 25 osnova kojima osporava pravnu i činjeničnu zasnovanost prvostepene presude. Nakon što je tužilaštvo odgovorilo na taj podnesak, predsedavajući Žalbenog veća sudija Teodor/Theodor Meron je na zahtev optuženog produžio rok za podnošenje replike na 7. novembar ove godine.

Na pitanje sudije da li potrebno da se o njegovom zdravlju raspravlja na sednici zatvorenoj za javnost, Tolimir je odgovorio da je “njegovo zdravlje uvek isto, da ne pije lekove” kao i da se nada da će takvo stanje potrajati. Potom je, po običaju, blagoslovio postupak i sve koji u njemu učestvuju, izražavajući nadu da će se on odvijati i okončati “u skladu sa božjom voljom i promisli”.

2014-02-25

HAG/DEN HAAG

NALOG TOLIMIRU DA PRIPREMI JAVNU VERZIJU SVOJE "TAJNE ŽALBE"

Ukazujući na značaj javnosti postupka pred Međunarodnim krivičnim sudom za bivšu Jugoslaviju, sudija Teodor Meron naložio objavljivanje javne verzije poverljivog žalbenog podneska Zdravka Tolimira kao i odgovora tužilaštva.

Na redovnoj konferenciji o stanju žalbenog postupka u predmetu Zdravka Tolimira, bivšeg Mladićevog pomoćnika za bezbednost i obaveštajne poslove u Glavnom štabu VRS, predžalbeni sudija Teodor/Theodor Meron je odbrani i optužbi naložio da do 27. marta ove godine pripreme i podnesu redigovane "javne verzije" svojih podnesaka Žalbenom veću.

Tolimir, koji je prvostepenom presudom proglašen krivim za genocid u Srebrenici i osuđen na kaznu doživotnog zatvora, je svoj žalbeni podnesak dostavio u formi poverljivog dokumenta pa je i odgovor tužilaštva, koje se nije žalilo, bio takođe poverljiv. Ukazujući na "opšti značaj transparentnosti postupaka" pred međunarodnim sudom, sudija Meron je podsetio daStatut Tribunala jamči "javno suđenje" te da je prema Pravilniku o postupku i dokazima neophodno da svaki postupak pred Žalbenim većem bude javne prirode, osim ukoliko postoje izvanredni razlozi za poverljivi status sednica. Iz javnih verzija podnesaka biće isključeni svi poverljivi podaci, rekao je sudija.

Budući da je podnesak tužilaštva zapravo samo odgovor na Tolimirov žalbeni podnesak, optužba je danas zatražila dozvolu da svoju javnu verziju dostavi nekoliko dana nakon odbrane kako bi imala priliku da se upozna sa delovima koje Tolimir i njegov tim žele da zadrže poverljivim, odnosno nedostupnim javnosti. Predžalbeni sudija pozvao je tužilaštvo da o tome uputi pismeni zahtev o kojem će se žalbeno veće naknadno izjasniti.

Zdravko Tolimir nije imao primedbi na uslove pritvora niti ikakvih žalbi vezanih za zdravlje. Na početku konferencije o stanju u postupku je, po običaju, svima poželeo "bogougodan dan" kao i da se "statusna konferencija završi u skladu sa božijom voljom i promisli - kako je Bogu najbogougodnije a za naše duše najkorisnije".

Sledeća statusna konferencija bi prema pravilima Tribunala trebalo da bude održana najkasnije za 120 dana.

2014-10-22

HAG/DEN HAAG

RASPRAVA O TOLIMIROVOJ ŽALBI 12. NOVEMBRA

Na redovnoj konferenciji o stanju u žalbenom postupku Tolimir nije imao pritužbi na zdravstveno stanje i uslove pritvora. Žalbena raspravu zakazana za 12. novembar ove godine.

◀ Zdravko Tolimir u sudnici Tribunala

Redovna konferencija o stanju u žalbenom postupku u predmetu Zdravka Tolimira, Mladićevog pomoćnika za bezbednost i obaveštajne poslove trajala je svega šest minuta. Odgovarajući na uobičajeno pitanje o zdravlju i uslovima pritvora, Tolimir je kratko raportirao da je njegovo "zdravstveno stanje nepromenjeno" kao i da nema nikakvih primedbi i pitanja.

Predsedavajući sudija Teodor/Theodor Meron je, potom, saopštio da će se žalbena rasprava u ovom predmetu održati 12. novembra ove godine. Na prvostepenu presudu iz decembra 2012. žalio se samo Tolimir koji je proglašen krivim za genocid u Srebrenici u julu 1995. godine i osuđen je na kaznu doživotnog zatvora.

Tolimirova žalba sadrži 25 osnova u kojima osporava činjenične i pravne nalaze presude a kaznu ocenjuje kao "očigledno preteranu". Tužilaštvo smatra da je prvostepeno veće pravilno ocenilo dokaze i optuženom odmerilo zasluženu kaznu.

Na žalbenoj raspravi koja počinje u 9:50 ujutro, prvi će se sudijama obratiti Tolimir kojem je za izlaganje argumentacije dodeljeno dva sata. Isto vreme će iskoristiti i tužilaštvo za odgovor na Tolimirovu žalbu. Narednih pola sata rezervisano je za Tolimirovu repliku a poslednjih deset minuta rasprave za njegovo lično obraćanje sudu, ukoliko to bude želeo.

Pored Tolimira, usmene argumente će na žalbenoj raspravi iznositi i njegov pravni savetnik Aleksandar Gajić. Konačna presuda u predmetu Zdravka Tolimira očekuje se u proleće 2015. godine.

2014-11-12

HAG/DEN HAAG

TOLIMIR NEGIRA ODGOVORNOST ZA GENOCID U SREBRENICI I ŽEPI

Na raspravi o žalbi bivšeg Mladićevog pomoćnika za bezbjednost i obavještajne poslove u Glavnom štabu VRS raspravljalo se uglavnom o tome da li su operacije VRS u Žepi mogu okvalifikovati kao genocidna djela ukoliko se posmatraju odvojeno od Srebrenice, kao i da li je Pretresno vijeće pogriješilo kada je zaključilo da su trojica vodećih ličnosti u Žepi ubijeni sa posebnom namjerom da unište dio muslimanske zajednice.

Zdravko Tolimir, pomoćnik Ratka Mladića za bezbjednost i obavještajne poslove u Glavnom štabu Vojske Republike Srpske, je prvostepenom presudom iz decembra 2012.proglašen krivim za genocid, udruživanje radi vršenja genocida, istrebljenje, ubistva, progone i prisilno preseljenje stanovništva Srebrenice i Žepe u julu 1995. godine i osuđen na kaznu doživotnog zatvora. Danas je u Tribunalu održana usmena rasprava o Tolimirovoj žalbi na tu presudu.

Tolimir je u svojoj žalbi iznio 25 osnova na temelju kojih osporava činjenične i pravne nalaze presude prvostepenog vijeća. Njegov pravni pomoćnik Aleksandar Gajić je, međutim, tokom rasprave uglavnom odgovarao na pitanja Žalbenog vijeća, između ostalih - da li se operacije VRS u Žepi mogu okvalifikovati kao genocidne, ukoliko se posmatraju odvojeno od Srebrenice, kao i da li je Pretresno vijeće pogriješilo kada je zaključilo da su lideri muslimanske zajednice u Žepi - Mehmed Hajrić, Amir Imamović i Avdo Palić - ubijeni sa specifičnom namjerom da unište dio muslimanskog stanovništva u Žepi.

Odbrana smatra da u spisu nema dokaza o postojanju genocidne namjere VRS u odnosu na stanovništvo Žepe, kao ni dokaza o izvršenju genocida. U samoj Žepi nije bilo ratnih zarobljenika niti ubistava civila. Ubistvo trojice muslimanskih lidera, bez obzira na njihovu poziciju koju su imali kao članovi ratnog predsjedništva, po Tolimirovoj odbrani se ne može tumačiti kao genocidni akt pošto "genocid nije zločin protiv pojedinaca već protiv nacionalne, vjerske, etničke ili vjerske grupe". Sva trojica su, ističe odbrana, ubijeni nakon što je stanovništvo napustilo Žepu i u tom trenutku "njihov značaj za opstanak zajednice više nije bio isti".

Sudije Žalbenog vijeća je, također, zanimao stav strana o tome da li je Pretresno vijeće pogriješilo kada je zaključilo da je Tolimir, s obzirom na poziciju načelnika sektora za bezbjednost i obavještajne poslove u Glavnom štabu, "znao" da su njegovi potčinjeni bili dio udruženog zločinačkog poduhvata ubistva, kao i da li je "imao namjeru da u njemu učestvuje". Pretresno vijeće je, naime, u prvostepenoj presudi ocijenilo da je "nezamislivo" da Tolimir s obzirom na svoju funkciju nije znao za ubistva muslimanskih zarobljenika počinjena pod komandom njemu potčinjenih oficira.

Odbrana, međutim, tvrdi da Tolimir nije znao ni za kakva ubistva jer ga o njima niko nije informisao. Jedan od ključnih dokumenata - Tolimirovo uputstvo da se zarobljeni Muslimani smjeste u "zatvorene prostore" kako ih ne bi mogli fotografisati sa zemlje ili snimati iz vazduha -odbrana smatra falsifikatom. Dodatno se ograđuje da se u tom dokumentu nije radilo ni o kakvom pokušaju prikrivanja zatvorenika koji su trebali biti ubijeni već o traženju "adekvatnog smještaja" za njih. Presretnuti razgovori su "pogrešno interpretirani", a dokumenti "pogrešno prevedeni". Ukratko nema dokaza da je Tolimir znao za ubistva i da je u njima učestvovao i treba ga osloboditi po svim tačkama optužnice.

Tužilaštvo ima dijametralno suprotan stav o svim tim pitanjima.Tužilac Piter/Peter Kremers je mišljenja da je pitanje Žepe neodvojivo od operacije srpske vojske u Srebrenici. Osim toga, smatra da je Pretresno vijeće pravilno ocijenilo Tolimirovu ulogu u operacijama u Srebrenici i Žepi i smatra da je optuženi bio jedan od "ključnih igrača u operaciji ubijanja zarobljenika", a kasnije i prikrivanja izvršenog zločina.

Sam Tolimir je, na kraju, iskoristio priliku da se obrati Žalbenom vijeću rekavši da mu je "čudno" što su on i drugi oficiri VRS optuženi što su, kako to nalaže ustav, branili Republiku Srpsku. Zatim je opširno govorio o "agresiji" NATO protiv Republike Srpske i SR Jugoslavije što, po njemu, ukazuje na "pristrasan stav" međunarodne zajednice prema stranama u sukobu.

Predsjedavajući sudija Teodor/Theodor Meron je, potom, zaključio žalbenu raspravu, najavljujući da će konačna presuda biti izrečena u dogledno vrijeme.

2015-02-11

HAG/DEN HAAG

U OČEKIVANJU KONAČNE PRESUDE ZDRAVKU TOLIMIRU

Na redovnoj konferenciji o stanju u žalbenom postupku Zdravka Tolimira nije preciziran datum izricanja konačne presude bivšem načelniku za bezbednost i obaveštajne poslove VRS, koji je za genocid i druge zločine u Srebrenici i Žepi iz jula 1995. godine osuđen na kaznu doživotnog zatvora.

Zdravko Tolimir, bivši pomoćnik Ratka Mladića za bezbednost i obaveštajne poslove u Glavnom štabu Vojske Republike Srpske, pojavio se danas na konferenciji o stanju u žalbenom postupku, verovatno poslednjoj pre konačne presude, čije je izricanje planirano za mart ove godine.

◀ Zdravko Tolimir u sudnici Tribunala

Prvostepenom presudom iz decembra 2012. godine Tolimir je proglašen krivim za genocid, udruživanje radi vršenja genocida, istrebljenje, ubistva, progone i prisilno preseljenje stanovništva Srebrenice i Žepe u julu 1995. godine, za šta mu je izrečena kazna doživotnog zatvora. U žalbi koju je uložio na tu presudu, nekadašnji bezbednjak i obaveštajac Glavnog štaba VRS osporavao je nalaze Pretresnog veća po 25 osnova. Tužilaštvo se nije žalilo na prvostepenu presudu.

Na današnjoj kratkoj statusnoj konferenciji sudija Teodor/Theodor Meron je podsetio da je žalbena rasprava u ovom predmetu održana u novembru prošle godine te da petočlano veće, kojim predsedava, radi na donošenju konačne presude. Nije međutim precizirao datum kada će ona biti izrečena.

Na uobičajeno pitanje o zdravstvenom stanju i uslovima pritvora, Tolimir je odgovorio da jeste imao zdravstvenih problema i da su mu u krvne sudove"ugrađena četiri stenta". On je zatražio da mu bude dostavljena zdravstvena dokumentacija o intervenciji kojoj je podvrgnut i da se ona istovremeno uputi i Žalbenom veću.

2015-03-24

HAG/DEN HAAG

KONAČNA PRESUDA ZDRAVKU TOLIMIRU 8. APRILA

Žalbeno vijeće sudije Teodora Merona izreći će u srijedu, 8. aprila konačnu presudu bivšem Mladićevom pomoćniku za bezbjednost i obavještajne poslove u Glavnom štabu VRS. koji je u prvostepenom postupku osuđen na doživotni zatvor za genocid i druge zločine počinjene u Srebrenici i Žepi 1995. godine.

Žalbeno vijeće Međunarodnog krivičnog suda za bivšu Jugoslaviju izreći će u srijedu, 8. aprila konačnu presudu Zdravku Tolimiru, bivšem Mladićevom pomoćniku za bezbjednost i obavještajne poslove u Glavnom štabu VRS. Tolimir je u decembru 2012. godine prvostepenom presudom proglašen krivim za genocid, udruživanje radi vršenja genocida, istrebljenje, ubistva, progone i prisilno preseljenje stanovništva Srebrenice i Žepe u julu 1995. godine i osuđen na kaznu doživotnog zatvora.

Na žalbenoj raspravi po Tolimirovoj žalbi, održanoj u novembru prošle godine, raspravljalo se uglavnom o dva pitanja. Prvo, da li se operacija VRS u Žepi može kvalifikovati kao genocidna ukoliko se posmatra odvojeno od zločina u Srebrenici. I, drugo, da li je Pretresno vijeće pogriješilo kada je zaključilo da je Tolimir s obzirom na njegovu funkciju znao da su njegovi potčinjeni bili dio udruženog zločinačkog poduhvata ubistva, kao i da li je "imao namjeru da u njemu učestvuje".

Odbrana je tvrdila da nema dokaza o postojanju genocidne namjere VRS u odnosu na stanovništvo Žepe, kao ni dokaza o izvršenju genocida. Dokazi tužilaštva o Tolimirovoj umiješanosti u zločine su, po odbrani, "falsifikovani", presretnuti razgovori "pogrešno interpretirani", a dokumenti "pogrešno prevedeni". Odbrana zato traži da se Tolimir oslobodi po svim tačkama optužnice. Tužilaštvo, pak, ima dijametralno suprotne stavove po svim spornim pitanjima i smatra da je Tolimir bio jedan od "ključnih igrača u operaciji ubijanja zarobljenika", a kasnije i prikrivanja zločina.

Optužnica protiv Zdravka Tolimira potvrđena je i objavljena u februaru 2005. godine. Uhapšen je krajem maja 2007. godine u pograničnom pojasu između Srbije i Bosne i Hercegovine nakon čega je ubrzo prebačen u Pritvorsku jedinicu Tribunala. Suđenje je trajalo od februara 2010. do avgusta 2012. godine.

2015-04-08

HAG/DEN HAAG

TOLIMIRU POTVRĐENA OSUDA ZA GENOCID I KAZNA DOŽIVOTNOG ZATVORA

Žalbeno veće potvrdilo osudu za genocid i kaznu doživotnog zatvora Zdravku Tolimiru, bivšem Mladićevom pomoćniku za bezbednost i obaveštajne poslove u Glavnom štabu VRS. Delimično prihvatanje nekoliko žalbenih osnova osuđenog i ukidanje pojedinih osuda, po oceni sudija, ne zaslužuje smanjenje prvostepene kazne.

Žalbeno veće je danas jednoglasno potvrdilo kaznu doživotnog zatvora Zdravku Tolimiru. Većinom glasova petočlano veće je odbacilo većinu od 25 žalbenih osnova kojima je bivši bezbednjak i obaveštajac u Glavnom štabu VRS nastojao da ospori zaključke iz prvostepene presude.

Pretresno veće je, podsetimo, u decembru 2012. godine proglasilo Tolimira krivim za genocid, udruživanje radi vršenja genocida, istrebljenje, ubistva, progone i prisilno preseljenje stanovništva Srebrenice i Žepe u julu 1995. godine.

◀ Zdravko Tolimir u sudnici Tribunala

Tolimir je, prema zaključku iz prvostepene presude koji su usvojile i sudije Žalbenog veća"aktivno učestvovao i znatno doprineo" sprovođenju dva udružena zločinačka poduhvata - ubijanju vojno sposobnih muškaraca Srebrenice i proterivanju muslimanskog stanovništva iz Srebrenice i Žepe. Rezultat je bio "masovno pogubljenje hiljada bosanskih Muslimana iz Srebrenice i prisilno premeštanje hiljada civila iz obe enklave".

Žalbeno veće je, u celosti ili delimično, prihvatilo devet od 25 Tolimirovih žalbenih osnova ukazujući da je u delovima prvostepene presude došlo do "pogrešne primene prava" ili da su pojedini nalazi Pretresnog veća "nedovoljno obrazloženi". Tako je delimično preinačena i osuda za genocid ali samo u delu koji se odnosi na Tolimirovu odgovornost za "ubistvo trojice lidera Muslimana iz Žepe nakon prisilnog premeštanja stanovništva enklave". Naglašeno je međutim da su "Muslimani iz Žepe žrtve genocida, zajedno sa muslimanskim stanovništvom Srebrenice i istočne Bosne". Ubistvo trojice lidera iz Žepe - Avde Palića, Mehmeda Hajrića i Amira Imamovića - predstavlja ratni zločin i zločin protiv čovečnosti, naglašava se u današnjoj presudi Žalbenog veća.

Žalbenom presudom Tolimir je oslobođen i odgovornosti za zločin "Škorpiona":ubistvo šestorice zarobljenika iz Srebrenice krajem jula 1995. kod sela Trnova. Žalbeno veće je zaključilo su da nije u dovoljnoj meri uspostavljena veza između neposrednih počinilaca, pripadnika specijalne jedinice policije poznatije kao "Škorpioni" i članova udruženog zločinačkog poduhvata u okviru kojeg su počinjena srebrenička ubistva.

Prihvatanje nekoliko Tolimirovih žalbenih osnova i delimično ukidanje pojedinih osuda iz prvostepene presude, nije međutim uticalo na visinu kazne. Zdravko Tolimir je, inače, četvrti optuženi pravosnažno osuđen na najtežu kaznu koju može da izrekne Tribunal: doživotni zatvor. Pre njega su na tu kaznu osuđeni Stanislav Galić (zbog kampanje artiljerijskog i snajperskog terora nad Sarajevom), te Vujadin Popović i Ljubiša Beara, zbog srebreničkog genocida.

2016-02-09

HAG/DEN HAAG

PREMINUO ZDRAVKO TOLIMIR

Deset meseci nakon što mu je potvrđena kazna doživotnog zatvora zbog učešća u genocidu i drugim zločinima nad stanovništvom Srebrenice i Žepe 1995. godine, bivši Mladićev pomoćnik za bezbednost i obaveštajne poslove u Glavnom štabu VRS Zdravko Tolimir je preminuo u Pritvorskoj jedinici UN u Sheveningenu, gde je čekao transfer u zemlju u kojoj je trebalo da izdržava kaznu.

Zdravko Tolimir, bivši pomoćnik komandanta Glavnog štaba VRS za bezbednost i obaveštajne poslove, preminuo je u Pritvorskoj jedinici UN u Sheveningenu/Ščeveningenu u noći između 8. i 9. februara 2016., sapšteno je u Mehanizmu za međunarodne krivične sudove. U skladu sa holandskim zakonima i standardnom procedurom, Holandske vlasti su odmah pokrenule istragu o Tolomirovoj smrti. Istragu je takođe naložio i predsednik Mehanizma, sudija Teodor/Theodor Meron, poverivši taj zadatak sudiji Vounu Junsenu/Vagn Joensen.

Tolimir je u pritvoru Tribunala čekao tranfer u zemlju u kojoj je trebalo da služi kaznu doživotnog zatvora izrečenu u decembru 2012. godine kada ga je Pretresno veće proglasilo krivim za genocid, udruživanje radi vršenja genocida, istrebljenje, ubistva, progone i prisilno preseljenje stanovništva Srebrenice i Žepe u julu 1995. godine.

Kaznu je u aprilu prošle godine potvrdilo Žalbeno veće prihvatajući zaključke iz provostepene presude da je Tolimir "aktivno učestvovao i znatno doprineo" sprovođenju dva udružena zločinačka poduhvata - ubijanju vojno sposobnih muškaraca Srebrenice i proterivanju muslimanskog stanovništva iz Srebrenice i Žepe, čiji je rezultat bio "masovno pogubljenje hiljada bosanskih Muslimana iz Srebrenice i prisilno premeštanje hiljada civila iz obe enklave".

Tolimir je u Pritvor Tribunala prebačen u junu 2007. godine. Mada se na početku žalio na loše zdravstveno stanje i pretrpljene moždane udare nakon izvesnog vremena se oporavio zahvaljujući, kako je isticao, "molitvama i čajevima". Poslednji put je o svom zdravstenom stanju govorio u februaru prošle godine kada je predžalbenog sudiju obavestio o intervenciju na srcu u kojoj su mu, kako je rekao, ugrađena četiri stenta.

2016-02-12

HAG/DEN HAAG

OBDUKCIJA: TOLIMIR UMRO PRIRODNOM SMRĆU

Istraga holandskih vlasti o uzroku smrti Zdravka Tolimira pokazala je da je bivši general VRS, osuđen na kaznu doživotnog zatvora zbog učešća u genocidu i drugim zločinima u Srebrenici i Žepi 1995. godine, umro prirodnom smrću pre tri dana u Pritvorskoj jedinici UN.

Vlasti Holandije obavestile su Mehanizam za međunarodne krivične sudove da su nalazi obdukcije sprovedene u skladu sa standardnom procedurom i holandskim zakonima pokazali da je Zdravko Tolimir umro prirodnom smrću 9. februara 2016. u Pritvorskoj jedinici UN u Sheveninegenu/Scheveningen.

U sapštenju Mehanizma ne navodi se uzrok smrti bivšeg pomoćnika komandanta Glavnog štaba VRS za bezbednost i obaveštajne poslove, osuđenog na doživotni zatvor zbog učešća u genocidu i drugim zločinima u Srebrenici i Žepi 1995. godine. Tolimir je poslednji put je o svom zdravstenom stanju govorio u februaru prošle godine kada je sudiju Merona obavestio o intervenciji na srcu u kojoj su mu ugrađena četiri stenta.

2016-09-08

HAG/DEN HAAG

OBJAVLJEN IZVEŠTAJ INTERNE ISTRAGE O SMRTI ZDRAVKA TOLIMIRA

Bivši zamenik komandanta Glavnog štaba VRS za obaveštajno bezbednosne poslove preminuo od posledica srčanog udara, uprkos "promptnoj, efikasnoj i koordiniranoj" intervenciji osoblja Pritvorske jedinice UN. Standard zdravstvene zaštite tribunalovih pritvorenika je na nivou onog koji uživaju građani Holandije.

◀ Sudija Vagn Joensen

U Hagu su danas objavljeni nalazi interne istrage o uzroku i okolnostima smrti Zdravka Tolimira, preminulog 8. februara ove godine u Pritvorskoj jediniciUN, gde je čekao transfer na izdržavanje kazne doživotnog zatvora na koju je osuđen zbog srebreničkog genocida. Istragu je vodio danski sudija Vaun Junsen/Vagn Joensen, a na njene se nalaze čekalo punih sedam meseci, najviše zbog činjenice da je detaljni izveštaj o Tolimirovoj autopsiji Holandski forenzički institut dostavio Mehanizmu za međunarodne krivične sudove tek 15. avgusta. U njemu je potvrđen preliminarni nalaz obdukcije i istrage holandskog tužilaštva da je Tolimir umro prirodnom smrću, od posledica srčanog udara.

Izveštaj sudije Junsena detaljno opisuje Tolimirovo zdravstveno stanje 2007. godine kada je došao u Pritvorsku jedinicu UN i na prvom pojavljivanju pred sudijom Tribunala se požalio da je - dok je bio u bekstvu - pretrpeo više moždanih udara. Po dolasku u Hag, navodi se u izveštaju sudije Junsena, kod Tolimira su dijagnosticirane izvesne srčane anomalije, ali je optuženi odbio dalje preglede i terapiju.

Uprkos odbijanju lekova, Tolimirovo zdravstveno stanje se u pritvoru značajno poboljšalo. Međutim, 2015. godine počeli su kardiološki problemi, zbog čega mu je u januaru 2015. ugrađen unutrašnji kardio defibrilator. Tokom 2015. Tolimir je imao više srčanih udara, ali je intervencijom stražara i medicinskog osoblja Pritvorske jedinice uspešno reanimiran, sve do fatalnog udara od 8. februara 2016.

Mada pokušaji reanimacuije nisu urodili plodom, intervencija osoblja Pritvorske jedinice nakon što je Tolimiru pozlilo se u izveštaju sudije Junsena opisuje kao "promptna, efikasna i koordinirana", dok se za standard zdravstvene zaštite tribunalovih pritvorenika kaže da je na nivou onog koji uživaju građani Holandije.

HAŠKE SVESKE

www.sensecentar.org

SENSE Transitional Justice Center

Urednik tekstova: **Mirko Klarin**

Urednik izdanja: **Mina Vidaković**

Grafički dizajn: **Sanja Vrzić**

Prelom i priprema za tisak: **Sanja Vrzić, Diogo Pereira**

Fotografija: **SENSE TJC Archive / ICTY press office**

Tehnička podrška: **Davor Brigić**

Ovo djelo podliježe autorskim pravima. Sva prava su pridržana. Za bilo kakvu upotrebu potrebno je dobiti dopuštenje vlasnika autorskih prava.

© 2024 SENSE CTP